מעריב
32 עמודים

יום ו' ז' אייר תשל"ב 21.4.72 גליון 8445 שנה כ"ה

70 אג.

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV

המיסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

תגובה באו"ם על הזמנת ג. מאיר לבוקארשט

רומניה סבורה שהמצב הנוכחי נוח למו"מ אבל חוששת ש„מחר עלול להיות מאוחר"

דיפלומטים רומניים: מצרים מגלה גמישות „יותר מישראל" ✶ „פיננשל טיימס": קאהיר הופתעה מהסכמת ג. מאיר לבקר ברומניה — „כיוון שירושלים דחתה הצעת התיווך הרומנית"

— מאת פרידים בן, כתב „מעריב" באו"ם —

ההזמנה לביקורה של ראש הממשלה גולדה מאיר ב-בוקארשט — כבר בראשית החדש מאי — נראית ל-חוגים דיפלומטיים באו"ם כסימן נוסף, שבעיניהם של מנהיגי רומניה המצב ה-נוכחי נוח במיוחד למשא ומתן בין ישראל ומצרים, והם חוששים שמצב זה לא יאריך ימים.

דיפלומטים רומניים באו"ם אומרים, כי מוקדם מאוד ל-דבר על מקום ומהות של משא ומתן ערבי-ישראלי; כל אלה אפשר לקבוע לאחר זמן רב, אם יימצא שטח-מה של קרקע משותפת בשיחות ההכנה. רומניה, אומרים ה-דיפלומטים האלה, אינה מבקשת רווח-יוקרה לעצמה מיוזמה זו, אלא היא רואה את היוזמה כחובתה, כיוון שכל הזמן היא דוגלת במדיניות קורקטית של קיום מגע עם כל הצדדים לסכסוך.

גישה נבונה

בעבר הירבו לגנות את רומניה על סירובה לנתק את יחסיה הדיפלומטיים עם יש-ראל — אומרים נציגים רש-מיים רומניים, אולם עכשיו מודות גם אותן המדינות ה-קומוניסטיות שניתקו את יח-סיהן עם ישראל, כי גישתה של רומניה היתה נבונה. ה-עובדה, שהן ניתקו את היח-סים, שוללת מהן את האפ-שרות למלא תפקיד של תי-ווך, כפי שעושה רומניה כעת.

הדיפלומטים הרומניים מודים, שרומניה [illegible]

(סוף בעמ' 2, טורים 7, 8, 9)

„אהראם" מלגלג על ניחושים שרומניה תהיה מתווכת

„אהראם" הקאהירי מלגלג הבוקר על הניחושים ב-עתונות, כי רומניה עשויה למלא תפקיד של תיווך בין ישראל לערביים.

לדברי העתון נואלות ה-שמועות כי מנהיג אל פתח יאסר עראפאת מתכוון לבקר בבוקארשט בחודש הבא בעת ביקורה של ראש הממשלה גברת גולדה מאיר.

עמדתה הרשמית של מצ-רים, אומר „אהראם", שכל הסדר של שלום צריך להיות במסגרת החלטת מועצת הבט-חון מ-1967 באמצעות נציג האו"ם ד"ר גונאר יארינג.

מטוסו של חוסיין נחת בבסיס אמריקני בספרד

חוסיין, מלך ירדן, נחת ב-יום ד' „בחווה מכניתי כס-תורית" בבסיס האמריקני ב-טורחון דה ארדוס, שליד מאדריד, בדרכו לארה"ב חז-רה לרבת-עמון.

באיחור של כשש שעות, אחרי שנתעכבו במסלול בגלל תקלה במעגל חשמלי

יאנג ודיוק נחתו הבוקר על הירח

— מאת פאבים איטל — [illegible]

[illegible] האסטרונאוטים של „אפו-לו 16" נחתו על פני הירח באיחור של כשש שעות (ה-[illegible] בשעה 4.24 לפי שעון ישראל) אחרי שנתעכבו [illegible] סביב הירח בגלל [illegible] באחור המנועים ה-[illegible] של [illegible] הפיקוד [illegible]

בגלל האיחור הוליטו שני האסטרונאוטים ג'ון יאנג וצ'ארלס דיוק לישון, לפני שייצאו לסיור הראשון על פני הירח. הסיור הראשון יתארך איפוא 17 שעות, ולכן יבוטל השלישי מסיוריהם בני שבע שעות על פני הירח. אמנם יש לשניים מזון, חמצן ו-[illegible] בכמות מספקת ל-הישאר על הירח גם לסיור השלישי, אך מנהלי הבקרה ביוסטון החליטו, שהמאמץ יהיה רב מדי, ולכן הקדי-שו תוכנית הטיסה הקבי-רית.

בעוד האסטרונאוט השלישי תומאס מטינגלי מוסיף להקיף את הירח בתא „קאספר" נחתו יאנג ודיוק בתא הנחיתה „אוריון" על פני מישור קיילי בתוך רכס הרי דקארט. בעת הנחיתה הקיף מטינגלי את הירח במסלול כמעט מעגלי בגובה 98 עד 123 ק"מ. [illegible] פני הירח, נוהי טיסה קלה מתוכנית הטיסה המקורית. בגלל ביטול הסיור השלישי לא יגיעו יאנג ודיוק אל „הר העקף" ואל לוע „נורת ריי". שני אתרים אלה נחשבים [illegible] האתרים שיסיירו בהם בשני הסיורים הראשונים [illegible].

• ליקוי במעגל החשמלי

התקלה ב„קאספר" באה כ-ליקוי במעגל החשמלי. בגלל הליקוי קיבל מטינגלי אותות, שהמנוע הראשי של „קאספר" לא נקבע במצב של הפתה אלא מתנדנד ימינה או שמא-לה. לכן נאלץ לבטל את הפ-עלת המנוע כדי להעלותו ל-מסלול גבוה יותר כדי לחכות עם לשובם של יאנג ודיוק. לפי התוכנית המקורית נר-בזה הנחיתה לאמש בשעה 10.41. דקות אחדות אחרי ה-שעה 10 הודיע מטינגלי, ש-לא הפעיל את המנוע של „קאספר" בהיותם מאחורי ה-ירח. הוחלט שהוא יעשה נס-יון בסיבוב הבא, אולם גם אחרי סיבוב זה הודיע מטינג-לי שעדיין הוא מקבל איתות כי המנוע מתנדנד. קודר ה-טיסה ביוסטון, האסטרונאוט [illegible] ארווין הודיע לצוות, כי יש אפשרות לעכב את ה-נחיתה עד חמש הקפות נוס-פות, ובינתיים יערכו ביוסטון דיונים של התקלה כדי [illegible] ולהקנה.

• במעגל האיתות

לבסוף נתברר כי התקלה אינה במנגנון ההגויה עצמו — במקרה זה היה הכרח לב-טל את הנחיתה — אלא ב-מעגל-איתות, שהודה כי ה-מנוע מתנדנד, אף שלאמיתו של דבר הוא קבוע.

אחרי שהוחלט לקיים את ה-נחיתה בוצעו כ-200 תמרוני הנחיתה, ו„אוריון" נחת במהי-רות גדולה מן המתוכנן בנקו-דה צפונית מערבית בנקודת הנחיתה המתוכננת.

לא היה קץ לקריאות ההת-פעלות של דיוק מנראות מ-קום הנחיתה המוקף מצוקים בגודל של בתים. דיוק הודיע כי שטח הנחיתה מישורי, אבל 30 עד 40 אחוז ממנו זרועים סלעים ומצוקים בגובה חצי מטר ומעלה.

דיוק ויאנג עומדים עתה לצאת מתא הנחיתה אל פני הירח הערב בשעה 6.24 לפי שעון ישראל. (ראה ימים ו' לילות עמוד 11).

מסקנות ועדת החקירה על התפרעות השבויים מסרו לרמטכ"ל — „לא היה מנוס מפתיחה באש"

— מאת יעקב ארז —

[illegible] ועדת החקירה, שהוקמה על-ידי הרמטכ"ל סיימה את עבודתה. הועדה בררה סי-בות ההתפרעות, מסקנותיה הועברו לרמטכ"ל והוא יע-בירם לבדיקה לידי הפרקליט הצבאי הראשי, כדי לקבל חוות דעתו.

לפני החיפוש בביתן נמסרה הודעה לשלושת הקצינים ה-מצריים האחראים. משובו אלה לביתן הסית אחד מהם את השבויים להתארגן ל„מרי-דה", ואז החלה המהומה ש-בהלכה. הציתו השבויים את המזרנים; האש אחזה בגג ה-ביתן ובמקוכות. אחדים הוא קרס תחתיו. בעקבות התמו-טטות הגג קיפצו כמה שבויים [illegible], יצאו דרך הגג [illegible] על הקירות. שבויים אלה [illegible] לגוך אל הגדר הסמוכה ולברוח מן ה-מקום, אל הפרדס שממול.

אנשי המשטרה הצבאית הו-רו את השבויים לרדת מן הקירות ולהכנס אל המכלאה. משסרבו להישמע להוראות ה-שוטרים והיה חשש סביר ש-הם יברחו — נפתחה על ידי כמה אנשי משטרה צבאית אש מכל לראשונה של השבויים. כתוצאה מאש זו נהרג אחד השבויים. רוב השוטרים הצב-איים שהשתתפו בחיפושים לא היו מזוינים. רק הקצינים ב-מקום היו חמושים. על ה-פעולה היה מפקד קצין בכיר במשטרה הצבאית והתברר כי לא היה מנוס מהוראה לפתוח באש.

לא הכחישו

בדיווחם לאנשי הצלב ה-אדום, שביקרו בכלא הצבאי, לא הכחישו השבויים המצרים שהם התארגנו בביתם; ה-קימו בבקום ביתרים וגרמו לשריפת הביתן כולו — כמובן — כי הם עשו זאת בגלל „פרובוקאציה" של של-טונות בית הסוהר, מאחר ש-חששו כי יפגעו בעת הדליקה.

„פעולת ראווה"

לדעת חוגים מוסמכים, פר-צה ההתפרעות בביתן המצרי לא בשל כוונות בריחה אלא בשל [illegible] השבויים הסורים, [illegible] „ללכת אחרי הסורים" ולבצע פעולת-ראווה, שתצביע על עצמאותם ועל [illegible]. השבויים הסורים נשא-רו בביתם, כפי שהיו לפני השריפה, ואילו השבויים ה-מצריים הועברו לאוהלים, בשל הנזקים שנגרמו לביתם, כי[illegible] עקבות השריפה. בבית הכלא הוחלו פעולות לשיקום מהיר של הבניינים. יאפשרו להם להיות במקום בתנאים נוחים, אך תוך הקפדה כי רבה על נוקאי הבטי-חות.

„מצרים תבנה שתי תחנות כוח גרעיניות"

[illegible]

ניכסון מבטיח „לעשות הכל למען המשך קיומה של הפסקת האש"

הבטחת הנשיא נמסרה ע"י גב' ריטה האוזנר (שהיתה נציגת ארה"ב באו"ם), במסיבה שבה השתתף שר-החוץ ✶ אבא אבן: יש הבנה עם וואשינגטון בשלושה תחומים: אין נסיגה בלי שלום; קיום מאזן הכוחות; פתרון בלי כפייה

— מאת שמואל שגב — שליח „מעריב" בוואשינגטון

נשיא ארה"ב ריצ'ארד ניכסון, הבטיח [illegible]

ריטה האוזר

[illegible] ראל לכבדים, לפני יותר מ-20 חודש.

גב' האוזר באמה במסיבה שנערכה לכבוד של מר ישעיהו קנן, סגן יו"ר הועד האמריקני-ישראלי לעניני צי-בור. [illegible] שר-החוץ מר אבא אבן [illegible]

✶ השלום יושג על-ידי ה-צדדים ולא ייכפה עליהם על-ידי אוים או המעצמות ה-גדולות.

שר-החוץ נמנע בדבריו מ-לדבר על הזמנתה של גב' מאיר לרומניה, אולם בשוחה-תו הפתועה בוואשינגטון הוא הז-כיר נושא זה בקצרה בשיחותיו עם כתבים.

תוכניות הרכש — בכנס משלחות משרד הבטחון

תוכניות הרכש של ישראל — במסגרת תקציב הבטחון של השנה הקרובה — הוצגו השבוע בפני ראשי משלחות משרד הבטחון בחו"ל, העו-רכים עתה כנס שנתי בישראל. בדיונים שנערכו השבוע הוצ-גו התוכניות הכספיות, ב-התאם לתקציב [illegible] של צה"ל.

[illegible] במקום נכחו שר-הבטחון משה דיין, הרמטכ"ל רא"ל אלעזר, עוזר השר צ. צור, מפקד חיל-האויר, מפקד חיל-הים [illegible]

✶ [illegible]

דוברת הצלב האדום בז'נווה:

גופת השבוי המצרי שנהרג נמסר היום לידי המצרים

הועבר דו"ח נציגי האירגון על התקרית — לאחר ששוחחו (בלי עדים) עם השבויים המצריים

[illegible]

הדוברת הוסיפה, כי אנשי הצלב האדום העבירו לנציגות המצרית בז'נווה את דו"ח ממשלת ישראל על ההתל-שלות התקרית, שבה נהרג ה-שבוי, ב-18 בחודש זה.

נציגי הצלב האדום ביקרו את השבויים המצריים ב-19 באפריל. הם שוחחו אתם ללא עדים כדי לנסות לברר מה קרה ולמסור לשלטונות קאהיר את גירסת השבויים, נוסף ל-גירסה הישראלית.

סופרת „מעריב", שניסתה לברר מהי עמדת „הצלב ה-אדום" לגבי התקרית, נענתה ב„אין תגובה", וכי אנשי ה-ארגון מכהים לסיום החקירה. הדוברת הוסיפה, שהעובדה, כי שני השבויים הסורים ש-נמלטו עדיין לא נמצאו, עלולה לגרור התפתחויות נוספות.

ארה"ב לא תעביר שגרירותה לירושלים

„עד שלא יושג הסדר שלום"

— מאת שמואל שגב —

[illegible] להעביר את השגרירות האמ-ריקנית ל„ירושלים המאוחדת".

בהתבקשם להגיב על כך, אמרו פקידי הרשות, בשיחה פרטית, כי הסנאטור גריפין לא פנה אליהם לפני שהצהיר את הצהרתו. הם הוסיפו, כי עמדתה של ארה"ב לגבי ירו-שלים ידועה, ולפיכך לא תנ-קוט וואשינגטון שום יוזמה ה-עלולה רק לסבך את הבעיה.

[illegible] ארה"ב לא תעביר את [illegible] „עד שלא יושג הס-דר שלום בין ישראל לבין [illegible] ערב". [illegible] הפקידים באו בתגו-בה על הצהרתו של הסנאטור הרפובליקני, מר גריפין, ש-[illegible] לנשיא ניכסון

ועידת מק"י בחרה בנשיא ובוועדות

[illegible] ועידת מקי"י בחרה הבוקר [illegible] ועדה מתמדת ועדת [illegible] לפי הרכבים כוסכמים [illegible] הרוב והמיעוט.

[illegible] הנשיאות נבחר מר [illegible] ויקמן; ליו"ר הועדה ה-[illegible] מר ב. באלטי וליו"ר [illegible] המיעוט מר ר. סיימל-[illegible]

[illegible] המרכזי, שייבחר כתום [illegible], ושבו תובטח בעיבוד [illegible] של המיעוט, יהיה מור-[illegible] עד 31 חברים. ל-[illegible] הועד המרכזי (הפקיד [illegible] בו ד"ר מ. סנה ז"ל) [illegible] בציג הרוב, ר. [illegible] המיעוט. הוועידה תבחר גם [illegible] ביקורת מרכזית. ב-[illegible] של עו"ד מ. לאם.

(ראה עמוד 3)

בעקבות הערותיה של „ועדת ויתקון"

פרקליטות המדינה מעיינת בחקירה על פרשת הציוד לחב' „קונטיננטל"

— מאת אברהם אביר —

פרקליטות המדינה עיי-נה לפתוח, בעקבות מס-קנות דו"ח ועדת ויתקון, בחקירה בפעילות החברה „שקיבה מר מרדכי פרידמן מאיי באמצעות קניית הציוד של חברת „קונטיננטל" יח-דיו בבעלותו, ביוזן ה-מחזיק במכרזים בקאנאדה. מר פרידמן הציד לפני עו"ד בן-זאב (וכן לפי דו"ח ועדת ויתקון) כי קנה את ציוד חברת „קונטיננטל" בשנת 1965 מחברה קאנאדית וב-מחיר של 385 אלף דולר. ב-דיוני הועדה נתברר, כי לפנ-שה קיבל מר פרידמן אופציה לרכוש את ציוד החברה עוד בשנת 1962 תמורת סכום של 70 אלף דולר. הוא הקים קבו-צה של משקיעים שרשמו ל-צורך זה חברה בנסאו שבאיי באהמה. השותף המצרי ב-קבוצה זו היתה החברה ב-שם אנגלו-אפריקן. ב-1965 התליטה הקבוצה להפסיק את פעילותה בישראל ומר פריד-מן רכש את הציוד תמורת 385 אלף דולר. פרידמן הס-ביר את ההבדל הגדול שהל במחיר הציוד תוך שלוש ש-נים, בכך שהצוות בציוד ל-קידוחים השקעה בארץ בקצה עד קצה ובכל כך צלה מהי-רו.

השאלה שהועלתה בדו"ח ועדת החקירה היתה: אם כ-חיר הציוד לא שולם למעשה לגוף הזהה כולו או רובו עם מר פרידמן, דבר שעשוי היה להביא לו יתרון עצום מבחי-נת מס-הכנסה, עם זאת קבעו חברי הועדה, כי אין לדרוש כמר פרידמן לגלות עוד פר-טים בענין החברה הבהאמית, כדי לא לסבך על-ידי כך אנ-שים שאין להם שום קשר לפרשת „דרכי ניהול שדות הנפט בסיני".

„על כך" — קובעים חבר-הועדה — „סבורים אנו שככל שהדבר נוגע בחקירתנו אין לנו בה לומר יותר כי פ-כסבך להחליט, אם יש מ-קום להקירה ואולי יהיה זה לטובת מר פרידמן עצמו".

במשרד המשפטים מיהר ל-בלא אחר מסקנות הדו"ח ד-הכרעה בקשר לחקירה בפר-שה זו תהיה בימים הקרובים.

אורנה פורת חזרה מביקור במזרח גרמניה

השתתפה במושב הנהלת האירגון הבינלאומי לתיאטרוני ילדים

— מאת אלכס דורון —

שחקנית „התיאטרון הק-אמרי" גב' אורנה פורת, חזרה מביקור במזרח גרמניה, שם היתה אורחה רשמית.

ביקורה נערך לרגל מושב ההנהלה המצומצמת של האיר-גון הבינלאומי של תיאטרוני הילדים והנוער, שגב' פורת חברה בה יחד עם עוד 11 נצי-גים מאירופה ומארה"ב. ששה מחברי ההנהלה הזו הם נציגי הכדינות הקומוניסטיות — ברית"מ, רומניה, מזרח גר-מניה, בולגריה, יוגוסלאוויה ו-צ'כוסלובקיה.

בכנס זה — סיפרה אתמול גב' פורת — אושרה ישראל כחברה מלאה באירגון, שבו חברות עתה 23 מדינות ו-11 במעמד של מתעמדות, ביניהן גם מצרים, שהודיעה על הק-מת תיאטרון לילדים ונוער ב-קהיר.

„קבלת הפנים היתה לבבית, אך כבר ברגעים הראשונים הסבירו לי מארחי, שלא ישוח-חו עמי על פוליטיקה. בביזון שהציון הציוני מבחינתם אינו נראה להם..." — סיפרה אור-נה פורת. היא ביקרה בהצגות לנוער בלייפציג, במזרח ברלין, ודרזדן — מהן אחת על נושא פוליטי מובהק, שהיתה גם הדלה ביותר בתוכן ובבצו-רה.

„פגשתי בדרזדן בישראלית לשעבר, פרופ' לאה גרונדיג, ציירת בבקעתה, שעלתה בצו-עתו לארץ באניה „פאטריה", אך חזרה לגרמניה ב-1948, כם היא משמשת פרופסור לאמנות יזה הפלאסטית באוניברסיטת דרזדן. את כתובתה קיבלתי ב-ארץ מערבי בשם עבד כתיפה, בספר, שפירסמה גב' גרונדיג לא מכבר, נאמר בין היתר, כי היתה זמן מה בפלשתינה, אך מיהרה להשתחרר מן ה-ערפל הציוני. בכל זאת היר-בתה גב' גרונדיג לשאול אר-תי על הנעשה בארץ, על אנ-שים שהכירה ועל ההתפתחות הכללית כאן", ציינה אורנה פורת.

היא מסרה, כי המזכינה את ההנהלה העולמית של האירגון להתכנס הוך השנתיים הקרו-בות בישראל.

עובדי התעופה האזרחית נענו לפניית ש. פרס

— מאת הלל פרימור —

ועד עובדי התעופה האזר-חית, דחה לחודש ימים את איומו לנקוט בצעדים, אם לא יפתח המו"מ על חוזה עבודה לשנת 72/3. בכך נענו חברי הוועד לבקשתו של שר התח-בורה התקשורת, מר שמעון פרס, אשר נפגש אתם אתמול בלוד.

מר פרס הבטיח „שיחות הבהרה", בעקבות דרישתם של חברי הוועד להשוות את תנ-אי השכר של העובדים לאלה הנהוגים ב„אל על" או בתע-שייה האווירית.

נבחרת הנכים בכדורסל ניצחה בארה"ב 60–49

— מאת סופר „מעריב" בארה"ב —

נבחרת הנכים של ישראל בכדורסל, פתחה את סיורה בארה"ב בנצחון 60—49 על קבוצת פילדלפיה. במחצית הוליכה הנבחרת הישראלית 31—24.

המשחק נערך ביום הע[צ]מ-אות, בפילדלפיה, בנוכחות 3500 צופים שקיבלו את היש-ראלים בצורה חמה ונלהבת.

בין הישראלים הצטיינו ברוך חגי שקלע 18 נקודות, דן כהר, יעקב בן-אריה ואריה רובין — 10 נקודות כל-אחד.

המשחק הבא של הנבחרת ייערך ביום ראשון בניו-יורק והסיור ימשיך לקנדה.

3371 מודעות היום ב-

ל(ו)ח מעריב

בעמודים: 6, 7, A5, A6, A7, A8, A9, 50, 51, 52

רשימת המדורים ראה בעמוד 4

מודעות דרושים בעמודים: 40, 41, 42, 43, 44, 53, 54, 55, 56

הדלקת נרות בעמוד 45

פיצ'י בגדות
בחורים ובחורות נערים ונערות
במחלקות נפרדות
טיפול וחיסול-בשיטה מהפכנית ומהירה
100% אחריות, יעוץ חינם
ת"א, ז'בוטינסקי 16, טל. 242494

כלות!
מבצע אביב
למכירה
שמלות כלה
במחיר השאלה
סלון גלה
ת"א, שד' רוטשילד 108
טלפון 222926

באלי
שחק
משחק
נושא פרסים
ראה עמוד 47

h
הישראלים ההולפשיים
ת.ד. 4600 ת"א
ת.ד. 9779 חיפה

הלהיט החדש באירופה!
בינו-סקופ

לידיעתך אם אתה עדיין מעשן
ראה עמ' 31

RCA
טרנזיסטורים, מעגלים משולבים, טריאק, מיש-רים, שפופרות, נגדים מדויקים ולכה ומשתנים מעגלים מודפסים, מאות ממסרים, מכשירי בקרה.
קבלים בכל המינים
סוכנים מורשים לישראל
חברת רדיו ישראלית 1925
סופרמרקט לאלקטרוניקה
נחלת בנימין 18. טלפון 50156 פתוח רצוף מ-5 עד 16.00.
המעו ומקולים של פונר ומגיסטרו.

האזינו מחר-
שבת ה-22.4.72
בשעה 1.00 אחה"צ
לתכנית בגלי צה"ל
„שאלות אישיות"
שיחתו של
מ"מ יושב ראש
מרכז הקבלנים והבונים,
מהנדס דוד שטרן
עם יעקב אגמון

כל דור
שבר-צונך לדעת
חוקר
אינפור INFOR
חברת חקירות פרטיות ומסחריות בע"מ
ת"א. בן יהודה 104
TEL. 234-666, 23-20-20

רבקה ונורמן שונפלד
מאושרים לחבוק את בנם בכורם
נכד
לשרה ופסח ברמן
20.4.72
ביה"ח הר סיני ניו-יורק

מכבי ת"א — מחלקת הכדורסל
לרגל יובל ה-40 של מחלקת הכדורסל
ייפתח מחר מוצ"ש 22.4
טורניר האביב
בהשתתפות:
בוס-ליר — בלגיה ✶ פידס נאפולי — איטליה
הפועל ת"א ✶ מכבי ת"א
משחקי הגמר ייערכו ביום ראשון 23.4
התחלת המשחקים ב-2 הערבים ב-7.30

הכפר הירוק
חניכי תנועת המושבים
ועלית הנוער משנים 1950—1953
בקשר להכנת פגישת מחזור
מתבקשים החברים לשלוח את כתובתם עד 15.5.72 לת.ד. 34037 ת"א לאלכס או להודיע בטלפון ליצחק יקר 727398 ר"ג או לאלכס בראון טל' 280025 ת"א (בציון השם הקודם).
הוועדה היוזמת

סלון עזורי

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מוסקבה הבהירה לקראת מסע ניכסון

בריה"מ לא תסכים להגבלות באספקת נשק למזרח־התיכון

נשיא ארה"ב אינו מצפה להשיג במוסקווה הסכם בשאלת המזרח התיכון ✶ סבור שאם יבהיר השקפתו לרוסים תפחת נטייתם לתמוך ב„הרפתקה מצרית"

— מאת שמואל שגב — סופר „מעריב" בוואשינגטון טלגראפית

בריה"מ לא תסכים, כך נראה, לכל הגבלה באספקת נשק למזרח התיכון ולא תקבל את הפירוש האמריקני של החלטת מועצת הבטחון 242 בענין השטחים — אמר מקור דיפלומטי מהימן בוואשינגטון.

לדברי אותו מקור הובהרו נקודות ההשקפה הסובייטיות לאמריקנים במגעים דיפלומטיים שהיו לקראת מסע הנשיא ניכסון למוסקווה. כתוצאה מכך אין הנשיא ניכסון מצפה להסכם כלשהו עם הסובייטים על בעיות המזרח התיכון, אך כפי שנמסר יבקש הבהרה בדרג עליון של העמדה הסובייטית, כשם שהוא עצמו יבהיר את עמדת ארה"ב לסובייטים.

אותו מקור סבור, כי ארה"ב סבורה שאם ידעו הסובייטים את ההשקפה האמריקנית בדייק, תפחת נטייתם לתמוך בהרפתקה מצרית בעתיד הקרוב.

משקיפים מדיניים בוואשינגטון מניחים, שסכנה זו תשתקף בדיונים שייערכו היום בין שר החוץ, אבא אבן, לבין מיניסטר החוץ האמריקני, ויליאם רוג'רס.

האמריקנים מעוניינים במידע מישראל על הזמנת ראש הממשלה, גולדה מאיר, לבוקארשט. משקיפים אינם מוציאים מכלל אפשרות שהזמנה פותחת אופציה מדינית חדשה לרוסים נוכח הכישלון הגדאני של ועידת הפיסגה במוסקווה בכל הכרוך במזרח התיכון.

בוואשינגטון נשמעת סברה, כי מאחר שהסובייטים אינם מסכימים להגבלת משלוחי־נשק ועומדים בתוקף על נסיגה מוחלטת של ישראל, מעוניינים הם להעניק לסאדאת „אופציה מדינית קומוניסטית" כדי לא לדחוף את נשיא מצרים חזרה לזרועות האמריקנים.

הסובייטים מודעים לעובדה שאין לד"ר יארינג סיכויים להצליח, ועל כן הם מנסים לגבש אופציה נגדית להצעה האמריקנית בדבר „שיחות קירבה" לפתיחת תעלת סואץ בחודש.

לידיעה בדבר ביקורה של גולדה מאיר ברומניה הענק סיקור נרחב בכל אמצעי התקשורת בארה"ב.

שני פרקליטים זרים מטפלים בתביעות הכספיות מאוגנדה

משרד החוץ פותח בפעילות הסברתית באפריקה

— מאת יוסף הריף —

החברות הישראליות, שהוצאו מאוגנדה בפקודתו של הנשיא אידי אמין ואולצו להשאיר מאחוריהן ציוד רב, החלו בהגשת התביעות הכספיות באמצעות עורכי־דין זרים.

עורכי הדין, אחד מארה"ב ושני מקניה, ביקרו לפני ימים אחדים בקמפאלה, אולם לא הגיעו לכלל אפשרות לקיים שיחות ענייניות עם השלטונות. כפי שנמסר, עומדים הנציגים לשוב לקמפאלה בימים הקרובים, כדי להגיש את התביעות הכספיות של החברות הקבלניות של ישראל.

ההפסד הכספי לישראל בשירותים, בעבודה ובציוד שהושאר, נע, לפי הערכת משרד החוץ, בין 15 ל־20 מיליון דולר. סכום זה כולל חובות עומדים — כלומר, שמועד פרעונם עדיין לא הגיע. הטיפול באמצעות עורכי־הדין הזרים נוגע, לפי שעה, רק לחברות הקבלניות, שתיים ציבוריות ואחת פרטית.

שגריר ישראל באוגנדה, בר דניאל לאור, שעבר לשוב היום ארצה.

במסגרת פעולת ההסברה, שמשרד החוץ עומד לקיים בקרוב במדינות אפריקה, ייצאו ליבשת האפריקנית סגן המנכ"ל יעקב שמעוני, חנן בר־און ששימש בעבר קונסול כללי באדיס אבבה, ומר י. מינרבי בעבר שגריר ישראל בחוף השנהב.

הכוונה היא, שהשלושה יקיפו כמעט את כל המדינות, אשר עמן מקיימת ישראל יחסים, כדי להסביר את פרשת אוגנדה.

פרשת מטוס „ערבה" — חוסלה אבל פאריס עדיין „חושדת"

טוענת: מזג האוויר היה נאה ותמוה שהטייס טעה ✶ „לה מונד" מזכיר „טיסת הביון" של מטוס אמריקני

— מאת ג'יל קיסרי, סופר „מעריב" בפאריס — טלגראפית

חוגים צרפתיים עדיין מתייחסים בחוסר אמון להסברה של הטייס הישראלי, שהטיס את המטוס „ערבה" מישראל לסלון האווירי בהאנובר, כי סטה ביום ד' ממסלולו הנכון לתחום אווירי סגור, בגלל קשיי מזג אוויר.

חוגים אלה טוענים, כי באותו זמן היה מזג האוויר באיזור נאה, והיתה ראות טובה עד למרחק 12 ק"מ.

תמוה הדבר, אומרים הצרפתים, כי טייס ניסוי מוסמך, המטיס אב־טיפוס חדש עלול לטעות כמה וכמה טעויות של ניווט וגובה בבת אחת.

„לה מונד" הפאריסי — המביע כנראה את דעתם של חוגי מיניסטריון ההגנה הצרפתי — אומר: „חוגי־מומחים מסויימים שואלים, כלום ניסה הטייס לגשש את מערך הפיקוח של רמת אלביון". העתון מזכיר כי ביולי 1965 טס מטוס סיור על־קולי אמריקני מדגם ר.פ. 101 מעל למפעל הצרפתי להפרדת איזוטופים בפיירלאט. הטייס ההוא פעל בשליחות נאט"ו, ובעת הטיסה צילם 175 צילומים והפרשה הולידה מתיחות חמורה בין ארה"ב לצרפת.

עם זאת נראה כי תקרית „ערבה" חוסלה: המטוס הגיע להאנובר אתמול אחר־הצהריים, אחרי נחיתת ביניים נוספת בבון.

(ע.) בסלון האווירי בהאנובר, שיפתח רשמית היום, יוצג בצד „ערבה" גם מטוס „קומודור ג'ט 1123" מתוצרת „התעשיה האווירית הישראלית". ביתן החברה יפתח במעמדם של שגריר ישראל אלישיב בן־חורין ומנכ"ל החברה אל שווימר.

מפציצים אמריקניים תוקפים ליד העיר הנצורה אן־לוק

מפציצים כבדים של חיל האוויר האמריקני תקפו עמדות צפון־וייטנאמיות במרחק של כקילומטר מהעיר הנצורה אן־לוק, בתגובה על ההרעשות הכבדות וההתקפות הרגליים והטנקים של צפון־וייטנאם על העיר.

מסייגון נמסר, כי המגינים הדרום־וייטנאמיים עומדים כנראה בהסתערויות הקומוניסטיות, אך לא יוכלו למנוע חדירות של יחידות קטנות לתוך העיר.

בוודאות הימית מפי הפיקוד האמריקני בסייגון, כי אניית הדגל של הצי השביעי, „אוקלהומה סיטי", נפגעה בקרב ימי עם סירות־טורפדו של צפון־וייטנאם. הנזק כמשמעותו אינו רציני ואיש לא נפגע.

הנשיא ניכסון טס הבוקר לקמפ דייוויד, במדינת מרילנד, כדי לקיים במשך סוף השבוע התייעצויות עם בכירי יועציו על וייטנאם, ויתכן שיודיע על הוצאת כוחות נוספים מוייטנאם.

למען חידוש השיחות

מוני קנזיידס, סופר „דיילי טלגראף" במוסקווה, מטלגרף: שגריר בריטניה במוסקווה, סיר ג'ון קילים, דן אתמול עם שר החוץ הסובייטי על אפשרות חידוש ועידת ז'נווה על הודו־סין.

הפגישה, שנערכה ביוזמתו של סיר ג'ון, נמשכה 30 דקות והיתה הראשונה בין השניים מאז הגיש השגריר את כתב האמנתו בספטמבר אשתקד.

כידוע מכהנות בריטניה וברית המועצות כיושבות־ראש של ועדת ז'נבה. לונדון מעוניינת עתה בכינוסה מחדש, נוכח ההתפתחויות החמורות בוייטנאם.

לא נודעו שום פרטים על תשובתו של גרומיקו. מכל מקום, בעבר טענו הסובייטים, כי סיומו של הסיכסוך בהודו־סין יבוא רק בעקבות מגע בין המדינות המעורבות בקרבות. לפי שעה אין שום דבר המרמז, כי חל שינוי בהשקפה סובייטית זו.

סיר ג'ון העלה גם את בעיית שיפור היחסים בין בריטניה לבריה"מ.

מת המו"ל פייר לאזארב

פייר לאזארב, מו"ל העתונים הצרפתי והעורך של „פראנס־סואר" — גדול עתוני פאריס. מת אתמול בבית החולים האמריקני בנייאי, ליד פאריס, שם היה מאושפז זה שלושה שבועות. בן 65 היה.

נהרגה מפגיעת אוטובוס

שושנה בוקשטל, בת 49, מבת־ים, נהרגה אמש כפגיעת אוטובוס ברחוב סלמה בתל־אביב.

חולה כרוני טבע במאגר מים

צעיר בן 25, חולה כרוני, שהיה מאושפז בסנאטוריום כפר־גנים בפתח־תקוה, טבע אתמול במאגר מים פתוח בקירבת מקום.

מאגר המים משמש להשקאת פרדסים. הצעיר טייל באיזור וכנראה נפל למים.

היית ובראנדט דנו בלונדון על המזה"ת

— מאת צבי לביא — סופר „מעריב" בלונדון טלגראפית

ענייני המזרח התיכון נבקרו אתמול בקצרה במשתהם הראשונה בת היומיים של ראש ממשלת בריטניה, אדוארד היית, וקאנצלר גרמניה המערבית, וילי בראנדט, זמן קצר לאחר בואו של הקאנצלר ללונדון.

הדיון בנושא זה יימשך, כנראה, בפגישתם היום ... תי, שתעלה גם בקשו... אל להקלות במסגרת ה... אירופי המכותי המו... בריטניה עמדה להצטר... בקרוב.

נושא המזרח התיכון ... את היית ובראנדט, ב... חילופי הדעות ביניה... עתיד יחסי החוץ של ... האירופית — בין השו... ארצות הים התיכון וה... יהיו קשורות בדיונה ... השוק.

קאנצלר גרמניה המערבית, ד"ר וילי בראנדט (מימין), בביקורו אתמול אצל ראש ממשלת בריטניה, מר אדוארד היית, ברח' דאונינג מס' 10 בלונדון (צילום איי.פי. רדיוטלגראפי)

סאדאת מתנבא: ישרא... תתקוף בעורף, אנו נגמ...

ישראל התקיף את עורפה של מצרים בסיבוב הבא של המלחמה, אך מצרים השיב לה מכה אחת אפיים על כי היריה לעבוק — דברים אלה אמר אמש נשיא מצרים, אנואר סאדאת, בנאום לפני ארגון הנשים של מפלגת השלטון המצרית.

אל הצבה בא סאדאת מבסיס צבאי, שם חזה בתמרון התקפי של שריון וכוחות.

סאדאת טען, כי ארה"ב המשיכה „תמיכה גמורה" לישראל, דוחפת אותה לתוקפנות נגד הערבים. ישראל אינה רוצה בפיסת קרקע פה ושם אלא שואפת להגמוניה על המזרח כולו. אולם עם מצרים גמור להילחם לשיחרור השטחים הכבושים, בלי שים לב לשיעור הקורבנות — אמר. (יו.פי.)

צבא מצרי סיים תמרון התקפה

„יחידות חיל־היבשה האוויר המצרי ערכו התקפה, שנמשכו שב... כיוון את כוננותם והתמודדות של החיילים" — הודיעה ... נות הידיעות המזרח... הנשיא אנואר סאד... המלחמה הגנראל כוח... דק עקבו אחר השלב של התמרון, וביקרו קצינים שפקדו על ... הנשיא העלה על יעילות היחידות הצבא הכוחות על־ידי הצלחו דוגמים", וקרא להייל... ביד עוד יותר את ...

ואלדהיים עומד להיפג... בשבוע הבא עם תקו...

ידונו בחידוש שליחות יארינג

— מאת סופר המדיני של „מעריב" —

מזכיר או"ם, ד"ר קורט ואלדהיים, עומד להיפגש בשבוע הבא עם שגריר ישראל, מר יוסף תקוע, כדי לדון עמו על אפשרות חידושה של שליחות יארינג.

לפני צאתו מארה"ב כבר שוחח ואלדהיים עם מר תקוע. אז הוכרה האפשרות של הגשת דו"ח מועצת הבטחון על מהלך התקדמותה של השליחות.

ככל הידוע בירושלים, הן הסובייטים והן הערבים דורשים שיוגש דו"ח כזה, בעקבות החלטת העצרת מן ה־13 בדצמבר, אשר קראה לישראל להשיב בחיוב לתזכירו ד"ר יארינג מן ה־8 ... אשתקד, שבו דרש ה... מממשלת ישראל לנ... גבול הבינלאומי עם ... ד"ר ואלדהיים העי... יצטרך להגיש דו"ח ... על שליחות האו"ם, כדי על מצב שליחותו, ... כמעט ספק, כי האנ... הכשלת השליחות ... ישראל.

✶ מפעל לייצור ... פוליאתילן יוקם במרכ... די גורן שבאזור מפעלי... בימים. אלה עוסקים ... השטח שאותר להקמת ... במסגרת המרכז האוורי... בים התקלאים באזור ...

„אפילו היה בעלי שואל אותי לא הייתי חוזרת לגרוזיה"

עולה ירד לבריה"מ בלי אשתו ושני בניו ✶ על זוג אחר שירד אמרו השכנים: „ידענו שהם לא מרוצים ומלאים טענות כרימון"

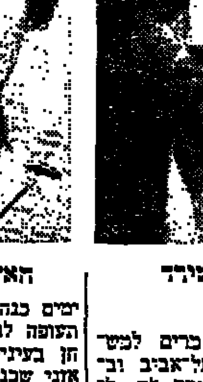

הבעל שירד

האשה שנשארה

— מאת אהרון פריאל —

„לא ידעתי, שבעלי מתכוון לחזור לרוסיה. במשך כל הזמן לא אמר כזה אהה על רצונו לחזור", אמרה אתמול מרים מדזגהרישווילי, אשתו של יוסף, שיצא בשבת את הארץ בדרכו חזרה לגרוזיה. מרים סירבה לעזוב את הארץ ונשארה כאן עם שני בניה, אחד בן שנתיים ואחד בן השעה חודשים.

בשבת, כמה שעות לפני שנסע יוסף מדזגהרישווילי ללוד, בא לאשתו והודיע לה על החלטתו לחזור. הוא ביקש ממנה לעשות את כל הסידורים, כדי שגם היא תחזור, אבל, כאמור, אשתו סרבה ונשארה ברמלה.

אמש, בדירתה ברמלה, אמרה מרים: „אפילו היה שואל אותי, לא הייתי חוזרת לגרוזיה".

סילק חוב

מדזגהרישווילי, בן 27, סילק בשבוע שעבר את חובו, בסך של 1300 ל"י, למשרד הקליטה, כדי שיוכל לקבל את המסמכים ליציאה מהארץ.

מכיריו סיפרו, כי בגרוזיה „עבד ברכבת", ובארץ עבד בסבלות בנמל התעופה בלוד. „היה לו מקצוע. „היה לנו טוב בגרוזיה, אבל כרגע שהחלטנו לבוא לארץ — אנו מקבלים את התנאים הקשים כמו שהם — כי כאן מקור מנו", אמרו אמש חבריו של יוסף, שהשאיר ברמלה גם אב ואם.

לבנים משפחה ברמלה ובאשדוד. היא ובעלה עלו לארץ לפני כשלושה חודשים מהעיר קולאשי בגרוזיה. המשפחה קיבלה דירה בבית משותף חדש ברמלה. באזור בו גרות משפחות רבות יוצאי גרוזיה, שעלו באחרונה לישראל.

אתמול נסעה מרים למשרדי הקליטה בתל־אביב ובירושלים, שם נאמר לה, לדבריה, שיתחשבו במצבה.

אחד המכרים סיפר, כי שמע שמדזגהרישווילי השאיר בבוסקווה אשה שניה ושני ילדים. עתה הוא אליהם.

„עוד יהדהרו"

מבפח שמואל מוסר: מן הארץ ירדו גם מיכאל וזהבה מגלושווילי, שעלו רק לפני ארבעה חדשים מגרוזיה. ירידתם לא הפתיעה את שכניהם בשיכון האסבסטונים באזור יהוד. „ידענו, שהם לא מרוצים ומלאים טענות כרימון", אמרו השכנים. „הטענות שהם ... נוביץ, בנהלה, ...

צאת מנמל לבית היהודים. למשפחת מגלושווילי לא היו ידידים קרובים בשיכון. שכניהם היו עולים מאיראן וממשקנס. את הגרוזינים בשיכון האסבסטונים הכירו רק בארץ.

אף כי מיכאל מגלושווילי לא הסתיר בשכונה שהוא מבקש לרדת מן הארץ, שמר על מועד ירידתו בסוד. אשתו ציפורה, שהם מהכותבים להגר לארה"ב. „יש לנו שם קרוב משפחה, העשיר, והוא יסייע לנו להגיע לארה"ב", גילתה את אוזני שכנותיה. לאחרים סיפרה, שהם נוסעים לטיול בחו"ל ויחזרו בעוד חודשיים.

החיים יקרים

מיכאל מגלושווילי היה, לדבריו, בעל חנות בטביליסי. בארץ עבד עד לפני החדשים כנהג מרקסור בנמל התעופה לוד. העבודה לא מצאה חן בעיניו, ולכן התפטר. באוזני שכניו טען, שהחיים בישראל יקרים מדי.

משפחת מגלושווילי הביאה עמה מגרוזיה רכוש רב בכלל זה, תכשיטים יקרים, שטיחים, תכשיטי זהב, והלוואים ועוד. את רוב החפצים מכרו בתל־אביב, לפני ירידתה.

יוון דורשת מבון להחזיר שגרירה מאתונה

ממשלת יוון דרשה היום מממשלת גרמניה המערבית להחזיר את שגרירה באתונה, פטר לימבורג, שהואשם בארגון בריחתו של אסיר פוליטי יווני לחו"ל.

מיניסטריון החוץ היווני מסר כי השגריר סייע לאיש האופוזיציה, פרופ' מאנגאקיס, לצאת מיוון, שעות אחדות אחרי ששוחרר מהכלא.

עולי גרוזיה בנצרת עיל... דורשים הכרה בביה"ס שהקי...

מפקח משרד החינוך: זה נוגד את התקנות

— מאת יוסף וקסמן —

כליי יוסף יצחק פנה אתמול למשרד החינוך במחוז הצפון בבקשה להכיר בבית הספר שהפעילו עולי גרוזיה וקבוצת הורים פרטיים בתלמוד התורה בנצרת עילית.

בבית ספר זה התנהלו אתמול לימודים סדירים בשתי כתות, שבהן לומדים כ־30 תלמידים בשתי קבוצות — נמוכה ובוגרת — ובכל כתה מורה.

בבית הספר הממלכתי כללי, בשכונה הדרומית, שבה מתגוררים עולי גרוזיה, ביקרו אתמול רק 5 תלמידים מילדי העולים.

מפקח משרד החינוך במחוז הצפון, מר אליהו בר־חמא, הבהיר לראשי רשת החינוך של חב"ד, כי עד כה נרשמו כל הילדים מעולי גרוזיה לחינוך הכללי, ואם רצונם בחינוך דתי, עליהם לבקש העברה לחינוך הממלכתי הדתי.

אשר לבקשה להקים בית־ספר של חב"ד, מחייב הדבר תיאום ואישור של האגף לחינוך דתי במשרד החינוך, אולם המסגרת הלימודית, שבה מחזיקים הילדים עתה, נוגדת את תקנות משרד החינוך ואת חוק חינוך חובה.

שר הדתות ידרוש בירור

מרדכי אלקן מוסר: שר הדתות, ד"ר זרח ו... אמר אמש לסופר „... כי ידרוש בירור בישיבת הממשלה על הפניית עו... לים דתיים מגרוזיה ל... ספר ממלכתי בנצרת...

השר אמר, כי הוצ... ילדי עולים מגרוזיה ... הממלכתי בנצרת־עלית ... זה, כי בית ספר זה ... מסוגל לקלוט אותם ... דתית.

„יש לברר מדוע ... על קליטת עליה זו, ... מסירות נפש ליהדות ... עשרות שנים של שלט... כומוניסטי" — אמר השר ...פטיג.

רומניה סבורה שהמצב נוח למו...

(סוף מעמוד 1)

באשר אל הצד הישראלי. ולדעתה גילתה מצרים גמישות יותר משגילתה ישראל.

את הזמנת גב' מאיר לבקר בבוקארשט הם מנמקים, בין השאר, ברצון לשדל את ישראל, שיתר גמישות ויותר רצון־פשרה ישרתו יותר את האינטרסים שלה לטווח ארוך.

„מחר עלה להיות באתה"

עם זאת לא חל שינוי בקו הרומני כבכר. אומרים הדיפלומאטים הרומנים, שיש לקיים יחסי ידידות עם ישראל ועם ארצות ערב.

בראותם שכל צורות המבצע וכתן עד כה לא הצליחו, ובחוותם שגם בפגישת הפיסגה האמריקנית־הסובייטית במוסקווה לא יעשה שום דבר ממריע לגבי המזרח־התיכון, החליטו הרומנים להיחלץ לפעולה עכשיו, מחשש שמחר עליה להיות מאוחר.

הנציגים הרומניים מוסיפים, כי גב' מאיר תתקבל במלוא הכבוד, וראש הממשלה יון גיאורגה מאורר יהיה מארחה הרשמי.

„קאהיר הופתעה"

צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון, מטלגרף: חוגי מיניסטריון־החוץ המצרי מופתעים מהודעת ירושלים, כי ראש הממשלה מרת גולדה מאיר עומדת לבקר בבוקארשט בחודש מאי, כאחר שנמסר למצרים כי ישראל דחתה הצעת־תיווך של נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו שהביא לירושלים סגן מיניסטר החוץ הרומני גיאורגה מאקובסקו, בעוד הנשיא אנואר סאדאת קיבל את ההצעה בברכה, — מודיע „פיננשל טיימס" הלונדוני ממקורות מצריים יודעי דבר בקאהיר.

משום כך, אומר העתון, מרובים בקאהיר הניחושים, כה הניע את מרת מאיר לשנות דעתה.

בקאהיר מעריכים, כי הנשיא סאדאת, שעמד לבקר במוסקווה בראשית מאי, עשוי להקדים את הביקור ולקיימו לפני סוף אפריל. לכן סבורים בקאהיר, כי מוסקווה מעונינת לשמוע, מה יש למרת מאיר לומר בבוקארשט, לפני שיקבלו את סאדאת.

אישור הידיעה בדבר ביקורה של מרת מאיר בבוקארשט מחזק דעתם של משקיפים בווינה, כי הנשיא צ'אושסקו יגמה לפשר בין מצרים לישראל, שלא על דעת ברית המועצות, — מוסר לגרפה סופרת „דיילי טלגראף", אנליזה שולץ. זו מתחזקת גם מפאת ... רה הקרירה ששוררה ב... השגריר הסובייטי בבוק... ואסילי דרוזדנקו, לפי... שתו, עם הנשיא צ'א... אור ליום ה'.

לפי ידיעות שהגיעו ... ביקש סאדאת כן ... צ'אושסקו, בעת שביק... בקאהיר, לנסות ולתו... מצרים לישראל ולהזמי... מרת מאיר לבוקארשט.

„הרושם [illegible]"

גיל קיסרי, סופר „מעריב" בפאריס, מטלגרף: הזמנת מרת מאיר ל... בבוקארשט היא הישג לדיפלומאטיה הישראלי... כותב „לה מונד" הפ... במאמר ראשי. עם זאת, ... כר העתון, אין לראות ... סימן להתרחקות נוספת ... בוקארשט ממוסקווה. אד... כ־1957 מוגרשת התק... — מילולית, לפחות — ... שתי הבירות, ויש רגלי... הנחה, שמוסקווה תראה ... ביקורה של מרת מאיר ... קארשט ברצון יותר מש... מתייחסת לביקור כזה ב... אין גם לשלול את האפש... אומר העתון, שהדיפלומ... הרומנית שאפה למלא ... החלל הריק שנוצר בו... כשלון „תכנית הוסיידי" ... און שליחות יארינג.

הפגנת אהדה לישראל במסיבת יום־העצמאות שנערכה בטוגו

במסיבה השתתפו 5 שרי־חוץ אפריקניים שנכחו בבירת טוגו לרגל ועידה

— מאת תמר גולן — סופרת „מעריב" באפריקה טלגראפית

חמישה שרי חוץ נכחו במסיבת יום העצמאות של ישראל, שנערכה בלומה בירת טוגו. בלומה נערכה ביומים אלה ועידת שרי החוץ של „אוקאם", הארגון שבו חברות רוב המדינות הדוברות צרפתית באפריקה. שרי החוץ מכינים ועידה פיסגה, שתיפתח באבגאן ביום ב' הקרוב.

שגריר ישראל בלומה, מר יואל שר, הצליח להזמין למסיבת חג העצמאות את כל משתתפי הועידה — ולא רק את נציגי ממשלת טוגו והסגל הדיפלומטי, והשגרירות קשוטה בדגלי 15 המדינות החברות באוקאם.

ההשתתפות במסיבה, שלית על המשתתפים, פרשה כי הפגנת־אהדה לישראל מצד המנהיגים האפריקנים. אשר כאילו רצו לומר במעשיהם כי לא כל אפריקה היא אוגנדה.

שרי החוץ שנכחו במסיבה הם ד"ר קוטומבו מוולטה העילית, מר לאסאריגיאנה ממדגאסקאר, בבה חסן מצ'אד, מר פוטולוס מהקהילה הבר... אפריקנית, ושר החוץ של רואנדה.

גם בדאהומי, הגובלת בטוגו, צויין יום העצמאות בחגיגה מוצלחת. סרטים ישראליים הוצגו באמפיתאטרון ואחר־כך עברו החוגגים לבית השגריר מר מרדכי דרור.

השגריר אמר, כי אלוהי ישראל הראה כוחו גם באפריקה, שכן בהסתיים החגיגות נפתחו ארובות השמים וגשם זלעפות ניתך ארצה ללא הרף במשך דבמה.

ע. בן־עמי נגד מעבר מטוסים בשמי נתניה

ההתנגדות למעבר מטוסים אזרחיים בשמי נתניה הביע ראש עירית נתניה, מר עובד בן־עמי, במיברק שישגר הבוקר אל שר התחבורה מר שמעון פרס.

✶ 400 עובדי „סופרסל", החליטו לדחות את שביתתם לשבועיים לאחר שהמבוכה על יחסי עבודה במשרד העבודה במחוז תל־אביב המרכז העיד תשומת לב הועד כי ההודעה שנמסרה לא כללה גם סעיף אשר מדבר על הכרה בזכויות בתום שבועיים ימי הצינון. לצהעם ולהלהבו ולהלהבכל...

ג. מאיר לקראת שיחות בוקרשט:

לא נסכים לשאת ולתת על תהליך לשלום

— מאת אברהם רותם —

„איני יודעת אם אביא את השלום במזוודה שלי כאשר אחזור מבוקארשט; אפשר שבזרע של עייפות, של חולשה, נגיד די, אולי יהיה טוב אם נחזור למקום שהיינו באנו ב־1967. בתוך רצון הכי טוב לשחרר את העם מבעיכבה; אני מקווה שלא. אני מקווה שאנחנו נדון תביד לא על תהליך לשלום, לא על עוד פיסת נייר, כי הרי אז נצטרך להתחיל להתכונן למלחמה הבאה. אני בטוחה שהעם בישראל לא רוצה שתשמש לכך הקשה הזאת" — אמרה אמש ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, ב„עצרת יום העצמאות" מטעם מועדון האקדמאים ליד מועצת פועלי תל־אביב באולם „נחמני" בתל אביב.

„זה חודשים רבים כאילו שקט בגבולות. הלוואי שימשך כך. אך אין זו אמת שלכן הפסקת האש היה שקט גמור. ברור שזה לא אותו דבר כמו במלחמת ההתשה, אך עדיין אין זה שלום ולפי זה צלינו לחיות", אמרה ראש הממשלה.

בהתייחסה לבריה"מ אמרה: „אף לרגע לא חשבתי שהסובייטים ישבו ובדקו מה באמת הוא הסיפור הישראלי והסיכון הערבי, ואחרי שהתעמקו בענין ושקלו במאזניים של צדק, הגיעו למסקנה שהערבים צודקים..."

ראש הממשלה הוסיפה כי לא הגיעה אליה עד כה שום תגובה מארה"ב בענין נסיעתה. היא חזרה והדגישה את ההבנה הרבה שמגלה נשיא ריצ'ארד ניכסון כלפי ישראל.

את עיקר דבריה הקדישה ראש הממשלה לבעיות פנים: „אני דוחה כל דיבור על ותיקים ועולים. מי הם בעצם הותיקים? לפני כמה זמן הם היו עולים? לא עשינו חשבון כמה יעלה המאבק על עצמאות ישראל ולו היינו מנהלי חשבונות — לא היינו פה הערב. החוכמה של חשבון היא לדעת מה כדאי לשלם בעד מה. מה רוצים? שנתחיל שוב מאהל לבדון, מבדון לפחון, לצריפון לבלוקון לשיכון ולארמון? תפקיד של כל אחד מאתנו הוא לחסל את המצב הקיים. השאלה היא איך אנחנו מקבלים את העולה בבית, ברחוב, בעבודה".

בתשובה לשאלה אישרה ראש הממשלה כי הממשלה בודקת עתה הצעה להטיל מס על דירות פאר ואף למנוע בניית דירות כאלה בערים. לדבריה, אנו מפגרים מאוד בשיטות הבניה ויהיה צורך לפעול למען בניה מהירה יותר של דירות למגורים.

נחתם הסכם העבודה עם עובדי „נתיבי נפט"

— מאת סופר „מעריב" לענייני עבודה —

הסכם עבודה קיבוצי ביחד לעובדי חברת „נתיבי נפט" נחתם באבו־רודס בין נציגי הסתדרות פועלי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה, ועד העובדים והנהלת החברה. ההסכם הוא ל־1972/73, בהתאם למדיניות המקצועית שקבעה ההסתדרות לתקופה זו.

טקס החתימה נערך במסיבה רבת משתתפים, שפולבה בחגיגות העצמאות. ההסכם כולל תוספות שכר חמישה אחוזים. לגבי כמה סעיפים, אשר היו שנויים במחלוקת, סוכם, כי מזכ"ל ההסתדרות ישמש בהם כבורר יחיד.

✶ שני ילדים מיפונה, בני 7 ו־10, בני משפחת אלמקיס, נפצעו אתמול מהתפוצצות פנס זיקוקין שנותר מחגיגות העצמאות בעיירה.

גולדה הציעה במרכז „העבודה": לישאל במפלגה על דת ומדינה

נאמים השמיעו ביקורת חריפה על הסטאטוס קוו, „הנותן בידי המפד"ל נופולין על המימסד הדתי" ✶ גב' מאיר על נישואין אזרחיים: „דיפות ראשונה — לשמירה על העם היהודי" ✶ שר המשפטים: שואין אזרחיים לחלק מהציבור — יצירת ייסורים חדשים במקום הישנים ✶ האוצר פנחס ספיר: אם תהיה חריגה מהסכמי שכר — לא יהיה מפלט ממיסים חדשים

— מאת דניאל רובין —

...במשמרות, במפלגה אשר ב־... להציב את השאלה הציבורית... המערכת „העבודה" על דת ומדינה...

מלווה בייסורים לא פחותים כאלה שסובלים הנוגעים בדבר כיום.

בפתח הדיון הופיע פרופ' יחזקאל דרור מן האוניברסיטה העברית בירושלים, שהציג את האלטרנטיבות הפרקטיות בתחום יחסי דת ומדינה, ואת הערכים השונים שהן מקדמות. אולם כבר לא היה הדיון אקדמי, אלא גלש ל„טונים גבוהים" של התנצחות.

„הפסקו מודיעים"

...

זה של העם

...

נישואין אזרחיים

...

הכפת

...

שכר — ומיסים

...

ספיר לא יבוא שוב לוועדה בענין „אוטוקארס"

...

הפשע בבריה"מ - בעלייה

גדל מספר מקרי הרצח, שאין להם מניע ✶ לפי הגירסה הרשמית, הפושעים היחידים הם „חובבנים מנוונים מרוב שתייה"

— מאת מנוי קציר —

...רק אחוז קטן מן המקרים שנרשמו. הפר־צים היחידים הפועלים עתה בבריה"מ, לפי גירסה זו, הם „חובבנים מגונים מ־רוב שתייה".

...

המשורר אלכסנדר פן ציווה לומר „קדיש" בהלווייתו

המשורר הקומוניסטי אלכסנדר פן ז"ל, שמת ב־מוצאי יום העצמאות, ציווה לומר בהלווייתו „קדיש". כן דרש בצוואתו, שישמעו חזן שיאמר „אל מלא רחמים" על קברו.

הלוויית המשורר עמדה לצאת היום ב־12.30 בצהריים מבית הלוויות ברחוב דפנה בתל־אביב ולעבור ליד „בית הסופר".

פן ביקש לפני מותו, בשיחה עם בני משפחתו, „ל־היקבר בין אחי הסופרים בקריית שאול, ואם אפשר, בקרבת המשורר אביגדור ה־מאירי". פן ביקש, שהלוויה לא תהיה מטעם המפלגה ה־קומוניסטית, וכי לא ישאו בה הספדים.

...

כשהחל הפילוג במק"י, לפני תשע שנים, לא הצטרף א. פן ז"ל לאף אחת משתי המפלגות (מק"י או רק"ח). הוא נמנה עם קבוצת־ביניים, שבשעתה בתקופה הראשונה מאמצים להחזיר את שלמות מק"י, אך ללא הצלחה.

אמש, בפתיחת ועידת מק"י, נערכה אזכרה לזכרו והובאו קטעים משיריו.

ועדות־ממשלה דנות בהוזלת הבנייה
הוצע לשחרר קרקע חקלאית ולהגדיל את צפיפות הבנייה

— מאת אהוד נוס —

הגדלת מלאי הקרקעות הקיים לבנייה עי „הפשרה" קרקע חקלאית, והגדלת הצפיפות בבנייה במספר מקומות בארץ, נדונה אתמול בוועדת משנה של ועדת השרים לענייני בנייה.

הוועדה, בראשות מר חיים קוברסקי, דנה בקריטריונים להקצאת קרקעות חינם ובדרכים שיערבו לכך שחלוקת הקרקע אכן תוזיל את הדירות הנוצרות לנזקקים ולא תגדיל את רווחי הקבלנים. הוועדה הקימה שתי ועדות־משנה שימשיכו בדיונים ביום א' לפני ישיבת ועדת השרים.

ועדה אחרת, בראשות נגיד בנק ישראל מר משה זנבר, קיימה אתמול אף היא דיון ממושך, שבו הועלו מספר הצעות:

א) הקטנת המיסים המשולמים לרשם המקרקעין בעת רכישת דירה ע"י זוגות צעירים, משפחות מרובות ילדים ומפוני שכונות־עוני.

ב) השוואת המיסים המשולמים על רכישת דירה ישנה לאלה המשולמים עם רכישת דירה חדשה.

ג) הורדת מכסים על ציוד ואביזרי בנייה.

ד) הגדלת המשכנתאות מכספי ציבור לדירות שערכן אינו עולה על סכום מסויים בין 80 ל־100 אלף ל"י.

גם ועדה זו הקימה שתי ועדות־משנה, שימשיכו לדון במספר נושאים בתחום המימון והמיסוי שהוועדה עדיין לא הספיקה לדון בהם.

היום מתכנסת ועדת־משנה נוספת לדיון באפשרויות לזירוז הליכי אישור תכניות הבנייה.

בוועידת מק"י דיברו על ליכוד פנימי
אך מיקוניס הודה: יש מחלוקת מהותית

„המאחד עולה על המפריד" — אמר ✶ „הזמנת גולדה לרומניה — אירוע ללא תקדים" ✶ משבח מאמצי בריה"מ „לצנן יצרי המלחמה" בקאהיר ✶ י. דגן קרא „ראשי הפרקים" של סנה: „אם להכיר בקיום העם היהודי משמע להיות ציוני — כולנו ציונים"

— מאת ב. ביינזם —

...

„כולנו ציונים"

...

ראשי הפרקים של סנה

...

הנאיפה: ליכוד שמאלי

...

הקיבוץ הפנימי

...

ביקורת על הממשלה

...

נציגות רק"ח הוזמנה

...

ועדת הורוביץ ממליצה להעלות ב־3% הריבית על אשראי מכוון

— מאת אהוד נוס —

ועדת־הורוביץ, שסיימה אמש את עבודתה, ממליצה פה אחד להעלות את שערי הריבית על האשראי המכוון ב־3%.

המדובר באשראי בסך שני מיליארד ל"י, מזה 1.5 מיליארד ל"י אשראי ליצוא, הניתן היום בריבית של 6%, וחצי מיליארד ל"י אשראי להון חוזר, הניתן בריבית של 9%.

בדו"ח, שנמסר אתמול לנגיד בנק־ישראל, מר משה זנבר, אומרת הוועדה, כי המלצותיה הן חלק אינטגרלי של הצעדים למלחמה באינפלציה, המחייבת הפעלת אמצעים בתחומים נוספים. יש לכן להקטין בהדרגה את הפערים הקיימים היום בין שערי הריבית לאשראי המכוון, לבין שערי הריבית בשוק החופשי (הנעים היום בסביבות ה־18%). כצעד בכיוון זה ממליצה הוועדה על העלאת שערי הריבית לאשראי המכוון ב־3%. כל צעד נוסף, נאמר בדו"ח, יישקל וייבדק מחדש לאור ההתפתחויות בשוק.

הוועדה מציעה לחפש דרכים לפיצוי מקבלי האשראי להון חוזר על העלייה בהוצאותיהם, בעקבות ייקור האשראי.

לגבי היצואנים שיפסידו מייקור האשראי, אם יחליט נגיד בנק־ישראל לבצע את ההמלצות, הציעה הוועדה להגדיל את תמריצי היצוא, גם אם יחייב האוצר להקציב גוסף לצורך זה.

פיצוי היצואנים

שניים מחברי הוועדה, פרופ' חיים ברקאי מהאוניברסיטה העברית בירושלים וד"ר ליהמן, יו"ר מועצת המנהלים של בנק־לאומי, הציעו בדיוני הוועדה להעלות את הריבית גם על האשראי לזמן ארוך ובינוני, שמעניקה הממשלה בעיקר להשקעות. הכוונה לאשראי הניתן מטעם הבנק לפיתוח התעשייה, החברה לפיתוח מפעלי תיירות, הבנק להקלאות ועוד. גם אשראי זה ניתן בריבית של 6% ו־9%.

פרופ' ברקאי הציע לבטל את כל קרנות היצוא ולפצות את היצואנים על־ידי הגדלת הפרמיה ליצוא.

ביצוע המלצות הוועדה נתונות להחלטתו של נגיד בנק־ישראל.

בוועדה השתתפו מר דוד הורוביץ (יו"ר), פרופ' ברקאי, ד"ר ליהמן, מר ז. שריאב, נציג התעשיינים, ומר ר. אפרת, נציג ההסתדרות.

דיון בהמלצות הנגיד

ועדת השרים הכלכלים עומדת לדון היום בהמלצות הנגיד. היא תסכם כנראה את הדיון ביום ראשון הבא, ויש להניח שחלק מההמלצות יופעלו ללא דיחוי.

בינתיים מוסיפים התעשיינים והחקלאים להביע התנגדות חריפה להעלאת שיעורי הריבית.

✶ קצין המשטרה חיים בר־און הועלה לדרגת פקד ונתמנה ראש מחלק חקירות במטה מחוז הצפון. טכס ההעלאה בדרגה נערך אתמול בלשכתו של מפקד המחוז הדרומי ניצב דוד צופר, בנוכחות מפקד מרחב הנגב ניצב משנה עזרא גולדברג וקציני המשטרה.

„בימאן יגיע ב־17 במאי"

...

לא יועלו מחירים בחלק מבתי־ההבראה של קופ"ח

— מאת סופר „מעריב" לענייני עבודה —

...

מחירי ההבראה ל־32 לא יועלו בשלב זה במחיר של 28—30 ל"י ליום הבראה.

המחיר של 38 ל"י יישאר לגבי אותם 25 אחוז מכלל החדרים בבתי ההבראה, שעדיין לא הוכנסו להם שיפורים. לעומת זאת ייקבע מחיר של 30 ל"י בכל בתי ההבראה החדשים המשופצים.

ועדה המרכזת נדון ביום א' העלאת מיסים ברשויות המקומיות

...

ברוך דיין האמת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

האשה הצנועה הנעבדת

מרת לאה רבקה אשת חיים

פוקסברומר

(בת שמואל ז"ל לבית שניצר)

הלוויה תצא היום, ז' אייר תשל"ב 21.4.72 בשעה 12.30 מבית המנוחה רח' לונץ 8 תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:

בעלה, בנה, בתה והמשפחה

יקירנו

אלכסנדר פן ז"ל

איננו

הלוויה תצא היום יום שישי, ז' באייר תשל"ב (21.4.72), בשעה 12.30 בצהרים בדיוק, מבית הלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב, ותעבור דרך „בית־הסופר" ברחוב קפלן 6, תל־אביב ומשם לבית העלמין בקריית שאול.

המשפחה המתאבלת

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

בצער וביגון אנו מודיעים על מותה הטראגי של

שרלוטה לוי ז"ל

בארה"ב

הלוויה נערכה ביום חמישי 20.4.72 ו' באייר תשל"ב

המתאבלים: רמי לוי, יהודית פרוינד, רוזי שטיינברגר, המשפחה והידידים

אנו מודיעים בצער רב כי יקירנו

אשר ב"ר יעקב איזביצקי

סלבצ'יק

איננו

נלקח מאתנו לאחר מחלה ממושכת.
הלוויה תצא היום, יום ששי, ז' אייר תשל"ב 21.4.72 בשעה 1 בצהרים מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה המתאבלת

לרחל והמשפחה

על מות

אלכסנדר פן

אתכם ביגונכם

חבריכם: דוד וניצה, אברשה ובתיה, זלמן ורעיה, אבני.

בצער וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

רחל בן־חיים (קרבנר)

מדימא — אוסיאן

פרטים על מועד ההלוויה בטל. 845579, 249643.

האבלים: בעלה: משה בן־חיים (קרבנר)

הבת: צביה ויוחנן זייד והילדים

הבן: חנן ועליזה קרבנר והילדים

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מעריב לספורטאים מעריב

„שביעיה" גם נגד נפאל

ויקי פרץ העלה אתמול מאזן שעריו ל־9 ✶ נבחרת הנוער תתמודד במוצ"ש עם תאילנד לקביעת ראשות הבית והיריבה ברבע־הגמר ✶ בורמה — אינדונזיה 3—0

— מאת שאול הרן — שליח „מעריב" בבאנגקוק בטלגראפיה

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל ניצחה אתמול את נפאל 7—0, באותה תוצאה שבה גם ניצחה במשחק הראשון בטורניר באנגקוק את הודו — ועלתה לראש הבית שלה, בהבטיחה לא פקפוקים את מקומה בשלב רבע הגמר.

עתה נותר לנבחרת לקיים את המשחק האחרון, במוצאי שבת עם תאילנד, שיקבע רק מי מהן תתפוס את המקום הראשון וכן יקבע מי תהיה היריבה שלנו בשלב הבא: בורמה (שניצחה את אינדונזיה 3—0 ותפסה מקום ראשון בבית ג'), או אינדונזיה שתתפסה את המקום השני בבית זה. אם תתפוס ישראל מקום ראשון, היא תתמודד ברבע הגמר עם אינדונזיה ואם תאילנד תהיה הראשונה — יש לצפות לפגישה בין ישראל ובורמה כבר בשלב רבע הגמר.

מסירות לא מדוייקות

אמנם הנצחון אתמול היה משכנע במספר השערים — אך היכולת שגילו השחקנים שלנו לא היתה משכנעת כלל ועיקר. הישראלים היו הפעם עצבניים ולא־מדוייקים, אולי משום שניצב מולם יריב כה חלש.

למשחק המסירות הקצרות המדוייקות שבעזרתו גברו הישראלים על ההודים — לא היה אתמול כל זכר. המסירות החטיאו הפעם את מטרתן. תחת זאת הירבו לבעוט גבוה ובצורה לא תכליתית. אם נוסיף לכך את העובדה כי החל מסוף המחצית הראשונה ועד לסיום המשחק שיחקה נפאל רק עם 10 שחקנים, אפשר להבין מדוע לא היה זה נצחון משכנע, למרות השערים הרבים.

נבחרת הנוער עלתה למגרש בהרכב: פילוסוף; אלקובי, יעקב שבאל, לוריא, בנדור; סליבאן, יהואל גאלב, רוני קלדרון; סיני, פרץ וג'רבי. הישראלים שיחקו בלבן והנפאלים בחולצות אדומות. לפני תחילת המשחק זרקו הישראלים לקהל כדורי „סמבל", שעליהם השם „תאדי לנג'" וצבעי דגלה הלאומי.

הנפאלים הם שהחלו בהסתערות על שער ישראל, לאחר שהשופט קאסם מלאוס נתן את שריקת הפתיחה. בדקה ה־13 שנתה ההגנה שלנו והחלוץ המרכזי של נפאל, פרץ לשער והחטיא ממרחק קצר. המאבק העצבני חסר־התכליתיות של ישראל נמשך עד לדקה ה־17, כאשר רוני קלדרון בעט מרחוק ושוב ויקי פרץ — בעל השיא האסיאני החדש בהבקעת שערים (6 במשחק אחד) השחיל את הכדור פנימה לרשת, בנגיחת־ראש נאה.

השוער נפצע

בהמשך התנהל משחק שדה לא־יעיל עד שדקה אחת לפני ההפסקה נפצע שוער נפאל בהיתקלות עם המגן שלו ו־עם פרץ. הוא נשאר שרוע על הקרקע והוצא מן השדה על אלונקה. מכיוון שהנפאלים הספיקו עד לפרק זמן זה להחליף שני שחקנים — נאלצו להמשיך עד סיום המשחק עם 10.

עד שנשמעה שריקת ההפסקה, הספיק מסוארז להבקיע את השער השני לזכות ישראל, בבעיטה של יעקב שבאל.

מאזנו של פרץ

במחצית השניה לא הצליחה נבחרת ישראל לנצל את העובדה שנפאל שיחקה עם 9 שחקני־שדה — והיא הבקיעה רק 5 שערים. המשחק הישראלי היה הפעם חסר ברק. ויקי פרץ הבקיע בפרק זמן זה שני שערים וכך עלה מאזנו האישי כ„מלך השערים" של הטורניר ל־9 עד כה. סיני, אלקובי וג'רבי תרמו את חלקם לשבחה הכללית, כשכל אחד מהם הבקיע שער.

בראשי וג'רבי הוכללו בהרכב במהלך המחצית השניה, במקום סליבאן וסיני.

המצב בשני הבתים האחרים

בעוד שבשני הבתים של ישראל ובורמה, חלה כבר התבהרות לגבי העולות לרבע הגמר, אין המצב כך בשני הבתים האחרים. יפאן ניצחה במשחק אחד ובשנים סיימה בתיקו (4 נקודות) וסינגפור (2 נצחונות והפסד) — 4 נקודות, מצויות כעת בראש בית ב', אך כאן מאלזיה קיימה רק שני משחקים (נצחון ותיקו) ולה 3 נקודות.

בבית ד' צברה איראן 2 נצחונות (4 נקודות), ללאוס — נצחון, הפסד ותיקו (3 נקודות). אך לדרום־קוריאה רק תיקו במשחקה היחיד עד כה. המצב כאן איפוא פתוח עדיין לחלוטין.

שלמה ג'רבי נוגח את השער השביעי במשחק שנערך אתמול נגד נפאל.

ב„פרימיירה" שלו בנבחרת הטניס זיכה ורטהיימר את ישראל בנצחון

שיתף פעולה עם שטבהולץ, כדי לגבור על האיראנים בזוגות, במסגרת „גביע דיוויס" ✶ היום אחר־הצהריים סיום התחרות ברמת־גן

— מאת אלכס דורון —

צמד הטניסאים הישראלים — יאיר ורטהיימר בן 17, תלמיד המגמה המזרחית בבית הספר „תיכון חדש" בתל־אביב ויוסף שטבהולץ מנתניה, בן 26 — הצליחו אתמול בצורה בלתי צפויה לזכות בנצחון על הצמד האיראני בהתמודדות הזוגות, במסגרת התחרות „גביע דיוויס" המתקיימת ברמת־גן.

היתרון האיראני צומצם איפוא ל־2—1 בתום שני ימי המשחקים. היום ייערכו ההתמודדויות האחרונות ולאיראן דרוש נצחון אחד בלבד כדי לעבור לשלב הבא, שבו תארח בחודש מאי, בטהרן, את נבחרת מצרים.

ורטהיימר הבלונדי גבה־הקומה (1.86 מטר), אלוף הנוער של ישראל, שנטל השנה חופשה מלימודיו כדי להתמסר רק לטניס, נתגלה במשחק אתמול — שהיה עבורו בבחינת „פרימיירה" בינלאומית בנבחרת ישראל — בכל יכולתו וכשרונו: הוא יזם התקפות, הוא הנחית מכות כדורים גבוהים ובלתי ניתנים לבענה, הוא שילח כדורי „פרוסה" שהעמידו את ישראל בנקודות החשובות — בהתמודדות שנמשכה 105 דקות ושנסתיימה לאחר ארבע מערכות בתוצאה: 6—2, 6—3, 2—6, 6—3.

רוח קרב

לברות שבמשחק הישראלים לא היה נקי משגיאות — בכל זאת ראויים הטניסאים לתשבחות על יכולתם ובעיקר על רוח הקרב שגילו הפעם, בניגוד קיצוני למשחק שהדגימו שטבהולץ ויהושע שלם ביום הראשון של ההתמודדות, ביום העצמאות, כאשר נוצחו בשני משחקיהם והרחיקו את ישראל כמעט מן השלב הבא של הטורניר השנתי.

השיפור ניכר היטב אתמול גם אצל שטבהולץ — שטיפל כראוי ב„נקודות החלוטות" של הצמד האיראני חוסיין אקבארי בן 22 (המדורג מס' 2 של ארצו) ואואוס גמשי בן ה־24, המדורג מס' 3.

פרזמן — פצוע

לפני שהחלה ההתמודדות היתה הנבחרת הישראלית שרויה באווירה של דכאון — לא רק נוכח העובדה שהלכה להתמודדות הזוגות — שלא האמינה כי תצליח בה — במצב נחות, אלא גם משום שביש־מזל פקד אותה: הד"ר איאן פרזמן, שיועד לשחק במשחק זה, חש כאבים בידו והרופא אסר עליו להתאמץ. בלית ברירה ולא הכנה קודמת, נקבע שטבהולץ כבן־זוגו של יאיר ורטהיימר. גם האיראנים שגו, כך התברר להם באחור, בקביעת הצמד שלהם להתמודדות זו — שכה סברו כי היא „מונחת בכיסם" ללא מאמצים.

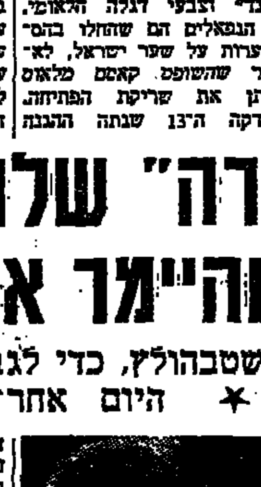

יאיר ורטהיימר
אלוף הנוער הצעיר

המערכות והזמנים

המערכה הראשונה נסתיימה לזכות ישראל תוך 25 דקות, בלי שלאיראנים יהיה בה יתרון אפילו פעם אחת. במערכה השניה הפכו ורטהיימר ושטבהולץ יתרון איראני של 2—1 לנצחון כעבור 30 דקות.

המערכה השלישית התנהלה תחילה בשוויון כוחות, אך לקראת ההכרעה ידעו האיראנים לנצל חולשה וחוסר בטחון רגעי אצל שני הישראלים, וזכו בה לאחר 30 דקות.

המערכה הרביעית נמשכה 30 דקות בלבד — כאשר הישראלים רכשו יתרון מבטיח של 4—1 ועד לסיום 6—3.

בשתי המערכות הללו הקפידו השופטים במיוחד על כך שהחבטת הכדורים ב„פרוסה" אצל האיראנים, תתבצע כחוק, בלי לעשות „פסיעה" מעבר לקו ואבכם כמה נקודות חשובות נפלו בצורה זו כ„פרי בשל" בידי הישראלים שנהנו כך גם מעצבנות היריב.

נסיעה להימבלדון

היכולת המצויינת של אלוף הנוער, ורטהיימר, הבטיחה לו אתמול גם נסיעה לסיור משחקים באירופה, שיכלול טורנירים באנגליה ובין היתר אף השתתפות באליפות הנוער בווימבלדון.

היום בשעה 1.30 בצהריים — אם מזג האויר ירשה זאת — ייפגשו שטבהולץ והאלוף האיראני טאג'י אקבארי ואחר־כך שלם עם חוסיין אקבארי. צפויים שני מאבקים קשים לישראלים, אך אין להניח כי האיראנים ינצחו בשניהם.

„בוס" ליר ו„פידס" הגיעו אמש לארץ

לטורניר היובל של מכבי ת"א

קבוצות הכדורסל „בוס ליר" ו„מארצופה (פידס)" מאיטליה הגיעו אמש לישראל כדי להשתתף בטורניר לציון 40 שנות כדורסל באגודת מכבי תל־אביב שיתקיים מחר ומחרתיים בהיכל הספורט ביד־אליהו.

זהו ביקורה הראשון של האלופה הבלגית בישראל והיא נתקבלה בלבביות על ידי המארחים, אנשי מכבי תל־אביב, הזוכרים לה „חסד נעורים": לפני שנתיים סרבה אלופת בלגיה דאז, קבוצת „סטנדרד לייאז'" להתמודד עם מכבי תל־אביב במסגרת גביע אירופה, אך מנהליה הביעו את החשש כי קבוצתם לא תוכל לבקר בישראל „בגלל המצב המתוח השורר בגבולות".

ראש משלחת בוס ליר, מר לואי בוסקופס, העלה מיד את הרעיון כי קבוצתו תחליף את „סטנדרד לייאז'": „אנו אינו פוחדים לבוא לישראל", אמר בוסקופס.

לבסוף הגיעה לארץ קבוצת „סטנדרד לייאז'": „אנו אנשי מכבי תל־אביב לא שכחו את עמדתה האמיצה של קבוצת „בוס" ליר והבטיחו להזמינה בהזדמנות הראשונה לישראל. ההזדמנות באה, כאשר מכבי חוגגת השבוע 40 שנה להיווסד מחלקת הכדורסל באגודה.

שתי הקבוצות האורחות יסיירו היום בירושלים ויקיימו הערב את אימונן היחיד, לקראת הטורניר שייפתח מחר בערב. בשעה 7.30 יתקיים המשחק הראשון, בין אלופת בלגיה והפועל תל־אביב ואילו סמוך לשעה 9 יתקיים המשחק השני, בין הקבוצה האיטלקית ומכבי תל־אביב.

הוטלו עונשים קשים על הפועל ירושלים ואשקלון

במשחקה הביתי הקרוב (לאחר שבת) של הפועל ירושלים, במסגרת הליגה הלאומית בכדורגל, ייערך באיצטדיון של 50 ק"מ מהבירה וללא קהל — בעקבות פסק הדין של ועדת המשמעת של ההתאחדות לכדורגל, שניתן אתמול.

הקבוצה נמצאה אשמה בכך שקהל אוהדיה פגע בשחקני מכבי יפו, ידה אבנים בקוון וזרק מקל בשופט הראשי של המשחק בין שתי הקבוצות.

כן הוטל על הירושלמים עונש על־תנאי, זוכה בהוצאתו.

על קבוצת הפועל אשקלון מליגה א' הוטל אתמול עונש כבד יותר: הפסקת פעילות למשחק אחד (שמשמעותו הפסקת נצחון טכני ליריבתה, הפועל אשדוד, עמה עמדה להתמודד מחר במסגרת הליגה) ונוסף לכך נקבע כי הפועל אשקלון תקיים עד סוף העונה את כל משחקיה הביתיים בריחוק 50 ק"מ מאשקלון וללא קהל.

העונש ניתן לה לאחר שהמשחק בין אשקלון והפועל חולון „פוצץ".

בפעם הראשונה: רוסים בגמר האירופי בכדורגל

בפעם הראשונה בתולדות גביע אירופה בכדורגל, הופיע בגמר קבוצה סובייטית: ב־24 במאי, בברצלונה תתמודד „דינאמו" מוסקבה עם „רינג'רס" מסקוטלנד, בגמר למחזיקות גביע.

אתמול במוסקבה, זכו הרוסים בנצחון על „דינאמו" מזרח־ברלין בבעיטות 11 מטר, לאחר שבמשחק הגומלין נסתיים בתום 120 דקה ב־1—1 כמו במשחק הראשון.

ב„קרב" בעיטות 11 מטר הבקיעו הרוסים 4 שערים ואילו הגרמנים רק אחד.

נבחרת הכדורעף תפסה מקום 3 בטורניר אתונה

נבחרת ישראל בכדורעף חזרה אמש לארץ מ„טורניר האביב" המערב אירופי שנערך ביוון והבר תפסה בסיום מקום שלישי, לאחר נצחונה האחרון על תורכיה 3—1. בלגיה תפסה מקום ראשון והולנד — שני.

התורכים הוליכו במערכה הראשונה 15—2, אך נכבשו בהמשך לשלוש מערכות טובות של ישראל 15—9, 15—9, 15—3. כשעל המלאכה מנצחים בן ולוי מלכין.

בכנס מהנדסים: „המצב ההנדסי של ישובי המדינה — בלתי נסבל"

— מאת אברהם יותב —

כנס ארצי של מהנדסים עירוניים התקיים אמש בבית המהנדס בתל־אביב, על „המצב הבלתי נסבל מבחינה הנדסית, בו נמצאים הישובים במדינה". הכנס נועד לדון ב„מצב שרותי התכנון וההנדסה ברשויות המקומיות".

השתתפו בו ראשי ערים, מהנדסי ערים, יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ מרדכי סורקיס, מנכ"ל משרד הפנים, מר חיים קוברסקי, ויו"ר מרכז השלטון המקומי, מר פנחס אילון.

בכנס נסקר המצב המתמיד בשרותי ההנדסה ברשויות המקומיות בגלל מחסור מחריף והולך במהנדסים.

שר הדתות מציע: רבני הערים יצורפו למועצת הרבנות

— מאת מרדכי ארקין —

במשרד הדתות מתגבשת הצעה, שרבני הערים יהיו חברי מועצת הרבנות הראשית — אמר אמש שר הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, בישיבה החגיגית של המועצה הדתית בפתח־תקוה.

שר הדתות קרא לעיריה פתח־תקוה ולמועצה הדתית, לפעול בהקדם לבחירת שני רבני העיר, אשכנזי וספרדי, במקומם של הרבנים הקודמים, שנפטרו לפני כמה שנים.

ראש עירית פתח־תקוה, מר ישראל פיינברג, אמר, כי העיריה תיענה לבקשת שר הדתות ותפעל לבחירת הרבנים. ועדה מבינה תפרסם מכרז לכהונת רבני העיר.

בישיבת המועצה נבחר יו"ר המועצה הדתית, מר אברהם ברמורשטיין, לתקופת כהונה שניה. למלא מקומו נבחר סגן ראש העיר, מר ישראל אידלמן.

„אווירת חדר לידה" בגן החיות התנ"כי

אריה, שלושה נמרים מנפאל ו־3 צבאים פרסיים נולדו תוך 3 ימים

— מאת כתב „מעריב" בירושלים —

תכונה המאפיינת חדר לידה, הקפדה, מורגשת בימים אלה בגן־החיות התנ"כי בירושלים. עונת ההמלטה החלה, ותוך שלושה ימים נולדו, בשבוע שעבר, גור אריות, שלושה נמרים נפאליים ושני צבאים פרסיים.

מעודדים ב„יבול" ראשון זה מצפים עובדי הגן בדריכות ובסקרנות רבה להמלטות נוספות של צבאים ישראליים, צבאים פרסיים וכן המלטה של אורנג־אוטנג.

לעובדה היולדת של גור האריות וגורי הנמרים נודעה משמעות מיוחדת, בעיקר למקורבי גן החיות, מפני שלפני כשלוש שנים הורעלו האריות והנמרים שהיו בו בנסיבות סתומות ובגזרה. חייהם ניצלו אמנם אך נראה שכוח הרביה שלהם נפגם ובאו עד עתה לא היו המלטות של טורפים במשפחת החתוליים.

השר הילל: רמת־הגולן לא תחזור לידי הסורים

„רמת הגולן לא תחזור עוד למה שהיתה, ולעולם לא תשוב לידיהם של אלה ששלחו ממנה כדורי מרצחים, אלא תיהפך למולדת לאלה שבוכנים לחיות בה ביחד בשלום. בני העדה הדרוזית, החיים שם, יהיו בנים שותפים לאותה מולדת". דברים אלה אמר אמש שר המשטרה, שלמה הלל, בכנס חגיגי של אנשי משמר הגבול מבני העדה הדרוזית, שנערך ב„בית אבא חושי" בחיפה, לרגל חגיגות נבי־שועיב.

בכנס השתתפו מאות אנשי משמר הגבול מבני העדה הדרוזית, קאדים, נכבדים, וקציני משטרה בכירים.

תושב רמת הגולן נדון ל־3 שנות מאסר על מסירת ידיעות לאויב

התמסר לפלאחים בגבול לבנון והוחדר לישראל על־ידי המודיעין הצבאי הסורי

— מאת מאיר הראובני —

„אינני צריכים שתסביר לנו פרטים על יחידות צה"ל ומתקנים של הצבא הישראלי ברמת הגולן, כי יש לנו כבר פרטים מדוייקים, שמסר לנו החייל היהודי שערק מהצבא הישראלי לעבר אויבו" — אמר קצין אנשי המודיעין הצבאי הסורי לצעיר דרוזי מהכפר קניה שבצפון רמת הגולן, סליבאן בישארה, (כבן 20) בעת שנחקר על ידי אנשי המודיעין הסורי, אחרי שעבר את הגבול ונפל בידיהם.

לאחר שהסכים לעבוד בשירותם הוחדר בראשון ללילה דרך מבצר נמרוד הפתקה לכפרו, ונלכד על ידי שלטונות הבטחון של צה"ל דקות אחדות לאחר הגיעו לביתו.

השבוע נסתיימה ההרפתקה של סליבאן בישארה, בבית הכלא הישראלי, לאחר שבית משפט צבאי ברמת הגולן דן אותו לשלוש שנות מאסר בפועל ועוד שתי שנות מאסר על תנאי. בישארה הורשע על סמך הודאתו בהסתננות לארץ אויב ובמגע עם סוכן אויב על ידי מסירת ידיעות בעלות אופי בטחוני.

בחשיכה על הגשר

בין העדים, שהופיעו בבית המשפט וטענו להגנת הנאשם, כי הצעיר אינו מרגל ובהסתננותו לעבר הגבול לא היתה לו כוונה לפגוש לעזור לסורים — היו דודו, כחסן סלים אבו צאלח, מוכתר הכפר הדרוזי הגדול מסעדה, והשייח סליבאן קאנג', ממנהיגי הדרוזים ברמה ואחיו של השייח כמאל קאנג', העומד אף הוא לדין באשמת פעילות עוינת לישראל.

ב־31 לדצמבר 1970 נסע סליבאן בישארה מכפרו עין קיניה לדרך גשר היחידה, שנבנה על ידי ממשלת ישראל על פני הוואדי החוצה את הדרך היחידה לכפרו, במקום הגשר שהרסו הסורים במלחמת ששת הימים — לעבר כביש גבול הצפון, וליד מושב מרגליות, בשעת חשיכה, חצה את הגבול ועבר ללבנון. שם הוא מסר לידי קבוצת פלאחים, ולפי בקשתו נמסר לשלטונות הצבא הלבנוני.

מכות רצח סוריות

בטרם חצה את הגבול קרע ופיזר את תעודת הזהות הישראלית שלו. עובדה זו שיכנעה את חוקריו הלבנונים, כי אשר האשימו אותו, שהוא מרגל למען ישראל. משהתכחש להאשמה זו דרשו ממנו, שיסכים לעבוד למען הערבים ולרגל בתוך ישראל. הוחזק בכלא בלבנון, ואז הוסגר לידי שלטונות הצבא הסורי. עוד ימים ארוכים הוחזק בבית כלא ונחקר על ידי אנשי המודיעין הסורי, בפני שטען, כי החקירה היתה מלווה מכות רצח.

אחר שנכנע ללחץ ונאות לשרת את הסורים, עבר בישארה חודש אימונים מרוכזים באזור דמשק. הוא התאמן בשימוש בכלי נשק שונים ובהפעלת משדר רדיו זעיר, שאותו נאמר לו, יקבל בעת הדרוש לישראל. אחרי שהיה חודש בידי הסורים, לווה ע"י שני אנשים, שעליהם נאמר לו, כי היו אנשי מודיעין של אירגון פתח — אל שפת לבנון הגובל עם צפון רמת הגולן, ובעלות השחר עזבוהו מלוויו ליד מבצר נמרוד ואמרו לו להמשיך לכפרו. שם, נאמר לו, ימצא את איש הקשר שלו, שממנו יקבל הוראות, ולו יעביר את המידע שיאסוף בארץ.

„אבו חלדון" נקשר

איש הקשר, שכינויו המחתרתי שלו היה „אבו חלדון", היה תושב עין קיניה וקרוב משפחה, חסן בישארה, שעל סמך הודאת הנאשם נאסר בינתיים ע"י שלטונות הבטחון. „המרגל" הטירון לא הספיק אפילו ליצור קשר ראשון עם כפליו. היה זה ב־6 ליוני 1971 בבוקר, כשהגיע לביתו בכפר ובפועלו כהגלה ומהרגנן, לאחר ליל המסע הרגלי אל הגבול, הגיעו אנשי צה"ל לביתו ועצרוהו.

בחקירתו טען הנאשם, כי עבר ללבנון משום שהיה מעורב בתאונת דרכים, כשנהג בטרקטור ללא רשיון, ופצע ילד, וחבריו הפחידוהו, שבישראל ייענש על כך במאסר עולם. לא היתה לו כל כוונה לשרת את הערבים ורק בלחץ המאסר הממושך והמכות נכנע לדרישותיהם.

התובע הצבאי, סרן עודד מודריק, טען בבית המשפט, כי גם אם לא התכוון הנאשם לשרת את האויב מלכתחילה, הרי בעצם הסתננותו לארץ אויב ידע, כי הוא חושף את עצמו לסחיטה באמצעים שונים, כדי שיעבוד למען האויב. בית המשפט, בראשותו של רב סרן יעקב הורן, קיבל את טענת התובע והרשיע את הנאשם.

ראש העיריה רשאד א־שאווה:

„תושבי רצועת עזה ייאלצו לבקש חסות מועצת הבטחון"

— מאת עזרא יניב —

ראש עירית עזה, מר רשאד א־שאווה הכריז אתמול, כי היא ותושבי הרצועה מתנגדים בחריפות להצהרותיו הרשמיות של השר ישראל גלילי על אי־הפרדת רצועת עזה ממדינת ישראל.

א־שאווה אמר בין היתר כי לא יהיה מנוס מלפנות למועצת הבטחון של האו"ם, שתיקח על עצמה את ההגנה על הרצועה עד שיבוא זמן הגשמת החלטת מועצת הבטחון מס' 242.

בהצהרתו של א־שאווה נאמר: „אנו דוחים ומאד מתנגדים להמשך הצהרותיו של השר ישראל גלילי, המודיעות על אי הפרדה של רצועת עזה מישראל. אנו התושבים בעלי הזכויות של רצועת עזה מאמינים, כי זהו חבל ארץ — ארץ מולדתנו — אשר אנו בעצמנו הינגו התושבים החוקיים. אנו מרגישים בדרך זו של הודעות רשמיות כאלו הבאות עלינו לעתים קרובות, שעצם קיומנו כאן בסכנה ושלא נותרה אלטרנטיבה, כאשר לקרוא לאו"ם לבוא אלינו להגנתנו, לקחת את הגנת האדמיניסטראציה של מולדתנו הכבושה — עד בוא זמן שהחלטת מועצת הבטחון מס' 242 תגשם תוך הבטחת זכויותנו להגדרה עצמית".

את דבריו כתב מר א־שאווה על דף מכתב קרא בעת שיחתנו בלשכתו אתמול. הוא הדגיש כי זו אינה דעתו בלבד כי אם של כל הסובבים אותו בעזה.

פרס: אין שינוי

כתב „מעריב" בחיפה מוסר: שר התקשורת, מר שמעון פרס אמר אתמול במועדון הכלכלי בחיפה, כי לגבי עזה לא חל שום שינוי במדיניות הממשלה. הממשלה לא החליטה לעבור את סף ההחלטה החוקית כפי שעשתה בירושלים וסביבתה. במו"מ לשלום תראה את עזה והרצועה כחלק מישראל.

מר אשאוה הסביר אתמול, כי הצהרתו הוצאה נגד הכרזותיו של השר גלילי באה לאחר שנוכח כי הצהרות צרוף הרצועה לישראל באות כאילו בגלים ואין להן רצף מקרי. אם בהתחלה היו אלו הצהרות שנאמרו כאילו על דעתו של שר זה או אחר — הרי באחרונה נאמרו הדברים על אודות צרוף הרצועה לישראל — מעל במת הכנסת ומאז עוד חזר השר גלילי על הצהרותיו בראיונות לעתונים בישראל בעברית כבערבית.

מר רשאד אשאוה הביע גם דעתו נגד ההתנחלות בחזור והדגיש כי רצונו היא כולדה לאוכלוסייה תקום עתיד האזור. כן התייחס בשלילה לתכנית המלך בדבר הקמת פדרציה.

בחוגים המקורבים ברצועה ניתן להבין כי אין בדעת גורמים ישראלים לנקוט פעולה כלשהי נגד עירית עזה מר שאוה. ישראלים רואים בהצהרות מר שאוה כחוזה שנאה מנהיג הערבי מצוה כלפי גורמים שהם באחרונה עד כאד. הם עיום על כך שמר שאוה הרוה מביע כי הארץ להנהיג את הרצועה לאו למתבלים או גורמים שלא לדבר על מצרים סון ירדני.

דיין ביקר בן צועת עזה

שר הבטחון, מר משה דיין, ביקר אתמול בעזה וניהל שיחות ממושכות במשותים והצי עם מפקד המרכז, אלוף רחבעם זאבי, מפקד אזור הרצועה, תא"ל יצחק פונדק וכל קציני הממשל של הרצועה בממשל הצבאי. אל שר הבטחון נלוו הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד אלעזר, ומתאם הפעולות בשטחים תת־אלוף שלמה

אדמת אשקלון „בלעה" 76 אלף

תעלומת המטמון של הטייח מאשקלון

— מאת עזרא יטוב —

תעלומת היעלמם של 76,500 לירות, שהוטמנו באדמה, נחקרת עתה על ידי משטרת אשקלון. עד כה נעצר גבר בן 55 וצעירה בת 19, כחשודים שגנבו את הקופה, שהכילה את הארצה והוליכו שולל את בעל הכסף.

מר אליהו יפין, טייח בן 45, צבר בתקופה האחרונה הכנסות בסך יותר מ־26 אלף לירות. מאחר ובקש להתגרש מאשתו, וחשש, כי פיקודון בבנק יחולק בינו לבין אשתו, קנה כספת פח קטנה עם מנעול והכניס בה את כל חסכונותיו, בסך 76,500 במזומנים. את הכספת הסתיר באדמה ליד גזע עץ בחצר ביתו.

ב־18 באפריל, ערב יום העצמאות, הלך האיש אל מטמונו וגילה, כי הכסף נעלם. הוא החשיד בגניבתו את שכנו בוקרה, בן 55 ואת ידידתו, בת 19, שהיתה מבקרת בביתו. אתמול הובאו החשודים בפני השופט גלעדי להארכת פקודת המעצר נגדם.

בא כוח המשטרה אמר לשופט, כי ישנו חשד שהחשוד בוקרה חפר בחצר ביתו של יפין ומצא את המטמון. כאשר הובאה הצעירה בפני השופט אמרה כי לא היא גנבה את המטמון — „הזקן לקח ואמר שיתן לי חצי".

השופט גלעדי צוה את הצעירה ל־10 ימים והשכן ל־15 יום להמשך חקירה וגילוי המטמון.

משה קניוק — למנוחות

משה קניוק, שהיה מנהל מוזיאון תל־אביב ואחד ממייסדיו, ושימש כיושב־ראש איגוד המוזיאונים, הובא שלשום למנוחות בבית העלמין בקרית־שאול.

משה קניוק ז"ל ניהל את מוזיאון ת"א במשך 31 שנים, מ־1931 עד 1962. לפני כן היה מזכירו של ראש עירית תל־אביב הראשון מאיר דיזנגוף ז"ל. היה חניך אוניברסיטאות היידלברג וברלין.

בן 73 היה במותו. הניח אשה ובן, הסופר יורם קניוק.

מרים ויוסי גבריאלי
מודיעים בשמחה על
הולדת הבת הבכורה
נכדה
לטובה וטוביה צויגמן — לשרה וגבריאל גבריאלי
ג' אייר תשל"ב — 17.4.72

ליוסי גבריאלי ולרעיתו
מיטב הברכות
להולדת הבת הבכורה
„מעריב"

מיטב הברכות
לרגל הזכיה
לחברנו ולקוחנו היקר
בני אמדורסקי וחבריו
„קזה־מיה"

בהמשך המשפט הנערך בבית־המשפט בתל־אביב

פקידת בל"ל בראשון זיהתה משתתף בשוד רבע המיליון

— מאת יהושע כהנא —

רבקה הררי, פקידה בב־נק לאומי בראשון לציון, זיהתה בביקור זיהוי בפני שני — לפי מבטי נותן, קו־ץ ואגודה שלכם — את חיים ואדי, כמי שהשתתף ב־1 בדצמבר, אשתקד, ב־שד כמיליון בבנק, בו לשו־דדים למעלה מרבע מיליון ל"י. גב' הררי, סיפרה אהמול ב־בית המשפט המחוזי בתל־אביב, כי אחד השודדים איים עליה בנשק ואמר לה, כי היא בת ערובה, ושלא תזוז ממקו־מה, שכן אם לא תישמע לו יהרוג אותה ואת הפקיד (יצ־חק רוזוח), שעבד לידה.

קרב יריות

בתשובה לשאלות הסניגור, עו"ד הייק, סיפרה העדה, כי היא זיהתה את ואדי לפי מב־נה גופו. לדבריה, אמנם היו השודדים רעולי פנים, אבל ואדי לבש אפודה בזמן ה־שוד. ואדי נתפס כעבור כמה שעות בחוף פלמחים, כשהוא לבש אפודה זהה. היא זיהתה את קולו בשמיעת שיחתו עם אנשי לשכת החקירות של מש־טרת, כדהב הרכנה.

הנאשמים בשוד — נסים ביא, חיים ואדי, אורי מזר־חי, בן־זוהר זדי ורחמים הרוש — נאשמים גם בנסיון לרצח. על קרב יריות שהתנהל בין השודדים ושומרי פרדסים, ש־שד לבנק, סיפר השומר צבי אפריסס. הוא סיפר, כי נפ־גע בראשו מכדור, שנורה ל־עברו על ידי אחד השודדים. חברו אליעזר הגר חש לעזרתו וחבש אותו. שני השומרים טענו, כי לא זיהו את המש־תתפים בשוד, שהיו רעולי פנים.

קפץ למים בבגדיו

על נסיבות מעצרם של הנ־אשמים החל להעיד אהמול סמל ברוך שלום. בתשובה ל־שאלות התובעת, עו"ד שרה סירוטה, סגן בכיר לפרקליט מחוז המרכז, סיפר סמל ה־משטרה, כי הוציא מתוך הים את נסים לביא, אותו ראה קודם לכן קופץ למים בבגדיו. לדברי הסמל סיפר לו לביא, כי הגיע לחוף פלמחים ביחד עם חבריו מזרחי ואדי בטיול רגלי מבת־ים. מזרחי ואדי, שנעצרו קודם לכן בחוף, הע־לו לדברי הגר, גירסה אחרת, לפיה הגיעו למקום במכונית. המשך עדותו של סמל המש־טרה נדחה ליום א'. המשפט מתנהל לפני הרכב השופטים ד"ר יצחק רוזה, שמואל קוארט וחיים דבורין.

מתקן מדע ראשון בישראל שכולו מבוקר במחשב

הופעל ביחידת האיזוטופים במכון ויצמן

במכון ויצמן למדע הופ־על לאחרונה מיתקן מדעי־תעשייתי ראשון בישראל, המבוקר כולו על ידי מח־שב. המיתקן הוא היחידה להפרדת איזוטופים בראשו־תו של פרופסור דוד הלוה בו מפיקים „מים כבדים".

המיתקן מבוקר על ידי מח־שב סיפרתי, המפקח על תהליך ייצור האיזוטופים. הפעלת ה־מחשב תאפשר קבלת דיוק רב יותר בהערכות ההפרדה. אנ־שי היחידה להפרדת האיזוטו־פים במכון, מקווים, שהנסיון שהושקע על ידם בהפעלת ה־מערכת החדשה, והנסיון המד־עי והתעשייתי, שהצטבר ב־תהליך זה, ישמשו את התע־שיה הכימית בישראל בכל ה־נוגע להפעלת מפעלים מבוק־רים על ידי מחשבים.

חשיבותו של המחשב בתה־ליך זה הוא בכך, שהוא משח־רר את העובדים משורה ארוכה של פעולות מייגעות, שכן ב־תהליך הפרדת האיזוטופים מבוצעים לא פחות מאשר 600 שלבי זיקוק. זאת גם הסיבה לכך, שהחומר המתקבל הוא יקר. גרעם אחד של „מים" המופקים במיתקן, המכילים 98 אחוז המצף־18 — עולים כ־400 דולר. מכון ויצמן מיי־צר כ־95 אחוז מהתפוקה ה־עולמית של חומר זה.

שנה מאסר לגונב מכונית ונהיגה ללא רשיון

דוד מוהדי בן 24, מאור־יהודה, נידון אתמול בבית משפט השלום בכפר סבא לשנה מאסר, על גניבת רכב ונהיגה בו ללא רשיון נהי־גה.

המכונית נגנבה ב־13 בספ־טמבר אשתקד במגרש חניה ליד בית החולים מאיר בכפר סבא. למחרת נתפס הנאשם עם שני נערים בגיל 17 תוש־בי אור יהודה, כשהם ברכב הגנוב. אחד הנערים נהג במכונית והתנגש בג'יפ מש־טרתי וגרם לו נזק קל. על שני הנערים שלא היו להם הרשעות קודמות הוטל קנס כספי ומאסר על תנאי. הנער שנהג ברכב נקנס ב־750 ל"י וחבור ב־500 ל"י.

* כהן ציון, תושב קרית־גת, נעצר אתמול ל־5 ימים בפקודת השופט בלעד גלעדי באשקלון. כחשוד בפריצה ל־בית מלאכה לסריגה, שממנו נגנבו לפני מספר ימים ראשי 4 מכונות הסריגה, ששווים 32 אלף לירות. גניבת ראשי מכונות הסריגה שיתקה את העבודה במפעל במשך כשבוע ימים.

המשטרה מזהירה את הציבור:

אשה נכוותה מסודה קאוסטית שנמכרה בטעות

במקום נפטלין בחנות בכפר־סבא

במשטרת כפר סבא הזהירה את הציבור, כי שקיות סודה קאוסטית נמכרו בט־עות בחנות בכפר סבא לקו־נים, שביקשו שקיות נפ־טלין.

שקיות הסודה קאוסטית נמ־כרו בחנותם של האחים גינ־דלמן ברחוב וייצמן בכפר־סבא.

הטעות במכירת הסודה קאוסטית לקונים, שביקשו נפ־טלין, נתגלתה אהמול. תושב העיר, דוד קובציבנסקי, קנה בערב יום העצמאות כמה שקיות מהחומר המבוכן, ש־חשבו לנפטלין, ומסרן לאשתו. היא פזרה את החומר בארון הבגדים. האשה קיבלה מיד כוויות בידיה ונזקקה לטיפול בבית חולים כפר סבא. כן נגרם נזק לבגדים בארון שבו פוזרה הסודה הקאוסטית.

רשיון נהיגה נשלל לשנה בגלל אי ציות לתמרור

שופט בית משפט לתעבו־רה בפתח־תקוה, מרדכי בר־הנר שלל אהמול לשנה את רשיון הנהיגה של הי יעקב מקיבוץ גבעת ברנר, שהור־שע באי־ציות לתמרור המ־ציין מתן זכות קדימה לר־כב המתקרב לצומת מ־מבוא אחר.

הנאשם נהג ב־28 ביולי אשתקד במשאית שמשקלה 22 טון, בדרך עפר ביהוד לכיוון הכביש הראשי תל־אביב — לוד. הוא עלה עם משאיתו מדרך העפר לכביש הראשי בלי לציית לתמרור והתנגש ברכב פרטי ופצע את נהגו. כן ניזקו בהתנגשות שני כלי ה־רכב.

21.6 מיליון ל"י תקציב מחלקת ההתיישבות בגולן

— מאת מנחם רהט —

הנהלת המחלקה להתיישבות בסוכנות אישרה אתמול את תקציב פעולות המחלקה ב־רמת הגולן, בסך 21.6 מיל־יון ל"י, לשנת הכספים 1972.

בישיבה, שכונסה לאישור התקציב לפעולותיו של חבל הגליל במחלקת ההתיישבות, לפיתוחם וקידומם של היישו־בים הערביים בגולן, השתתפו מנהל המחלקה להתיישבות יחיאל אדמוני, מנהל חבל ה־גליל בסוכנות בצפת יעקב ארד, נציגי התנועות ההתייש־בותיות השונות ונציגי יישובי הגולן.

תקציב זה מיועד להבטיח פיתוחם וקידומם של אמצעי ייצור חקלאיים והעשייתים, ו־ליצירת אמצעי ייצור נוספים במרוצה שנת הכספים 1972 — כמו פיתוח השקיה, ענפי בעלי חיים ומטעים, הקמת מפעלים, שירותים (בניית ח־דרי אוכל, רכישת ציוד, חי־נוס) ועוד.

* החל ביום ראשון יימכ־רו כרטיסי חניה של עירית תל־אביב גם בכל דוכני מפעל הפיס בעיר וכן גם בסניפי בנק הפועלים.

,שביתת לינה' במפעל ת.י.ל.

העובדים ממשיכים לעבוד * לא יצאו משטח המפעל עד שתימסר הודעה על עתידו

— מאת ראובן בן צבי —

235 עובדי ועובדות מפ־על ת.י.ל. [illegible]

העובדים תובעים כי תימסר הודעה מוסמכת על עתידם. „אין אנו רוצים אלא לעבוד, בזכות ולא בחסד, ואיש לא יוכל להזיז אותנו להתחיל הכל מחדש", אמרו חברי ה־ועד לעתונאים.

* בן מבצר עד לגמר ה־הליכים המשפטיים הוצא אתמול בבית המשפט המחוזי בת־ל־אביב נגד אברהם הדרי, בן 32, מרחוב מרדכי הגיטא־ות בתל־אביב — הנאשם ב־שוד מזוין. בכתב האישום ש־הוגש נגד הדרי נאמר, כי ב־יום 9 באפריל, השנה, שדד ביחד עם אחר, כשהם רעולי פנים ומזוינים בתת־מקלע „עוזי" ואקדח, 20 אלף ל"י מחברת שרות נקיון ברחוב סמטת ... בתל־אביב.

מחר מתחיל חיסון תושבי הגדה נגד אבעבועות

תושבי יהודה ושומרון יחוסנו נגד האבעבועות ה־שחורות החל ממחר. פעולת החיסון תימשך כ־10 ימים. החיסון ייעשה על ידי צוותים רפואיים בערים ובכפרים בכל יהודה ושומרון. הודעת לתושבים על מקומות החיסו־נים ומועדיהם יימסרו באמצ־עות לשכות הבריאות הנפתיות, העיריות והמוכתרים המקומיים בכל נפה וכן באמצעות ה־רדיו.

כל תושב שיחוסן יקבל אי־שור רפואי — על כך הודיע אתמול דובר מפקדת איזור יהודה ושומרון.

אשנב לבורסה

התאוששות ב„פתיחה" — ירידה חדה ב„משתנים"

ציג אחד הבנקים „שבר" בשלב השני את ההתאוששות בשערים רבים * ירידה חדה נוספת ב„הכשרת הישוב"

— מאת ש. אביטל —

שערי המניות עלו אתמול בשלב הפתיחה של ה־מסחר, חלקם בשיעורים ניכרים [illegible] בשלבים האחרים הופיע שוב היצע [illegible] בעיקר [illegible] הבנקים הגדולים [illegible] של בנק [illegible] ויחידות [illegible] „כלל", [illegible] ב־6 נק' [illegible] „פתיחה" [illegible] (3 נק' [illegible]) [illegible] ביום ב'). [illegible] 104 נק' [illegible] שוב הר־[illegible] כ־4 נק' (108).

בסוף בערב הזה הופיע, ב־[illegible] המתקיים מחוץ לבור־סה, ביקוש „מכבי" רב, אולם קשה עיסקות מעטות בלבד. [illegible] במיוחד מנ־ית „הכשרת הישוב". אתמול [illegible] 6 נק' בשלב הפתיחה, אך [illegible] השינוי המתאים באחרי [illegible], כאמור, בעיקבות [illegible] בנק על הש־[illegible], נפגע שער מניות „הכ־שרת הישוב" יותר מכל: הוא נפל בשלב השני והשלישי של המסחר ב־13.5 נק' (כ־3.3 אחוזים בסיכום היומי).

באורח כללי ניתן לומר שב־[illegible] שררה אתמול אווירה של צבנות ומתיחות. מבחינה טכנית הלך אמנם התייצבות [illegible] השערים, כשהכוונות ה־[illegible], בדרך כלל, את המ־[illegible] נסלו לידיהם את הירו־[illegible] מחדש. אין להניח לעוכת [illegible] שהציבור היותר רחב, ש־[illegible] לשוק בחודשים האחרו־נים, יופעל בשבוע הבא בבכ־[illegible] גדולים. בכיוון המכירות [illegible] שלא נתגלו כבידה, לפי [illegible], נטיות רכישה מיוח־דים.

החוגים הספקולטיביים ה־[illegible] שקלטו כמויות גדו־לות של סחורה ביום ב' האחרון, ניסו לנצל רווחי סוף ה־שבוע ברמה המתוקנת של [illegible] הפתיחה אך נתקלו ב־[illegible] מכויכת של הקונים. [illegible], כנראה, הירידות שנר־[illegible] אתמול בשלב השני של המסחר.

בבורסה סבורים שאם לא [illegible] בימים הקרובים ידיעות [illegible] לעורר בהלה בציבור, [illegible] שוק המניות להתארגן [illegible] השערים שהושגו אתמול [illegible] ביום ב' האחרון, תוך גי־[illegible] סיכויי הירידות והצבנות [illegible].

המחזור במניות הסתכם את־מול ב־5 מיליון ל"י (משתנים: 2.2 מיליון ל"י). בשוק אגרות החוב היה נפח העיסקות כ־2.6 מיליון ל"י. שערי המילוות הצמודים למדד המשיכו לעלות אתמול בשיעורים של 3—2 עשיריות האחוז.

או.ח.ה.(ש)	263	+5.0
אגוד לתעשיה	315	
אי.די.בי. רג'	194.5	−0.5
בנק אפותיקאי מ'	178	+1.0
בנק דיסי רג' א'	365	−5.0
בנק הפועי' 10%	270	+6.0
בנק הפועי' מ'	253	+7.0
בנק לאומי סטוק	303	+1.0
החב' המרכזית	172	+2.0
הסנה	175	+2.8
חלפ' 10 ל"י מ'	108	+1.0
אפריקה 10 ל"י	325	+4.0
הכי' הישוב (מ)	217	−7.5
כסף' הדר	100	−2.0
ישרס	137	+2.0
החב' לנכ' ובנין	208	+1.0
משקיעים	120	+3
באות אביב	86	−4.0
רסקו 8% כ"ה מב'	97	+5.0
רסקו ג'	74	−3.0
אליאנס	795	+5.0
אלקו 2.5 ל"י	102	−3.0
ארגמן 8% מב'	322	−8.0
אתא ב'	162	−0.5
אתא ג'	163	
בית הרכב	75	−2.0
דובק	290	−2.0
כבי חוטי חשמל	151	+1.0
טולל בונה מ'	129.5	+1.5
ספנות והספקה	106.5	−3.0
לוין אפשטין	90	−5.0
סבע כ'	770	+2.0
מפעלי ניר הדרה	244	−7.0
עסיס	249	−1.0
שמן	104	−6.0
תעל	170	+2.0
דלק פ"ס	166	−5.0
בנק הפועי' להשי'	193	+6.0
ייצוא להשקעות	86	−2.0

פז להשקעות	102.5	+3.5
דיס' להשקעות מ'	210	−6.0
בליל להשקעות	194	−2.0
כור	148	ב"ש
מילוה בטחון 1967		
סידרה א—ב	164.5	+0.3
סידרה ט'	164.2	+0.2
סידרה י"א	164.7	+0.2
סידרה י"ב	164.6	+0.2
סידרה י"ג	164.3	+0.7
סידרה י"ד	163	+0.5
סידרה ט"ו	161.8	+0.4
סידרה י"ז	160.4	+0.2
סידרה י"ח	159.6	+0.2
מילוה בטחון 1968		
סידרה א'	146.4	+0.1
סידרה ב'	143.8	+0.3
סידרה ג'	144.2	+0.2
סידרה ד'	144.2	+0.2
סידרה ה'	143.8	+0.3
סידרה ו'	142.2	+0.7
סידרה ט'	137.4	+1.2
סידרה י"א	142.2	+0.1
סידרה י"ד	137.6	+0.7
מילוה בטחון 1969		
סידרה א—ב	139.3	+0.8
סידרה ג'	135	+0.1
סידרה ה'	133.6	+0.3
סידרה ו'	133.2	+0.5
סידרה ז'	133	+0.5
סידרה ח'	135	+0.2
סידרה י'	133.6	+0.5
סידרה כ"ב	131.4	+0.5
סידרה כ"ג	130.5	+1.5
סידרה מ"א	133.9	+1.0
סידרה מ"ב	134	+0.5
סידרה מ"ג	131.4	+1.2
המדדים הקבוצתיים		
המדד הכללי	225.91	−0.49
כספים. וביטוח	183.92	−0.05
מקרקעין	227.49	−0.13
תעשיה ומסחר	310.37	−0.75
חברות השקעה	194.89	−0.46
חברות נפט	215.88	−2.71

המניות שבלכוד

שם המניה	שער	שינוי
השכל	60	+0.5

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 16/72 שנערכה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המס־פרים: 125096, 656387.

בסך 50,000 ל"י זכה המספר 298362.

בסך 12,500 ל"י זכו המס־פרים 583556, 793303.

בסך 6,250 ל"י זכו המס־פרים: 436784 513290 581579 669431.

בסך 1,250 ל"י: 044820 098377 105527 111931 148450 196143 387067 439990 454579 466444 477333 499806 509866 581917 604472 678663 682579 683404 734753 750508 776062.

בסך 600 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 30698 31473 34977 63429 65195 65238 79473 81547 82289 88039.

בסך 250 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 03362 08853 10300 18971 22624 23455 24581 28710 28795 33273 39510 40117 40330 40799 46907 50114 54415 58668 68378 70239 79289 89427 95444 95735 96969.

בסך 100 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 1446 2106 4638 5451 7772 8388 8805.

בסך 50 ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 0567 0722 1088 1459 1952 2079 2277 2353 2528 2654 3263 3821 4133 4571 5275 5293 5412 5932 6132 6115 6235 6322 6699 6750 6935 7214 7356 7447 7484 7486 7499 7523 7744 7817 8160 8418 8893 9630 9737.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים בס־פרה: 8.

אופנת האביב לגבר
מבחר עשיר ורענן של
חליפות • מכנסיים • ז'קטים
לאביב ולקיץ

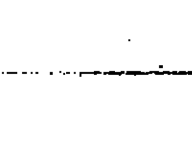

טלמן ושות'
נחלת בנימין 27
טלפון 615397
מיזוג אויר — חניה בחניון ממול

המבחן הארצי לנוער במשנה — תשל"ב
יערך אי"ה בסוף אייר, לנוער בגיל בי"ס יסודי, שיכלה בקיאות בידיעת 200, 350, 500, 750 משניות בעל־פה. מבצע פרסום ענק — לזוכים. המועמדים מתבקשים ל־החזיר השאלונים שקיבלו מיד.
משנה יומית — הלכה יומית
ת.ד. 29140, תל־אביב.

אם אתם אנשים יוצרים ומוכשרים —
ובכלל זאת לא התכוונתם ליצירת קשרים בין אישיים להביאת בן/בת זוג, פנו אלינו בהאור עצמי קצר (כולל הזיקה לבחו־רת) בכתב יד לת.ד. 2903 ת"א.
בהצלחה!!

בצפון ת"א
להשכרה
דירה חדשה
3½ חדרים
הסקה, מעלית, חניה. בלי ריהוט ובלי טלפון
לטלפן 245717
משעה 17.00 עד 19.00

להשכרה
ברחוב יפו 33 חיפה
5 חדרים וחול 35 מ"ר
מתאים לבנק
חברה עסק.
טל. 522190, 523177
חיפה.

ההלכה היומית
היום:
שולחן־ערוך אורח־חיים
סימן ג' סעיפים ד' ה' ו'
אלפי יהודים הצטרפו השבוע למחזור החדש. נצל גם אתה הזדמנות זו, להשתלם במקורות היהדות.
קבע נא עיתים לתורה!!
משנה יומית — הלכה יומית
פנה לקבלת לוח, הסברה ופרטים: ת.ד. 29140, תל־אביב, טל. 764925.

ועד מקומי סביון
הודעה בדבר פדיון מלוה פנימי
הועד המקומי בסביון מתכבד להודיע לבעלי האגרות הנ"ל כי החל מיום 15.5.72 יפדו האג־רות אשר מספרן מסתיים בספרה "8" בבנק לסחר חוץ, סביון.
אברהם ע. מקדים
יו"ר הועד המקומי, סביון

החירומנט הידוע

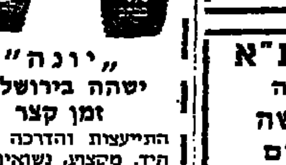

„יונה"
ישהה בירושלים
זמן קצר
התייעצות והדרכה מקצועית ... היד. מקצוע, נשואין, עס־קים, נסיעה. הווה עבר ועתיד.
ירושלים, רח' הרב אגן 24 (מאחורי אגד הישן ברח' יפו 40) 11—1 לפנה"צ; 4—7 אחה"צ.

בהוד השרון
במקום היפה ביותר
למכירה
2 דירות גג
(פנטהאוז) 5½ חדרים
לפנות: טלפון 926411
מיום ראשון.

אגודת הסטודנטים בטכניון
מודיעה
אנו מארגנים
מכירה פומבית ענקית
ביום שלישי ה־9 למאי 1972 בשעה 7 בערב
כל הבוגרים אשר יש ברשותם סחורה ומעוניינים למכירה יפנו בכתב עד ליום ה' 29.4.72.
לפי הכתובת אגודת הסטודנטים בטכניון חבר ועד לעניני פנים פייב"ם בנדי, חדר מספר 4 חיפה.

גוש 6620
בעל קרקע בגוש 6620
אם אתה בעל קרקע בגוש 6620, שהוא גוש הקרקעות שבין כביש תל ברוך לקנטרי קלוב בצפון תל־אביב.
ואם טרם הצטרפת להסכם שבין ארגוננו לבין עירית ת"א —
הנך נקרא בזה **לטובתך** להצטרף להסכם במסגרת ארגוננו.
הגוש עומד בפני הפקעה — ואם לא תצטרף להסכם, לא תהיה זכאי לקבל קרקע, ותקבל פיצויים מופחתים בלבד. ההסכם במסגרת הארגון יאפשר לך לקבל תוך כשנה קרקע מאושרת לבניה והסדר עם חברת בניה.
בדבר פרטים נא פנה לעירית ת"א או למזכירות הארגון, בהנות נעלים זילברשטיין רח' רמב"ם 26, ת"א, טלפון 613380 (בין השעות 7—5 אחה"צ), או לטלפון 51542 ת"א, (בין השעות 1—8 לפנה"צ ר7—4 אחה"צ).
ארגון בעלי המגרשים בגוש 6620

אזהרה
מודיע בזה לכל אדם אשר רכש או עומד לרכוש דירה מהקבלן מר משה עמיר בבית שברחוב הפלמ"ח 4 בחולון שבקשר להלונות שלפתחו בקיר המערבי של הבית (הקיר המשותף עם בית הכנסת). ניתן צו ע"י בית הדין העירוני לפיו חייב הקבלן לסתום אותם עד 15.5.72.
כ"כ הבעלים המשותפים בחלקה אשר עליה נבנה הבית עומדים להגיש תביעה אזרחית המחייבת את מר משה עמיר לסתום הלונות אלו, בהיותם בניגוד לרשיון הבניה ובניגוד לחוזה כמחתם עם מר משה עמיר.
ועד בית הכנסת ע"ש קדושי צה"ל
רח' הפלמ"ח 4, חולון

למד אנגלית בדרך הקלה
AUDIO-VISUAL
AUDIO-LINGUAL
טלפון 233621, תל־אביב.

אוטו „אופיר"
שלומציון המלכה 26 ירושלים טל. 226670
קנית, מכירת והחלפת רכב
מחירים נוחים.

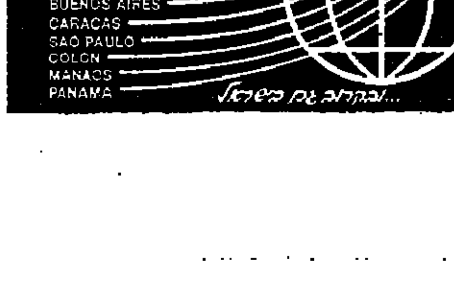

לראש המשפחה
דוד זכדין
במלאת לך ששים שנה
שנות בריאות והצלחה
מאחלים לך באהבה
אשתך, בנותיך, חתניך
הנכדים וכל המשפחה

למנהלנו הכללי
מר דוד זכדין
במלאת לך ששים שנה
ויובל לעלייתך
מי יתן ותוסיף עוד שנים הרבה,
במלאכת הפיתוח והבניה.
עובדי חברת
דוד זכרין רשות' בע"מ

רחל וצבי גולדשטיין
שמחים להודיע על הולדת
הבת הבכורה
נכדה
לריטה ויוסף מסאל | לרוזה ופאול גולדשטיין
נינה
לבלה מילשטיין ואליהו גולדשטיין
ביה"ח תל־השומר 18.4.72

בע"ה
בננו **יגאל** נ"י
הגיע למצוות
עלה לתורה בשבת פרשת „תזריע מצורע".
ברוך וזהבה קירשנזפט
המסיבה נערכה בחוג המשפחה.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/128
מרכז קהילתי ע"ש לוין באשדוד

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מרכז קהילתי ע"ש הרי לוין באשדוד.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־1300 ממ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ג' 25.4.1972 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 250 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ה' 4.5.1792. הפגישה ליד משרד מהנדס העיר אשדוד בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 24.5.1972 שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שי־יחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט; והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אוניברסיטה בר־אילן
המחלקה לפילוסופיה
הציבור מוזמן לערב עיון לזכרו של
הרב פרופסור
שמחה בונים אורבך ז"ל
שיתקיים אי"ה ביום חמישי, י"ג באייר תשל"ב (27.4.72), בשעה 8.00 בערב, בבנין בית הספר לחינוך. חדר מס' 08, בקרית האוניברסיטה.
בתוכנית:
דברי הערכה — מר זאב הגלילי.
הרצאה על הנושא „הנס כשאלה פילוסופית" — ד"ר יעקב לוינגר, מהמחלקה לפילוסופיה.
יו"ר: פרופסור משה שורץ, ראש המח' לפילוסופיה.

هكذا من الأصل

צומת מעריב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות
(סוף מעמוד 46)

קבלני בנין
(סוף מעמוד 46)

דירות למכירה
(סוף מעמוד 46)

2 חדרים
(סוף מעמוד 46)

2½ חדרים
(סוף מעמוד 46)

3 חדרים ויותר
(סוף מעמוד 46)

וילות ובתים
(סוף מעמוד 46)

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 47)

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 47)

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 47)

ביקוש דירות
(סוף מעמוד 46)

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 45)

מספרות

יהלומים

שליחים

זבנים

חרשים ומסגרים

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 45)

שידוכים
(סוף מעמוד 49)

בת זוג

בן זוג

טיולים
(סוף מעמוד 49)

תריסים
(סוף מעמוד 45)

וילונות־סככות

במות ובדור

אבידות

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 48)

ביקוש מכוניות
(סוף מעמוד 48)

אופנועים וקטנועים
(סוף מעמוד 48)

עסקים
(סוף מעמוד 47)

חנויות
(סוף מעמוד 47)

אולמות
(סוף מעמוד 47)

מגרשים
(סוף מעמוד 48)

משרדים
(סוף מעמוד 47)

מחסנים
(סוף מעמוד 47)

בתי מלאכה

שעורים
(סוף מעמוד 49)

מכונות תפירה

ספרים

שטיחים

מכירות
(סוף מעמוד 49)

חקלאות
(סוף מעמוד 49)

כלי נגינה
(סוף מעמוד 49)

חיות בית
(סוף מעמוד 49)

רהיטים
(סוף מעמוד 49)

צילום
(סוף מעמוד 49)

טלוויזיות
(סוף מעמוד 49)

קניות
(סוף מעמוד 48)

מקררים
(סוף מעמוד 48)

הלבשה

דודי שמש וחשמל
(סוף מעמוד 49)

שונות

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52

צומת ירושלים

(סוף מעמוד 51)

דירות למכירה
מכירה 4 חדרים והול ... כשולים נוף עוזיאל 89 ... 02-531861.

דירות להשכרה
בניין הצברי 4½ חדרים, ... מרכזיים + טלפון. 86714 ...

דירות מרוהטות
שותף לדירת ... מרוהטת קוסטלס בקרית ... בשבת 03-236007 ... השבוע 03-911882.

הצעות עבודה
דרושה אישה אחראית למיטפול ... טל' 61306, קרית-יובל.
... לעבודות בית ולטפול ב... 10.00—14.00 או 8.00—16. ... 42 קומה עליונה. ... בעבודה 227588.
דרושה עוזרת לטיפול בילד ... בשעות 12.00—16.00 ... 62905 בערב.

מכוניות למכירה
מכונית ... 1967 404 במצב כצוין ... בשעות אחה"צ.

עסקים
למכירה בהזדמנות מכון ליופי מודרני עם קליינטורה חזקה ורווחי במרכז ירושלים בדבר פרטים לת.ד. 7100 רסתרנו.

שרותים
השכירות! נעשה בדירתך נקיון ... מוליש מיוחד לרצפות. טלפון 35686.

מכירות
מרצפות ... 25×25 לבנים ... 150 מ"ר ... טלפון 82206.

משרדים
למכירה דירה משרדית בת 3 חדרים ע"י כבר ציון ק"ב + טלפונים. 03-782249 מ-1—4 ו-8—10 בערב.

מחסנים
בשכירה חדר במרכז העיר ק"ק (מתאים למחסן או למשרד). 233657

מכונות כביסה
למכירה מייבש כביסה ... "מוסבר" ארה"ב — טלפון 36807
למכירה בהזדמנות מכונת כביסה אוטומטית. 37952 גם בשבת.

צומת חיפה

(סוף מעמוד 50)

דירות למכירה
חדרים, הול, מרפסת, קופה ויסמן דבוטינסקי 19 קרית ...
... מקורית 3 חדרים הול כולל ארונות קיר ... 48000 + 3000 ...
... 2½ חדרים ברחוב ... 14, לפנות טלפון 232971.
3 חדרים + הול ומרפסת ... בחוב ... 75,000 ... 04-532229 בלי תווך.
... 3 חדרים + מ"א 4 ... 93,000 ... 88731.
... מרוהטת 3 חדרים והול ...
... דירת 3 חדרים + ... 640012 ...
... 2½ חדרים + גינה ... 530179 ...

וילות ובתים
... גג 4 חדרים ... 04-725...

דירות להשכרה
... 3 חדרים + ... 5 ...
... 3 חדרים + טלפון + ... לשנתיים ...
... 3 חדרים ... טלפון ...

דירות מרוהטות
... 86195 ...

חדרים מרוהטים
חדרים מרוהטים + טלפון ... בשעות 8—21 ובשבת אחה"צ.
... 3 חדרים מרוהטים + ... לשנתיים ... 04-389743.
... סרוהם ... 537673.

ביקוש דירות
... דירה 3—4 חדרים ... 729634 ...

הצעות עבודה
... 4 שעות טלפון 241728.
... דרושה ... 715994 ...

ביקוש עבודה
... בעל דקע ... ת.ד. ... 7.
... בעלת 9 שנות ניסיון ... עבודה ... 83426.

מכוניות למכירה
... 1964 מצב מצוין + רדיו 536803.
... 67 4 במצב מצוין ... + רדיו טל. 729730.
... 1965 במצב טוב ... טלפון 715446.
... 67 9.250 ... 17.580 1968 404 ... 04-669955.
... במצב טוב למכירה ... 720082.
... 1968 מצוינת ... 17,000 לירות טלפון ... 22.
... 531568 ...
... 65 10 ... 718260 729142.
... 900 1.67 ... 539687.
... 1300 ... 539687.
... 1963 היפוסית + ... 667813.
... 1950 ... 1969 ... 86024 ... 665730.

ביקוש מכוניות
... 700 ... 70 ... 1202 חיפה.

להשכיר בשכר חודשי
1. דירה ריקה בת חדר אחד, מרפסת סגורה, מטבח וכל הנוחיות, עם טלפון, ברחוב הלסינקי.
2. דירה מרוהטת אלגנטי, 3 חדרים עם הסקה, מעלית וטלפון בצפון ת"א וליד שפת הים.
מתווך ז. י. באום בע"מ
אלנבי 108 ת"א
טלפון: 621127
13.00—10.00
6.00—5.00

להשכרה בשכר חודשי
דירה חדשה ריקה בבית 3—4 חדרים בצפון ת"א, בסביבה כיכר המדינה.
לפנות:
ה. ברגר בע"מ
זמנהוף 9, ת"א
טל. 223224/5
8.30—12.30 4.30—6.00

נגנבה
סוסיתא
סטיישן
מס. 894־287
המוצא מתבקש לטלפן 845143 או לתחנת ה משטרה הקרובה ויבוא על שכרו.

לחברת
מ. אקרמן בע"מ
חברה לשווק
משקאות חריפים
חיפה רח' הנמל 47
דרושים
א. מחסנאי
ב. סוכן נוסע
בעל רכב פרטי
המעונינים יפנו
לטלפון 663521
לקביעת ראיון.

דרושה
עוזרת
עם לינה
להתקשר במשך כל היום לטל. 930638.

דרוש
קבלן שלד
בחיפה
טלפון 254673.

דרושים פועלים
לביח"ר לייצור שקיות פוליאטילן
לעבודה במשמרות.
טלפון 787996.

ברוך דיין אמת
בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

פייגה קלינבורם ז"ל

(אלמנת ר' בנימין זלמיאכוב — לוב פולין).
שהלכה לעולמה בשיבה טובה
ההלויה התקיימה ביום חמישי ו' באייר תשל"ב 20.4.72.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו

חנה פרוכטר ז"ל

תערך אזכרה לזכרה ביום ראשון ט' באייר תשל"ב (23.4.72), בשעה 3.45 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י השער.

בעלה: ישראל פרוכטר
הבנים: אפרים ומשה ומשפחותיהם
ונכדיה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

רס"ן (מיל.)

יצחק (ניזו) בסר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט' באייר תשל"ב (23.4.72), בשעה 16.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין בחולון.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על מותה הטראגי של חברתנו היקרה

לוטה לוי ז"ל

ומביעים את השתתפותנו הכנה לבני המשפחה באבלם הכבד

מנהל, פקידים, אחיות הרופאים של קופת חולים מכבי מחוז הצפון

לסמל דוד פרנקוביץ

על מות אחיו

חנוך ז"ל

מתהנת זבולון

דוד (דודיק) הורטמן

איננו

ההלויה תצא היום, יום ששי ז' אייר תשל"ב 21.4.72
בשעה 11.15 מבית החולים רמב"ם חיפה.

המשפחה

לחנה רייכמן

איתך אנו באבלך הכבד בהלקח בעלך היקר

מתתיהו (מרק) רייכמן

ז"ל

איל"ן
איגוד ישראלי לילדים נפגעים
סניף תל־אביב
ההנהלה והעובדים

אנו אבלים על מותו הפתאומי
של ידידנו וחברנו לעבודה

אליקים שטרוק

תנחומינו הכנים לרעייתו

גב' אוה שטרוק

לופטהנזה
ההנהלה וצוות העובדים

בעלי אבי ההוני אחינו סבנו
ידידנו היקר באדם

ד"ר מרכוס (מוניו) זייבלד

ז"ל
מטשרנוביץ

שנפטר ביום א' באייר תשל"ב 15.4.72 בנכר
יובא לקבורה ביום שני י' באייר תשל"ב בבית העלמין חוף הכרמל חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה המתאבלת
בארץ ובחו"ל

אבלים על מותו של עובדנו

יוסף אנטוניר

ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

התעשיה הצבאית
המפעלים הכימיים

לרפי אלחיון

משתתפים באבלך במות

אחיך ז"ל

יעקב דנגברג
סוכנות לביטוח בע"מ
וצוות העובדים

אנו אבלים על מותו של עובדנו הותיק והיקר

אברהם פלסק ז"ל

ומביעים תנחומים למשפחה האבלה

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה לעליה וקליטה

ביום א', ט' אייר תשל"ב (23.4.72)
שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

יעקב גולדגוויכט ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה בשעה 16.15 בבית הקברות אפק, התחבורה תצא בשעה 16.00 מדירת המנוח.

המשפחה

ליוסף ורפי נויפלד

אנו משתתפים בצערכם על יקירתנו

אסתר ז"ל

שאיננה עוד אתנו.

עובדי סלון להדהיר

המומים ואבלים אנו מבכים מרה
את יקירנו

יהושע ב"ר מאיר שרר ז"ל

שנקטף לפתע בדמי ימיו והוא רק בן 37 אביבים
יובא למנוחות בבית העלמין בקרית־שאול
היום יום ששי ז' אייר תשל"ב (21.4.72) בשעה 10.30 בבקר.
ההלויה תצא מבית הלויות העירוני, רחוב דפנה 5 תל־אביב.

מתאבלים מרה: אמו: הלה שרר
אחותו וגיסו: רותי ונחום
דודיו ודודותיו
משפחות: שר, צין, לחמי, שמרלק, פז, שהם, קטאי
בניו: מאיר ושלמה

קדיש ייאמר בבית אחותו, ברח' אלנבי 93, ת"א.

במלאת 4 שנים לנפילתו של בני היקר

שמואל חיימוביץ הי"ד

ובמלאת שנתיים חצי לפטירת בתנו היקרה

חייה (ברוריה) חיימוביץ ז"ל

תערך אזכרה ליד קברם בבית העלמין בקרית־שאול ביום ראשון, ט' באייר תשל"ב (23.4.72) בשעה 4 אחה"צ.

נפגשים בשער בית העלמין — בחלקה הצבאית.

הבן — שמוליק (אינגו)
וההורים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו הפתאומית של יקירנו

דוד זיידמן

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ז' באייר תשל"ב (21.4.72) בשעה 13.00 בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים — חולון.

המשפחה

ביום שלישי י"א אייר תשל"ב (25.4.72)
במלאת שנה לפטירת אשתי ואמי היקרה

מלכה בנק ז"ל

תיערך אזכרה בבית העלמין האזורי
(בגבול בת־ים — חולון).
מתאספים ליד השער בשעה 3.30 אחה"צ.

בעלה ובנה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת
של יקירנו

עו"ד יהושע שרר ז"ל

ההלויה תתקיים היום יום שישי ז' אייר תשל"ב (21.4.72) בשעה 10.30 בבית ההלויות העירוני ברח' דפנה ת"א לבית הקברות בקרית שאול.

אשתו בניו והמשפחה
רח' בן יהודה 52/א, טל. 280919

לאברהם מועלם

השתתפות בצער על מות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה
ב"מתהדרין בע"מ"

אזכרה וגלוי מצבה של יקירנו

זאב (וילר) ביבר ז"ל

תתקיים ביום ראשון ט' באייר תשל"ב (23.4.72) בבית העלמין גבול בת־ים — חולון בשעה 3.00 אחרי הצהרים.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אמנו וסבתנו

הניה שק ז"ל

תערך אזכרה ליד קברה בבית העלמין בחולון, ביום ראשון ט' אייר תשל"ב 23.4.72 בשעה 4.00 אחה"צ

המשפחה

למרים בסון ולמשפחתה

הננו משתתפים בצערכם הרב על מות

האמא - הסבתא

חברי מושב אורות

במלאת שנה לפטירתו של הטוב והיקר באדם
בעלי, אבינו, אחינו ויקירנו

מילוצה (מלך) שוורץ

ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' אייר תשל"ב (23.4.72) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין חוף הכרמל בחיפה.

מתאספים על יד השער האחורי בשעה 3.15.

המשפחה

במלאת שנתיים לנפילתו של יקירנו

אדם ישר ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בחולון ביום ראשון, ט' אייר תשל"ב (23.4.72) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

לתלמידנו **אתי בקר ולמשפחתו**

משתתפים באבלכם הכבד על מות האב

ה"ה שמעון בקר ז"ל

ההנהלה, חבר המורים
ותלמידי בי"ס מקיף ג'
באר־שבע

לקרלוטה בוברוב ומשפחתה

מזועזעים ממותו הפתאומי
של הבן

איתן ז"ל

מורי ותלמידי הקורס לספרדית
של שגרירות ארגנטינה

לחיים שהם ומשפחתו

אתכם באבלכם במות

האב ז"ל

המנהל הכללי
וראשי המחלקות המינהליות
אוניברסיטת הנגב

לסד חיים שהם

אתך באבלך

מרים ויעקב ברנד

ضكذا من الاصل

המומים והמזועזעים אנו עומדים על קבר הרענן של

אריה קובלר ז"ל

אשר נקטף בדמי ימיו
ונטמן בבית הקברות הצבאי בחיפה.
תנחומים להורים השכולים

שרה ויוסף

וכח לעמוד כול כהלומה איומה זו.

חנה ומאיר אהרן
דב ונגה אלפרוביץ
חיה ברגמן
הלה וישעיהו גלעד
שולה ויעקב גוטשטיין
לאה ויהודה הירשמן
משה רבנו
קלרה וחיים הופמן
פנינה ויצחק קרלובסקי
לוסיה וישראל רכטמן
רובינשטיין
שרה קורן
יפה ויעקב שהם
חיה ועזריאל אלקין
דבורה ודוד בולסקי
יהודה ופרשה גיבס
רחל ואברהם גילן
אראלה ואפרים גובר
ציפה ושרגא זורן
אריה וצליכם ויאטמב
ברכה ויוסף הררי
קלרה ונתן פולנר
לאה רביד
צפורה ויעקב שביר
חנה וזלמן שריף

לעוזי שיפרין ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד במות עליכם

האם ז"ל

מחלקת י.ב.מ. — „אגד"

למכירה דירות

בנות 4—3 חדרים

3 כיווני אויר, 2 מעליות, מים חמים וגז מרכזי.

כניסה מיידית

בפתח־תקוה. רחוב רוטשילד פנת אורלוב.

לפנות לקבלנים:

משרדיק בע"מ — תל־אביב, אלנבי 100, טלפון 621485
עקיבא נחדרון — תל־אביב, פנקס 28, טלפון 441178

חברת החשמל לישראל בע"מ

משרד מחוז הצפון — מחלקת הרשת

מ כ ר ז

מתבקשות בזה הצעות לגיזום ולכריתת עצים מתחת ובקרבת תילי החשמל בכל הקוים שבאיזורים: חיפה, חדרה, נהריה, עפולה, טבריה וצפת (לכל איזור בנפרד).
את טופס המכרז ופרטים נוספים ניתן לקבל, החל מיום ראשון 23.4.72 בין השעות 8.00—12.00, תמורת תשלום של 20.— ל"י במשרדי מחוז הצפון, תחנת הכח הישנה, ליד גשר „פז", חיפה, חדר מס. 122.
את ההצעות יש להחזיר עד יום ששי 28.4.72 (ועד בכלל) בשעה 12.00 בצהרים.
הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודות או חלק מהן ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

קלקא נחום בע"מ

חברה לבנין והשקעות
מציע למכירה:

*** דירות פאר בנות 5 חדרים**

מעלית * הסקה מרכזית
ברחוב ברטורק 6-4 מול היכל התרבות החביבה.
לפנות לבירור: רח' טשרניחובסקי 21, ת"א, טלפון: 51294.

מגרש ברעננה

מוקף בבניה מקום גבוה אדמה פרטית

ב-.14,000 ל"י

אפשרות בתשלומים:

לפנות: **קרקעות ישראל**

תל־אביב, אלנבי 82, קומה ג'
(כניסה מרחוב רמב"ם 26) טלפון 614165.

קופ"ח של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

בית הבראה ע"ש גוסטפלד מעלות

מודיע על פתיחת המוסד בתאריך 2.5.72

הזמנות מתקבלות ישירות במעלות
טלפון 979219 ת.ד. 26 מעלות
ובסניפי קופ"ח של ההסתדרות הכללית

הנהלת המוסד

למכירה ומסירה מיידית

דירה בת 7 חדרים

על עמודים, 4 כיווני אויר, הסקה מרכזית, ארונות קיר בכל חדר.
לפנות במקום, רחוב פנקס 28, תל־אביב, ע. גורדון, מ־5 עד 7 בערב.

במלאת ארבע שנים לנפילתו של בננו ואחינו היקר

רב"ט שלום מחבוב

הי"ד

שנפל בעת מילוי תפקידו

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"א באייר תשל"ב (25.4.72), בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת
האחות המוסמכת המצטיינת

אנה הלר ז"ל

אהובתי היקרה מכל!

מלאה שנה לעזבך אותי לגמרי. בודדה בשברי לבי, נושאת אני את כאבי הבלתי נרפא ע"י דמותך המרחפת לפני. שעה שעה ויום יום נראית את לי עובדת במסירות הגסלות האהובות עליך במסירות הנאמנה שלך. ודמיון זה אשר נותן לי את הכוח להמשיך לחיות עד אשר יבוא יומי, כי אכן, אין גבול עלי אדמות.

יהי זכרך ברוך.

אחותך האבלה
(אליבקה) רחל הלר

במלאת שלושים לפטירתה של אמנו היקרה

רבקה מצקין ז"ל

בת ר' אברהם אהרון

נעלה לקברה **לאזכרה** ביום ראשון ט' באייר תשל"ב (23.4.72) בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
התחבורה תצא בשעה 1.30 מבית המנוחה ברח' המלך ג'ורג' 25 תל־אביב.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של

ד"ר יונתן אנין (אניספלד) ז"ל

הבלתי נשכח

התקיימה **אזכרה** ביום חמישי ד' אייר (20.4.72) בבית העלמין בקרית־שאול.

אשתו, בתו, האחיות והמשפחה

במלאת שלש שנים לפטירתו של בעלי, אחינו, גיסנו ודודנו היקר

אריה וינברג ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון, ט' באייר תשל"ב (23.4.72), בשעה 16.30, בבית העלמין הישן בראשון־לציון.

מתאספים בשעה 16.15, ברח' ויתקין 10, ראשל"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

קרולובסקי שרגא ז"ל

תתקיים אזכרה וטקס גילוי המצבה ביום שני, י' אייר תשל"ב (24.4.72) בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים, בשעה 2.30 אחה"צ.
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

סטפן (שלום) כהן ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום שני, י' באייר תשל"ב (24.4.72) בשעה 3.45 אחה"צ בהר המנוחות ירושלים.
נפגשים ליד השער.

אשתו, בתו ובנו
ומשפחות: טחורש, שמולביץ

במלאת שלש שנים לפטירת יקירנו

נחמה פלצמן ז"ל

נעלה אל קברה להתיחד עם זכרה ביום ראשון, ט' אייר תשל"ב (23.4.72) בשעה 4 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין בגבול בת־ים — חולון.

בעלה אברהם
והמשפחה

למכירה בזול סיד בבוי

פ. זליגמן בן דור
מול קייזר אילין

טלפון 04—231146
04—235642.

טלויזיות ומכונות כביסה

מכל הסוגים
תנורי אפיה ובישול, כל מוצרי חשמל ביתיים.
בתשלומים חודשיים
ללא מוקדמים.
ובהנחות גדולות
„שירוני"
החשמונאים 105 תל־אביב

אבד סרט 16 מ"מ

ליהודי/ביתי באנגלית.
המוצא הישר יהזיר אותו לתחנת המשטרה הקרובה ביותר או לסטודיו קרמן
רח' ברדיצ'ב 67
טלפון 446394.

למכירה מגרש

לבנית 4 דירות
360 מ"ר
טלפון 254673 חיפה.

"ARCADE"

שם המסעדה האירופאית המפוארת שנפתחה ביום העצמאות 19.4.72 ביפו העתיקה „חאן" שוררה 013/238, טלפון 911371.

על קברו הרענן
של חברנו לנשק ול„ישיבה"

מאיר זילברברג ז"ל

עומדים דום

אסירי הסמל הפלשתינאי

אזכרה וגילוי מצבה
לבעלי ואבינו היקר

משה בריק ז"ל

תתקיים בבית העלמין בחולון, ביום ראשון, ט' באייר תשל"ב (23.4.72), בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בבית הכנסת ברח' זנגביל 19, תל־אביב, בשעה 3.15 אחה"צ.

המשפחה

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

עמכם באבלכם הכבד
במות אביכם היקר

סלומון פנחס ז"ל

דיאמנט

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

עמכם באבלכם הכבד
בהילקח מכם אביכם היקר

סלומון פנחס ז"ל

משפחות קמינסקי
„אמקא"

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

השתתפותנו הכנה בצערכם
בהילקח מכם אביכם היקר

סלומון פנחס ז"ל

אלברט כהן
ניסים כהן
דנון יוסף

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

אתכם באבלכם
במות אביכם יקירכם

סלומון פנחס ז"ל

משפ' איקו קסטרו

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

עמכם באבלכם הכבד
בהלקח מכם
אביכם היקר

סלומון פנחס ז"ל

גבריאל פסח

למשה, ליעקב ולכל המשפחה

אנו משתתפים בצערכם העמוק
בהילקח מכם אביכם היקר

סלומון פנחס ז"ל

ההנהלה ועובדי ביח"ר
„אמקא" מוצרי חשמל

במלאת שנה לפטירת אבינו היקר

צבי אידלסון ז"ל

תערך אזכרה ליד קברו בבית העלמין בקרית ש[...] ביום ראשון, ט' באייר (23.4.72), בשעה 4.30 אח[...]
נפגשים על יד השער.

המשפ[...]

האגודה הישראלית למדיניות חוץ

מבכה את מותו של

ד"ר בן־ציון כדורי ז[...]

סגן יו"ר האגודה וחבר הועד מאז היווסדה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

יוסף ורד (ורשנברום) ז[...]

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין הא[...] (בגבול בת־ים — חולון), ביום ראשון, ט' באייר תש[...] (23.4.72), בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער.

המשפ[...]

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו היקר

מג'יסטר יהושע (יאנק) בליי[...]ש ז"ל

מדרוהוביץ' (Drohobycz)

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום א' ט' [...] תשל"ב (23.4.72) בשעה 3.30 אחרי הצהרים.
מוקירי זכרו נפגשים בשער בית־העלמין בקרית ש[...]

המשפ[...]

במלאת שנה למותה של בתנו היקרה

רב"ט טובה טאוב ז[...]

נעלה לקברה לאזכרה ביום ראשון, ט' אייר תש[...] 23.4.72, בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בב[...] שבע. התחבורה תעמוד לרשות הנוסעים, בשעה [...] אחה"צ ע"י ביתנו, רח' אסף שמחוני 14, באר ש[...]

המשפ[...]

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

שמאי פוס ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ט' ב[...] תשל"ב (23.4.72), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית הע[...] האזורי (בגבול בת־ים—חולון).
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער.

המשפ[...]

ביום השלושים לפטירתה של

רות שגיא ז"ל

נתיחד עם זכרה ביום ראשון, ט' באייר תש[...] (23.4.72) בשעה 14.00 בקבוצת חמדיה.

המשפח[...]
ובית חמד

ביום א', 23.4.72, ט' באייר תשל"ב בשעה 3 אח[...] יתקיים טקס גילוי מצבה של בעלי, אבינו וסבנו ה[...]

זלמן אלפרן ז"ל

התחבורה תצא מבית המנוח, בשעה 2.30 אחה"צ

המשפח[...]

אנו משתתפים בצער המשפחה
על מותה של החברה

אסתר נויפלד ז"ל

משתכני שכון צבא הקב[...]
דרך השלום ת"א

מעריב

העורך: אריה דיסנ[...]
המו"ל: הוצאת מודיעין
בית דפוס „מעריב"

תל־אביב: מערכת, הנה[...] מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 132[...]) ת.ד. 20010, טל. 7211[...]
סניף ראשי לקבלת מוד[...] בתל־אביב: שדרות רוטש[...] 33 (מיקוד: 65 123), ט[...] 621994.
ירושלים: המערכת: הלל 14 (מיקוד: 581[...]) טל. 221151. המנה ומודעו[...] רח' הלל 16, טל. 1769[...]
חיפה: רח' הנביאים (מיקוד: 33 104), טל 669020; 666468. [...]
ומודעות: רח' הנביאים טל. 663254; 660051.

קצב מאיר

קבלן בנין
בת־ים, רח' רוטשילד 28
טל' 861663
מציע למכירה

בית מרקחת

מאושר — 65 מ"ר
ברח' תביבה רייק 20, בת־ים.

---

30 ל"י

במחיר שנתי לטלויזיה
כולל מנורת מסך
ללא תשלום נוסף
שרות מנוניה עד אשונו
שרותי שפר
לאלקטרוניקה בע"מ
יפו, שדרי ירושלים 159
טל. 826922—823927

מעריב של שבת

דוד גלעדי

בוקרשט מחכה לגולדה מאיר

מרת גולדה מאיר גילתה אולי רק למקורביה האינטימיים ביותר, מה דובר בינה ובין סגן־שר־החוץ הרומני מר גיאורגי מקובסקי באותן 22 דקות שעשתה אתו בשיחה ביחידות. ואם אמנם גילתה תוכן שיחה זו להם, הרי הם אינם שוהים את סגור פיהם, או — שלא גילתה. והרי בשיחה זו גנבא המפתח של ביקורה הקרוב בבוקרשט, לפי הזמנתו של עמיתה הרומני מר גיאורגי מאורר.

כי סודיות שיחה זו של ראש ממשלת ישראל עם הנציג הרומני בוודאי יש לה קשר לשיחה אחרת, בעלת אופי דומה, שנערכה בקאהיר בראשית אפריל, כאשר נשיא רומניה, ניקולא צ'אושסקו ונשיא מצרים אנוור סאדאת פרשו מפמליותיהם למשך חצי שעה דיברו ביניהם ביחידות. בלא עדים ובלא תורגמנים. ורק כפרט קוריוזי נוסיף כאן, כי השפה הזרה השגורה ביותר בפי נשיא רומניה היא צרפתית, ואותה חצי שעה, שבילו השניים ביחידות, היתה מוקדשת לתרגיל צרפתית.

22 הדקות של מר מאקובסקי עם מרת גולדה מאיר הספיקו בלי ספק להבהיר, מה היה אופי ביקורה של ראש הממשלה בבוקרשט, וביחוד תוכנו של הביקור ולא תפקידיו החיצוניים, שאולי יוסדו מאוחר קיומים, שבוקרשט יודעת כה יפה להצטיין בהם, כאשר היא מקבלת אורחים רמי־מעלה מדרג זה בין שעריה. והרי הביקור ייערך בעת למחרת ה־1 במאי, שלכבודו לובשת בירה הרומנית מלבושי חג, והרחבה הראשי ארוך על בניני הממשלה, התיאטראות והמוזיאונים, הרחבות הנכבדות העטורים אותו בין השדרות הרחבות של העיר עם שלל פרחים שבהן לאורך קילומטרים, כולם טובלים בים של דגלים וסיסמות לכבוד חג־הפועלים הבינלאומי. אולי יוסרו תוך יומיים הדגלים והסיסמות, ואולי לא יספיקו להסירם. הרי בין הדגלים נמצא תמיד, גם לפני הביקור, הדגל התכול־לבן עם מגן־דוד. הפעם הזאת תהיה להישראלית דגל זה על מקומו משמעות מיוחדת — לא רק לגבי האורחת, שביקורה זה מסמל בכל זאת הישג מדיני לא רק לעצמו, אלא גם מבחינת המכלול השלום של הקו המדיני הישראלי למן שנת 1968 — אלא גם לגבי המארחים.

■

על בניין השגרירות הישראלית ברחוב בורבליאה 5 יונף הדגל הישראלי הפעם הזאת לא כמשל־שלום, ולא כמו אי־פעם במשך כל השנים מאז קיימים יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות. בבניין זה, הבנוי בסגנון של ה,סצסיון' מראשית המאה, ושמירתו קטנות למדי, היה עד לכל הדראמות יחסי שתי המדינות למן 1948 — תקו הדו־האמות של עליות וירידות, נסיגות והתקדמויות, לפי התקופות השונות שהן ציוני דרך גם בתולדותיו של המשטר הקומוניסטי ברומניה. 1948 היא שנה היסטורית גם לרומניה, ולא רק לישראל. כי הרי באותה שנה, שהכריזה המדינה היהודית לעצמאותה, הגיעה גם רומניה לפידנת החדש, הסוציאליסטי. גם היא רואה את עצמה כריבונית נולדה אז מחדש, ועברו עליה כל מיני מהמורות ותהפוכות, תוך שהיא מתפלת את שרידיה די לעמוד על רגלי־צמה.

שונים כמובן התנאים הגיאו־פוליטיים, שבהם שרויות שתי המדינות. ואף שרומניה נחשבת כמדינה בעלת עבות פוליטית המורכה, בנתונה בצבת של שכנויות שלא תמיד מסבירות לה פנים, ספק הוא אם המקבילות של התנאים יכולה להמחיש לה די הצורך את המצב, שאנו שרויים בו מבחינות השכנות שלנו.

לכן אין להניח, כי בנקודה זו נמצא המפתח להתעניינותה המיוחדת של רומניה במה נעשה אצלנו ובמצב במזרח־התיכון בכלל. גם שבלי ספק גם ,מוטיב' זה אינו נעלם מעיניה. להדגמה עלינו לשים לב לעקרון חשוב אחד של רומניה ביחסיה הבינלאומיים, עקרון הנמצא במודגש בכל הצהרה שלה: שלילה תקיפה של הכרעת סכסוכים בינלאומיים בדרך הכוח. על כך אינה חדלה לחזור בכל הזדמנות ולכל עת־מצוא. ,הכרעה בדרך־הכוח' היא גם סכנתה של רומניה וביחוד למן 1968, עת הכרעה צ'כוסלובקיה בכוח, והסיום הזה היה מרתף גם על בוקרשט מיד אחרי כן. ביחוד למן 1968 התחיל צ'אושסקו ליישם ביתר־שאת ויתר־תוקף־ופלתנות את העקרונות שלא הסירם משום דוקומנט העשוי להחדיר רעיונותיו המדיניים למערכות הבינלאומיות, דגם — כיבוד־הריבונות ההדדי, אי־התערבות בעניינים הפנימיים של המדינה־הזולת, השתת יחסים בין מדינות על עקרון התועלת ההדדית, יישוב חילוקי־דעות רק בדרך המשא־ומתן, וכאמור, אי־הכרעה של סכסוכים בדרך הכוח המזוין.

■

רומניה של צ'אושסקו לא סטתה מנוסחה זו אף כמלוא נימה למן שנת 1968. אינה נבהלה לסטות מקו זה קודם־כל מבחינת האינטרס העצמי שלה. ולכן לא היה מקום לחשש של ,מוזי' קיצוני בעמדותיה בעת ביקור הנשיא הרומני במצרים לאחרונה (הגם שאפשר לגלות שוני של ,סגנון' בין כה האמורה על הסכסוך במזרח־התיכון לפני דצמבר 1971, כאשר ביקר שם ראש־הממשלה המצרי, הנוכחי ד"ר עזיז צדקי, ובין כה שהיא אומרת למן הביקור הזה).

ועלינו לזכור ולחזור ולזכור, כי רק הודות ל,קו המיוחד', שנוקטת רומניה של צ'אושסקו, היתה מסוגלת לכבוש לעצמה את העמדה המיוחדת שהיא תופסת במערכות המדיניות הבינלאומיות. רק תודות לקו זה יכול היה לצאת לפועל ביקורו של הנשיא ניקסון בבוקרשט וביקורו של הנשיא צ'אושסקו בוושינגטון. בבוקרשט נמצאת אחת הנציגויות הסיניות הגדולות והחשובות ביותר ביבשת האירופית. — שהיא ,חלונה' של סין לא רק לבירה הרומנית, אלא גם ל,נופים' אחרים ורחוקים. ובבוקרשט מילאה תפקיד בהכנת מסעו של הנשיא האמריקני לפקינג, כפי שמילאה תפקיד בביקורו שם של ראש ממשלת מלטה, דום מינטוף זה מקרוב. כי הרי גם מר מינטוף הלך קודם לבוקרשט (הוא ביקר בה כמעט בעת ובעונה אחת עם צדקי המצרי), ושם נסללה לו הדרך לפקינג.

סטיה כלשהי מן ,הקו הרומני' עלולה להשמיט את הקרקע המדיני מתחת ליסודות הבניין שהקים מר צ'אושסקו בארבע השנים האחרונות בדי עמל ופצילות. וזה חל גם על היחסים הדו־צדדיים רומניה־ישראל, שכל זמן שבוקרשט צמודה היטב לעקרונותיה, אין סכנה שיתחולל בהם שינוי קיצוני.

■

אבל אין מכאן ראיה למה שמצפה לגב' מאיר בעת ביקורה בבירה הרומנית. כי אם זומן הביקור לצורך הבהרת טיב ,השירותים הטובים' שרומניה מוכנה ומסוגלת להציע כ,איש־ביניים' בין ירושלים לקאהיר, הרי את הדבר הזה יש לבחון לאור העמדות שבוקרשט נוקטת לעצם הסכסוך ודרכי יישובו.

העמדות המוצהרות של בוקרשט לגבי הסכסוך הן:

● הצמידות להחלטה 242 של מועצת הבטחון, המחייבת לדעתה את ישראל להיסוג מכל השטחים הכבושים.

● היא דוגלת במתן זכות הגדרה עצמית לפלשתינים.

● היא תומכת בחידוש שליחותו של יארינג.

את השינוי לרעה — מבחינה הישראלית — בהשקפותיה של רומניה יש לראות בהמנעה בהחלטת עצרת האו"ם מ־13 בדצמבר 1971, דבר שבא לידי ביטוי כאמור בהצהרה המשותפת עם צדקי בעת ביקורו בבירה הרומנית באותו חודש, ושוב בהודעה המשותפת של צ'אושסקו־סאדאת שפורסמה בתום ביקור הנשיא הרומני לאחרונה בקאהיר. ידוע כמובן, שהתמיכה בחידוש שליחות יארינג היא חלק ממערכת ה,קונצנזוס' שעשה בוקרשט במישורים מדיניים שונים למסקווה. וכמה מפיסקות ההודעה משותפת זו אפשר לפרש גם כסימן למאמצי צ'אושסקו לרכך את הניסוח, כדי שיוכל לחתום עליו. בהודעה זו לא מדובר על ,הגדרה עצמית' לפלשתינים, אלא על ,הסדר בעיית העם הפלשתינאי תוך התאמה להחלטות ושאיפות הלאומיות' — דבר המהוה יסוד אחד מהיסודות, שבלעדיהם אי־אפשר להגיע לשלום צודק ובר־קיום במזרח התיכון. משמע, יכולים להיות גם פתרונות אחרים, ולאו דווקא פתרון בהקשרם הטריטוריאלי המלא כפי שמקובל לחשוב. ומודגש בהודעה גם הצורך בפתרון בדרכי־שלום, וישראל נתבעת להפגין ,יותר הבנה' תמיכה לגבי החלטות מוסדות האו"ם.

הגם שפיסקות הודעה משותפת זו אפשר לפרש לכאן ולכאן — העמדות היסודיות שנוקטת בוקרשט לגבי הסכסוך, בעינן עומדות. ולפי זה חייבת המדיניות הישראלית לצייר לעצמה את מיתחם דיוניהם של צ'אושסקו וגב' מאיר, בעת שראש־ממשלתנו תערוך את ביקורה בבוקרשט.

על סמך זה קולעת בוודאי למטרה ההנחה, כי אין בוקרשט מציעה את עצמה כמתווכת, ולא בתורת כזאת היא הזמינה את גב' מאיר לערוך שם ביקור. צ'אושסקו הוא מדינאי נבון מכדי שיקבל על עצמו התחייבות מוקדמת כלשהי, שתפקידו של מתווך כרוך בה. התהום, המפרידה בין הצדדים לסכסוך, עמוקה מכדי שמדינאי נבון כמוהו יראה לעצמו סיכוי לגשר עליה. ולא נועדה הזמנתה של גב' מאיר רק לצורך של הצגת־תיווך, ספק שהדבר יכול היה להיעשות לאור הדוקומנט שנתפרסם בראשית אפריל בקאהיר.

■

אולי המפתח לחידה הוא במה שמר מקובסקו אמר, כאשר נשאל בהמשיה על הפגישה של נשיאו עם יאסר עראפת, כי אין לייחס חשיבות לפגישה זו. הוא לא נפגש עמו כנשיא רומניה, אלא כראש המפלגה הקומוניסטית הרומנית. רצה לומר, שלהצהרות ולהודעות הכתובות ולדברים הנאמרים בפומבי אין לייחס את החשיבות, המשתמעת מתוכם. וכפי הנראה היו דברים בין צ'אושסקו ובין סאדאת, שלא ניתן להם פומבי, ושהם־הם החשובים — חשובים יותר מן ההודעה המשותפת.

שני רמזים אנו מוצאים בכתוב בהודעה, שאולי הם מלמדים, מה הריץ את נשיאי רומניה ומצרים. רמז אחד כלול בנאמר, כי הפתרון לסכסוך לוחץ, הוא דחוף, אין להשהותו. את ההצעה הזאת ,תרם' סאדאת, כפי הנראה. והרמז האחר הוא, כאשר שני הנשיאים מדברים על הסכסוך כעל כר צרוב, שהמעצמות הגדולות תוותרות בו לקראת האינטרסים שלהן. מדובר כאן בסכנות הבינלאומיות הנובעות מן הסכסוך בגלל ה,אימפריאליזם'. לא ישראל היא הסכנה, אלא האימפריאליזם הוא הסכנה — לאיזור כולו ומעבר לו, למצרים וגם לרומניה. המדובר לאו־דווקא באימפריאליזם אמריקני.

יש כאן איפוא סתירה לעצם ההודעה המשותפת, המצבעת את הפתרונות בהחלטות האו"ם ובשליחות יארינג. מסקנת צ'אושסקו־סאדאת היא, לפי זה, שלא האו"ם ומוסדותיו ושליחיו ולא האמריקנים והסובייטים ומעצמה גדולה כלשהי יכולים עוד להועיל. אולי תקום ישועה ממקום אחר. אולי יוכל לקרות הנס בבוקרשט.

מצד אחר יודעת בוקרשט היטב גם את עמדותיה של ישראל, שבהן נקודת־הקירוב היחידה היא רצונה המוצהר של ירושלים לשיחות ישירות. שוב — לא האו"ם ושליחיו, לא ,פאקס־אמריקנה', לא ,פאקס־סובייטיקא' ולא ,אנשי־ביניים'. יש נקודת־מוצא גיאו־פוליטיות ישראליות תקיפות למדי, ויחד עם זה יש רצון חזק להידבר ישירות.

זוהי האפשרות האחת והיחידה, היכולה לשמש נקודת־מוצא לראשית הזות הקפאון והפשרתו. רק בהערך כזה ניתן לראות את בוקארשט כבעלת תפקיד ביצירת משולש, שקצהו האחד הוא בקאהיר, שם ביקר צ'אושסקו ושוחח ביחידות עם סאדאת, וקצהו השני בירושלים, בשם הוא מחכה בקרוב לאורחתו הרמה.

אף שהתהום המפרידה בין הצדדים לסכסוך נראית כיום עמוקה יותר מאי־פעם, הרי הסיכוי להקים מעליה גשר כלשהו, ויהא רק ארעי, יכול להיראות מנקודת־התצפית אשר בבוקארשט סביר יותר מאשר בעבר.

אותו מקובסקי עצמו, שביקר עתה בארץ ביקור־בזק, צץ גם בעבר באותם בשליחויות, שנחשבו כמרמזות לרצון ממשלתו למלא תפקיד של מיישר־הדורים בסכסוך המזרח־תיכוני. הוא נפגש ב־1968 עם נאצר, ומיד אחרי־כן בא לישראל וניהל כאן שיחות שבוודאי היו קשורות בפגישתו עם נאצר. גם לפני־שהו עם מי שהיה מנכ"ל משרד החוץ מר

(הסוף בעמוד הבא)

מזעזע!!!

ה. יוסטוס

בעד רבנות תקיפה

רבנות בישראל — מה יהא עליה? לאן היא צועדת? מה לפניה?

אין סימנים שיעידו כי אכבם מטרידות שאלות אלו את רבני ישראל ומדינת ישראל מפיניהם, או מעיני הרואים עצמם עומדים על משמר כבודם ואפוטרופסיהם.

נראה, כי דבר אינו מדריכם מנוחה, להגיעם לפשפש במעשים — כי שלמים הם עם עצמם, ולדעתם הכל עשיר במלכות הרבנות, ואין מקום לתורה, וזלה התורה מפני הכהונה הדילוני, ואין מקום להרהר כלכהו.

הכל ברור, דבר לא זוגע ולא עודער — ואפשר להוסיף ולהמשיך כך, בדרך שבה הלכו עד כה, בדרך הסלולה — וכל מה שנדרש לעשות הוא אך לחזקה כמות שהיא, לשכלל את כלי־המאבק ולהרהיב את ההומ־החימרון.

וכך זה נמשך.

ובואת באים — לסיסמה הצו — ,לעמוד בפרץ', לשמור על דת־התורה, להבטיח את קיומה של ההלכה במדינת ישראל, וכמובן — בדבר הסיסמה — לקירב לבבות רחוקים.

●

כך זה נמשך — וכך הולכים מחיל אל חיל.

ולא רק שזה הרבנות הפרוץ שביכים הרחוקים בעיירות פולין וליטא נראה כיום כמשחק־ילדים לעומת ממדי ההתקדמות המסחררת שלפנינו. כל יום מביא הידודים והישגים, שאף תמול־שלשום עוד קשה היה לשער, כי אפשר וייתכן להגיע אליהם. שיאים חדשים.

כדוגמת זו ההתקדמות, המתגוללת לנגד עינינו בעצם הימים האלה — הימים של ,ערב בחירות' לרבנות הראשית, ולא בכדי אנו שמים את המלים במרכאות כפולות, שכן לעולם אין לדעה ואין לצפות מראש, מה עוד עלול להתחדש בינתיים. בתחום זה של כבוד התורה אף חוקי־המדינה אינם סוף פסוק — כאשר החשבון מצריך זאת.

וכי איך אחרת?

תקצר היד ותקצר היריעה מלהעלות את כל תמונת־השיא, שאליה הגענו במאבק סביב כסאו של הרב הראשי, איסר יהודה אונטרמן, או ליתר דיוק: סביב המאמצים להבטיח את סילוקו מן ה,כיבוד'.

וכי מה לא עשו, כדי לקפוס דעתו ולקבל את הבטחתו, ששוב לא יציג את מועמדותו? כפנו את הדרך לכל עבר. לא זו בלבד שהוסרה הגבלת הגיל לרב ראשי, שקודם נקבע לשמונים ושהרב אונטרמן התנגד לה ,מבחינה עקרונית', עוד קודם לכן הוקן החוק כדי לאפשר לו לשמש, למרות גילו, כנשיא בית־הדין הגדול. וכדי להבטיח לו תמורה של ממש נקבעה בעבורו בחוק משרה חדשה של נשיא כבוד של מועצה הרבנות, שיוכל לשמש בה לאחר שלא יהיה עוד רב ראשי.

וכי איך אחרת? איך אחרת ניתן לבחור רב בישראל? מוצגים מועמדים ומשאירים את ההכרעה בידי הגוף הבוחר? כך בוחרים רב — בלא שיחליטו תחילה המפלגות?

וכל הפרשה המדכאה, המעיקה, המקוממת הזאת היא אך דוגמה לכל הדרך, שבה נעה הרבנות בישראל — לדרך אשר סבורים כי אמנם אפשר וייתכן להתמיד בה.

היא אך ממחישה את נקודת־השפל שאליה הגיעה, לאחר שבמו־ידיה ערערה את יסודות מעמדה — בחולשה שבה, באי־הנכונות לראות נכוחה את מהות־תפקידה — בכך שלא גילתה תקיפות־דעת ושקעה על פני השנים בקטנות חשבונות שדבר אין להם — ולא יכול להיות להם — עם המציאות, שמולה ניצבה, ושתבעה הפזה שבעצמאות, הזאבת את מידת הכוח והאחריות שניתנה בידה.

●

אכן טעות היא, המקובלת אצלנו, לראות את בעיות הדת והמדינה, שבהן אנו נתונים, כנעוצות כל כולן בתקיפותם הרבה של הרבנים.

כי הן נעוצות בחולשתם.

אין מנוס מבאבק בין ההלכה לצורכי־השעה, תמיד היה כך ותמיד יהיה כך — ואין בכך כל רע. זו דרכה, ואמרו שעל כן נקראת ,הלכה', כי זו מהותה — להיות הולכת עם החיים, וממלא נאבקת עם היום־יום.

אבל הספרות המשברים, שלתוכם אנו מדטלים פעם אחר פעם, לא תמיד ולא בהכרח הם תולדת ההתנגשות בין ההלכה לבין תביעות־המציאות.

כמה מהם כקורם בהתנגשויות בין רבנים לרבנים — שכן מאחורי הפסיקה ניצבת לא רק התורה מפני ,מה כתוב', אלא גם הפחד מפני ,מה יאמרו' — שמא יקום רב זה או זה וידביק בפוסק חותם של ,פשרנות' ד ,ביצה'?

והרי זו התמונה, העולה כמעט מכל משבר ומשבר הפוקד אותנו — בין פרשת ,בני־ישראל', בין פרשת־הגיור, בין פרשת־הממזרים — על כל צעד ושעל מופגן כאבק ההולשה, שסימנה קודם כל רתיעה מכל קולא — אשר לפנים עמלו רבנים ועשו לילות כימים, כדי למצוא את הדרך אליה, בלא פחד זולת הפחד מפני אחריותם כלפי עצמם.

לוא אך זכינו לרבנות תקיפה.

כל המצוי אצל תולדות הרבנות יודע, שדווקא התקיפות היא שהלכה יד ביד עם הגמישות. רבנים, אשר ידעו לעמוד על דעתם, הם ידעו גם לתקן תקנות־להקל — בהעזה שקשה להעלותה בדעת כיום.

לא על כך אפשר ומותר להתרעם ולהצר — על שאין הרבנות ותרנית למדי. נקודת־המוצא בוויכוח על נושא הדת והמדינה לעולם אינה יכולה להיות מידת הוויתור מצד הרבנות. רק בור ובער יכול שייתכן לבוא לרבנים ולתבוע מהם לחרוג מתחום ההלכה. כל הבא בתביעה כזאת, מוטב שיפנה לבקש פתרונות אחרים, ושלא יירתע מרעיון הפרדת הדת מהמדינה.

מה שמדכא ומקומם הוא דווקא העדרה של תקיפות — של דרך היודעת גם להחמיר וגם להקל — משכנעת בעצמאות השיקול והבחינה, ולא מתפתלת בין שבילים ושבילי־שבילים של ההכנעות והשבתות, הנוטלים מהרבנות את עיקר־כוחה.

מה היו פניו של בית המשפט העליון בישראל בעיני האזרח, לוא נהגו שופטיו בחולשה כזו — לוא היה כל שופט חושש לפסוק לפי דעתו, פן יאשימוהו מי ב,פשרנות'? ואין צורך להוסיף ולשאול, מה היו פניו בעיני האזרח ומה היה מעמדו, לוא כך נתכנה בחירת שופטיו — בדין ובמו"מ מפלגתי פומבי מזה, ובחוטי הקשרים העבים שבין רבנים למפלגות מזה. ונשיאו הראשון של בית המשפט העליון, ד"ר אולשן, קבע בשעתו נוהג, שאסור לשופט להשתתף במסיבה, הנערכת מטעם איזו מפלגה שהיא.

●

ודאי. אין דומות הבעיות, הכרוכות בהלכה, לבעיות של בית משפט חילוני. אכן סבוכות הן יותר ומורכבות יותר, ולא לכולן אפשר למצוא פתרון קל, ולעתים אף פתרון כלל.

אבל מה נובע מכך?

נובע מכך, שנדרשת מהרבנות מידה גדולה עוד יותר של דאגה לדמותה — שתהא ניצבת לפני האזרח משכנעת בעצמאותה ובאי־תלותה ובכשרה להתעלות אל רמת סמכותה.

נובע מכך, שהיא חייבת להיות כל כולה חדורה תודעה של מהות־תפקידה, וכי תודעה זו צריכה להיות מופגנת לעיני כל, תמיד. והיא אינה מופגנת. נהפוך הוא.

מופגנת דווקא בריחה והתחמקות מתפקיד, שאינו מתיישב ואינו יכול להתיישב עם הדרך שבה היא הולכת, עם דרך החשבונות הממלאים אותה ומשבשת את אורחותיה ומולידה סערות־שוא ועיוותים הנותרים תחת סמכותה והורסים את יסודותיה.

לא די לעמוד ולהתריע נגד המתנה החילוני — שאמנם עמו עליה להתמודד ואף להיאבק.

דרוש הרבה יותר מכך.

הרבנות חייבת להיות הראשונה לעמוד על כך ולראות את החומרה אשר במציאות, שהעלתה דרכה, ואת האיום שבה על מעמדה.

●

אמרו: תלמיד חכם, שנמצא רבב על בגדו, חייב מיתה. ולא ל,כפשוטו' התכוונו — שיהא הולך ומתהדר בלבושו.

כי אכן ידעו החכמים את משקל דמותו של הרב — ומה תלוי בכך.

כשם שידעו והבינו, מה מחייבת אף מחלוקת, שהיא לשם שמים — והעבירו את רבן גמליאל ממשרתו הרמה, על שבשעת ויכוח הצליב את רבי יהושע, וכל העלבון לא היה אלא בזה שציווה עליו לקום ולעמוד, כעונש.

כי כמוני שהתפקיד, אשר בו נושא הרב, מחייבו ללכת נגד הזרם, לכפות את דעתו ולהיות ,קשה כברזל' — דווקא משום כך מצווה הוא להקפיד על דמותו, שלא יימצא ,רבב על בגדו'.

רבב אמרו — כתמים לא כל שכן.

פיליפ בן

פינוי במזרח — הרחוק והקרוב

ניו־יורק, טלגרפית

התלקחותה של מלחמת וייטנאם, האופנסיבה של הכוחות הקומוניסטיים ש־80 אחוז מן הציוד הכבד עליהם בא מברית־המועצות, והפצצות חיל האוויר האמריקני בהאנוי ובהאיפונג שינו כן היסוד את הסיכויים של ועידת־הפסגה האמריקנית הסובייטית, הצפויה להתכנס במוסקווה בחודש מאי.

עוד לפני שבועות אחדים רווחה הדעה, כי בעיית המזרח התיכון תעמוד בראש סדר־היום. בשיחות־כיבסקה, כאז ביקר מיניסטר־החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו בבית הלבן, בשתיו אשתקד, לא החמיצו הנציגים הסובייטיים בוואשינגטון ובברכות־האו"ם שום הזדמנות לפתוח תיזה זו: ,קיום־יחדיו בשלום בין ארה"ב לברית המועצות איננו אפשרי, ולא יהיה בר־קיום, אלא אם ייושב תחילה הסכסוך הישראלי־הערבי. כיוון שאתם ואנחנו תמימי־דעים, כי הכוחות הישראליים צריכים לפנות את השטחים, שכבשו ב־1967, יש צורך שבמוסקווה נגיע להסכם מפורט בעניין זה. אחרי כן יוחל המזרח התיכון מלהיות אזור המקומות האפשריים של צימות כסוכן, שכנינו רוצים למנוע אותו'.

★

רוק מוודאי הוא, שאנשי־הרשות האמריקנים סבירו באכת, כי בוועידה־הפסגה במוסקווה אפשר להגיע לכלל הסכם, שישים קץ ליריבות האמריקנית־הסובייטית במזרח התיכון. אבל עובדה היא שרבים כהם — בהוכם בעלי תפקידים חשובים — קיוו כי במוסקווה יוכלו שתי המעצמות לקבוע ,כללי־המשחק' למזרח התיכון, שיאפשרו למנוע את הגרוע ביותר. מיניסטריון־החוץ האמריקני שמר על שתיקה בעניין זה, אבל אנשיו איכרו את השמועות, כי בלשכתו של יועץ־הנשיא לכדי־ניות־חוץ, הנרי קיסינג'ר, מכינים ,הדרכי־עבודה' לצרכי המשלחת האמריקנית במוסקווה. הללו כן התדריכים האלה מתייחסים למזרח התיכון.

כאשר היו שואלים את הפקידים, מה יש בכסכלים אלה, היו אומרים: ,הנרי איננו מרשה לנו לעיין בהם', אבל רווחו שמועות בוואשינגטון ובניו־יורק, כי הנשיא ניקסון מתכונן לזכור למנהיגים הסובייטיים, שצבם הוא עוכד להיפגש במוסקווה בחודש מאי, כדברים האלה:

,אנחנו מקבלים את התיזה שלכם, שלא יתכן קיום־יחדיו בשלום בין שתי המדינות, אלא אם נגיע להסכם־מינימום ביחס למזרח התיכון. הסכסוך הערבי־הישראלי קיים, ואין אנו יכולים להתעלם ממנו. אבל אין גם טעם לנסות ליישב אותו. זה 50 שנה ניסו רבים ליישבו, ואיש לא הצליח. מציאותי הרבה לצמצם את ממדי המחלוקת. יש צורך שאתם ואנחנו נעשה את הכל, כדי לא להכביד אותה. נתרחק ממנה ככל האפשר. וביחוד אנו צריכים להימנע ממשלוחי־נשק גדולים. אם אי־אפשר להטיל אמבארגו כללי, לפחות נסכים על צמצום הכמות והאיכות של המשלוחים'.

★

בוואשינגטון ובניו יורק לא היה מחסור במקורבים למינהל ניכסון שהסכימו. כי הצעה אמריקנית זו איננה מקורית ביותר, וביחוד כי אין לה סיכויים רבים להתקבל, כיוון שהמנהיגים הסובייטיים כבר דחוה פעמים אחדות.

אבל בידי סניגורי ההצעה הזאת היה נימוק משכנע אף הוא: כיוון שאך אשליה היא לחתור ליישוב כולל מיד של הבעייה הישראלית־הערבית, הנחשבת בכל מקום כקשה־היישוב ביותר מבין מאות מחלוקות, המשבשות את האווירה הבינלאומית, יש צורך להתקדם שלבים־שלבים. במצב הנוכחי אין לך דבר חשוב יותר — מנקודת ראותה של ארה"ב כשל ברית המועצות — מלעכות לדה־אסקאלאציה, כלומר: לדאוג שהבעיה, שפתרונה איננו בידי האמריקנים ולא בידי הרוסים, תצומצם לממדים, שקיומה שוב לא יוכל להכביד על קיום־יחדיו בין מוסקווה לוואשינגטון. ואין לך דבר, המחבל בקיום־יחדיו יותר מן הדו"חות התכופים של שירותי הביון מזה ומזה, כי טאנקים, טילים או כסוסים של המעצמה המתחרה הופיעו כבבר להעלה כזה או מזה.

★

איש אינו יודע, איך תיארו לעצמם הסובייטים את יישוב בעיית המזרח התיכון בוועידת הפסגה במוסקווה. אולם נציגים רשמיים סובייטיים אישרו שהבעייה היבדק שם ,בגילוי־לב וברצינות' וכי יש סיכויים טובים להסכם ,מציאותי'.

באו המאורעות האחרונים בווייטנאם ושינו את הכל. הנשיא ניכסון הורה להפציץ את נמל היפונג, ששם עוגנות אוניות של ברית המועצות ושל מדינות קומוניסטיות אחרות מאירופה המזרחית המובילות לצפון וייטנאם טאנקים, טילים ומטוסים מתוצרת ברית המועצות; הוא מתח בפומבי ביקורת על האספקה הצבאית ששולחת ברית המועצות לכוחות האנוי, והדגיש כי ההפצצות יימשכו כל זמן שנמשכת המיתקפה של הקומוניסטים וכל זמן שתהגה האנוי תקווה לכבוש את כל דרום וייטנאם. בזאת נתן ביטוי מובהק לרצונו, שבוועידת הפסגה המוסקווית ידונו קודם כל בווייטנאם, וששאר כל הבעיות השנויות במחלוקת בין שתי המעצמות יתפסו מקום שני במעלה.

★

עדיין אין איש יודע, מה יהיה המצב הבינלאומי, וביחוד איזה מיפנה יחול במלחמת וייטנאם, עד שיישב מר ניכסון בסוף חודש מאי מול ,שלישיית הקרמל' — ברז'נייב, קוסיגין ופודגורני. מנסים לנחש האמנם תתקיים ועידת הפסגה, שכן זה ימים אחדים רווחות שמועות — פעם כוואשינגטון ופעם כמוסקווה — שייתכן כי בסופו של דבר לא תתקיים ועידת מוסקווה כלל. והיו תקדימים לכך: ביקורו של הנשיא אייזנהאור במוסקווה שכבר הודיעו עליו רשמית והכינוהו לפרטיו — לא נתקיים בסופו של דבר.

על כל פנים נראה שאם יתקיים הביקור במוסקווה, יתפוס המזרח התיכון בסדר היום שלו מקום הנואם יותר את מידת החשיבות של בעייה זו בהקשר האמריקני־הסובייטי. כל ההיסטוריה של העולם מ־1945 — נימתה המרכזית היא המאמצים הרבים של וואשינגטון ושל מוסקווה להגיע לכלל הסכמה, וכשלון כל הנסיונות האלה; אבל המחלוקת בין שתי המעצמות בנוגע למקומותיהן במזרח התיכון מעולם לא היתה הסיבה העיקרית לכשלון באמצעי הפשרה. הנשיא ניכסון מתכונן לומר למנהיגים הסובייטיים במוסקווה, שלא יתכן קיום־יחדיו סובייטי־אמריקני, אם הסובייטים מרחיבים מעורבותם בווייטנאם בו בזמן שארה"ב מצמצמת את שלה.

וכהות הסכנה, שמצמית המזרח התיכון לשלום העולם, איננה שונה בהרבה מזה את המחלוקת המקומית בין ישראל לבין מדינות ערב אי אפשר ליישב בהסכם כייצפה בין המעצמות הגדולות מעל ראשיהן של המדינות החלוקות. ומחלוקת זו גם איננה בסכנת את שלום העולם. היא מסובכת כל כך משום שתמיד מקופלת בה האפשרות של עימות בין המעצמות הגדולות, בגלל המגבה של המעצמות — ביחוד של ברית המועצות — להיאחז בסכסוך המקומי לבעו האינטרסים שלהן.

★

במוסקווה מתכונן מר ניכסון לדרוש מן המנהיגים הסובייטיים שיניחו את הוייטנאמיים לגורלם כדרך שהחליטו האמריקנים, אשר זה שנתיים מוציאים בהתמדה את כוחותיהם מן הארץ ומצמצמים את השתתפותם במלחמה זו.

לא מן הנמנעות היא שהנשיא ניכסון יתבע אותה דרך כתנאי שהמזרח התיכון יחדל מלהיות מכשול בדרך ליצירת קיום־יחדיו הדוק יותר וקיים יותר בין ארה"ב לברית־המועצות.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הפנתר

ה רדיו, הטלוויזיה, העתונות למדוהו כבר הדאי איך לפנתר ומה מצפים שיאמר, כדי לקנטר. מוטב לא לפרש עתה בשמו. איני רוצה שירוץ לי פתר, בהוצאת ירושלים, ויגנפף ב„מעריב": „שוב אני! שוב עלי!"

אלא שפסוק אחד מדבריו, המתוצפים והמסופקים, סופה על פני: „עד שלא הטילה הציונות פצצה בשכונות היהודים, חיינו עם הערבים שבתוכם ישבנו בעיראק, או במארוקו, חיי שלום ושלווה." ומה טעם הטילה הציונות פצצה לתוכן? „כדי לסכסך, בינינו לבינם..."

איני בוש להודות שאני מזועזע. אפילו כל ההומניסטים קורעים אותי כדג — אינני כמשי!

ברקות

א ם שינו קריינינו ממנהגם ונעשו לנו פתאום כמרים פרוטסטנטים.

אם הפריזו שם, למעלה, בגינוני־טכס כדי להטעימנו טעם נחת־גויים בלוויה.

אם הכריחונו לצבוע, שלושה ימים, את לחיינו כדי לכסות על חוורון שלא צלה בהם — לא יצריו הם שגרמו לנו!

יכול היה לבוא למנוחות גדולי האומה, בדין הפרוטוקול, אך ביקש לצרור את עפרו בצד עפר אביו, על הר־הזיתים. כבר נאמר: „עד כאן כבודי. מכאן ואילך כבוד אבא!" בכך, למדנו ענווה. ינוח סוף סוף בשלום על משכבו.

ירושלים מון אמור

ה קונסול הצרפתי בירושלים נענה להזמנת ראש־העיר, טדי קולק, ובא לחוג, ביום העצמאות, עם החוגגים. עד לשער המזרח הגיע, באהבתו אותנו. לתוכה לא נכנס, בצו אדוניו.

האין בכך כדי להזכירנו נערת לילה בפאריס? אפילו נכנסת עם מאהבה למטתו, אינה מתמכרת לו אלא מטבורה ולמטה. שניים עפריה אסורים עליו במגע, שעליהם פרנסתה, ותותי להמה קשים.

בחייהם ובמותם

ה קומפוזיטור מרק לברי נסתלק מן העולם הזה, חולה, שבור־לב, מר־נפש.

המדינה שאותה אהב, את כאבה כאב ולה הקדיש את כשרונו, דחתה אותו לקרן זוית ואם מעט, קיפחה גם את פרנסתו.

יום אחד סיפר לי, כי יצא ממקום שיצא ופגש בידידו, הסופר אביגדור המאירי, שראהו ופרץ בבכי: „גמול גמלה עמנו המדינה, שעליה חלמנו!"

אתמול שמעתי ברדיו את סימפוניית העצמאות כמספר שניים. מוסיקה, לברי. מלים, המאירי...

לשמחות, יהודים! בכירים, שמררו את חייהם במשרד אחד, נעשו בינתים בכירים במשרד אחר. ראוי לקוות שהיו אתמול בארץ החוגגים גם מן המלים, גם מן הנעימה!

באזני השמאל החדש

מ י נלחם כל ימיו בממסד העולם?

מי נלחם ברוב השקט — ובכל המיעוטים המעומים: סינים, רוסים, הודים, ערבים, צרפתים, קומוניסטים, שמאלנים?

מי חייו קשים, ותוקים מטפחות שכם של בעלי־מאה ובריכות בעלי־דעה?

מי אויביו מרובים, אוהביו מועטים, אויביו אויבים אותו, אוהביו אינם אוהבים אותו?

מי, במלים אחרות, הוא הבתקסטמיסם בעולם כמוסד, מוריף זה של נוסטאות עבשות, זכויות תוקה, אינטרסים מוסכבים, נפט, פרות קדושות, עיד־בות שמור־לי־ואשמור־לך?

לא ישראל?

אל, אל, ישראל!

בוקרשט מחכה

(סוף מן העמוד הקודם)

גדעון רפאל ברומא לפני שנה ייחסו אותו נושא. ובפעם הקודמת ביקר כאן ביולי 1971, שנה שעל הפרק בדיוניו במשרד־החוץ הישראלי עמדו מאמציו לשכנע את אנשי־שיוזו, כי יש דרך להסדר חלקי עם מצרים, לפתוח לפתיחות תעלת סואץ. כבר אז תאמה השקפת רומניה לפחות בנקודה אחת את ההשקפה הישראלית — שרק במגעים ישירים בין הצדדים המסוכסכים, ובלי התערבות גורם שלישי כלשהו, אפשר יהיה להגיע להסדר כלשהו, בין הסדר חלקי ובין הסדר מלא. מקובסקו אמר דבר זה בפירוש.

ר ומניה כ„איש־ביניים" יש כבר היסטוריה. היא לא רק מתעניינת ב„נושא", אלא לומדת אותו היטב ובמקור ראשון. אין היא חיה בעניין זה מפי גורמים, שרק בוחשים בקלחת ואינם מתבשלים בה בעצמם.

מכאן שבוקארשט כבשה לה עמדה פוליטית באזורנו, תודות לראייה הרחוקה שלה עוד ב־1967, כאשר לא נגררה אחרי יתר מדינות הגוש הקומוניסטי במזרחה של אירופה ולא ניתקה את יחסיה עם ישראל. זה המבדיל אותה ממוסקווה (ואפילו מיוגוסלאוויה). ואנו מזכירים את מוסקווה לא בלי כוונה. אולי יותן לה, לגבי מאיר, לשמוע בבוקארשט גם מה שמוסקווה חושבת ורוצה, ובנדון זה כן תשמש בוקארשט כ„מתווכת".

דוד גלעדי

אבן שלמה

זלמן שזר

(לזכרו של ד"ר יעקב דוד הרצוג ז"ל)

א בן טובה, יקירה ונדירה נעקרה מתוך מכיתת בניננו לפני חודש ימים, אבן שלמה, כי הוא היה שלם גם במובן: מושלם, איש שלם ומושלם בכשרונותיו, בדעת תורת ישראל, בידיעתו את חכמת העולם, בכשרונותיו המופלאים, בחנו הטבעי, בהתמצאותו בסבכי התקופה והיה שלם עם עצמו ועם התפקידים שהטיל על עצמו, שלם עם דורו ודורות אבותיו, ומה שעוד יותר נדיר בדורנו: היה שלם עם קונו.

ובשל כל אלה חי בשלמות מלאה עם הרעיון של שלמות עמו. עם כל הבהונו בהתפצלותה המבלטת של האומה, לא פסק מלהרגיש את פלא שלמותה, הגלויה והסמויה, ולא חדל להאמין כי איש יהודי אמיתי צריך לפעמה זאת ולזכות בהיענות כללית בשעת צורך אמיתי. את מדינת ישראל החדשה ראה כראות מסקנה הגיונית של נפתולי הדורות שקדמו, גם מבחינת המורשת הרוחנית שבה שזורה נפש יהודי דורנו, ביודעים ובלא יודעים, וגם מבחינת הגורל של התמדת קיום האומה, וגם של הפריצוניות הפוקדות אותנו, שאין להן הסבר כלל. על אף כל לנטיותו היה רציונליסטן ליטאי, איש שלטון ההגיון, תלמיד אסכולות התרבות האנגלוסכסית: לא רצה להתפס למיסטיקה, ולא הודה בכל שייכותו אליה. אבל בפנימיות נפשו ידע וחש כי יד האלהים הטובה סוככת על עמו. בכל זאת סוככת, על אף כל הזוועות. „הדברים אינם פשוטים!", היה אומר בסוף כל שיחה הגיונית ואנליטית, במיוחד כשהענינים נראו כמסובכים מאוד וללא מוצא.

וכשם שהיה מבחנת נפלא, היה הוא מעודד מפליא מרחיק לראות סכנות אורבות, מזהיר מפניהן בכל חומר הדין, ובכוח גדול כאחד. והוא ידע כל כך לנחם משום שנפשו היתה נחמה.

בערוב ימי מצאתיו, ויהי לי כתגלית ידידותית, כתשורה מיוחדת, שלוחה לי ממרחק רב וממעמקי רזו כאחד. ולא ידענו שבע בשיחותינו בכל השנים האחרונות גם על עניני היום וגם על עניני הנצח שהיו בעיני שלובים.

הוא היה שליט במכמני הבעיות של הזמן. התמחה ביחסי מדינות, בנפתולי הדור הזה, כמומחה אמתי, במידה שניתן להיות בכך מומחה, ומנעוריו למד להיות „המליץ בינותם", בין היקר שברצונות עמו לבין לבם של שליטי עולם שבחוץ. עוד בהיותו עול ימים, כשהאנגלית היתה שפת האם שלו בעיר דבלין, מקום לידתו ושפת הבנתו הרחב, יצא הוא, עם תום מלחמת העולם השניה, ללוות את אביו הרב הראשי לישראל, בצאתו להציל יתומי ישראל, שנשארו בידי מצילים הנוצרים, שארבו לנפשם. הוא, כנראה, אז טעם ראשונה את טעם העבודה המסורה לעמו, הכרוכה בסכנות והמעונה הרבה שקול־דעת ועצה רבה ורחמים עזים והתמצאות מהירה, וכשרון לכבוש אמונם של רחוקים זרים, ולהתגבר על תככים. ולמד להתהלך עם שרים ורוזנים ועם חשמנים, ולשרת במלוא ההתמכרות, וללא כל פומביות, כעין שרות בסתר תמידי.

וגם מעשהו הספרותי הראשון, שעשה עוד לפני כן, בהשגחת אביו הרב, כשהיה עוד רב ראשי באירלנד, הלא זהו תרגום המשניות לאנגלית, היה לו סימן־דרך לבאות: להיות „המליץ בינותם", בין מקור ההלכה בישראל לבין בנים שגלו מעל שלחן עמם, ולבין ידידים משאינם בני ברית הרוצים להתחקות על סודות העם הזה.

ו את מדינת ישראל שרת עוד כלפני היותה. עוד בימי שלטון המנדט היה איש המודיעין, ואיש עצתם וסודם של אבות המדינה ויוצריה. וגם אז הקנה ידיעות אשר לא יסולאו. וקנה לבבות אשר לא ידעם ולא שערם, ויהיו הם לו כתגלית, כאשר היה הוא להם.

ומאז היותה המדינה לו חזות הכל והיקר מכל. ויהי עובד נאמן לה בכל משטר משתנה ובכל הנסיבות שהן, מאז משה שרת ז"ל ועד ימינו. ולא רצה בהתפרסמות, ולא היה שש לגינונים ולא בקשה נפשו אלא לשרת כיעיל, ולוא גם על ידי התפרסמות רבה, ואם יש הכרח — הרי אפילו על־ידי גינונים. כי נאמנותו הרבה קדמה אפילו לצנועתנותו המושרשת.

ובאורח הגיוני ושכלי הוא חוה בשלמות שבין דורנו לבין הדורות בני אמונה, שקדמו לנו, וחי גם את שלמותה של האומה היום בעולם כלו, על אף כל התפצלויותיה והסתירות שבקרבה. הוא עצמו פשרן לא היה, ועם נפשו הקפיד מאוד בכל הליכותיו, כאחד ההיר קנאי, אבל שום זר בתוך האומה לא היה לו רחוק, ושום מעד בקרב עמו לא הרחיק אותו. וזכה לאמון גם בשעת רתיחת המחלוקת בפנים ובחוץ, והקיצוניים בין היריבים רחשו לו אמון.

וכשם שהוא חש את עצמו כבית בתוך יהדות אירלנד כן קשר אחר כך קשרים אמיצים עם קהילות קנדה, וכשם שיהדות מזרחה של לונדון הוד־הה יהודה. כן גם אחריו ספרי יהדות וושינגטון וניו יורק.

ועד מקרוב הייתי להתלבטויותיו כשהציעו לו את כסא הרבנות הראשית בממלכה בריטניה, והוא העומד בפני הבחירה: מה עדיף בכה — גם מבחינת המדינה עצמה — רבנות ראשית בגדולה שבגדולות גלויות אירופה, או הנהלת הלשכה המדינית של ראש הממשלה. וחשבתי אז בלבי, מי עוד עמד פעם בישראל בפני חבלי בחירה שכזאת? ומי עוד היום יכול היה להעמד בפני ברירה כזאת? כי אכן מסוגל היה לפי כל תכונותיו וידענותו ומהות נפשו למלא את כל אחד משני התפקידים, הרחוקים זה מזה, באותה מידה של הצלחה שלמה.

●

ז כורה לי פגישה מקרית ומיוחדת בבינה. היתה זאת בראשית הכרותנו, היתה זו פגישה בתחנה מרכזית, בהשלובות הדרכים סביב לונדון לניו יורק, כמדומני בסאות'המפטון. היתה זאת לו עת האבל לפטירת אביו. בדרך הוא סיפר לי כי לשעת הגיעו לתחנה, תחול שעת השקיעה, והוא אומר שם לכנס מנין לתפילת מינחה, כדי שיוכל להגיד קדיש. התנדבתי להיות אתו במנין, והפלאתי אז בשתים: גם בזריזותו הארגונית לנצל כל דקה, כדי להגיע בזמן ולמצוא את הפינה השקטה המיוחדת לתפילה, ולצרף את העשרה הנחוצים, ולדייק ברגעי הירידה וברגעי ההעברה למטוס חדש. אך עוד יותר הפליאני בהבלגתו הפתאומית על כל זרוזיו, כי ברגע שהמנין היה מוכן והוא התיצב להתפלל „אשרי" — מיד סרה ממנו כל צבצבנות־זריזותו. מעין — שמש בגבעון דום! וכשהגיע לחזרת הש"ץ סילסל כל ברכה בקולו הנעים כמו בקריאת ההפטרה בעלותו למפטיר ודייק בכל ברכה והדגיש כל מלה נחוצה, כמונה אותיות, וכאילו לא היה כל דוחק בזמן, וכאילו התפלל בבית המדרש בשעה כתיקונה. הוא סיים למועד הקבוע, וכיד התלבש שוב זריזות מופלאה, אץ ומטף אחר אתו, ולרגע הנכון הגענו לספינה לפני שזזה מן הגבול. כמדומני, כי במינחה המיוחדת ההיא, על השקט של דיוקו בתפילה כהלכה ללא כל פגם וגם בזריזותו המופלאה לנצל כל מלוא הזמן המצומצם שבין הרכבת והספינה מבלי להפסיד דקה — התגלה לפני האיש כפי שהכרתיו אח"כ כל השנים, ואז נקנתה ראשית ידידותנו.

●

ב שמשו שגריר של מדינת ישראל בבירת קנדה, הסעיר את רוחו פסק־הדין שחרץ ההיסטוריון העולמי טוינבי על מהות היהדות, מאז חורבן בית המקדש, ועד עתה. לטוינבי — את כל חיי האומה היהודית, מאז 132 שנה לאחר ישו, ועד ימינו היום, ללא כל יוצא, החליט פילוסוף ההיסטוריה של תרבויות העולם להגדיר כשריד מאובן מתרבות עברה, שאין לה יותר לא אפשרות של המשכיות ולא זכות לקיום, ולא מצא לנו את אלא את יורשי האשורים שבסביבתנו ואת שרידי הזורואסטרים שבהודו. עוד זוקק טוליטי מוריוע שני ערך טוינבי באמת, כי יחס הציונות לערבים בארץ הוא כיחס הנאצים ליהודים בגרמניה. היתה זאת האשמה כפולה שהזדקה נגד היהדות ממרומי במות המדע בעולם, בצורה שקטה וודאית ללא כל עסיפות אנטישמיות אלא מתוך הסמכות של פילוסופיה אוביקטיבית צרופה. לכל האדם ולכל האמת התורקה או הכסית, השגריר הצעיר של מדינת ישראל הרים אותה על במת רבים, ובאוניברסיטה של מק־גיל התמודד כשווה עם שווה עם הפרופסור הותיק. עד היום אי אפשר לקרוא את הסטינוגרמה של ההאבקות הרוחנית ההיא בין הפרופסור האנגלי לבין השגריר הישראלי, בלי התרגשות נפשית עזה. נדמה כי לפנינו פרק מחודש של הויכוחים מימי־הביניים. השגריר הצעיר הדיין בכל כלי הריסון התרבותי והאקדמי של תניך אוניברסיטה אנגלית, המתחזק מכל ההרגשות אנטי־ציאוגליות, אבל לא זו מהוכחות התורבות הקרה המשכנעת עד שהפרופסור נפתל אתו, ומוכרח היה להודות כי הפריז בגדירה שווה שלו. וכשדיבר נגד התיאוריה על היות היהדות שריד מאובן בכל שנות הגולה, התגלה בו כל באותו על מורשת עמו, וכלבה פרצה מלבו הרשימה הארוכה של יצירות אבותיו ואבות אבותיו במשך אלפי השנים. כוייצמן בדבריו בקונגרס הציוני אחרי ליל הבדולח, כי אמר: „דם עמי פרץ לראשי" — כך הודעקה כל הגאוה המושרשת בו על יצירת הדורות של עמו — התלמוד והמדרשים הפייטנים, והחוקרים והמקובלים בעלי הכוזר, בעלי החסידות ובעלי ההגות — את קנאת כולם קנא ויצא לתבוע את כבודם בעוז הגבירוה, ולא הירפה בו הפרופיסור הזקן מבנו עד אשר שפך עליו את כל סערת טיעונו, ועד שחש כי מליוני המקשיבים רואים בעליל כי ידו על העליונה.

לימים — ידעו שניהם כי הם רק בקצה המזלג נגעו בענינים העומדים ברומם של עולמנו, והם התנו להפגש שוב שניהם יחד, עם מזכיר לפניהם להעלות על הנייר, כתעודה לדורות את כל דברי הויכוח המחודש. הוא היה בטוח כי לעינינו בעולם, בירור עיוני זה דרוש הוא, ולדור הצעיר שבקרבנו, הוא צורך חיוני והוא החל להתכונן לו.

אילו לא היתה באה המחלה האכזרית ושמה קץ גם לתכנית הזאת, כאשר היא שמה קץ פתאומי להרבה משאיפות שליחותו.

●

מ אז שהוטל עליו להיות יועץ לאינסטנציה העליונה והאחראית ביותר של המדינה, התעלה בבקיאותו המופלאה בכל סבכי הדיפלומטיה של ימינו, על ידיעת האישים הפעילים בה והאידיאות המנהלות את תהליכיה. כשותף וחבר התהלך עם מיועציו, וכישנים והחדשים ניסה לעזור להם בהתאמציותיהם ובהליכותיהם. לא כפה דעה ולא כיחד דעה, כאשר שמענו זאת מפורש מפי המיועצים עצמם.

ויחד עם זה עשה מאמץ והתאמץ להכיר את מיועציו ולהבין היטב את הם ואת מניעיהם הרוחניים. לא מנעוריו הכירם ולא מנעוריהם, וכל חינוכם הציוני והתגבשותם היה חדש לו. ולא סמך על הדעות המתהלכות עליהם כי אם רצה ללמוד על כך ממקורות ראשונים ומהתרשמותו האישית עליהם, והתאמץ להכירם מקרוב ולהחדר לתוך צפונותיהם ולצפונות הרוח של האישים אשר שימשו סמכות להם, לפנים או בימיו. וחדר — ולמד לדעת גם אותם, מקדם כמומחה, ואח"כ גם כמעריץ מסור. יצא ללמד ונמצא למד.

●

ב מציאותה של המדינה בקרב האומה ראה את מקור צרה, ולכן לא עייף מללמד את ראשי המדינה להקשיב למתרחש בנפש האומה הפזורה ולהורותם כיצד להבחין בין הכחות. מחדש: המליץ בינותם. כך ראה את עצמו בפסגת שליחותו כאשר הציע לראש הממשלה לוי אשכול ז"ל לכנס את שליחי הקהילות לועידה חד פעמית בשנה האחרונה לחייו, וחש בכל כובד האחריות כאשר אשכול ז"ל הטיל עליו לנצח על המבצע ולהחליט על סדרי הוועידה. גם בשאלות ארגון עזרת התפוצות לביצורה ולמאבקה של המדינה, וגם בנכונותה של המדינה להכנס בעבי הקורה של עבודת היחוד בגולה, גם בחומר וגם ברוח. והתבונן לבנות בשיטתיות את ההתעזרה ההדדית בין המדינה כמרכז, לבין יהדות הגלויות. על כל הזרמים השליטים בהן, הוא ידע היטב את הקשיים הכרוכים בכך, ובהגיונו האנליטי ידע לתחום לו ולמיועציו את גבולותיהן של האפשרויות הללו, מבלי להתפס לאשליות, אבל מבלי להתעלם מכל גורם חשוב שהוא. וגם בכך הראה רק את ראשית הדרך, וכאדריכל מובהק עמד לגלות שוב את יכולתו כאשר התכונן לנצח על מערכת העגינה של מתצית הזיבל לקיום המדינה. גם בכך הכריעתו המות כשהוא בראשית רשימת התכניות.

וכשם שלא עייף מלהגות באדריכלות של אחוד האומה, כשהמדינה במרכזה וירושלים בלב ליבה, כן ראה בעיני רוחו את מדינת ישראל שורה עם מדינות־ערב סביבה. בפתחות קשרים רב־גוניים מתוך הסכם הדדי בין המדינות הסמוכות ושואבת כוחות בקרב מדינות עולם הרחוקות והאדירות. לא הקטין את הקשיים העומדים למכשול, אבל לא עייף לדפוק ולחזור ולדפוק על כל שער, שנראה לו כאילו נפתח בו סדק כל שהוא. עוד לא הגיעה השעה לדבר על כך, אבל אולי לא רחוקה כל כך השעה שאפשר יהיה לספר על כך; על מאמציו ללא ספור ועל התמדתו ושקידתו לכרות אונים, בפנים ובחוץ, ועל קשיות עורפו, שלא ידעה התיאשות.

וזכותו בכך שהוא היה בין המתמידים של רוקמי התכניות הללו, אבל אשרו היה בכך כי מיועציו שאפו לכך כמותו. ועל אף כל מרחקי גיל, ולפעמים גם מרחקי דעות, זכה לשותפות של רצון ולאמון הדדי.

●

א יש הגולה הוא לפי כל חינוכו ואופיו, מראשית דרכו ועד הגיעו לפסגת יומו. להערב היום לא זכה. בצהרי יומו נקטף פתיל חייו, אבל על פני כל שמיו היה פרוש זוהר קדם ואיתן של אמונת־אומן, פרוש ומאיר.

ובחוק הערפילי ההוא — כאמור בימי שלמה המלך — אמר לשכון לו האלהים.

יחיד במינו היה. אולי — אילו זכינו — ראשון במינו. ועל סף העברות נשבר ונאסף אל עמו. יהא זכרונו היקר לברכה ולתפארת.

■ מתתיהו פלד

עם השלמת הכיתור

מ יד לאחר חתימת ההסכם הרוסי־עיראקי בשבוע שעבר הופיעה שייטת של הצי הרוסי, שנעה במעלה המפרץ הפרסי, ונתארחה ע"י ממשלת עיראק. באותו זמן הודיע אל־תכריתי, האיש החזק הנוכחי בעיראק, כי רוסיה תקבל בסיסים צבאיים בעיראק.

שני הדברים גם יחד באו להבהיר עד כמה עניניים הם המניעים שהביאו את שני הצדדים הפעם לכלל חתימת חוזה זה. אין עוד זכר לאותן נוסחאות כזב של תמיכה רוסית אלטרואיסטית במאבקו של עם מדוכא השואף לעצמאות, ואין עוד זכר לאותן התחייבויות הסודות של הצד הערבי לאמץ, ולוא גם בנוסח מימי, את תפישת העולם החברתית הקומוניסטית. הפעם מדובר בדברים מפורשים: סיוע רוסי תמורת בסיסים.

ההיסטוריה, כפי שמתברר מדי פעם מחדש, היא יותר לעגנית משיש בכוחו של הדמיון לשער. לפני כשתים־עשרה שנים התחוללה המהפכה בעיראק שבאה להעניש את המשטר „הבוגדני" שקשר את עיראק לברית צבאית עם אחד משני המחנות המתמודדים בעולם. עתה קשרו יורשיהם של אותם „מהפכנים" את ארצם בברית צבאית עם המחנה השני והם מוכנים להעמיד לרשותו יותר משהעלו על דעתם אנשי המשטר המלוכני בעבר להעמיד לרשות הברית שנקראה על שמם — ברית בגדאד. אך המניעים שדחפו את נורי סעיד ואנשיו בשנות החמישים להצטרף לברית בגדאד של אז, הם בעצם אותם המניעים שדחפו את אל־תכריתי ואנשיו להצטרף לברית בגדאד החדשה. אלה ואלה ראו עצמם נתונים בתחרות קשה עם מצרים על מעמד הבכורה בעולם הערבי, ואלה כאלה העדיפו את ענייניהם המקומיים על העניין הכלל־ערבי. משום כך אין להתפלא, שגם הפעם, כמו בעבר, סולדת מצרים מן הברית הבגדאדית, ורואה בה מעשה העוין אותה ואת האינטרס הערבי כפי שהמצרים מבינים אותו.

המחנה הערבי המתגבש נגד ברית בגדאד הפעם דומה מאוד למחנה שהתגבש נגד ברית בגדאד ההיסטורית. סוריה נמלטת מפניה אל זרועותיה של מצרים, הפעם תוך המגמה גלויה של סירוב להכנס לברית דומה עם רוסיה. סודאן מצויה במחנה זה מראש, שכן איבתה לרוסיה הפכה ליסוד מוסד של מדיניות החוץ שלה. לוב לא היתה בין מתנגדי ברית בגדאד הקדומה, אך היא מפגינה עצמה על כך הפעם תוך הפגנת איבה נוראה לעיראק על שנכנסה לברית זו, ומיהרה לנתק את קשריה עמה. אולם לא פחות חשובה היא עמדתה של אלג'יר לאירועים אלה.

רק ימים אחדים לפני שנתהוותה הברית החדשה בבגדאד, ביקר נשיא רומניה באלג'יר, ודוקא שם מצא הוא לנכון לשאת דבריו נגד מסירת בסיסים צבאיים לרוסיה על חופי הים התיכון. משם יצא מר צ'אושסקו למסלול מעניין מאוד של סיור מדיני שכלל את סודאן ואת מצרים. וראה זה פלא, שזמן קצר לאחר שעזב את מצרים, מצא הנשיא סאדאת צורך לציין, שלא כדרכו, כי יש בארצו אופוזיציה למשטרו, המתנגדת נגד מסירת בסיסים צבאיים לרוסיה. הנשיא הרומני הכחיש באותה הזדמנות את השמועה, המצביעה שאין לרוסים בסיסים במצרים. הכחשה זו של עובדות הידועות לכל, לא נעשתה, כמובן, על מנת לנקר את עיני הבריות. ודאי לא נעלם מעיניו של סאדאת כי הנשיא ניכסון, אם לציין רק את החשוב שבכולם, נמנה על ראשי המדינות שהכירו לא כבבר בפומבי את הבסיסים הרוסיים שבמצרים, ואף הדגיש את סכנתם לבטחון אירופה. אך עם זאת, אין לכחד שיש משמעות רבה להכחשה המצרית, הן נוכח ההודעה העיראקית בדבר נכונותה של עיראק למסור בסיסים צבאיים לרוסיה, והן נוכח ביניו של נשיא רומניה, שהושמע באלג'יר, אם עצם הכבעה של מסירת בסיסים לרוסים.

★

א ין כל ספק שחדירתה של רוסיה למזרח התיכון איננה עוד נטולת קשיים כפי שהיתה בעבר. עד שלב מסויים היתה רוסיה אורח קרוא ורצוי במצרים, ואורח לא בלתי רצוי בסוריה, בסודאן ובעיראק. עתה מהווה רוסיה גורם חיצוני, המצוי כבר באיזור, אבל המשולל אותה הילה של אורח קרוא או מושיע שהכל מיחלים לישועתו. המציאות הפוליטית החדשה במזרח התיכון איננה נראית עתה יפה יותר בעיני יושביו, משהיתה בימי ברית בגדאד הישנה.

אבל למרות הדמיון שהולך ומתהווה בין שתי התקופות של בריתות בגדאד, קיים הבדל אחד מהותי שבעטיו מהווה התקופה הנוכחית תקופה הרבה יותר מסוכנת לעמי האזור. בימי ברית בגדאד הראשונה, ניתן היה להסתייע ברוסיה, כדי לדחוק את רגליה של ארה"ב מן האזור, והדבר אף נעשה בהצלחה מרובה. ואילו בימי ברית בגדאד השניה אין עוד מעצמה עולמית שאפשר לעניין אותה בחדירה לאיזור, ולהסתייע בה לדחיקת רגליה של רוסיה. עובדה זו הולכת ומתבררת לכל עמי האיזור, ויוצרת בקרבם אותה הרגשה של אי־נחת שבלא ספק התפתח ותלך, ותתן אותותיה בצורות שונות.

אין לתמוה שהדבר אינו ידוע לרוסים או שהוא אינו מדאיג אותם. אלא שבוודאי מרגישים הם שבצד ההפסד של האמון והאהדה, הם יכולים לזקוף לזכות עצמם את ההישג של מעמד איתן הנתמך בהשקעות כלכליות, ביוקרה פוליטית, והעיקר, בעצמה צבאית ובכל היתרות הללו המקנים לרוסים עדיפות של חשיבות באזור, אין בעיניהם חשוב מן הכוח הצבאי שהצליחו לבנות בו. השאלה ששאל פעם סטאלין ביחס לאפיפיור, כמה דיוויזיות עומדות לרשותו, עדיין מהווה לגבי שליטי רוסיה קנה־מידה עיקרי ביחסים הבין־לאומיים.

ועוצמה צבאית זו של הרוסים ברחבי המזרח התיכון גדלה והולכת, ונפרסת בשטח באופן שאינו מותיר כל ספק לגבי המטרה. מטרותיה של רוסיה לגבי המזרח התיכון הן בדיוק אלה שהיו לה, כשהתגבשו, לגבי אירופה המזרחית, לאחר מלחמת העולם השניה. כלומר, רוסיה שואפת להפוך את המזרח התיכון לאזור בטחון שיהיה בהתאם לצורכיה ויונהל בהתאם לצרכיה. כמה שניתן להבחין, רוסיה מנסה להשיג מטרות אלה באותן הדרכים בהן הגשימה את מטרותיה באירופה המזרחית, וכוודאי בזאת היא צודקת. לא רק שהיא הצליחה בשיטותיה אלה לגבש לעצמה הגמוניה בלתי מעורערת במזרח אירופה, אלא שהמאמץ שהשקיעה לשם כך היה סביר ונסבל מבחינתה. ואילו יריבתה העיקרית, ארה"ב, היתה הראשונה להודות בכך שהתנגדותה בשנים למאמציה של רוסיה היתה בבחינת מבדקה; כיום, לנוכח ההרגשה של סיפוק עצום על הישגיהם הממלאת את לבם של שליטי רוסיה, אכולה ארה"ב ביסורי תשובה על המאמץ האדיר שבזבזה במלחמה הקרה עם רוסיה, במלחמה שכל תכלתה היה לבלום מרוסיה להרחיב את גבולות ההגמוניה שלה מעבר לאירופה המזרחית.

השיטה להשתלטותה של רוסיה על אגף המזרחית היתה זו: מתחילה הבטיחה עצמה את העליונות הצבאית בשטח, אחר הבטיחה לעצמה את הכרת זכויותיה הפוליטיות מצד ארה"ב, תוך התחייבות לכבד זכויות עמי האזור להגדרה עצמית. ולאחר כל זאת, כפתה על האזור את משטרה שלטונה. במזרח התיכון, נתונה רוסיה בזמנו של השלב הראשון, הוינו של בניה הצבאי, והיא כבר מגבשת את הישגיה בזכויותיה הפוליטיות באזור מצד ארה"ב. בשני התחומים עושה היא חיל.

הפריסה הצבאית שלה למעשה הולכת ומושלמת בימים אלה. יש היום לרוסיה בסיסים אוויריים במצרים מהם היא חופשית לפעול כרצונה. בים התיכון היא מקיימת צי שאינו חושש יותר מכל כח ימי אחר בים, ובתהליך ההתעצמות של הצי הרוסי, מה באופן בולט בתהליך ההתגוננות של הצי של ארה"ב, וכך רואים אנו כי בד בבד עם ההתעצמות הרוסית, רוכשת רוסיה זכות של שימוש בנמלים לחופי הים והן בצד שארה"ב מאבדת זכויות אלה. אין הצי האמריקני יכול לבקר בשום נמל בין לאודיקיה שבסוריה לבין אורן שבאלג'יריה, ובכך חסום בפניו כל הים המזרחי הדרומי.

עתה, עם קבלת הרשות להקים בסיסים בעיראק, עומדת הפריסה הבסיסית של העוצמה הצבאית הרוסית להגיע לסיומה. להניח שגם בעיראק תקים רוסיה קודם בסיסים ימיים ואוויריים, אך עוד תיבצר לראות באיזו מידה תדע עיראק למנוע מהרוסים לפתח בארצה כוחות יבשה כפי שידעה מצרים. מכל מקום, אין כל בה לפקפק בכך שעתה הגיע הזמן שהרוסים לבסס את הישגיהם ולהציב כוחות יבשה, ולא נותר לנו אלא אחרי צעדיהם להבטיח לעצמם הישג זה.

★

א ת ההכרה מצד ארה"ב בזכויותיהם הפוליטיות במזרח התיכון הבטיחו לנו הרוסים מאז החליט הנשיא קנדי לבטל המלחמה הקרה, באורח חד צדדי ולא אך עתה עתידים הרוסים לעצב את ההכרה האמריקנית בזכויותיהם בצורה יותר ויש לשער שתקותם היא להוציא מה ניכסון, בביקורו הקרוב במוסקווה, כאשר הם הצליחו להוציא בשעתו מן רוזבלט ביאלטה. מבחינת דעת הקהל בארה"ב לא יהיה בכך כל קושי, כי בארה"ב שוררת כיום הכרה שהיתה זו הכבה למלחמה הקרה כדי למנוע מה להשיג את זכויותיה הלגיטימיות כבעל מעצמה עולמית. אם תגמור ועידת מוסקווה ללא הסכם בעניין זה, או אם תתבטל כליל, יהיה זה אות לכך שעל הרוסים להמשיך במאמצי ההתבססות ולהמתין לסתף נוסף בעמדתה של ארה"ב שיבוא בלי ספק עם הזמן.

מבחינתה של ישראל מצב זה מסוכן מאוד. מי שבטחונה של ישראל באמת עליו, חייב לתת את דעתו על כך שם צבאות הולך ומסתיים הכיתור של ישראל בידי כוחות רוסיים כבר בפריסתם הנוכחית מהווים הכוחות הרוסיים סכנה מידית לישראל, שכן האפשרות להפעלה מאקסימלית של כוחות רוסיים נגדנו מדרום, ממערב ומצפון נובעת מעצם הפריסה המקפת של אלה. אם יעלה בידי הרוסים להתגבר על ההתנגדות הסורית, וכוחות רוסיים יוצבו בסוריה, ימצאו הכוחות הרוסיים מסוגלים לפעול נגדנו מקירבה בלתי אמצעית. אך גם בלעדי זאת רק נער יוכל לכתוב כי לבין הכוחות הרוסיים מפריד עתה בטחוני כלשהו.

ומאחר שהאפשרות קיימת, לא נותר אלא לשקול אם עשויה להמצא גם נטייה להפעלתם של כוחות עזים אלה נגד ישראל. מכל מקום יש לזכור שמוסר השיפוט הבין לאומיים בימינו מכיר בכך שמעצמה גדולה רשאית להפעיל את מלוא עוצמתה הצבאית נגד מדינה קטנה, במענה על מעשי תוקפנות נגד בנות חסותה של מעצמה הגדולה. איננו מתכוון למתוח ביקורת על פעולותיה של ארה"ב בויאטנאם, בדברי אלה, אלא רק לציין מלחמה זו, ממש כמו המלחמה הבנגלית יוצרת מערכת של מושגים ביחסים בינלאומיים שעלולה בקלות לשמש את רוסיה בפעולתה נגדנו במצבים העתידים להיווצר באזורנו והשאלה הנצרכת היא: מה אנו נוכח מציאות פוליטית וצבאית מסוכנת לנו יותר מכל מה שידענו עד כה.

ובכן, קודם כל ישיב המשיב: סמוכים אנו על ארה"ב. אין לנו בידוע כל עם ארה"ב, שזו תבוא לעזרתנו בעת צרה, כלומר בעת שרוסיה תחליט לתקוף. כל מה שיש לנו בשלב זה הוא מידע סימני של דוקטרינת ניכסון. דוקטרינה כל זמן שאין נשיא אחר בארה"ב שיבטל אותה כשם שביטל קנדי את דוקטרינת אייזנהאור, קובעת כי ארה"ב תסייע למדינה שנתונה אם זו תוכיח יכולת לנהל את מלחמתה בעצמה, קודם כל. אבל אין הדוקטרינה מבהירה איזו צורה תקבל עזרה זו של ארה"ב. אין מקום להניח שהיא תתבטא במסורות ברוסיה, במקרה שזו תתקוף. השאלה היא אם עזרה זו תתבטא במסורות בארץ הערבית, כאשר עיראק ממנה יצאו הכוחות הרוסיים? אין שום דבר המבטיח זאת. מה א־

(סוף בעמוד 22)

...ואשינגטון הגישה מחאה על דברי גלילי

ארה"ב מחתה על הדברים שהשתמעו מראיונו בטלוויזיה, כאילו היה לה יד ב„תכנית הפדרציה" של חוסיין ● מה נשתנה ביחסי ארה"ב–ישראל מאז ה„פגישה הקשה" בין רוג'רס לאבן לפני חצי שנה, לבין השיחה שהם עומדים לקיים היום ● אבן יביא לפניו את עמדת ישראל לקראת שיחות ניכסון במוסקבה ● קיסינג'ר מדגיש כי נוכחות ארה"ב במזרח התיכון צריכה להיות נראית לעין: „זה לא ענין של בשר ותפוחי אדמה אלא של מלחמה ושלום" ● ביקורו האחרון של שר ההגנה הסובייטי המרשל גרצ'קו בקהיר לא הוכתר בהצלחה

מאת יוסף חריף

ארה"ב הגישה מחאה לישראל על הדברים המחשידים שהשמיע כלפיה השר ישראל גלילי, כאילו היתה לה, לוואשינגטון, יד בתכנית הפדראציה של המלך חוסיין, בלי שים לב לכך, שאישי ממשל מוסמכים הכחישו והבהירו — בפומבי ובאזני שגריר ישראל, — כי לא נודע להם עליה, אלא שלשה ימים לפני פירסומה ברבים וכי חוסיין לא ביקש כלל תמיכה או שיתוף-פעולה אמריקני.

הכוונה להתבטאותו של השר גלילי בראיון טלוויזיה), שאין הוא משוכנע, שידם של אנשים מסויימים במחלקת המדינה. (משרד החוץ האמריקני) ואולי גם במשרד החוץ הבריטי היתה בתכניתו של חוסיין, המבוססת על החזרת המצב לקדמותו. אף — הוסיף מר גלילי — אין הוא מוכן לומר, שהתכנית תואמה בין חוסיין לבין ממשלת ארה"ב.

גם בריטניה ראתה עצמה נפגעת מהחשדה זו ואף היא מיחתה על כך באזני ישראל.

רגישותה של וואשינגטון מוסברת כאן ברצון למנוע השתרשותה של גירסה, אשר לטענתה היא חסרת שחר, שכן — כך היא חוזרת ומדגישה — ארה"ב לא היתה בתוך הענין בתהליך יבושה של תכנית-חוסיין.

נראה, כי העובדה שהדברים באו מפי השר ישראל גלילי, שמקובל לראותו כאיש אשר אין כמוהו מבטא את דעת ראש הממשלה, יכולה היתה ללמד כי גם גב' גולדה מאיר סוברת כמוהו; כלומר, שגם היא חושדת בארה"ב, ומשם כך מיהרה ארה"ב לתבוע את עלבונה ולמחות על ה[illegible].

תשובת ישראל

יש אומרים, כי ארה"ב סברה, כי שתיקה בענין זה עשויה להתפרש כי הודאה. הדבר רק יקשה עליה להגיע ליתר אמון עם ישראל, אחרי ככה מבוכות שהיו לה, לישראל, בעבר. ושוב לה, כמדומה, לארה"ב שבעתיד קירוב ישרור אמון בין שתי המדינות.

יש לשער כי התשובה הישראלית לשתי המחאות — של וואשינגטון ושל לונדון — היתה, כי דבריו של מר גלילי בשתונות הוצאו מהקשרם, ובכך נוחה דעתם. מכל מקום, אם נכונה ההנחה, כי עצם ערנותה של וואשינגטון לגבי מה שנאמר כאן, ולו גם במסגרת ראיון, מעידה על כך כי ב-זנה לישראל שואפת גם ארה"ב לשמור על ההבנה, מתוך אמון הדדי, אזי זה סימן ברכה לקראת התהדקות הידידותית המתחדשת היום בענינים הנוגעים לשתי המדינות.

ההזמנה לאבן

באיגרת ששלח שר-החוץ האמריקני, ויליאם רוג'רס, לשר-החוץ, אבא אבן, כדי להזמינו „להתארח" אצלו — אגב ביקורו בארה"ב בענינים אחרים... — כתב לו, כי כבר חלפו ששה חדשים מאז נפגשו בפעם האחרונה ומן הראוי כי ייפגשו שוב, ביחוד כשאנו עומדים לפני נסיעתו של הנשיא ניכסון למוסקווה...

היום עומדת להתקיים הפגישה בין שני שרי החוץ. לאילו התפתחויות יש לצפות?

קשה לדעת במדוייק במה תתמקד הפגישה, שהרי גם ארה"ב שרוייה ב-מתח מסויים בערפל בכל הנוגע ל-כוונותיה של מוסקווה לגבי ההסדר במזרח-התיכון. אך היא בוודאי לא תהא דומה לפגישה האחרונה לפני ששה חדשים, בחודש אוקטובר, ש-רוג'רס מוכיר אותה באיגרתו.

באותה פגישה לא נתקיים כלל דו-שיח. רוג'רס היה נרגז מאד. לרגעים דומה היה כי שר-החוץ האמריקני גוער, ואינו מדבר, ומשמיע רק דברי-תוכחה כדי לאלף את ישראל הסוררת, שמשום-מה אינה נאותה להיכנס לשיחות-הקירבה עם מצרים כפי שהציעה וואשינגטון. אף אבן, המקובל כאדם נוח שאינו יוצא מכליו דיבר באותה פעם בתקיפות בלתי שכיחה בשבילו והטיח כלפי עמיתו האמריקני: לא תכפו עלינו מהלכים!

אתם מבקשים מאתנו „פאנטומים"? — טען רוג'רס בטון של גערה — אבל אם רק ניתן לכם אותם יחוסל כל סיכוי לשיחות עם מצרים ולהשגת הסדר שלום...

היתה זו למעשה הוכחה ברורה כי אכן צדקה ממשלת ישראל כאשר טענה, כי ארה"ב כורכת את אספקת המטוסים לישראל בתנאים פוליטיים.

הפגישה הקשה

בתולדות המגעים עם וואשינגטון נחשבת אותה פגישה בין מר אבן למר רוג'רס כאחת הקשות, אם לא הקשה מכל אלה, שקיימו מדינאים ישראליים עם אישי הממשל בוואשינגטון.

יש דנים את רוג'רס אף בענין זה לכף זכות: היה הדבר ימים מועטים לפני המועד שנקבע לפתיחת שיחות-הקירבה במלון וולדורף-אסטוריה בין נציגי מצרים וישראל. בהסותו של עוזר שר-החוץ האמריקני, ג'וזף סיסקו, רוג'רס האמין משום-מה, כי המצרים יבואו לשיחות (בעצם, על סמך „6 הנקודות" הנודעות של רוג'רס יכלו בהחלט לבוא לשיחות...) ואם ישראל, כך חשב, תוסיף גם הפעם לעמוד במירובה, כי אז כל עולמו מתמוטט; ומה שגרוע מזה: אולי באמת ייצא סאדאת למלחמה תוך החדשים שנותרו עד תום „שנת ההכרעה"?!

וישראל — עמדה במרייה. ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, דחתה בתוקף את נקודותיו של שר-החוץ האמריקני ובאי-רצון הגיעה ישראל עמו לריב סמוי. ישראל הוסיפה לטעון, כי שלילת מטוסים ממנה לא זו בלבד שלא תקדם הסדר בינה לבין מצרים, אלא להיפך, היא תרחיק אותו. ישראל היא שהרגיעה את ארה"ב ושכנעה אותה, כי אל לה לחשוש מ„שנת ההכרעה" ושאין כל טעם לפעול בצל אולטימטומים...

וכיום — מקץ ששה חודשים, לא אחר מאשר ויליאם רוג'רס, קובע כי אספקת נשק לישראל אינה אלא תרומה ל„שלום"!

לא עוד הטיעון שמתן „פאנטומים" יהווה מכשול בדרך להשגת הסדר, אלא „כדי למנוע עידוד סכסוך מזויין וסכנת מעורבות של מעצמות הגל — נחושה ארה"ב בדעתה לא להניח שמאזן החימוש יופר לרעת ישראל"...

העמקת המעורבות הסובייטית

בקו הנקוט כיום בידי משרד-החוץ האמריקני ראויה לשימת-לב מיוחדת ההנמקה המוסמכת כי משלוחי הנשק לישראל, אינם רק בתגובה על משלוחי הנשק הגדולים מברית-המועצות למצרים, אלא על „העמקת המעורבות הסובייטית הישירה במערך ההגנה האווירית של מצרים". זוהי התפתחות מעניינת בשורת ההתבטאויות האמריקניות להנמקת משלוחי נשק לישראל.

לפני עשרה ימים (ב-10 באפריל) פנה הממשל רשמית אל הקונגרס להקציב לישראל 50 מליון דולר במענק לשנת התקציב 1973. וגם כאן, ההנמקה להעניק לישראל את הכסף לצרכי מימון רכש היא רבת-משמעות. אחר שמשרד החוץ קובע, כי „ארה"ב תומכת בהתמדה בעצמאותה המדינית של ישראל ובריבונותה, ובהיותה, בשנים האחרונות המספק העיקרי של נשק לישראל" הוא מציין, כי לצורך העמדתן לרשותה של ישראל כמה מאות מליוני דולארים באשראי הוא מגיע לקביעה זו: „...ארה"ב קשורה בהתחייבות לשמור על מאזן הכח הצבאי במזרח-התיכון. שינוי במאזן לרעת ישראל עלול לפי דעתנו להתגר את יציבות המצב, לאיים על הכשר הפסקת-האש ולעכב כל סיכויות להשכין שלום באזור".

האוירה נשתנתה

הנה ביטוי נוסף להיזה הישראלית בצורה המוסמכת ביותר: אי מתן נשק לישראל עלול לעכב השכנת שלום. על כל פנים, ירושלים רואה בגישה זו את תמצית הטיעון הישראלי, שרק אם יוכח למדינות ערב כי אין להם סיכוי להכריע את ישראל ולא יועילו להם כל משלוחי הנשק הרבים מברית המועצות מפני שגם לישראל יהיה תמיד דואג — רק אז עשויים הם להרהר ולהגיע למסקנה כי מוטב לחפש דרך להסתדר עם הישראלים ולא לשגות באשליות על יום נקם.

תחום חיוני שבו הושגה הבנה בין וואשינגטון לירושלים אינו אלא אחד הדברים, אם כי בלא ספק החשוב מכולם, שבהם חל קרוב דעות בולט במחצית השנה האחרונה, או ביתר דיוק מאז חודש דצמבר (ביקור ראש הממשלה אצל הנשיא ניכסון).

משום כך תתנהל הפגישה הפעם בין רוג'רס ואבן, באוירה שונה לגמרי.

אפשר בלא ספק להצביע על תמורות ניכרות בגישה האמריקנית לדרך הטיפול במצב באזור אשר הן הכבירות את הרגע שמסחרר ביחסי וואשינגטון וירושלים לעומת המתיחות והרוגז, שאפיינו את יחסי השתים בסוף 1971. אין זה אומר, כי כל העניינים של ישראל הסתדרו עם האמריקנים: שורת המחלוקות עדיין נרחבת, כשהמדובר בתוכן ההסדר הסופי. אבל בכל הנוגע לשיטה, לדרך נצטמצמו חילוקי הדעות.

ארה"ב התקרבה

לא תהיה, כמדומה, הגזמה בהערכה המקובלת כיום בירושלים כי בכמה ענינים, ביניהם יסודיים למדי, הצליחה ממשלת ישראל לשכנע את ארה"ב כי הערכה מוטעית בידה:

✶ עוד לפני חדשים אחדים ניסו האמריקנים להלך עלינו אימים, כי יש „לוותר על פרטים" ולגשת מיד למו"מ, ולא חשוב מה תהיה צורתו, אחרת — ייצא סאדאת למלחמה...

הארה"ב לא התפתה בדיבורים. היא הפעילה לחצים קשים. בוודאי לא נשכחה המערכה האנטי-ישראלית בעתונים החשובים של ארה"ב, שאורגנה, ככל המשוער, בהוראת משרד-החוץ

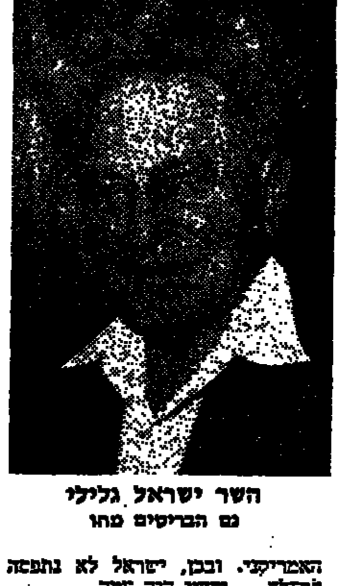

השר ישראל גלילי
גם הבריטים מחו

האמריקני. ובכן, ישראל לא נתפסה לבהלה — והדין היה עמה.

✶ הטיעון האמריקני היה כי ככל שנמשך הסכסוך הערבי-ישראלי גוברת התלות המצרית בברית-המועצות. ומכאן נתחייבה, לדעת וואשינגטון, המסקנה כי יש לעשות הכל כדי למצוא דרך להגיע להבנה עם מצרים. „הכל" — קרי: ויתורים ישראליים לטובת מצרים.

המציאות כיום — במזרח הערבי יש סימנים לירידת קרנה של ברית-המועצות. החלומות, כי בעימות הצבאי עם ישראל תוכל מצרים להסתייע בסיוע סובייטי ממשי נגוזים ורבים והלכים המתיחים בין היועצים הסובייטיים ואנשי צבא מצריים!

עתה כבר ידוע כי ביקורו האחרון של גרצ'קו בקהיר לא הוכתר בהצלחה. „חוזה-הידידות" לא הביא לשפור היחסים בין קהיר למוסקווה. ידוע על האשמות סובייטיות שקצינים מצריים אינם יודעים לתפעל את הנשק הסובייטי המתוחכם: מחמאה, שאין בה, כמובן, כדי לשפר את היחסים בין הפטרונים הסובייטיים לבין הקצונה המצרית המתוסכלת.

סאדאת חש למוסקווה והצלה דרישות גדולות, בעיקר בתחום הציוד, אך ככל הידוע כאן לא השיג את מבוקשו. דיבוריו על חידוש האש נתקבלו בביטול על-ידי מוסקווה, המכירה היטב את ה„קליינט" שלה בשטח הצבאי.

✶ ארה"ב נתקפה בבהלה בראותה בדמיונה את השתלטות המחבלים על ירדן ומהלכה למעשה הגיעה לקביעה כי לא ייתכן הסדר בלא שיתופל „בשאיפותיו הלגיטימיות של העם הפלשתינאי". וכיום — אין, למשל, שום התייחסות בדו"ח הנשיא ניכסון לקונגרס ל„שאיפות הלגיטימיות" של הפלשתינאים ושוב אין מבליטים כבעבר את הנושא הפלשתינאי כמרכיב עיקרי להשגת הסדר כולל; וירדן התגברה על המחבלים (וארה"ב יודעת, מן הסתם, כי גם ישראל „אשמה" קצת בהישג זה...); ורבת-עמון נתייאשה מדעת מפתרון צבאי והודיעה ברבים, כי איוולת היא לקוות שאת ישראל ניתן לנצח במלחמה...

✶ וכיום — ארה"ב עצמה טוענת לישראל, כי אין כל הכרח להיחפז ולהיכנס למו"מ בלא הכשרה מוקדמת. ויחסה לשליח האו"ם, ד"ר יארינג, הוא כיחסה של ישראל אליו, שאינו מצטיין בהערכה יתירה...

ואפשר עוד למנות נקודות נוספות, שבהן חייבת ארה"ב להודות על כורחה, כי ישראל ככלות הכל לא היתה כל כך „נוקשה", כפי שוואשינגטון טענה כלפיה לא אחת.

עתה מבקש גם שר-החוץ האמריקני לדון עם עמיתו הישראלי על ההתפתחויות באזור ובייחוד לקראת נסיעתו של ניכסון למוסקווה.

מה רוצה רוג'רס להשמיע

מה עתיד רוג'רס להשמיע — זהו ענין שגם ראש הממשלה, שר-החוץ וכל שאר מעצבי המדיניות סקרנים לדעת.

מה עתיד רוג'רס לשמוע — זאת קל יותר לנחש אם לנסות ולמצות את חילופי ההערכות שהושמעו במהלך ההתייעצויות בירושלים לקראת יציאתו של מר אבן לוואשינגטון כדי לקיים את „הדיון על הדיון", על משקל הקרב-על-הקרב בסואץ, בפיסגה במוסקווה.

ראשית כל סבורה ישראל, כי שום ויתור לא צריך להיעשות למוסקווה. בכל מקום, כל ויתור שיהא לא על דעת ישראל — לא יקרב הסדר. ישראל לא תקבל אותו וארה"ב תתבקש להיות נאמנה להצהרותיה האחרונות ולשכנע גם את בת שיחתה, כי הסדר לא יצמח מכח תנאים שיוכתבו על-ידי גורמים מבחוץ, בלא שהצדדים עצמם יסכימו עליו ביניהם.

ערובות פיסיות

ואם מדובר על הסכם, מן ההכרח שהערובות לקיומו לא יהיו רק בגדר התחייבויות מצריות, או אפילו של המעצמות או האו"ם, אלא שהערובות חייבות להיות גם פיסיות. וזה אומר, גבולות חדשים, בני הגנה. אין זה חשוב כיצד תבהיר זאת וואשינגטון למוסקווה ובלבד שיינתן ביטוי להכרה הישראלית כי גבולות שאין להם עומק הגנתי יפתו את התוקפן להתעלם מכל ערבויות שהן ולנסות ולהעמיד את העולם בפני עובדה מוגמרת. רק גבולות שיש להם עומק הגנתי — יעמידו את התוקפן בפני השיקול, שהזמן לא יספיק בידו לשנות את המציאות בשטח בכח.

ישראל מביאה בחשבון, כי אם אמנם יגיע במוסקווה הדיון במזרח-התיכון לשלב רציני, מעבר לגישושים סתם, עשויים בריה"מ למכור פתרון לארה"ב: אם תיסוג ישראל מכל השטחים תסכים ממילא מוסקווה לדלל את כוחותיה במצרים. בריה"מ מודעת לסירובה של ישראל, לאמר כי אי רצונה לשוב לגבולות 1967 מקורו קודם כל בעובדה שאין לגבולות אלה עומק טריטוריאלי והם קרובים כדי למרכזים החיוניים של ישראל, ומה שגרוע מזה — וטיעון ישראלי זה ידוע לסובייטים: כיוון שמטעמים גלובאליים אין בריה"מ מתכוונת לוותר על נוכחותה במצרים ודבר זה אומר כי בהתוויית הגבולות מביאה ישראל בחשבון, כי גבול העתיד בין ישראל לבין מצרים לא יהיה רק גבול בין שתי המדינות אלא הגבול בין ישראל לבין הנוכחות הצבאית הסובייטית במלוא עצמתה הגוברת בהתמדה.

וואשינגטון אינה אדישה

מוסקווה יודעת גם זאת: וואשינגטון אינה אדישה כלפי החששות אלה של ישראל. ומשום כך מניחים כי בריה"מ עשויה להרגיע את ארה"ב ולשכנע אותה כי עם חיסול הסכסוך הערבי-ישראלי „ממילא" תצמצם ברית המועצות את כוחותיה במצרים...

זוהי אחת הנקודות שישראל מבקשת להזהיר מפניה את ארה"ב. מבחינה זו, עשויה אולי וייטנאם לשמש דוגמה מאלפת לגבי ערכם המעשי של הסכמים באין ערובות פיסיות.

יועצו של הנשיא ניכסון, הנרי קיסינג'ר, התבטא באחד התדרוכים הפנימיים בוואשינגטון: „...אני סבור שאנו, האמריקנים, צריכים להמשיך בהתחייבות כלפי האזור לא רק מבחינה מדינית, אלא נוכחותנו במזרח-התיכון צריכה להיות נראית לעין. אם הגישה של „לא עוד וייטנאם", הנשמעת באמריקה, תשכנע פעם שמים בעולם, כי ארה"ב חסרה כושר החלטה בתחום המדיני או בתחום אחר — אז נהיה רחוקים מהסדר באזור". וכאן ביטויו הנודע: „...זה אינו ענין של בשר ותפוחי-אדמה — זה ענין של מלחמה ושלום!..."

חזקה שמה שמתרחש עתה בוייטנאם הוא פרי אותה גישה שמטיף לה יועצו של הנשיא: „אסור לה לארה"ב ליצור את הרושם שהיא חסרה כושר החלטה". אין ספק שלקחי וייטנאם, יתפסו מקום נכבד בסקירת המצב במזה"ת היום, בפגישה בין מר אבן למר רוג'רס.

הסדר עם ירדן — אינו דוחק

„תכנית חוסיין" תיזכר, מן הסתם, במהלך הפגישה, אך רק כדבר משני, שהרי חוסיין עצמו הודה בשיחותיו בוואשינגטון כי תכניתו לפדראציה בין שתי גדות הירדן לא תוכל להתממש, אלא לאחר הסדר עם ישראל.

הסדר בין ישראל לירדן אינו כיום הענין הדוחק לא לישראל ולא לארה"ב, ובעצם גם לא לירדן, כל עוד נמשך שתוף הפעולה בין הגדה המערבית וירדן במישור המעשי, כפי שהסחר הפתוח, באין מפריע.

גם מבחינה זו קרובות כיום וואשינגטון וירושלים בדעותיהם. הנכון הוא, שבשלב מסויים לפני זמן לא רב עלה בוואשינגטון הרהור שמא ראוי בכל זאת לבחון את האפשרות של הסדר נפרד בין ירדן וישראל. ככל הידוע בירושלים לא זכה הרהור זה לפיתוח רציני משום שהכל משוכנעים בוואשינגטון כי שלום במזה"ת לא ייכון אלא לאחר חיסול הסכסוך בין מצרים וישראל או לפחות אם יימצא הסדר ביניים, אשר יניח את דעת כל הצדדים — מצרים וישראל, ארה"ב ובריה"מ. יתר על כן, מה שמתארע כיום באזור שוב אינו מוצג על-ידי ארצות הברית כסכסוך ערבי-ישראלי. מציאת פתרון, או הסדר ארעי ל„סכסוך" פירושו מבחינת וואשינגטון לבלום את התפשטותה של בריה"מ ומשום כך אין דעתה של ארה"ב נתונה כיום לירדן. ישראל בוודאי אינה מבקשת עתה להיכנס לסוגייה סבוכה זו, מן הבחינה הטריטוריאלית.

הטיעון שמאחורי המחשבה לנסות להגיע להסדר נפרד עם ירדן היה שיישוב בעייה זו — ואגב כך יישוב הבעייה הפלשתינאית — עשוי אולי להקל על מצרים, מתוך הנחה, כי סאדאת היה שש להיפטר אחת ולתמיד מן הבעייה הפלשתינאית, שפתרונה הוא תנאי מוצהר של מצרים להסדר עם ישראל.

שינוי יחס אל סאדאת

אבל סאדאת איננו אותו סאדאת שנצטייר בעיני רוג'רס וסיסקו. בזאת נשתכנעו, כנראה, גם מעצבי המדיניות בוואשינגטון. יחסיו אל ירדן, שניתק עמה את קשריו, ואל השלום עם ישראל — ויש קשר בין השניים — יעמדו, ככל המשוער, גם כן לבחינה בפגישת רוג'רס–אבן היום.

ניתוק היחסים בין קהיר לרבת-עמון, בעיקר בשל המאבק של חוסיין לפתור את בעיית הגבולות עם ישראל, באה ללמד, לדעת ישראל, כי מחמת ההרעה שחלה במעמדו של נשיא מצרים החליט לנסות את מזלו באימוץ המחבלים ובהתייצבות בראש המסע האנטי ירדני בעולם הערבי. במעמד הדרוך — הנובע, בין השאר, מהתבוססותו בעיני מדינות ערב בשל אי קיום הבטחותיו ב„שנת ההכרעה" ומהרעת יחסי מצרים עם בריה"מ — אין הוא מסוגל כיום להיכנס לשיחות-שלום עם ישראל. זאת גם הסיבה על שום מה נסתלק משיחות-הקירבה וגרם לקפאון במגעים עם ארה"ב בענין זה.

ישראל „רשמה לפניה" את הודעתו הקיצונית של סאדאת באזני חייליו בעת ביקורו באזור התעלה כי „ההחלטה על המלחמה סופית ואין מקום לחזרה. אין יותר פתרונות שלום"!

מובאה זו שמורה עם שר-החוץ בבואו לסקור את ההתפתחויות באזור. אבל אין זו ההוכחה היחידה המצוייה בידי ישראל על כוונותיה האמיתיות של קהיר.

כאשר רוג'רס ביקר בישראל בחודש מאי הוא ביקש לשכנע במה שהוא עצמו היה משוכנע ש„סאדאת רוצה בשלום". ראש הממשלה ביקשה רשות מאורחה לפקפק בהערכתו...

הביקור באירופה

דומה, כי גם בנקודה זו חלה התקרבות בין וואשינגטון לישראל. ספק אם שר-החוץ האמריקני יאמר כיום למר אבן, באותה מידה של שכנוע, שנשיא מצרים רוצה בשלום עם ישראל: כלומר, בשלום של ממש ולא ב„פתרון מדיני", שישראל תוכל לקבלו. על כל פנים, וואשינגטון תצטרך לשכנע את ממשלת ישראל כי יש בידיה הוכחות בדוקות, שמה שאמר סאדאת לפני שבועיים בבסיסים הצב-

(סוף בעמוד 24)

תמורה מלאה בעד כספך!

אליהו, חברה לבטוחי חיים בע"מ — שונה מכולן: היא היחידה שעיסוקה הבלעדי הוא בטוח חיים. בתחילת שנת הכספים החדשה אפשרו לנו להציע לכם הצעה לבטוח חיים, שיש עמה יתרונות ההולמים את הצרכים הספציפיים של כל אחד מכם. בכלל יתרונות אלה תמצאו גם הקלות מירביות במס ההכנסה. בפרטים פנה נא אל סוכן הבטוח שלך או לסניפי חברת אליהו.

אליהו - חברת הבטוח הדינמית בישראל

אליהו
חברה לבטוחי חיים בע"מ

هكذا من الاصل

مكان الأصل

במאי ש
יטל אות

מנחם בגין ■ יש יסוד לאמונה

א.

אני כותב שורות אלו ביום העצמאות. נכנסנו למחצית היובל לחידוש ריבונותנו, אחר אלף שמונה מאות שבעים ושמונה שנים של היעדרה. השנה, במיוחד השבוע, מלאה כוס הזכרונות, הנוראים והנעלים. יש בהם לקח חשוב לעתיד. ולשם כך, מן הדין לסקור אותם.

חלפו שלושים שנה להחלטה, שנתקבלה במרכזה של אירופה — עוד מעט וכתבתי בלבה, אך איכה אוכל? — להמית כל יהודי באשר בוצאו הוא יהודי. זה לא היה פוגרום של המון מוסת ופרוע, שיכור מיין ומשנאה; לא סבה בסער ההדירה של פרשים דורסים, רואי דם: לא מסע של נושאי צלב, המעמידים ברירה: להמיר את הדת, או לעלות על המוקד. על כל הזוועות ההן תעלה אימת התכנון הקר והביצוע המתמיד, במשך שנים, עד סף הקץ של המשמידים עצמם.

האנושות ירדה לשפל, שממנו עדיין לא התעלתה. עם, שהתפאר באמנויותיו, היה לחבר מרצחים. עמים סביבו, בחלקם או ברובם, סייעו בידי המכחידה. עמים אחרים לא עשו דבר, כדי להציל את הנידונים, ההולכים בשורות אין־סופיות אל מאין אין שבים. בפני אדם, שמוצאו יהודי, לא הוצגה שום ברירה. אחת היתה דתו: למות.

גם העמידה מנגד, כמוה עדיין לא היתה. היום אנו יודעים. הבריטים החליטו לקצר את תקופת הסודיות של מיסמכיהם הממלכתיים, מחמישים לשלושים שנה. אנו קוראים, איפוא, את המסמכים, שהועלו מן הגנזך, ד־כוות עינינו. איך הופקר עם להשמדה? לפני שנות דור האשמנו את הבריטים, כי הם אינם רוצים שיהודים יינצלו, או רוצים שלא יינצלו. הגענו למסקנה זו מתוך התבוננות. אם בעיצומו של מסע ההשמדה, אין הבריטים פותחים את שערי ההצלה של „הבית הלאומי לעם היהודי", ניתנת ההוכחה, כי רצונם הוא, שהגרמנים יכלו מלאכתם. בימים אלה קבלנו, מלונדון, אישור מתועד לכל הבחנותינו משנות הארבעים.

עם לבדד ישכון... הטוב לו בכך? במה, וכיצד, תועיל בדידות? בימינו אין היא עוד אפשרית. עשות מס־פיקות, כדי לעבור מיבשה ליבשה. אבל גם בימי קדם ביקש עמנו בעלי־ברית, בגלל סיבה פשוטה: אויבים היו לו.

בלעם אמר עלינו: הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב. הוא לא קיללנו בכך אלא ברכנו, בהמשך לדברי ההתפעלות, כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, ועל פי פירושי חכמינו. אולם תהא זו ברכה, שבאה במקום הקללה, או קללה שיצאה מן הברכה, בני דורנו ראו, כי ישראל הוא עם לבדד יכות. את זאת עלינו לזכור ולהנחיל לבנינו, והם לבניהם ימסרו, מדור לדור. אם יבוא מישהו, *מלשכה דיפלומאטית כלשהי*, לייעץ לנו, לבל נתחשב באיומי אויב להרסנו, באשר הם משמשים לצרכי תעמולה פנימית גרידא, נגיד לו את האיומים בשנות השלושים ואת תוצאותיהם בשנות הארבעים. אף אז נאמר לנו, כי אין לראות בהם אלא „תעמולה". בלי היסוס נשיב למרגיעים הנכבדים, כי לעולם לא נשמע עוד לעצה כזו. אמנם, *חכמים הם*; אבל אנחנו הננו בעלי הנסיון. מה הם יודעים עליו, העומדים מנגד? רק אם נדבק בלקח נסיוננו, היחיד בעולם, נבטיח את המשך קיומנו הלאומי.

ב.

לפני עשרים וחמש שנים, היינו עדיין עם לבדד ילחם. איש לא סייע לנו בהתקוממות לשלטון הבריטי בארץ ישראל. מחתרות אחרות נעזרו, או בעזרות, על ידי מדינה, או אף מעצמות. המחתרת העברית הולה, וסייבה, לבדה. גם בכך ייחודנו.

נהגנו על פי השיטה: הלום והיפלם. לא היתה דרך אחרת. כי שמכנה לחימה זו בשם: פגע וברח, אינו אלא משפיל את עצמו. היינו מעטים. בריטניה הגדולה ריכזה בארץ זו כוח אדיר של למעלה ממאה אלף חיילים ושוטרים. נשקם רב ועצום היה. לא היתה לנו ברירה אלא לכבוש מידיהם, ממבצריהם, וממחנותיהם, חלק של הנשק החיוני, בו הגברנו את המלחמה בהם.

באביב 1947 היא הגיעה לשיא. לא הונה להם, לכוחות הבריטיים בארצנו, ביום ובלילה, במתנה, בשדה ובדרך. היוזמה היתה, כמעט תמיד, בידינו. גורם האפתעה היה, כרגיל, לצדנו. רוח כבירה היתה בקרב הלוחמים המתנדבים. איש לא חשב על עצמו, או על הסכנה הנשקפת לו. שום מאמץ לא נחשב לרב מדי. שום קרבן ליקר מדי, ובלבד לשחרר את הארץ, לחדש את עצמאות האומה, להבטיח את עתידה.

המחתרת היהודית הקפידה ושמרה על הכללים הגדולים של מוסר המלחמה. שום מחתרת אחרת לא נהגה כמוה. הספרים פתוחים ה־השוואה ניתנת להיעשות. במשך שנות לחימה רבות, בתנאים קשים ביותר, עשו הלוחמים היהודיים כל מאמץ אפשרי, כדי למנוע פגיעה באוכלוסיה האזרחית, לא רק יהודית, אלא גם בריטית וערבית. האם כך נוהגות המחתרות, ברחבי תבל, הנלחמות, מאז המחתרת שלנו סיימה את תפקידה? אירוניה על הגורל, או רשע של אנשים הוא, כי דווקא כנגדה מופנות האשמות מכוערות. פרופסור בל, מן האוניברסיטה בהרווארד, ערך מחקר השוואתי בין מלחמות השחרור הלאומיות, שהתנהלו בתוך האימפריה הבריטית. הוא הגיע למסקנה, כי ההתמצאיה בהן היתה בארץ ישראל. את זאת אכיר לי ההיסטוריון, שאינו יהודי, ביושבו שלו.

האמת היא, כי הבריטים הפרו כללים. הם עינו, כדי לשבור; הילקו, כדי להשפיל; תלו, כדי להפחיד. אך הזוועה היכה בהם. על הצינורים גברנו; השוט והגרדום נשברו בידיהם. שבירתם החישה את קץ השלטון הבריטי בארצנו; היא עשתה אותו, למעשה, לבלתי אפשרי.

לפני עשרים וחמש שנים הלכו לוחמים יהודיים לגרדום, ושרו. גם מבהרחק זה של זמן, אנו רואים את הרוגי המלכות, עומדים במבחני חיים וכוות, כול לחצים למיניהם, נגד אימפריה אדירה — ורוחם על העליונה. אם אנו באים לייחד את גבורתם, אין אנו מורידים מגבורת הקרב של אחיהם לרוח, אשר קדמו להם, או באו אחריהם. נהפוך הוא. אנו מוסיפים על גבורות ישראל, בכל כפרותיו. גם הגבורה המשולשת: של עמידה בפני דין צבאי, של ישיבה מבעבת בתא המוות ושל שירה עד לנשימה האחרונה, היתה מנת חלקו של הדור, אשר נגזר אומר להיות האחרון לשעבוד.

מעטים נלחמים ברבים. הראשונים גוברים על האחרונים. פלא זה, כיצד הוא שב ומתרחש בהיסטוריה, בייחוד בתולדות ישראל בארצו? גם לו יש הסבר. המעטים, בשלב מסויים של מלחמתם, היו לבלתי־מנוצחים. הם מזוהים בנפשם, ללא שיור, עם הרעיון, אשר למענו קמו ללחום. רק המלים הפשוטות ביותר יכולות להבהיר את נכונותם. נשתמש, איפוא, בהן. הלוחמים מוכנים למות למען האידיאל שלהם. אם כך, מה יעשה להם, וכיצד יפחידם, המשעבד, האויב, המענה, התליין? זהו הרגע המכריע במבחן ההיסטורי. אם מוכח, על אף ההבדל העצום ביחסי הכוחות, כי הלוחם למען עניין צודק הוא בלתי מנוצח, אין עוד מנוס מן השלב הבא: נצחונו. זוהי רק שאלה של זמן, או של תוספת יסורים. התוצאה עצמה היא בלתי נמנעת.

הרוגי המלכות הוכיחו לבריטים, ולכל באי עולם המשתאים, כי היהודי, אשר קם להלחם לשחרור עמו, אינו ניתן להפחדה בשום אמצעי דיכוי. כך הם החישו את הגאולה. אין זה מקרה, כי חודשים ספורים לאחר הגבהת הגרדומים בעכו, ובירושלים, אמרו מעל במת האו"ם, ממושבו המיוחד, נציגי עמים רבים, ממערב וממזרח, כי בריטניה לא תוכל עוד לשלוט בארץ ישראל, ואילו היא עצמה הודיעה, ב־17 בספטמבר 1947, כי תהיה מוכנה לפנות את מינהלה וצבאה מארץ ישראל. זה היה המפנה לקראת יום השחרור.

מאז הקמת ממשלת הליכוד הלאומי, אור לשני ביוני 1967, נותן העם כולו כבוד להרוגי המלכות בדור התקומה. חיילי ישראל מדגלים נשקם על קברותיהם. שנים רבות, תשע עשרה שנים תמימות, זכינו לכך, כפי שציפינו, כי ביום הזכרון הקדוש, ערב יום העצמאות, ייזכרו כל לוחמי האומה, לתקופותיהם, על גבורותיהם. על אף הכל, מעולם לא נחלשה האמונה, כי יבוא היום וכך יהיה. הוא התמהמה, אך בא. טוב הדבר. אות הוא לבגרות לאומית, להתגברות ממלכתית. ביום הזכרון, השבוע, ניתן לי לספר משהו גם מגבורתם של עולי הגרדום בשני בתי ספר, ביומם שלהם. הריני מביע תקוה, ששר החינוך ידאג לכך, שהתלמידים בכל בתי הספר ילמדו על פרק מופלא זה בתולדות הדור, הראשון לגאולה.

ג.

לפני חצי יובל שנים עלו חיילי האצ"ל על חומה הכבודה של עכו, הבקיעו אותה ושחררו, תוך קרב, ארבעים ואחד לוחמי מחתרת. למחרת היום מודיע רדיו לונדון, כי חמש מאות חיילים של הארגון הצבאי הלאומי התפרצו... שמנו לב, כי הפעם נקראנו חיילים. כאילו בכל השנים הקודמות לא היינו ראויים לשם פשוט ונאה זה. אבל הבריטים הפריזו במספר חיילינו; הם טעו בכמעט תשעים אחוזים.

דייק יותר סופרו של ה„ניו־יורק הרלד טריביון" מן הימים ההם. הומר ביגרט כתב מירושלים, כי מיבצע עכו נתקבל בהתלהבות בלתי שכיחה בקרב היהודים בארץ ישראל. אולם, אין ספק, הוסיף הסופר, כי לצד הרגשת הנצחון, מקננת בליבו של מפקד האצ"ל הרגשה מרה בגלל האבידות הקשות. הכתב הידוע התבונן במלחמתנו והבין את העיקר, אולי טוב יותר ממשקיפים יהודיים מסויימים. כל לוחם הוא אח אהוב, בן יקר. כל אדם הוא עולם ומלואו. האמת היא, כי ביום ההוא לא היתה לנו שום הדוה נצחון; האבל על הגבורים, שנפלו בקרב, מילא את כל חדרי הלב.

מבצע עכו אף הוא החיש את בואו של יום השחרור. נציבה האחרון של בריטניה בארץ ישראל, הגנרל קנינגהאם כתב עליו דין וחשבון מפורט — הוא נזהר מלקבוע את המספר המדוייק של הלוחמים — בו גילה לעם הבריטי, ולעמים אחרים, עובדות מעניינות. נשוב ונקרא פסקא ממנו, ונדע:

„יש להביא בחשבון, ש ש ו ם מ ס פ ר חיילים או שוטרים (ההדגשה שלי — מ. ב.) אינו יכול להגן ביעילות מפני התקפה על כמה אלפי בניינים, גשרים, מבדרי האור, מאות מילין של דרכים, מסילות ברזל וצינורות נפט. הגנה במאה אחוז על כל המטרות הללו מפני התקפות מאורגנות, העלולות להיערך בכל מקום ובכל שעה, בין ביום ובין בלילה, במשך שנים, א י נ ה ה צ ע ה מ ע ש י ת (בע"ל)... ביתר הבלהון של ההתקפות אלו הם עוד יותר גדולים במקום כארץ ישראל, אשר בה אנשי העדה, השואבים על החוק, נבדו אשר, כמעט פוליטיים גרידא, שלא להבדיל מאנשי המחתרות המתקיפים, היוצאים איפוא מקרב אוכלוסיה אוהדת, ויש להם בכל עת ובכל שעה יוזמה מלאה וכל יתרון העולה".

מילא יוזמה, אבל יתרון? יש לשער, כי האיסטרטג הבריטי התכוון ליתרון היוזמה. הוא שאמרנו, לעיל. מה פלא, אם בימים ההם, נשא אנדריי גרומיקו את נאומו המפורסם וקבע, כי „שיטת הרגל של ממשלת המנדט נתאשרה על ידי מאורעות הדמים בארץ ישראל, החוזרים ונשנים לעתים תכופות יותר ויותר".

וכיצד ראתה לונדון את ההתקפה על המבצר? שוב נתבונן בתיאור מקורי מן הימים ההם: „ההתקפה על כלא עכו נתקבלה כאן כמהלומה רצינית לפרסטיג'ה הבריטית, לאחר שההוצאות להורג ערב ישיבת האו"ם צריכות היו להראות את אתיזות התקיפה של בריטניה. חוגים צבאיים תארו את ההתקפה כמלאכת מחשבת אסטרטגית. דברתי עם כמה אנשים מן הרחוב שאמרו: הגיעה השעה שנצא... ענין עכו תופס את מחצית העמוד הראשון בכל העתונים בלוית תמונות של בית הכלא ומפות. כמה מהם מכנים זאת כפריצת הכלא הגדולה בהסטוריה". ביום ההוא גם נאמר בפרלמנט הבריטי, כי עוד לא היה כדבר הזה באימפריה שלנו. נכון.

עדיין מהלכים בתוכנו אנשים, התוהים כיצד השפיעה המחתרת על החלטת הבריטים, לפני עשרים וארבע שנים, לנטוש את ארץ ישראל. האם הללו מתחכמים, או מיתממים? יתבוננו נא במיסמכים הידועים, בעיקר בנאומיו של וינסטון צ'רצ'יל, וידעו. אין גם ספק, כי בעוד שש שנים, משיוסר תו הסודיות מעל הפרוטוקולים של ממשלת אטלי ובווין, ילמדו יותר.

אך אולי מותר לאחד מבני הדור הזה להציג שאלת תם הפוכה: כיצד היתה משפיעה על הבריטים אי־לחימה של היהודים? לכל הדעות, אין ספק ביחס לתשובה לשאלה פשוטה זו, אשר, ברוך השם, תשאר לעולמים השערה דהויה בלבד. לבריטים היתה תכנית לגבי עתידה המדיני של ארץ ישראל. הם החליטו להקפיא את המיעוט היהודי כדי שליש מן האוכלוסין. הם התכוונו להקים את המדינה אשר כבר אז נקראה פלשתינאית, מה היה מונע מהם להגשים תכניתם זו, אלמלא נלחמנו בהם, עדי סילוקם? עלינו להוסיף ולשאול, על פי כללי ההגיון; אך את שאלותינו הבאות נשאב מן המציאות. מה מנע מהם לנעול את שערי הארץ, לפרסם את הספר הלבן הקטלני בשנת 1939, לאסור על התנחלות יהודית במירב השטחים של ארץ ישראל? ובכן, איך, היינו מונעים מהם את הגשמת תכניתם הסופית? אם התועים בדרכי ההיסטוריוסופיה יציגו לעצמם שאלות אלו, אולי גם הם יבינו, מאיזו סכנה ניצל עמנו, ולאיזו דרך יצא, משום שבניו קמו להלחם בשלטון הבריטי.

ד.

אולם לסיכומם של ימי הזכרון, הריני מבקש רשות להציג שאלה כוללת־כל: היכן היתה האנושות, ואנחנו, לא בתוכה, אלא לצידה, עוד לפני שלושים שנה? מאליה מתלווית להן שאלה קצרה: והיום?

איני יודע, מה יגידו המתלוצצים. המשורר השיב להם. אין צורך להשתמש בחריפות לשונו. אך ללעגם לא נשים כלל לב. נוסיף ללכת בדרכנו. הוכח, כי יש יסוד לאמונה המפעמת בליבנו.

יש השגחה עליונה, השומרת על ערכי האנושות, שהונחלו לה, במידה רבה על ידי ישראל, מאז נאמר, כי בצלם האלוהים נברא האדם. אמנם ערכים אלה אינם נשמרים בלי מבחנים ויסורים. יש והאנושות מתבהמת, מתאכזרת, מקרבת את עצמה לתהום. אבל תמיד, לעתים לפני הנפילה האחרונה, היא נמשכת מן הסף ומתחילה מחדש לשאוף לעולם, בו יהיה יותר אור. לוא, לפני שלושים שנה, היו היפנים מתקיפים, לא דרומה, אלא מזרחה, ואמריקה היתה מוספה להיות נייטרלית; או לוא הקדימו הגרמנים, כפי שיכלו עם תוספת זמן מסויימת, בייצור הפצצה האטומית, אין לדעת, איזו אפלה היתה עדיין שוררת בחלקי עולם שונים.

ויש השגחה עליונה, הסוככת על העם הזה, לבל ייעשה בו כלה; כפי שנאמר לו מקדם. נכון, אין הוא מבוקה. הוא מתייסר, יותר מעמים אחרים. הוא הגיע, יותר מאשר פעם אחת בתולדותיו, אל סף ההיעלמות, אם על ידי שמד רוחני ואם על ידי השמדה גופנית. אבל הוא חי, בעוד הזקים ממנו נעלמו, כפי שאונקלוס פרש את המלים: ובגויים לא יתחשב. לפני שלושים שנה היינו לתולעת רמוסה. ואיזו קפיצת דרך היסטורית עשינו בדור אחד בלבד? הוצאנו את עצמנו מעבדות לחירות. עלינו מתהום רבים לפיסגה רמה מאד. אמנם נדרשנו להביא קרבנות, מקרב טובי הבנים, בכל מערכות ישראל. אבל גאלנו את ארצנו, חידשנו את כוחה של האומה, לקיים את הירוחה. דברי זכריה קויימו בנו. כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם?

„גם בעיני יפלא, נאום ה' צבאות. כה אמר ה' צבאות. הנני מושיע את עמי מארץ מזרח ומארץ מבוא השמש".

עינינו הרואות, כי אכן היא האמונה.

יעקב שרת ● הישראלי המעשי

אשרי האיש שקרא את כל הדו"ח, / ונשאר מאושר ולא נפל ברוח / ולא הוכה תדהמה ולא השתחרר מסיוט / ולא חש מעורבות ולא נתקף אחריות / ולא נתקל בסתירות ובתמיהות, / ולא נתעורר להתחבט ולתהות / ומצפונו נרגע ושקט לבו / וכל הפירכות נתישבו בקרבו / ויכול לומר בבטחה ובשלווה / כי לאלה המסקנות ציפה וקיווה / ובפרוס שנת העשרים וחמש / חוגג המוסד במדינה והצדק מתממש.

ועומד האזרח הפשוט והקטן / שאינו כלכלן מומחה או משפטן / מחד הוא רואה את הרוב היאות / ומאידך מתנוסס דגל המיעוט / מחד מסתבר שאין גורם בלי פניות להכעיס / ומאידך גם הגיבור אינו צדיק ואיסטניס / מחד מצטיירת תמונה מבהילה / ומאידך מספרים על ישועה וגאולה / כי מהם מחדלי בהאמה המרנינה / מול הנפט המוחרם בכשרון למדינה / וכל היתר חשוב יותר או פחות / והצדק המוחלט הוא ענין לאנחות.

ועד מהרה תחלוף הסערה / ונתרגל לא לדקדק כחוט השערה / ונכיר כי „נתיבי נפט" אינה כבשה שחודה קלוקלה / אלא זאב אחד מרבים בעדת הבלבלה / ומקום שם כספים ונפט זורמים בכמויות / אל יבואו דון-קישוטים להתגדד ולחיות.

ולפיכך לעד בתולדותינו יכון / דו"ח ועדת השופט ויתקון / כי יותר מכל הוא משקף מציאות / של יחסי כוחות בין רוב ומיעוט / בכל תחומי החיים בישראל / ולאו דווקא בפרשת הנפט הגואל / שהרי אין „נתיבי נפט" בגדר שפל או שיא / אלא חזיון רגיל שיגרתי, טיפוסי / של נצחונו המוחץ של הישראלי המעשי.

צרפת מנסה למכור נשק לסוריה

כל עוד נמשכה פרשת ה„מיראז'ים" המוקפאים בצרפת, נמנעה ממשלו פומפידו מלהפר בגלוי את האמברגו שהתימרה להטיל על כל המדינו המעורבות במלחמה במזרח־התיכון. עתה, היא חשה שידיה חופשיו

מאת אורי דן

נציגים צרפתיים עושים באחרונה מאמצים בדמשק כדי לשכנע אותה לרכוש כלי נשק שונים בצרפת. מקורות צרפתיים מהימנים מסרו לי בפאריס כי ביחס לסוריה, מנסה שלטונו של פומפידו לחזור על אותו „תרגיל" שפעל בהצלחה בפרשת מכירתם של ה„מיראז'ים" ללוב.

מכיוון שפאריס חוששת עדיין מלהסיר את המסוה מעל הצביעות שבדידיונה ומוסיפה לכפות שהיא שומרת על האמבארגו לא רק כלפי ישראל אלא גם כלפי שכנותיה הקרובות — הרי מנסים הצרפתים לבצע עיסקות נשק עם סוריה דרך „צד שלישי".

הפעם, בהכוונת צרפת להשתמש בכוויית הצעירה כבסיסי. שלטונות צרפת עושים מאמץ להבטיח שנסיכות הנפט הזאת היא שתממן, לפחות חלקית, עיסקת נשק צרפתית־סורית. כי לפי חוץ, יוצג שכוויית היא הרוכשת את הנשק בשעה שייעודו האמיתי יהיה דמשק.

צרפת מפסיקה ל„התבייש"

הצרפתים מוכנים למכור כיום לסורים — כמו לכל מדינה ערבית אחרת — כלי נשק מכל סוג ומערכות אלקטרוניות, בלי הגבלה. אם לא יוצאות עיסקות כאלה לפועל, הסיבה היא כספית או מדינית: כלומר, נשק סובייטי הניתן בשפע ובזול. אמר לי מומחה צרפתי בפאריס:

„כל עוד עמד על הפרק 50 המיראז'ים הישראלים המוקפאים בצרפת — חששה ממשלת פומפידו להפר בגלוי את האמבארגו שהטילה, כביכול, על כל המדינות בזירת הקרב עם ישראל. אך עתה — חשה הממשלה שידיה משוחררות לחלוטין".

משום כך, אם קודם לכן ניסתה צרפת לשמור בסוד את העובדה שבסוף 1969 מכרה מיראז'ים ללוב בידיעה ברורה שטייסים מצריים יטוסו בהם, הרי כיום אין הצרפתים מנסים להסתיר משא ומתן עם סוריה בסיוע כוויית. בשתי הפעמים, הכסף של מדינת נפט „מרוחקת" מזירת הקרב (לוב וכוויית) משמש לחימוש מדינות העימות — מצרים וסוריה.

ממשלת צרפת, הוסיף ואמר המומחה הצרפתי, ידעה במפורש שטייסים מצריים מתאמנים על אדמתה במטוסים שנמכרו ללוב וכה חששה שאמת זאת תתגלה לעין כל עד אשר צויתה שהאימון של טייסים המצריים ב„מיראז'ים" יהי חזרו עד כמה שאפשר כדי להשלח בחזרה במהירות מצרפת הבטחת סתירות המעשה. יחד ע „מיראז'ים" מציידת צרפת את בים (כלומר, את המצרים, בסופ דבר) בטילי אויר־אויר, ובמ האלקטרוניות החדישות ביותר.

אולם עתיד לחלוף זמן קצר עד אשר צרפת תחדל „להתבייש" מאמציה למכור נשק למדינות ה עם ישראל: נראה שבקרוב לשמוע על כך מפי הצרפתים בפומבי.

סיוע מדיני למצרים

המחלוקת האחרונה סביב יד הצטרפותה של צרפת לגינוי על „פשעי מלחמה" בשטחים ה קים אינם אלא סימפטומים גלויים יונות צרפתיים חמורים הרבה הנעשים מתחת לפני השטח, בנ הצבאי והמדיני. בישראל נמצא אלה שאך בתחילת השנה ר היסול עיסקת ה„מיראז'ים" סי „שינוי באווירה" ול„נורמאליזצי יחסים עם צרפת, כפי שהגדיר פקידים בכירים וגם שרים בי על אף הנסיון המר בעבר רחוק, במאי 1967, נמו נציגים לים נכבדים לתת אמון בדבר נשיא פומפידו ואף בדברי שר מוריס שומאן. הם התעוררו מה המתוקה רק עתה, נוכח התנהגות צרפת בפרשת ירושלים.

גם במישור המדיני ממשיכה פת לסייע למצרים בכל יכולתה מכשולים שמציבה פאריס לפני ראל ב„שוק האירופי המשותף" ואשר היו נושא השוב בשיחות האחרונות בין שומאן לבין ה בן־נתן — הם ללא ספק עוד מדיניותה הפרו־ערבית והאנט ראלית של פאריס. צרפת מסייע מצרים בכל מהלך מדיני חשוב

יחד עם זאת, הצביעות הדיפ סית הצרפתית פועלת גם כאן: שלת צרפת דוחה בכל יכולתו נסיונותיו של נשיא מצרים א סאדאת לבקר ביקור רשמי בפ מקורות צרפתיים מהימנים מסו כי היו כמה וכמה נישושים מ בכיוון זה — אך עד עתה נ צרפת מלהזמין את סאדאת.

נשיא מצרים רוצה לצחוק כה בפאריס, בעלת בריתו הנ ביותר אחרי מוסקווה — כדי ש יסייע לו במהלכיו המדיניים הפנ והחיצוניים. אולם ממשלת צרפת לה נציגות חשובה כיום בקהיר ה גבוהה ביותר בסגל הדיפלומטי — יודעת שמעמדו של סאדאת מ למדי. פאריס יודעת כי המשך ש של סאדאת כלל אינו מובטח. נזהרת שלא להזמין מנהיג ש עלול להתמוטט בקרוב.

אך זה אינו מונע, כאמור, מ להתמוך בכל האפשר במצרים, בקה נגד ישראל, לרבות תמיכה המדיני הסובייטי ב „הפתרון" לסכסוך במזרח התיכו אם צרפת אינה מאושרת כלל מ מן העובדה שהסכסוך נהפך כיו נושא דיון בלעדי בין שתי מעצ העל, ללא שיתוף צרפת (ובריט תולה פאריס תקוות רבות בב הנשיא ניכסון במוסקווה. צרפת מינה ששתי המעצמות תשתדלנה השיג לפחות הסדר חלקי בין יש למצרים. כי ממשלת צרפת ת בשאיפת מצרים להביא לפחות נסיגה חלקית ראשונה — הישג שני ומהיר שסאדאת זקוק לו ב פות. צרפת סבורה שמנהיגי הקרמ גם הם מעוניינים להשיג בשיחו עם ניכסון את ההסכמה לביצו הסדר החלקי. משום כך — מאחורי הקלעים — פועלת צרפה מידת יכולתה לסייע בענין זה ריס; דרך מגעיה הדיפלומטיים שוטפים — והסודיים — במוס ובוואשינגטון גם יחד.

קונט לישראו

ב־27 במאי שיגר מזכיר האו"ם קריאה לריסון
אך ביטל אותה, כיוון שנאצר סרב לקבל אותה

מאי 1967

דו"ח אישי
מאת: גדעון רפאל

25 במאי הגיע שר החוץ אבא אבן לניו־יורק, בדרכו לוואשינגטון. הוא הזמין אותי להצטרף אליו להתייעצויות עם ממשלת ארה"ב. במא... גדול הצליח יום קודם לכן ל... פגש עם גנראל דה־גול בפאריס ...ם ראש ממשלת בריטניה הארולד ...סון בלונדון, לפני הגיעו ליעד ...יקרי שלו בוואשינגטון, כדי לה...יד את הנשיא ג'ונסון על חרדת...ה של ישראל ולהיוועץ בו ביחס ...דים שיש לעשות מול האיום.

...הגיענו לנמל התעופה של וואשינג...בשעות הראשונות שלאחר הצה־... מסר השגריר הרמן למר אבן מיב־... דחוף מאת ראש הממשלה לוי ...כול.

...מיברק החיש את הקצב ואת הדחי־... של ההתייעצויות, שהוקדמה שעתן. ...עלי לספר על הפגישות הדחופות ועל ...ונים היסודיים כבדי המשקל, ש־... שר החוץ אבן עם הנשיא ג'ונ־... עם מיניסטר החוץ דין ראסק ועם ...יהם, באותם שני הימים הקודח־... של שהייתו בוואשינגטון. בלי ספק ...רו זאת בבוא המועד האישים האלה ...ם.

...זרתי לניו־יורק למחרת אחר־הצה־... לפגישה עם מר תאנט, שחזר מקא־... באותו יום. הוא סיפר לי על שי־... במצרים והזהיר בצעד הבא. ...ותי שיגיש למועצת הבטחון דו"ח ...דתי על שליחותו, ויניח למועצה עצ־... לטפל במציאות שנוצרה. בו בזמן ...תי האמרתי שבשום פנים ואופן לא ...ים עם קיום ההסגר המצרי, שעל ...כל הכללים הבינלאומיים, הוא מע־... תוקפנות גלוי נגד מדינה חברה ...ם.

...עצת הבטחון, שהעזותו של נאצר ...ה אותה, [illegible] הסובייטי ...ב ביתקו אותה והמלל הערבי בילבל אותה, ניצבה מן הצד במצב של ...מה.

אימרות הסיניות של פדורנקו

...ישיבות של המועצה ב־29 במאי וב־...בו יצאו על התפלמסות עקרה, במס־... של מהלומות מילוליות הדדיות. מר ...ברג הדגיש כי חידוש ההסגר הוא ...י חוקי, המצבר, אמר, „מאיים יותר ...מן מן הזמנים למן 1956". הוא קרא ...צה לסמוך ידיה על קריאתו של ...כיר הכללי, ולקרוא לכל הצדדים ...לות ריסון עצמי מיוחד, להדול מלה־חמה, ולהימנע מכל מעשה העלול להכ־ביד אותה. במלים נמרצות ותקיפות הז־היר את הציבור הבינלאומי: „מה שאנו עושים כאן היום ובימים יבואו, ישפיע לא רק על השלום במזרח־הקרוב, אלא על השם הטוב ועל המעמד של ארגון חשוב זה".

הנציג הסובייטי פדורנקו דחה בבוז את היוזמה הדנית־הקנדית ואת קריאתו של מזכיר האו"ם. בהיותו מלומד בספרות סינית ניסה להמתיק את דבריו הצורבים בלקט של אמרות סיניות (לא מימי כאן), שלא היו מובנות כלל להדיוטות. הוא קרא לדעת הקהל העולמית, שתפתח עיניה לראות מעשי האמריקנים בוויט־נאם — אבל הוא עצמו עצם עיניו היטב מלראות את מעשי המלחמה של הער־ביים ואת הכנותיהם הצבאיות להסתערות כוללת על ישראל. על ההתערבות הצב־אית במזרח הרחוק הביע צער, אבל הוא תמך במדיניות המוכרזות של הערבים בדבר השמדה במזרח הקרוב.

הרשע שבעלילה, לפי גירסתו, היה „החוגים הקיצוניים של תל־אביב", ש־אינטרסים אימפריאליסטיים של חברות הנפט האמריקניות מפעילים אותם. הב־שיל כזה מתפריט התעמולה הסובייטית היה ידוע לנו היטב. שמענו כמותו בשיחותינו במוסקווה בעבר ישר מפי הדב הרוסי.

בהודעות שמסרה ישראל הזימונו את הבדותות והגנו על העובדות. אני אמר־תי:

„בשבת, 13 במאי — אך לפני שבועיים — הדהדו ברחובות קאהיר טרטור טנקים. תצוגות ההמון המשולהב, הסונ־חים על מקהלה זו ליבו אותו בקריאות ,אנחנו רוצים במלחמה עם ישראל'.

„אנחנו בישראל עקבנו מתוך רגיעה אחרי חזיון זה מתוך הנחה, שזוהי עוד אחת מאותן התפרצויות של קדחת שו־ביניסטית, המשותפת לכל משטרי ה־דיקטטורה הצבאית והערביים. אולם הטנקים והטורים הצועדים לא חזרו למחנות. הם התקדמו לתוך סיני, כראש־מחץ של ריכוז צבאי מאסיבי על גבולה הדרומי של ישראל.

„עוד המנגנון הצבאי נע בתנופה מת־גברת והולכת, פלט מנגנון התעמולה ה־מצרי מבול של איומים על ישראל ושל טענות, כי אנו ריכזנו כוחות גדולים על גבולנו הצפוני, כדי להתקיף את סוריה.

„אף כי הכזב בטענות־תעמולה אלה היה גלוי לעין כל, הטילה עלי ממשלתי להודיע למזכיר הכללי, שאין להן שום יסוד.

„הטענה המצוצה מן האצבע של ריכוז כוחות ישראליים היא האבן הראשה של טענת מצרים להצעדת כוחותיה נגד יש־ראל. אם תיעקר אבן זו, יתמוטט כל בנין התעמולה המצרית כבית קלפים. באמצעות חזרה סתמית מנסה מנגנון התעמולה המצרי להפוך את הכזב הגדול לאמת יציבה. טכניקה זו נוסתה בעבר — לפני זמן לא רב כל כך — בהצלחת ראשית ולבסוף הביאה שואה על בע־ליה".

סיימתי את דברי בהצעה בת חמישה סעיפים:

„עדיין לא מאוחר להבטיח את [illegible] ממשלת ישראל [illegible]:

*** „[illegible] על הפלישה [illegible] של כל מדינה.**

*** „לקיים בקפדנות את [illegible] על פי מגילת האו"ם.**

*** „[illegible] אל [illegible].**

*** „קץ לכל [illegible] [illegible].**

*** „[illegible] אילת".**

השדר שלא שוגר

בבוקר של שבת, 27 במאי, החליט מר תאנט על צעדו הבא. ראלף באנץ' טילפן אלי הביתה. היתה בידיו הודעה דחופה ביותר מאת המזכיר הכללי של האו"ם אל ראש הממשלה אשכול. הוא אמר, כי נוסח השדר יגיע אלינו עוד מעט, ובינתיים הוא מבקש, שנחזיק את קו התקשורת עם ירושלים פתוח, כדי שאפשר יהיה להעביר את השדר מיד אל ראש הממשלה.

פינינו את הקו. הנוסח הגיע. היתה זו קריאה דחופה של הרגע האחרון מאת המזכיר הכללי „לגלות ריסון עצמי מאכ־סימאלי בשלב מכריע זה, כדי להרוויח זמן — ויהא זמן קצר — שבינתיים אפ־שר יהיה לעשות כל מאמץ למציאת דרך למנוע מלחמה במזרח־הקרוב, הע־לולה לצמוח מההתנגשות בגלל מיצר טי־ראן".

בקריאה דומה ביקש המזכיר הכללי לפנות אל הנשיא נאצר.

זמן קצר אחרי שקבלתי את השדר, שוב טילפן ד"ר באנץ' ושאל בחרדה אם השדר כבר הועבר. „עובדים בזה כרגע", אמרתי לו. ביקש באנץ': „עכב אותו, בבקשה, עד שאתקשר שוב עם מר תאנט. אני אטלפן אליך שנית".

כעבור כשעה שוב טילפן באנץ' ואמר בהיסוס: „הבט, גדעון, בענין השדר ל־ראש הממשלה אשכול — שכח אותו. אל תעביר אותו. החזר לי אותו בבקשה ביום ב'".

— „מה קרה? — שאלתי בלא להס־תיר את מבוכתי. — כלום ביטל נאצר את ההסגר?"

— „למרבה הצער — לא זה, — השיב באנץ' בנימה של מבוכה. — אינני יכול להסביר את הענין ברגע זה".

אני חושד, שנאצר דחה את השדר. שאלתי את ארתור גולדברג, והוא אישר את ניחושי: נאצר סרב לקבל את קריא־תו של המזכיר הכללי. מה היה באותו שדר־נפל, שעורר את רוגזו של נאצר? הנוסח הדרמטי, שעד כה לא ראה אור, ראוי שלא יישכח. הוא מאלף וכדאי לשמרו לדורות:

„ה.מ. מר לוי אשכול ראש ממשלת ישראל.

„מר מכובדי,

„רק מתוך דאגתי העמוקה — דאגה שידוע לי כי אתה שותף לה — שהמזרח־הקרוב לא ישקע שוב [illegible], אני מרשה לעצמי לפנות אליך בקריאה אישית [illegible] זו. [illegible] יש מאמצים נעשים כאן ובמקומות אחרים למצוא דרך למנוע מלחמה זו. יש הכרח גמור להשיג, שבה יהיה ל־מאמצים אלה סיכוי סביר להביא לכלל תוצאות קונסטרוקטיביות. ידועה לי ב־החלט העמדה התקיפה של ממשלתך [illegible] במיצר טיראן. אולם יש ברצוני להסב את שימת לבך [illegible] אל מה שאמרתי בסעיף 14 של הדין וחשבון אל מועצת הבטחון מ־26 במאי 1967:

„מבקש אני קורא לך, כשם שאני קורא לנשיא נאצר ולכל המעורבים, לגלות ריסון עצמי מאכסימאלי בשלב מכריע זה. [illegible] להביע את התקווה, כי [illegible] את [illegible] ישראל [illegible] במיצר טיראן, [illegible].

„[illegible] אני לך, [illegible] אישית והציבור הבינלאומי כולו [illegible] מלחמה בזמן קצר, [illegible] כאן ובמקומות אחרים [illegible] מלחמה [illegible] שאמרתי באזני מועצת הבטחון, [illegible] לזכות [illegible] מיצר טיראן.

„הואל נא לקבל, אדוני ראש הממשלה, את ביטויי מלוא הערכתי.

„או־תאנט".

זה היה הווטו השלישי שנעשה תוך 10 ימים להכשלת יוזמה שעלולה היתה להפריע את הפעולה שהציב לעצמו. הי־תה זו הפעם השלישית שמזכיר האו"ם חדל ממאמציו מול התנגדותה של מצ־רים. הוא ויתר על פניה דחופה אל נא־צר שיימלך בדעתו בדבר דרישתו להו־ציא את חיל האו"ם, אחרי שהסביר לו מיניסטר החוץ המצרי ריאד, ש„דרישה כזו תידחה במלוא התוקף".

הוא יצא לקאהיר, כדי להניע את נא־צר שלא לחדש את ההסגר הימי, אבל בהיותו בדרך פסע נאצר את הפסיעה הגורלית והטיח את החלטתו בפני מר תאנט — מעשה של חוצפה שנועד ל־השפיל את המזכיר הכללי של האו"ם ואת הארגון שהטיל עליו את השליחות — ובסופו של דבר הביא השפלה פא־טאלית לנאצר עצמו.

ועכשיו, ב־27 במאי, סרב נאצר לקבל קריאה של הרגע האחרון מאת מזכיר האו"ם, שיסוג משפת התהום. מסתבר שנאצר עדיין לא הבין כי המשחק שהוא משחק, הוא — „הליכה עד הסף" של קבצנים. מזכיר האו"ם נכנע שוב, וביטל את קריאתו, כשם שהוציא את כוחותיו.

גדעון רפאל בשיחה עם ארתור גולדברג, אז שגריר ארה"ב באו"מ

אני מצטט אימרה של סטיבנסון

מועצת הבטחון התכנסה שוב ב־31 במאי במצב רוח של תסכול גמור וחרדה עמוקה. הפרוטוקולים של דיוניה פתו־חים לכל. ככל שהוברר למתנגדינו, כי המועצה חסרת־אונים, כך נעשו דיבוריהם חצופים ואימתניים יותר. הנואמים הער־ביים, שהשתכרו מהשתפכות־המלל שלהם עצמם, ושהתמיכה הנדיבה של עמיתיהם מן הגוש הסובייטי דירבנה אותם, הת־יהרו בדיוני מועצת הבטחון במצעד של רברבנות והפגנות דיבורים.

אני השתדלתי להפכית אותם, ובתשו־בותי אמרתי:

„בשתי הישיבות של מועצת הבטחון, אתמול והיום, פתחו נציגי חמש מדינות ערביות בהסתערות חריפה ללא תקדים על ארצי. הם איימו על ישראל ועל העו־לם במלחמה טוטאלית. באיום של סאנק־ציות ניסו להפחיד מדינות, המוקירות מוסריות וחוקיות בינלאומיות. הם איי־מו להשל את עצמאות ארצי ולהכרית את עמי מקיום. זו הבשורה שהביאו נציגי עיראק, ירדן, לבנון, סוריה ומצרים אל מועצה זו.

„ביסוד הסתערויות מילוליות אלה אפשר לעמוד על שלוש מטרות עיקריות של הערביים:

*** „ראשית, להעלות מסך־עשן כבד, להסתיר מאחוריו את הפעילות התוקפנית שלהם.**

*** „שנית, להציג את המדינה, שהם מבקשים לעשותה קורבן לתוקפנותם, כאילו היא התוקפנית.**

*** „שלישית, להפנט, לשתק ולהפחיד את כל הציבור הבינלאומי, לבל יתערב איש בהכנות־התוקפנות שלהם.**

„נזכר אני אימרה נאותה מאוד מפי עדלי סטיבנסון המנוח. כאשר נאמרו איומים על ארצו, אמר כאן, במועצת הבטחון: ,כלום היינו צריכים לשבת בחיבוק ידיים, עד שישחיזו את הסכין? כלום צריכים היינו לעמוד באפס מעשה, עד שתונח הסכין על צווארנו?'

„לוחמה איננה דרך חד־סיטרית. אי אפשר ללכת בה בבטחון ובלא סכנת פגיעה. נציגי המדינות הערביות, שדיברו כאן, רוצים לטעון באזני מועצת הבט־חון, כי אין בדעתם לצאת במיתקפה על ישראל. אבל הם עוסקים במלחמה עמ־מית ומכריזים עליה. הם מארגנים חדי־רות בנשק לתוך ארצי, הם מתכננים ומ־בצעים חבלה וטירור בישראל. מנהיגיהם מאיימים בגלוי להשמיד את ישראל. הם מרכזים כוחות התקפיים גדולים על גבו־לות ארצי, ומכריזים על הסגר בנתיב־מים בינלאומי שהוא חיוני לארצי.

„אני קורא לחברי מועצה זו לשפוט בעצמם: כלום זוהי פעולה התקפית, או לא? כלום תואם הדבר את ההתחייבו־יות לקיום־יחדיו בשלום על פי המגילה או לא?"

מול גולית הסובייטי

אחרי שהדגשתי, כי ישראל גילתה אורך רוח נוכח מצב זה יותר משאולי היתה מגלה כל מדינה אחרת חברת ה־או"ם, אך אין לראות את אורך רוחה כסימן לחוסר החלטיות בהגנה על חירותה ובמלחמה על קיומה, דחיתי גם את מע־רכת ההשמצה של המשלחת הסובייטית, שבגידופיה לא נפלה מהסגנון של דוברים ערביים מסויימים. „השגריר פדורנקו הגיע לפיסגת הקרשצ'נדו היום, בהש־וותו את מאבקה של ישראל על קיומה לתוקפנות של היטלר. זה דבר שלא נשמע כמותו". הוספתי ואמרתי, כי „לא ישראל או העם היהודי כרתו ברית עם גרמניה של היטלר, שעודדה את גרמניה הנאצית לצאת לתוקפנות על העולם. לא ישראל היא שהכריזה כי נפגעי התוקפנות הנאצית הם תוקפים אימפריאליסטיים. עם ישראל התגייס מן הרגע הראשון של אותה מלחמה למאבק עם אוייב המין האנושי בעוד האחרים עומדים מן הצד".

וכיוון שהמשיך פדורנקו בהשמצותיו ובגידופיו, הזהרתי ונטלתי את רשות הדי־בור והזכרתי לו, כיצד נציג סובייטי לפניו הגן על טענת ממשלתו „שישראל מעורבת בקשר־רופאים להרעיל מנהיגים סובייטיים. זוכר אני היטב, כי כעבור זמן קצר החליטה הממשלה הסובייטית לחזור בה מהאשמות־זוועה אלה. אני מקווה שגם הפעם תחזור בה הממשלה הסובייטית מהאשמות־השווא, שהיא מא־שימה את ממשלת ישראל. שמענו מפי הנציג הסובייטי איומים גלויים ביותר להשמיד את ישראל. הם מזכירים לי את הסגנון, שקדם למאורעות שהולידו ל־משפטי נירנברג".

מר ארתור גולדברג עשה מאמצים נמ־רצים ובלתי פוסקים לדרבן את המועצה לפעולה. הוא הפציר, הוא האיץ, הוא הציע — אך כל מאמציו נתקלו בקיר אטום של אדישות המועצה, של הכשלות ושל התנגדות. אמת, היתה אהדה ליש־ראל, המתייצבת מול גלית הסובייטי, ושאיגנה נבהלה מפני הפרובוקציה של הערביים. דומה שרגש האהדה צמח מ־שני מקורות: המתח של ראיית מאבק בלתי שקול, והרחמים על מי שנגזרה עליה כליה. כמה מעמיתנו באו ללחוץ ידינו, לעודדנו בהמהמות ובהבעת חרדה כנה. אחרים פנו אלינו בגניבה — מתוך סק־רנות לראות את הנידון לכליה שקרב הוצאתו להורג.

הנשיא ג'ונסון סיכם בזכרונותיו את השלב הזה של הדיונים וכתב: „בהתקרב המועד האחרון המרצנו את החיפוש של פתרון־שלום. בקשנו ממועצת הבטחון לסמוך ידיה על קריאת מר תאנט אחרי שובו מקאהיר באזני כל הארצות המעו־רבות, שיימנעו מאלימות ויניחו שהות למאמצים נוספים מצד הדיפלומאטיה ו־מצד האו"ם. כיוון שצרפת נמנעה מהצ־בעה, לא הצלחנו להשיג 9 קולות במו־עצת הבטחון — הדגמה עגומה של חוסר האפקטיביות של מוסד זה".

הקשר הצרפתי

עובדה היא כי הצעת ההחלטה האמרי־קנית, שהגיש מר גולדברג בישיבת מו־עצת הבטחון ב־31 במאי, מעולם לא הוגשה להצבעה. הנציגים הערביים והס־ובייטיים וגרורותיהם התנפלו עליה ב־חריפות.

נציג צרפת רוז'ה סיידו היסס. הוא אמר שדרוש לו זמן נוסף „לעיון מדוק־דק" — ביטוי של האו"ם שפירושו „אפס מעשה". הוא הציע לדחות את הדיון לימים אחדים — אף זה מן האמצעים של האו"ם להתחמק מן הפעולה ולהסת־לק מן האחריות. במזרח־התיכון כלה הזמן והלך — באו"ם היה מצוי בשפע.

כאשר חזרה המועצה סוף סוף והת־כנסה ב־3 ביוני להמשיך בדיון בהצעת ההחלטה האמריקנית, אמר הנציג הצר־פתי ש„חסר תועלת ואף מסוכן" להצביע על הצעות החלטה. במקום זה הציע הפ־סקה — בעוד כיתור צבאי והסגר ימי חונקים את ישראל. הוא הציע כי „תיאום של ארבע המעצמות הגדולות" יטפל במצב. אבל באותו זמן לא גילתה ה־ממשלה הסובייטית שום נטיה להשתתף ב„תיאום" כזה. היא דחתה את הצעת גנראל דה־גול לקיים התייעצויות בין ארבע המעצמות.

מר סיידו דיבר גם על האחריות של הצד „שיחליט ליטול בידיו את היוזמה לפעולה צבאית" — מתוך התעלמות ג־מורה מן העובדה כי ההסגר במיצר טי־ראן הוא פעולה תוקפנית, וכי ריכוזים מאסיביים של כוחות מצריים ערוכים לפלוש לישראל.

יום לפני שהכריז מר סיידו את הכ־רזתו, היתה לי שיחה ממושכת וערה למדי אתו. בשיחה זו הזהרתי, כי בישי־בה הבאה של המועצה ירצה את דעת צרפת, כי האחריות מוטלת על „מי ש־יירה את היריה הראשונה". התווכחתי אתו בחריפות ואמרתי, כי זוהי גישה מוזרה ומיושנת. זה 20 שנה נתונה יש־ראל במצב של לוחמה מול איבה פעי־לה. מן היום הראשון של עצמאותה היא נצורה, מותקפת ונתונה להסגר. היריה הראשונה נורתה ב־15 במאי 1948, עת פלשו חמישה צבאות ערביים לישראל כדי למחוץ אותה, ומאז לא הפסיקו את האש. כלום יאה לכבודה ו„לתהילתה של צרפת" שאלתיו, לנטוש ידיד נאמן בעת של סכנת נפשות? סיידו הבטיח לדווח מיד על שיחתנו למיניסטר החוץ שלו קוב־דה־מירוויל ולבקש ריכוך העמדה.

למחרת, לפני פתיחת ישיבת המועצה, ניגש אלי ואמר לי שקוב דה־מירוויל נתרשם מטענותינו ושינה את ההנחיה: הוא ריכך את הנוסח — אבל לא שינה את מהותה של עמדת צרפת.

נאום ה־3 ביוני — ללא הנחיות מיוחדת

3 ביוני היה שבת, והיה זה תורי לפ־תוח בישיבת המועצה. את הכנת הנאום דחיתי עד אחרי חצות הלילה, כי בשעת ערב מאוחרת נסעתי לנמל התעופה קנדי לפגישה עם השגריר הרמן, שעבר בניו־

(סוף בעמוד 22)

בנק דיסקונט לישראל
בערבון מוגבל

הודעות על אסיפות כלליות שלא מן המנין של:

א. בעלי המניות הרגילות.

ב. בעלי המניות הרגילות "א".

ג. כל בעלי המניות.

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית נפרדת של בעלי המניות הרגילות של החברה תתקיים במשרדה הרשום של החברה ברחוב יהודה הלוי 27/29, תל־אביב, ביום 16 למאי בשעה 10.00 על מנת לעיין בהצעות שעיקריהן מפורסים להלן ולקבלן כהחלטה שלא מן המנין באם יראה הדבר למשתתפים באסיפה.

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית נפרדת של בעלי המניות הרגילות "א" של החברה תתקיים במשרדה הרשום של החברה ברחוב יהודה הלוי 27/29, תל־אביב, ביום 16 למאי 1972 בשעה 10.15 על מנת לעיין בהצעות שעיקריהן מפורסים להלן ולקבלן כהחלטה שלא מן המנין באם יראה הדבר למשתתפים באסיפה.

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית שלא מן המנין של כל בעלי המניות של החברה על כל סוגיהן תתקיים במשרדה הרשום של החברה ברחוב יהודה הלוי 27/29, תל־אביב, ביום 16 למאי 1972 בשעה 10.30 על מנת לעיין בהצעות שעיקריהן מפורסים להלן ולקבלן כהחלטה מיוחדת באם יראה הדבר למשתתפים באסיפה.

עיקרי ההצעות שתובאנה לעיון ולהחלטה בכל אחת מהאסיפות הנ"ל:

הגדלת הון המניות הרשום של החברה בסך של 60,000,000 ל"י (ששים מליון לירות ישראליות) על ידי יצירת 2,000,000 מניות רגילות "א" בנות 10.— ל"י כל אחת נוספות ו־400,000 מניות בכורה ניתנות לפידיון 7% בנות 100.— ל"י כל אחת.

מניות בכורה הנ"ל תהיינה זכאיות אך ורק לדיבידנד קבוע בשעור של 7% לשנה כשהוא צמוד לשער הדולר של ארה"ב, לתשלום ערכן הנקוב בעת פרוק, תהיינה ניתנות לפידיון תמורת ערכן הנקוב לפי ברירת החברה, ותהיה להן קול אחד לכל מניה באסיפות הכלליות של החברה.

מניות הבכורה הנ"ל תוצענה למי שהמנהלים ימצאו לנכון, לרבות לאחד בלבד או לאחדים מבעלי המניות של החברה, בפרמיה כזו, אם בכלל, כפי שיוחלט ע"י המנהלים.

הדירקטוריון

תל־אביב, 20 באפריל 1972.

هكذا من الاصل

مكان الأصل

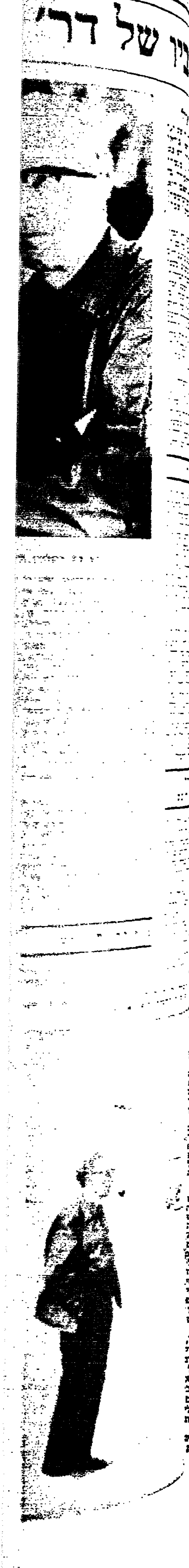

סופרי „מעריב" בחוץ

השליח הישראלי, צ׳רלי „צ׳יק צ׳אק" והחשפנית בת הרב

מאת צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון

הסקוטלאנד יארד מתפש בגרות את צ׳רלי „צ׳יק צ׳אק" לפני שיהיה מיליונר. כל משטרת אנגליה על גלגלים אחרי האור האדום שנדלק בלונדון בעקבות הידיעות שהגיעו לבולשת, לפיהן עלה בידו של צ׳ארלי לפדות תוך מספר חודשים לא גדול שמונים אלף לירות שטרלינג מארבעת הבאנקים הגדולים בבריטניה.

לפי כל החישובים היא עתיד להיות מיליונר תוך חמש שנים אם לא יעצרו בעדו בעוד מועד. התפלאו, מה הסקוטלנד־יארד ולבולשת הירוקה הפרטית במדינה קאפיטליסטית כבריטניה? ובכן, למשטרת המטרופולין אין כל התנגדות להעשרותם של אזרחים פרטיים כל זמן שהם צוברים את כספם בדרכים כשרות. גם צ׳ארלי כידוע נהג ביושר, אלא שלמראית עין בלבד. נכון שהוא צובר את הונו פרוטה לפרוטה, או נכון יותר לומר, בסכומים קטנים של שלושים ליי"ש. אולם הסירוה אותה הוא משקיע ארגנה רבה ומסתכמת בחתימה על צ׳קים, אשר בדרך כלל שייכים לאחרים תמימים אחרים בעיר הבירה. יונים. תשאלו, ובצדק, כיצד נותנים פקידי הבנקים במאות סניפים שיוליכו אותם שולל בסיטונות שכזאת? ובכן יש כאן אמנם יותר מקורטוב של תמימות בריטית טיפוסית ואמונה מסורתית ביושר לבו של האדם. אם כי מסורת זו שוב איננה יציבה כבתחילה. כבר אינך רואה ברחובות לונדון את קופסאות הכסף המתנהות בהדבקות לעיתוני־הערב שאין אדם בקרבה בצידם. המתנים עדיין בוטחים בזולתם, אבל הקופות נעלמה, ואת הכסף צריך לשלשל בתריץ. בבנקים הנכבדים אתה נוצא אם הרים עיניך לבעלה, רבת ברזל בכניסה מהגנה בפני שודדים. שוב לא די גם בכסף שאתה בבא לבאנק כדי לפתוח חשבון. עליך להמציא המלצה של שני אנשים והקים. והעיקר: ההרצאה של גבי הצ׳קים בחנויות או בסניפי באנקים אחרים איננה כזאת את הדוי שאתה מבובן עליה אם לא כבר בדרך ביטובך הקסמים ששום אנגלי איננו מבוצל בלעדיו: כרטיס האשראי (צ׳ק קארד). כרטיס פלאסטיק זה המוטבע בכתב אלקטרוני מאפשר לבעליו למשוך סכומי כסף בזוגנים עד 30 ליי"ש בכל סניף של הבאנק ללא [illegible] בדבר קיומו כל כיסוי. באותה הדרך ניתן גם לרכוש סחורות ללא בעיות, או לסעוד את הלב במסעדת פאר. בכרטיס זה טמון גם סוד התעשרותו המהירה של צ׳ארלי, ולא רק שלו, אלא של כנופיות שלמות בבריטניה ובארה"ב, שהפכו את הספורט החדש לענף צעיר, אך משגשג של העולם התחתון הבעדבי.

אם נזכרנו בצ׳ארלי, הרי זה בעיקר בגלל סיפור שסופר בלונדון בפי חבר שהגר מניו־יורק, על אהדה, קרבן ישראלי מסכן שכמעט היה לטרף לאחת הכנופיות הללו, אשר בראשה עומדת צעירה יהודיה, בתו של רב ספרדי מדרך הישר; אך בל נקדים את המאוחר.

צ׳ארלי מיודענו, הכבודה „צ׳יק צ׳אק" על זריזותו האגבונית בפדיון צ׳קים לא לו, סומך על נפשם המפוזרת הכרונס הקצר של בעלי הצ׳קים לא פחות כאשר על התבולותיו וזריזי הריזותו. הוראות הבאנקים אוסרות על הלקוחות לשאת את פנקס־הצ׳קים וכרטיס־האשראי בארנק או בכיס אחד. כי לאחוז בלעדי השני אין ערך, אולם כי עצד שתי ארנבות אלה בבכה אחת, פותח מיכרה זהב נושא. בעו הדבר: בפנקס אחד שלושים צ׳קים. כל צ׳ק מכניס שלושים לירות שטרלינג. ויחד 900 לי"ש שהם כעשרת אלפים לירות ישראליות. ובכן אנשים רבים מאבדים את ארנקם עם שני הפריטים היקרים. צ׳ארלי יודע היכן לחפש את המציאות הללו: בבתי שימוש ציבוריים, בדירות ובחדרי אמבטיה של בתי־מלון ואכסניות. ואם איננו מוצא זאת מן המוכן, הוא פשוט גונב אותם בבתי־מלון או מגנב את מולו בכייסות בשעות העומס ברכבת התחתית. עד שהרגישו הבעלים באבידה או בגניבה, כבר הספיק צ׳ארלי להתאמן בזיוף חתימת הבעלים כדי שתהיה זהה לזו המופיעה על גבי הכרטיס. זיוף זה גם הוא חלק מכשרונותיו הרבגוניים. תוך שעתיים הוא מצליח לסייר בסניפי הבאנקים כמספר הצ׳קים שמצא בפנקס הגנוב או האבוד, ולשלשל לכיסו את פדיון יום העבודה. גם אם הרגישו קרבנותיו בחסרון הפנקס והכרטיס, יכולים הם לצפות „הי וקיים" ליא התוצאות חיוביות.

השליח הישראלי והכושית במעלית

כל הודעת ביטול של הצ׳קים האבודים שווה כקליפת השום, כי בעת קבלת כרטיס האשראי מתחייב הלקוח לכסות מכספו כל סכום שיוצא מחשבונו בעזרת הכרטיס, יהיה הבוקף אשר יהיה. תלונה למשטרה גם היא איננה מסייעת להחזיר את הכסף האבוד. מסיכום התלונות והצ׳קים שהצטברו במשטרת לונדון בחודשים האחרונים, הסתבר כי מספר הקרבנות איננו מבוטל: עשרות רבות. בין אם היה בחשבונם כיסוי לסכומים שמשך צ׳ארלי בשמם וללא ידיעתם ובין אם לא — הם נאלצו לשלם את מחיר רשלנותם ורבים עוד הוסיפו מאות לירות שטרלינג לקופות הבאנקים לאחר שהתברר כי צ׳ארלי משך סכומים מעבר למה שמצוי היה בחשבונות ויצר בשיכת־יותר. החתימות שהופיעו על גבי הצ׳קים שנמסרו למשטרה היו אמנם שונות ומגוונות. אולם גראפולוגים שבדקו אותן, ולא הסתירו אגב את התפעלותם מהזיוף המוצלח, סבורים כי יד אחת שרבטה את כולן — ידו של אלמוני אשר „צ׳ארלי" הוא בעצם כינוי זמני שהדביק לו הסקוטלאנד־יארד, עד שייתפס, אם בכלל. כי מי חכם לראות את הנולד בתי יאבד צדקן. זה או אחר את הצ׳קים שלו או שיפול קרבן לגניבה?

אלא שהמשטרה מאמינה או מתכחכת באפשרות שצ׳ארלי איננו משיג את כל „מפתחות הזהב" שלו בכוחות עצמו, אלא נעזר בכנופיות שהתמחו בגניבת צ׳קים וכרטיסי אשראי גנובים. הללו פקחים ולא מסתכנים בניצול השלל בנו ידיהם, אלא מוכרים את המיסמכים לידיים אחרות. כך גם נדמה לבלשי הסקוטלאנד־יארד, שצ׳ארלי קנה מידי הכנופיה לפחות את מחצית הפנקסים והכרטיסים. ואם כך, אפשר כי ביום מן הימים יפתח אחד המלשינים הסהורים בעולם התחתון את פיו ויגלה למשטרה את זהותו האמיתית של צ׳ארלי „צ׳יק צ׳אק".

כיצד אם כן נזהרים מפני ברנשים דוגמת צ׳ארלי? אותו ישראלי שהזכרנו בראשית דברנו, הוא עובד מדינה לא זוטר, המבלה רוב זמנו בשליחויות בחו"ל. כאזרח העולם הגדול, ברור שאיננו זז אפילו צעד אחד בלעדי כרטיס האשראי אשר מכובד הוא יותר מאשר תעודת־זהות. הגיע הצלית עם חברו למטרופולין ושכר חדר בבלון לא קטן. קבע עם החבר להיפגש בבאר ועלה להחדר. במעלית בטלת כבאו הוא הכושית הורצוצה בו עיניים ביחובות. כדי עלו בראשו רעיונות בסעדיים של ליל אהבים כחורף הצפוני לי־ קפר דברים עם המרבית, וראה זה פלא, זו נאותה בההדות, שלא עוררה כל כלום בה הכד בלבן, להכנס עמו לחדרה. אולם רגע לאחר מכן החלה מתהפקת ומבקשת לדחות את הבילוי לרגע כאותה יותר, אחרי שיפגשו בבאר. הסכים הבחור ובכוון כהתכוונותו השהגו, החליט לרדת למסעדה לארוחת־ערב. רצה לנעול את החדר ונוכח כי המפתח נעלם. ביד ההפקת מקסימה של האשה הכושית, אשר לא התהוה ספק בלבו כי ביקורה ובכביה העוגבים היו רק התחבולה לסחור את ראשו, כדי שלא ירגיש בגניבת המפתח. הוא החליט לארוב באפלה ההודו, כדי להוכיח כה זוממת היא לעשות לו. והכין מפתח רזרבי בהשוער, והתחבא בבית השימוש שבחור, כלליד המיכה הדלקת בנורת־לילה קטנה. כך המבין בבלבנות של ברזל כשפה יותר. פתאום שמע נקישה בדלת. הוא לא השיב, שוב נקישה, אך הוא שומר על דומיה. המפתח סבב במנעול בחריקה חרישית ולחדר התגנבה הכושית בצעדי חתול כשמבביה המירחמים מחפשים כאשה לא שכוכאלית בנסיבות הקיימות. היא פישפשה במגירות, במזוודה, במיטה, הרימה את הכר ופישפשה אורו. ארנקו היה מונח כם שבחורנו האורב בבית השימוש הביזר שם כפתיון. בכסף לא נגעה. רק שלפה את הצ׳קים וכרטיס האשראי המאפשר באותו מקום גם לרכישות בסכומים גדולים. ראתה גם את דרכונו הישראלי והכדה אותו ב„בקרשיש". ברגע זה הגיח הבחור ממחבואו בבצדים חרישיים והניח את ידו על כתפה. היא כמעט התעלפה בזרועותיו מרוב הפתעה ובהלה. „זה לא" — אמר לה בנועם ונטל את המיסמכים מידה. כשהתאוששה הפס בעדינות את סנטרה והוסיף באותו טון מתוק: „עכשיו תני לי אלף דולאר כדי שאשתוק". בידיים צבביות פשפשה בארנקה ושלפה תופן כדהים של שטרות אותם תחבה לידו. גלגל הבחור את הכסף, הביט בעיניה המפוחדות רגע ארוך, אחר כך נפנף בשטרות מול אפה ותחב אותם לחריץ שבין שדיה השופעים מן המחשוף, „לעולם אל תתעסקי עם ישראלים", — לחש באוזניה, — „ועכשיו הסתלקי". נדהמת ברחה מהחדר.

הזמנה לסעודה

ירד הישראלי אל הבאר, והנה כעבור שעה משגיח הוא בחזיכה בלונדית יפהפיה נועצת בו עיניים. עתה שוב לא התחרר כמקודם. בעדינות ניסתה אצלו אם בודד הוא בעיר. אמר כי כבד הוא בחברת ידיד. התחיכה אמרה: „מבוייש, שניכם הייו אורחים שלי לארוחת־ערב בבועודי. היא קבצה בשכו של מועדון לילה מפאר והסתלקה. שני הישראלים נסעו שבה וגילו כי נכון להם שולחן ערוך. עוד רגע הה־כהורה הצטרפה אליהם. שוחחה אתם על דא ועל הא תוך כדי הסעודה הדינה. אחר כך ביקשה סליחה והסתלקה. מיטש בהורגו בכיס. הארנק עדיין היה שם. ציפה איפוא בדריכות לבאות. על הבמה בערכה הופעת חשפנות. נסתיימה ההופעה יחורה הבחורה, אז נוכחו כי היא היא החשפנית. סקרנותם גברה והם החלי־להקור אותה לפשר ההזמנה. היא לא סיפרה את הכל, אלא שכוחה ידוי־קצר, עד כמה שבהה היא לארח בני ישראלים הכודים, שכן יהודיה היא ובתו של רב בישראל, אשר בסיבה זו או אחרת התדרדרה לא תכוב למה וכיצד, רעתה היא בת־פרנסת כחשפנית ובשאר ירקות. אילו ירקות? לא גילתה, אלא נפרדה בהביבות והשאירה אותם משתוממים בהכרך תחתה על קנקנם ועל מה היא אחרי כלות הכל.

כי זאת? — ידידים שנשאלו אודותיה וכנראה איננה פנים זרות לגביהם, סיפרו כי עומדת היא בראש כנופיה של נערות מלון, אשר מפתות גברים, בהתעלסות עמם דהוך כדי כך באומנות הן לגנוב בכבבביהם את כרטיסי האשראי דוגמת ה„דינרס קלאב". הן מבריחות את הכרטיסים בתחת לדלת כשבכשדרון בכתינה בצורת כנופיה אחרת, אשר נוטלת את הכרטיסים. ואם גם צ׳קים מצויים שם, אזי אף אותם. עד שמסתיימת עלילת העגבים בחדר, כבר הספיקו נערות הכנופיה לרכוש סחורות יקרות ערך או להוציא מזומנים בעזרת הכרטיס או את המיסמכים לחדר לידי ה„מאהבה", הצ׳קים, והן אף מספיקות להחזיר אשר בסיבת את הבילוי בנסיקה ואף לא תובעת תשלום. היא הרי איננה פרוצה. הגבר מתמלא גאוה על כיבושו ונשאר שמח וטוב לב, עד סוף החודש, כשמגיע החשבון. אז נוכח הוא כי כה שלא מסלכים בכסף, עולה בזהב. מכל מקום אפשר גם אפשר כי אותה כושית היתה נערת־הפתיון אשר גילתה ל„בוסית" שלה על מציאותם של ישראלים כיוהדים במינם במלון. כדאי לה סתם להכירם. אך בשום פנים לא יצאו לא לנסות לפצה אותם. לבחורות בבוקר ההבין השליח הישראלי בפתק הניצב מתחת לדלת. הוא הרים וקרא: „לאיז (באהבה) — אניהה". זה היה שמה של הכושית אסירה ההדה, אשר את צלליתה עוד הספיק לראות נעלמת בקצה המסדרון.

הטיפה המרה של הנוער השבדי

מאת רינה בן־זאב
סופרת „מעריב" בשטוקהולם

„בעירים שהיים כדי להשתייך" — למסקנה זו הגיעה הפסיכולוגית השוודית אינגריד אנדריאסון בעקבות מחקר מקיף הלבדי בתי־ספר היסודיים ותיכוניים.

ואמנם, התדרדרות הנוער השוודי בכדורון השתייה — ואחר כך גם סמים — כמעידה את ההגברה השוודית שכמשלתה משקיעה אמצעים נכבדים לפתן רווחתו של הנוער, ומתלבטה בשאלה מדוע, בכל זאת, בועט הנוער בכל הטוב שמשפיעים עליו.

אמנם, אחד הדברים הנכונים הוא שגיל חובת לימוד בביה"ס חל על הגילים שבין 7 שנים ל־16 שנה, בעוד שמחקרים שונים ברחבי העולם הוכיחו כי הילד בשל ללימודים עוד בגיל רך ביותר.

משרד החינוך השוודי דן לאחרונה בבעיה והגיע למסקנה שיש צורך בשינוי. אלא, הכבוי הרב שייגרם לכל מערכת החינוך, אם יוקדם גיל הכניסה לביה"ס בשנה, יצריך סכומי כסף נכבדים שעוד אינם כלולים בתקציב הממשלתי.

ואולם, אף שהילד הפטור מלימודים עד הגיעו לגיל 7, מוצע לו מיגוון גדול של עיסוקים בהשגחת מטפלות מנוסות במקום הנקרא „מגרש הניה לילדים".

„מגרשי הניה" אלה, מקצתם תחת כיפת השמים ואז יש כמובן הגבלה מבחינת מזג האויר. אחרים, מצויים בבקתות סגורים והפעילות בהם נמשכת עד 5 שעות ליום.

ההישג הוא כפול. מצד אחד יש אפשרות לאם להתמסר לכספר שעות בלי השקעה כספית כבדה, ומצד שני נמצא הילד בחברת ילדים ועוסק בפעילויות המתאימות לנטיותיו המבועיות.

לכאורה, גן־עדן מבין, איפוא, השהיה? הגב׳ אנדריאסון מצאה כי שתית הבירה ה„בינונית" כפי שקוראים לה בשוודיה — (יש 3 סוגי בירה; קלה, בינונית וחזקה) — משמשת לצעיר בעין „כרטיס כניסה" לחברה.

התא המשפחתי רופף למדי בשוודיה והשתייכות לחבורת הבונות חשובה לצעירים יותר מדעתם של הוריהם עליהם.

ה„ירוקים" שבחבורה חושבים בדרך כלל כי כמות המשקאות שסוררים ה„ותיקים" היא גבוהה. המציאות שונה, לבעיה, כי את אשר מחסידים הבוגרים בשתיה הם מכליאים בגוזמאות ובכך נוצרת הדימוים המסעמת בקור הקוי לצעירים.

באיזו הזדמנות שותה הצעיר השוודי?

האמת היא שתחילה הוא שותה בביתו, בחברת הוריו. וכשמדובר בצעירה, אין כמעט הבדל בין נערה לנער.

שתיה לשם לתיה, שותה הצעיר בכסיבות סוף־שבוע.

החוק שנחקק לאחרונה בשוודיה מטיל איסור על מכירת בירה לנער בהחת לגיל 18 אך, כבר בני ה־14 מוצאים דרך לעקוף את החוק ולהשיג את המשקה המבוקש.

בגיל 15, לדברי הפסיכולוגית, שותה הנוער יותר בחברת ידידים מאשר בחברת ההורים. לשתיה בגיל זה נלוות 2 מעלות נוספות שהן אותה — הרווחה: הרחת אדי אלכוהול שאינו מיועד לשתיה והרחת פוג מפים של טבק שאינו ניתן לעישון.

פומפידו מתפלל למזג אוויר סגרירי

נשיא צרפת מקווה לרוב גדול במשאל העם בדבר הרחבת ה„[שוק] האירופי", שייערך ביום א׳, כדי למשאל העם בדבר הרחבת „הש[וק]" עלולה להיות בעוכריו ובמזג אוויר נאה יעדיפו רבים טיול על הצ[בעה]

מאת גיל קיסרי, סופר „מעריב" בפאריס

ביום א׳ ייקראו הצרפתים למלא חובה אזרחית שפרנקן היה מכתיבה עליה: להצביע במשאל העם (הראשון למן ההצבעות של הד־גול — בעקבות משאל עם) על הצטרפותן של בריטניה, אירלנד, נורווגיה ודנמרק לקהיליה הכלכלית האירופית.

והו נושא שהצרפתים לא היו מרבים לעסוק בו אילמלא הלעיטו אותם בו הסכם הפרב.

אדישותם של הצרפתים איננה נובעת מחוסר התעניינות אלא מהרגשות לענין כאל פרשה כחוסלת. כך, על כל פנים, נראו פני הדברים עד למסיבת העתונאים האחרונה של הנשיא פומפידו. זה שנים שממשלת פאריס — במצוותו של דה־גול — התנגדה להצטרפותה של בריטניה לשוק האירופי המשותף אבל זה כמה חודשים שהתנגדות זו בוטלה, ביוזמתו של פומפידו. הוחלט וסוכם בין הממשלות השונות להרחיב את הקהיליה האירופית מ־6 ל־10 מדינות.

תחבולה פוליטית

כדוע נתעורר לפתע פומפידו להעביר החלטה זו למשאל?

לאמיתו של דבר, נראה, כי הוא כלל איננו מעמיד בספק את הרחבת הקהיליה האירופית. בצרפת, מקובעים כמעט הכל כי הרוב יצביע בעד כניסתן של 4 החברות החדשות האירופי. אם יש ספקות — בבריטניה, אולי באירלנד מסוייכת בנורווגיה ובדנמרק. צרפת. הבריטים האירלנדים צריכים להתרגל לרעית הה[...] ל„שוק" ולא הצרפתים, שלגבי שינוי איננו כה גדול.

ואמנם, בדנמרק ונורווגיה משאל עם לשם אישור הצ[...] של שתי המדינות ל„שוק". [...]סניה ובאירלנד נשמעים קולות הדורשים גם הם לערוך מישאל וקולות רבים עוד יותר המביעים [התנ]גדות תקיפה להצטרפות לקהיליה אירופית. כל זה מבעי והגיוני. [מ]דוע בצרפת?

על שאלה זו, שרבים בצרפת [שוא]לים את עצמם, מנסה השלטון [להש]יב בטענה, כי שינוי כה חשוב [...] לקבל את אישורה של האומה. מדוע, איפוא, המהין פומפידו [...]כה ולא ביקש יפוי כוח ש[...] כאשר התמה ממשלתו על [...] להרחבת ה„שוק"? אם סבר

ג׳ורג׳ פומפידו
„כן" לסיפוח בריטניה

אין לו יפוי כוח — הרי מספ[יק] אזרחית. אם ראה עצמו [...] מדוע הוא זקוק עתה לאישור האומה כולה?

בהנגדיו של פומפידו משי[בים] כל הרעיון לערוך מישאל [אינו] אלא תחבולה פוליטית שנועדה [...] בזה את יוקרתו של פומפידו. לדעתם, מקווה פומפידו ל[...] מישאל העם ברוב ניכר שעליו להסתמך כדי להופיע כמנהיג [...] עליו שורים הן בזירה הפנימית [והן] בזירה הבינלאומית.

מבוכה באופוזיציה

כתב על כך אחד העתונים: [ההצ]בעה במישאל העם בתנאים [אלה] אין בה משום קביעת עמדה. השאלה שהוצגה אלא היא קאפריזה נאקסית, הנוגדת [...] דימוקראטיה. מישאל העם [...] רק נשק של הרשות המב[...] הוא הנשק המחולש של המ[...] מנסח את השאלה בצורת [...] כמעש כך אפשר לענות אל [...] בשאלה, אם הם כצדיקים [...] שמש בחודש אפריל".

אך אם אמנם היה זה תכ[סיס] פומפידו ואנשיו — הרי זה [...] מוצלח, משום שעוד לפני [...] כבר הטיל מישאל העם מב[וכה] [ב]שורות האופוזיציה והבליט [...] לוקי הדעות שבתוכה. אנשי [האופו]זיציה הימנית, שתמיד מתח[ו ביקורת] על דה־גול בגלל הכישלונו[ת...]רים בדרך לאיחוד אירופה, [...] להגות בתשובה חיובית במישאל. [...]בדיגאים אלה מנסים לצאת [...] באומרם: „אנו נאמר „כן", אבל לא לממשלה". אך זוהי דחוקה כצב בעיני הציבור [...] הדוהה כנה.

קשה עוד יותר מצבה של [האופו]זיציה השמאלית ואמנם. לשל[וש מפ]לגות השמאל שלש עמדות [...] הקומוניסטים החליטו להצביע [„לא"] בהתאם להתנגדותם המסורתית [ל]קיומו של „השוק האירופי" הא[...] הראדיקלים ימליצו לפני [...] להצביע „כן" בהתאם לעמדתם [...] זכות זיקה אירופית. אולם [...] ירצו להסביר — כפי שבב[...] בנהיגם, ז׳אן ז׳אק סרוואן־[שרייבר] (בעליו של העתון ל׳אכספרס) „כן" זה איננו מכוון לפומפידו [ול]מדיניותו. לעומת זאת, החל[יטו ה]סוציאליסטים להימנע מהצבעה.

פחד ההימנעות

שאלת ההימנעות, אף ש[...] את המחלוקת בשמאל, היא ה[...] ביותר את המישטר. פומפידו חושש מעצם התוצאות של ה[...] סקר דעת הקהל הראה, כי 7[...] רב יצביעו „כן", 14 אחוזים [...] ו־29 אחוזים נוטים להימנע [...] או להטיל פתקים לבנים ל[...] שיעור זה של נמנעים כדי [...]ביכים אלה מעיני אנשיו של [פומ]פידו. פירושו שרבים מאד א[...]צים להשתתף ב„משחק" של פ[ומפידו].

יותר מכל, חוששים מטעי[...] מאדיכותו של הבוחר. כיוון ש[...] בניגוד לבלגיה, אין מוטלת [על ה]אזרח חובת ההצבעה (כלומר, [הימנ]עות איננה עבירה על החוק) ראשי השלטון אינם מתאבינ[ים] [כיצד] יצביע הבוחר אלא אם בכלל [...] ראשי השלטון מטילים, איפוא [עיניהם] על שמים ומתפללים כי ב[...] יימשך מזג האויר הגרוע. אם [...] קמש אביבית וחמים כחולי [...] הצרפתים אל הדרכים והשדות [...] הסיכויים, כי הצרפתים לא [...]צבעם אל הקלפיות כדי להצ[ביע על] שאלה שבעצם אינה מעניינת [...]

„האצבע הציונית" והכמורה ביוון

ראשי הכנסיה האורתודוכסית ביוון מחדשים את עלילות „הפרוטוקולים של זקני ציון"

מאת מ. מאור, סופר „מעריב" באתונה

ממשלתה הצבאית של יוון דחתה מחאות שהגישו לה ארגונים יהודיים נגד „מסע השמצות ודיבה" שעורכים אנשי הכנסיה היוונית האורתודוכסית נגד היהודים.

מיניסטר החינוך והדתות ביוון, מר גראסימוס פראנגאטוס, טען במכתב קצר למועצה המרכזית של הקהילות היהודיות ביוון, כי הופעות אנטישמיות אלה הן תוצאת הסיבות ושיוביהן הם „אנשים בלתי אחראיים".

עוד כתב המיניסטר במכתבו מן ה־4 באפריל, כי ההתקפות שפגעו ברגשות של יהודי יוון „כלל אינן משקפות את הדעה הרשמית של המדינה או הכנסיה".

„כל הפירסומים הללו נעשו ביוזמת אנשים בלתי אחראיים, שכמה מהם אינם מהססים לתקוף אפילו את ההנהגה של הכנסיה האורתודוכסית" — נאמר במכתבו של המיניסטר.

ביוון חיים כיום כ־4,500 יהודים. המדינה בעלת מסורת ארוכה של סובלנות דתית, שכמעט לא היו בה תופעות אנטישמיות. רבים מבין 10 אלפים היהודים היוונים, שניצלו מידי הרוצחים הנאצים במלחמת העולם השניה, מילטו את עצמם הודות לידידים נוצריים.

את ההתקפות נגד היהודים ביוון ערכו אנשי כנסיה יוונים המתנגדים לבונים החופשיים, לחברי מועדוני רוטרי ולכת „עדי ה׳" וטוענים כי אלה הם „גופים השאיים של היהדות (או הציונות) העולמית, המנסים להשיג שליטה בעולם". עוד טוענים אנשי הכנסיה כי החיבור האנטישמי הקרוי „הפרוטוקולים של זקני ציון" הוא תוכנית מפורטת להשתלטות יהודית על העולם.

המסע האנטישמי הגיע לשיאו השנה כאשר קרא הבישוף כריסוסטומוס — בדברו נגד הבונים החופשיים, אנשי רוטרי ו„עדי ה׳" בדרשה בכנסיה באתונה ב־27 בפברואר — לראשי השלטון ביוון, שנכחו בכנסיה, לנקוט פעולה להצלת „יוון של היוונים הנוצריים", ביטוי השגור גם בפי ראשי המשטר.

אמר הבישוף: „האויב ניצב בשערנו. אין אני מגזים. הוא שסני בתוכניותיו ואיום בבואו להוציאן לפועל. האצבע הציונית שמנעו עליה מפרוטוקולים מסויימים, המסתתרת מאחורי הארגונים החשאיים הללו, כשפיגה על ארגוני הנוער וגורמת להוקעת והרפיית המצפון האורתודוכסי". דברי הבישוף עוררו את הקונגרס היהודי העולמי, שמרכזו בז׳נווה, למחות בתוקף באוזני מיניסטריון החוץ היווני והכנסיה היוונית. מחאה הגיש גם הוועד היהודי האמריקני לשגרירות יוון בוואשינגטון. המחאות הועילו רק בכך שכאשר הודפסו דברי הבישוף בבולטין הרשמי של הכנסיה היוונית „אקלסיה", נמחקו מהם ההערות הפוגעות שהתייחסו לציונות, לבונים החופשיים ולאנשי „רוטרי".

היתה זו האחרונה בסדרת ההופעות האנטישמיות מצד אנשי כמורה יווניים. הופעות קודמות הניעו את המועצה המרכזית של הקהילות היהודיות ביוון לפנות בעניין זה אל מיניסטר החינוך והדתות באתונה. במכתבה נקבה המועצה בשמותיהם של שלושה בישופים אחרים ובשמו של ארכימאנדריט, שהאשימו את היהודים במימון פעולות „אנטי נוצריות" של הבונים החופשיים, אנשי רוטרי ובעיקר „עדי ה׳". המועצה הודיעה למיניסטר כי נציגיה הגישו מחאה לארכיבישוף יירונימוס, ראש הכנסיה היוונית, על עלון אנטישמי שכתב ארכימאנדריט הארלאמבוס ואסילופולוס. העלון הודפס בבית דפוס של הצבא היווני. „הוד קדושתו אמר בפגישה עמנו כי אין הוא מסכים עם השקפות הארכימנדריט אך אין הוא יכול לעשות דבר לשים קץ להשקפות ההשמצה על היהודים", נאמר במכתב המועצה.

בסופו של דבר הצליחה המועצה לשכנע את ממשלת יוון להפסיק את הדפסת העלון בבית הדפוס של הצבא, אך אף על פי כן הופץ העלון בכמה בתי־ספר במדינה.

במכתב המועצה נאמר כי התבטאויות של הבישופים של אלכסנדרופוליס וולוס ודריקאלה הכילו „דברי השמצה חמורים כלפי היהדות". המועצה ביקשה מממשלת יוון לשים קץ למסע האנטישמי, נראה כי השלטונות באתונה לא נקטו כל פעולה של ממש בעניין זה.

„שנאה ועויינות כלפינו נזרעות בלב אזרחו הנוצרים. איש אינו יכול לחזות מראש אילו תוצאות חמורות עלולות להיות לפעילות זאת. היהדות איננה מוכנה להשלים עם השמצה ודיבה" — נאמר במכתב המועצה, שעליו חתומים יו"ר המועצה יוסף לנגר ומזכיר המועצה, דוד צרפתי.

בתשובתו מציין המיניסטר היווני את „רגשי הכבוד והחיבה שרוחשים הכנסיה האורתודוכסית והמדינה כלפי היהודים ביוון". הוא מזכיר את סבלם המשותף של היהודים והנוצרים ביוון בתקופת הכיבוש הנאצי ומסיים: „היו בטוחים כי רגשות אלה של היוונים האורתודוכסים לא השתנו".

נתיביו של דר' ויתקון במשפט ובחקירה

מאת אלי אייל

עם פירסום הדו"ח של ועדת ויתקון, יש בוודאי רבים שתהו: מיהו השופט ד"ר אלפרד ויתקון? מנסחו של דו"ח ועדת החקירה בענין נתיבי נפט — האם הוא פרו־מימסד או אנטי־מימסד? תאוריסט, או ליברל? שמרן או רדיקל?

היו שחשו השבוע שלא הבחין ויתקון בין תפקיד שופט על כס המשפט לבין תפקיד שופט כיושב ראש ועדת חקירה והחיל מושגים משפטיים מובהקים על תופעות חברתיות. מה שמוכח כאשם בבית משפט, אמר, אינו מוכח כמילא כמנהל ומנהיג בסקטור הציבורי. התרעומת של האיש המשכיל היתה על כי כתעודה החשש סבא השופט, שנלקח להיות יו"ר ועדת חקירה כאדם בעל הרגשת חוש צדק, ראה בתום לבו את המשבצות הבני הסעיפים ולא את המשבצות החברתיות מאחורי מילותיו.

לעומת זה הסביר יודע־דין כי ויתקון כתב דין וחשבון, אבל חשב גם על פסק דין שאולי יתבסס מדיון משפטי כתוצאה מדו"חו. מסתבר כי אלפרד ויתקון, כשופטיו המעולים של בית המשפט העליון, מחפש את האמת והצדק לפי דרכו.

המשפט והציבור

מכל מקום ברור וידוע לכל העוקב אחרי פסקי הדין של שופטי ביהמ"ש העליון, כי איכותו, השקפותיו, כי רקע של השופט כותרים ריכוזיהם בפסקותיו. "מי שבהכללם בתוספת...", כתב פעם פרופ' מנחם אלון מן האוניברסיטה העברית, "לא רק שהעולם הוא מאמת עובדותיה, אלא אף אין בהתעלמות כלפי חוק — שנה שמעלה הוא יוסדי זה בשיחות רעים כלפי פנים — לא כשהם הגינות ולא משום הוספת כבוד כלפי הברכה השופטים".

עליכן, האיש השואל "מי אתה ד"ר ויתקון", משובה לפסקי הדין הרבים שחיבר, ומהם עולה דמות של הדשן, בהיר מחשבה ונימוס, ושופט המגנה לתתם את המשפט לעגלת החברה ולא לרצות במשפט חזות הכל, ללא קשר למציאות. "המשפט הוא נחלת הציבור", כתב במסתו "משפט וחברה", "ואנשי המקצוע אינם אלא נושאי כליו. לכן זקוק המשפט להבנת הציבור. משפט שאינו אלא ענין לכת סגורה כמסורת של משפטאים, אינו מסוגל למלא את תעודתו בחיי החברה".

על ועדות חקירה שבראשן יושב שופט

אלא שויתקון סבור — וזה אולי חלק מתשובה לטוענים כי דו"ח נתיבי נפט הוא יותר "משפטי" ופחות "חברתי" — ש"חוגים נרחבים בארץ, רואים מאלה התעסים עצמה בחיינו הציבוריים, אינם מעריכים כראוי את תפקידו הנורמטיבי של המשפט. ואין מקורה של תופעה זו בחוסר רצון טוב להיפך. לעתים מתבטאת ההערכה הבלתי נכונה בכך שמטילים על המשפט תפקידים שאין בכוחו לבצעם. דורשים ממנו לפתור בעיות, שרק בדרך פוליטי ניתן לפתרן".

עשהאל שהביא ויתקון עצמו בכמה דברים אלה לפני עשר שנים.

השופט העליון ד"ר אלפרד ויתקון

מאלפת בסכיכות הפרטיות שלה לענייני היום. "מרבים אצלנו, כתב אז ויתקון במאמר על 'המשפט בארץ מתפתחת', למנות ועדות חקירה שבראשן יושב שופט, ואף המחייב — כמותי — בתוך כלל תופעה זו מקום אותה בברכה, כסימן לאמון שרוחשים למעמד השופטים במדינה, וכן מכיוון שנוכחותו של שופט משדרת ערובה לניהול החקירה לפי כללי הצדק הטבעי, אף אם הנושא כשלעצמו אינו "משפטי" כלל וכלל — מובחה להביע ספק לגבי המספר של המקרים, אם אמנם לא השתמשו בהם ברשות השופטת ללא תועלת ושלא כהלכה". מותר אולי להסיק מדברים אלה כי גם בחקירה של פרשה מסוימת מאד (נתיבי נפט) לא היו לו יומרות לטפל בתיקון הבידות של כל החברה הישראלית.

לא שויתקון חושש מהתעסקות השופטים בעניינים פוליטיים. אדרבא, הוא מהיר מפני הפריה באיסטניסיות ובדתיותיה של שופטים לטפל בעניינים פוליטיים רגישים. בענין זה חולק הוא על שני נשיאים של ביהמ"ש העליון — הד"ר משה זמורה המנוח ויצחק אולשן — ובהרצאה שנשא על "פוליטיקה והמשפט" הציע להשלים עם הצורך "לחפש את שביל הזהב בין אקטיביזם שיפוטי לבין התאפקות".

שאף להיות שופט

ויתקון, מסתבר, רצה תמיד להיות שופט. כאשר ביקש להתקבל לעבודה במשרד עורכי הדין הידוע, ואז הגדול בארץ, של ש. הורוביץ וכו', אמר לו עו"ד אברהם לוין כי יתקבל לנסיון של שישה חדשים. בזמן זה יראה הוא (ויתקון) אם נראה לו העבודה בו ויראה הוא (לוין) אם מתאים ויתקון לעבוד במשרדו. אלא שויתקון, כאיש ישר, כבא לבנין להעיר, כי בעצם מכוון הוא להיות שופט. שלום. בכל זאת קיבלו לוין לעבודה ורק איחל לויתקון כי כאשר תנוחו העלה על שיפוט בביהמ"ש הד שלום לכס שיפוט גבוה יותר. ואמנם החל ויתקון, עם קום המדינה, את הקריירה שלו כיד כשופט בביהמ"ש המחוזי ובנשיא תורן. עד אז "הרבי אל" לביהמ"ש העליון וב־1954 מונה רשמית לשופט בו. היום, בן 62, הוא השופט הבכיר בביהמ"ש העליון (אגרנט, זוסמן, לנדוי, ברנזון, הרב קוק, חיים כהן, מני, עציוני, יצחק כהן). בן היהים, שעוד היה עו"ד מספרת בשמו האנקדוטה הבאה: אלפרד ויטקובסקי (בשם שינה שבו לשם עברי) נשלח להגן על "קייד" בלתי סבוך ולהפתעתו הפסיד את התיק. כה בעברה עליו רוחו כאשר כי אם כך קורה לו, אות הוא שעליו לעבור מן עצמם. או רבים מיוצאי גרמניה המבנלים: לגדל תרנגולות, ברכות השבים (היום הדר רמת"ים). אף־על־פי־כן שוכנע ויתקון כי הגבוה אחת אינה אובדן כל הכלכלה וביהמ"ש העליון זכה בחבר בולט — קרהדרהרסיאלי ומהטוס — בתוך חבר שופטים יחיד בגינו ברכתם, בגוון אישיו ובהגינותם.

מומחיותו של ויתקון היא דיני מסים. על כך כתב ספרים חודש הלכות. הפסיקה בעניינים אלה (כגון מה זו הכנסה החייבת במס, הוון כספים וכו') חשובה לחיים הכלכליים בכל היות החוק כללי ויישובו נעשה לא מעט על ידי פסקי הדין.

אבל כמשפטן בעל השקפת עולם וכיוון חברתי נבחן ויתקון בבג"ץ. פסקי דינו — אם עם הרוב ואם במיעוט — משרטטים הווים במימד הציבורי שלו.

פסיקה שבאה לתקן את התחיקה

מה הן המטרות שהשיפוט מבקש להשיגן? לפי ויתקון הן שלוש: לעשות דין וצדק בין אדם לחברו; להראות קבל עם ועדה שהשיפוט הוא עניינו של הציבור ואחת הצורות של המדינה הריבונית מתגלית בהן; וליצור גוף דינים והלכות — תקדימים — שיעודים להיות נר לרגלי מהדיינים העתידים לבוא ולהאיר את עיני הלומדים.

במילים אחרות ויתקון בפסיקה רוצה לתקן גם את התחיקה הטעונה תיקון. בענין זה הוא לוחם עקשן שהגיע להישגים. מלחמתו היתה כפולה — נגד השמרנים החוששים מחידוש ורואים ברשות השופטת הד מוסיפי לתחיקה, ונגד המבקשים — באמצעות תחיקה — לצמצם את סמכות ההתערבות של בית המשפט העליון (כבית משפט גבוה לצדק).

מה קורה כאשר המחוקק כותב שסמכות הפקיד, או הועדה, היא **סופית**. מסתבר שויתקון הוא אביר ההתערבות (של ביהמ"ש) ואין כמוהו בבית המשפט העליון המפליג בזמות ביהמ"ש להתערב לא רק ב**מיקצוע** המדיניות אלא, לעתים, גם במדיניות עצמה.

כך כתב ב־1960: "חרי המעילות השלטונית מתנהלת לעתים במסגרת שלא הוסדרה בדרך החקיקה כלל או שהוסדרה רק בצורה כללית ורחבה; ובמצב זה אין לאזרח להיטען על זכות שבחוק שעמדה לו והופרה. סבור אני כגם במצב זה אין אנו חייבים ואין אנו רשאים להצר את תחום שיפוטנו ולהפנות את האזרח למוסדות אחרים, כאילו עשויים להביא לו ישועה. מצווים אנו, אף במקרה כזה, לבדוק אם אין בפעולה השלטונית משום שרירות, הפליה, או אי־סבירות מובהקת. השכירה של המסכות שני לאחזן בה, שעלינו להיזהר מהם: אחד שלא נחרוג מגדר סמכותנו ואחד שלא נחסם למצוא אותה עד תוכה".

דברים אלה צוטטו על ידי השופט צבי ברנזון כאשר ביהמ"ש העליון (בהרכב אולשן, ברנזון, ויתקון, גו...) בקש לבטל החלטה של ועדת מיכרזים על מסירת עבודה לאריזת פרי לשיווקה. ביהמ"ש אמנם ביטל את המיכרז אך לנשיאו הקודם, יצחק אולשן, היו היסוסים לגבי סמכות ביהמ"ש להתערב בענין. לויתקון לא היו היסוסים כאלה. אדרבא, קבל הוא על "מצב כזה, שבו נמצא בית המשפט מוסמך לדון בתרעומתו של האזרח, אך נטול כוח לתקן את המעוות, אינו רצוי כלל וכלל".

את הישגו הגדול רואים בתיקון חוק בתי המשפט (סעיף 33ב'). נהוג היה עד 1957 כי פסקי דין של ביהמ"ש העליון מחייבים אותו עצמו כתקדים. ויתקון לחם בזה בכל הזדמנות. היה זה ביניהם הוא הדיון בדבר החלטת ועדת ערעורים על החלטה של קצין הגמולים לנכים. ויתקון טען כי החלטה זו אינה סופית וכי ביהמ"ש העליון אינו קשור לתקדימיו. פסק דינו הלך נגד הרוב (הרכב של חמישה שופטים) אבל השקפותיו זכו לביטוי בתיקון שני חוקים.

בא בילוי תיקנה הכנסת את "חוק הנכים (תגמולים ושיקום)" ובמקום כאשר קודם כי החלטת ועדת הערעור היא סופית נקבע להתערב ועקרון הגמולים רואים לערער לפני ביהמ"ש העליון בשבתו כביהמ"ש לערעורים אזרחיים. אך ורק בנקודה משפטית. ובו ביהמ"ש העליון עצמו הולכים, לאחר מכן, שהוא יכול להתערב במסקנות ועדת הערר גם אם יש די חומר ראיות — כלומר בשיקול דעתה של הוועדה ולא רק בנקודה משפטית.

אך הישגו של ויתקון בו מדברים ביהדות בתי המשפט כפנייה במשפט הישראלי הוא תיקון חוק בתי המשפט. בשלל הערותיו בפסקי דין הוחלט ב־1957 כי "הלכה שנפסקה בביהמ"ש העליון מחייבת כל בימ"ש חוץ מביהמ"ש העליון".

בין בית המשפט העליון לבתי הדין הרבניים

יצאו בתחום שויתקון מקובל בו כמקורבנו בין כל חברי ביהמ"ש העליון. זהו התחום של דת ומדינה. גם כאן גבה ויתקון להרחיב את סמכות ביהמ"ש העליון אשר אינו יושב בערעור על בתי דין רבניים. אפילו השופט חיים כהן מקבל זאת כהלכה פסוקה והכוהן קבע שאין לביהמ"ש אורתי להתהר אחר מדותיהם לענין ובתוך ומינו של דין דתי. ויתקון, בינתיים בביטוס וכבעס בדעת יחיד, מאמין כי ביהמ"ש העליון מוסמך להתערב בהחלטותיו של בית דין רבני. "לדעתי לא ייתכן שיהא בית משפט בישראל שענין שבהלכה יהיה לפניו מעין ספר סגור", כתב.

"כאינטרוונציוניסט" מובהק אין פלא שויתקון סבור כי מותר לביהמ"ש העליון להתערב בענייני בית הדין הרבני.

"החלק המשכיל והמתקדם שבציבור"

עבודה פעם כאלה. מה דינו של הסכם כנעשה בין ראובן ולאה כלפיו התחייב ראובן, בעודו נשוי לרחל, לשאת לאשה את לאה לאחר שיתן גט פיטורין לרחל. השופטים משה זילברג (ולשעבר מ"מ נשיא ביהמ"ש העליון) חיים כהן הסתמכו שניהם על המשפט העברי אבל הגיעו למסקנות שונות: כהן קבע כי בהסכם כזה אין פגיעה במוסר הציבורי ובסדר הכללי זילברג טען כי יש בהסכם כזה פגיעה כזו. ויתקון, השלישי באותו הרכב, טען כי את התשובה אין בכלל לחפש במשפט העברי, שכן "נראה לי כי הציבור שלנו רוצה לראות את עצמו כחלק ממשפחת העמים הנאורים ולהיות שותף לאותם ערכים המעצבים את דמות העולם התרבותי כולו".

תיוה פיסקה באחד מפסקי הדין של ויתקון שקוממה אנשים דתיים. "כשהתייצבה לפנינו שאלה", כתב בפסק דינו בתיק גינגר נגד ריינפלד נגד רוזה יעקובסון, "שהיא, לאמיתו של דבר, שאלה סוציולוגית ולא משפטית ("מוסריותו" של הסכם — א.א.), מצווים אנו, כשופטים, לתת ביטוי ותוקף, לא לדעותינו הפרטיות, אלא למה שנראה לנו כמשקף את דעת הציבור, והכוונה היא לחלק המשכיל והמתקדם שבתוכו".

"מה פירוש לחלק "המתקדם" והמשכיל בתוכו"? שאל פרופ' מנחם אלון בספרו חקיקה דתית. "החלק המשכיל וה"אינו" מתקדם אינו נימנה עם אלה שקובעים את דעת הציבור בדבר מוסר הציבור וסדר כללי בענין הסכם כזה בשטח הנישואין? ומיהו זה שהוא משכיל אך לא "מתקדם"? הרי אין מנוס (כותב פרופ' אלון) מאשר לראות בקביעה זו עצמה מסקנה הנובעת מהשקפת העולם האישית של השופט!"

חופש הפרט ובטחון המדינה

דומה כי ויתקון הצליח לתעתע במתבוננים בו בהופיעו (בפסקי הדין שלו ובכתביו) בדמויות שונות על עניינים שונים. הוא ליבראל בענייני חופש הפרט, אך לאומיותו גוברת על הליבראליזם בענייני בטחון המדינה. בלשכתו תלה תמונה יחידה: חייל מתפלל ליד הכותל המערבי. במה ביטוי לאומיותו של ויתקון: בכותל המערבי או בחייל צה"ל?

אומרים על ויתקון שאם יעמדו לפניו שני מועמדים להתמחות ואחד מהם הוא צנחן בצה"ל, יעדיף אותו השופט על פני מועמד שכישוריו המשפטיים בולטים יותר. רגישותו לענייני בטחון המדינה היא אולי הסיבה שיש רואים בו אטאטיסט (מאמין בשיטה שלפיה נתונים התכנון וההנהלה בידי המדינה) אם כי דווקא בענייני כלכלה אין כמוהו בעד התערבות ביהמ"ש בהחלטות הרשות המבצעת ("הצרה, כתב, שבהרבה מקרים אין אבחנה — בין מדיניות לביצוע מדיניות — אלא ענין של נוסח. הכל תלוי כיצד מנסחים את המדיניות").

היה זה כאשר תנועת "אל ארד" הערבית הלאומנית ביקשה לרשמה כאגודה שתומכיה אף־המכוונה על כי מחוז חיפה סירב לרשמה בנימוק שמתקנון האגודה עולה ברורות כי היא נוסדה בכוונה לפגוע במדינת ישראל. בענין זה אין חושש ויתקון מטיעונים של חופש ההתאגדות וחופש הביטוי. "לא פעם", כתב "קרה בהיסטוריה של מדינות בעלות משטר דמוקרטי תקין, שקמו עליהן תנועות פאשיסטיות וטוטליטריות למיניהן, והשתמשו בכל אותן הזכויות של חופש הדיבור, העתונות וההתאגדות, שהמדינה מעניקה להן, כדי לנהל את פעולתן ההרסנית בחסותן. מי שראה זאת בימי הרפובליקה של ויימאר לא ישכח את הלקח".

בית המשפט העליון בישראל נוטה, ככל שעוברות השנים, לטבוע חותמו על החברה, בנושא המזכיר, לעיתים, את בית המשפט העליון של ארה"ב. עד כדי כך מנסים למצוא הקבלות בין ביהמ"ש העליון בירושלים לביהמ"ש העליון בוושינגטון, שפרקליט ותיק ומנוסה אמר השבוע: "בביהמ"ש של ארל וורן (הנשיא הקודם והליברלי של ביהמ"ש העליון האמריקני) ויתקון היה עם הרוב. בביהמ"ש של וורן ברגר (הנשיא הנוכחי השמרני) ויתקון היה ביותר במיעוט".

השופט ויתקון (משמאל), כיו"ר ועדת החקירה לענייני "נתיבי נפט" עם מנהל החברה מוטי פרידמן.

דו"ח הועדה

ועדת החקירה בראשותו של שופט בית המשפט העליון, ד"ר י. קונויקס, סיימה את חקירתה בפרשת "דרכי המאפייה" המנהלה, מר יאיר מאנסקי הגישה את הדו"ח שלה לשר המשטרה. הרוב בועדה מצא, כי מר מאנסקי ניהל את המאפיה ביעילות רבה, ביחוד בכל הנוגע לקשריה העדינים בחו"ל. הוא הגדיל בכך באופן ניכר את הכנסות המדינה במטבע זר. תמה אמנם, ציינו חברי הועדה, לאן נעלמו 7 מיליון דולאר שנאספו במגבית של מהמרים בלאס וגאס לטובת מגן דוד אדום בישראל. אולם יש להניח כי במסגרת עסקיו המסועפים נשכח מלבו של מר מאנסקי סכום פעוט זה ועל כל פנים, אין ספק כי הוא אמנם יעביר אותו ליעודו ברגע שיתגלה. טענתו של מר מאנסקי כאילו הוא הסתיר את הד"ל מיליון בצינצנת והעוזרת זרקה את הצינצנת, לא נתקבלה על דעתו של המיעוט בועדה.

הועדה לא מצאה כל פגם בעובדה, שסגן שר המשטרה, ד"ר אייל בינשטיין, מסר לידי מר י. מאנסקי את ניהולו של הפשע המאורגן בארץ. יש לזכור, כי הכנופיות הזרות הגיעו לישראל בלי שנהיה מוכנים לכך וקשה היה למצוא אדם בעל נסיון דומה לזה של מר מאנסקי. ואכנם, הוא הוכיח את כישוריו במקרים רבים והפעיל את הפשע המאורגן לשביעות רצונם של הפושעים ושל השלטונות גם יחד. יתכן, קבעו חברי הועדה, שאיסטניסים ופדנטים לא היו יורים בקורבנותיהם בנוכחות בני המשפחה, אולם מר מאנסקי לא נבחר לתפקיד זה משום היותו איסטניס.

הועדה הקדישה תשומת לב מיוחדת לפרשת מכירת משכן הכנסת. בעדויות שנמסרו לועדה מסתבר, כי בתוקף מינויו מכר מר מאנסקי לחברה דרום אמריקנית את משכן הכנסת, תמורת 8 (שמונה) ל"י, לצרכי הפיכתו לבית מלון. מר מאנסקי סיכם את העולה כי זה היה מחיר סביר. לאור העובדה כי בהכשרתו המקצועית של משמר הכנסת בלבד (מלצרים, פקידי קבלה וכו') יושקעו כחצי מיליון לירות. אולם, קבעו חברי הועדה, מתמיהה במקצת העובדה כי באותו זמן מכר מר מאנסקי זוג מכנסיים ישנים לאותה חברה דרום־אמריקנית במחיר 13 מיליון דולאר. "ואנו שואלים את עצמנו — נאמר בדו"ח קונויקס — האם אין קשר כלשהו בין העובדה שהמשקיעים הזרים שילמו למר מאנסקי 13 מיליון דולאר תמורת זוג מכנסי קורדרוי מרופטים, ובין העובדה שהוא העניק להם רשיון לקנות את משכן הכנסת ב־8 לירות. לאחר ששקלנו את כל הנתונים מצאנו, כי לא היתה כאן עיסקה מפוקפקת, והאיל והכנסת באמת לא שווה יותר".

נכון אמנם, מציינת הועדה, כי י. מאנסקי לא הצטיין בתחום הניהולי לעצם העובדה שהשפע פרוצה נתגלה בזמן העברתו בארגז סגור מתל־אביב לירושלים. יש בה כדי לעורר תמיהה. "לעומת זאת — מציינים חברי הועדה — לא מצאנו כל סימוכין לטענה כאילו היה י. מאנסקי מעורב בעיסקות בלתי מוסריות".

הועדה רשמה לפניה בצער, כי הצד מ.ה. פסר, שהתחיל להעיד בפניה על חלקו של י. מאנסקי בטבח הדמים בכיכר דיזנגוף, נרצח באופן בלתי צפוי. ליד גופתו נמצא אמנם פתק עליו היה רשום, בדם, כי "ככה יעשה לכל שמעיד נגד מאנסקי", אולם אין כל בטחון באיזה מאנסקי המדובר. על כן נענתה ועדת קונויקס לבקשת פרקליטו של מר מאנסקי והחזירה לו את הצילומים בהם נראה מר מאנסקי יורה במתקהלים בכיכר דיזנגוף. המיעוט הסתייג מהחזרת הצילומים.

לבסוף החליטה הועדה פה אחד להמליץ לפני שר המשטרה להדיח מתפקידו את המפקח ג. זיב, שהתחיל בכל הפרשה שעה שהעלה נגד י. מאנסקי חשדות שוא. ההתנכלויות על אנשים כמותו של ג. זיב היא בניגוד לאינטרס הציבורי — קבעה הועדה.

י. לפיד

هكذا من الاصل

האזרח לא ייהנה מחלוקת קרקעות המדינה לקבלני־בנין

רק תיכנון לטווח ארוך של פיתוח הקרקע יסייע להוזלת הדיור בעתיד

מאת יובל אליצור

ישראלי המתוסכל והממורמר, שאינו מבין מגיין אוזלת־היד של מוסדות ממשלתו נוכח ההשתוללות בשוק הבנייה, נתפס באחרונה למספר „תרופות־פלא" להוזלתן, של הדירות בישראל.

לאמיתו של דבר, כדובר בסיסמאות־סרק, שהמתפתים להן רק יביאו אכזבה לעצמם — ורווחים נוספים לספסרים למיניהם.

הצעות אחדות קוראות להוזיל את הבנייה על ידי הפחתת המסים המוטלים כיום על חומרי הבניין, או על ידי תיעוש שיטות הבנייה, הבאת פועלים אומנים מחו"ל והפסקת הבנייה הציבורית. הצעה אחרת היא „להפשיר" קרקע ממשלתית ולמכור אותה לקבלנים במחירים נמוכים, ובכך להוזיל אחד ממרכיבי הבנייה.

מבין כל ההצעות הללו, היחידה העשויה להביא להוזלת מחיר הדירות בקרוב — אף כי לא מייד — היא זירוז תהליכי הבנייה על ידי תיעוש, או על ידי יבוא עובדים (בעיקר לעבודות־גמר) או על ידי יבוא אסלות ואמבטיות ופריטים אחרים שהמחסור החמור בהם מעכב כיום את מסירתן של אלפי דירות, העומדות „כמעט גמורות" זה חדשים רבים.

מחיר הדירות כיום — אולי אף בחודשים הקרובים — אינו מושפע כמעט כלל מן ההוצאות הפעולות של הבנייה, אלא מאי־איזון בין היצע הדירות לבין הביקוש להן, ביקוש שבמקרים רבים הוא ספקולטיבי — תופעה המקבלת עידוד מהודעותיהם התכופות של קבלנים רבי־יכולה.

לאורך ימים נודעת חשיבות רבה לשינוי בשיטות הקצאת הקרקעות הציבוריות לבנייה, אך אם לא ייעשה מייד משהו בתחום הביקוש וההיצע (ובכלל זה חתימת חוזי ההתקשרות מיידיים בין משתכנים שנמצאו זכאים ובין משרד השיכון לגבי אלפי דירות הנמצאות בבנייה ומיועדות לזוגות צעירים ולאחרים) לא תהיה כל תועלת לא בהפחתת המסים על חומרי הבניין ולא בהקצאת קרקעות במחיר אפס לקבלנים.

„קפיצה מעבר ל„מחסום"

אם יקציב היום מינהל המקרקעין קרקע מוכנה לבנייה, במחיר שהוא פחות ממחיר השוק (הנקבע כאמור בהתאם לתנאי היצע (וביקוש) ייקבע ההפרש כידוע על ידי הקבלנים או — במקרה הטוב ביותר — על ידי המשתכנים עצמם, אשר לא יהססו לשלם רווח זה בהזדמנות ראשונה שתיפול לידיהם.

דוגמה אופיינית לאמת פשוטה זו ניתן לראות במה שאירע בשיכוני רמת אשכול בירושלים: הממשלה, שהיתה מעוניינת ביישובם של יהודים באיזור זה של ירושלים, הקצתה קרקע במחירים אפסיים לרוכשי הדירות הראשונות. כדי לבנות ספסרות, קבע משרד השיכון, כי חלק מן התמיכה בערך הקרקע יינתן בצורה של „הלוואה עומדת" בגובה של כ־5,000 ל"י, הלוואה שתהפך למענק, אם המשתכן הראשון לא ימכור את דירתו במשך חמש שנים לפחות.

עד מהרה נתברר, כי „ההלוואה העומדת" לא היוה מכשול בפני אלה שרצו למכור את הדירות במחירי רווח, שכן המחירים קפצו ועלו בהרבה מעל ל„מחסום" שקבע משרד השיכון. אילו נקטה הממשלה שיטה של רמת־אשכול בכל מקום אחר בישראל, גורמת היתה בכך לריבוי עושרם של מעטים על חשבון הציבור. זאת ועוד: מכיוון שמחירי הדירות אינם עולים בקצב אחיד בכל חלקי הארץ, יש להניח כי דירה באחד מפרברי תל־אביב תתייקר ביתר מהירות מאשר דירה בקרית שמונה, למשל, הרי הקצאת קרקע במחירי חינם תעודד דווקא את המתיישבים במרכזי הארץ ותכשיל את פיזור האוכלוסיה. מכירת קרקעות המדינה לא במחירי ביקוש אלא במחירי „עידוד", תעודד דווקא את אלה המתגוררים במרכזי הארץ והראויים פחות מאחרים לכך. כדאי לזכור: בשלומי אין כל מחסור בקרקע למשתכנים!

„הקרחת של זליג"

אגב, בבדינות אחרות — בארצות־הברית, למשל — נוטלים לידם קבלנים שטחים לא מפותחים ומשקיעים את הסכומים האדירים הדרושים לבניית התשתית: כבישים, ביוב, חשמל, טלפון וכו'. הקבלנים מקצים גם את השטחים המיועדים לבנייני־ציבור ומסייעים בהקמתם. השקעתם זו מעלה את ערך הקרקע שבידם ומצדיקה את הרווח שהם נוטלים בעת מכירת הדירות שהם בונים.

בישראל, לעומת זאת, הפגינו הקבלנים אי־רצון או אי־יכולת להשקיע את הסכומים המתחייבים מפעולת פיתוח המקרקעין, והם בוחרים עד שהממשלה תפתח את השטח באמצעיה היא. כך אירע באשדוד, שבה נעשה אחד הנסיונות הבטוחים למסור ליוזמה הפרטית בישראל הקמת שכונות עירוניות.

ההבדל, כי החברה המפתחת נהנתה מעליית ערך הקרקע, בעוד שהממשלה הפקיעה את הסכומים הדרושים בפיתוח התשתית — אולי כסיים שקצב הפיתוח בישראל כוורה ואין היוזמים הפרטיים מספיקים להקדים את הקופה הציבורית.

הניסיון הישראלי מוכיח עוד, כי כאשר נמסרים לחברות השיכון שטחים שעברו התהליך של פיתוח כ„הרבה קרקעית", בונות בהם החברות בשכבצות קטנות ומפתיגות עד שיעלו המחירים באזור, ואפשר יהיה להשיג מחיר גבוה יותר בעד הדירות בשפה שנותר. העברת שטחים גדולים יותר לחברות השיכון עלולה איפוא להביא להאטת הבנייה ולא לזירוזה.

אנשי הקבוצ זוכרים את „הקרחת של זליג", אותו שטח שזליג לבון, להעביר אי־„שיכון עובדים" לא בנה בתקופה לבינתיים יעלו מחירי הקרקע.

בערים — קרקע פרטית

ראוי שתובא בחשבון עובדה נוספת, שאף היא קובעת לא־מעט את מחירי המקרקעין לדירות בישראל: בעוד אשר בכל שטחה של מדינת ישראל עומדים לרשות מינהל המקרקעין (קרקע ממשלתית וקרקע של הקרן הקיימת) כ־92 אחוזים מקרקעות המדינה, ורק 8 אחוזים מן הקרקע פרטית, הרי במרכזי הערים הגדולות הוותיקות, ובייחוד באזור תל־אביב, היחס הפוך: רק 8 אחוזים משטחי הקרקע בידי המדינה, והיתר פרטיים.

מאז ראשית המאה ה־19 — מאז פיתח דוד ריקארדו את התיאוריה של הרנטה הדיפרנציאלית — ידוע כי ערכה של קרקע גבוה יותר בכל שהיא נמצאת במרכז. לפיכך, אם במרכז הערים לא ירדו מחירי הקרקע, אלא להיפך, ימשיכו לעלות מכיוון שבעלי הקרקע הפרטיים ינקטו שיטות שיביאו לריבוי רווחיהם, ישפיע הדבר בהדרגה גם על ערך הקרקע במעגלים החיצוניים.

אם אפילו תגדיל הממשלה — על ידי „העשרת" מקרקעין — את היצע הקרקע בשולי הערים, היא לא תוכל להגדיל את ההיצע במרכז העיר, ויש להניח איפוא, כי מחירי הקרקעות בפרברים יעלו ביחס ישר למחיריהן במרכז.

כל זה אמור באשר להפקעת „הפשרת מקרקעין" בטווח קרוב — היא לא תוזיל את מחירי הדירות ורק תזרים יותר כספים לכיסי העסקים. אולם לא כן המצב, כשמדובר בטווח של ארבע־חמש שנים. בתקופה זו יש בכוחה של הממשלה — כלומר מינהל המקרקעין — לתכנן שכונות חדשות, לרבות הכנת התשתית הנאותה, שיהיה בהן קיום הסכת המרכז ויצירת ביקוש לקרקע באיזורים אחרים של העיר.

פיתוח מצין זה השתקף בהקמת רמת־אשכול בירושלים ואפילו היה כיוונה ביסודו של רעיון הקמה מהיד־פין (אלא שכאן פעלו גם שיקולים אחרים, שלא כאן המקום לפרטם. ואכר הכשילו את התוכנית ואולי אף בבדידה כשוימה של צדק).

החלטות מתקבלות בהיחבא

אם יש מקום למתוח ביקורת על מדיניות המקרקעין, הרי זה לא משום שאין מוכרים כיום קרקע בזול לקבלנים, אלא משום שלא פותחו שטחי קרקע מתאימים בעוד מועד. וכי גם כיום חסרה מחשבת תכנון ברורה ועדיין עומדים אנו לפני מחסומים מינהליים ורגשיים, המונעים תכנון לטווח קצר שכן אין בארץ מחסור בקרקע לבניית שיכונים, אך חסרה קרקע שעברה את התהליך הפיתוח — ואם לא תיעשה פעולה מהירה בקרוב, ילך מחסור זה ויגבר לשמחתם הרבה של ספסרים למיניהם.

המחסום העיקרי שיש להתגבר עליו הוא קבלת החלטה לשינוי יעודם של אלפי דונם של קרקע חקלאית לקרקע עירונית. זוהי החלטה קשה, ביחוד לגבי מי שרואים עצמם חקלאים, לפחות חקלאים בלב, שכן יש כאן „גזילה" קרקע חקלאית, כביכול. מינהל המקרקעין מתקשה לקבל בתחום זה החלטות אמיצות לטווח של שנים כמספר, והתוצאה היא שמתקבלות החלטות לשינויי־יעוד כיפין סיפין וכמעט בהיחבא, תוך נקיפת־מצפון המדינה.

מדיניות זו, שאינה מכירה בעובדות של מדינת ישראל של 1972, יוצרת פסיכולוגיה של מחסור בקרקעין, והיא אשר מעלה את המחירים. הדבר משול לבעליו של כלב המושך — מתוך רחמנות — לקצץ את זנבו במכה אחת ועל כן הוא מקצץ בהדרגה, חוליה אחרי חוליה...

הבה נצריך לרגע את המחסור, המצטבר והולך, בקרקעות לפיתוח. אם נניח, שבחמש השנים הקרובות ייבנו 50 אלף יחידות דיור בשנה, יידרשו למטרה זו כ־10 אלפים דונם בשנה ועוד כ־2,000 דונם לבנייה לצרכי מסחר, תעשייה ומוסדות ציבור.

אם נניח עוד, שכ־40 אחוזים מן הבנייה בשנים הקרובות יהיו באזורי הנגב, הצפון וירושלים, שבהם בצורות רזרבות של קרקע לא־חקלאית (רזרבות הקרקע של ירושלים מבוססות על השטחים שהופקעו במזרח העיר) נראה כי היתרה, כלומר כ־7,300 דונם בשנה, יידרשו באזור המרכז. כשליש משטח זה ניתן להוסיף על ידי ציפוף הבנייה בשטחים שכבר נבנו. מתוך 5,300 הדונם שיידרשו לבנייה במרכז הארץ, כשליש יהיו שטחי חולות (אשדוד, ראשון לציון לאחר פתרון שאלת הביוב, ונתניה).

לא לעקור פרדסים

לאור זאת, לא יהיה איפוא מנוס מלהעביר לבנייה כ־3500 דונם שטח חקלאי בכל אחת מעשר השנים הקרובות. אם לא תיפסק השיטה הנוכחית של „דונם פה ודונם שם" שאולי תאמה את תקופת „גאולת הקרקע", אך אינה יפה לתנאים של היום! לא נוכל גם לחשוב על בהן כבה לספסרות בקרקע בעזרת הקרקעות שבידי המדינה.

יש להדגיש: הפיכת קרקע חקלאית לעירונית, אין פירושה דווקא עקירת פרדסים או הפיכת גני־ירק לשיכון צפוף. לרוב מדובר בשטחים שבשולי שיכונים קיימים, שהשטחים שאינם מעובדים כיום, שעדיין לא הוכרזו, ואם הוכרזו, מצפים המחזיקים בהם להפיכתם לשטחי בנייה.

ברור, שבמהלך הפעולה יתעוררו בעיות חמורות, לרבות מגיעת הזכרים הקלים שיזכו בהם חוכרי השטחים כיום לאחר שיותלם על שינוי יעודם. מינהל המקרקעין יצטרך לצרוך עצמו למשימה זו החורגת מהיקף פעולותיו כיום, ולתכננה בזהירות ותוך שיקול־דעת.

ולא רק השטחים החקלאיים מחייבים פיתוח לאורך ימים. יש להכין לפיתוח את שטחי החולות, את אזורי ירושלים המיועדים לבנייה, וגם שטחים בצפון ובנגב. יש לזרז, למשל, את הפרוייקט של חולות ראשון־לציון ולסקור על פיתוח אזורים שאין בהם כיום כל אפשרות לבנייה.

חברות השיכון והקבלנים הפרטיים מהווים כיום גורם רב־עוצמה בישראל, שיש בידו להשפיע על אמצעי־התקשורת. קשה לדעת, מה חלקו של המחסור של ממש בדירות בהשפעה על הפקעת המחירים, ומה חלקו של כושר השכנוע ויצירת „אווירה של מחסור". עם זאת, ברי כי הקצאה מיידית של קרקעות לא תביא להוזלת הדירות.

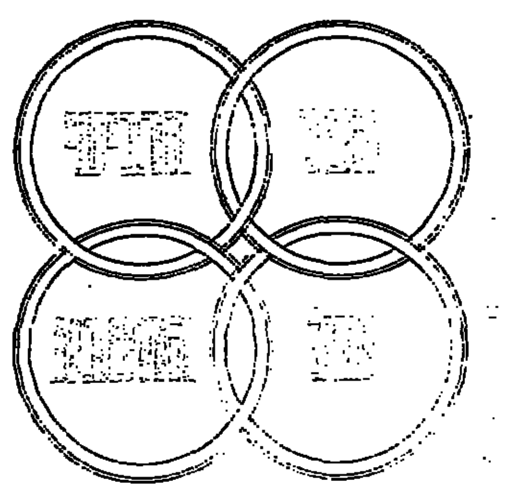

המבוקש

השבוע קראתי ידיעה על שחקני הכדורגל של הפועל בית שקמה שהשתוללו ונעצרו על־ידי המשטרה. בהמשך הידיעה נאמר: „המשטרה עדיין מחפשת את השופר ושלושת החלוצים שנעלמו מן המקום".

ואני אומר: תבאו חבר'ה, זה לא יפה. צאו מהמחבוא ונראה מה לעשות אתכם..

אנחנו אומה קטנה ולא ספורטיבית. בתחילה איבדנו את אהדת העולם, אחר־כך את סיכויי השלום, אחר־כך מיליוני לירות שנגנבו בבעילות השונות. ועכשיו שופר.

איך אפשר לאבד שופר, אני שואל אתכם. שופר זה דבר גדול, לא צחוק. שעון, אני עוד מבין, יכול ליפול מהיד באמצע המכות וללך תמצא.. או ארנק שנופל מהכיס האחורי ונכנס לכנכסים של מישהו שעמד במקרה מאחור. או המשקפים שאבדו בים ואי אפשר להשג בכל החול, וקונים חדשות. אבל שופר? השוד שופר ישראלי מהפועל?

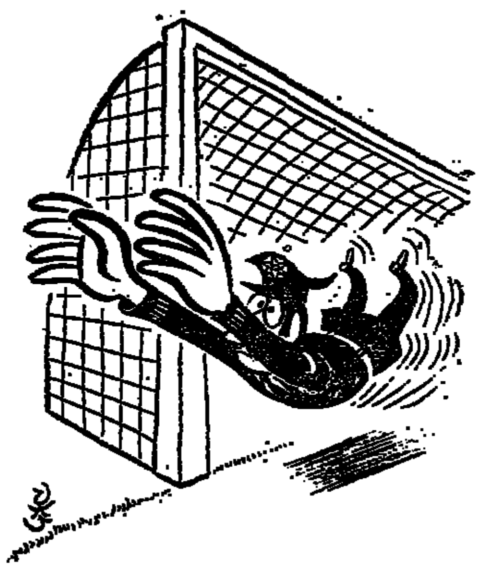

„מכבי" אני עוד יכול להבין. הם מרוקלים. אבל תקוות הפועל העברי, מביאת נפש האדם העמל, הלום ההסתדרות והנוער העובד, איך אפשר?

עלינו לעצור כעת ולראות אנה פנינו. כי אם נמשיך לאבד שופרים בקצב כזה, לאן נגיע? אני כבר יכול לראות כיצד מתייצב ראש הנבחרת לפני המשטרה ומודות:

— „אבד לי השופר?"

— „עוד פעם?"

— „כן, אדוני השוטר."

— „אבל אני לא מבין, זה השופר הרביעי שאתה מאבד העונה."

— „אני מצטער, באמת.."

— „תגיד לי אדוני, אתה חושב שלמשטרה אין מה לעשות, רק לחפש את השופרים שאתה מפזר בכל הארץ?!"

„סליחה סליחה."

או שאולי מישהו לקח אותו לא בכוונה ועכשיו הוא מתבייש להחזיר. יכול להיות שמישהו הלך לו ברחוב, ראה שופר זרוק על המדרכה והרים אותו.

הגיע הזמן שנקרא את עצמנו לסדר. היום זה שופר ומחר ראש הממשלה. לכן — אם מישהו ראה במקרה שופר, בגובה של הצער בערך ובמשקל של גול, עינים באופסייד ואוזניים אאוט, הוא מתבקש להודיע על כך בהקדם האפשרי לתחנת המשטרה הקרובה.

המוצא הישר יקבל ראסייה.

האיש עם האזנים הגדולות

אזנים גדולות זה לא סוף העולם. אתה יכול להסתיר אותן בתוך כובע גדול ואז איש לא ידע שיש לך אזנים גדולות. אזנים גדולות שמחוברות לפרצוף עגול זה סיר נפוח. ואם כבר יש לך אזנים גדולות אתה לא מוכרח לנפנף בהן ולעשות רוח.

איש עם אזנים גדולות מוכרח להיות תרבותי. הוא קם בבוקר, מביט בראי, רואה המון אזנים ומחליט לקרוא ספרים כדי שיהיה מילוי בין האוזנים. הולך להיאטרון וכותב: זו היתה הצגה טובה, זו היתה הצגה רעה. והבמאי, והקהל, והשחקנים. על זה שהוא הסתיר עם אוזן אחת שלוש שורות, על זה הוא לא מדבר בכלל. כי הוא תרבותי ואינו נתפס לקטנות.

לפעמים אוזניו הן כנפיים והוא מתרומם ועף כמו לאסטפון הסיפור לכוכב אחר, מלא חכמים כתים ומבוטסים. איש עם אזנים גדולות חושב שהוא הכי חכם בעולם. הוא אוהב תרבות וגם אנטי־תרבות ויופי וכויה, ותמיד צודק כי מאוזניו נוספת השכלה צרופה כדבש מתוק מן הכוורת הביתית. לפעמים מעיזים ושואלים אותו: מדוע יש לך אזנים גדולות כל כך?

התשובה הקלסית היא, כמובן, של זאב, הזכור לנו כאיש השלייכי בפרשת הכיפה האדומה. כדי שאוכל לשמוע טוב יותר, זה מה שאמר הנוכל. אבל זה עם האזנים הגדולות אינו איש מקשיב. אוזניו הן ההספיה האסטרטגית המחוכמת ביותר מאז פרל־הרבור. והוא אינו מנית דאם על כיפות אוזניות עם אזנים קטנות.

מכיון שהוא אינו יודע להקשיב, הכוונה על הגבעה. הוא רק מוכיח את קטני האזנים ונזהר שלא להכנס עימם לדיונים ולויכוחים סוערים שיגברו בודאי בהכוראות האזנים ובברכות מבורכות שונות. פעם, אין להכחיש, אהבתי אותו את האיש עם האזנים. הוא היה, בעיני, אבא של התרבות. המלים העבריות המלוקקות שלו היו מהחברות לפעמים לכפפים עבריים שלמים וזה היה נדיר מאוד באותה הקופה פרום־אוזניה של הפובליציסטים חסרי האזנים.

אבל כעת האזנים מסגירות אותו בכל מקום. הוא הולך ברחוב וכולם מצביעים עליו וצועקים: הנה הוא קרב ובא, החכם עם האזנים, והוא תיכף יגיד מה זה עלינו, על הספרים שנשלחים לו מכתבי מחאה, על הסופרים שלא כותבים פרוזה, על האנשים שאינם שמים אף מגד אוזן מצידד ממנו שהם בסך הכל אנשים קטנים עם אזנים קטנות.

היום אני די כפהר מהאיש עם האזנים הגדולות. הוא כל כך חכם ופקח ויודע כל וקרא את כל הדברים ההם, ההרבים, שזה ממש מפחיד להתוכח [illegible] היום, אם אני רואה אותו, אני עובר לצד דרכה אחרת, כדוג כעל ביה, ונצלב כהנוף כמו שהוא כל כך צייני שזה מבעייל.

יש גם אנשים עם שערות על האזנים אבל זה כבר סיפור אחר. לא לשבה.

סטטיסטיקה

לפי חקר דעת הקהל האחרון דיין הוא עדיין שר הבטחון.

לפי משאל שנערך על ידי חברת „כחול" היו הבחירות בעזה משביעות רצון (אף ערבי לא השתתף במשאל הזה).

לפי ידיעה שהתפרסמה לאחרונה בעתונות הקומית יהיה השנה קיץ חם ויבש.

לפי המועצה הלאומית למניעת תאונות אנחנו כבר עושים תאונות יותר טובות.

לפי האגודה למלחמה בסרטן המלחמה נמשכת.

מתי כבר נפסיק את הרכילות ונתחיל לעבוד?

יהונתן גפן

מכרז מכירת רכב
ר/72/1

1) - סטודבייקר
שנת ייצור 1965

2) - קומפקט וילים 4
שנת ייצור 1966

לפנות בין השעות 08.00—14.00, למכון התקנים (במודיעין) רח' האוניברסיטה 42, רמת אביב.

אין המכון מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ב־1 ביוני ייפתח לקהל הרחב
„כפר־הנופש הבין־לאומי בראש־הנקרה"

המקום האידיאלי לבודדים ומשפחות. לרשות האורחים חדרים עם שרותים צמודים, בריכת־שחיה, גרילדים ובידור.

בדבר פרטים והזמנות לפנות ל:
„און" — חיפה, רח' הרצל 22, טל' 669640
תל־אביב, רח' אלנבי 113, טל' 612567
כפר דיזנגוף רח' ריינס 4, טל' 248306
נתניה, רח' הרצל 4, טל' 22947

יועציהם של מאסקי והאמפרי מציעים הצעות נאיביות ביחס למזרח־התיכון

ועידת מומחים אמריקנים למדיניות בינלאומית קוראת להתקפלות אמריקנית בעולם, או לשינוי היציבה האסטרטגית שלה מתוך הגנה על שטחים קדמיים באסיה ובאירופה ✱ ביחס למזרח התיכון מציעים היועצים של המועמדים הדימוקראטיים הצעות, שאין להן אחיזה במציאות ליישוב הסיכסוך הישראלי־הערבי

מאת עמוס פרלמוטר (הארווארד)

המרכז על שם וודרו וילסון בוושינגטון — מאגר חשיבה לא־מסחרי, המתמחה במדיניות בינלאומית ובאיכות הסביבה — זימן ועידה ארצית לדיון באסטרטגיה הגלובאלית ובמעורבות הצבאית העתידית של ארה"ב בתקופה שלאחר מלחמת וייטנאם. על סדר היום היו דיון וניתוח של סעיפים אלה:

- המסגרת האסטרטגית של ארה"ב.
- מרוץ־החימוש באירופה, במזרח התיכון ובאסיה.
- דוקטרינת ניכסון.
- עתיד הסיוע הצבאי האמריקני.

בוועידה השתתפו אישים מן הטלוויזיה, הפקידות, אנשי האקדמיה הצבאית ואנשי האסטרטגיה הגלובאלית — מה שמכונה העלית של ענייני הגנה ומדיניות חוץ של ארצות הברית. פתח סיירוס ונס, סגנו לשעבר של רוברט מקנמארה. בין המשתתפים היו ליטנאנט־גנראל די פאי מן הצבא האמריקני, ראש עוזרי נשיא ניכסון לקביעת תקציבי ההגנה הצבאיים העתידיים של ארה"ב; לסלי גלב, מי שהיה המתאם של מסמכי־וייטנאם של הפנטאגון, וכעת יש יועציו של סנאטור אדמנד מאסקי; סמיואל האנטינגטון, ראש המחלקה לענייני מימשל באוניברסיטת הארווארד ומראשי החוקרים של עניינים צבאיים בארה"ב; רונאלד ספירס, עוזר מיניסטר החוץ לעניינים מדיניים־צבאיים; וויליאם ביצ'ר, כתב לענייני הגנה של „ניו יורק טיימס", ועוד רבים.

במרכז הוועידה עמד נאומו של סיירוס ונס על היציבה הצבאית והאסטרטגית העתידית של ארה"ב. התיזה המרכזית שלו היתה, כי הגיע הקץ ל„מדיניות־ה'בלימה'". ארה"ב צריכה לחסל בהדרגה, ביחוד את כוחותיה הצבאיים על פני כדור הארץ כולו. הוא טען שהעמדת הצבאי הגיע לקצו, ותקציב ההגנה צריך לשקף את העובדה שהכוחות האמריקניים באירופה צריכים לצמצם אותה עד סוף 1973. כן טען, שהשיחות על צמצום החימוש האסטרטגי צריכות לעבור לשלב השני, ויש להחזר ליציבות בסיבוב שני של שיחות אלה, שבה ייקבעו הגבלות עתידות על צוללות־לציד־צוללות ועל צוללות־נושאות־טילי־פולאריס. אין עוד צורך בהמשך הפיתוח של מערכי טילים נגד־טילים או של טילים מרובי־ראשי־נפץ.

„מודעות" ישראלית

על צמיחת העוצמה הצבאית הסובייטית אמר בפירוש, שארה"ב איננה צריכה ל ח ש ו ש, כי כאשר תתקן ברית־המועצות את האיזון הצבאי בינה לבין ארה"ב, ממילא ייווצר שווי־משקל. ביחס למזרח התיכון אמר, שיש הכרח במשא ומתן אמריקני־סובייטי על מרוץ החימוש, וכן יש הכרח שישראל תקבל על עצמה את עקרון הנסיגה, והערבים — את ההכרה בישראל. ואלו דברי ונס על המזרח התיכון:

„קרוב לוודאי שבעתיד הנראה לעין יישאר המזרח התיכון אב־טיפוס של בעיה בינלאומית שאין לה ישוב, אבל יש הכרח לרסנה. בגלל פלגים מסתעפים, מדיניים וצבאיים, המתפשטים על פני האיזור, יש ערך מוגבל בלבד לכל תחזית. אולם בשלוש השנים האחרונות היינו עדים לכמה תמורות חשובות. מצרים הודתה הודאה בשתיקה בזכות הקיום של ישראל, וישראל גילתה בהדרגה מ ו ד ע ו ת, שלא ל נ צ ח אפשר להחזיק את החזקה בשטחים שאינם שלה. בשנה האחרונה או בשנתיים האחרונות הוחלפו משטרים קיצוניים במשטרים מתונים יותר בכמה מדינות ערביות, ותנועת־הגרילה הערבית איבדה את רוב עוצמתה כגורם צבאי.

דוגמה למעצמות אחרות

„הצמיחה הדראמטית של מעורבותה של רוסיה כפטרון של מצרים ושל סוריה, ובכלל זה הנוכחות של סגל צבאי סובייטי ושל נשק סובייטי, יחד עם ההתחייבות המרומזת של ארה"ב כלפי ישראל, מבהירים את הסכנה שבמשקי־איבה מקומיים יתפשטו לממדי מלחמה נרחבת. אולם סכנה זו עצמה של עימות בין המעצמות הגדולות יוצרת תמריץ רציני לוואשינגטון ולמוסקווה, ש י ט י ל ו ר י ס ו ן על בעלות הברית שלהן במזרח התיכון.

„זרימה מתמדת של ציוד קונבנציונאלי משוכלל אל המדינות המתחרות הגדילה במידה רבה את הפוטנציאל לשיעורי־אלימות גבוהים, במקרה של התמוטטות יחסי־השלום. צעד ראשון לעיכוב הכושר המתרחב לחורבן אפשר לעשות במזרח התיכון, אם יצרני הנשק העיקריים יעמדו על סכנות ההתפרצות. בעיות רבות מעכבות מאמצים בכיוון זה, ובכלל זה השאיפות של המדינות המקבלות, שלא נענו, והמגמה הגדלה והולכת של ספקי־נשק באירופה המערבית לשים את הדגש בעיונים מסחריים ולהתעלם מן הצדדים המדיניים, המקסלים בעסקות־נשק.

אף על פי כן יתכן לשכנע את המדינות המקבלות, שהאינטרס שלהן עצמן מחייב האטת מרוץ־החימוש המקומי. על ידי מתן דוגמה של מיתון במזרח התיכון יוכלו ארה"ב וברית המועצות להניע ארצות אחרות — ביחוד צרפת, בריטניה, סין ושוודיה — לרסן את משלוחי הנשק הקונוונציונאלי החדיש שלהן. אבל אין לזלזל בקשיים". (הדגשות — במקור).

ביחס ליציבה האסטרטגית של ארה"ב היתה תמימות־דעים, שהואיל ונסתיים הפיגור הצבאי, יש צורך לקצץ בתקציב־ההגנה, בהתפרסות הכוחות האמריקניים, ובהתחייבויות הגלובאליות האמריקניות. נאמר כי שיטת הבלימה היתה שיטה של איזון־כוחות בשליטתה של מעצמה אחת, היא ארה"ב. עכשיו שהמדיניות היא מדיניות שלאחר שיטת־בלימה, יש לכוון אותה אל איזון־כוחות באופן, שלא רק ארה"ב לבדה מקיימה את שווי־המשקל.

להגן על שטחים קדמיים

היו מי שאמרו, שיש ליצור איזון־כוחות של חמש מעצמות (ארה"ב, ברית־המועצות, יאפאן, סין העממית ואירופה המערבית): אחרים התנגדו למושג של איזון־כוחות, ודגלו בהתחלקות ארה"ב מפעילות בעניינים בינלאומיים. הם טענו שארה"ב זקוקה לזמן להתגלות. במקום הבטחון העצמי היהיר של המחשבה המעשית של המלחמה הקרה עליה לנהוג בספקנות, להציג עצמה בפרופיל נמוך, ולהיכנע יותר לביקורת של הציבור ושל הקונגרס.

פרופסור האנטינגטון מתח ביקורת על גישה זו. ארה"ב איננה יכולה להסתלק מן המדיניות העולמית, אמר, והיא צריכה למלא את תפקידה בה — אבל בצורה שונה. עליה להגיב על התמורות וההתפתחויות הפוליטיות באפריקה, למשל, ולא להתערב. אבל עליה להגן על השטחים הקדמיים שלה באסיה, בפיליפינים, במאלזיה, באינדונזיה ובמדינות הפרו־מערביות של המזרח התיכון. האמת היא, שהאנטינגטון — מי שהיה „קיסינג'ר" של הוברט האמפרי ב־1968 — היה היחיד שהגן על התפקיד הגלובאלי של ארה"ב, ולו במצומצם.

גנראל די פאי, שהוטלה עליו המשימה של צמצום ושינוי ההתפרסות של הכוחות האמריקניים בעולם, דעתו נתונה לקביעת קווים בדבר נסיגה ממצב אל"ף אל מצב בי"ת. למרבה הצער לא הביאה הוועידה תועלת לגנראל, ולא הבהירה לו, היכן יהיה קו־בי"ת על המפה.

ריכוז בבעיות איכותיות

ביחס למרוץ־החימוש היתה תמימות דעים, שבלי ועידה שניה לצמצום החימוש האסטרטגי לא תהיה תועלת מן הוועידה הראשונה. הכל היו בטוחים, כי בחודש מאי יושג במוסקווה הסכם על עצירת כל מערכי הטילים היבשתיים, ובכלל זה השהיית התוכניות של מערכי טילים נגד־טיליים. היתה תמימות־דעים, שפיתוח טיל מרובה־ראשי־נפץ ייצור אי־יציבות; אבל משיצא השד מן הבקבוק — כלומר, אם הפתח ארה"ב טיל כזה, לא יסכימו הסובייטים למוראטוריום, עד שיהיה גם להם מערך כזה.

לאחר הסכם כזה, יצטמצם מרוץ־החימוש לצוללות־טילים ולצוללות־של־ציד־צוללות. כאן צריכה ארה"ב לרכז את המחקר והפיתוח בבעיות מדעיות והנדסיות א י כ ו ת י ו ת. לכן צריך הפיקוח להיות פנימי (בתחום הפיתוח), דיפלומאטי (השיחות לצימצום החימוש האסטרטגי), הציבורי (של הקונגרס ושל המערך המדעי־האקדמי).

באשר לאירופה, היתה תמימות־דעים כי גרמניה המערבית הצליחה באישרור החוזים עם ברית־המועצות ועם גרמניה המזרחית. שתי המדינות הגרמניות יצורפו אל האו"ם בשנות השבעים, וקרוב לוודאי שייווצרו קשרים כלכליים בין השוק האירופי ובין ברית־המועצות. הם חזו יותר שיתוף פעולה בין שני עברי האוקיאנוס האטלנטי במחקר ובפיתוח של שיתוף־פעולה גרעיני, ותמורה מצופה בנאט"ו; היתה תמימות־דעים שארה"ב איננה צריכה להתערב בתוכניות הגרעיניות העתידות של אירופה.

ביחס לנסיגת־הכוחות היתה תמימות־דעים לטובת צימצום הדדי של הכוחות, עם הסדר־בטחון אירופי. אולם אחד מן המשתתפים, מי שהיה מיועציו של פרופסור הנרי קיסינג'ר, הציע שמול דוקטרינת־ברז'נייב יציעו הצבת עמדות צבאיות אמריקניות־אירופיות באירופה המזרחית, תמורת הצעת ברז'נייב שלא להשתמש בכוח. הסובייטים בוודאי לא יסכימו להצבת כוחות אמריקניים ואירופיים באירופה המזרחית. זה יוציא את הרוח ממפרשיו של ברז'נייב, ואולי הוא יסכים לצימצום הכוחות ההדדי בתורת הצעה־נגדית.

אין תמימות דעים על המזה"ת

לפיכך צפוי, כי מספר אנשי־הצבא האמריקניים באירופה, שהוא כעת 310 אלף, יצטמצם ב־60 אחוז במשך 1973.

לגבי אסיה הסכימו המשתתפים לדוקטרינת־ניכסון בדבר בלימה רב־צדדית, הנותנת תפקיד גדול יותר ליאפאן ולמדינות אסיה המזרחית. היו גם מי שקראו ל„היחלצות אמיתית" (כלומר, להסתלקות טאקטית גמורה, מווייטנאם).

על המזרח־התיכון — שאני „יצגתי" אותו — לא היתה תמימות־דעים. אלה היו עיקרי טענותי:

✱ המטרות הצבאיות ושאיפות־ההגמוניה של ברית־המועצות במזרח התיכון אינן מצדיקות הסתלקות אמריקה, מן הסוג שנדרשה בוועידה.

✱ הסובייטים א י נ ם שולטים שליטה מדינית או צבאית בקליינטים שלהם, והראיה הבאתי את סוריה ב־1968, את מצרים, ואת סודאן ב־1971.

✱ קראתי לפיקוח אמריקני־סובייטי על החימוש באיזור — אבל על בסיס של ש ו ו י ו ן ומתוך התייעצות עם בעלות־הברית.

✱ וביחוד טענתי, שהסדר ערבי־ישראלי על פי החלטת מועצת־הבטחון מ־1967 א י נ נ ו הבא קודם לשלום באיזור, ואם רוצות ארה"ב וברית המועצות להצליח, אל להן לקבוע יישוב כפוי של סיכסוך זה, שאיננו ניתן ליישב.

אין צורך לומר ש ה כ ל חלקו על הצעתי בדבר יישוב פראגמאטי של חילוקי־הדעות בין ארה"ב לברית־המועצות, היינו: שארה"ב תציב לפניה כעניין ראשון במעלה במזרח־התיכון ועידה בדבר פיקוח על החימוש. היו מי שטענו, כי שלש פעמים מאז 1967 לא הצליחו ארה"ב וברה"מ (בפגישות השתיים) להגיע לכלל הסכם על משא ומתן דו־צדדי, שכן ברה"מ דרשה תחילה ביצוע החלטת האו"ם מ־1967.

חוסר האונים של מוסקווה

כשהטעמתי, שמשא־ומתן זה נכשל כיוון שעל סדר־היום של שתי המעצמות עמדו החלטת 1967 והסיכסוך הישראלי־ערבי, לא הסכימו עמי הרוב וטענו, כי לפני שתוכל ארה"ב לדון עם ברית־המועצות בבעיות אחרות של המזרח־התיכון, יש ליישב את הסיכסוך הישראלי־הערבי.

הם לא חלקו על דעתי בדבר התערבות צבאית סובייטית או בדבר תוכניות ההגמוניה של ברית־המועצות במזרח־התיכון. גם על דברי בדבר חוסר־האונים הפוליטי של ברה"מ לא חלקו — אדרבא, קיבלו אותם כמוצדקים: אחרי ככלות הכל השקיעו הסובייטים השקעה מרובה כל כך במצרים...

הדבר המאלף ביותר, המצריך שימת־לב של אבות המדיניות הישראלית, איננו הגישה הבדלנית־החדשה של רוב המשתתפים ולא גישתם לענייני המזרח התיכון שאין בה משום חידוש ויש בה אפס־מעשה, אלא העובדה שאחוזים מן הדוגלים במדיניות זו הם ראשי היועצים האסטרטגיים של שני אישים, החותרים אל המועמדות לנשיאות מטעם המפלגה הדימוקרטית: היוברט האמפרי ואדמונד מאסקי.

המיניסטרים ועוזריהם ודעת הרוב

סיירוס ונס, פול וורנקי (שלא השתתף, אבל הוא דוגל באותן הדעות) ולסלי גלב הם ראשי היועצים בענייני הגנה ומדיניות חוץ של מר מאסקי; ואם ינצח מר האמפרי יעברו וישתפו פעולה עמו. אם נצרף אל הקבוצה את אוורל הארימן ואת ג'ורג' בול (אף שלא השתתפו בוועידה), שגם הם דוגלים באותן דעות — או אז נצטרך להרהר הירהור רציני יותר לקראת הבחירות לנשיאות ארה"ב בסוף שנה זו. ברור שהיועצים הדימוקראטיים דוגלים בתוכנית רוג'רס מתוקנת כגון „הטלת ריסון על הקליינטים במזרח־התיכון" או „מדי־

(סוף בעמוד 24)

ממשלת בראנדט לפני מבחן האישרור

בתחילת החודש הבא עומדת ממשלת הקואליציה בבון להעביר את הסכמי ווארשה ומוסקווה בבונדסטאג שבו קטן הרוב שלה ל־4 מושבים בלבד. ואולם נראה כי האופוזיציה אינה להוטה יתר על המידה להפיל את הממשלה, כי בחירות חדשות בשעה זו לא יביאו לה תועלת

מאת א. דויטשקרון

עם פגרת־הפסחא, חזרה השלווה לזירה הפוליטית בגרמניה המערבית. שככה הסערה שהתחוללה סביב ה„אוסטפוליטיק" והסיכוי נפילתה של ממשלת בראנדט בשל מדיניותה כלפי המזרח.

אין ספק שהרעש יתחדש — אם כי במידה פחותה — בתחילת החודש הבא, בעת שאישרור החוזים עם ווארשה ומוסקווה יבוא לקריאה שניה ושלישית בבונדסטאג. במידה פחותה — כי נראה שמפלגת האופוזיציה, הדמוקרטים־הנוצרים, סבורה עתה שיקשה עליה מאד להביא לנפילת ממשלת בראנדט. זה ועוד: אפשר מאד שבחירות חדשות כלל לא יועילו עתה לאופוזיציה.

עד לפני זמן קצר ביותר, היתה שאלת אפשרותן של בחירות חדשות, שאלה „בוערת" בבון. במיוחד, אחרי התפטרותו של ציר סוציאל־דמוקראטי בבונדסטאג, התפטרות שהקטינה את הרוב הממשלתי ל־4 מושבים בלבד.

נוסף על כך התלחשו והזכירו שמות של אישים שאף הם יהיו מועמדים ל„עריקה", ושאם יעשו כן, ימוטטו את משטרם בן השנתיים של מפלגות הסוציאל־דימוקראטים והליבראלים.

ה„עריקים" ממפלגות הממשלה מנמקים את מעשיהם בהתנגדותם ל„אוסטפוליטיק", שהיא אחד העיקרים במדיניותה של ממשלת בראנדט.

בראנדט הבטיח אישרור

ואולם, אף המועמדים ל„עריקה", בוודאי מהססים עתה. כי בינתיים, ויתרו הסובייטים ויתורים נוספים, כדי להקל על ממשלת הקואליציה של בראנדט להשיג את האישרור. הסובייטים הודיעו במפורש כי לא ידונו עם ממשלה גרמנית אחרת על הסכם שבו ישיגו הגרמנים יותר, כפי שהציעה האופוזיציה. הרוסים גם הכירו, למעשה, בקהילה האירופית כבמציאות ופירסמו את האיגרת — שנשמרה בסוד כמוס עד אז — שבה הובטחה לגרמנים הזכות להמשיך ולחתור למען איחודה של גרמניה מחדש. גרמניה המזרחית, בפיקוח מוסקבה, התירה בחג הפסחא ביקורים של תושבי מערב ברלין. ולבסוף, כל מעצמות המערב הבהירו כי הן תומכות במדיניותו של בראנדט.

אף־על־פי־כן, המבחן האמיתי למדיניות זו יבוא ב־3 וב־4 במאי, כשהבונדסטאג יתבקש לאשרר את החוזים לאי־התקפה שנחתמו אשתקד עם ווארשה ועם מוסקווה.

האופוזיציה, מפלגת הדימוקראטים־הנוצרים — הודיעה מי ומי מאנשיה מועמדים למישרות מיניסטרים, כדי להוכיח בכך שהמפלגה מוכנה ליטול לידיה את רסן השלטון מיד אחרי ההכרעה.

גם כמה מדינאים סוציאל־דימוקראטים אמרו כי הם מעדיפים לערוך בחירות חדשות עתה, ולא במועד אחר, כאשר צפויה עליית מחירים שבוודאי תגרום לרבים מן הבוחרים לפנות עורף למשטר הקיים.

הקאנצלר בראנדט דחה את הטיעונים בעד בחירות מוקדמות והבטיח כי שני החוזים אמנם יאושררו ולוא ברוב קטן בלבד. הוא מקווה כי כמה מאנשי האופוזיציה יצביעו יחד עם צירי הממשלה בנושא זה, בהתחשב בעובדה שהיה זה הקאנצלר הדימוקראטי־הנוצרי קורט גיאורג קיזינגר שעשה צעדים מכריעים ראשונים למען התקרבות אל מזרח אירופה.

מר בראנדט אף מפקפק אם אמנם שואפים הדימוקראטים־הנוצרים לעלות לשלטון בשעה זו. ספק אם יוכלו לסטות מן ה„אוסטפוליטיק". לממשלה גרמנית אין כיום ברירה אלא ללכת בדרך שהתוותה בראנדט בתחום זה. העולם כולו — והמערב בכללו — מקדמים בברכה את ה„אוסטפוליטיק". מדיניות זו צוררה תקווה שסוף סוף תסתיים המלחמה הקרה באירופה. איש אינו מעוניין בתחייתה של המלחמה הקרה.

הכל יודעים כי ברגע שתיבלם מדיניותו המזרחית של בראנדט אמנם תתחדש המלחמה הקרה. תהיה זו התגובה ההגיונית של מדינות הגוש המזרחי. פירושו של דבר שצפוי להתחדש המצור על ברלין המערבית, הפרעות לתנועה בדרכי הגישה לברלין וממנה, ניתוק חדש של הקשרים הקלושים שכבר קשרו תושבים מגרמניה המזרחית והמערבית. קשה להבין שהמערב יחוש להצלת גרמניה והאינטרסים שלה פעם נוספת, כפי שעשה בשנות החמישים. במלים אחרות, גרמניה המערבית תסתכן בבידוד פוליטי ובגל גואה חדש של איבה מצד הארצות הקומוניסטיות.

וילי בראנדט
ההימור על מזרח

בארצל תלוי בשטראוס

מנהיגי המפלגה הדימוקראטית־הנוצרית בוודאי מכירים בעובדות ויודעים כי אם יעלו לשלטון עתה, ייאלצו להמשיך במדיניות ה„אוסטפוליטיק" או להסתכן בעמידה נגד העולם כולו. יתכן שמר פראנץ יוזף שטראוס, מנהיגו של „האיחוד הסוציאלי־הנוצרי" הבאווארי, מוכן להשלים עם מצב דברים כזה, שיחיית את הלאומנות בגרמניה. אך מר ריינר בארצל, יו"ר המפלגה הדימוקראטית־הנוצרית, מחזיק בהשקפות שונות. עם זאת, הוא תלוי בתמיכת שטראוס ומפלגתו ואין לדעת אילו תוכניות כבר היתוו הדימוקראטים־הנוצריים. יתכן גם שהתכסיסים הפוליטיים שלהם אינם אלא מלחמת עצבים שכוונתה למרוט את עצבי הממשלה ולהבהיר לכל את חולשותיה.

בעניין זה, כרוכה גם מלחמת בחירות: ב־23 באפריל ייערכו בחירות מקומיות בבאדן־וירטמברג. דברים רבים תלויים בתוצאות הבחירות. אם יזכו מפלגות הקואליציה בבון ברוב בבית הנבחרים של שטוטגארט (וספק אם יצליחו בכך), ישתנה הרכב הצירים בבית העליון לטובת הקואליציה הקיימת בבון, שתפרש תוצאה כזו כתמיכה במדיניותה, בעיקר ב„אוסטפוליטיק". אך יתכן שבבחירות אלה ייכשלו הליבראלים (הדימוקראטים־החופשיים) כשלון חרוץ. תהיה זו מכת מוות בשבילם. באדן וירטמברג היתה בעבר אחד ממעוזיהם העיקריים. תהיה זו מהלומה קשה גם לקואליציה בבון.

הסיכוי הסביר ביותר הוא שהדימוקראטים־הנוצרים יחזרו לשלטון בשטוטגארט והתפתחות כזו תעודד אותם לחתור ביתר שאת לנסות לתפוס את השלטון בבון דווקא בשעה זו, אף כי אין זו תוצאה הכרחית. אולם ברגע שיסתיימו הבחירות בבאדן וירטמברג, עשויים הדימוקראטים־הנוצריים לחזור להילוך נמוך יותר במאבק התעמולתי שלהם נגד הקואליציה בבון.

אם תצליח ממשלת בראנדט לאשרר את שני החוזים, תזכה בארכה עד למועד הרשמי של הבחירות הכלליות בגרמניה, בספטמבר 1973. אם לא תצליח לאשרר את החוזים, בוודאי תתחסל. החוקה אינה כופה על הממשלה התפטרות בעקבות תבוסה בבונדסטאג, אך לא יהיה טעם לנסות להמשיך למשול בעקבות תבוסה כזאת. אז, יעדיף מר בראנדט בוודאי בחירות חדשות, אך אין זו משימה קלה כל עיקר. ראשית, יהיה עליו לבקש מן הבונדסטאג להצביע אי־אמון בממשלתו. אחר כך חייב הוא להציע לנשיא לפזר את הפרלמנט, אך הנשיא אינו חייב לקבל את הצעתו. רק אם יקבלה ייערכו בחירות חדשות. אך לבונדסטאג החדש תהיה זכות לשבת רק עד ספטמבר 1973. ומה תוכל האופוזיציה לעשות בשנה אחת בלבד?

חסכון להשכלה גבוהה

למען הבת או הבן. למימון לימודים על תיכוניים ולכל מטרה חשובה אחרת.
ככל שתקדים לחסוך־
יהיה התשלום החודשי קטן יותר.

בחסכון להשכלה גבוהה:
ריבית, ברירת הצמדה,
מענק הבנק והאוצר
עד 8% מסכום החסכון.
ביטוח המשך החסכון.
הלוואה בגובה החסכון.

כספך שווה יותר ב: **בנק הפועלים בעמ**

משרד העבודה
האגף להכשרה
ולהשתלמות מקצועית

משרד הדתות
המחלקה לשירותים
צבוריים

קורס טבחים משגיחים

יפתח ביום א', ט' אייר 23.4.72

במרכז להכשרה מקצועית של משרד העבודה, אזור התעשיה (ע"י סלרד) לוד. מתקבלים מועמדים מכל הארץ.

על המעוניינים או מגישי בקשות שטרם נענו להיות במקום בשעה 9.00 בבוקר.
בדבר פרטים לפנות למשרד הדתות.

בהזדמנות!
לרגל חסול
רהיטים עתיקים
במחירים זולים
המכירה לתקופה מוגבלת
עתיקות
יפו, רח' עולי ציון 7 טלפון: 873962.

مكان الأصل

מכתב אהבה לחתיכה בת 24...

לזכרו הנימוני, החם והיקר של אחד מגדולי אוהביה ומוכיחיה בשער של הארץ הזאת, המשורר אלכסנדר פן ז"ל —

עכשיו, שכבר חלפו
ימי ההילולה פה
ולקשאמאי הרחוב הכתה העיר
עד בוש,
שהיחידה בין השביתות
שכלל לא נתבטלה פה
היתה שביתת עובדי הפלאסטיק
(פסיסים על ראש...)

עכשיו, שהתעוררת
עם שחר — ואת חשה
„הנג אובר" נוראי מכל הנשפיות
של תמול ושל שלשום
(על כל מה שהיה שם...)
וסביב עיניך כבר
כהות הצלליות...

עכשיו, שכבר שלחת
את כל הקבאלרים
(שאת דלתך סגרו ממש על בהונות
ושבו לביתם, פן תתעורר בחדרי
אשת חיקם ה„כלבתע"
בקונגרס הלדבות...)

עכשיו, שהם ברחוב
אותך כבר לא יכירו
ויצמדו אל הקסנטיפה הפרטית...
ופה ושם, בורא מהגגים, יצירי
אינו קריאת ביניים
סופר בקרתית.

כגון: „לעזאזל,
כיצד היא מתלבשת?
כל כך... כל כך וולגארי...
זול...
ומחצף..."
(למרות שרק אתמול
לבם היה כובשת
ובמחמאותיהם —
יופיך היה מוצף...)

עכשיו, ולוא גם שבע
חמתם תבער בם,
כל הסופיסטיקאנים,
כל החכמים —
רציתי שתדעי לך, בת 24,
רציתי שתדעי
כמה דברים תמים...

ולא שאת אצלי
טלית שכלה תכלת,
ולא שאת אצלי
אובייקט של „מה יפית",
כי אם — פשוט — מפני
שאת עוד מצוללת
ללב הזה
כמה רגשות והתקפים...

אז אל תהיי טפשה,
לא: ואל תמתיני
לטרנדת מליצות ציוניות...
אנחנו זן אחר, ילדנה,
לא זן ציני —
ובכל זאת לא הכל
מתרתחים גלויות...

נכון, יחי ה„דוגרי"
בבלורית הפרע,
ובכל זאת — כשמוסרים כאן
הודעה אישית
אומרים את זה בפנים,
אומרים את זה אחרת,
אומרים את זה בלי קול...
אז זהו, בקיצור:

מכל הנגונים —
עשו לך זר פורח,
מכל ההמנונים —
תפרי לך בגד חג;
אצלנו המזמור — נבוך הוא, כאורח,
אצלנו המלים — צופות בך, מהרחק.

לכן למרחבך
היינו קצרי רוח,
לכן במחמאות
היינו כה דלים;
אצלנו אוהבים בצווארון פתוח,
אצלנו מודדים גבולות — בסנדלים...

ורק בחרוזים של שבח ותפארה
לנצח לא כתלה לך
זמר על צואר.
אחרת לא תבין,
אך את את אינך אחרת
ולך אפשר לומר הכל —
מבלי לומר דבר...

תביני:
בין שבילי הבר והאספסת
אנחנו לך שותקים
הרבה דברים כבושים.
אצלנו, העברית
פשוטה היא ומתפספסת
ממש כמו האספלט
לארך הכבישים...

תביני:
לא סתם־ככה
לא הוצאנו הגה:
(פאלאברות... תאנטאריש...)
הלב אינו אלם!
אנחנו, הן ידעת, כמו ואדיות בנגב
שאיך שמתחילים
כבר שטפון שלם...

אז לא צריך טובות!
להפך, כל שבוע
נגמור בך עוד סרקה,
עוד פנצ'ר,
עוד לקר...
כוסב ספול נקשה
(אבל ספול קבוע)
שלא מותיר מנוחה
אבל מותיר סכוי...

מוטב, לעזאזל,
לומר לך שהפיח
של „רדינג" — לא נחשב
ההשג הכי גדול,
וכך — ה„חריגות"
שבפתחת רפיח,
וכך — „תרומות" שובינסקי
או ראנגון פלוס „גול"...

לומר לך בפנים:
אנחנו פה בבית
ולא צריך רשות משום עסקן כושל;
יכלת להיות הרבה
יותר יפה, בינתים,
לולא אצת להקדים
מה שמתבשל...

ובכל זאת, כשפותחים
החנפנים, בפאתוס,
את אינבנטאר הפראזות להזדמנויות
ה"סיליות — זכרי:
הם מתכוונים לסטאטוס,
לתאר,
לכסא
(אם יש עמדות פנויות...)

וכמו שהם גוזרים
מסוי חדש, או סרט
בטקס ממלכתי כמעט חגיגי —
הם לא עמדו (שנים!)
על פגומי הדרך,
הם לא נסעו (שנים!)
באוטובוס פשוט.

ואף כי לשונם
נמלצת ומזורעת
הם זוכרים (תמיד!)
בשם „העם הזה" —
לא פעם את, להם, כארץ לא נודע
והם, לך — תפארת קרטון במהמה

והמבנים, דוקא,
והמידים בך אבן,
והקוראים הכם (מקאמפוס עד
ניר־עז)
אותם מצער אוהב
של אהבה נכאבת,
כל שאינם נותים לך
אך נוהים לרגז;

כל הנוסעים, יום יום,
ברגל
בשדותיך,
כל שאכפת להם,
כל שאומרים לך לאו,
שלא נתברגנו ונתמסדו צדיך,
שלא הולכים יפה
בתלם
ובכו;

הם, דוקא הם, אולי,
גדולי מאהביך:
בלי שפת חלקלקות,
בלי צפיחית בדבש,
בקוץ ובסרפד,
בלי מיח מס־שפתים,
אבל תמיד עם דו"ש
ופרת בר בדש...

והם שלא פנקוך
בקרמים וקאלוריות
של בלבתיות שבעה ונמלצה;
דיאטה אכזרית של אלף קטגורי
שבזכותה בלבד
יש לך גזרה חטובה...

אז אל תשמיני, טוב?
ואנא, אל תבעטי
ואל תסתרבלי ותעלי פימה
(ראיתי ראזאלות
ש„תנובה", כך שמעתי,
מקץ שנים מספר
חוזה אתן חתמה...)

ושתדעי תמיד
כלאתי מין: סוררת,
אכפתית ורגישה
גם למומי עצמה;
אחרת לא תבין,
אך את אינך אחרת
ובת כ"ד כבר
אינה ילדה תמימה.

כן, כבר ביום ששי
הבא — מלמד בקר בך
ינחית סטירת לחי,
אך עד אז, תמיד,
רציתי שתדעי לך, בת 24,
שיש לי,
בשבילך,
כמה דברים תמים...

האחד שלא הדליק...

רפאל (רמס) יעקבשוילי, נער בן 12 מעולי גרוזיה, אמור היה להדליק את אחת מ־12 המשואות, שהודלקו בליל ה־עצמאות בהר הרצל בירושלים. הוא לא הדליק, בסופו של דבר, אך לא באשמתו.

מה קרה?

מסתבר כי מארגני המופע בחרו ברפאל להיות אחד משנים־עשר המדליקים, ש־עשרה מהם היו ילדי עולים ושני צברים. אולם, עוד לפני שהספיקו להודיע לו על כך, עבר הנער, יחד עם משפחתו, ממרכז הקליטה שבמבשרת־ציון, אל מרכז הקלי־טה בכפר חב"ד.

סופר „מעריב" הצליח לאתרו במקומו החדש, בישר לו את הבשורה המרגשת וראיין אותו. אולם, מה שעלה בידי סופר „מעריב" — לאתר את הנער שעבר ממרכז

רפאל יעקבשווילי

קליטה אחד למשנהו — נבצר כנראה מ־מארגני המופע. בשבילם היה רפאל (רמס) יעקבשווילי בחזקת „נעלם". וכך בחרו במקומו, ברגע האחרון ממש, נער אחר, אף הוא מעולי גרוזיה.

אגב, רפאל הקטן הוא „משורר" בזכות עצמו. בהיות משפחתו במחנה המעבר כ־רינה, כתב שיר ברוסית, בשם „ירושלים שלי". הוא הקריא את השיר באזני חב־ריו, שמצאו מנגינה למלים ושרו את השיר — שני בתים ופזמון חוזר — בצוותא.

שירו של רפאל, שהבית הראשון שלו פותח במלים: „מארץ בה ז'יד כינונו / מארץ בה לכלא השליכונו / אנו באים אליך מולדת יקרה..." — הפך עד מהרה להמנון של מחנה המעבר בוינה.

ברכה מקורית...

צייר ישראלי נשא לו השבוע לאשה את בחירת לבבו, שהיא צעירה עולה מאחת מארצות המערב. אביה של הצעירה הוא מילי־ונר ידוע, שאף דאג לערוך לבתו חתונה כפארית בארץ.

ידידיו של הצייר, שנבצר מהם להשתתף בטקס הכלולות, התחבטו כיצד לנסח את מברק הברכה לחתנם. לאחר לבטים הוצע לשלוח מברק בנוסח הבא: „ברכות לההזנת הכסף"...

המסים — ונגע הצרעת...

לארים, זהו שמו של בטאון דתי־לאומי, המופיע בעריכתו של הרב מרדכי ליסמן, אשר הגיע זה עתה לגבורות.

הגליון האחרון מכיל, כרגיל, פירושים על פרשיות השבוע, מדברי חז"ל והמפרשים ול־עתים קרובות פרי מחשבתו של הרב ליסמן. הנה מה שאמר הרב ליסמן על הפסוק „כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזה, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם". לדברי רש"י „בשורה היא להם, שה־נגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים

מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן".

האוכר המפרש: ואנו תמהים ועומדים, הלא כמציאת מטמוניות כאלו ודאי שהיה בכך משום תופעה מפליאה, למה לא נמסר לנו במקרא או במדרש על מקרה אחד כזה ל־פחות? והוא משיב: נראה, שכבר אז מוט־לים היו מסי ממשלה גבוהים על מציאת מטמון; המוצא אותם נזהר לכן מלהודיע עליהם, והדבר נשאר נעלם עד היום הזה...

החתימה האחרונה...

בין הנוכחים בחידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי, שנערך בירושלים ביום העצמאות, היה גם השנה, כבכל שנה, מר דוד בן־גוריון.

קשריו ההדוקים של ב.ג. עם עולם התנ"ך ידועים לכל, אך רק מעטים יודעים כי פעו־לתו האחרונה כראש ממשלה, לפני שעזב את משרדו, היתה קשורה בחידון התנ"ך העולמי לנוער.

בפעולה אחרונה זו נזכר השבוע יו"ר ה־חברה לחקר המקרא בישראל, ד"ר חיים גבריהו: בבוקרו של היום בו עמד ב.ג. לסיים את תפקידו, הוא קרא לי ואמר: עד שעה 12 בצהרים יש לי זכות החתימה כראש־ממשלה. אם אתה רוצה שאחתום על מיסמך כלשהו, בעניני התנ"ך, מהר והמצא לי אותו".

ד"ר גבריהו השיב מיד כי הוא מבקש את חתימת ב.ג. על כתבי המינוי של חברי הנהלת החידון העולמי בתנ"ך לנוער. ב.ג. הסכים לכך, ואז מיהרו המזכירות להדפיס את כתבי־המינוי, וכאשר שב ד"ר גבריהו לחדרו של ב.ג., הביט זה בשעונו ואמר: „עדיין יש בידי הזכות לחתום כראש הממשלה, עוד דקות ספורות". והוא חתם על כתבי־המינוי — ופסק מתפקידו כראש־הממשלה.

ואגב, חברי הנהלת החידון פועלים עדיין מכוח אותם כתבי־מינוי...

מי כופה על מי?

בארוחת ערב שנערכה במלון „המלך דוד" על ידי נגיד בנק ישראל מר משה זנבר, לכבודו של היועץ הכלכלי הבכיר לנשיא ניכסון, ד"ר הרברט שטיין, הביע פרופ' חיים ברקאי דעתו בעד הנהגת מס ערך מוסף בשעור נמוך ואחיד.

אמר לו שר האוצר, מר פנחס ספיר: אינני בטוח שאוכל לכפות את ההצעה על החקלאים.

ציין ברקאי: אתה תוכל לכפות, מדוע לא?

השיב שר האוצר: האם אתה יכול לכפות משהו על הסטודנטים שלך? אתה יכול הרבה יותר ממני...

[illegible]

גוי שהגיע ל„תכלס"...

בדו־שיח בינלאומי לעניני שיכון, שנערך השבוע בירושלים, מטעם משרד השיכון והסוכנות היהודית, נתקלו המשתתפים בבעיה לשונית בלתי־צפויה. על אף שהאנגלית היתה השפה המדוברת בכנס, הרי המשתתפים הת־קשו להסביר למר אלן ארס, שהוא ממנהלי חברת הבנייה הענקית „בוביס", את משמעות המושג „תכלס" (תכליה), שהיתה מלת מפתח בכל הדיונים.

אלא שגם קושי זה נפתר, בסופו של דבר. ההוכחה לכך ניתנה כאשר אלן ארס — ש־היה המשתתף הלא־יהודי היחיד בכינוס — השתמש לקראת סיום הדיונים באופן חופשי במלה „תכלס", ואף במלים אחרות שנגזרו מן ה„מאמע־לושן"...

מחשש עינא בישא...

ארבעה השחיינים הישראלים — שני גב־רים ושתי נשים, שנים עירוניים ושניים בני קיבוץ — עשו בשבוע שעבר „היסטוריה" כאשר יצרו מגע וקשרו קשרים עם שחיינים מצריים, שחחו אתם וגם התחרו זה עם זה, כבני המתוקנות שבאומות, באליפות הבינ־לאומית הפתוחה של מערב גרמניה, שנערכה בבריכה האולימפית בברלין.

אולם כל השיחות נערכו בצורה מחורה: השחיינים שוחחו ביניהם, כאשר ראש המש־לחת המצרית לא נכח במקום; ראש המש־לחת המצרית שוחח עם עמיתו הישראלי על כל מיני נושאים מקצועיים ואף השווה עמו הישגים בין שתי המדינות — רק כאשר איש משחייניו לא ראה אותו...

בנשף הסיום של האליפות בברלין, ניסה אחד הישראלים להעניק לשחיין מצרי דגלון ישראלי למזכרת. המצרי שמח על התשורה והתכונן ליטול אותה לידיו — כאשר לפתע הבחין במבטי ראש משלחתו — והדגלון הוחזר מיד לבעליו...

אחר כך ניסתה השחיינית הישראלית שלו־מית ביר מאילת השחר, להזמין שחיין מצרי לריקוד — הלה קם על רגליו נכון לכרוך זרוע סביב מותניה של הקיבוצניקית נאה המראה — כאשר לפתע נראה ראש המשלחת וכו'...

לילדים, אבל הרבה...

ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, שכיבדה בנוכחותה את קיבוץ דגניה בעת נשואי נכדה של חיותה בוסל, שנערך בליל שבת, הפתיעה את הנוכחים כאשר עם בואה הכריזה: „חברים, החל משעה ארבע, אינני ראש ממשלה אלא גולדה בלבד"...

משראתה את מבטי הפליאה, הוסיפה: „עד לבואי לכאן, הייתי ראש הממשלה וגם אחרי צאתי מכאן אמשיך בכהונתי".

בחתונה עצמה גילתה גולדה מצב רוח מרו־מם והרבתה להתבדח. לפני שנשאה ברכתה, שאלה את אחד האורחים — איל בן השש — אם לשאת נאום ארוך בשביל המבוגרים, או נאום קצר בשביל הילדים?

השיב איל הקטן: יותר טוב שתדברי בשביל הילדים, אבל הרבה...

צרת סגנים...

סגן ראש הממשלה ושר־החינוך והתרבות, מר יגאל אלון, גילה השבוע מקצת מצפו־נות לבו, בעת שהעניק את הפרסים לזוכים

בחידון התנ"ך הבינלאומי לנוער יהודי, ש־התקיים ביום העצמאות בירושלים.

בפנותו אל הזוכים בתואר „סגני חתן ה־תנ"ך העולמי לנוער", ניחמם מר אלון על שלא זכו במקום הראשון, ואז הוסיף בחיוך: „מי כמוני יודע את נפש הסגנים"...

האכיל את הרמטכ"ל „לוקשן"...

מנהלי המזנון, אשר הכינו את הכיבוד בביתם של ראש עירית רמת־גן הד"ר ישראל פלד ורעיתו, שלשום בערב, בעת קבלת הפנים המסורתית למטה הכללי של צה"ל לרגל יום העצמאות, דאגו הפעם גם למקרוני, שצורף לקוביות בשר או קציצות.

כאשר הגיע לגינת הבית הרמטכ"ל רב־אלוף דוד (דדו) אלעזר עם רעיתו, הציג עצמו חבר הנהלת העיריה, מר גדליהו רכטר, לעזור לרמטכ"ל בבחירת ה„תפריט" ותוך כך הגיש לו את המקרוני בהוסיפו: „עכשיו אוכל לומר כי האכלתי את הרמטכ"ל לוקשן".

גם „המלאך" בין „המשכנעים"

יותר משרבבות צופי הטלוויזיה ב־ישראל היו זקוקים לראות את „ה־מלאך" פנים אל פנים, זקוק היה רוג'ר מור להסתערות ההמונית עליו ועל מופעיו. כי בלונדון מושבו אין הוא „מלאך" ואף לא קדוש, אם תרצו לתרגם נכונה את הפסבדונים של הדמות שאותה הוא מגלם.

אפילו היה כזה, ספק אם האנגלים חובבי המיסתורין היו מורשים לקרוע מ־עליו את בגדיו או לתלוש את שערו. היום אין אנגליה יוצאת מכליה למראה תופ־עות כדהימות יותר מעלילות „המלאך". העתונים אינם מפרסמים בכותרות מתי ולאן יצא ומתי ומהיכן חזר ופקקי התנועה בדרך לנמל התעופה של לונדון נגרמו השבוע לא בגללו, אלא בגלל העומס ה־בלתי רגיל שגרמה שביתת הרכבות.

„המלאך" אינו מופיע בכותרות, מפני שרוב צופי הטלוויזיה כבר שכחו איך נראית סידרת המתח שלו. אם זקוק רוג'ר מור לחקוק עצמו בתודעתם של הבריטים כ„מלאך", הרי הוא יודע לבטח שהתחבולות „מלאכיות" לא יועילו. עליו לעמול קשה בתחרות הקשה ולא בכדי הוא מופיע מ־פעם לפעם על המסכים הקטנים בסדרת מתח אחרת, הקרויה „המשכנעים". כוח שכנוע רב דרוש בלונדון לאמן כדי להיות „קדוש", ואפילו הוא נהפך לכזה, אין הוא בדרך כלל אלא קדוש מעונה...

(צ. לביא, לונדון)

[...]חפץ דיבר בגעגועים על הכותל"

[...]רים מספרים על פנחס חפץ, בן הישוב הישן שנלחם בספרד והתאבד [...]וסקווה, לאחר ששלטונות בריה"מ לא נתנו לו לחזור לארץ ישראל

[...]לוי יצחק הירושלמי

[ה]תעניינותי בפרשת חייו ומותו של בן „הישוב הישן" בירושלים, שהגיע ל[...]ה הקומוניסטית הפלש[תינ]ית (פ.ק.פ.) ונתגלגל (ל[...]) שנפצע במלחמת־ספרד [...]־המועצות, שם איבד לדעת, הביאה אותי ב[...]אלה לכמה מחבריו ה[...]ים, אשר עברו יחד עמו [...]ך־התלאות־והנדודים ב[...]ה הקומוניסטית בארץ, [...]ומת־ספרד וברוסיה ה[סובי]טית.

[...]מהם, יוסף ר., שהיה הידיד ביותר של פנחס חפץ, יודע על קיצו הטראגי — בשנת [...] כ־14 שנה לאחר בואו לבריה־[מ]ות — כאשר השליך עצמו, ומריל, תחת פסי הרכבת. הוא: „פנחס חפץ עזב מאמצים רשיון יציאה מברית־המועצות. [...]ל בכך עוד לפני קום מדינה. הוא רצה לשוב הביתה. ב־195[...], קיבל מפי איש השלטונות [...]סיים תשובה סופית, שהיתה [...] וחריפה: „כאן תתפגר ולא [...] לשום מקום". דברים אלה שב[...]רו אותו לגמרי. הוא זרק את עצמו על פסי הרכבת".

אחד מבני־החבורה שהיו קרובים לפנחס חפץ הוא — יונה ברודקין. אף הוא, כחפץ, יליד הארץ (יפו). ברודקין, בן ה־17, יצא את ארץ־ישראל בשנת 1927, נסע לאוסטריה ומשם יצא, בשנות השלושים, להשתתף במלחמת־ספרד. באותם ימים פגש, לראשונה, את חפץ שגורלו היה דומה. שניהם נפצעו — חפץ בעינו וברודקין ברגלו. מאז עשו יחדיו דרך ארוכה: כמצטרפי־מלחמה יצאו באנייה אחת לברית־המועצות.

מסנאטוריום לבית אבות

„היה זה ב־8 באפריל 1939", נזכר יונה ברודקין, „הייתי יחד אתו בסנאטוריום מיוחד — ואנא ממך: כתוב סנאטוריום מיוחד בלי מרכאות — שנמצא 20 ק"מ ממוסקווה. התנאים שם היו נהדרים ביותר, שהממשלה הסובייטית נתנה לפרעלים. התוקנו על חשבון האיגודים המקצועיים. הסנאטוריום שכן בתוך יער. כשהחלה המלחמה בין רוסיה לגרמניה, והנאצים ימח־שמם התקדמו לשטח ברית־המועצות, חששו שלוחמי ספרד המצונים יפלו לידיהם. אז הוציאו את כולנו למעון אחד בקירגיזיה. שם היו התנאים פחות טובים, אבל גם הם היו לגמרי לא רעים יחסית למצב ששרר בימים ההם. חמש שנים גרנו בבית אחד. היתה לנו קבוצה יהודית, אחת משמונה קבוצות כל־ליות. לאחר המלחמה נשארתי בקירגיזיה. לא היה לי לאן לנסוע. פנחס חפץ נלקח שוב לסנאטוריום שליד מוסקווה. הוא היה חולה יותר. אני יכולתי לעבוד. הוא לא יכול היה לעבוד. העבודה, כל עבודה, היתה קשה עליו. אחר־כך עבר לאיבאנובו כ־500 ק"מ ממוסקווה. שם הכניסו אותו ל„בית אבות", או „מושב זקנים". כאן היו הרבה מאוד זקנים.

בין חברים וידידים בקירגיזיה: פנחס חפץ (עומד ראשון משמאל) יחד עם כמה מחבריו וידידיו בסנטוריום בקירגיזיה. שני משמאל — בוריס פאלסנברג (המכונה: „שווארצער"), אשר מצא את גופתו של חפץ מוטלת ליד פסי הרכבת. רביעי מימין (עומד) — יוסף דפקוביץ, חבר קרוב של חפץ, הנמצא כיום בארץ.

לפעמים. הוא ידע מה שהוא רוצה. הוא היה יוצא דופן: בשנת 1936 הייתי באופוזיציה במפלגה הקומוניסטית. בירכו אותי מהמפלגה. הייתי אז מזכיר סניף פ.ק.פ. בתל־אביב. התנגדתי להגדרת המרעות של הערבים כ„מלחמת שיחרור" והבעתי דעה חריפה נגד הטירור. גם פנחס חפץ היה באופוזיציה. הוא היה נגד הקו שצריך לומר „אמן" אחרי כל דבר. ישבתי יחד אתו במעצר. נדמה לי שזה היה ב„קישלה". במקרים אלה היה יחיד בדינו. היה איתן עד קצה הגבול, אפילו מעבר לזה".

ביקש לעבור לפולין

ליאון לב, שאף הוא נפצע במלחמת־ספרד, הגיע לברית־המועצות רק בשנת 1943. „לא פגשתי שם את חפץ, אך בהיותי בפולין קיבלתי ממנו בכתב", הוא מספר. „חפץ רצה לעבור לפולין, אבל לא ניתנה לו רשות. אני יודע, שחפץ נפצה כופר בעיקר. בבריה־המועצות הוא נשבר. קודם היו לו אכזבות, אך אחר־כך בא חוסר־האמון המוחלט".

ישראל כוכבי (קשרון), הנקרא כיום בשם יוליאן ברג, אשר ישב בארץ בשנים 1931—1936 והיה חבר פ.ק.פ., זוכר כאן את חפץ. הוא גם „יצבי בית־הסוהר". פגישתנו הבאה עמו היו בפאריס — לאחר שחפץ „היה כמעט עיוור".

קראו לו: צ'רצ'יל

חברו הקרוב, יוסף ר., מוסיף: „הוא היה אדם עצבאי בכל הבקומה, בכל הכבסים ובכל התנאים. לא אמר „הי" באופן ציור. אספר מעשה שהיה אדם עצבאי בכל הבקומה, במיוחד התנהלה ויכוח ביחס למלחמה בהשלך. השאלה היתה — אם זו מלחמת־מצוה או מלחמת־רשות. היו שאמרו: עד 22 ביוני 1941 — מלחמת־רשות... חפץ לא קיבל דעה זו. הוא היה נגד הסכם מולוטוב־ריבנטרופ. היו שלגלגו עליו וכינו אותו בשם: צ'רצ'יל. שם־גנאי שכזה. הגיעו דברים לידי כך, שהלכו לשאול את פי ההנהגה המחוזית הלכה בזדון. שאלתי אז את פנחס חפץ: „למה אתה צריך לחלום כך?' הוא השיב: „אני אתן להם להגיד מה שרוצים'. לבסוף באה משלחת מירודה האמרה: „פנחס חפץ צודק".

חבריו מוקירים את שמו באהבה רבה בהערכה. יוסף ר. מספר: „לעתים קרובות היה רעב, אם כי התנאים היו טובים יחסית. היה לו שעון — ומכר אותו. הוא אמר: „מה אני זקוק לו?' הוא מכר את השעון כדי לקנות ביצרכים לאמי, שגם היתה שם, בישלה בשבילו מרק עם אורז ובשר, כמו בבית — הוא ליקק את האצבעות. הוא דיבר בהתפעלות על בן־אחיו בירושלים ובגעגועים בלתי־רגילים לירושלים ולהרים הסובבים אותה. הוא היה אומר לנו: „אינכם יודעים מה הם געגועים, כי אינכם יודעים מה זו ירושלים... אינכם יכולים לתאר לעצמכם את יופייה של ירושלים".

לא עם השלטון הזר

נזכר ליאון לב: „בשנות המאורעות ראיתי אותו יום אחד פצוע בידו. שאלתי אותו: „מה זה?' חפץ אמר: „רציתי לראות מה נעשה בכותל'. הקצין לנגר שאל אותו אז, אם יוכל להכיר אלה שפצעו אותו. חפץ השיב לו: „אולי'. כשנשאל על־ידי הקצין, אם יהיה מוכן לעשות כן — השיב: „לא בשביל המשטרה הבריטית. אני לא משתף פעולה עם השלטון הזר".

יוסף ר. מוסיף: „חפץ דיבר הרבה על הכותל בעת שהותנו בסנאטוריום. הוא דיבר בגעגועים על הכותל ועל מאה־שערים. בחגים הרבה להזכיר את העבר. בשנת 1945 — אני חושב שזה היה בחודש מאי — פירסם ה„פראודה' דברי אהדה על תנועת־המרי בארץ־ישראל. כאשר קרא פנחס חפץ את הדברים אמר: „אני בטוח, עכשיו תקום מדינה יהודית'. התקווה שלו נתגשמה. אבל הוא לא זכה, לצערנו, לשוב אל ארץ הולדתו, בה נולד".

חבריו, שכמה מהם ירדו אף הם בשעתם מארץ־ישראל דרך ספרד לברית־המועצות, זכו לחזור למדינת היהודים ולשבת בה בטח יחד עם משפחותיהם...

רק בן ירושלים, פנחס חפץ, נדרס תחת גלגלי הרכבת הסובייטית.

ב„אוביר" אמרו לא

„בהיותי במוסקווה, בשנת 1948 — אז גרתי בעיר זו — ביקר אצלי פנחס חפץ. הוא הביא לי סוכר וחמאה. חפץ סיפר לי שהחליט לחזור לארץ־ישראל. בקשר לכך גם הלך לקונסול הבריטי שאמר לו: „אני נותן לך רשות לשוב לפלשתינה, אבל הבא תעודה סובייטית המתירה לך לצאת מכאן'. הפץ הלך ל„אוביר'. שם ניתנה לו תשובה חד־משמעית: לא! הייתי אז בתנאים קשים. יותר לא פגשתיו ולא ראיתיו. בשנת 1956 — לפני שיצאתי מברית־המועצות לפולין — רציתי לראותו. אבל, קבלתי רשות לצאת לפולין רק בזכות רבקה, אשתי, שהיא ילידת קאליש שבפולין. גם היא היתה בארץ ועבדה בכביש. בארץ הכירה רבקה את כרמר היתה ידידה שלו. ובכן, לפני עזבתי את ברית־המועצות נסעתי במיוחד לאיבאנובו כדי לבקר אצל פנחס חפץ ולהיפרד מעליו. לא פגשתי אותו. פגשתי שם כמה מחבריו, שהיו יחד אתנו בספרד. הם סיפרו לי, שפנחס חפץ איבד עצמו לדעת. הוא השליך עצמו מתחת לפסי הרכבת. חבר שלי — שמו: בוריס פאלסנברג, אשר קראו לו: „שווארצער" — שגר מחוץ לעיר, ראה את הגופה של חפץ מוטלת לצד פסי הרכבת. פאלסנברג סיפר לי, כי רגל אחת שלו היתה כרותה. חפץ היה בודד מאוד. ב„מעון" כולם היו זקנים. האווירה הכללית השפיעה עליו. לעבוד — לא היה בכוחו. הקריאה היתה קשה מאוד עליו. חברה — לא היתה לו. הוא היה בודד".

נפגע בעיניו במלחמת ספרד

חברו הקרוב ביותר של פנחס חפץ, יוסף ר., מספר על־אודותיו ממש בהערצה: „הוא היה איש צדק", מציין איש שיחו בהדגשה רבה. „לראשונה ראיתיו בספרד, כאשר נפצע. הוא נפצע בחזית לאירידה. חפץ לא ידע שנפצע בעיניו. הוא חשב, כי רק אבק חדר לעיניו. הוא צעד כמה צעדים כסהרורי. שאלתיו: לאן? הוא לא השיב. הוא נפל. הבאתי מיד אמבולאנס — ונפרדנו. לאחר זמן הגיע לידי גליון של העתון הקומוניסטי „נייע פרעסע" ושם נתפרסמה ידיעה עם כותרת: „חפץ כבר רואה"... ידעתי, שזה האיש. הכרתי אותו היטב — ונעשינו חברים קרובים מאוד — בסנאטוריום ובמיוחד. היינו יחד עד שנת 1946. הוא ליווה אותי בעת שחזרתי לפולין. סיכמנו ביננו כי בפולין נדבר עם ביל מארק ועם ליאון לב (חבר קרוב אחר של חפץ, שכבר היה בוורשה), שהשתדלו ויעשו מאמץ להעביר גם את חפץ לפולין. לאחר־מכן העבירו את חפץ ל„מעון לנכים" באיבאנובו. עד שנת 1947 קיבלנו ממנו מכתבים. בין השאר כתב, שביקר בצירות הבריטית. אחר־כך הפסיק לכתוב.

במעצר ב„קישלה"

ליאון לב, יליד פולין (1905), היה חבר קרוב מאוד לפנחס חפץ בתקופה קודמת, הרבה לפני ששני חבריו הקודמים נפגשו עמו וידעו על־אודותיו. בסוף 1922 עלה ליאון לב לארץ־ישראל — כקומוניסט. בברית־הנוער הקומוניסטי בירושלים פגש את פנחס חפץ והם נעשו קרובים זה לזה כאחים ממש. „15 שנה גרנו יחד בשכונות בירושלים. גרנו בבית־לחם־שבעה ובנחלת־אחים, במחנה־יהודה ובבית ישראל. עבדנו יחד. עבדתי יחד אתו גם אצל אחיו אהרן, שגר אז בשכונת שערי חסד. כאשר פנחס חפץ עזב את הבית — זה היה, אם אינני טועה, בערב פסח 1926 — בא לגור אתי. הוא עבד אתי בנגרות. אחר־כך היה טפסן. הוא היה טפסן טוב. הוא היה מטבעו מרדן, אדם ישר מאוד. אם לא הסכים למשהו — שום דבר לא עזר. היה בחור טוב

נקודה לויכוח

[נ]ושאי המחלוקת

מאת גדי יציב

[מ]אמרו המעניין של מר בגין „לאומיות או לאומנות" („מעריב" 7.4.72) מהווה הזדמנות טובה לציון ברור של [נושאי] המחלוקת בין תנועתו [ל]מתנגדיה — בכל הקשור [ל]„שלמות הארץ".

[...]שהדבר יראה מוזר, אני חושש [...]ר בגין וגם כמה מבעלי פלוג[תו], שאליהם כיוון את דבריו, [...]סים — אולי שלא במתכוון — [...]ע המחלוקת. [...]ה היא הראשונות המוחרה בעניין [...] של הכנסת על [...]עם היהודי על ארץ ישראל. [...] ההלכה על עקרון יסוד מובן [...]. אבל לגבי דידי עצם קיומה [...] די בו כדי להפגין את [...] עליו לא נועדה אלא [...]את הוויכוח מן הנושאים ה[...]ם השנויים במחלוקת.

[...]ת החמור ביותר של המאבקים [הפו]ליטיים אצלנו הוא זה שבנושאי המחלוקת הבינמפלגתית [...]צעות אלטרנטיביות למדיניות [...], מרבים אצלנו להתווכח על [...]. חשיבותם של עקרונות [...]ינה מוטלת בספק, אולם כיוון [...] ניתנים לתרגומים [...]ם, במובנים של צעדי מדיניות — מוטב להשתמש בהם כבסיס להצעות, ולא כאילו הם עצמם [...] למדיניות.

[...]ת הכנסת על זכותו הבלתי[...]ית של העם היהודי על ארץ [...] היא דוגמה מצוינת לכך. [...]ילה היתה מיותרת להלוטין [...]ה בכנסת על אקסיומה מרכזית [...]חיינו. אולם, בדיעבד, עשויה [...] מגנת ברכה: כיוון שהמכו[...] חברי מפ"ם וגם חברי „הרוח" [...]דגמה כאן העובדה שעקרון זה בלתי רלוונטי להלוטין לעניין [...] הפוליטי הרצוי לשאלת היקף [...]ות הישראלית בארץ.

*

[...]ען בעל חשיבות עקרונית [...]הפולמוס אודות „חלוקת ארץ [...] השלמה" חשוב מאד להבהיר [...] בגין מבקש לשכנע אותנו כי [...]ני שאין הוא „אוהב" עמים [...] הוא מתנגד לחלוקת הארץ — [...]אני שהוא אוהב את עמו. אותי [...]יכנע בכך כבר מזמן — ונדמה [...] בארץ מעטים שעדיין אינם [...]עים, וכדאי שיפסיק לפרוח [...].

[...]ה מידה היה סביר להניח [...]יבין כי הרוצים בחלוקת הארץ [...] אינם רוצים בכך משום [...]הם אוהבים את עמם, או את [...] השלמה, אלא מפני שהם [...]עים שגם ערביי הארץ אוהבים [...]ם ואת ארצם השלמה. התנועה [...] הארץ אינה נובעת מעקרון [...]ות חצויה — אלא מהכרת בכך [...]לאחרים שמורה זכותם. זוהי [...] כולה — ככל שהדבר נוגע [...]ת יסוד.

[...]לאומיות אוניברסליסטית, ה[...]ת להחיל קני מידה זהים כשהיא [...]כויותיה ובזכויות זולתה. לעומת [...]ת, תנועה לאומית המשתמשת [...] מידה יתרים לעצמה, ואילו [...]שיפוט אחרים היא משתמשת [...] מידה שונים — היא תנועה [...]ת. הפרושים, ההיסטוריים ה[...]גיים של־בגין משום אינם תופ[...] לא מדובר כאן בשנאה, ולא [...]עמדה או הכנות אופי אישית [...] מדובר בבסיס־הצידוק של [...]: בסיסים סמנדרטיים, שכר[...]ם לגבי כל מי שנתון במצבנו [...]מת בסיס פרטיקולריסטי, מיד[...] עצמנו, שאותו אתה שולל [...]ים.

תנועת החרות היא תנועה לאומנית, במובן השלילי של המילה, לא מפני שהיא תומכת בעקרון „זכותו של העם היהודי על הארץ" — אלא מפני שהיא כופרת בזכותו ההוה של העם הפלשתינאי.

כשם שבעצי בעיני המיצו כאילו כל מי שמתנגד לחלוקת הארץ, או לוחם למען ריבונות ישראלית על כולה, הינו „שונא ערבים" או „בלתי הומני" וכיוצא באלו סימנים חסרי שחר — כן מגוחכים נראים בעיני הגידופים שחברי ואני זוכים בהם: כאילו אנו פחות פטריוטים, „אנטי ישראליים" ו[...] אפילו, כפי שניסחו זאת לאחרונה כמה מעניכי הצעירים של מר בגין, „בוגדים". דומה שאילו היה מפחית קצת מר בגין מן הבוץ ששיקע בכותבו לשכנע אותנו באמיתות של האקסיומה האלמנטרית האמורה — היה מפנה אותו לסיגנון שמות הגנאי שפריהם לאחרונה הניכיו היה מביא ברכה רבה יותר לתנועתו ולתרבותנו.

*

עד כאן אשר להצדקות הרעיוניות. מכאן להגדרת סלע המחלוקת העיקרי: מה טוב יותר היום לישראל — מדיניות המכוונת לשמור על ריבונות ישראלית על הארץ כולה — או מדיניות המכוונת לחלוקת הריבונות בארץ? כדי שעם ישראל יוכל לממש את זכותו על הארץ באורח אופטימלי, ליצור בה תרבות יהודית עשירה, חברה מתוקנת, משטר צודק, משק הנושא את עצמו — האם עליו לשאוף לריבונות בכל מקום שעליו יש לו זכות — או האם עליו להתחלק בזכותו עם הערבים — שהינם בעלי זכות דומה?

תשובתנו חד־משמעית: לא רק בלבד שאין זה צודק, אלא אף אין זה אפשרי לטווח ארוך לבחור באפשרות הראשונה. אפילו נכבוש בכוח דורנו שטחים נרחבים יותר — לעולם לא נוכל לשבת עליהם לבטח. אין עם שיוכל לשבת על כידונים — ואין עם שיסכין לאורך ימים לחיות בצילם. בגין, שעמד בראש ארגון לשחרור לאומי, חייב היה להשיב לדעת זאת מכל אחד אחר. יתרה מזאת: התנועה הציונית שנאבקה תקופה ארוכה כנגד כל מי שסרב להכיר בזכותנו להגדיר עצמנו כ„עם", היתה חייבת ראשונה להכיר בכך שמרגע שקבעו הפלשתינאים כי הם עם — אפילו נעשה דבר זה אך אתמול — שוב לא יועיל דבר: יש להתייחס אליהם כפי הגדרתם, ולכבד את תביעותיהם.

העובדה שהיום הם חלשים מאוד, שמכוח עדיפותנו הצבאית אנו יכולים לעשות בהם היום כרצוננו, אסור לה שתיצור אצלנו טעות אופטית. ה[...] עלולה לטעת בנו אשליות מסוכנות: הם לא ישלימו, לא היום, לא מחר, ולא עד עולם — עם שום מצב שבו נשללת מהם זכותם לממש את יחודם הלאומי, במסגרת פוליטית עצמאית בארץ שהיא גם מולדתם. הסיכוי היחידי להשלמה בינינו קשור בויתור ערבי על ריבונותם על כל פלשתין, ויתור יהודי על ריבונותנו על כל ארץ ישראל.

ככל הנראה לנו, חייבת מדיניות נבונה לטווח ארוך לקבל קביעות אלו כנתונים פוליטיים, בדיוק כפי שאנו מקבלים את העקרון החשוב שקיבלה הכנסת.

יכול להיות שלאחר שתקבל הכנסת, פה אחד, את כל עקרונות היסוד האלמנטריים שלנו — יתפנו ראשיה לדון, לכתוב ולהחליט גם על מה שמסתבר מכך הלכה למעשה. אחרי הכל, על המעשה הפוליטי, ולא על ההלכה הרעיונית, נטושה המחלוקת. המכבה והשמורי על בסיס התאוה־דן חברי הכנסת בהצבעתם התגינית היה הולך המעשה: אנשי „חרות" מפני שעדיין אין נוהגים להם לעשות, ואנשי המערך — משום שעדיין לא ברור להם מה בעצם יש ברצונם לעשות.

דיוקנו של מרגל כצייר

מאת יגאל לב

בזקן אסירי כלא רמלה היה לו לצלם העתונאי ארתור פטרסון, מעמד של כבוד. 7 שנים לא הולכות ברגל. אפילו לא בבית סוהר. בקרב המחבלים באגף המיוחד שבקומה הראשונה יוחדה דמותו על ידי כן־ציור שהיה רכון עליו במשך רוב שעות היום.

פגשתי את הצלם הישיש באגף המחבלים בשעת בוקר. המחבלים עסקו במלאכה הקבועה השמורה להם, מילוי רשתות הסוואה מתוח רשת גדולה לאורך החצר ושקדו על מילויה בפסי פלסטיק ירקרקים. רק אילו הוא ישב מופרש מכולם, כשהוא עוסק בציוריו.

הוא נראה כל כך זר באותו עולם של מחבלים. עמדתי לידו והוא אפילו לא הרים את עיניו. רק לעיתים היה נושא את מבטו מהציור וסוקר בשקדנות את המחבלים אשר ברעו בסדר מופתי להפילה, סוזה להעלות את דמות דיוקנם על הבד שלפניו. דומה שהוא חי על אי בודד. סגור בתוך עצמו ועורך את חשבון הנפש שלו כול תקופת המאסר הארוכה המצפה לו.

הצייר המרגל בבית הסוהר

חזותו של פיטרסון איננה מזכירה כלל חזות של מרגל, כפי שהיא מקובלת בסרטים מסוייפים, גבה־קומה, צנום, ממושקף נראה כפרופסור בדימוס המחפש את שלוות חייו ולא כאדם אשר נשלח על־ידי המודיעין המצרי לאסוף אינפורמציה בטחונית ולצלם מיתקנים בארץ.

גם חייו כאילו חגו הרחק מעבר למשחק המרגלים. נשוי, אב לשתי בנות, שהיהן נשואות, סב לשלושה נכדים.

כה הגיע את הסבא חד־הפרופיל לבוא לישראל, ולהפוך את מצלמתו שהקנתה לו שם של צלם כעולה באנגליה למצלמת־ריגול?

אתמול נשמע בפעם הראשונה קולו. הצלם הישיש, אשר שוחרר מכלא רמלה לרגל חגיגות יום העצמאות ונחת בלונדון, פתח לראשונה את סגור לבו וסיפר לעתונאים את שהכחיש בכל פה בבית המשפט המחוזי בתל־אביב: כי אכן הוא גויס על־ידי פקיד מצרי בקפריסין ההדרך להשיג מידע צבאי על ישראל.

בראשית 1970 הגיע הצלם כסוך התייר לישראל. דמותו לא עוררה תשומת־לב. ישראל רגילה לעתונאים וצלמים הפוקדים אותה מדי פעם. מה עוד שסב קשיש המטייל ובכייר בארץ בלוי מצלמתו נראה כחלק מהנוף.

שלושה חדשים לפני כן, לפני שנחת מטוסו בנמל התעופה של לוד, סיכם הצלם הקשיש את העיסקה עם המגייס שלו, איש המודיעין המצרי בניקוסיה. דרכו של פיטרסון לשגרירות מצרים בקפריסין גם היא דרך מיוחדת במינה. עוד באמצע 1968 הגיע פיטרסון לקפריסין בתוקף תפקידו כצלם. קפריסין היתה אז זירה מעניינת וצלמים רבים הציפו אותה. כשם, כחדרו הקטן תגוריו בבית מלון של ניקוסיה, סם תכוסות לישראל. הוא ביקש להציג כאן ארבעה סרטים משלו על חיות הבר של רודזיה.

פגישתו של האנגלי קר־המזג עם הקהל הישראלי הביאה להתפתחות מוזרה באופיו הצונן. הוא כתב שורה של מאמרים בעתונות האנגלית בה תקף את ישראל וטען כי הישראלי הממוצע הוא חסר נימוס. בין השאר כתב: „כאשר טיילתי ברחובות חיפה נדחפתי תמיד על־ידי עוברים ושבים ונאלצתי לרדת מן המדרכות תמיד מיהרתי בעקבות התנוף שדרך על רגלי ודקעתי בכה על רגלו שלו, כנקמה".

מכאן מוליכה הדרך הישר אל השגרירות המצרית. התחילה ביקש למכור להם מאמרי השמצה על ישראל. המצרים ביקשו עובדות. הוא סיפק להם זוויות צילום מיוחדות על הרי ישראל ומאמרים ארסיים. זה לא הספיק. הנספח הצבאי המצרי הציע כי פיטרסון יסע לישראל ויעלה במצלמתו מחנות צבא ושאר מיתקנים שיש בהם יותר ממשות מאשר מאמרים ארסיים, שכל עתונאי מצרי יכול לכתוב אותם טוב יותר.

עתה סיפר פיטרסון כי הנספח הצבאי המצרי הציע לו 50 ליש"ט תמורת החומר שיביא מישראל. שש פעמים עשה את הדרך בניקוסיה לישראל ורק בפעם השביעית נתפס. „החומר שאספתי — אמר לעתונאים בלונדון — „היה אינפורמציה על חופים בישראל המתאימים לנחיתה מצרית".

על כך הוא נדון בישראל לשמונה שנות מאסר, וכך נקלע לאגף המחבלים של כלא רמלה כאסיר הקשיש ביותר.

בעירעור שהגיש לבית המשפט העליון הוקל עונשו. בית המשפט העליון ציין: „אין מחלוקת על כך שהאיש בא לישראל בכוונה לפגוע בבטחונה, אך בגלל גילו של הנאשם החליט להקל בעונשו ולהעמידו על חמש שנות מאסר".

מחמת גילו לא צורף בכלא אל קבוצות העובדים. בחפשו דרך להעביר את הזמן, החליף את עדשת המצלמה במכחול הצייר.

ערב יום העצמאות כאשר שוחרר מבית הסוהר, נטל עמו את אחד מציוריו שצייר באגף המחבלים של כלא רמלה. ציור זה הוצג בגאווה אל מול העתונאים.

מגדלי רוטשילד
בת־ים
המרכז המסחרי הגדול המפואר והמשוכלל ביותר!

בלב ליבה של העיר בת־ים, במקום מפגש הרחובות רוטשילד, קדושי קהיר והלפר, מקימה חברת „פאר־לון" את המרכז המסחרי הגדול, המפואר והמשוכלל ביותר!

לבחירתך - הסוחר, איש המינהל, בעל המשרד והמשקיע:

- **חנויות ובתי־עסק:** 4000 מ"ר חנויות בגדלים שונים ולמטרות מגוונות בקומות המסחריות ובפסז' המפואר.
- **משרדים:** קומת משרדים עילית אשר בה יתרכז חלק גדול מחיי המינהל והמסחר בעיר.

דירות פאר אקסקלוסיביות

ב„מגדלי רוטשילד" 2 מגדלי מגורים רבי קומות ובהם דירות פאר אקסקלוסיביות בנות 3—3½ ו־4 חדרים.

ב„מגדלי רוטשילד" מגרשי חניה נרחבים ✱ מעליות ✱ צוות מיוחד לאחזקת הבנין

פרטים ותכניות בניה במשרד המכירות של „פאר־לון" בבת־ים: רח' רוטשילד 34.

מגדלי רוטשילד - ההשקעה מס' 1 בבת־ים!

פאר לון

חברת הבניה הפרטית מס' 1 בישראל

פרסום אטלעגר—דנציגר

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

שיחה מיוחדת עם מיגל אנחל אסטוריאס, בעל פרס נובל לספרות, המבקר בישראל

„התחייה היהודית בארץ־ישראל היא תקוות כל האומות הנרדפות"

ביקורי הקודם בארץ היה לפני 42 שנה. אז אמרו לי בתל־אביב כי מן הבתים המעטים שבחולות תפרח עיר גדולה. היום נוכחתי לדעת שהם צדקו – ולא אני, הספקן

„לא היתה סתירה ביני הדיפלומאט לביני הסו...

מאת **משה דור**

יש לו פנים שחומות, אינדיאניות מובהקות — בכל אופן, ככל שמותר לי לצייר פנים כאלו בדמיוני על־סמך הצלומים שראיתי. שער שיבה דליל; עיניים חומות, שניצוץ אדמדם מהבהב בחביונן. חוטם מגובנן, ארוך, כשל ציפור־טרף.

כשראיתיו מתנהל לעברי בכבדות, מרזוק, חשבתי: אדם קטן־קומה. ולא היא: מיגל אנחל אסטוריאס בן ה־74, חתן פרס נובל לספרות, הוא דווקא גבר מגודל. ועל־פני אדם זה נח רוך של שקט עמוק: אתה משוחח אתו, — וכמו אווירה של רוגע אינסופי עוטפת אותו. אולי קול הים, דמם של בני המאיה, בעלי הסבלנות שאין לה קץ.

אסטוריאס הוא גדול סופרי גואטמאלה, אחד הגדולים ביוצרי אמריקה הלאטינית, — בעברית כמעט שאינו ידוע. רק באחרונה פורסם התרגום העברי לרומאן „כבוד הנשיא", שסיים את כתיבתו לפני ארבעים שנה, ובו הוא מגולל חברה המתפתלת ביסורי דיקטאטורה נוראה, — החברה הגוואטמאלית כפי שהכירה מקרוב. בילדותו גלתה משפחתו מארץ־מולדתה בגלל התנגדותה לשלטון־רודנות. הוא חזר לאחר שהתחלף המישטר — ולגודל האירוניה, הפרס הביוגראפי הזה אופייני גם לדרך־חייו להבא — ובסיימו את לימודיו באוניברסיטה, הוכתר בתואר דוקטור למשפטים: הדיסרטאציה שלו נסבה על הנושא „הבעייה החברתית של האינדיאני".

„מה יעשה המשורר כשהוא נתקל בילד בוכה?"

זכרונות תל־אביב הקטנה

שנים רבות ישב בגלות, בצרפת ובספרד. ב־1944 עלה השמאל לשלטון בגואטמאלה והחזיק מעמד עשר שנים, עד שמוגר ע"י הפיכה ימנית, שנסתייעה במשאביה של „חברת הבאנאנות המאוחדת", אותו קונצרן צפון־אמריקני ענקי החולש על כל־כלת גואטמאלה. באותן שנים שימש אסטוריאס בשירות הדיפלומאטי של ארצו. שוב גלה, — וחזר ב־1966, כאשר שוב עלה השמאל לשלטון, הפעם נתמנה לשגריר בפאריס. בשנת 1971 נתחלף המישטר — שוב עלה הימין. אסטוריאס הגיש את התפטרותו, ומאז הריהו „גולה־מרצון".

מיגל אנחל אסטוריאס הגיע לישראל כאורח האוניברסיטה העברית. עדיין לא הספיק לראות הרבה, אף כי לוח־הזמנים שלו, העמוס־לעייפה, מבטיח, כי הוא יספוג את מאכסימום הרשמים הישראליים שאפשר להחדיר באדם בשנותיו. ואגב, זו הפעם השנייה, שכף־רגלו דורכת על אדמת ארץ־ישראל: הוא הגיע לכאן לראשונה בשנת 1930.

„הייתי אז עתונאי, בצד היותי משורר ומספר. באתי לכאן ככתבו של העתון ‚אל אימפארסיאל' שהופיע בגואטמאלה. אבל לא רק כעתונאי באתי, אלא גם כעולה־רגל, המשחר את קודשי הארץ.

„אני זוכר היטב את תל־אביב של הימים ההם. רחובות מספר ובתים לא־רבים בחולות, על שפת הים. אמנם נכון, אז סיפרו לי — מתוך דיקה לא מבוטלת לדמיון, כך חשבתי בלבי — שכאן תקום עיר גדולה וכי העם היהודי, המתקבץ לארצו העתיקה, יחייה את המידבר. אני מודה כי הם צדקו, ולא אני, הספקן. הנה תל־אביב של היום: עיר גדולה, קוסמופוליטית...

„ועוד אני זוכר: ביקרתי אז בקבר הקודש בירושלים. הפליא אותי, כי מוסלמים שומרים על המקום הקדוש ביותר לנצרות. הסבירו לי, כי עושים זאת מפני שהנוצרים מסוכסכים ביניהם ואילו הופקדה השמירה בידי כת מסויימת, היו יריביה יוצאים למלחמה, ואלה היו רוצחים את אלה. אני מבין שגם כיום יש הכרה שלא־נוצרים ישמרו על הקבר. רבעצם, הדבר עולה בקנה אחד עם תפיסתי את טיבו של ישו: לדידי הוא מאבק מתמיד, חיים תוססים, ללא־הפוגה. יודע אתה, זה מזכיר לי בדיחה ששמעתי על היפאנים — מדוע הם קדים ומשתחווים עמוקות כשהם מברכים איש את רעהו לשלום? מפני שאחרת היו נוטשים זה את זה..."

אסטוריאס צוחק בהנאה ועל פני המאהאגוני שלו כבו נשפך אור.

יחסי יידיש ועברית

אני שואל: כלום אתה קאתולי? הוא מתבונן בי במבט ארוך, משהו משועשע. „אני בן למשפחה קאתולית אדוקה. אבל היו לי משברים וספיקות. את ספיקותי העמוקים ביטאתי בשיר שלי הקרוי ‚הקאתדראלה', שכתבתי ב־1950. אני מתאר בו את הפולחן, שהוא כה מפואר מצד החיצוניים, ואילו תוכנו נבוב, וככל שהקאתדראלה מתרופפת, מתרופפת גם האמונה. זה יפה גם לגבי.

„אבל חלק אורגאני, כהותי, של משבר־האמונה הזה הוא המאבק בין שני הגזעים שבי, האינדיאני והלבן — ספרדי־נוצרי. ככל שחולף הזמן, יש בי שאיפה עזה יותר אל העולם האינדיאני, שנהרס בידי העולם הנוצרי. וכי מדוע אאמין בישו ולא באלוהי המאיה? המאבק איננו רק בין זהויות דתיות שונות. מי שחי באזור־תרבות זה שלי, האינדיאני, יש בו גם התנגשות בין שתי לשונות, בין השפה הספרדית לבין שפת האינדיאנים משבט המאיה. אילו יכולתי — הייתי כותב במאיה קיצ'ה. בשביל מי? בשביל עצמי. גם לספרדית שלי הכנסתי מלים ומטבעות לשון אינדיאניים, ולא זו בלבד, אלא אף ביטויים שהם חידוש גמור שלי, כאילו צפו ועלו מתוך המאבק המתמיד הזה, מלבילבו. זוהי מערכה בין אמונות, גזעים, דמים, — ואפשר, כי מלחמה זו יוצרה את עצינה של אירופה בתרבות הלאטינו־אמריקנית".

כשהוא מדבר על האינדיאנים, מצבם ותרבותם, ניכרת בו התרגשות הכבושה. הוא פוכר את אצבעותיו, מתופף על השולחן. „זוהי טראגדיה גדולה, אישית ולאומית גם יחד, והיא מזכירה לי מה ששח לי פעם ליאופולד סנגור, ידידי המשורר, שכתבתי הקדמה לתרגום שיריו באידלקית. סנגור הסביר לי, כי גם הוא נאלץ להעביר את מהותו האפריקנית אל הצרפתית והדבר נבצר ממנו עד הסוף. משוררים אלג'יריים אמרו לי, כי היו רוצים לכתוב בערבית, אבל אין להם ברירה אלא להזדקק לצרפתית מפני שאחרת לא יגיעו לעולם התרבות הגדול. כן, זו טראגדיה המשותפת לכל הסופרים השרויים בכבלי כזה".

ולפתע הוא מחייך: „כלום אין זה שריר גם לגבי היחסים שבין היידיש והעברית?"

את „כבוד הנשיא" כתב אסטוריאס כשהיה עדיין אדם צעיר. מבקרים רבים רואים את הרובד החשוב ביצירתו ברומאנים מסוג „אגדות גואטמאלה" ו„אנשי התירס". מתי עבר מן „השלב המיתולוגי" שלו אל תקופת־יצירתו שאפשר לכנותה כ„ספרות מגוייסת"?

„ספרות שהחיים פלשו לתוכה"

אסטוריאס מהרהר קמעה. ובכן, בשנת 1949 ביקר באזור הנתון לשליטתה של חברת „יונייטד פרוט", בחוף הים הקאריבי של גואטמאלה. שם ראה את המציאות הנוראה במרעיניו. הוא נפגש עם אנשים, הרבה לשוחח, לחקור, להתרשם. אז נוכח, לדבריו, לדעת כי אינו יכול עוד לצעוד בנתיב המיתולוגי או בזה של השירה. הנדכאים דרשו ביטוי. „מצבי היה כמו זה של משורר, הפוגש ילד בוכה מחמת רעב, ואז הוא שוכח את כל הבעיות הקיומיות ושואל: מה לעשות עם הילד? והתשובה היא: לצעוק. כיצד צועק סופר? בכתב. הספרות שאני כותב איננה ‚מגוייסת' או ‚משוייכת'. זו ספרות שהחיים פלשו לתוכה — ולחלוטין. בשום פנים ואופן אי אפשר להדביק עליה הוויות פוליטיות מוגבלות".

אני מעיר לו, כי הרומאן „כבוד הנשיא", שנכתב בתקופה שהוא מכנה אותה „התקופה האסתטית" שלו, יש בו משום זעקה סוציאלית נוקבת מאין כמוהה. אסטוריאס משיב, כי בראשיתו של דבר כתב רק פרק שקרא לו „פרשמי־היד הפוליטיים" וכל פעם היה מוסיף אניקדוטות עד שנוצר רומאן שלם. „זה היה רומאן נסיוני ותשומת־לבי הוקדשה במפורש לצד האסתטי ולא ל,אני מאשים' פוליטי, כשם שאירע ברומאנים המאוחרים. לספר זה קרה מה שקורה אצל ילדים — מתכוונים לדבר אחד ויוצא דבר שני, ומתוך שלא לשמה באים לשמה".

נגד עבדות האינדיאנים

בכלל, מיגל אנחל אסטוריאס סבור, כי הספרות החשובה באמת באמריקה הלאטינית היתה תמיד ספרות של מחאה. הוא מתחיל להביא אסמכתאות להשקפתו זו כבבכי ההיסטוריה שלאחר הכיבוש הספרדי — הנה, למשל, הסופר הפירואני אינקה גארסילאסו שמחה נגד היחס לאינדיאנים בפירו. אחר־כך קמו סופרים אחרים כמו רפאל אנדיוואר בגואטמאלה, שמחה בשירה לאטינית — כמו וירגיליוס — נגד עבדות האינדיאנים. ספר בסיסי להבנת המלחמה נגד הדיקטאטורה ומהותה של היבשה הלאטינו־אמריקנית הוא „פאקונדו" של פאוסטינו סארמיינטו, שנכתב בארגנטינה, גם בתקופה הרומאנטית קיימת מחאה. ואחריה קמה הספרות „האינדיאניסטית" — זו העוסקת בבעיות האינדיאנים — שהיא כל־כולה זעקה. המסקנה: הספרות החשובה היא רק זו של המחאה, ואילו כל שאר הספרויות ביבשת אין להן מימד לאטינו־אמריקני, על־אף חשיבותן האסתטית.

„עם רצון או בלי רצון נוצרה זהות פוליטית־כלכלית הזורמת לתוך הרומאן", הוא אומר, „כשמדברים על ,רומאן הבדיל' — ברור שמהכותבים לצילה. של ,רומאן הבאנאנה' — לגואטמאלה. ,רומאן הנפט' — מכסיקו וונצואלה. זה של גידולי הירבה או המאטה — ארגנטינה. נוצרו סימנים — שהם כביכול כלכליים־חיצוניים, אך כל המדפדף בספר יודע לאתר לאן ספרות זו שייכת".

משפט סיניאבסקי ודניאל

בשנת 1966 קיבל מיגל אנחל אסטוריאס את פרס לנין. הדבר היה כבר עשר שנים אחרי תחילתה של הדה־סטאליניזאציה, הימים — ימי משפטם של דניאל וסיניאבסקי. כיצד רואה אסטוריאס את הדבר עכשיו, בפרספקטיבה של שש שנים שחלפו מאז?

„אינני יכול לראות זאת בפרספקטיבה" אין פרספקטיבה לגבי דברים כאלה. זה לא היה הסכם ביני לבין ברית־המועצות, שבו התחייבתי לשמור על הדעות של 1966. אני קבלתי את הפרס כאות־הוקרה שלהם על פעילותי שלי, ולא כאות־הוקרה שלי לפעילותם שלהם. זאת ועוד: כשקבלתי את הפרס, עמד משפטם של סיניאבסקי ודניאל בסיומו. במיברק ששלחתי למוסקווה עם התקבל הידיעה על הפרס, וכן בדברים שאמרתי עם קבלתו, נתתי ביטוי לכך, שהסמכות שכביכול נתעטרתי בה בגלל הפרס, מקנה לי את הזכות לבקש לבדוק מחדש פרשה זו לשם זיכויים של שני הסופרים. אני מודה: ביקשתי ולא תבעתי. אבל המחאה נגד משפטם של דניאל וסיניאבסקי היתה כלולה גם בבקשה".

תעודת הכרה של אירופה

אנו עוברים לנושא פחות „פרובי־לימאטי", פרס נובל לספרות שקיבל בשנת 1967. „לפרס זה היו כמה פירושים לדידי, אבל בראש וראשונה ראיתי בפרס משום מתן תעודת אזרחות בספרות ליבשת הלאטינו־אמריקנית. סוף סוף, לפני קיבלה את פרס נובל רק משוררת — גבריאלה מיסטראל מצ'ילה. אני הייתי המספר הראשון מן היבשת שלי שזכה בו. כן, היתה זו תעודת הכרה של אירופה בספרות שלנו. מעולם לא האמנתי שאקבל את הפרס, שהרי אני רואה עצמי כסופר לוחם, הנאבק נגד התפשטות הדולאר והאימפריאליזם הכלכלי של צפון־אמריקה, ביחוד במידה שהדבר בא לידי ביטוי בארצי שלי. האקאדמיה השוודית ציינה, בדברי הנימוק למתן הפרס, כי נוסף על הצד הספרותי, הוא הוענק לי גם משום שאני מגן ביצירתי על עמלי גואטמאלה המנוצלים והמדוכאים. זה היה בשבילי מקור התרוממות־רוח שאין דומה לו".

וכיצד יכול היה אסטוריאס ליישב את הכפילות הבלתי־נמנעת שבין כהונת הדיפלומאט לבין „הנפש הספרותית" — הרי הדיפלומאט כפוף לכללי טכס, מקבל הוראות וכיוצא בכך, ואילו הסופר, וביחוד סופר כמוהו, חייב להיות — בכל אופן, כך סבורני, — עצמאי לחלוטין במחשבותיו ובהגבותיו?

דה־גול חלק כבוד

אסטוריאס אינו רואה שום סתירה בין התפקידים הדיפלומאטיים שמילא במרוצת השנים לבין הצד הספרותי שלו. „תמיד כתבתי מתוך חירות מוחלטת מה שעלה בדעתי ושום מישהו לא ניסה להכניסני למסגרה של מחשבות. נסיתי לשוות לשליחותי קודם־כל אופי תרבותי. הרי לך תערוכת התרבות של בני המאיה, שארגנתי בפאריס, ולשמה הקדשתי עבודה של שנה שלמה. ועובדה, כאשר נשתנה המישטר ב־1971, פרשתי מכהונתי".

אסטוריאס מתגאה, כי בעיני הצרפתים — אגב, דה־גול היה פונה אליו תמיד בשם „אישי הד... דווקא כאל שגריר או די... הלאטינו־אמריקנים משמ... קומדיה מתמדת. הנה כי מתגורר פלוני מארצות דל של דלית על דלית הוא עובר לחווילה מפוא... באיצטלה של שגריר, ח... כלום אין זה תיאטרון מג...

הוא מרצין כשהוא מ... בכנס של ההיספאניסטים, אחורנה כדי לדון בכלול יבשת הלאטינו־אמריקני... להרציא מהדורה מדעית ... כל כתביו. שני פרופסורי אוניברסיטת בורדו השנ... סיטת נאנטר, הציעו שכל על עצמו הבאתו לדפוס אחד, שבו יובא הנוסח גירסות השונות, בלווית רושים. הכרך הראשון שכתב אסטוריאס על הול — ייצא עוד השנה ל... הפרופסור עמוס סגאלה.

„כדרך שחז... היהודים לאדמ...

לסיום, אני מפנה את של איש־שיהי לדמיון המ... בין שני הגזעים הנדכאים היהודים האינדיאנים. „ג... אסטוריאס, „התחייה היהו... ישראל היא תקווה של ... והתרבויות הנירדפות. גם האינדיאניות, כמו המאי... ללבי ולארצי, יש סימני — הן בגלל הגילויים הא... והן בגלל סיבה חשובה יו... של האינדיאני בתרבותו כשם שהיהודים שמרו ע... שלהם כל השנים. בכל הת... זה של מורשתם הרוחנית ברגע מסויים של תולדו... להתעוררות לאומית, — מאיה, אסור שיעבירו אות בותם ויבוללום. כשיגיע לכלל הכרה בשלה, הוא י... מה לקלוט וכה לשמור.

„אני מאמין, כי למען ה... התרבותית לממש ולא תי... אוטופיה, יש להחזיר לאינ... אדמתם, כדרך שחוזרו ה... אדמתם שלהם. צריך לה... פראסיונים לצריכה ולמכיר לרשות האינדיאנים את המהדרנים. מנסיוני אני כאשר חוזר האינדיאני ... בהוצאה של רפורמה אגר... מסוגל להתגבר על קש... אכן, יש לאפשר לכל הב... באים להשתחרר ולשוב אל האל מקורות־צושרם הסב... יהיה הקפה שייך למי שב... והוא הדין בסוכר או בבא... יהיו משאבים אלה קוד... בעליהם החוקיים ולא לה... באנקים, אז־אז יתחולל ד... גדול. נוצרת דיספרופורציה... התפתחות הכלכלית והתרו... היבשת הלאטינו־אמריקני... היבשת הן נחשלות מבחינ... אך לא בתחומי התרבות ... מאות הט"ז והי"ו היו בה... סיטאות. הצרה הצרורה הי... הניצול הזר, המשקיע הסק... נבוך וחולב את פירותיהן חז... הון כדי סחיטת לשדן של... הכפופות לו. עיין השיחור כאשר ישלטו מחירים התגי... תוצרת".

ובמלים אלו סיים מיגל ... טוריאס את ה„אני מאמין" פניו השחומים שוב ירד של שלווה עצומה, ובקומו החל הולך כהדהוה לעבר ה... הוא מתרחק לא רק במימ... אלא גם — ואולי היה זה סובייקטיבי שלי — במימד...

אולי אף זה פן אחד ... האינדיאני עתיק־היומין, שר... לא רק בסיפוריו ובשיריו באישיותו שלו ממש.

פרסום א. אריאלי

דן פטינקין

דו"ח בנק ישראל על אמצעי התשלום — והמלחמה נגד האינפלציה

לפני שלושה שבועות כתבתי במדור זה על לחצי האינפלציה ה־פועלים במשק בשנ־תיים האחרונות, אשר הלכו וגברו בשנה האחרונה, ובחו־דשים האחרונים במיוחד.

בינתיים נתקבלו הנתונים על חו־דש מארס, ואם לשפוט לפי קצב הרחבת אמצעי התשלום שאירע בחו־דש זה — גידול של כ־6 אחוזים בחודש זה בלבד — אפשר לומר כי מאז קום המדינה לא היה חודש בו גברו הלחצים האינפלציוניים בקצב כה מהיר.

הצורך שהיה קיים מאז קיץ 1971 (לכל המאוחר) לרסן את התהליך ה־אינפלציוני — צורך שמסיבות ש־אינן ברורות לי לא נתן אותותיו בצורה מספקת במדיניות הכלכלית בישראל — קיבל עתה משנה תוקף ונדרשת פעולה מיידית, אם ברצוננו למנוע הידרדרות המשק לתהליך אינ־פלציוני מסוכן.

ריסון האינפלציה ודחליל המיתון

המפתיע הוא שאפילו במצב חמור זה ישנם אי־אלה כלכלנים הזועקים „מיתון, אבטלה!" כנגד כל נסיון להאט את קצב האינפלציה במשק. גם אם יש צורך בעליית מחירים מסוימת כדי להבטיח תפסוקה מלאה, אין ספק שעליה בת 13 אחוז במדד המחירים לצרכן שחלה מסוף מארס אשתקד — קצב העליה הגבוה ביותר מאז שנות החמישים! — חורגת הר־חק מעבר לדרוש למטרה זאת. הנה, למשל, במחצית הראשונה של 1970 שרר במשק מצב של תפסוקה מלאה, ואילו המחירים עלו בקצב נמוך ב־חצי מהקצב הנוכחי.

כללית, בין המצב הנוכחי בו מת־רחבים אמצעי התשלום ב־30 אחוז לשנה, והמחירים עולים בשיעור של 13 אחוז — ובין המצב של שנת המיתון 1966 בה עלו אמצעי התש־לום ב־6 אחוזים והמחירים ב־8 אחוזים — בין שני המצבים האלה המרחק הוא גדול; ושום שיקול דעת תקין לא יעלה את החשש שכל נסיון להאיט את האינפלציה המופרזת של השנה האחרונה יניע את המשק כ־מטוטלת מהקוטב הנוכחי לקוטב ה־נגדי של מיתון ואבטלה.

אחריות הממשלה להרחבת אמצעי התשלום

במצב זה מוצדקת בהחלט האזהרה החמורה מפני סכנות האינפלציה ש־העלה השבוע נגיד בנק ישראל ב־דו"ח שלו על עליית אמצעי התש־לום, ויש לברך על נסיונו להציע דרכים לריסון האינפלציה. עם זאת, יש לי כמה הסתייגויות בקשר לני־תוח התהליך האינפלציוני המוצג ב־דו"ח.

בניתוח המצב קובע הדו"ח, שה־גורמים העיקריים להתרחבות המוני־טרית בתקופה אליה הוא מתייחס (סוף יוני 1970 — סוף פברואר 1971) הם צבירת יתרות מטבע חוץ ועליית האשראי הבנקאי לציבור, בעוד ש־הרחבת האשראי לממשלה מילאה תפקיד מצומצם. ואמנם נכונות עוב־דות אלה לגבי התקופה הנסקרת (שאורכה נקבע באופן מלאכותי לפי החוק המחייב דו"ח לגבי התקופה של שנה או פחות בה התרחבו אמ־צעי התשלום ב־15 אחוז), מה שאין כן אם בוחנים את התהליך האינפ־לציוני הכללי הקיים כבר שנתיים. מסתבר, כי במשך השנתיים 71—1970 גרמו גרעונות הממשלה — והאשראי מבנק ישראל שנועד למממם — ל־כמחצית העליה באמצעי התשלום, ב־עוד שהגידול ביתרות מטבע חוץ תרם פחות מ־15 אחוז מעליה זאת. יוצא, איפוא, שעיקר האחריות להרחבה ה־מוניטרית בשנתיים האחרונות מוטל על הממשלה.

אני מדגיש נקודה זאת, מכיון ש־ההרחבה העיקרית באשראי בנק יש־ראל לממשלה חלה בדרך כלל ברבע הראשון של השנה התקציבית. מה־סיבה השרירותית שרק עכשו ציינתי, דווקא רבע זה אינו כלול בתקופה הנזכרת בתוך אמצעי תשלום שעכשו יצא. לכן, מכיון שאנחנו עומדים עכשו בהתחלת שנה תקציבית חדשה, יש להניח שהגורם של הרחבת אש־ראי לממשלה שוב ימלא תפקיד חשוב בתהליך האינפלציוני.

ובמקביל לכך, האחריות להרחבת יתר של האשראי הבנקאי לציבור מוטל — בסופו של דבר — על בנק ישראל עצמו. עקרונית, יש ב־אמתחתו כלי מדיניות מספיקים (כגון, שינוי ביחסי הנזילות הדרושים, הג־דלה כמותית של האשראי, מכירות אגרות חוב לקהל בשוק החופשי, ו־כדומה) לקבוע את היקף האשראי במשק. ואם מציין עכשיו הנגיד ש־היקף זה גדל יתר על המידה, הרי פירוש הדבר שבנק ישראל עצמו לא הפעיל אותם כלים של מדיניות ב־מידה מספקת.

הממשלה וגידול יתרות מטבע חוץ

יתר על כן — והעיקר הנוסף, זה העיקר — יש לראות באחריות הממשלה גם את ההרחבה המוניט־רית הבאה בעקבות העליה ביתרות מטבע חוץ. ליתר דיוק, גם הרחבה זאת אינה איזשהו גורם חיצוני ש־אינו נתון כלל וכלל לשליטת ה־ממשלה, ויכולה היא, לכל הפחות, לנקוט פעולות המכוונות לקזז את השפעת בגידול יתרות אלה על אמ־צעי התשלום.

כך, למשל, אם סבורה הממשלה שטובת המשק דורשת החזקת יתרות מטבע חוץ גדולות יותר, יכולה היא עקרונית להטיל מסים או למכור אג־רות חוב לקהל — ולהשתמש בתק־בולים אלה לרכישת היתרות. פעולה משולבת זאת היתה מספקת למשק את היתרות הרצויות מבלי ליצור כל גידול באמצעי התשלום. אך דרך זאת אינה פתוחה כיום למעשה בפני הממשלה עקב תקציביה הגדולים ה־בולעים כל פרוטה הנגבית ממסים או ממכירת אגרות חוב — וגם תקבולים אלה אינם מספקים את תיאבונה. גוד־לם של תקציבי הממשלה אינו מאפ־שר לממשלה לנקוט במדיניות ה־מתוארת, שהיא מדיניות של עיקור (סטריליזציה) של יתרות מטבע ה־חוץ.

בתנאים אלה שומה על הממשלה לשקול, אם הגידול ביתרות מטבע החוץ של המשק שווה את הנזק ה־אינפלציוני הנגרם על־ידיהן. וכאן כדאי לציין, שזה חדשים מדברים בחוגי הממשלה על הסכנות הצפויות למשק מהמשך גידול היתרות בקצב זה — ובכל זאת נתנה הממשלה ליתרות אלה לגדול בשלושת החו־דשים האחרונים (זאת אומרת, מאז התחלת 1972) ב־270 מליון דולר, יותר ממה שהן גדלו במשך כל שנת 1971!

המלצות בנק ישראל לגבי זרימת הון מחוץ־לארץ

הזו הרקע להמלצותיו של נגיד בנק ישראל, מר זנבר, להגביל את זרם ההון הספקולטיבי מחוץ־לארץ לזמן קצר. ודאי שמוצדקת דרישתו לא לאפשר לרוכשים חדשים של נכסי דלא ניידי במטבע חוץ להחזר ולהמיר את מטבע החוץ בעת מכירת הנכס. בענף הבנייה כבר קיים „בזאר בקבוק", ואין לנו ענין להגביר בו את לחצי הביקוש.

וכיון שהועלו טענות נגד המלצה זאת, מנימוקים „ציוניים", יש לציין שביצוע ההמלצה אינו פוגע בעו־לים הרוכשים לעצמם דירות למגורים בארץ. ולא נראה לעומת זאת שה־אידיאולוגיה הציונית מחייבת מתן רווח ספקולטיבי ל„ציונים" — ה־ממשיכים לשבת בחוץ לארץ. מספיק עם הרווחים הספקולטיביים שלנו...

תומך אני בהמלצת הנגיד להתיר גיוס הלוואות בחוץ־לארץ לזמן ארוך בלבד ובתנאים נוחים. לכך הייתי מוסיף שאפילו הלוואות כאלה אינן חייבות להתבטא בגידול יתרות מטבע החוץ. מן הראוי לבדוק את האפשרות של ניצול הלוואות הניתנות בתנאים נוחים כדי לפרוע (במישרין או בעקי־פין) הלוואות שקיבלנו בעבר בתנ־אים פחות טובים. ברור שפעולה משו־לבת כזאת רק תשפר את מבנה מצ־בת ההובות החיצוניים שלנו — בלי לגרום לגידול ביתרות מטבע החוץ — ולכן, לא תגרום ללחץ אינפלצ־יוני.

ההמלצה להעלות את שער הריבית על אשראי ממשלתי

אחת העובדות הגובלות בשערורייה ציבורית היא שמירת שער הריבית הקיים על אשראי הניתן (במישרין או בעקיפין) על ידי הממשלה, למ־רות החשת קצב עליית המחירים ב־משק. כוונתי לשערי הריבית על אשראי מכוון ועל הלוואות מתקציב הפיתוח. עקב עליית המחירים מה־ווים שערי ריבית אלה — כפי שהס־ברתי במדור זה לפני חודשיים — שערי ריבית ריאליים שליליים. זאת אומרת, אם נתחשב בערך הריאלי של הכסף, מביאה הירידה המתמדת בערכו לידי כך שהערך הריאלי של הפרעון נמוך מהערך הריאלי של ה־סכום המקורי שניתן כהלוואה.

אני הייתי ממליץ — וכך ציינתי באותו מאמר — לחזור לשיטה של הצמדה החוב למדד. אך לכל הפחות רואה אני כצעד חשוב בכיוון הנכון את הצעתו של מר זנבר להעלות את שער הריבית על אשראי מכוון ו מקרנות למימון הוצאו ב־3 אחוזים, ולהעלות את שער הריבית של הל־ואות לזמן ארוך ב־2 אחוזים.

גם נגד הצעות אלה כבר הובעה התנגדות — הפעם, בטענה שהעלאת הריבית „תחנקה" את התעשייה. ולא היא. ההעלאה הזאת מתעת — אי, יותר נכון מונעת באופן חלקי — את המצב האבסורדי של היום, שבו גדל התמיכה לתעשייה הנובעת מה־אשראי הזה בזל עם קצב עליית המחירים! שהרי הסובסידיה הניתנת לתעשייה באמצעות אשראי מוזל מס־תכמת בגודל ההפרש בין הריבית ה־נדרשת לבין הריבית החופשית ב־שוק; ומכיוון שהתהליך האינפלציוני עצמו מעלה את הריבית בשוק (כ־תוצאה מההתחשבות השוק בערכו ה־יורד של הכסף), הרי שהסובסידיה גדלה עם קצב האינפלציה.

כך, למשל, אם שער הריבית ה־חופשי בשוק הוא 12 אחוז בעוד ש־מתקציב הפיתוח מקבל מפעל תעשיי־תי הלוואה של 100,000 ל"י בריבית של 8 אחוזים לתקופה של 9 שנים, הרי פירוש הדבר (כפי שאפשר לר־אות מלוח ריבית דריבית) שהוא מקבלת סובסידיה השווה ל־14,650 ל"י. במלים אחרות, מצבה של פיר־מה המקבלת את ההלוואה הנ"ל מ־תקציב הפיתוח זהה למצבה של פיר־מה שהיתה מקבלת אותה הלוואה ב־תנאי השוק (היינו, בריבית של 12 אחוז); ויחד עם זה היתה מקבלת מענק של 14,650 ל"י.

מאידך, אם הריבית בשוק החופשי היא 18 אחוז (ולא 12 אחוז), תעלה הסובסידיה הגלומה באותה הלוואה מתקציב הפיתוח לכדי 31,100 ל"י — כלומר, סובסידיה גבוהה פי שניים מקודמתה!

פירוש הדבר, שהעלאת שער ה־ריבית — ויש להדגיש שמדובר ב־העלאה יחסית קטנה — אין בה כדי „לחנוק" את התעשייה או ענפים אחרים במשק, אלא רק מחזירה את גודל הסובסידיה שהם מקבלים לרמה שהיתה קיימת לפני שהתחיל התה־ליך האינפלציוני במשק. אי לכך, העלאת הריבית תביא — כתוצר לוואי — למניעת התפתחותן של תעשיות שכדאיותן מפוקפקת.

✶

כללית, המלצותיו של מר זנבר הן צנועות ביותר. אדרבה, בנסיבות ה־אינפלציוניות הקיימות, הן המלצות מינימליות. ואם אף המלצות מי־נימליות אלו לא תתקבלנה — ולא תבוצענה — על ידי הממשלה, הרי משמעותו שכל נאומיהם והצהרותי־הם של קברניטי המדיניות הכלכלית שלנו על הצורך לפעול נגד סכנה האינפלציה, מהווים רק מס־שפתיים שמשלמים למטרה זאת: דיבורים ב־עלמא שאין מאחוריהם הכוונות לנ־קוט מאמצים הנחוצים ולו אך כדי להאט את קצב האינפלציה השוררת במשק.

צוות כלכלנים

בטור שבועי זה ב„מעריב" משתתפים בקביעות

- מיכאל ברונו
- חיים ברקאי
- מיכה מיכאלי
- דן פטינקין
- אפרים קליימן

פרופסורים ומרצים ל־כלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים.

שני אחים ביחידתו של אדם, האח שלהם שנפל ליד התעלה

גדעון ויילר
מפקד ב„יחידה של אדם"

סגן אדם ויילר ז"ל
רכוב על גבי טאנק

יוסי ויילר
מפקד ב„יחידה של אדם"

מאת יעקב ארז

ב־31 במארס 1970 נהרג סרן אדם ויילר. בראש סיור ממונע יצא מ"פ השריון אל הציר הצפוני של התעלה כש־הוא ניצב גלוי בצריח של ה־טנק הנוסע בראש. בקירבת דרך העפר הצמודה לסוללה, נורה פתאום כדור. המפקד נפ־גע בעורפו, נהרג במקום. מ־עמדת המפקד בטנק, צנח פנימה ללא רוח חיים.

בפרוס יום העצמאות הכ"ד, בטקס הזכרון הממלכתי שנערך בהר הרצל בירושלים, אמר אביו של אדם ז"ל קדיש, ניצב כנציגן של המשפחות השכולות.

שני אחיו של אדם, מפקד פלוגת שריון בתקופת מלחמת ההתשה, — היו אותה עת — בתעלה. באותה חטיבת שריון שהוא נמנה עם מפק־דיה. סמוך לגזרה שבה נפל ובר־מהיצה לחומים שמקצתם שרתו תחת פיקודו של אדם. שני האחים, גדעון ויוסי ויילר, ממשיכים את דרך אחיהם שנפל.

„קרה אסון, אחיך נהרג..."

גדעון ויילר — גבה קומה, מוצק, מרצין סבר, בן 21 בלבד וכבר מפקד פלוגה בחטיבת השריון שנתפרסמה במעלליה הרבים בעת מלחמת ההתשה ואחריה: „ביום מותו של אדם הייתי בגזרה המרכזית של התעלה, שרתתי בחטיבה הזו בתפקיד מפקד מחלקה. אך לא הייתי בגדוד של אדם. באותו יום הגענו לקו. הספקתי להיות כבר בשני סיורים כדי להכיר את האזור, לדעת למה לצפות. התכוננתי לסיור הלילה ופתאום שאל אותי המ"פ אם אני רוצה להשאר בבונקר ולא לצאת לסיור, לא רציתי להשאר. בקשתי לצאת לסיור, אך הוא עמד על כך שאשאר. לא יחסתי לדבר חשיבות, נשארתי והם יצאו. אחר כך, הגיעה קריאת טלפון מן המג"ד הוא ביקש לראותני בבוקר. הבנתי — כי על תותחי הנ.ט. באיזור איסמעליה הוא מבקש לשמוע. הוטל עלי להתיצב לפניו ולדווח לו במדויק.

בבוקר הגיע קצין המודיעין של הגדוד ועמו נסעתי למג"ד. בכנסתי ללשכה, והוא אמר לי — „שב, קרה אסון... בדרך הביתה, בעת הטיסה, הסביר לי קצין השלישות שאהיה חייב כנראה לעזוב את היחידה לאחר מות אחי. באלה הן הוראות המטה הכללי".

יוסי ויילר — בן 20, ממושקף ומשופם, רציני גם הוא, סגן־משנה, מפקד מחלקה ב„פלוגה של אדם": „כשהתגייסתי לצה"ל ביקשתי ללכת לצנחנים. הגעתי לשם ועשיתי טי־רונות. באותו יום, היינו באימונים בסביבות בית נבאללה, יצאנו לאימון חוליה. כשחזרנו מן השדה המתין לי מפקד המחלקה במאהל. הוא אמר לי בפשטות 'קרה אסון, אחיך נהרג'. היו לי שני אחים בתעלה, אדם וגד־עון. לא ידעתי מי. הוא אמר לי 'אדם', נשברתי. האחים היו בסיני, קרובים לאש, למוות. אני הייתי רחוק משם, בטירונות, עם מנטליות של אורח החושב, 'אצלנו זה לא יכול להיות'. הייתי די המום. אחר כך התאוששתי ונסעתי הביתה לירושלים.

עם תום הטירונות עברתי לטירת צב־הנים, אך לא יכולתי לשרת ביחידה הזו. לפי התקנות היה עלי לשרת הרחק מן הגבול, במרכז הארץ.

שוב בקוו התעלה

„התחלתי לפעול. נקשרתי לידידים של אדם מן הגים. המשפחה חיותה מצוקה. בשריון, הכרתי רבים, בי־קשתי לעבור לגים. לפי אותן תקנות היה אסור לצנחנים לשחרר את זה. הם לא היו מוכנים לחתום. מן הבחינה הפסיכולוגית היה קשה להם לתת את החתימה לכך, כאילו הם חותמים על גורלי. אבל הם לא ניסו למנוע אותי לעבור לשריון. הייתי במצין 'הסגר' קרוב לשנה. רחוק מהקווים. זה נראה לי די טבעי, כי באותה עת עברתי את הפרקים המכינים וההכ־שרה המקצועית. כך ירדתי לסיני לאותו גדוד ולאותה פלוגה שבה אדם היה מ"פ".

גדעון ויילר: „אחרי השבעה חזרתי לגדוד. ידעתי שחוששים להפ־ביר אותי. כששבתי, דיברתי עם ה־מג"ד, רס"ן דני שני ז"ל. הוא אמר שהמצפון שלו אינו נותן לו להש־איר אותי במקום לאחר שאחי נהרג. לא ויתרתי. בשבילי היה חשוב להשאר בתעלה. הייתי מפקד מחלקה צעיר, היתה לי מחלקה שאותה אי־מנתי, שלה הקדשתי מאמץ, את אנ־שיה חינכתי בצורה רעתה, בקח, הרי גשתי כלפיהם אחריות. ביקשתי ראיון אצל מפקד הגים. „ברך פסק — 'העלה למעלה, עד שבבית יירגעו' ואחר כך תחזור'. הלכתי להיות מד־ריך בבית הספר לקציני שריון. אחרי שנה, התחלתי ללחוץ לחזור לחטיבה, ולפני חצי שנה חזרתי. קיבלתי יחי־דה ואני היום שוב בקו התעלה".

„הכל בזכות אדם"

בני משפחת ויילר הם צעירים חדורי ערכים. האח הבכור דני, בן 28, לומד בביה"ס הימי והוא משרת בחיל הים. הבת ארנונה, 23, שרתה בצה"ל. אדם הלך לפנימיה הצבאית בחיפה, בעקבותיו הצטרף לפנימית הצבאית אחיו גדעון. בן הזקונים, בנצי (15) גם הוא כיום חניך הפני־מיה הצבאית ע"ש אהרון בירם, ליד ביה"ס הריאלי בחיפה.

אדם, היה בוגר הפנימיה הצבאית בחיפה, השלים את שרותו בצה"ל ויצא ללמוד בלונדון יחסים בינלאו־מיים. בהלהבת ששת הימים שב לישר־אל והשתתף במלחמה. אחר כך שב ללונדון, השלים את חוק לימודיו ו־חזר לצה"ל. לגדוד שהיה בין מקימיו. וכשהגיעו גדעון ויוסי לשריון, אחרי ה„הסגר", מצא עצמו יוסי, כאמור, כמפקד מחלקה בפלוגתו של אחיו ש־נפל.

יוסי מספר: „ראיתי לפני את דמו־תו של אדם. הייתי רואה מכתבים צבאיים שנכתבו בכתב ידו, שמעתי עליו מן החיילים. אלה הם חיילים ותיקים, חיילים הנחשבים בדרך כלל, ל„חיילים קשים" לקצין צעיר, בלתי בנוקה. אבל לי לא היתה התמודדות כזו. בגלל היחסים שבנה אדם. יוד־עים שהיו בעל וכעבר ליחסים של מפקד ופיקוד. הכל בא לי על מגש של כסף. הם היו מוכנים לעשות בשבילי הכל, בלי כל הטריקים ש־יודעים לעשות חיילים ותיקים למפקד ירוק.

„אני הייתי „האח של אדם" ולכ־אלה, יחסם היה אחר. כמוני הם היו מקבלים הכל, מוכנים לעשות דברים שלא עשו זמן רב. כבר הופעה צבי

(סוף בעמוד 24)

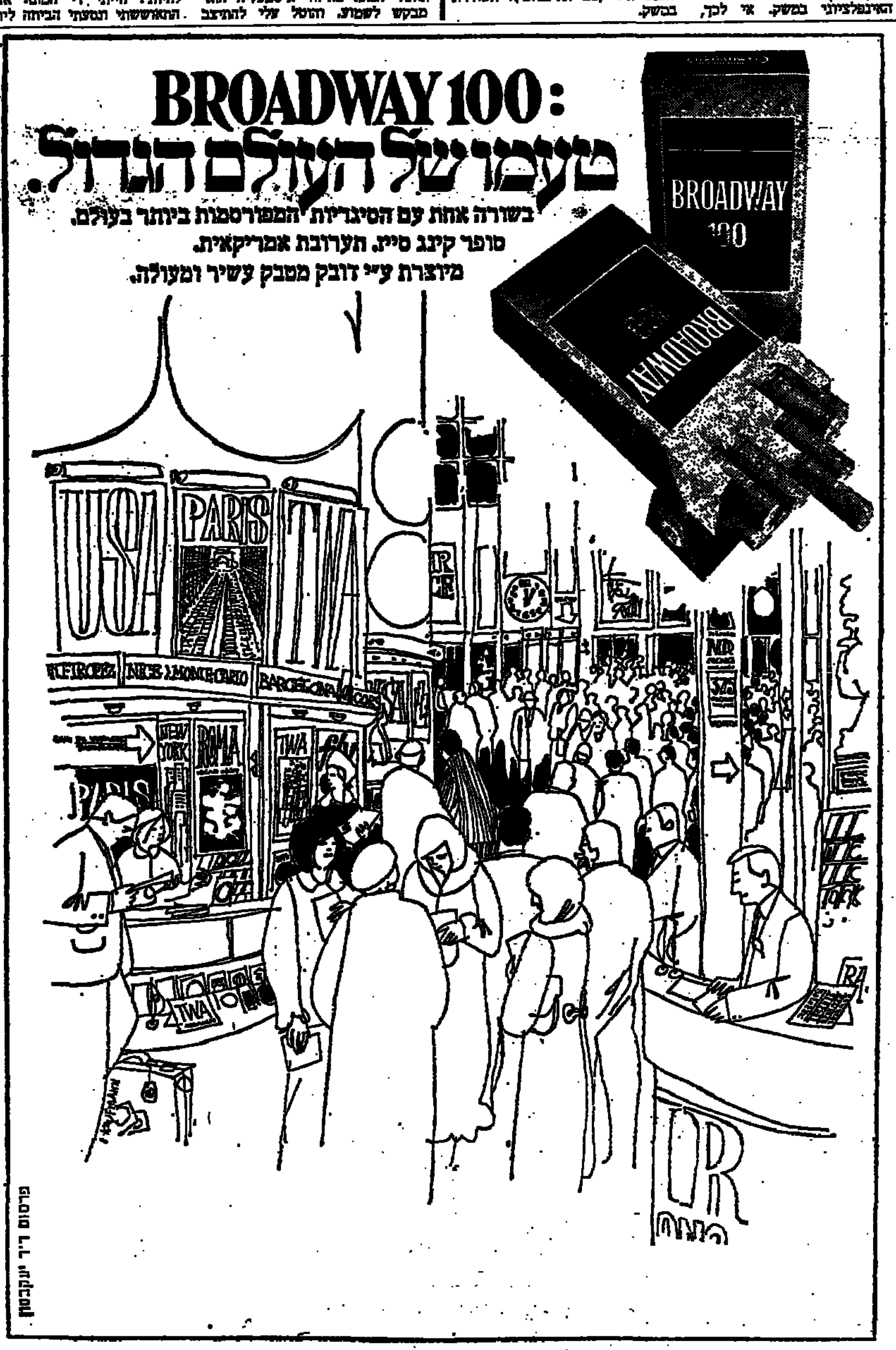

هكذا من الأصل

גדעון רפאל ● דו"ח אישי

מאי 1967

(סוף מעמוד 13)

יורק בדרכו מוואשינגטון לירושלים לשם התייעצויות דחופות.

והחלפנו מידע על ההתפתחויות האחרונות והערכנו את המצב מנקודת התצפית שלנו בבירות ארה"ב ובמרכז האו"ם. בקשתי מבר הרמן לומר לשר החוץ שלדעתי מוצו כל האמצעים המדיניים והדיפלומאטיים לתיקון המצב. מועצת הבטחון לא תעשה שום דבר ממשי. תוכנית „רגטה" האמריקנית לפרוץ את הסגר באמצעות כוח ימי רב־לאומי לעולם לא תפליג מנמל־המבטחים של לשכות הממשלות. שידול דיפלומאטי לא יניע את נאצר לבטל את הסגר או להחזיר את צבאו. ישראל ניצבה לבדה. אם לא תפעל בעוד מועד נגד מעשי המלחמה של מצרים, היא עלולה להיות מוכרעת. ואם תיסוג לפני האתגר של נאצר, תערער לגמרי את מעמדה המדיני הבטחוני, ותאבד את כוח ההרתעה מול האויב ואת ההערכה של ידידיה. על פי סעיף 51 של מגילת האו"ם ניתנה לנו זכות ההגנה העצמית. ב־1957 הכירו ארה"ב ומעצמות אחרות בפירוש בזכותה של ישראל לפעולה, אם תחדש מצרים את הסגר במיצר טיראן, וזה היה התנאי העיקרי להסכמתנו אז לפנות את סיני.

מנמל התעופה חזרתי למשרדנו ויחד עם ידידי שבתאי רוזן, סגן ראש המשלחת, התחלתי להכין את הנאום.

כעבור שנתיים קראתי ניתוח מלומד שבעליו טען, כי נאומי מ־3 ביוני מוכיח, שממשלת ישראל כבר החליטה על דרך פעולתה, ועל כן הורתה לנציגה באו"ם מה יאמר בנאומו ואיך יאמר. דבר זה רחוק מן האמת. לא קבלתי שום הנחיות ספציפיות, פרט לקו הכללי של הרצאת עמדת ישראל, שקבלתי מירושלים בראשית דיוני מועצת הבטחון ב־24 במאי. אפילו היתה החלטה של הממשלה באותו זמן, לא ידעתי עליה. עובדה היא שחברי ואני הגענו לכלל מסקנה, שהכרזה כזאת מוצדקת נוכח האיום על ישראל.

הכל כבר נאמר, כלום לא נעשה

כאשר נתכנסה מועצת הבטחון בבוקר ה־3 ביוני, פניתי אליה ב„קריאה אחרונה לתבונה". הדגשתי שאף שהערבים טוענים שיימנעו מפעולה התקפית נגד ישראל הנה הם עורכים לוחמה פוליטית בלתי מרוסנת במועצת הבטחון לקראת המלחמה הטוטאלית שהיא מטרתם כפי שהם מכריזים בפירוש. מיניסטר החוץ של עיראק עצמו אמר: „הסכסוך יהיה טוטאלי ללא פשרה... לא תהיה נסיגה". ואני אומר לו: לא תצטרך להיסוג אף לא תתקדם".

אך טבעי הוא, — אמרתי, כי ממשלת ישראל רואה חובה אלמנטארית לעצמה להעמיד את הארץ במצב־הגנה מלא והוספתי: „אזכיר לנציגים הערביים, כי הבסיס התקיף היחיד לנוכחות המצרית ברצועת עזה ולנוכחות הירדנית בעבר־הירדן מערבה הוא משטר שביתת הנשק. כדאי להם להיות זהירים יותר לפני שהם מתעלמים מן המשמעות והקדושה של קווי התחום של הפסקת האש".

אמרתי עוד, כי ניתוק נתיב השיט לאילת „הוא מעשה חמור לא פחות מנסיון לקטוע חלק מן הטריטוריה שלנו. מוזר שהאחראים להסגר ולמשבר הנוכחי טוענים כאן שאין חשיבות רבה למעשה שלהם לגבי ישראל. אם כך הדבר, מדוע הם עמלים כל כך ליצור מצב רווי סכנות? זהו הקו של הנאצים ב־1939 כאשר השתלטו על דאנציג... והעולם שילם מחיר נורא. הנאצים יצאו בסיסמה: מדוע להלחם בעד דאנציג? — וכאן אנו שומעים: מדוע להלחם בעד אילת? מר שוקיירי השיב על כך בשידור: תחילה מפרץ עקבה — אחר־כך מפרץ עכו. גמור עם ישראל לעמוד ולהלחם על מפרץ עקבה".

לבסוף אמרתי: „הפסקה לא תמנע את הסכנה הנוכחית. דרושה דווקא פעולה. דרושים צעדים מוחשיים של ויתור על כל לוחמה ושל החזרת הצבאות אל העמדות הקודמות".

הקריאה נשחתה על אוזניים ערלות. מצרים החריפה את הסגר, וכוחותיה התפרשו בסיני בעמדות זינוק.

מועצת הבטחון החליטה שלא להצביע על שום הצעה ולדחות את הדיון למשך מוצאי־השבוע עד שעות אחר־הצהרים של יום ב' 5 ביוני. היא לא התכוננה לגרוע ביותר, ולא קיוותה לטוב ביותר. כל מה שאפשר היה לומר בישיבות המועצה, כבר נאמר, וכל מה שצריך היה להיעשות, לא נעשה.

ביום א' היתה לי שיחה נוקבת עם מר גולדברג. שגריר ארה"ב באו"ם היטב היה מודע לו, כי האתגר של נאצר מסכן את קיומה של ישראל כמדינה בלתי תלויה. מחוגי שעון־ההכרעה התקרבו בהתמדה אל שעת האפס, ולא היה מי שיבלום אותם. מועצת הבטחון עשתה עסקת־נפל והמירה את המלה האחרונה שלה בזירה הראשונה. התמוטטות מנגנון שמירת השלום של או"ם בחודש מאי פינתה את הדרך לפרוץ המלחמה ביוני.

אפילוג בסיני

בבוקר של 5 ביוני התפרצו ענני הסופה שכיסו את השמיים בחודש מאי, והורידו מטר כל אש וקטל על שדות הקרב.

הלקח של האדישות הבינלאומית ושל חוסר־האונים של האו"ם וחוסר התועלת שבערובות בינלאומיות שהוכח במאי 1967, הטביעו חותם בל־יימחה על אורח המחשבה של מדינאי ישראל ושל אזרחיה.

פרשת מאי היא לא רק פרשה של אי יכולת הציבור הבינלאומי לכבות את הפתיל של מצב רווי חומר נפץ — היא גם ראיה חותכת שישראל לא פסחה על שום מאמץ כדי למנוע מלחמה. קראנו למזכיר הכללי של האו"ם, שלא יוציא את כוח החירום של האו"ם. בעוד הפינוי מתקדם, בקשנו ממנו להשאיר את יחידת האו"ם בשארם־א־שייח', לכל הפחות. לאחר זמן הודה בדו"ח מ־26 ביוני, כי „העימות הישיר בין ישראל ובין הרפובליקה הערבית המאוחדת נתחדש מקץ עשור־שנים, בגלל החלטתה של הרפובליקה הערבית המאוחדת לקדם את כוחותיה אל הקו". הצענו את שליחותו של המזכיר הכללי אל שלוש הבירות של המזרח הקרוב — קאהיר, ירושלים ודמשק. מוכנים היינו להעביר אל ראש הממשלה את קריאת הרגע האחרון שלו.

הרצינו את טענותינו בבירות העולם ולפני מועצת הבטחון, וזכינו להבנה מאת דעת הציבור העולמית. אבל האהדה, שגילו בני אדם חופשים בכל מקום שהם לישראל, תוסכלה מחמת אדישותו של האו"ם. עוד באמצע אפריל באנו במגע עם הממשלה הסובייטית, להעמידה על הסכנות הכרוכות בליבוי המוקד של התוקפנות הערבית.

שר החוץ אבן הביא בלשון נמרצת ומשכנעת לפני ראשי שלוש המעצמות העיקריות — צרפת, בריטניה וארה"ב — את דרישת ישראל לפעולה משותפת יעילה למען שלום. בכל אותה תקופת מבחן שמרנו על קור רוחנו, וגילינו אורך־רוח למופת. לבסוף, כאשר איש לא העז להסיר את העניבה מעל צוארנו, נאלצנו אנחנו לנתק אותה — וניתקנוה ברגע שעמד להדקה סביבנו.

המעשים שעשו הממשלות הערביות במאי 1967, בהתכוננן להסתערות כוללת על ישראל, — אין כמותם להוכיח מזימת־תוקפנות מפורשת. ומעולם לא היה מקרה של התגוננות מוצדקת כהגנתה של ישראל ביוני 1967.

ומה הלקח של ימי־יוני ההם? הם לימדו אותנו, כי עם שנמנד עמו להגן על חירותו ועל קיומו, יכול לגבור גם על כוחות עדיפים בהרבה — בכוח נשק, בחיוניות רוחו, שלימות־אחדותו, ובזכות האהדה וההבנה של ידידיו בעולם.

זהו חלק שני מיומנו של גדעון רפאל, מי שהיה מנכ"ל משרד החוץ וערב מלחמת ששת הימים — ראש משלחת ישראל באו"ם. החלק הראשון של היומן פורסם ב„מעריב" בגליון ערב יום העצמאות.

עם השלמת הכיתור

(סוף מעמוד 10)

יש בדוקטרינת ניכסון כדי להבטיחנו מפני התקפה רוסית? התשובה הישרה והכנה היא שאין בה שום דבר המבטיחנו מפני התקפה רוסית.

ובכן, לא נותר אלא לשאול האם באמת ודאי הדבר שביום מן הימים יתקיפונו הרוסים בצורה כל כך ישירה? התשובה הכנה היא שאין הדבר ודאי כלל וכלל. להיפך, קרוב לודאי שהדבר לא יקרה לעולם, שהרי בשעה שירגישו הרוסים שיש בידם לנקוט פעולה כל כך נועזת, אולי יהיה מספיק שהם יבהירו זאת במגננים הבוטה והחד משמעי ואז לא יהיה כל צורך בפעולה קרבית יותר. אך ללא ספק, הרושם שדבריהם יעשו בישראל, יהיה פועל יוצא של החופש שלהם לנקוט כל פעולה צבאית שתראה להם. כך שמיוחד של דבר בעית הפריסה הרוסית באזור היא בעיה בטחונית מובהקת בשבילנו ולפיכך ראוי לשאול מה עושים אנו לקדם את פני הבעיה הבטחונית הזו, שאין כמוה חמורה מבחינתנו? התשובה היא, כידוע, שאין אנו עושים דבר וחצי דבר. תחת זאת עוסקים אנו בשטויות. לפתע מחייבים „שיקולי בטחון דחופים" אצלנו שנפנה 6000 בדווים ממקום כלשהו, ושנגדר שטח כלשהו, ושנקים היאחזות בנקודה כלשהי, שכולם כאחד אין להם ולבטחון ישראל ולא כלום.

על כורחך נזכר אתה באימרה המרה כלענה של רבי יוחנן: „על קמצא ובר־קמצא חרבה ירושלים, על תרנגול ותרנגולת חרב הר־המלך, על יתד של מרכבה חרבה ביתר". שהרי לעולם תלוי גודלו של עם קודם כל בידיו שלו, אלא שיש ועם נקלע למצבים שבהם משתבשים בתודעתו הערכים, ודברי הבלות נוטלים את מקומם של שיקול הדעת והתבונה הפוליטית. כמה מחריד לחשוב שטראגדיה נוראה של אומה כך נראתה כשנבחנה בראיה לאחור; ששיקולים של מה בכך, שקפריזות אויליות, שדרך מחשבה שעבר עליה כלח, אלה העיבו את מבטו של העם שעה שעמד נוכח הסכנה הגדולה בתולדותיו, ולא הבחין בה.

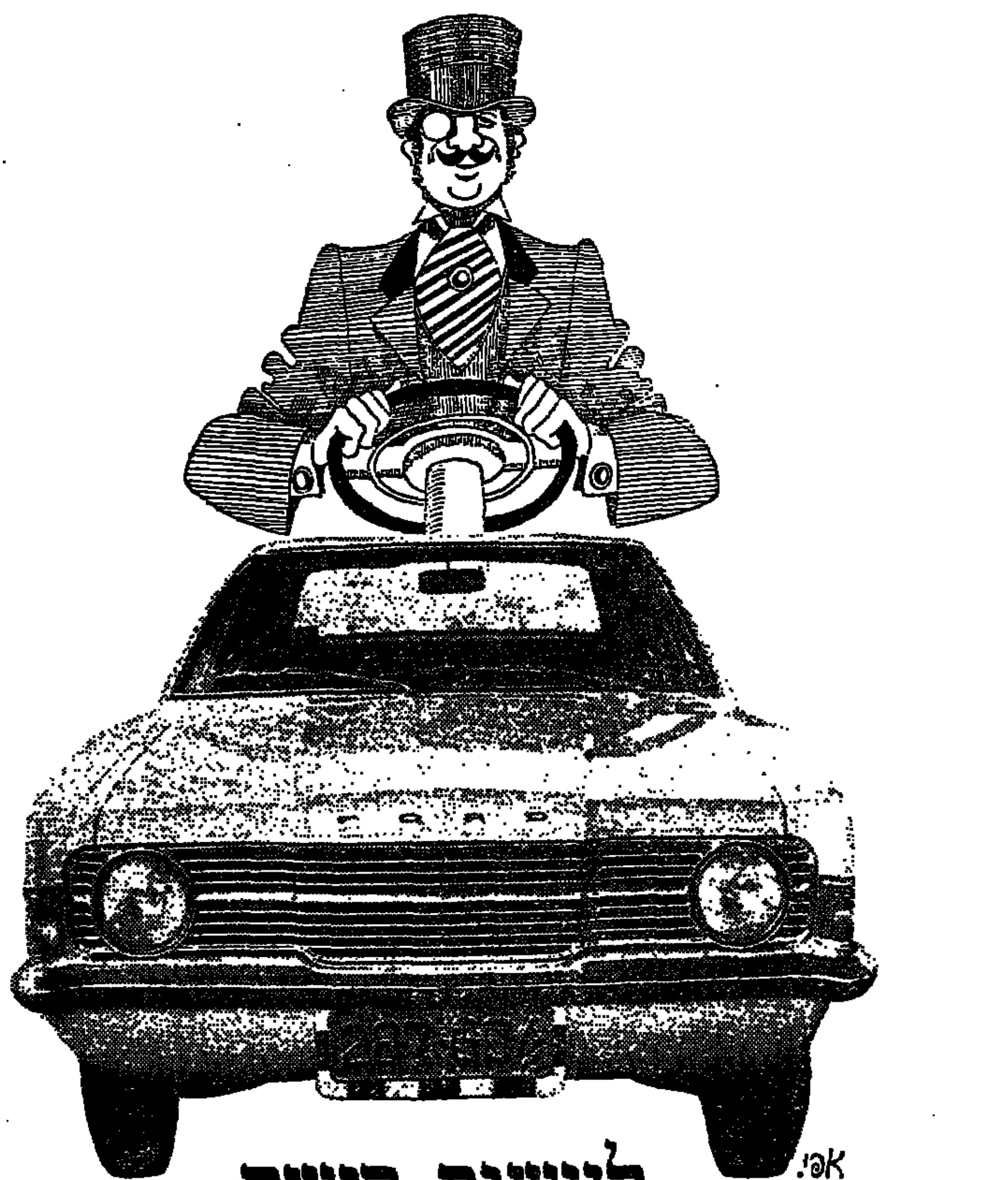

קורה ואדם זקוק למעט תוספת יוקרה. למכונית מהודרת להסעת לקוחות השרבים, לקבלת פני אורחים מחו"ל, ולפעמים אפילו כדי לעשות רושם על האשה. כאשר אתה רוצה לעשות רושם טוב, הזמן מכונית הרץ חדשה ומבריקה, אשר תצפה לך ולאורחיך במקום ובזמן הרצויים לך ומכונית אשר תהיה בסוג, בגודל ובמחיר המתאימים לך. הרץ מעמידה לרשותך את צי המכוניות שלה. בחר לך מכונית בהתאם לדרישותיך. (יש לנו גם מכוניות פשוטות יותר). הרץ — החברה הגדולה להשכרת רכב בעולם, מציעה לך מכוניות פורד ומכוניות מובחרות אחרות.

משרדי הרץ:
תל־אביב, רח' קרליבך 10, טל. 26 41 41
ירושלים: רח' דוד המלך 18, טל. 23 13 51
חיפה: רח' פלמר 1, טל. 66 54 25

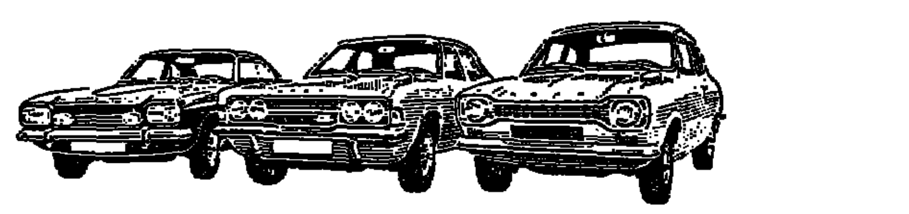

הֶרץ ® השכרת רכב
הרץ אתך לאורך כל הדרך

האם את מוכנה להקדיש 14 יום על מנת להיות יפה יותר?

בסדרת ניסויים שנערכה באחת האוניברסיטאות באירופה השתתפו 250 נשים. הן נתבקשו להשתמש באנדוסיל מידי ערב במשך שבועיים ולאחר מכן כל ערב שני. במשך תקופת טפול של 2—3 שבועות נהיה עורן צעיר יותר, רענן יותר, יפה יותר.... אנדוסיל קרם הפנים לטפול הפנים היפה. נסי והווכחי!

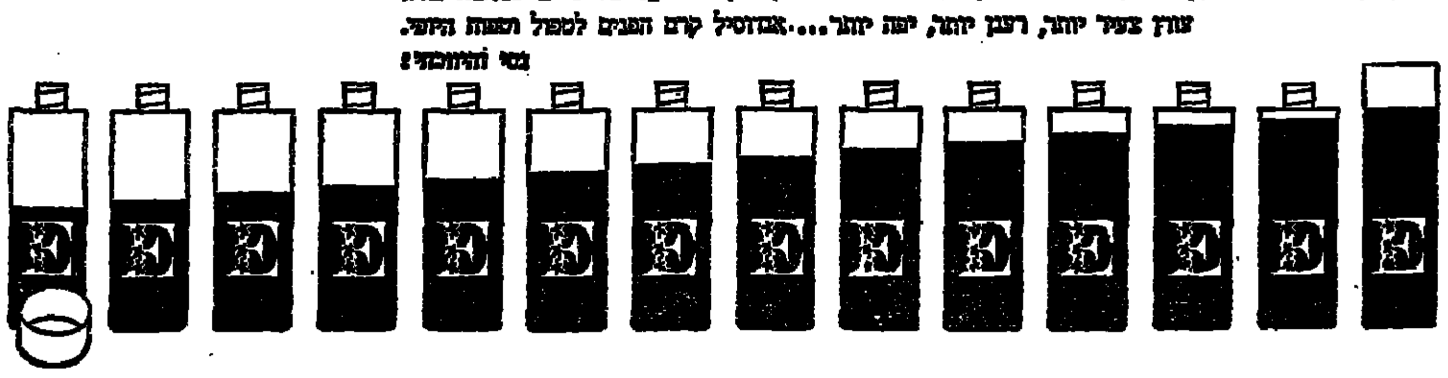

Endocil*

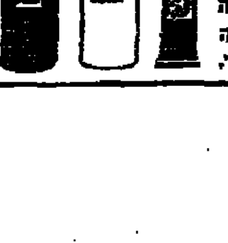

אם מפריעה אותך בעיה כל שהיא הקשורה בעור פניך, אנא פני ליועצת הקוסמטיקה של אנדוסיל ת.ד. 7113 חיפה — היא תעזור לך.

מעריב לספורטאים · מעריב לספורטאים

הגביע ישפיע על הליגה

קבוצות הצמרת והתחתית ב„לאומית" יתמודדו מחר בינן לבין עצמן

כן הגמון ניתן ללמוד, כי במשחקי הגביע שנערכו שלשום — ישפיעו על מה־ זור משחקי הליגה הלאומית, מחר. שכן, כבר הוכח בע־ עבר, שהכדורגלנים שלנו אינם עומדים במאבק של שלושה במשחקים תוך שבוע־ נה ימים. וביתר ישפיע הדבר על אלה. מבין הקבו־ צות, שנאלצו לשחק 120 דקות בגביע, על־כן מותר לצפות מחר ל..הפתעות.

הפתעה יכולה ליפול למשל במשחק בפתח־תקוה, שם ת־ ארח קבוצת הפועל את האלו־ פה מכבי נתניה, שבכל מש־ חקיה והאחרונים ניכרת נסי־ גה ביכולת המקצועית וירידה בגורל הקבוצתי. העובדה, כי מכבי נתניה נזדקקה ל־120 דקות כדי לגבור במסגרת ה־ גביע על קבוצת הליגה השניה ממתנה־יהודה — מחזקת את הדעה, כי האלופה באשתקד איננה היום באותו כושר ש־ זכה אותה בתואר הלאומי ב־ ענף הכדורגל.

למרות הפסדה במסגרת ה־ גביע (1—3) למכבי תל־אביב הוכיחה הפועל פ"ת, כי היא מהווה כיום יריב שקול גם לקבוצות הצמרת של הליגה הלאומית — וזאת, למרות ש־ חסרים מהרכבה שלושה שח־ קנים צעירים העושים עתה עם נבחרת הנוער בבאנגקוק.

טבלת הליגה הלאומית בכדורגל

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1.	מכבי ת"א	19	14—26	26
2.	הפועל חיפה	19	11—25	24
3.	הכח	19	15—22	24
4.	מכבי נתניה	19	19—30	22
5.	בית"ר י־ם	19	12—19	22
6.	הפועל י־ם	19	15—18	22
7.	כפר־סבא	19	17—18	21
8.	באר־שבע	19	19—18	19
9.	שמשון	19	19—17	19
10.	מכבי יפו	19	16—17	18
11.	הפועל פ"ת	19	17—16	18
12.	הפועל ת"א	19	21—17	16
13.	מכבי חיפה	18	22—15	15
14.	בית"ר ת"א	19	20—11	13
15.	הפועל חדרה	19	19—7	13
16.	בני־יהודה	19	28—8	10

באופן תיאורטי טובים אמנם סיכויי מכבי נתניה להשיג נצחון או תיקו בפ"ת — אבל לא נופתע אם התוצאה תהיה אחרת.

2 משחקים ב„בלומפילד"

הראשונה בטבלה, קבוצת מכבי ת"א, תארח מחר ב־ איצטדיון „בלומפילד" ביפו קבוצה שמסוגלת בהחלט ל־ הפגין יכולת טובה — וגם להפתיע מבחינת התוצאה: ה־ פועל ירושלים. הירושלמים מפגרים ב־4 נקודות אחרי מ־ כבי ת"א אבל הם מסוגלים בהחלט להוות יריב שקול ל־ מתחרים העיקריים לכתר ה־ אליפות.

משחק נוסף ב„בלומפילד" עשוי לתת פיצוי מלא לאלפים שיבואו מחר לאיצטדיון ביפו ולהשלים שתי הצגות בכרטיס אחד — שיש בהן כדי להב־ טיח גם כדורגל טוב וגם מא־ בקים מעניינים. במשחק השני ב„בלומפילד" יתמודדו הפו־ על ת"א והכח־מכבי ר"ג. למ־ רות הביתיות של הפועל — זה משחק, שמסוכן להתנבא מראש מה יהיו תוצאותיו.

משחק־צמרת ביקמ"א

משחק־צמרת ייערך מחר ב־ מגרש ימק"א בירושלים, שם תארח בית"ר ירושלים (מ־ קום חמישי) את הפועל חיפה (מקום שני). כשרק שתי נ־ קודות מפרידות בין השתיים. אין צורך להזכיר איזה תפקיד ממלאת עובדת הביתיות לגבי בית"ר ירושלים — והיתרון הזה מתאזן, כאשר המדובר ביריב כמו הפועל חיפה, ש־ עשה העונה קפיצת־דרך מה־ שתיה לצמרת, עם טענות ר־ ציניות במאבק לאליפות.

יתכן, שהמשחק מחר ב־ חדרה, בין הקבוצה המקומית ובני־יהודה יכריע לפחות ל־ גבי אחת מהן — לגבי הסי־ כויים להישאר בליגת הלאו־ מית. אם תפסיד בני־יהודה את אחת ההזדמנויות הנותרות יחסית, שעוד נותרה לה ל־ השיג נקודות — יהא בכך אור־אדום כאיים לקבוצה זו. אם תחולל בני־יהודה הפתעה בחדרה — יסתבך המצב ב־ תחתית הטבלה עוד יותר.

בית"ר זקוק למוראל

משחק אחר שההיה לו השי־ פעה לגבי המצב בתחתית ה־ טבלה ייערך בפתח־תקוה, שם תארח בית"ר תל־אביב את ה־ פועל כפר־סבא. תיקו או נצ־ חון לבית"ר עשויים להשפיע מוראלית על קבוצה שנידר־ דרה למצב מביך. הפסד ל־ בית"ר — עלול לדרדר אותה בחזרה לסכנה מוחשית ב־ הולס.

מכבי חיפה תנסה להשיג מחר בביתה לפחות נקודה אחת במשחקה עם שמשון תל־אביב — ואם תשיג זאת, יהא בכך משום הישג.

שתי קבוצות, שיכולות ל־ הרשות לעצמן להפגין לפחות כדורגל טוב — מבלי שיש להן כרגע הסיכוי להגיע ל־ מאבק על האליפות, או ל־ מלחמה העיקשת על ההישא־ רות בליגה הלאומית — הן הפועל באר־שבע ומכבי יפו, שיתמודדו בבירת הנגב.

40 למחלקת הכדורסל במכבי ת"א

אלופי הסלים

מאת **משה לדר**

הבוגרים בהוכל־כדור שיופיעו מחר בערב ב„היכל ספורט" ביד־אליהו לציון 40 שנות כדורסל באגודתם, שווים אמנם בקיקה אחת בשדה המשחק, אך למעשה מהווים שילוב של דורות. יהיו ביניהם צברים ותי־ קים, בצד עולים חדשים; צעירים שזו להם העונה הרא־ שונה בסגל הקבוצה הבוגרת, בצד שחקן בקבוצת הנוער, בצאת הפגור. אלה בצד אלה — כשהמשותף לכולם א סימלה של הלוגה אגודת הספורט בארץ, מכבי ־אביב.

זהו בלי ספק הגם של ה־ זורים דהיום. אולם הם ה"אי־ ן הראשונים, וגם לא האח־ נים, בשושלת המפוארת ו־ ת ההילה, העוברת כחוט שני בהיסטוריה המאלפת של לופי הסלים. שנותיה של ה־ חלקה, בשנות קיומו של כש־ ן הכדורסל בארץ. 40 שנה אף כאן הונח היסוד לכ־ רת הכדורסל באגודה וב־ יפן, והיו אלה הראשונים שם את מכבי תל־אביב ב־ ת הכנים לשם דבר ב־33 ינות בארבע יבשות הבל. הכדורסל ה(ארץ) ישראלי ן משרשי אגודת מכבי תל־ יב. מאז ומתמיד סיפקה ה־ חלקה את טובי השחקנים בחרות הלאומיות, את טובי אמנים וראשי הצגת. סוד לאתה: בראשה עמדו ה־ שים המתאימים, אותם „מ־ נעים לדבר", שכיוונו ומש־ יפה בחוטים שמאחורי ה־ עים. רבים עדיין פעילים היום, ותורמים כמובן מ־ יונם הרב לנושאים בעול וכודים.

ביקור בסנט. אטיין

קבוצת הגברים והנשים של בי ת"א, מילאו גם תפקיד וני — לא רק מבחינה ורטיבית. בכל הזמנים ה־ או המכבים המכביות דרי־ ן שלום היה ליהדות התפו־ צ. אם היה זה בימי המנדט ריטי בארץ, או בימים ש־ חר הקמת המדינה. מבירות בה ועד לסאנטיאגו הר־ ה; מפאריז עיר האורות למוסקווה; ממילאנו ו־ של ועד ליוהנסבורג וקייפ־ ן הרחוקות. בכל מקום היו נושאי מכבי תל־אביב שג־ ים נאמנים של המדינה. טפת במכרוני ערב בו מיל־ קבוצת הכדורסל של מכבי נאוה את ליבותיהם של 20 מספחות יהודיות. היה בערב האחרון של שנת . המכבים היו אז בפיצד־ של סיור ארוך בן 17 מש־ ם בבלגיה, צרפת, שווייץ טליה. בערב זה נקלטנו ר תעשיה גדולה בדרום אנ. סנט. אטיין. רגלו של ספורטאי ישראלי לא דרכה עיר זו מעולם. תושבי העיר הודיים לא חזו מימיהם ב־ ספורטאים מישראל. חגיגות הסילבסטר נדחקו לקרן זוית. כל יהודי העיר באו ל־ אולם הספורט המקומי כדי לראות את מכבי ת"א מנצחת את ה„סטפאנואז", אחת מ־ קבוצות הצמרת של הכדורסל הצרפתי בשנים ההן, ואשר לא הפסידה משחק בביתה בעונה שבה התמודדה עם מכבי ת"א.

היה זה נצחון מתוק במיוחד, שהוגש כשי ליהדות המקומית. מאז ועד היום טרם ביקרה קבוצה ישראלית נוספת בסנט. אטיין. אין פלא שהמכבים זכורים שם לטוב, כפי שהם זכורים במקומות רבים בעולם.

קבוצת מכבי ת"א ב־1936 משמאל — יהושע רוזין

„דרבי" וריקודים

אך זו לא היתה ההתחלה. מקורה — אי שם בשנות ה־ שלושים, כאשר ליד מגרש ה־ כדורגל שבין הדקלים של שכונת שפירא, הוכשר שטח ישר והועמדו בו סלים. היה זה מגרש הכדורסל הראשון בארץ. בנוסף למכבי ת"א עס־ קו בענף זה גם במכבי פתח־ תקוה, שכן לשתי האגודות היו קבוצות כדורגל טובות. הכדורסלנים היו אלה שהח־ דירו בארץ את משחק הסלים. כעבור זמן הועתק מגרש הכדורסל, על עמודיו, אל ה־ מקום בו הוא נמצא כיום, ברחוב המכבי.

לדור המייסדים, שאליהם נ־ הצטרפו למחלקה כעבור זמן קצר, שייכים אנשים כאריה אולמן, רסקין, בקשי, יצחק פדרמן, שלום קוסובר, יהושע רוזין, יהודה פינקלקראוט, משה ברוך, יעקב שאלתיאל, דוד קלינגר, ג'רסי, רפי מד־ רחי, סם שטיינברג, אריה קליגסברג, ירמיהו איינשטאט, הארי, שאול כספי, אל פליישר וצביקה שמרלינג. שני האח־ רונים נפטרו זה מקרוב. יתכן שסדר השמות אינו כרונולוגי. רק הוי זכרון יכולים להתווכח מי קדם למי. אך כולם יס־ כימו: אלה, ואחרים, היוו את היסוד למשחק הכדורסל ב־ ארץ.

לדור הראשונים שייכים גם פעילי כדורסל מוכרים כדב פרוסק ונסים קאולי. שניהם פרשו כעבור זמן לשורות ה־ פועל, וכך נולדה התחרות ה־ בריאה הקיימת בין שתי ה־ קבוצות התל־אביביות זה ל־ מעלה מ־35 שנים.

על ה„דרבי" הראשון סיכמו ביניהם יצחק כספי, מי שהיה בימים ההם גזבר מחלקת ה־ כדורסל במכבי ת"א, ולייב סירקין, כיום אריה סריג, איש משרד הבטחון, שהיה בשנים ההן מזכיר הפועל ת"א. סוכם כי ההכנסות תחולקנה שווה בשווה בין שתי האגודות וכי בסיום ה„דרבי" הראשון, ב־ מגרש מכבי ת"א, יתקיים ב־ מקום נשף ריקודים גדול. המכבים ניצחו ב„דרבי" הרא־ שון 5:37 (יולי 1936) וההכ־ נסה נסו מערב הספורט ומ־ נשף הריקודים שהיה במקום, הסתכמה ב־13.5 לא"י. 6.75 לא"י לכל אגודה, סכום נכבד בימים ההם.

הכוכב: שניאור

מכבי תל־אביב היתה גם הראשונה לפתח קשרי חוץ עם מדינות שכנות. ב־29 באפריל 1939; לפני 33 שנים, ערכה מכבי ת"א את הופעת הבכורה שלה במצרים, נגד הכח קהיר. קדם לסיור זה מו"מ שניהל עם המצרים האתלט התל־ אביבי אריה אסרמן שנסע ל־ מצרים ושלח ארצה חוזה, ל־ פיו תארח הכח קהיר את המכבים בסיורם בארץ הני־ לוס.

ההופעה הראשונה, לעיני 1000 צופים, הסתיימה בהפסד מכבי ת"א להכח 48:30. ב־ שובם ארצה, טענו המכבים כי הסלים היו גבוהים ב־40 ס"מ מאלה המקובלים בארץ. ה־ תל־אביבים נוצחו גם במשח־ קם השני, למכבי אלכסנדריה (39:33) ורק במשחק השלישי, שהיה גומלין עם מכבי אלכ־ סנדריה, זכו התל־אביבים ב־ נצחונם הבינלאומי הראשון — 28:32. את הסיור, סיים משחק הנצחון בקהיר, על מכבי ק־ היר, בשיעור 28:32. בשורות המקומיים הופיעו בשעתם ה־ אחים הררי, שחקנים מפור־ סמים מאד, שהופיעו גם ב־ נבחרת הלאומית של מצרים. העתון „לה בורס אגיפסיין" כתב אחרי משחק זה כי „נצ־ חון מכבי תל־אביב הושג הו־ דות למשחק מעולה, ובמיוחד הצטיין יצחק פדרמן, שהיה השחקן הטוב ביותר במגרש".

כזה היה הסיור הראשון של מכבי ת"א בחו"ל. בעקבותיו באו רבים נוספים. עד להקמת המדינה יצאו עוד התל־אבי־ בים לסיור בביירות (2 מש־ חקים 2 נצחונות) ובשנת 1947 סיירו במשך 90 ימים באירופה, שיחקו 15 משחקים בצ'כיה, הולנד, בלגיה וצרפת ונוצחו ב־10.

סיור זה עתיד היה לגלות את הכוכב החדש של הכדורסל הישראלי: אברהם שניאור. השחקן שהוכר במכבו כאחד הטובים ביבשת אירופה, ואשר בסיועו גברה מכבי ת"א על קבוצה מפורסמת מאד בעת ההיא, כמו „ריאל 4" בבריסל, שהחמישיה שלה היוה כו־ כבת כולה על טהרת שחקני נבחרת בלגיה. התל־אביבים ניצחו במשחק בלתי נשכח 33:40, ואברהם שניאור קלע 31 נקודות!

תני וטל

דור הולך ודור בא. יהושע רוזין המשיך לטפח כדורסל־ נים צעירים ולהכשירם למלא את מקום הוותיקים שפרשו. החמישיה של מכבי ת"א ב־ שנות החמישים (אברהם שני־ אור, מנחם קורמן, יהודה וי־ נר, זכריה עופרי ורלף קליין) נמנתה על הנבחרת הלאומית שזכתה במקום החמישי ב־ אליפות אירופה שנערכה ב־ מוסקווה ב־1953.

בארץ החלו להתארגן לק־ ראת משחקי ליגה וגביע סדי־ רים. המכבים זכו ב„ליגת ה־ מבחן" הראשונה ב־1954. ד־ מאז ועד היום זכו 12 פעמים בתואר האליפות ו־10 פעמים בגביע.

זכיות באליפות ובגביע היו רק צד אחד של מטבע הזהב שטמו מכבי תל־אביב. ב־ 1958 זכתה לייצג, לראשונה, את ישראל במפעל גביע אי־ רופה לקבוצות אלופות. מאז הופיעה הקבוצה מדי שנה באחד משני המפעלים האי־ רופים הגדולים (השני הוא גביע אירופה למחזיקות גביע) ובשנת 1967 הגיעה להישגה הגדול ביותר כאשר פילסה דרכה לגמר משחקי מחזיקות הגביע ונוצחה רק אחרי דו־ קרב מרתק עם קבוצה „אי־ ניסי" ארוזה מאיטליה, זו ש־ זכתה לפני שבועות מספר, כאן ביד־אליהו, בגביע אירו־ פה לאלופות.

את העבודה עשו 12 כ־ דורסלנים, אולם נהוא לסנים מהם את לא בעלה על גם את תרומתם לקבוצה בשנים ה־ אחרונות: הנחום כהן־מינץ ו־ טל ברודי.

כהן־מינץ, בן למשפחת ס־ פורטאים ותיקה, נכנס לנעליו של אברהם שניאור מיד לאחר שזה פרש ממשחק פעיל בסוף שנות החמישים. זו השנה ה־14 ש„תני" מושך בעול הקבוצה ועל שכרו בא בשנת 1964, כאשר הוזמן להשתתף בנבחרת אירופה הראשונה שהוקמה כדי להתמודד במשחק הגיגי עם „ריאל" במדריד. שמו של כהן־ מינץ נישא על שפתי כל ספ־ רד, הוא שותף בחמישיה ה־ ראשונה וקלע 13 נקודות ב־ נצחון נבחרת אירופה על „ריי־ אל" 87:91.

טל ברודי עשה את ההיכ־ רות עם ישראל במשחקי המ־ כביה השביעית ב־1965. ב־ 1966 חזר ארצה ועשה את דר־ כו למועדון מכבי, כדי לקצור בו קריירה עשירה, בעיקר ב־ זירה האירופית. טל חזר ל־ ארה"ב כדי לשרת בצבא. נב־ חר לייצג את ארה"ב במשחקי אליפות העולם שנערכו ביו־ גוסלביה ב־1970, השתחרר מ־ הצבא, שב ארצה, נשא צעי־ רה ישראלית לאשה, גויס ל־ שירות חלקי בצה"ל ועודנו ממשיך לתרום לקבוצה מנס־ יונו.

מאמנים ושחקנים

מחלקת הכדורסל במכבי תל־אביב מונה כיום 220 כ־ דורסלנים וכדורסלניות פעי־ לים ב־10 קבוצות. תשע מהן מתאמנות ומשחקות במגרש הביתי הישן ואין צורך לומר כי צר המקום מלהכיל את כולם. את כדורסלני האגודה הדריכו מאז ומתמיד המאמ־ נים המעולים ביותר במדינה, כאלה שהדריכו גם את הנב־ חרות הלאומיות השונות:

● יהושע רוזין: מאמן ה־ נבחרת הלאומית עד לשנת 1964 ומאמן הקבוצה הראשונה עד לפני שתי עונות;

● יעקב שאלתיאל: מאמן הנבחרת הלאומית באליפות אירופה במוסקווה 1953 (מקום חמישי), הנבחרת שזכתה ב־ מקום ה־8 באליפות העולם (1954) ומאמן נבחרות צה"ל;

● יצחק אלדובי: מאמן נבחרות אסיא;

● אברהם פסה: מאמן ק־ בוצת הנשים האלופה ועד לפני זמן קצר מאמן הנבחרת הל־ אומית לנשים;

● רלף קליין: המאמן ה־ נוכחי של הקבוצה הבוגרת, עוזר למאמן הלאומי בעבר וכיום כאמן נבחרת הנוער.

המאמנים הללו הכשירו ס־ פורטאים במרוצת 40 השנים האחרונות, אם היו אלה אב־ רהם שניאור, ה„קפטן" הרא־ שון של נבחרת ישראל בכ־ דורסל, דרך רלף קליין, ה„קפטן" שבא בעקבותיו, „תני" כהן־מינץ, וכלה בחיים שטרק־ מן וטל ברודי, המשמשים ב־ תפקיד „קפטן" לחילופין ב־ נבחרת של היום.

יכולנו להפליג בסיפורים ר־ אגודה, שהרי אין כמו תל־ אביב עשירה בחוויה מספ־ רות מכל חלקי תבל. אך קצרה היריעה. סיפורה של מכבי ת"א טרם הושלם.

להשיג אצל: ירושלים — רדיו לוי, שמאי 9. יפו — כדורי נעים, רזיאל 29. תל־אביב — סלון להיט, אבן־גבירול 20. נתניה — פרידמן זגורי, שד' בנימין 14. אשקלון — בויטום, עתיקות ג' 236/2. ראשל"צ — ברנפלד, רוטשילד 39. עכו וכרמיאל — סט אחים, רח' בן־עמי 24. אשדוד — סוכנויות הדרום, רוגוזין 31. בחנויות השקם ובסלון מהיר — חיפה הנביאים 17.

לאן השבת

כדורגל

ליגה לאומית

בי חיפה — שמשון ת"א
ר ת"א — הפ. כפר־סבא
צטדיון הפועל פ"ת, (14.00)
ל באר־שבע — מכבי יפו
ועל חדרה — בני יהודה
ת"א — הכח ר"ג (14.00)
ת"א — הפ' י־ם (16.00)
ר י־ם — לפועל חיפה
ועל פ"ת — מכבי נתניה
צטדיון הפועל פ"ת, (16.00)
שעה הראשית למשחקים בשבת — 16.00

ליגה א' צפון

פועל טבריה — נחליאל
ק. שמונה — מחנה יהודה
ת הכרמל — מכבי הרצליה
ועל נתניה — הפועל עכו
פ"ת — בית"ר נתניה
מגרש הפ' פ"ת הדש, 10.30)
על נהריה הפועל ק. חיים
על הרצליה — הפועל ר"ג
נצרת — מגדל העמק

ליגה א' דרום

פועל ק. אונו — שעריים
פועל לוד — בית־שמש
ל אילת — הפועל בת־ים
ר יעקב — מכבי בת־ים
מרוק — הפועל חולון
על אשקלון — הפ. אשדוד
על יהוד — בית"ר רמלה
ת עמידר — הפועל ראשל"צ

ליגה ב' צפון א'

ק. ביאליק — ב. תל־חנן
יקים — הפועל ק. אתא
חצור — הפועל עפולה
ועל ק. ים — הפ. תל־חנן
על צפת — כפר רופין
ר עכו — שדה נחום
יר נהריה — ב. ק. שמונה
מגדל־העמק — ב. טבריה

ליגה ב' צפון ב'

־יהודה — מכבי פ.־חנה
זה חיפה — מכבי השרון
ותל־מונד — ב. בנימינה
ת־חיים — הפ. פרדס־חנה
מכ. ז.־יעקב — הפ. ז.־יעקב
הפועל בנימינה — בית"ר דב
הפועל רעננה — בית־אליעזר
הפועל ג. אולגה — מכבי חדרה

ליגה ב' דרום א'

הפועל רמלה — בית"ר חולון
מכ. השקמה — הפ. אור־יהודה
הפ. גני־תקוה — הפ. ר.־העין
הפועל ג.־שמואל — מכ. חולון
בית"ר יפו — הפועל כפר־שלם
בית"ר בת־ים — בית"ר ר"ג
הפועל גבתון — הפועל צפון
הפ. רמת־השרון — כפר קאסם

ליגה ב' דרום ב'

בית"ר אשדוד — הבירה י־ם
נס־ציונה — מכבי ק. גת
מכבי רחובות — הפ. דימונה
מכבי ב.־שבע — ב. אשקלון
מכבי יבנה — הפועל ירוחם
מכבי אשקלון — ב. באר־שבע
הפ. שדרות — הפ. ק. מלאכי
בית"ר לוד — הפועל אפיקים

כדורסל

„טורניר האביב"

„טורניר האביב" של מכבי ת"א — ביד־אליהו. מחר ב־ 19.30 הפועל ת"א — „בוס־ ליר" (בלגיה); ב־21.00 מכבי ת"א — „פידס" נאפולי. הגמר — ביום א'.

ליגה לאומית

הפועל חולון — גבעת־ברנר
הפועל מגידו — גבת־יגור
מכבי חיפה — הפ. גיר־דוד
בית"ר י־ם — הפועל חיפה
הפ. ק. חיים — מכבי רמת־גן
(כל המשחקים הערב ב־8)

כדורעף

ליגה לאומית

המצפיל — אליצור ת"א (8)
הפ. חניתה — ק. אונו (7)
גוש זבולון — הפ. העוגן (6.30)
הפועל חצור — בית זרע (7)
הפועל אילון — הפ. שריד (7)
עין־המפרץ — עין שמר (7)
(כל המשחקים — במוצ"ש)

مكذا من الاصل

مكان الأصل

מציעים תכניות נאיביות למזה"ת

(סוף בעמוד 17)

צות מדרגה" מצד ישראל „שלא ל-בנה אפשר להשתית שלום על החז-קה בשטחים שאינם שלה". דעות אלה נתפרשו בהרחבה בדיון, ואינני רואה שינוי של תוכנית-רוג'רס מצד הדימוקרטים, אף שינוי מועט בלבד. עדיין הם דוגלים בפתרון נורמאטי-בי שאינגו מן הענין, מתוך אמונה נאי-בית שאם אך יחזרו השטחים, יחו-שו הערביים להגיע לשלום עם יש-ראל.

אמת, המפלגה הדימוקראטית „טו-בה ליהודים". השאלה היא, הגם הי-ועצים הדימוקראטיים טובים? והלא בסופו של דבר ייבחרו מיניסטר-החוץ ומיניסטר-ההגנה לפתוריהם מתוך החוג, הדוגל בדעות של הרוב בוועי-דה, מדאיגה ביותר הטענה, שארה"ב צריכה להתכנס ולסגל לעצמה גישה של ציפיה לבאות, בעוד לסובייטים ניתן חופש „לתקן" את האיזון הצ-באי.

הדעה, שיתכן איזון-כחות בלא גו-רם מאזן, היא המבדילה הבדל רב כל כך בין קבוצה זו ובין גישתו של הנ-רי קיסינג'ר. הוא מאמין, שב„עידן המשא-ומתן" אין טעם רב לקוות לי-יציבות במדיניות הבינלאומית, אם לא ימלא ארה"ב הפקיד של מקיים-האיזון. הלא כולנו זוכרים מה קרה, כאשר מערך הכוחות באירופה איבד את המאזנת שלו — את בריטניה — כהום מלחמת העולם הראשונה.

לסמוך על עצמן

המדיניות הבינלאומית איננה מו-בלת אנשים, הנתונים להירהורים ו-לפיקפוקים, ואינם מכריעים הכרעות. כאלה היו צ'מברליין וסכמותו בעבר. אין ספק שצ'מברליין ייצג את דעת-הציבור של אנגליה בימי ועידת-מינכן בשנת 1938. אותם האמריקנים, המוותרים מרצונם על תפקידה של ארה"ב כמעצמת-על, נוטלים על עצ-מם אשמה, לדעתי, לא פחות מן הנ-לובאליסטים היהירים של אמריקה ב-עבר הקרוב.

למרבה-התקוה אין פרופסור קי-סינג'ר שותף להאוריות ולגישות הל-לו, ובעת הפגישה עם הסובייטים בחודש מאי ייצג את ארה"ב במיקח וממכר כמעצמת-על. הלקח הוא: המדי-נות הקטנות יכולות עתה לסמוך רק על עצמן — ופרשיות פאקיסטאן ו-פורמוזה אינן הראשונות. יתנו נא אבות המדיניות של ישראל את דע-תם על כך.

וואשינגטון מחתה על דברי גלילי

(סוף בעמוד 11)

איים שבאוזר הדלתא („ההחלטה על המלחמה — סופית; ואין עוד פתרו-נות שלום") אינם רצונו...

נושא אחר, שמר אבן יבקש לדון עליו עם מארחו קשור ביציאתו של מר רוג'רס בעוד ימים מספר לאירופה לפגישה עם עמיתיו בקהיליות נאט"ו.

בביקורו הקודם חזר רוג'רס ובפיו „בשורה": הוא שאל את נציגי ישראל היכן ידידיכם באירופה? הנה גם הם טוענים כמונו. (הכוונה היא ל„מסמך הצרפתי" שמדינות השוק המשותף, וביניהן ידידות מובהקות של ישראל נתנו יד למסמך זה, שעיקרו נסיגת ישראל אל גבולות 1967). רוג'רס קפץ על המציאה כדי לנגח בה את ישראל. ואולם, מה שיותר חמור הוא, היו ש-סברו כי היוזמה המערב אירופית באה בברכתה של וואשינגטון, אם לא מ-השראתה ממש...

ישראל היתה רוצה, כי רוג'רס הי-פעם יבהיר לעמיתיו באירופה את עי-קרי השקפתה של וואשינגטון כיום, כפי שבאה לידי ביטוי נמרץ הן ב-דו"ח של הנשיא ניכסון לקונגרס ה-אמריקני והן בדו"ח של רוג'רס ל-סנאט, השקפה האומרת בתמצית כי „הסדר שלום אמיתי יכול לנבוע רק מהסכם שהושג על ידי הצדדים ה-מעורבים ולא מתנאים שהומצאו על ידי יארינג, ה„ארבע" או מועצת-הבט-חון.

יש, כמובן, חשיבות מיוחדת לחזרה על כלל זה, שטבע רוג'רס באלה ה-ימים, לנוכח כוונותיה של פאריס ל-החיות את „המסמך הצרפתי" בפגישתם הקרובה של שרי החוץ של „השוק" ב-לוכסמבורג.

בדיבור אחד: גילוי על התקרבות מחשבתית בין וואשינגטון וירושלים בשאלת האזור עשוי לחזק את מעמדה של ישראל במערב אירופה. אם אמנם תצטרף הקהיליה האירופית להשקפה שאף שר-החוץ הבריטי, סיר אלק דאגלס-יום נתן לה ביטוי בביקורו ב-ירושלים לפני שבועות מספר, כי איש אינו יכול לכפות הסדר, תבודד צרפת בגישתה לענין הסכסוך במזרח-התי-כון.

בלי דאגה

לקראת צאתו לוואשינגטון הצהיר על עצמו שר-החוץ, כי אין הוא יוצא ב-„דאגה". יתר על כן, כשדובר בשעתו על הצורך בהידברות בין ירושלים ל-בין וואשינגטון לקראת הפיסגה ב-מוסקווה יצאו כאן מן ההנחה, כי על אף ההבטחות שנתן בשעתו הנשיא ניכסון לראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, מן הראוי „לחזק יתדות" — כ-הגדרת מר אבן — והעניינים בכללותם נראו ביותר חומרה מכפי שהם נראים היום.

במישור הצבאי — התבטא בימים אלה שר-הבטחון, משה דיין, כי מעו-לם לא היתה עצמתו של צה"ל חזקה מכפי שהיא היום. התרומה של ארה"ב להישג זה שמר דיין דיבר עליו ב-התלהבות בלתי שכיחה, — בלתי מעורערת ועוד ידה נטויה.

במישור המדיני — עדיין מכרסם לעתים החשש, אף כי הדברים שהו-פיעו בשבועות האחרונים אישים, מו-סמכים בוואשינגטון, לרבות הנשיא עצמו, היו מעודדים מאד.

כשנשאל שר-החוץ, אבא אבן, ערב צאתו לארה"ב למה הוא בעצם מצפה מפגישתו עם עמיתו האמריקני, ויל-יאם רוג'רס, ומה היא בקשתו, ערב ה„פיסגה" במוסקבה, השיב מר אבן בקצרה: „רק לדבר אחד — שארה"ב תהיה נאמנה לעצמה"...

שני אחים ביחידתו של אדם

(סוף מעמוד 21)

ית מסודרת וכל מה שכרוך בזה והכל בזכות העובדה שאני אח של אדם ויילר".

יום-הולדת לחייל

אומר גדעון — מפקד הפלוגה: „אדם היה יוצר קשר חזק מאד עם אנשים שאתם היה עובד. מסיפוריו של אדם על יחידתו למדתי ואני כיום משתדל לנהוג בגרעינים אחרים ממש כמוהו. אדם היה מספר כיצד הוא מראיין חייל, כמה חשוב לטפל בכל בעיה של איש צוות, לגמור דברים עד הסוף. להכיר את משפחות החייל. למדתי זאת ממנו, בעיקר לגבי הטיפול באנשים ויחסי-אנוש ביחידה".

יוסי: „אתם מדברים על הטיפול בחייל. אני נזכר. אדם היה מציין לעצמו את ימי ההולדת של חייליו. אנחנו למדנו זאת ממנו. כל אחד מאתנו מוצא דרך לציין את יום ה-הולדת של החייל במסגרת שלו".

מוסיף גדעון: „כשהייתי מ"מ צעיר ואדם היה מ"פ, הייתי נפגש אתו בכנסים של החטיבה ומעלה לפניו את הבעיות שניקרו לפני. בעיקר היו אלה בעיות של קצין צעיר וחיילים ותיקים. הייתי מקבל את העצות שלו והיה לו הרבה מה להגיד בנוש-אים האלה".

ההיסטוריה, אצל האחים ויילר, חו-זרת היום על עצמה — כך הם אומ-רים. כשאדם היה מפקד פלוגה, היה גדעון מפקד מחלקה. היום גדעון מפקד פלוגה ויוסי הוא מפקד מח-לקה. היום בא יוסי להתייעץ עם גדעון ולהעלות לפניו, את הבעיה שהוא נפגש בהן.

שני האחים ויילר משרתים בגזרת התעלה, בקירבת המקום שבו נפל אחיהם. היום שורר שקט לאורך ה-גבול המצרי, הפסקת האש נמשכת.

על המצב בבית, הם אומרים: „ב-בית ישנן תגובות נורמאליות על מצב לא נורמאלי. ההורים דואגים כמו כל הורים שיש להם שני בנים בצבא, כששוררת המתיחות. אך הם גם הורים שיש להם שני בנים ביחידה קרבית, אחרי שבן אחד נפל. הם די מופנמים בהרגשות שלהם. הם נמ-נעים לתת לנו את התחושה שהם דואגים לנו. אבא זו אמא, ואבא זה אבא, אבל את הרגשותיהם הם שומ-רים לעצמם. אנחנו רגישים לזה, כותבים הרבה, מטלפנים הרבה, מש-תדלים להגיע הביתה לעתים תכופות ובסך הכל — הרי אין היום מה לדאוג".

חיל האויר פותח בי"ס מקצועי-תיכון

בבית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

נפתח מסלול לטכנאות

בפיקוח משרד החינוך והתרבות ● לימודים על יסודיים ועל תיכוניים — הומניסטיים, ריאליים וטכניים — במגמות מכונאות תעופתית, מכשור ובקרה ● התלמידים יעמדו לבחינות בגרות במגמה טכנית ולמסיימים בהצלחה יוענקו:

תעודת בגרות במגמה טכנית — המקנה זכות כניסה למוסדות להשכלה גבוהה ● תעודת גמר בי"ס לטכנאים ● דיפלומה של טכנאי — לאחר תקופת עבודה במקצוע בחיל האויר ● יתקבלו בוגרי כיתות ט', י' ● שכר לימוד מודרג מטעם משרד החינוך והתרבות ● הלימודים בתנאי פנימיה ● בוגרי בית הספר ישרתו בחיל האויר במקצועם ● משך הלימוד כשנתיים ● המועמדים יחויבו לעמוד בבחינות כניסה.

שכר לימוד לכל תקופת הלימודים (כולל פנימיה) -.950 ל"י

פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס בארץ ובידעפון.

בית הספר הטכני של חיל האויר בחיפה

המפלגה הדתית-לאומית / הסתדרות הפועל המזרחי

ועדת הבחירות המרכזית

להועידה הי"4 של המפלגה הדתית-לאומית, להועידה הי"15 של הפועל המזרחי ולמועצה הכניסים

זכות בחירה

מובא בזה לידיעת החברים/ות והאוהדים של המפלגה הדתית-לאומית והפועל-המזרחי כי בבחירות שיתקיימו אי"ה ביום שלישי, כ"ג בחשוון תשל"ג (31.10.72), יהיו להצביע רק החברים/ות אשר ביום הבחירות 1) הם בני י"ח ומעלה. 2) חברים לפחות כ"6 חודשים. 3) שילמו מסים בעד לא פחות מ-6 חדשים. 4) יהיו חייבים בעד לא יותר מ-6 חדשים עד יום הבחירות.

כמשמעות התגבלות הנ"ל היא, כי אוהד התנועה הרוצה להשתתף בבחירות חייב להצטרף לחברות — אם אינו חבר עדיין — עד כ"ג אייר ש.ז. ולשלם מסיו עד סוף חשוון הנ"ל בעד החדשים מאי—אוקטובר 1972. זאת, כמובן, לא יאוחר מסוף תשרי תשל"ג באופן שיוכל עוד להיכלל ברשימת המילואים האחרונה של הבוחרים. (אחר התה' בכ"ח תשרי תשל"ג). ואילו חבר ותיק, יוכל להיכלל ברשימת הבוחרים הראשונה — אשר עוסקים כבר בהכנתה — רק אחרי שישלם מסיו בעד חדש אפריל ש.ז.

בכדי למנוע שיבושים ותקלות בהכנת רשימות הבוחרים מן הראוי שהחברים/ות דעתם למועדים אלה ויוודאו לפחות את הצעדים הדרושים להבטיח לעצמם זכות בחירה לועידה ולמועצה הכניסים.

צבי ברנשטיין — יו"ר ועדת הבחירות המר[כזית]

עירית ירושלים

הגזברות

אזרח ירושלים!

הצטרף גם אתה לאלפי האזרחים המשלמים מיסיהם מראש בחודש אפריל.

ותהנה מהנחה של 7½%

תשלומים מתקבלים בכל סניפי הבנקים ובגזברות העיריה רח' הנביאים 67. במשך חודש אפריל תהיה הגזברות פתוחה גם בשעות אחה"צ מ-4 עד 6.30 פרט לימי ששי וערבי חגים.

כל מי שלא קיבל פנקס תשלומים וברצונו ליהנות מאותה הנחה מתבקש לסור לגזברות העיריה.

בתאריך 7.5.72 יפתחו קורסים אינטנסיביים ב-

מתמטיקה לבגרות

לאקסטרנים, למועד אוקטובר 1972,

ע"י מר א. טבע, B.Sc. מורה אקדמאי מנוסה, מחבר הספר „מתמטיקה לבגרות" בהוצאת „מסדה".

הקורסים מיועדים גם לתלמידים שטרם למדו את החומר. הלימודים יתקיימו ליד התחנה המרכזית ומשכו 5 חודשים — 2 שעורים כפולים בשבוע.

65 ל"י לחודש בלבד

(כולל השאלת ספרי הלימוד הדרושים)

לימוד חוזר חינם במקרה של כשלון!

הרשמה: תל-אביב, רח' הנגב 8 (ליד התחנה המרכזית) קומה ג', חדר 330, בשעות 17—15.30, טל. מס' 615450 בשעות 15.30—14.00.

הערה: קורסים נוספים לא יפתחו למועד זה.

מספר המקומות מוגבל

משרד החוץ — מחלקת הסברה

השתלמויות קיץ בהסברה לסטודנטים ישראלים היוצאים ללימודים בחו"ל

מחלקת ההסברה במשרד החוץ תקיים בימים 21—18 ליוני 1972 השתלמות בנושאי הסברה.

ההשתלמות מיועדת לסטודנטים ישראלים היוצאים לחו"ל. ומטרתה להכשירם בנושאי יסוד של ההסברה ובטכניקות הסברה.

ההשתלמות תתקיים באזור ירושלים, בתנאי פנימיה.

ההשתתפות בהשתלמות — חינם.

לקבלת פרטים נוספים נא לפנות אל: מחלקת ההסברה, משרד החוץ ירושלים (עבור השתלמויות קיץ).

מספר המקומות מוגבל!

עירית חיפה
האגף לתרבות נוער חברה וספורט
המחלקה לתרבות

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לתרבות תורנית

הרצאות פרופ' נחמה ליבוביץ

במרכז לתרבות ע"ש פבזנר, מתר, שבת, ח' באייר תשל"ב 22.4.1972 בשעה 11 לפנה"צ

מתוך פרשת „קדושים תהיו"

הפותח: מאיר אוריין

במרכז שכונתי ובית הנוער, רח' חרמון 10, במוצ"ש ח' באייר 22.4.72 בשעה 8.30 בערב

דברים שנאמרו ונישנו במקרא

הפותח: עו"ד נפתלי ליפשיץ

הקהל מתבקש להביא ספרי תנ"ך

סולל בונה אשקלון
דיור ב. פ. בע"מ

בונים דירות בנות 4 חדרים

למכירה במרכז נפתי באשקלון

פרטים במשרדי סולל בונה אשקלון מרכז נפתי 2131/2—051

חוק בינוי ופינוי של אזורי שיקום תשכ"ה - 1965

הרשות לבינוי ופינוי של אזורי שיקום

תחזית בינוי ופינוי כללית לאזור שיקום כפר שלם - ת"א/יפו

בהתאם לסעיף 25 לחוק בינוי ופינוי של אזורי שיקום תשכ"ה 1965, מתפרסמת בזה תחזית בינוי ופינוי כללית לאזור שיקום כפר שלם בתל־אביב—יפו, שהכרזה עליו כאזור שיקום לצרכי החוק פורסמה ביום ד' חשוון תש"ל 16.10.69 בילקוט הפרסומים מס. 1560 עמוד 144—141.

א. בינוי האזור

1. יעודו של האזור יהיה כרובע מגורים בצפיפות ניכרת — לאור רגישותו הגבוהה כל האזור לגבי רכזי התעסוקה במרחב תל־אביב/יפו.
2. הותקנה מערכות תשתית חדשות הכוללות הספקת מים, חשמל וגז, הכנות להבור אל רשת הטלפונים ושרות טלביזיה מרכזי וכן מתקני נקוז וביוב מרכזיים. מערכות אלו יהיו בהתאם לתכניות הבינוי של האזור וכנדרש לפי שלבי הביצוע של השיקום.
3. באזור השיקום יותוו כבישים ראשיים וכבישים נוספים שיהוו חלק מרשת הדרכים הכוללת שתחבר את תל־אביב עם ירושלים, נמל האויר לוד ועם האזורים האחרים שמדרום לאזור ומזרחה לו. כן יכללו במסגרת זו דרכי גישה אל תחנת האוטובוסים המרכזית שבתל־אביב ההולכת ונבנית.
מערכת הדרכים הפנימיות תותקן כפי שיידרש לשכונים ולשימושים האחרים המתוכננים באזור.
שטחי החניה יוקצו לפי התקנים המקובלים ובהתחשב בעלית רמת החיים הצפויה בישראל. התקנת החניה תיעשה בשלבים ותאפשר שמוש ביניים בשטחים אלו למטרות אחרות (כגון מגרשי משחקים) עד למועד בו תידרש התקנתם בשטחי חניה.
4. עם סיום פעולות השיקום הבניה יהיו בשטח 13.400 יחידות דיור במבנים הד־קומתיים, דו־קומתיים ורב־קומתיים וכן כל השרותים הרובעיים הדרושים ואשר יכללו —
   א. גן צבורי, בתל החולש על האזור.
   ב. בית ספר תיכון עבור כל הרובע.
   ג. מרכז מסחרי ראשי.
   ד. אזור מיוחד שישמש למסחר ולמגורים במעורב.
   ה. מוסדות ומתקני צבור הכוללים בתי־ספר יסודיים, גני־ילדים, גינות צבוריות, מגרשי משחקים, מועדונים עירוניים וציבוריים וכו' — וכן עתודה קרקעית למוסדות ושרותים צבוריים שידרשו לשם שפורים נוספים ברמת המגורים בעתיד.
5. בנין המסגד הקיים באזור ישוקם וישומר. השמוש בו יקבע במועד יותר מאוחר בידי הגורמים המוסמכים.
6. יובטחו אחזקה נאותה של הדירות, הבתים, המיתקנים והשטחים הצבוריים.

ב. שיקום תושבי האזור ושיכונם

1. הרשות תקבע כללים לאכלוס האזור במגמה להבטיח מבנה חברתי מאוזן ורמה חברתית נאותה. כללים אלו יורו על מיקום הדיור כחלוף שיוצע למשפחות הגרות באזור, אופן שילובו של דיור זה בכלל הדירות שתוקמנה באזור ואת סדר איכלוס המשפחות המפונות והמשפחות האחרות שתבואנה להשתכן באזור.
2. המשפחות הגרות באזור השיקום והזכאיות לדיור חלוף בהתאם לחוק יקבלו פיצויים בעד זכויותיהן במקרקעין ויוצע להן דיור חלוף בהתאם לחוק התקנות. דיור החלוף זה אשר יוצע למפונים ימצא בתוך אזור השיקום או קרוב אליו או במרחק סביר ממנו. גודל הדירות ייקבע בהתחשב עם גודל המשפחות, ויוסדרו תנאי הסילום בשביל מעוטי יכולת.
3. משפחות אשר ירצו לבחור לעצמן דירות במבנים קיימים או בשיכונים רצויים להם, יוכלו לעבור לדירות לפי בחירתן, בתנאי כי דירות אלו הינה בסטנדרד הולם להנחת דעת הרשות, ולא ימצאו באזורים המיועדים לשיקום בעתיד הקרוב. למשפחות אלו ישולמו הפיצויים בעד זכויותיהן במקרקעין שפונו.
4. עסקים, בתי מלאכה, קיוסקים וכו' הקיימים באזור השיקום והזכאים לדיור חלוף בהתאם לחוק יקבלו פיצויים ויוצע להם דיור חלוף באזור השיקום, או מחוצה לו, בהתאם לחוק ותקנות.
5. שיקום תושבי האזור ילווה בפעולות כלליות, מתואמות בתחום הסעד והחינוך, לשלביו השונים.

ג. שלבים בתהליך השיקום

1. השלמת הליכי הפינוי של התושבים והעסקים מתוכננת לתקופה של 5 שנים.
2. הפיתוח החדש של האזור יעשה בשלבים ותוך הגדרת אזורי משנה לפיתוח. השלבים יתוכננו במגמה להבטיח בצוע יעיל של תכנית האכלוס ובמגמה לאפשר אספקת השרותים הצבוריים הדרושים לתושבים באזורי המשנה.
3. שלבי הפיתוח יבטיחו הכשרת המיתקנים הצבוריים המרכזיים במקביל לבנית אזורי המגורים.
4. התשתית תותקן בד בבד עם התקדמות הבניה של השיכונים ויתר המבנים בהתאם לשלבים שיקבעו לאזורי משנה, ובאופן כזה יובטח כי בעת האיכלוס יהוה כל אזור משנה יחידה עם פיתוח מושלם.

זאב שרף
יושב ראש הרשות לבינוי ופינוי של אזורי שיקום

ירושלים, ט' בטבת תשל"ב, 27 בדצמבר 1971

איך אומרים זאת ברוסית: באלאגאן

כתב במוסקווה מספר על היתקלות בסבכי הביורוקרטיה הרוסית

את הארי טרימבורן
ופר „לוס אנג'לס טיימס"

כתב אמריקני במוסקווה רצה פעם לטלפן אל סוכנות בריטית בלונדון. השם והכתובת היו בידיו אבל לא מספר הטלפון. מסר את הפרטים שבידיו למתרגמת שלו, וביקש ממנה להזמין שיחת חוץ.

האמריקני, שהיה „ירוק" בברית המועצות, הניח כי המרכזן הסובייטי יתקשר במקובל בכל העולם עם המודיעין בלונדון, ישיג את מספר הטלפון, ויקשר אותו. אלא שכאשר פנתה אליו המתרגמת כעבור זמן־מה הסבירה לו, שלא כך נוהגים בברית־המועצות. המתרגמת הסבירה, שמסרה למרכזן את שם הסוכנות הלונדונית, אך לא את המען שלה, ואת מטרת השיחה להזמין את הזמנת השיחה. הפלא הכתב: מדוע תארך הזמנה הניתנה יותר, אם המסור גם המען? שורת ההיגיון גוזרת, שככל שמקרבים במידע, כך ייקל להשיג את המספר.

„לא בברית המועצות", הסבירה המתרגמת. אילו מסרה למרכזן הסובייטי לא רק שם, אלא גם מען, היה מכון כולה מכתב ללונדון ולבקש מספר הטלפון...

קיה הרינ של אי־יעילות סובייטית, שקל להקנו באמצעות צו כ־סבריון התקשורת? עי־דוהקא. הכתב האמריקני הצטרף במיליוני הקורבנות של ארגון הכ־צוהג, שלשלוחותיו חודרות לכל תחום החיים הסובייטיים. רכבית לו שם, אך יודע־דבר בכנים „המיניסטריון לבלגן פנימי לענין הבאבן הלגיניסטי" (בקיצור: בלגן).

מטרה: בזבוז זמן

מטרה של „בלגן" היא לאלץ את האזרחים לכלות זמן רב לאין שיעור בפעולות שהיא בגדר ביזבוז גמור, כמולידה בהיותה ותסכול המסר־אותו להתמוססות עצבים. הכוונה היא להחזיק את האזרח במצב בלבול: אזרח שעצביו מעורערים שבהם כמשמעת איננו כשגל להרהר בהגיון בצורי־השליטים בקרמל לעורר עליהן.

סבה עיקרית של פעולות „בלגן" ההוראה הכללית לזבניות, פקידים, אנשי רקות, מנהלי מסעדות, מוכרי כרטיסים וכל מי שיש לו מגע עם הציבור, שלא להשיב על שום שאלה ולו גם הפשוטה ביותר.

כששואלת עקרת בית מדוע אין עגבניות טריות בשוק, אומרים לה שאין זה ענינה. כאשר מבקש אזרח דבר ממוסד ממשלתי, אומרים לו רק „אי־אפשר". אפילו שזה שסיבת הדחייה הגיונית בהחלט, אי־אפשר שהיעדר ניפוק לא יגרום לאזרח לתמוה, האם עשה משהו שלא כהלכה. רבים עדיין לא שכחו מה היה גורל שואלי שאלות בימי סטאלין.

לא מכבר הבהיר ראש הממשלה אלכסיי קוסיגין את ההשפעה העצומה של „בלגן", בגלותו כי במוסקווה לבדה אפשר לבטל חצי מיליון משרות בלא איבוד יעילות, אילו רק הוגדל פריון העבודה ב־37 אחוזים תוך חמש שנים. מספר זה הוא מבציה המיפור הנדרש בתוכנית החומש הנוכחית, ואין בו כדי להכביד על שום עובד, מכיון שפריון העבודה במילא נמוך מאד.

על אחד מהישגיו הגדולים ביותר של „בלגן" העיר מר קוסיגין, שיש „עבודות בנייה בממדים עצומים שלא הושלמו". הדברים נאמרו על דרך ההמצפנה: במקומות רבים בברית המועצות אתה רואה אתרי בנייה מצמיחי עשבים שוטים וציוד־בנייה משותק ומחליד.

שיטה מקורית להשגת חלקי חילוף

שלא לדבר על השיטה הנבחרה של הספקת חלפים למכוניות: הללו אינם מאוחסנים ומקוטלגים. כמוסים של־מים עומדים בשולי שדות התעופה בבריה"מ. המכונאים כפרקים מהם את החלקים הדרושים להם...

פעילי „בלגן" בצפיים בכל: הם כמהים כמוכרי כרטיסים של חברת התעופה „אירופלוט" ושל הרכבת הסובייטית, ומוכרים מספר כרטיסים העולה על מספר המושבים. יום יום הם קוצרים קציר של נוספים מתוסכלים, מצוידים בכרטיסים, שאינם יכולים להגיע אל יעדיהם מחוסר מקום.

„בלגן" פעיל גם בענף האספקה לצרכן, והאזרחים מבזבזים זמן רב בעמידה בתור בחנויות. אף על פי כן דבקה בריה המועצות בשיטה האירופית של סגירת החנויות בצהריים, בדרך כלל בשעות 1 עד 3 — כדי שהפקידים והזבניות יוכלו לאכול.

כדי להכפיל את מצוקתו של הקונה, דואג „בלגן" לכך שבדרך כלל אוכלים הזבניות והפקידים את ארוחתם, מתוך פטפוט והתבדחות, בקירבת חלונות הראווה, לעיני הלקוחות הקופאים בחוץ ברוח הקרה.

גם אחרי שפותחים את החנויות עדיין צריכים לעמוד בתור, ולפי סדרי „בלגן" צריך להמתין בתור לא פעם אחת, אלא שלוש: תחילה — לבחירת הסחורות; אחר כך — לפני הקופה, כדי לשלם את המחיר; ולבסוף — כדי לקבל את הקניות תמורת הקבלה מאת הקופה...

יתר על כן, „בלגן" דואג לכך שזבנית תדבר אל לקוח בלעג גסה לפחות פעם אחת. אכנם, העתונות הסובייטית מרבה להתאונן על ההתנהגות הבלתי אדיבה של עובדי החנויות הקמעוניות, אך מבקרים זרים מתרשמים, קודם רק אמהלה, שבאה לאחוז את עיני האורח.

„לא יודעים"

הטלפון נעשה לאחד מכלי הנשק היעילים ביותר של „בלגן". גדל והולך מספר האזרחים הסובייטיים הזוכים בטלפונים פרטיים (כמעט כל המכשירים מתוצרת מזרח גרמניה), אף שעדיין צריכים לחכות כשנתיים בתור לקבלתם. אבל אין מדריך טלפונים פרטיים אף במוסקווה, שהיא כרך של יותר מ־7 מיליוני נפש. יש מין „דפי זהב" — כרך דקיק המלמד בה מתעסה הזמנויה הקבצוניות במוסקווה.

השימוש במדריך זה איננו מועיל הרבה. חוק־בל־יעבור של „בלגן" הוא שאסור לעובדי החנויות לענות על שאלות בטלפון. על כל שאלה כזאת תיענה: „לא יודעים" או „בוא לחנות (או: למשרד) ותראה".

התוצאה היא ש„בלגן" הצליח לבטול את היתרון החשוב ביותר של הטלפון הפרטי: נוחות ובהירות השורות. נניח שרוצה אדם להזמין מכונאי להתקן מקרר שהתקלקל. בבית המלאכה עונים לו, שכמובן ישלחו מכונאי, אלא שקודם צריך המבקש לבוא אל בית המלאכה ולשלם את דמי הביקור — שניים־שלושה רובלים. כנגד השאלה ההגיונית, מדוע אי אפשר לשלם למכונאי כאשר הוא בא אל הבית, יש ל„בלגן" הקנית האוטרות שיטה זו.

התוצאה היא שהמטלפן מוכרח לגשת בעצמו אל בית המלאכה, אף שקיווה כי באמצעות הטלפון יחסוך לעצמו הליכה זו. יתר על כן: התשלום הזה הוא רק ל„בדיקה" של המכשיר המקולקל ולא בעד תקנה. התיקון כרוך בשדרות נוספת של צרות, המולידות סיפורי זוועה כשלהן, על המבצעים הנוראים של „בלגן".

סימן להתפשטות העצומה של פעילות „בלגן" הוא העילוי, שהוא עוסק גם בעיצוב חליפות מדים.

אנשי המיליציה (המשטרה) הסובייטיים לבושים מדים אפורים, שצבעם זהה כמעט לצבע של מרצפות הרחובות. לכן הם מוסווים הסוואה גמורה כמעט בשעה שהם מכוונים את התנועה. הסוואה כזאת אולי טובה מאוד כאשר צריכים לעקוב אחרי חשוד, אבל מסוכנת עד כדי ערפור עצבים לאיש המיליציה ולנהג הסובייטי, שהוא בדרך כלל נהג רע. הסכנה מוכפלת ומשולשת בגלל המספר העצום של שוטרי תנועה, המוצבים בצמתים גדולים במוסקווה. כמעט בכל פינה יש שוטר תנועה. הסכנה חמורה עוד יותר בלילה, כיוון שהרחובות מוארים תאורה דלה בדרך כלל, ולפי תקנות התנועה מותר להדליק רק את פנסי החנייה בנסיעה בעיר בלילה.

כדי להחיש את הטיפול בדואר עירוני ובין עירוני הציב מיניסטריון התקשורת תיבות מכתבים נפרדות בכל מישקוח זו לצד זה. תיבה אחת כחולה, והאחרת אדומה — אחת לדואר מקומי ואחת לדואר לערים אחרות.

„בלגן" התגבר יפה מאוד על נסיון זה ביעילות: כאשר שליחי הדואר מרוקנים את התיבות, הם מטילים את המכתבים משתיהן לאותו שק.

אחד ההישגים הגדולים ביותר של „בלגן" בזבוז זמן ובבריכת חרדה בהייתם להגשמת המישאלות הלוהטות של הרוצי השטים: קניית מכונית. בדרך כלל צריך לחכות כשנתיים, ולכאורה קבעה הממשלה מערכת עדיפויות וכל מבקש לקנות מכונית מקבל מספר־עדיפות.

בגלל גורמים רבים ושונים משתנה לעתים קרובות הקצב של הפנייה לעדיפויות. יקרה שהלקוח יבצא מהאב מכונית לבספר־העדיפות שלו זמן רב לפני שציפה לכך — או להיפך. לכן הוא רוצה תמיד לדעת את המצב הנוכחי של עדיפותו. הדבר הפשוט ביותר הוא: פירסום בספרי־העדיפות שיכולות לקבל מכוניות, בעתונות הרשמית של הארץ. אבל „בלגן" לא כרוכה. לכן מוכרח האדם לבזבז זמן כדי ללכת אל הסוכנות המרכזית לשיווק מכוניות כדי לברר, מה מצב העדיפות שלו בקניית מכונית. כמובן אין טעם לטלפן — יענו לו: „לא יודעים".

במכשיר שוב לא תצטרך לשאול עצמך, מדוע ישיבה או ביקור בבריה המועצות, ארץ החברה „המושלמה", דומה במקצה לבריכת החה בבית הכובען המשוגע ב„עליסה בארץ הפלאות": דואג לכך „המיניסטריון לבלגן פנימי לענין הבאבן הלגיניסטי".

בקיצור: בלגן.

2000 תקליטים להלוקה
שי חינם ! למפתחי פילם צבעוני
כימו ספטירס, בן־יהודה 8, תל־אביב

כתיבה במכונה הזמרו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „ריזון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 226017
שיטה עיורת — פיקוח ממשלתי

המועצה המקומית רעננה — ביה"ס ממלכתי ע"ש מ.ד. מגד
יובל ה־50 — יובל ביה"ס - 40 מחזורים

כנס מחזורים תשל"ב

במלאת 50 שנה ליסוד המושבה רעננה ולציון מחזור ה־40 לבית ספר ע"ש מגד, מוזמנים בזה מנהלי, מורי ובוגרי ביה"ס להשתתף בכנס הבוגרים שיתקיים במחצית יוני 1972 בביה"ס

בוגרי ביה"ס מתבקשים לאשר השתתפותם בהקדם תוך ציון הפרטים האישיים בתלוש ההשתתפות הלוטה בזה ולהחזירו בצרוף —.5 ל"י למזכירות המועצה המקומית רעננה (לכל נילוה —.5 ל"י).

בוגרים שבידיהם חומר מתאים להקרנה או הקראה, מתבקשים לצרפו לתלוש הרישום (החומר יוחזר). כן מתבקשים הבוגרים להעביר הודעה זו לבוגרים אחרים.

פרטים נוספים והזמנה למאורע ישלחו בנפרד לנרשמים.

לכבוד
המועצה המקומית רעננה
שם משפחה ....
שם פרטי ....
שם קודם ....
כתובת ....
בוגר מחזור ....
מצ"ב תשלום במזומן / בהמחאה ע"ס ....
חתימה ....

את בודאי יודעת מדוע שקיות חלב טובות יותר מבקבוקי חלב.

כמה בקבוקי חלב את קונה מדי יום?
כבד לשאת אותם מן החנות הביתה
(ולהחזיר אותם ריקים אל החנות) האין זאת?
ובכן - עתה נפתרה הבעיה:
תוכלי לקנות חלב בשקיות במקום בבקבוקים.
השקיות קלות במשקל, אינם שבירות,
והעיקר - אין צורך להחזירן למכולת
מכיוון שזוהי אריזה חד־פעמית.

שקיות החלב קלות יותר, היגייניות יותר ונוחות יותר.

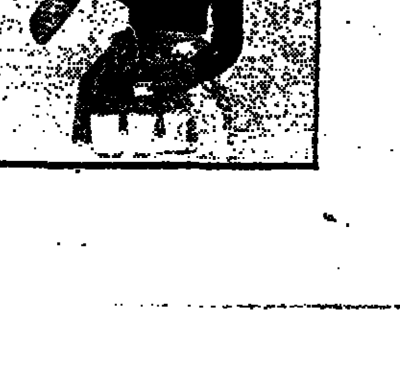

מועצת החלב

מכבר من الاصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • •

השכלה אקדמאית בכתב

לקראת תארים אקדמאים מוכרים של B.Sc. B.A. LONDON UNIVERSITY

גם לחסרי תעודת בגרות

בתנאים מיוחדים

מינהל עסקים ✶ כלכלה ✶ משפטים ✶ מתמטיקה ✶ ב.א. כללי ✶ שפות ✶ הסטוריה ✶ פילוסופיה ✶ גיאוגרפיה ✶ יחסים בינלאומיים ✶ מדעי החברה ✶ תיאולוגיה ✶ איטלקית ✶ אנגלית ✶ גרמנית ✶ צרפתית

✶ הבחינות נערכות בארץ באמצעות ה־ BRITISH COUNCIL

✶ הבוגרים יכולים להמשיך בלימודיהם לתואר שני באוניברסיטאות ישראליות.

✶ התארים המוענקים מוכרים בעולם ובישראל.

✶ המוסד היחידי מסוגו המייצג מוסד בעל מוניטין בינלאומי.

פרוספקט מפורט יישלח על־פי פנייה לת.ד. 11030 תל־אביב.

שעות הקבלה: כל יום בשעות 9.00—1 בצהריים, בימים א', ג', ה', גם בשעות 5—7 אחה"צ, במשרדי WOLSEY HALL OXFORD רחוב בר־כוכבא 28 (ע"י כיכר דיזנגוף), תל־אביב.

משרד העבודה אגף הנוער והחינוך המקצועי | „אגד" אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ

החלה ההרשמה לבתי הספר התעשייתיים של „אגד" לשנת תשל"ג

✶ בית הספר אזור צפון — במוסך עיר־גנים — חיפה.

✶ בית הספר אזור ירושלים.

מקצועות הלימוד:

באזור הצפון — מגמות: 1. מבנאות מרכבים. 2. מכונאות רכב.

באזור ירושלים — מגמת — מסגרות מרכבים לאוטובוסים.

תקופת הלימוד: שלש שנים.

בוגרי ביה"ס (ותלמידותיו) אלו נשים לבחינות גמר ממשלתיות של משרד העבודה ומשרד החינוך.

לבוגרים תוקנה זכות כניסה למכינה לביה"ס לטכנאים או הנדסאים.

מתקבלים התלמידים מסיימי כתה ח' ס' רפורמה גיל 14—15.

ההרשמה מתקיימת לבתי הספר:

באזור הצפון: במוסך עיר־גנים חיפה — לפנות למנהל בית הספר צבי מגן, טל. 723201. בימים: א'—ה' בשעות 7.30—15.00. קוי אוטובוסים: 61, 62, 63, 64.

באזור ירושלים: במשרד המשק בירושלים לפנות לח' משה אשכנזי, טל. 521121. בימי א'—ה'. בין השעות: 8.00—15.00.

להרשמה יש להביא:

א. תעודת ציונים כתה ז' ושליש שני כתה ח'.
ב. דמי הרשמה — 30.— ל"י (שלושים לירות).
ג. מס' תעודת זהות של האב.
ד. שתי תמונות.

הועדה המקצועית של הסתדרות הפקידים | לשכת רואי חשבון בישראל

בחינות למנהלי חשבונות מדופלמים

תתקיימנה בימים:

כ' תמוז — כ"ט תמוז תשל"ב

11.7.1972 — 2.7.1972

ההרשמה בועד הפועל של ההסתדרות, רחוב ארלוזורוב 93, תל־אביב.

תוך זמן קצר

תלמדי כתיבה במכונה בשיטה עיוורת. עברית־אנגלית ופקידות. למסיימים/ות תעודה ועזרה בסידור עבודה.

★ הנחה לחיילים/ות, סטודנטים/ות

★ חינם קורס מלא לרוכש אצלנו מכונת כתיבה.

טכנו־כתיב

רח' ברנר 44 ת"א (התחנה מרכזית) טל. 611742

טבניקום

בתאריך 23.4.72 יפתח קורס חדש

תשמלאות כללית ורכב

יובל 10 שנים

הכנה לבחינות משרדי העבודה והחינוך

חיפה הרצל 44 | תל אביב בן יהודה 28

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על

המשך הרשמת מועמדים לסמסטר החורף שנת הלימודים תשל"ג 1972/3

ליחידות האקדמיות:

הנדסה אזרחית	מתמטיקה
הנדסת מחצבים	מתמטיקה שימושית
הנדסת גאודזיה	מדעי המחשב
הנדסת מכונות	פיסיקה
הנדסת חשמל	כימיה
הנדסה כימית	ביולוגיה
הנדסת מזון וביוטכנולוגיה	הכשרת מורים במקצועות:
הנדסה חקלאית	מתמטיקה
הנדסה אוירונוטית	פיסיקה
הנדסת תעשיה וניהול	כימיה וביולוגיה
כלכלה	הכשרת מורים טכנולוגיים במקצוע הנדסת חשמל
ארכיטקטורה ובינוי ערים	הכשרת מורים טכנולוגיים במקצוע הנדסת מכונות
רפואה	

•

לקבלת פרטים והרשמה יש לפנות למשרד רישום המועמדים במזכירות לימודי הסמכה, בנין אולמן חדר 117, בקרית הטכניון, גוה שאנן, חיפה, בימים א'—ה' בשעות 08.00—13.00. ניתן לפנות לשם קבלת מידע וטפסי הרשמה גם באמצעות הדואר או ע"י טלפון 04—235109.

התאריך האחרון להרשמת מועמדים הינו יום ו' 2.6.72. לאחר תאריך זה לא תתקבל בקשה להרשמה ללימודים בסמסטר חורף תשל"ג. הרשמת מועמדים לסמסטר אביב שנת תשל"ג 1972/3 תחל ביום א' 4.6.72.

לתשומת לב הנרשמים: מועמד שתעודת הבגרות שבידו אינה מושלמת ואשר בכוונתו/תה לגשת לבחינה/ות הבגרות החסרות עד למועד יולי 1972 רשאי להרשם אולם במידה ולא יוכל להמציא את השגיו החסרים לפני יום ו' 11.8.72 לידי מזכירות לימודי הסמכה, לא תוכל הנהלת הטכניון לדון בבקשתו ללימודים.

לתושבי חיפה והקריות

קורסים ב„הנהלת חשבונות"

יפתחו בתאריכים הבאים:

חיפה

✶ הנהלת חשבונות סוג 1, 2 (בצמוד) 27.4.72

✶ הנהלת חשבונות סוג 2 1.5.72

הקריות

✶ הנהלת חשבונות סוג 1, 2 (בצמוד) 27.4.72

נצרת עילית

✶ הנהלת חשבונות סוג 1, 2 (בצמוד) 4.5.72

פרטים והרשמה „המדור ללימודים משולבים"

חיפה: רח' הנביאים 30, קומה ד' 666182.

קרית ביאליק: בית כן בכל יום בין השעות 08.00—20.00.

נצרת עילית: המועצה המקומית, המחלקה לחינוך בכל יום בשעות 08.00—13.00 ובימים ב', ד' גם בשעות 16.00—19.00.

משרד העבודה | המכון להשתלמות מקצועית משולבת | אורט ישראל

תל־אביב, רח' ... טל. 262687/8, 267436

קורסים

לאנגלית

בשיטה אמריקאית

ENGLISH 900

מתחילים, מתקדמים שיחה

הרשמה 4—8 בערב

תל־אביב: בבנין „גימנסיה הרצליה" דבוטינסקי 106

ירושלים: רח' הלל 17

חיפה: שבתאי לוי 26

בבי"ס לגזירה ותפירה

הידוע כטוב ביותר בארץ נפתחים קורסים חדשים ההרשמה מ־3 אחה"צ עד 7

איכנשטיין

תל־אביב, רחוב פינסקר 9

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי

אנו נבשירך בתכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המהפכנית המתאימה לכל אחד – למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות ביותם.

המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חמרי העזר השונים, וידייצו את תכניותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ד.פ.ג'י.

לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למסי' 7

השם: ______ גיל: ______
כתובת: ______ טל. ______
משלח יד: ______ סיימתי כתה: ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
I.T.S INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

טכניכון

בית ספר טכני תיכון

גימנסיה הומנית

הרשמה לכתות בוקר ט' – י' – יא' – יב'

במגמות:

✶ רדיו אלקטרוניקה

✶ טלויזיה

✶ מחשבים IBM

לבורנטים

שרטוט • גרפיקה • ציור ותכנון אופנה

הומניסטית וריאלית

תעודת בגרות – הסמכה טכנית

פרטים והרשמה: 8—1 לפנה"צ 4—8 אחה"צ

תל־אביב: רח' סלומון 7 [שוק הכרמל]

תל־אביב: מונטפיורי 7 [מול מגדל שלום]

רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 [ליד קולנוע רמה]

חולון: רח' סוקולוב 48 [בנין המשביר]

פתח־תקוה: רח' ההגנה 17

חיפה: רח' בלפור 5 [בין הדר לנוה שאנן]

למדי מקצוע משתלם

ניקוב I.B.M. י.ב.מ.

קורס ב־6 שבועות ✶ גיל והשכלה לא קובעים

קורס חינם לכתבנות

✶ אחריות להצלחתך ✶ עזרה בסדור בעבודה

המכונים למנהל ומחשב / המוסד לתכנות I.B.M.

שרוטל

תל־אביב, החשמל 29, טל. 615314, תחנה מרכזית

תל־אביב, אלנבי 140, כבר המושבות, טל. 724335

רמת־גן, ז'בוטינסקי 54 טל. 724335 (מול קולנוע רמה)

ירושלים, יעבץ 8 טל. 526215 (הכניסה ממרדכי בן הלל 3 פינת קינג ג'ורג')

גמנסיה אלקטרונית

תיכון משולב לטכנאות, מינהל ובגרות

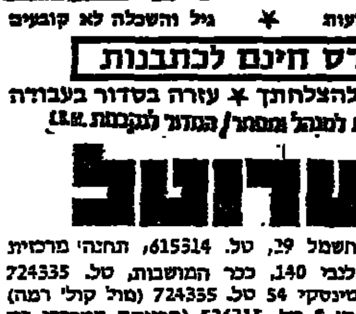

הרשמה לכתות בוקר אי ערב ט', י', יא', יב'. מתקבלים לכל המגמות ללא ידיעות מוקדמות.

✶ אלקטרוניקה וטלויזיה ✶ קצינו רדיו, תעופה

✶ מחשבים וניקוב I.B.M. ✶ לבורנטים, צילום

✶ פקידות מזכירות, חשבונאות ✶ שרטוט, גרפיקה

בוגרי ח' מתקבלים פיד ללימודי המקצוע — ... כל המגמות כוללות הכנה לבחינות הבגרות ... ע"י משרד החינוך והתרבות, הסמכה מכינה לטכניון, בפולטכניון.

ההרשמה: בבוקר 1—9; בערב 4—7.

תל־אביב אלנבי 134 ליד הדואר | תל־אביב בלפור 6 (פינת אלנבי 63)

של חיל־חימוש

המקצועות הנלמדים:

• מכונאות רכב
• חשמלאות רכב

✶ מתקבלים נערים בני 16—17½, בוגרי ט' כתות ומעלה

✶ פרטים והרשמה בכל לשכות הגיוס האזוריות

✶ פרטים בכתב אפשר לקבל בדואר צבאי 2375/ש

✶ נערים המעוניינים לבקר בפנימיה יפנו בכתב לדואר צבאי 2375/ש.

צבא הגנה לישראל

אורט ישראל־מבוגרים

החטיבה ללימודי מינהל מתקדם

האם חשבת על התקדמות בעבודתך?

לרשותך מסגרת רחבה של עשרות קורסים והשתלמויות בנושאי מינהל מתקדם.

למזכירות בבירור לעתונאות — ביום ראשון 23.4.72 יפתח קורס

ביום רביעי 26.4.72 יפתח קורס

ביום ראשון 30.4.72 יפתח קורס

לתכנון מלאי וארגון מחסנים — ביום רביעי 3.5.72 יפתח קורס

לתכנון כמות אופטימלית לסדרות ייצור

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל־אביב

ליד האקדמיה ע"ש סמואל רובין

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

נוסד בשנת 1945

החלה הרשמת תלמידים לשנת הלימודים תשל"ג

שעורי נגינה בכלים ובזמרה, מקצועות עיוניים מוסיקה קאמרית ומקהלה.

חוגים למבוגרים בתיאוריה ובתולדות המוסיקה כתות מתאימות לגילאי 4—6 וכתות סוזוקי (כנור)

הרשמה ופרטים:

1. במזכירות הקונסרבטוריון ברחוב ליליינבלום 7 ת"א, טלפון 57541 בשעות 10—12 18—16.
2. בבי"ס „דיזנגוף" רחוב דיזנגוף 221 ת"א בימים א'—ג' בשעות 16—18.
3. בבי"ס „אילנות" רחוב גרונימן, רמת־אביב ביום ב' 16—18.

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אין צורך לנסוע לאנגליה
או לארה"ב
בדי ללמוד פרסום
ויחסי ציבור

CAM המכון הישראלי למדעי התקשורת

COMMUNICATION ADVERTISING AND MARKETING EDUCATION FOUNDATION
LONDON

מכריזים על פתיחת רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ג 1972/73

מתקבלות בקשות הרשמה לחוגים הבאים:

פרסום ADVERTISING
יחסי ציבור PUBLIC RELATIONS

משך הלימודים:
שנתיים עד שלוש (בלימודי ערב)

תעודות גמר:
תלמידים המסיימים לימודיהם בהצלחה יקבלו תעודות גמר מוכרות
★ CAM Advertising Certificate (or Diploma)
★ CAM Public Relations Certificate (or Diploma)

תנאי קבלה:
יתקבלו תלמידים בוגרי מוסד להשכלה גבוהה.
יתקבלו תלמידים בעלי תעודת בגרות, לאחר שיעמדו במבחני כניסה.
עדיפות תנתן לתלמידים העוסקים במקצועות אלו.

פרטים והרשמה:
לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות למשרד הרישום
של „המכון הישראלי למדעי התקשורת"
בבנין הגמנסיה העברית „הרצליה", רח' ז'בוטינסקי 106, תל־אביב.
שעות הקבלה: 17.30—20.00 אחה"צ.

תיכון
אבוקה
רמת־גן

נמשכת ההרשמה לכתות ט', י', י"א למגמות
מיכון, מחשבים (I.B.M) השבונאות, מינהל, (NATIONAL) מזכירות.

- ★ כל בוגרי ח' משוחררים משכר לימוד
- ★ שכר לימוד מדורג ממשלתי לבוגרי ט', י' י"א
- ★ תעודת גמר ממשלתית
- ★ הכנה לבחינות בגרות

פרטים והרשמה:
רמת־גן: רחוב ז'בוטינסקי 104
שעות: 9.00—12.00 בבוקר
17.00—19.00 בערב
רמת־גן: רח' שפירא 4 פינת רח' ארלוזורוב 83 שעות 9.00—12.00 בבוקר

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל
ע"ש שנקר

בחסות משרדי הממשלה: חינוך, עבודה, מסח"ת ואוצר והתאחדות התעשיינים בישראל

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים
תשל"ג - 1972/73

במגמות: טכנולוגיה טקסטילית
הנהלת ייצור
עיצוב אופנה
עיצוב טקסטיל
שיווק וניהול מכירות

משך הלימודים: שתי שנים (לימודי יום).

תנאי קבלה: א. מתקבלים תלמידים שהשלימו 12 שנות לימוד, בעלי תעודת בגרות.
ב. תלמידים שיעמדו במבחני השלמה.
ג. ראיון אישי.

תואר: בסיום שתי שנות הלימוד יקבלו הבוגרים תואר **הנדסאי** מטעם משרד העבודה. כן יקבלו את התואר **האקדמי** *A.A.S.* מטעם מדינת ניו־יורק, המוכר באוניברסיטאות של ארה"ב ואנגליה.

מלגות ומענקים: קרן המלגות של המכללה, שהוקמה בתרומת יצרני הטקסטיל בארץ ובחו"ל, מעניקה מלגות לכיסוי שכר לימוד וכן מענקים והלוואות למחיה. בקשות יש להגיש בעת ההרשמה.

פרטים והרשמה: המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר, רח' אנה פרנק 24, רמת־גן, טל. 723359, בכל יום בין השעות 08.00—15.00, יום ו' עד 13.00. או המחלקה להכוונת חיילים משוחררים, משרד הבטחון, רח' אבן־גבירול 10, תל־אביב.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מרכז הקואופרציה — המחלקה לחינוך

גמנסיה גורדון

בפיקוח ציבורי

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג לכתות שמינית (ח'), שביעית (י"א) ושמינית (י"ב) במגמות: הומניסטית, ריאלית וביולוגית לפי תכנית משרד החינוך והתרבות.

- ★ מורים אקדמאים מנוסים ★ קרן סטיפנדיות
- ★ תנאים לחינוך משלים ★ אספקת ספרים חינם

אפשרות לימוד חוזר ללא תשלום לניכשל בבחינות

התייעצות פדגוגית והרשמה: בגמנסיה גורדון, תל־אביב, רחוב גורדון 53 פינת רחוב ריינס טלפון 248514, כל יום, בין השעות 8.00—14.00, 17.00—20.00.

איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?

החוברת „איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?" מיועדת לכל צעיר ומבוגר המעוניין להשלים את השכלתו התיכונית.

החוברת כוללת:
- ★ תקנות משרד החינוך והתרבות.
- ★ תוכנית לימודים בכל המקצועות.
- ★ שאלוני בחינות מהמועד האחרון.
- ★ פרטים על אפשרויות הלימוד בקורסי ערב או בכתב לקראת הבחינות המוקדמות והבגרות.

לקבלת החוברת **חינם** צלצל **739193** ת"א או **669041** חיפה או מלא ושלח את התלוש במעטפה סגורה.

לכבוד
לשכת הייעוץ לנבחנים אקסטרניים
ת.ד. 28125 תל־אביב למס. 8
אבקשכם לשלוח אלי **חינם** את החוברת „איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?"
שם: ____________
כתובת: ____________
השכלה: ____________
גיל: ________ טל: ________
לומד לבגרות או מוקדמות / טרם התחלתי ללמוד
(מחק המיותר)

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן
להשכלה ולהשתלמויות

קורסי ערב אחרונים למועד נובמבר

הכנה לטכניון

לבוגרי המגמה ההומנית והריאלית לנובמבר 1972

הפתיחה **יום ד' 26.4**

נותרו מקומות בודדים ★ הנחה לחיילים
פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב
תל־אביב: בנין גמנסיה „הרצליה" ז'בוטינסקי 106; ובמרכז, דוד המלך 11, 9—1, 4—7, טל. 26-33-66.

הלימודים בת"א בבנין גמנסיה „הרצליה"

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מרכז הקואופרציה — המחלקה לחינוך

נפתחות
כיתות ערב ובוקר חדשות
להכנה לבחינות

בגרות ומוקדמות

למועדים: אוקטובר 72 אפריל 73

★ מורים אקדמאים מנוסים ★ סטיפנדיות ★ אספקת ספרים ושעורי עזר במתימטיקה ובאנגלית ללא תשלום נוסף ★ חלוקה למספר מועדים ולימוד מקצועות בודדים

שנת לימוד **חינם** לנכשל בבחינות

הצטרף גם אתה למצליחים

בית

בי"ס לבגרות בפיקוח ציבורי
התייעצות פדגוגית והרשמה:
ת"א, רח' גורדון 53, פינת ריינס
טלפון 248514
בשעות 08.00—14.00, 17.00—20.00

המדור להשתלמות מודיע

במחוז ת"א והמרכז
יפתחו הקורסים הבאים:

★ בקרה ספרותית	24.4.72
★ טלויזיה	23.4.72
★ קריאת שרטוט	25.4.72
★ טרנזיסטורים	23.4.72
★ שיזור פרחים מקצועי	26.4.72
★ עיצוב חלונות ראוה	23.4.72

פרטים והרשמה:
תל־אביב: שד' דוד המלך 39,
טל. 261687, 261688, 267436.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
תל־אביב, שד' דוד המלך 39, טל. 261687/8, 267436
משרד העבודה · אורט ישראל

הנהלת חשבונות

בפיקוח משרד העבודה
הבחינות נערכות בביה"ס

- ★ קורס בוקר יסודי מזורז — הפתיחה 27.4
- ★ קורס ערב יסודי 1, 1+2 — הפתיחה 27.4
- ★ קורס ערב למשתלמים 2 — הפתיחה 25.4

לביא

ת"א סמולנסקין 7, פינת בן־יהודה 90, טלפון 232611, כ"ה 4—8 אחה"צ בלבד.

תלמיד י', י"א, או י"ב,
אם אתה מעונין
לעסוק בעת שרותך בצה"ל במקצועות האלקטרוניקה
ולקבל הסמכה ממשלתית

מתקבלים נערים בני 16—17½.
הלימודים מתקיימים במוסדות הבאים:

בתי־ספר בפיקוח משרד החינוך	בתי־ספר בפיקוח משרד העבודה
● אורט — רמת־גן רחוב אילת ● אורט — נתניה אזור התעשיה החדש	● אמיב — מרכז להכשרה מקצועית כפר־סבא (עם פנימיה). מתקבלות גם בנות

עם גיוסם לצה"ל יועסקו הבוגרים בחיל הקשר והאלקטרוניקה

פרטים והרשמה בבתי־הספר.
פרטים בכתב אפשר לקבל בדואר צבאי 2150/ש.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה
כי נפתחה הרשמת תלמידים חדשים לחוג ללשון עברית
(מסלול דו חוגי)

לקראת התואר הראשון

ההרשמה תסתיים ביום ב' 15.5.1972, ב' סיון.

חוברת הסברה וטופסי הרשמה ניתן להשיג תמורת 2.— ל"י, במפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א' ב' ד' ה' בשעות 10.00—17.00, יום ג' בשעות 10.00—13.30.

המעונין לרכוש את החוברת בדואר, מתבקש לשלוח המחאת דואר ע"ס 2.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה.

חיילי צה"ל, הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו את החוברת ללא תשלום.

מכבר من الاصل

לימודים

...בתי ספר מקצועיים... אלקטרוניקה... פקידות... חשבונאות • • •

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המשרד הראשי: תל אביב, הקריה רח' ד' מס' 19 ת.ד. 20122 טל. 256421

המגמה מודיעה על

פתיחת ההרשמה לבתי הספר להכשרת מורים ומדריכים טכניים.

מטרות ההכשרה — הכשרת מורים ומדריכים לבתי הספר המקצועיים העל יסודיים.

מגמות ההכשרה — מתכת, מכונאות, חשמל, אלקטרוניקה, דפוס, נגרות, ימאות, אופנה, ספרות.

מסלולי ההכשרה —

1. **מדריכים מוסמכים** — תנאי קבלה: בעלי תעודה בי"ס מקצועי תלת שנתי ונסיון 3 שנים כעובדי תעשיה.
2. **מדריכים מוסמכים להוראה** — תנאי קבלה: בוגרי קורס המדריכים המוסמכים עם נסיון בהדרכה.
3. **טכנאים מוסמכים להדרכה והוראה** — תנאי קבלה: בעלי תעודת טכנאי בנגמות הטכנולוגיה, עם נסיון של שנתיים בעבודה בתעשיה.
4. **הנדסאים להוראה** — תנאי קבלה: בעלי תעודת הנדסאי במגמות הטכנולוגיות.

פרטים נוספים — תהליך הרשמה, תכניות הקורס ומשכו בלימודי יום, ערב, וכו', ימסרו לפונים במקומות הבאים בשעות העבודה הרגילות:

1. סניף המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, משרד העבודה — מגרש הרוסים ירושלים ת.ד. 2093 טל. 224141—02.
2. בי"ס להכשרת מורים ומדריכים טכניים — „אורט" ישראל מבוגרים, המרכז להכשרה טכנולוגית, רח' „שפרינצק" 12 תל־אביב טל. 269360.
3. סניף המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, הדר הכרמל, חצר הטכניון, חיפה, ת.ד. 44408 טל. 601151—04.
4. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, רח' באזל 71 באר־שבע ת.ד. 45 טל. 4916—057.
5. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, בשיתוף בי"ס ע"ש מוסינזון מגדיאל, טל. 924283.
6. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים בשיתוף בי"ס בכפר סירקין ליד חיפה (לדתיים) טל. 942283—04.

* **למסלול לימודים זה יימסרו פרטים במקומות הבאים:**
  1. מדור להשתלמות מורים אוניברסיטת תל־אביב.
  2. מדור להשתלמות מורים אוניברסיטת באר־שבע.
  3. ביה"ס הארצי להנדסאים וטכנאים, חצר הטכניון הישן — חיפה.

גרפיקה

דרושים מועמדים
לקורס מקצועי לגרפיקה שימושית העומד להיפתח בשעות הערב בתל־אביב.

רק מועמדים רציניים בעלי כשרון יפנו לקבלת פרטים מלאים בטלפון 739193 ת"א, או באופן אישי — בין השעות 4.00—7.00 בערב — ל„מדרשה לגרפיקה וציור" שליד „סטודיו ציור" תל־אביב, בנין אל־על, רח' בן־יהודה 32, חדר 505.

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אוניברסיטת הנגב

המכון הממשלתי להכשרה טכנית

בית־הספר להנדסאים וטכנאים באר־שבע

מודיע על

ההרשמה לשנת הלמודים תשל"ג בלמודי יום וערב החל מיום א' ה־16.4.1972

במגמות

הנדסאות		טכנאות	
מכונות	אלקטרוניקה	מכונות	אלקטרוניקה
חשמל	בנין	כימיה	בנין
כימיה	הכנה להנדסאות	תעשיה ומנהל	מכשור ובקרה
חומרים (מטלורגיה)			

מדריכים מוסמכים — ערב בלבד
מורים טכניים — ערב בלבד
מורים הנדסאים — ערב בלבד

● ***תנאי קבלה:***

הנדסאים וטכנאים

א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי־ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית).

ב. למגמות מכונות וחומרים, מתקבלים בוגרי/ות בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) בוגרי/ות תיכון יקבלו הכשרה מעשית תוך כדי הלימודים.

הכנה להנדסאות וטכנאות

מתקבלים בוגרי/ות י"א כתות בלבד.

מדריכים מוסמכים

בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי ותק של 3 שנים בתעשיה.
בוגרי/ות 4 שנתי מקצועי בעלי ותק של שנתיים בתעשיה.

מורים טכניים

מדריכים מוסמכים בוגרי 12 שנות לימוד או טכנאים מוסמכים.

מורים הנדסאים — הנדסאים בלבד.

● **משך הלמודים:**

הנדסאות — למודי יום — שנתיים, למודי ערב — 4 שנים;
טכנאות — למודי יום — 13 חדש, למודי ערב — שנתיים וחצי;
הכנה להנדסאות — קורס חד שנתי;
מדריכים מוסמכים — למודי ערב — שנתיים;
מורים טכניים — למודי ערב — שנה אחת;
מורים הנדסאים — למודי ערב — שנה אחת.

● **הלוואות:**

בלמודי יום יינתנו הלוואות כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

● **פרטים והרשמה:**

ביה"ס להנדסאים וטכנאים, רח' בזל 71, באר־שבע, טלפון 3290, ת.ד. 45, בימים א'—ה' בין השעות 08.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00. ביום ו' — אין קבלת קהל.

עתיד בטוח באחד מקורסי „אורים"

עשי בעצמך בחודש

תפירה בכתב

• חולצות • שמלות • חצאיות • שורטס • מכנסיים

מודליסטי(ת)

תופרת סלון

חולצות ומכנסי גברים

ציור אופנה

גזרון קונפקציה

בגדי ילדות

אורים

בי"ס טכני למקצועות האופנה

אלנבי 19 ת"א טל. 58408

פרסום חן

בוקר ← אחוד בתי ספר → ערב

טכניקום | הדמס

לבני נוער ! מגמות מקצוע בקורס בוקר !

קורסים מקצועיים אינטנסיביים מיוחדים (בלי בגרות)

• **אלקטרוניקה** • **פקידות** בללית
• **רדיו - טלויזיה** • **מזכירות**
• **שרטוט** מכונות • בנין וארכיטקטוני • **הנה"ח**
• **גרפיקה** • **כתבנות**

ספרי הלמוד, כלי השרטוט וכלי העבודה מסופקים ע"י ביה"ס
מעבדות, חדרי שרטוט וחדרי עבודה מעשית

תל אביב בן יהודה 28 חיפה הרצל 44

אנקורי

בי"ס אכסטרני לבגרות

תיכון בוקר עיוני	בי"ס ערב לבגרות
הומנית	מוקדמות
ריאלית	בגרות
כימית	אוקטובר 72
ביולוגית	אפריל 73

פתיחת הקורסים: אפריל — מאי 72

כתובתנו החדשה: סירקין 3, תל אביב
בית גורשוב, ע"י בית בן־יהודה 46
טל. 28 97 24, 28 87 18, 28 23 14

הנהלת חשבונות

הכנה לבחינות הנערכות ע"י משרד העבודה

פתיחה: 27.4.72

* בהדרכת רו"ח מוסמכים
* קבוצות לימוד קטנות
* הנחה לחיילים/ות
* סוגים: 1, 2, 3

המכונים למינהל ומסחר

שרוטל

תל־אביב	תל־אביב	רמת־גן	ירושלים
רח' החשמל 29 הכנה מקצועית טל. 615314	רח' אלנבי 140 טל. 724315 כבר הרכבת ליד ההנהלה הרכבתי	ז'בוטינסקי 34 טל. 724335 (מול הרלינה)	יעבץ 8 טל. 536215 (הכניסה מבית בצלאל 13)

בחינות בגרות

טבעיכון
תיכון לאכסטרנים

נפתחות כיתות חדשות מוקדמות • ובגרות
ערב-בוקר-בכתב

אפריל 72 אוקטובר 72

* עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
* חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
* תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
* סידור מיוחד ליוצאים למילואים

פרטים והרשמה: 1-9 לפנה"צ, 4-7 אחה"צ

בכל מקום בארץ

בכל מקום בארץ בה אישית או בכתב ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7 (התחנה המרכזית)	תל־אביב רח' פומפידו 7, מול בורל	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 מול קולנוע רמה	חיפה רח' בלפור 5
	חולון רח' סוקולוב 49 ליד הסופרסקו	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (מכבי)	ירושלים רח' אגריפס 6 מול קולנוע ציון	רחובות רח' יעקב 3 מול אורו

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות — הקריה ברחובות
בית הספר למדעי התזונה והבית

נמשכת ההרשמה ללימודים לקראת התואר בוגר במדעי התזונה והבית לשנת הלימודים תשל"ג

ההרשמה ללימודים בבית הספר למדעי התזונה והבית לשנת תשל"ג נמשכת, והיא תסתיים בתאריך 31.8.1972.

טפסי הרשמה ופרטים ניתן לקבל במזכירות בית הספר בין השעות 9.00—14.00 (בטלפון: 952625—03).

תלוש הנחה 20% — שמי... כתובתי... 13—ע

בדאי לך להצטרף אל תלמידינו החודש...

אם כן תעשה, תהנה מהנחת־חג מיוחדת של 20% (25% לחייל) ובכך תנצל הזדמנות חגיגית זו להשלמת השכלתך, הרחבת אופקיך ורכישת מקצוע בעל־ערך בביתך ובזמנך הפנוי!

להלן רשימה מובחרת של הקורסים הנלמדים במכוניננו בכתב. סמן את הקורס המבוקש, מלא התלוש ושלח המודעה בהקדם. פרטים ומדריך מקצועי ישלחו אליך חינם וללא כל התחייבות!

קורסים חדשים

☐ אנגלית — כל הרמות ☐ בחינות בגרות
☐ הנהלת חשבונות ☐ גרמנית — למתחילים
☐ ערבית — ספרותית ומדוברת ☐ אלקטרוניקה

מדעי המסחר	טכנאות והנדסה	השכלה כללית ושפות
☐ מנהלי חשבונות מדופלמים	☐ בנין	☐ בחינות מוקדמות
☐ פקידות כללית	☐ מכונות	☐ בחינות מיון לטכניון
☐ ראית חשבונות	☐ חשמל	☐ בחינות מלואים למורים
☐ כלכלה ומשק	☐ רדיו	☐ פסיכולוגיה
☐ ציור וגראפיקה	☐ שרטוט בנין	☐ עברית — כל הרמות
☐ קורספונדנציה מסחרית	☐ שרטוט מכונות	☐ צרפתית
☐ מזכירות	☐ רדיו טכנאי	☐ רוסית
☐ תמחיר	☐ טלביזיה	☐ כתיב עברי
☐ ארגון וניהול עסקים	☐ חשמלאי מוסמך	☐ Cambridge Proficiency
☐ בנקאות	☐ תכנות מחשבים (בשפה האנגלית)	☐ אינטלקט: באנגלית
☐ עתונאות	☐ G.C.E.	

המכללה העברית להשתלמות בכתב

ירושלים פרידמן 2, ת.ד. 1121 | תל־אביב מונטפיורי 2, ת.ד. 4437 | חיפה בלפור 9, ת.ד. 4123

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

לאנשי חיפה והצפון

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

בשתוף עם מועצת הפועלים בחיפה

מודיע על פתיחת הקורסים הבאים:

המדור להשתלמות

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

- ✱ פסיכולוגיה תעשייתית 24.4.72
- ✱ בקרה ופיקוד דיגיטליים 26.4.72
- ✱ טרנזיסטורים 26.4.72
- ✱ בקרת איכות והנדסת אמינות 24.4.72
- ✱ קריאת שרטוט 1.5.72
- ✱ ניהול אחזקה שלב א' 24.4.72
- ✱ קרור ומזוג אויר 3.5.72
- ✱ סרגל חישוב 24.4.72
- ✱ עיצוב חלונות ראוה 26.4.72
- ✱ שיזור פרחים מקצועי 3.5.72
- ✱ השתלמות בצילום 1.5.72
- ✱ צילום לחובבים 26.4.72

המדור „עשה זאת בעצמך"

תעשיות בית והשתלמויות לכל

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

- ✱ קרמיקה אומנותית 8.5.72
- ✱ צורפות ורקוע 10.5.72
- ✱ עבודות עור 1.5.72
- ✱ הדפסת בדים ובטיק 3.5.72
- ✱ אלקטרוניקה עממית 3.5.72
- ✱ הכר ושמר מכוניתך 1.5.72

המדור להכשרה

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

- ✱ אלקטרוניקה תקשורת סוג 1 30.4.72
- ✱ חשמלאים מוסמכים 27.4.72
- ✱ מכינה כללית 27.4.72
- ✱ שרטוט שלב א' 30.4.72
- ✱ שרטוט שלב ב' 30.4.72
- ✱ לבורנטים תעשיתיים 27.4.72
- ✱ עיצוב פנים דירות 27.4.72

המדור ללימודים משולבים

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

- ✱ אלקטרוניקה תקשורת סוג 1
- ✱ שרטוט שלב א'
- ✱ שרטוט שלב ב'
- ✱ מכינה כללית
- ✱ טרנזיסטורים
- ✱ חשמלאים מוסמכים
- ✱ גזירה ותפירה שימושית

המדור לתחבורה

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

- ✱ הידראוליקה 24.4.72
- ✱ מכונאות רכב סיווג 27.4.72
- ✱ מכונאות רכב הסמכה 27.4.72
- ✱ ממסרות אוטמטיות לכלי רכב (למכונאים בלבד) 24.4.72
- ✱ עגורנאים (צריח, נייד, מחפר)
- ✱ מכשירי בקרה לכלי רכב 24.4.72
- ✱ מכינה לחשמל ומכונאות רכב 27.4.72

פרטים והרשמה: חיפה: רח' הנביאים 20 קומה ד' טל' 666182; או במועצת הפועלים, חדר 515 המחלקה להכשרה מקצועית טל' 641781.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

משרד העבודה · אורט ישראל

למדי מקצוע ב - 3 חדשים

במקום מגוריך־בכל הארץ

נקבנות IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר שנבשיך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד

בוקר • צהרים • ערב

לפי בחירה

קורס מתכניות חינם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי

"המכון להכשרה מקצועית"

בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב: רח' סלומון 7 (מגמת המרכזים) · רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה) · חיפה: רח' ביאליק 17 (מגמת רח' הרצל) · חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד המשטרה) · פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (בבורסה) · ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן) · רחובות: רח' יעקב 3 (מול אגד) · אשדוד: בנין המגורית, חדר 117 · נתניה: רח' שער הגיא 1 (כבר ציון) · באר שבע: רח' ההלוץ 86 (מול קולנוע שביט)

לבחינות הבגרות

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך. למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחות המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף.

הנחה של 25% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח והגדלה
- גרפיקה שמושית

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: ______ מעוניין בלימוד: ______

כתובת: ______ טל ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א.

תל־אביב רח' סלומון 7 מגמת המרכזים	חיפה רח' בלפור 5 (בנין הועד למען החייל)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41 מול קולנוע רמה	באר שבע רח' החלוץ 86 מול קולנוע שביט
חולון רח' סוקולוב 48 ליד המשטרה	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 בבורסה	ירושלים רח' אגריפס 8 מול קולנוע עדן	רחובות רח' יעקב 3 מול אגד

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

מישלב

מכון ישראלי להשכלה בכתב

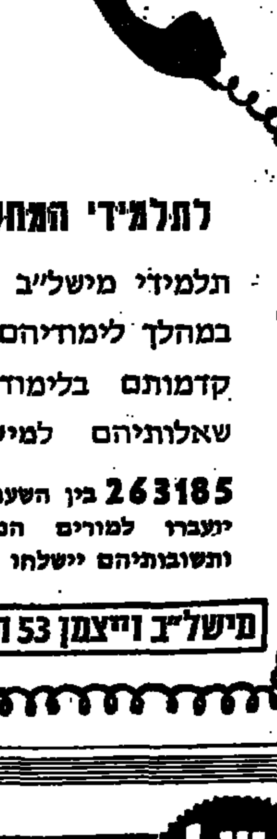

מקיים

שירות טלפוני מיוחד בשעות הערב

לתלמידי המחלקה להשכלה בכתב

תלמידי מישל"ב באשר הם שם הנתקלים במהלך לימודיהם בבעיה המקשה על התקדמותם בלימודים, יוכלו להפנות את שאלותיהם למישל"ב באמצעות הטלפון:

263185 בין השעות 6—10 בערב. השאלות יועברו למורים המתקנים את שעוריהם, ותשובותיהם יישלחו לתלמידים בדואר.

מישל"ב וייצמן 53 תל־אביב טל' 9־263185

מעכשיו - תעודת בגרות בלי להיבחן במתמטיקה!

זהו אחד החידושים המוצעים לך על ידי WOLSEY HALL OXFORD.

4 מקצועות בלבד.

יקנו לך תעודת בגרות!

את מקצועות הבחינה אתה בוחר בעצמך על פי נטיותיך האישיות, מתוך המבחר הבא:

רק מקצועות הומניסטיים: ספרות עברית, הסטוריה, תנ"ך, ספרות אנגלית, גיאוגרפיה, הסטוריה כלכלית, שפות ועוד.

או—רק מקצועות ריאליסטיים: מתמטיקה עיונית, מתמטיקה שימושית, פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, כלכלה, גיאולוגיה ועוד.

✱ ללא בחינות מוקדמות, ללא בחינה בשפה האנגלית.

התעודה מוכרת

כתעודת בניסה לכל אוניברסיטה בארץ ובעולם. הבחינות נערכות על־ידי אוניברסיטת לונדון בחסות ה-BRITISH COUNCIL.

הלימודים-בכתב או בכיתות.

פרוספקט מפורט יישלח על־פי פניה לת.ד. 33379 ת"א.

שעות הקבלה: כל יום בשעות 9-1 בצהריים. בימים א', ג', ה'-גם בשעות 5-7 אחה"צ. במשרדי WOLSEY HALL-OXFORD רח' בר־כוכבא 28, ת"א. (ע"י כיכר דיזנגוף).

✱כתיבה במכונה ✱פקידות

שרוטל

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה ✱ כתבנות ✱ בנקאות

כתיבה במכונה

ב־12 שעות נלמדך כתיבה במכונה בשיטה עוורת

קורסי בוקר צהרים וערב

● תנאי תשלום נוחים במיוחד ● תעודות ועזרה בעבודה ● הלמודים באחריות ועד להצלחה ● פרקטיקה על חמכונות ללא הגבלה

התיעצות והרשמה:

המכונים לטנוג' וסטור'/המדור לפקידות ומזכירות

תל־אביב, רח' החשמל 29, טל. 615314, תחנה מרכזית.

תל־אביב, רח' אלנבי 140 כבר המושבות, טל. 724335.

רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 54, טלפון 724335 (מול קלנוע „רמה")

ירושלים, יעבץ 8 טל. 526215 (הכניסה ממרדכי בן־הלל 3 פינת קינג ג'ורג')

האם ברצונך לעבור לשטח האלקטרוניקה או הטלוויזיה?

בכל מקום בארץ

סידור מיוחד ליוצאים למילואים

אם נעזור לך להשיג משרה משתלמת כטכנאי אלקטרוניקה או טלוויזיה

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר; במודך בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:

- ✱ טכנאי שרות טלוויזיה - 6 חדשים
- ✱ טכנאי רדיו וטרנזיסטורים 12-9 חדשים
- ✱ אלקטרונאי 18 חדשים
- ✱ תכנות מחשבים אלקטרוניים

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9-1 לפנה"צ 4-7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב: רח' סלומון 7 (מגמת המרכזים) · רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 מול קולנוע רמה · חיפה: רח' ביאליק 17 (מגמת רח' הרצל) · חולון: רח' סוקולוב 48 ליד המשטרה · פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 בבורסה · ירושלים: רח' אגריפס 8 מול קולנוע עדן · רחובות: רח' יעקב 3 מול אגד · אשדוד: בנין המגורית, חדר 117 · נתניה: רח' שער הגיא 1 (כבר ציון) · באר שבע: רח' החלוץ 86 מול קולנוע שביט

מישלב מכון ישראלי להשכלה

ליד המרכז לתרבות ולחינוך

ויצמן 53, ת"א, ת.ד. 373

החלה ההרשמה לכיתות מוקדמות למבוגרים

בשעות הבוקר למועד אוקטובר 72

הפתיחה ב־3.5.72

הקורס מיועד לאחיות, עצמאיים, מדריכי נוער, נהגים, אנשי כוחות הבטחון, משוחררי צה"ל, עקרות בית ולעובדים במשמרות המעדיפים לימודים בשעות הבוקר.

פרטים והרשמה:

תל־אביב: מישלב, רח' וייצמן 53, ת"א, 10—1, 5—7, טל. 9־263185

חיפה: מישלב, החלוץ 49, בשעות 8—10, 4—6, פרט לימי ב', ה'.

תיכון דיזנגוף

הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות

לימודי ערב ובוקר

במגמות: **ריאלית, הומנית ביאולוגית־כימית דו־לשונית** (אנגלית, צרפתית)

החלה ההרשמה: ללימודי ערב מועד אוקטובר 1972 ואפריל 1973. ללימודי בוקר לשנת תשל"ג.

פרטים והרשמה: ת"א, רח' סמולנסקין 7, טלפון 229960

תנועת האשה הדתית לאומית

בית ספר דתי על תיכוני חד־שנתי לבנות

ירושלים — בקעה רח' בית־לחם 69

ההרשמה נמשכת

בבית־הספר 2 מגמות:

א) **מגמת טפול בגיל הרך** — מתקבלות מסיימות י"א או י"ב כתות.

ב) **מגמת פקידות בכירה** — מתקבלות רק מסיימות י"ב כתות תיכון עיוני.

בית הספר הוא בתנאי פנימיה. מתקבלות גם תלמידות אקסטרניות. בית־הספר מוכר ובפקוח משרד החינוך והתרבות. התלמידות נהנות משכר לימוד מדורג.

בענין פרטים לפנות:

תנועת האשה הדתית לאומית רח' אבן גבירול 166 חדר 315 טל: 440316 או 444151. בית־הספר בירושלים בקעה רח' בית־לחם 69 טל: 37852.

ספרית מדופלמת

בזמן קצר ובהדרכה מקצועית מעולה

החלה ההרשמה לקורס הקרוב

ספרות נשים

קורסים יום וערב

דיאנה

תעודה מוכרת למסיימות

ריינס 1 ת"א כבר דיזנגוף טל. 226066

השתלמות חינם באירופה למצטיינות

הכזא מן הاصل

هكذا من الأصل

תשבץ „מעריב" מס. 800

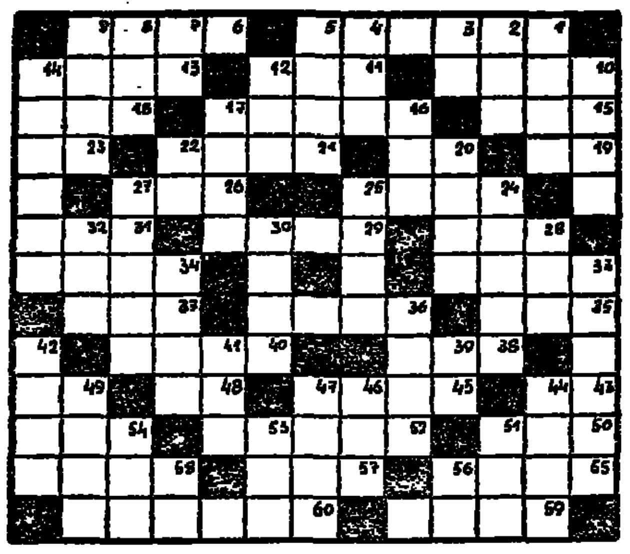

מאוזן: 1) עיר נמל ב־גרמניה, 6) סלע אדום, 10) מבחוץ, 11) עיר ב־נחלת מנשה שבה מנה שאול את העם לפני צאתו למלחמה על נחש העמוני ביבש גלעד, 13) סילוק ה־אבנים מן הקרקע, 15) עיר ונמל בפלנדריה המזרחית שבבלגיה, 16) רחוב, 18) הן, 19) מלת שאלה, 20) בהיקול, 21) בירתה ה־עתיקה של וייטנאם, 23) שפל־רוח, 24) דוד דיפ־לומטי, 26) כפה, 28) קו ניצב, 29) אכר, 31) מלת תנאי, 33) כיהוהם, תוהה, 34) לא חי, 35) כסג, 36) נגאל, 37) חלק, 38) עפר לח והחוח, 40) מקום ריק הרב, 43) סופר של משחק המלכים, 45) בעיה, 48) במקום זה, 49) מלה שלי־לה, 50) בעל־חיים שוכן הרים, 52) פרסטיג'ה, 54) הכשיר, 55) שצרה, 57) דאגה, 58) שירה בשניים, 59) נורמה, 60) עיר ב־נורבגיה, הצפונית ביותר באירופה.

מאונך: 1) היפיפיה ספרטה שהחטיפתה לטרויה בהרם חורבן ראיה, 3) הבואה, 4) בספורט, 5) הפרזה, מגש, 8) צדע, 9) כה 10) כיוון, 12) כין, 14) אפס, 16) אינדכס אמבוש, 20) חוק, דין קקס, 24) סופר אמריקני, מחבר „דני לדי" שעיינו תקומת אל, 25) בירת ערב דיה, 27) בית־כרחק 28) סימן, 30) ערמת אה שנקברה, 32) גמ־דבשת, 33) בן רחל קב, 34) דוכיה, 36) חופשי, 39) קיים, 41) שים גאוגרפי, 42) ..., 44) ערב לחך, 46) ..., 47) דפיקה, 49) ..., 51) הביגמיסט הראש מקרא, 53) תפקיד מ..., 54) עוף לילה, 56) „רומא וירושלים", עלה בספר.

בואו חשבון [790]

ח ס ר ד ב
ד ו ר ב ר
ד א פ ד ת ה
ו א ה ו ב ב
א ו ו ב ד ת
ב ר ת ס ר
ו א ה ו ב ב
ד ר פ א ב י י ר פ ב

האיש'ה: 1801 ה8753ם ה09
ה28560ה ש621מ81 87930 על
949 הכמס9

בפעולת כפל זו החלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פיענחת אימרה של סקיטוס.

תשבץ מספרים

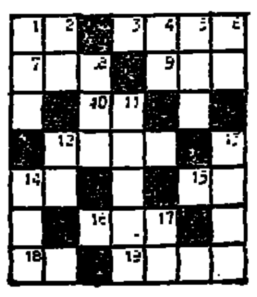

מאוזן: 1) חזקה שניה של מספר מסויים, 3) חזקה שלישית של 6 מאונך, 7) חזקה שניה של מספר ראשוני (המתחלק רק בעצמו וב־1), 9) חזקה שניה של 6 מאונך, 10) חזקה שנית של מספר מסויים, 12) חזקה שניה של 18 מאוזן, 14) רבוע של 10 מאוזן, 15) סכומים השורש הריבועי של 1 מאוזן, 16) חזקה שלישית של מספר מסויים, 18) צרוף של 1 מאוזן ו־4 מאונך, 19) חזקה שניה של 2 מאונך.

מאונך: 1) 18 מאוזן כפול החלק ה־128 של 16 מאוזן, 2) 18 מאוזן פחות השורש השלישי של 10 מאוזן, 4) מספר ראשוני, 5) מחצית 12 מאונך כפולה בעצמה, 6) מספר ראשוני, 8) חזקה שניה של 4 מאונך, 11) 12 מאונך כפול 1217, 12) חזקה שניה של מספר מסויים, 13) מסויים 16 מאוזן, 14) חזקה שלישית של מספר מסויים, 17) חזקה שלישית של מספר מסויים.

פתרונות החידות הקודמים

שלחו את הפתרון „מעריב", ת.ד. 1044 תל אביב. צרפו את התלוש ורשמו על גבי המעטפה „תשבץ מס'" או „בואו חשבון" או „תשבץ מספרים". 30 פרסים יוגרלו בין הפותרים.

תתפלא...

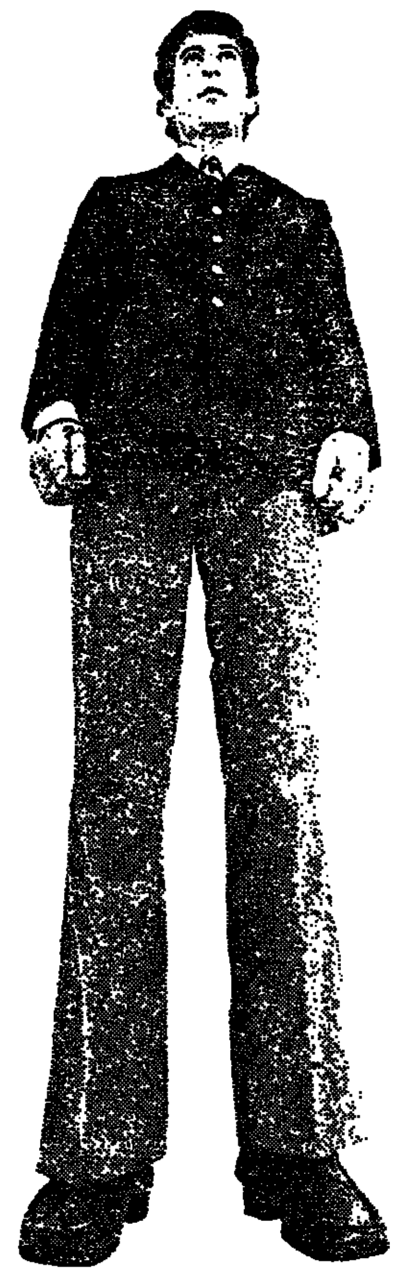

...אבל גם אתה יכול לשבת בנוחות ב־ פיאט 127

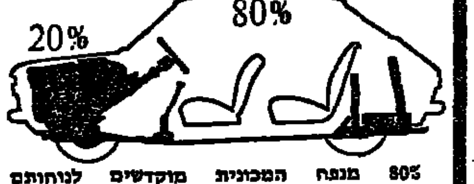

80% מנפח המכונית מוקדשים לנוחותם המירבית של חמשה נוסעים, בעוד שרק 20% מהנפח מוקדשים לחלקים המיכניים.– זוהי אחת התכונות הבלעדיות שזיכו את ה„פיאט 127" בתואר — „מכונית השנה"

19.950 ל"י

FIAT 127

פרסום ארמון בע"מ

2000 תקליטים לחלוקה שי חנם! למפתחי פילם צבעוני פוטו ספפורט בן יהודה 8 ת"א

באלי שחק. ראה עמוד 47 נושא פרסים

כור תעשיות מתכת בע"מ

מפעלי הנדסה וולקן - חיפה

מפעלי מתכת ובתי־מלאכה המעוניינים:

א. ברכישת חומר חתוך למידה או לפי תכנית;

ב. בחתוך אוטומטי של פחים עבים צורתיים

ג. בכל מיני פחים, זויתנים ופרופילים בגדלים שונים

יפנו למפעלי הנדסה וולקן — חיפה מפרץ חיפה, טלפון 720082 למנהל אגף אספקה.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה בנאית
המדור ללמודי חוץ

מרכז הבניה הישראלי

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

מודיעים על יום עיון

בנושא:

„שימושי חקר ביצועים בהנדסה אזרחית"

אשר יתקיים ביום ראשון, 23 באפריל 1972, בשעה 8.30 בבוקר במלון „הילטון" בתל־אביב

ישיבת הבוקר
פרופ' מ. רייס, הטכניון — יו"ר.
פתיחת יום העיון ע"י דיקן הפקולטה להנדסה אזרחית, פרופ' א. וקס.
ברכת מנהל מרכז הבניה הישראלי, מר א. אלואיל.
„ניתוח מערכות הנדסיות וימים לבעיות משאבי מים" — ד"ר א. שמיר, הטכניון.
„אופטימיזציה ובטיחות של מבנים" — פרופ' פ. מוזס, הטכניון.
„תכנון מבנים בשיטות אופטימיזציה" — ד"ר א. קירש, הטכניון.

ישיבת אחה"צ
מר א. אלואיל — יו"ר.
„בעיית מיקום בהנדסה אזרחית" — ד"ר א. ורשבסקי, הטכניון.
„סדר אופטימלי של פעולות הבניה" — ד"ר ד. ערמון, הטכניון.
„תכנון רב שנתי של אחזקת מבנים" — ד"ר ד. גת, הטכניון.

דמי השתתפות ביום העיון —.45 ל"י, כולל ארוחת צהרים, כיבוד קל וחוברת הרצאות.

ההרשמה: הטכניון, רחוב ליסין 14, תל־אביב.

ספרית מעריב

פותחת את שנת ה־25 למדינת ישראל

לאשה ולבית

ריקמת ירושלים
אן רוט
18 אתרים בירושלים בצבעים מלאים עם הוראות ודוגמאות ריקמה (גובלנים) והקדמה מאת רות דיין. זהו ספר שכל אשה תשמח בו.
המחיר בעברית —.10 ל"י
המחיר באנגלית 12.60 ל"י
הוצאת מסדה פרס וספרית־מעריב.

סודות האירוח
אורה הרצוג
ספר־מדריך לבעלת־הבית צעירה וותיקה. כללי־השולחן; כללים לנימוסי שולחן. הצעות לסוגי כיבודים ועריכת שולחן לפי הנסיבות. ספר שימושי ויעיל לכל אשה. עשרות איורים וציורי־עזר. בלווית עמודים בצבעים.
המחיר —.10 ל"י

למבוגרים ולנוער

לכסיקון חדש בצבעים
בעריכת: ש. שניצר
אלפי ערכים — מעוטר בצילומי צבע. טוב למשפחה כולה.
המחיר —.45 ל"י

להיטים בוערים
בצרוף: פוסטר 100x70 של תמונות הזמרים הפופולריים.
המחיר —.9 ל"י

מילון מגידו
בעריכת: אברהם לבנסטון וראובן סיוון
צמד מילונים: אנגלי—עברי עברי—אנגלי חדיש ומעודכן בשתי השפות.
הוצאת מגידו
המחיר —.68 ל"י

כתבי שלונסקי
אברהם שלונסקי
10 כרכים ובהם שירתו המקורית של המשורר ותרגומיו האמנותיים ממבחר שירת העולם.
בהוצאת ספרית־הפועלים ומפעלי נייר חדרה
המחיר —.130 ל"י

למשפחה

מאיר ויסגל „...עד כאן"
סיפור אוטוביוגראפי מרתק של אדם שידע את כל המתרחש מאחורי הקלעים והכל היה גלוי לפניו.
עברית —.17 ל"י
אנגלית —.24 ל"י

המנורה הגדולה
נקודות מוקד בהיסטוריה של עם ישראל
מאת נפתלי ארבל — תכנון צלומים מיכאל בר־חנן
הספר מעניק לקורא מידע בסיסי, מרוכז וקצר על תולדות עם־ישראל, כשהתבליטים במנורה הגדולה מול הכנסת משמשים לו עיטור אמנותי. מתנה אידיאלית (באנגלית) לתייר.
המחיר בעברית —.12 ל"י
המחיר באנגלית —.15 ל"י
הוצאת ביבלוס

ברכוכבא
פרופ. יגאל ידין
הגבור האגדי כפי שהוא משתקף מתוך הממצאים הארכיאולוגיים שנמצאו במערות מדבר יהודה. סיפורה של משלחת שגילתה את כלי העבודה והביגוד של התקופה, מכתבי המצביא ועוד.
הוצאת וידנפלד וניקולסון ירושלים ספרית־מעריב
המחיר —.27 ל"י

לקסיקון ארכיאולוגי של ארץ־ישראל
בעריכת ד"ר אברהם נגב ובהשתתפות קבוצת אנשי מדע מאוניברסיטאות ישראל וחו"ל
הספר שזכה בפרס ביריד הספרים הבינלאומי בפרנקפורט.
בהוצאת בית ההוצאה הירושלמי וספרית־מעריב
המחיר —.20 ל"י

בשעריך ירושלים
צילומים: פטר מירום
טקסט: משה בר־שאול
אלבום צילומים נהדר של הצלם־אמן פטר מירום. האלבום מקיף את שני חלקי ירושלים ומהווה ספר חדש. הספר ערוך, מצולם וכתוב תוך אהבה רבה לירושלים, נופה העתיק והחדש; תושביה על כל גוניהם. הספר בתבנית אלבומית מיוחדת רצוף צילומים צבעוניים רבים. הסברים בעברית ובאנגלית — זה בצד זה — וכך יאה הספר למתנות לחו"ל.
המחיר —.20 ל"י

למטייל

אתרי ירושלים
מאת סילביה מן
ספר מדריך לטיולים וסיורים בירושלים ובסביבתה. כל האתרים החשובים נסקרים מנקודת ראות ארכיאולוגית והיסטורית בתוספת עשרות צילומים ומפות דרך.
התבנית האלבומית של הספר יפה למתנה נאה.
המחיר —.12 ל"י

מדריך בזק 1972
בעריכת עזריה אלון
אתרי טיול וסיור, מפות המקומות, פרטים מלאים על בתי מלון, מסעדות, קווי אוטובוסים, מחירים, תחנות דלק בכל רחבי ישראל.
המחיר —.7 ל"י

דרום סיני
מאת זאב משל
ספר ראשון מסוגו. 70 מערכי טיולים בדרום סיני. זהו ספר שנולד כתוצאה מסקר בן שנתיים של אנשי מקצוע.
בלווית מפה טופוגראפית חדישה של דרום סיני.
המחיר —.12 ל"י

מדבר יהודה
ים המלח וחופיו
מאת צבי אילן
שני ספרים המקיפים את כל האתרים ופינות החמד לאורך הכביש עין־פשחה — עין גדי וכל המקומות מלאי ההוד שבמדבר יהודה. הספרים כוללים מפות, רישומי אתרים וצילומים.
מחיר הספר מדבר יהודה: 10 ל"י
מחיר הספר ים המלח וחופיו: 7 ל"י

להשיג בחנויות הספרים או ישירות - באמצעות תלוש זה

לכב' ספרית מעריב ת. ד. 20208 ת"א

אבקש לשלוח אלי את הספרים הבאים, שתמורתם אני שולח בזה המחאה מס' .... ע"ס ....

☐ ריקמת ירושלים (עברית)
☐ ריקמת ירושלים (אנגלית)
☐ סודות האירוח
☐ לכסיקון חדש בצבעים
☐ להיטים בוערים
☐ מילון מגידו
☐ מאיר ויסגל ...עד כאן
☐ כתבי שלונסקי
☐ המנורה הגדולה (עברית)
☐ המנורה הגדולה (אנגלית)
☐ ברכוכבא
☐ לקסיקון ארכיאולוגי
☐ בשעריך ירושלים
☐ אתרי ירושלים
☐ מדריך בזק 1972
☐ דרום סיני
☐ מדבר יהודה

שם .... כתובת ....
ת.ז. .... תאריך .... חתימה ....

בולי אוגנדה

פינת הבולאי

נשיא אוגנדה, אידי אמין ניתק את היחסים עם ישראל, "העלה" בהזדמנות זו את "תכנית אוגנדה" שעמדה לקים מושבה יהודית אוטונומית באפריקה המזרחית. מקן אמין, (לפי העתונות) שהתרבה של לא יצאה התכנית זו לפועל, "אחרת היה מצב אפריקנים באוגנדה דוגמת מצבם של הפלשתינאים". כזכור, נדחתה התכנית כבר בקונגרס הציוני השישי ב־1905).

את תכנית אוגנדה הציע, בשם ממשלת בריטניה, יוסף צ'מברלין לד"ר בנימין זאב הרצל, ב־1903, לאחר שהברון פרדריך לוגרד (1858—1945) ביסס את השלטון הבריטי באזור, בעת פעולתו שם מטעם "החברה הבריטית למזרח

בולי אפריקה ביריד הסחר בניירובי

אפריקה" והיה למעשה אדריכלה של אוגנדה המודרנית. פרדריק לוגרד, שהיה גם חבר בועדת המנדטים של חבר הלאומים (1923—1936) ובתפקידו זה טיפל רבות בבעיות ונודע בגישתו המגנית והביקורתית למפעל הציוני. הופיע על בול ניגרי (היה הבול הראשון של ניגריה) 14 במרץ 1959, בערך נקוב 3 פני בצבע שחור ואדום, המציג בין המושל הנק־

האפיפיור על רקע הרי אוגנדה

רא על שמו. בול זה הונפק לציון קבלת השלטון העצמי של ניגריה, ומופיע עליו גם דיוקנה של מלכת בריטניה אליזבט. גם אחרי ההפיכה באוגנדה, בה תפס אידי אמין את השלטון, לא הנפיקה המדינה בולים נפרדים אלא במסגרת "קהילית מזרח אפריקה", המורכבת מאוגנדה, קניה וטנזניה, למרות המשבר שפרץ בין שלש המדינות בעקבות ההפיכה. של אמין, בעת שהנשיא המודח מילטון אובוטה שהה בועידת ראשי המדינות של חבר העמים הבריטי בסינגפור, בינואר 1971.

בולי טוגו שצוירו והודפסו בישראל

יסוד הקהיליה המזרח אפריקנית צוין על בול, ב־1 בדצמבר 1967, בערך נקוב של 5 שילינג, בצבע שחור ואפור ועליו הכתובת "יסוד הקהיליה מזרח אפריקה 1967" בציון שמות שלש המדינות: טנזניה, אוגנדה וקניה וסמלן: לפיד (טנזניה), אריה (קניה) ובת יענה (אוגנדה).

ההר המפורסם רוונזורי באוגנדה, שגובהו 5.120 מ' אשר ראשו עטור תמיד בשלג וקרח, ומהווה חלק מן הגבול הטבעי, מופיע על בול שהונפק ב־12 בפברואר 1968, בערך נקוב של 2.50 שילינג, בצבעים רבגוניים. יחד שלושת הבולים בערך נקוב של 30, 50 סנט ו־1.30 שילינג, מציגים מטפס הרים במזרח אפריקה. ההר קילמנג'רו בטנזניה

בול לכבוד הקמת הקהיליה המזרח אפריקנית

(6.0.10 כ') ההר קניה בקניה (5.240 מ').

ביקורו של האפיפיור פאולוס הו־6 באוגנדה, ביולי 1969, צוין על 4 בולים, שהונפקו בקהילית איחוד מזרח אפריקה ב־31 ביולי 1969, בערך נקוב של 30 (כחול ושחור), 70 (ורוד ושחור) סנט, 1.50 (כחול אפור ושחור), 2.50 (סגול ושחור) המציגים ציור זהה של האפיפיור על רקע הרי אוגנדה (25 אחוז של אוכלוסית אוגנדה הם קאתולים, 15 אחוז — פרוטסטנטים וכ־15 אחוז מוסלמים, השאר — עובדי אלילים).

"אמיניה" — כלי נגינה ה־

איטון הפרלמנטים בקומונוולט התכנס בקמפלה

מיוחד לשבטי אוגנדה — מופיע על בול שהונפק ב־16 בפברואר 1970 בערך נקוב של 70 סנט, בצבע זית ורבגוני, כלי נגינה של קניה וטנזניה מופיעים על 3 בולים אחרים שהונפקו יחד.

המעבר לשיטה המטרית במשקל ובמדידה צוין על 4 בולים שהונפקו ב־4 בינואר 1971 בערך נקוב של 30 (שיטת השקילה), 70 (מדידת הטמפרטורה) סנט, 1.50 (מדידת החלק) 2.50 (מפת אפריקה ומדידת הקרקעות) שילינג. למען השוויון בין המדינות מופיעים על כל בול שמות המדינות בסדר אחר.

קטרים של מזרח אפריקה מופיעים על 4 בולים שהונפקו ב־5 באפריל 1971, בערך נקוב של 30, 70 סנט, 1.50, 2.50 שילינג. על הקטרים מופיעים ראשי התיבות של הקהילה המזרח אפריקנית, על

רכבת על רקע נוף אוגנדי

רקע של נופי אוגנדה קניה וטנזניה.

המלחמה נגד מכת הצאן, שהשתוללה באוגנדה וביתר מדינות אפריקה ב־1971, צוינה על בולי "מזרח אפריקה" ביולי 1971, בערך נקוב של 30, 70 סנט, 1.50, 2.50 שילינג, המציגים צאן וסמל המפעל של זריקות חיסון לצאן נגד המגפה.

100 שנה לפגישתם של החוקרים האפריקיים ליוינגסטון וסטנלי צוינה על בול שראה אור ב־28 באוקטובר 1971, בערך נקוב של 5 שילינג בצבע רבגוני, המתאר את הפגישה של הנרי מ. סטנלי שיצא בראש משלחת חקר לאפריקה המזרחית לחפש את ליוינגסטון (1813—1873), שעקבותיו אבדו והוא נמצא ב־28 באוקטובר 1871 באוג'יג'י על חוף ימת טאנגניקה.

דגל אוגנדה, יחד עם יתר דגלי אפריקה, מופיעים על 4 בולי מזרח אפריקה. שהונפקו ב־23 בפברואר ש.ז. ב־

אוגנדה בין משתתפי היריד בניירובי — על בול של גאנה

ערך נקוב של 30, 70 סנט 1.50, 2.50 שילינג, שהוקדשו ליריד המסחרי הכל־אפריקני שנערך השנה בניירובי בירת קניה.

שמה של אוגנדה, יחד עם שמן של יתר מדינות אפריקה, המשתתפות ביריד בניירובי, מופיע על בול שהונפק בגאנה ב־23 בפברואר ש.ז. בערך נקוב של 60 נפ. כן מופיעה מפת אפריקה על בול של 5 נפ.

כלי נגינה עתיק באוגנדה

אוגנדה היא חברה בחבר העמים הבריטי הנשיא הקודם, מילטון אובוטה, אירח ב־1967 בקמפלה בירת אוגנדה את הועידה ה־13 של ארגון הפרלמנטים בחבר העמים הבריטי. לציון המאורע הונפקו באוגנדה 4 בולים בערך נקוב של 30 (תפוז וזהב), 50 (רבגוני) סנט, 1.30 (רבגוני) 2.50 (צהוב חום וסגול) שילינג, המציגים השני המדינה בתחום הגיאולוגי הצבאי ובנין הפרלמנט האוגנדי ואולמי הפרלמנט.

דגל אוגנדה מופיע, ביחד עם יתר דגלי מדינות חבר העמים הבריטי על 3 בולי סינגפור, שהונפקו ב־14 בינואר 1971 בערך נקוב של 30, 75 סנט דולר אחד בצבעים רבגוניים. בול נוסף של 15 סנט מציג את שמות המדינות שהשתתפו בועידה, כולל אוגנדה.

המלך חוסיין על בול פקיסטני

עמידתה האיתנה של ממלכת

חיסון נגד מגיפת צאן באוגנדה

ירדן לצדה של פקיסטן במלחמתה בבנגלה דש נגד ההודים, זכתה להערכה בולאית בפקיסטן והיקנו של המלך חוסיין ודגל הממלכה מופיעים על בול בערך נקוב של 20 פ. לציון יובל שנים לממלכה ההאשמית.

חמש שנים למהפכה הצבאית ביוון

היום — 21 בח.ז. מונפקים ביוון 3 בולים במלאות 5 שנים למהפכה הצבאית (21 באפריל 1967). הערך הנקוב של הבולים 2.50 (11 מליון עותקים) 4.50 (700 אלף) 5 (500 אלף) דר. המציגים דגל המדינה, פיתוח יוון בשטחים שונים ומדלית הנצחון והזכרון.

בולי טוגו מצויירים ומודפסים בישראל

הצייר הישראלי מ. שמיר צייר לאחרונה בטוגו 3 סדרות בולים. האחת, שהונפקה ב־26 בפברואר, מורכבת מ־3 בולים בערך נקוב של 30, 40, 100 פרנק, שהוקדשו "להצלת

בול מוקדש למעבר לשיטה המטריקלית במזרח אפריקה

הבנייה" הם מציגים אתרים עתיקים והיסטוריים של העיר. הסדרה השניה שהונפקה ב־31 בינו', מורכבת מ־5 בולי "חג הפסחא", המציגים ציורים בעלי רקע דתי של בוטיצ'לי, טומאס דה קולוסור, אנדריי מנטגנה. הסדרה השלישית של 3 בולים, שהונפקה ב־4 ב־

הפגישה בין ליווינגסטון וסטנלי

אפריל, הוקדשה "לחודש של הלב הבריא", במסגרת שנת הבריאות הבינלאומית. הבולים מציגים 3 סוגי פעולות: כתבניה, ספורטאי ונפת ועל כולם מתנוסס לב אדם. כל הבולים הללו הודפסו בבית דפוס ממשלתי בישראל.

אליעזר בן

ליידיעתך

אם אתה עדיין מעשן...

למעשנים שלום.

השבוע נתחיל בפרסום סיפורים של מפסיקי עישון. מפעם לפעם, נפרסם פרטים על אנשים שונים אשר הפסיקו לעשן, כיצד עשו זאת, באילו בעיות נתקלו, ואיך הצליחו. אם יש ביניכם כאלה אשר רוצים שנפרסם את סיפורם, נשמח לעשות זאת, במידה ויהיה ענין רחב בדבריהם. את החומר, בצרוף תמונה ופרטים אישיים יש לשלוח אלינו בהתאם לכתובת המופיעה בסוף מדור זה.

סיפורו של "נמר"

אהרון קיפמן, מנהל חשבונות במקצועו, עישן 18

שנים רצופות; ה"מנה" היומית שלו היתה שתי קופסאות. "אצלי זה קרה פתאום. החלטתי להפסיק, ועשיתי זאת. בתחילה סבלתי מתופעות לוואי שונות — ליחה, עליה במשקל, ועוד. הימים הראשונים היו קשים במיוחד. היו רגעים שחשבתי כי אשבר. אחר שבועיים, הרגשתי הקלה במתח. הצורך לסיגריה לא היה חריף, חוש הטעם והריח שלי החלו להתחדד, הנשימה החלה להיות קלה יותר, בקיצור — התחלתי להנות יותר מכל דבר. היום — 11 חודשים אחרי הפסקה, אני מרגיש כמו נמר. הצלחתי להוריד את אותם הקילוגרמים בהם "זכיתי" בתקופת ההיגמלות, והיום אני מרגיש כמו אדם חדש, כאילו מעולם לא עישנתי".

קוראים כותבים איזה כף...

"אתם יודעים? הפסקתי לעשן!! איזה כיף!! אפשר לנשום את האביב במלוא הריאות"... כך פותח את מכתבו, סבר ארבון מת"א.

נמי, שהוא סטודנט לפסיכולוגיה, כותב עוד, שהוא עוסק בפיתוח שיטות שונות להפסקת העישון, ומבטיח לשלוח אותן לפרסום, כשיגמור לפיין אותן.

להתאמן ב"דחיות"

הפסיכולוג אוריאל עקביא מציע, בין היתר, להתאמן ב"דחיות". הוא דוחה לדקות אחדות את ארוחתו, את סידוריו, את השיבושיו, ואת... עישון הסיגריה. תרגילים אלה עוזרו לו, לדבריו, להתאפק מרגע שהחליט להיגמל מעישון.

פייפ עם ריח...

למריאן שלום מירושלים "לא בא לעשן", אחרי שהפסיק לעשן למעלה מחודש. וזאת עשה: "לקחתי פייפ קטן מעץ, ועישנתי בו במשך חודש. הפייפ קיבל ריח חריף של סיגריות; זה נמצא בפה שלי כל הזמן, ללא סיגריה ואני מריח את הריח השורף הזה ולא רוצה לעשן בכלל".

האם יתוקן הנזק?

דניאל אפפק מחיפה "בכירין בבאה — נגמלתי מעישון לפני למעלה מחודש... ולמעשה כבר התרגלתי לא לעשן. ידוע לי שהעישון גרם לי לנזק. ברצוני לדעת האם במשך הזמן יתוקן הנזק". ובכן — תחילה, בלי קשר עם זמן העישון, או כמות הסיגריות שעישנת, נבלם התהליך ההרסני הנגרם ע"י הסיגריה. הנזק לסגולתו המפתיעה של הגוף לחזור לאיתנו עשויות רוב הרקמות הפגועות, להחלים, או לפנות מקומן לרקמות חדשות. עם הפסקת העישון, מתחיל הגוף מיד בתהליך החיאת הרקמות שניזוקו.

מדוע המוצאה הסיגריה?

לכהן מנשה משכונת התקוה, יש שלוש שאלות:

"מדוע המצאה הסיגריה באם היא מזיקה לבריאות, מדוע לא מפסיקים בהפצת הסיגריות, ומדוע בכלל אנו מעשנים"?

ובכן, מנשה, יש סברה שגם פצצת האטום מזיקה לבריאות, ובכל זאת — היא הומצאה...

אם יאסרו הפצת סיגריות, ירד העישון למחתרת, אך לא יפסק; ואשר לשאלתך מדוע אנו מעשנים, — כל אחד מאתנו מוצא משהו בסיגריה. יש ה"מקבלים" בטחון עצמי בעזרתה, יש ה"מרגישים" גברים, יש כאלה שהסיגריה "עוזרת" להם להתרכז, ולאחרים — להתפרק, בקיצור, בעלה הטבק הקצוץ, יש שפע של "תכונות" אשר המעשנים נוטים לייחס לעישון, אך ברור כי אלה הם דימויים פסיכולוגיים בלבד, חוץ מנזקים גופניים, ולפעמים — אף נפשיים איננו מפיקים כל תועלת מהעישון.

מכתב לראש הממשלה

מרב פלג, בת השש וחצי, מרחובות, כתבה מכתב לראש הממשלה, בנושא העישון.

היא מגדירה עצמה כ"ילדה המנסה לשכנע את אביה להפסיק לעשן". מרב חושבת ש"אנשים יודעים שהעישון מזיק, אולם הם אינם יכולים להפסיק בגלל ההרגל הזה, או שהם מתביישים לעשות טובה לעצמם או למשפחותיהם".

מרב גם טוענת כנגד המודעות בעיתונות, המעודדות את צריכת הסיגריות. היא מסיימת: "אני מקוה שתפעלו, ושעבודתכם תשא פרי בקרוב".

זהו צילום של "סטנד" מקרטון, אותו ניתן להעמיד בכל מקום. המעוניינים לקבלו, יפנו לת.ד. 4131 ירושלים, עבור "סטנד".

את מכתביכם — ובהם הצעות, שאלות, וכל אשר יעלה על דעתכם, כתבו לת.ד. 7104 ת"א, עבור "ליידיעת המעשן".

(מ.ב)

מספרת "בני"

הננו שמחים להודיעכם כי החל מהשבוע פתחנו את הסלון המפואר ביותר לתספורת גברים

מראה כללי של המספרה

ולראשונה בארץ - מחלקה מפוארת לחתנים.

למענך החתן פתחה מספרת "בני" אגף מיוחד, נפרד לשרות ולטפול. האגף כולל חדרי הלבשה מרווחים, חדרי מקלחות וכמובן חדר טיפולים לתסרוקות, תספורות ומניקור. כל מה שעליך לעשות הוא להגיע למספרת "בני" מצויד בחליפת הערב שלך + בגדים נוספים להחלפה שעות ספורות לפני המאורע הגדול, לעבור את מלאכת הטפול ומשם לנסוע ישר לרועותיה של כלתך. מחלקה מפוארת זו עומדת גם לשרותם של אמנים, אנשי עסקים וכמובן ללקוחותיה האחרים של המספרה.

לנוחיותכם אנא הזמינו מקום בטל: 53403

מספרת "בני" רח' פינסקר 6, תל־אביב.

בית מסחר מבוסס במרכז ת"א
לרדיו וטלביזיה, מכירות ותקונים מחפש שותף פעיל דרושה השקעה של 120,000 ל"י. לפנות ת.ד. 1334 ת"א למספר ד/23282.

תקוני שעונים
במכשירים משוכללים ביותר
שירות אקספרס באחריות
יעקב־הכהן
שמואל הנביא, בלוק 106, טל. 88264 ירושלים.

למכירה
סנבים ספורט
שנת ייצור 1970
לפנות מ־8.00 עד 1.00 טלפון 38925, ומשעה 5.00 עד 8.00 טלפון 262430.

יבואן לתחרה ורקמה
גם בסיטונאות
מעוניין למסור את העסק
בסך 20,000 ל"י
בדבר פרטים נא לפנות ת.ד. 7203 חיפה.

® reg trademark Enka Glanzstoff Group

مكبر من الاصل

مكزامن الأصل

אוניברסיטת תל-אביב

החוג לספרות אנגלית ואמריקאית

הזמנה לכנס מורים לאנגלית

הכנס מחמנים באת לכנס מורים לאנגלית בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים אשר יוקדש לנושא:

השימוש בחומרי הלימוד החדשים להוראת האנגלית בבתי הספר בישראל

המרצה — עלית אולשטיין, מרכזת הצוות לחיבור חומרי לימוד באנגלית לרמה היסודית.

נושאי ההרצאה —

א. הצגת חומרי לימוד חדשים העומדים להת־פרסם בקיץ הקרוב, לקראת שנת הלימודים תשל"ג.
ב. הצגת חומר אוריקולי חדש להוראת אנגלית.
ג. דיון והדגמת השימוש בחומרי הלימוד ה־קיימים.

הכנסים מאורגנים מטעם היחידה לחיבור חומרי לימוד באנגלית בשיתוף עם הפיקוח לאנגלית במשרד החינוך והתרבות.

הכנסים באזור הצפון יתקיימו במקומות ובתאריכים הבאים:

יום ד' 26 באפריל — מרכזיה הפדגוגית, עפולה, 15.30.
יום ד' 3 במאי — מרכזיה הפדגוגית, מעל בנק דיס־קונט, קרית שמונה, 15.00.
יום ד' 17 במאי — מרכזיה הפדגוגית, רחוב שמריהו לוין 26, חיפה, 16.00.

הכנס בתל־אביב יתקיים ביום ג' 27 באפריל, רחוב טשרניחובסקי 17, קומה ד', תל־אביב, 15.30.

חב. הר-חרמון

מודיעה

ש־רכבל החרמון יהיה סגור

החל מתאריך 20.4.72 ועד להודעה חדשה לרגל שיפוצים ברכבל.

אגודת הסטודנטים בטכניון מודיעה על

פתיחת מכרז לבזאר

הלבשה (בגדי קיץ, בגדי ים)
הנעלה
דברי ספורט, מכשירי חשמל
וכל דבר אחר

הבזאר יתקיים בתאריכים 8 ו־9 במאי 1972

המעונינים יפנו עם הצעה בכתב עד ליום ב' 29.4.72 לפי הכתובת: אגודת הסטודנטים בטכניון, הבר יעד לעניני פנים פיירים מבני הדר מספר 4 חיפה.

אליעזר

עם לארק ישן

שהכיר בחורה בשם עופרה

שהיתה גרה ברחוב וייצמן

מתבקש להתקשר דחוף לטלפונים:
230000 — 441908

כפר הנופש הבין לאומי בראש הנקרה בע"מ

מכרז להפעלת בר/מזנון

מוצע בזה למסירה לעונת הנופש 1972 בר / מזנון בתוך לבריכת השחיה על ציודה.

המציע חייב להימצא באופן רצוף בכל שעות היום והערב במקום וינהל על אחריותו כל פעולות הבר/מזנון שבסמוך לו בריכת השחיה, ולידו מתקיימים כל פעולות הבידור בערבים. רצוי הרכב הסביבה: אפשרות מגורים במקום, הכורת התשלום מיוחד. המציע חייב לציין בהצעתו את המחיר שהוא מוכן לשלם עבור הזכות.

בדבר פרטים וביקור במקום לפנות אל מנהל כפר הנופש בטל. 04—968155.

עירית רחובות

המחלקה לחינוך

הודעה להורים

ההרשמה לגני הילדים לילידי 1968 תחל ביום 23.4.72.

פרטים נוספים על סדרי ההרשמה מעל גבי לוחות המודעות

HOTEL "SILBERHORN"

TEL: 036—532822
GRINDELWALD
SWITZERLAND

פתוח קיץ וחורף מאמצע דצמבר עד התחלת אוקטובר

המלון היהודי הכשר והחדיש עם כל הנוחיות בעיירת הנופש הידועה גרינדלולד, באיזור היונגפראו

משפחת כאהן — וגנר

חברה לבנין ולעבודות צבוריות מיסודו של סולל בונה בע"מ

מכרז למכירת רכב מספר 4/72

החברה מכריזה על מכירת המכוניות הבאות:

1) טנדר אינטרנשיונל, שנת ייצור 1966, מספר רישוי 877־115.
2) טנדר דודג', שנת ייצור 1964, כמספר רישוי 215־104.
3) טנדר דודג', שנת ייצור 1968, כמספר רישוי 506־116.
4) הנזיר — הנעה קדמית, שנת ייצור 1968, מספר רישוי 688־253.
5) הנזיר — שנת ייצור 1968, מספר רישוי 424־248.
6) קומנדקר — שנת ייצור 1968, כמספר רישוי 471־117.
7) מכונית נוסעים פיג'ו 404, שנת ייצור 1968, מספר רישוי 027־253.
8) מכונית נוסעים וקסהול, שנת ייצור 1965, מספר רישוי 185־230.

*

פרטים וטפסי הצעות אפשר לקבל במשרדי סולל־בונה, חדר מספר 425, רחוב אלנבי 111, תל־אביב, בכל יום בשעות 8—13, עד ליום 3.5.72.

ועדת המכירות

מועצה אזורית מרחבים

צומת מרחבים ד.נ. הנגב, טל. 93014, 93051

מכרז מס' 50/161

הקמת בתי מגורים במושב פטיש

1. המועצה האזורית מרחבים מזמינה בזה הצעות מקבלני בנין לבנית 41 בתי מגורים במושב פטיש.
2. א) תוכניות ומפרט טכני אפשר לקבל כל יום בשעות העבודה הרגילות במשרד המועצה תמורת —.250 ל"י אשר לא יוחזרו.
ב) התוכניות ומפרט הטכני ל־13 בתים מיצגים אשר ישמש בסיס מחירים.
3. **תנאי התשלום: לאחר גמר:**
1. היסודות 10%; 2. הקירות והגג 15%.
3. תיקרות וטיח 10%. 4. נגרות וריצוף 10%.
5. אינסטלציה סניטרית ביוב וחשמל 10%.
6. קבלת הבנין וחשבון סופי 10%.
7. חשבון סופי מאשר 35% ב־6 תשלומים חודשיים שווים.
4. הצעת המחירים תבוסס ליום 15.5.72.
5. ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במעטפה סגורה בציון מספר המכרז לא יאוחר מיום 18.5.72 בשעה 12.00.
6. להצעות יש לצרף 10% ערבות בנקאית למשך 3 חודשים להבטחה לקיום ההצעה.
7. המועצה שומרת לעצמה הזכות לפצל את העבודה ולמסור אותה למספר קבלנים לפי ראות עיניה.
8. המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.

חביב שרבף — ראש המועצה

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור/אספקה כמפורט להלן:

מס' המכרז	שם המכרז
9133	עמודי־חשמל מברזל־זוית 140/150
9134	פסי־ברזל מנוקבים למחזיקי כבל
9135	קופסאות „ברגמן" רבועיות
9136	נעלי־כבל לתילי נחושת

לקבלת טפסי מכרזים ופרטים נוספים אפשר לפנות החל מהיום בשעות 0900—1300, למדור הרכש, חיפה, המשרד הראשי ליד תחנת הכח החדשה, או במדור הרכש דרום, תל־אביב, רח' החשמל 7. על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע עד ליום 3.5.72 שעה 1200 למשרדנו הראשי בחיפה. אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מעונינים בשכר חודשי

באולם לתעשיה כ־100 מ"ר
או דירה בגודל 100—70 מ"ר
לקונפקציה

איזור גבעתיים, בני־ברק והסביבה.

בפרטים נא לפנות לטלפון 786859 עד 14.30 או משעה 19—15 755272.

מקבל כל מיני עבודות

ציפוי מתכות * ניקל * אוקסים

פלורנטין 48 תל־אביב, שלמה.

ההלכה היומית

היום:
שולחן־ערוך אורח־חיים סימן ג' סעיפים ד' ה' ו'
אלפי יהודים הצטרפו השבוע למחזור החדש. נצל גם אתה הזדמנות זו, להשתלם במקורות היהדות.
קבע נא עיתים לתורה!!
משנה יומית — הלכה יומית
פנה לקבלת לוח, הסברה ופרטים: ת.ד. 29140, תל־אביב, טל. 764925.

לרגל חסול עסקים למכירה:

מכשירי אלחוט, תוצרת מוטורולה ר.G.E., ציוד בקורת אלקטרוני, חלקי חלוף, מכשירים וכלים אלקטרוניים.
לפנות: מרכז קליטה אשדוד, אנגל, חדר 305, טל. 055־25207 עד שעה 3 אחה"צ.

המבחן הארצי לנוער במשנה — תשל"ב

יערך אי"ה בסוף אייר, לנוער בגיל בי"ס יסודי, שילה בקיאות בידיעת 200, 350, 500, 750 משניות בעל־פה. מבצע פרסים ענק — לזוכים. המועמדים מתבקשים ל־החזיר השאלונים שקיבלו מיד.
משנה יומית — הלכה יומית
ת.ד. 29140, תל־אביב.

למסירה מחסן

בדמי מפתח
(30 מ"ר)
בהדר הכרמל
לפנות:
טל. 724544 חיפה

רחם עליהם

גורי כלבים וחתולים
● אל תשליכם
● אל תתן אותם לילדיך כצעצוע
התנהג אתם כמו לבעלי־חיים
הבא אותם
אגודת צער בעלי חיים
ים־דרך שלמה 30, ת"א
טל. 827621
אוטובוסים 18, 41.

למסירה מסגריה

עם כל הכלים ומהדרת
טלפון 227028 בשעות 10.00—7.00 בערב.

קבוצה קבלנית בבנין

מעונינת לקבל עבודות בקבלנות־משנה
נא לפנות: טלפון בשעות הערב: 937550 או בכתב ת.ד. 16076 ת"א.

אנגלית או גרמנית בהסברים בעברית
אתם יכולים ללמוד בכל גיל קל ומהר בשיטתי המיוחדת.
פרופסור קליין
תל־אביב, טל. 76 20 13.

מעוניין בהצעות לעבודות צנרת, קיטור ואינסטלציה
כושר ביצוע מעולה בהרכבת דודי קיטור עם ציוד, כלים וטנדר.
לפנות:
051־3270 או 051־4857

הרבנות הראשית לישראל

ב"ה, ירושלים ה"י, ניסן תשל"ב

אל צבור החקלאים בארץ

בהתאם להחלטת כב' מרנן הרבנים הראשיים לישראל שליט"א על היתר המכירה גם בשמיטה הזאת תשל"ב הבעל"ט בתוך הוראת שעה.

הננו להודיע בזה כי כל מי שיש ברשותו אדמה מעובדת, דהיינו שדות תבואה, גנות ירקות, פרדסים ועצי פרי, שאין התנאים מרשים לו לקיים את השמיטה במלואה בהוברת השדות והפקרת פירות האילן, צריך לחתום על שטר הרשאה לרבנות הראשית ולמוסרו ללא איחור לרבנות המקומית או להעבירו עפ"י הכתובת ירושלים הרבנות הראשית לישראל ת.ד. 7525.

טפסי הרשאה אפשר להשיג (ללא כל תשלום) בכל משרדי הרבנות בארץ וכן במשרדי הרבנות הראשית בירושלים.

החותם על שטר הרשאה יוכל לקבל אישור על כך! כדי להציגו בפני קונה התוצרת בשנת השמיטה.

בברכה התורה והארץ

ועדת השמיטה
שליד הרבנות הראשית

לחברה הספרדית הגדולה ביותר לבניית בתי־נופש על חוף הים התיכון

דרוש מפעל־מכירה

עצמאי סולבנטי

למכירת בתיה ומגרשיה

לפנות בכתב באנגלית או גרמנית, אל: „קונטיננטה" ת.ד. 20050 תל־אביב.

חברת פוספטים בנגב בע"מ

אגף אספקה — תל־אביב

מכרז מס' 6/72

לנהול מטבח פועלים במפעל אורון

הצעות בצירוף ערבות (שטר בטחון), בסך 20,000 ל"י יש להגיש למשרדנו בת"א, הקריה, רח' ס' מס' 2 — אגף אספקה עד יום 10.5.72, שעה 12.00.
מפרט לנהול המטבח אפשר לקבל באגף אספקה בת"א או באורון במחלקת המשק.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

מתקבלות הצעות מקבלני פרסום

עבור פרסום שנתי בבית קולנע בנתניה.
בהצעות לפנות לת.ד. 1050 נתניה.

להשכרה משרד

2 חדרים, מתאים לרופא, אדריכל או מהנדס.
בסביבת גורדון—דיזנגוף, עם טלפון.
לפנות טל. 244601 בשעות 7—4 (בלי מתווכים).

דרושה דירה או משרדים

בקומת קרקע ע"י הקריה בתל־אביב.
לפנות: טלפון 03־863169 בכל שעות היום.

מתמטיקה לבגרות לאוקטובר 1972

ב־65 ל"י לחודש
ראה מודעה בעמוד 24.

מעונין בבעל רשיון להדברת מזיקים (מדביר מוסמך) **בשותף** שקט בלי השקעה
טל. 937115 ת.ד. 17100 ת"א

למכירה מוטרגרידר קטרפילר
עקב עזיבת המקצוע
828843 443658

למכירה
1) 2 צריפים שוודים לפרוק ולמכירה, ב מצב טוב.
2) גנרטור 65 קו"ט מנוע וולבו (פנסה) במצב עבודה.
פרטים במזכירות קיבוץ סאסא.

למכירה פולקסוואגן
קבינה כפולה 1970
לפנות „פריאור", רחוב אבן גבירול 30, ת"א טל. 251261.

מכבי הצעיר — האחו... החקלא...

גרעין הנח"ל מכבים

חברי הגרעין והמעונינים להצטר... אליו יוצאים מחר יום שבת ...4.72 לטיול לחמרה בבקעת הירדן.

בתכנית: סיור בסביבה, הסבר על הגר... המקום, הובה בגן השלושה (סחנה).

מקומות האסוף: רחובות — מול מגריס מ... (יעצה 06.30); נס ציונה — תחנה מרכזית ... (06.40); ראשון לציון — ליד הכניסה ל... (06.50); צומת חולון (07.00); תל־אביב — קולנוע מרכז (07.10); רמת גן — ליד קולנוע ... (07.30); בני ברק — תחנת אגד ליד אוניברס... בר־אילן (07.40); רעננה — קולנוע אורות (7.55); צומת נתניה — (08.30).

משטרת ישראל

המטה הארצי / אגף המנהלה

מכרז מס' 8/72

1. משטרת ישראל מזמינה בזה הצעות

לגזירה ותפירת קונפקציה של מ...

בהתאם לפירוט כדלהלן: —
א. 2,900 מעילי עבודה מבד דריל;
ב. 2,800 מכנסים כחולים לשוטר;
ג. 2,100 מעילים כחולים לשוטר;
ד. 550 מעילים כחולים לשוטרת;
ה. 500 חצאיות כחולות לשוטרת;
ו. 2,000 מכנסי מדי קרב;
ז. 1,000 מתניות קיץ מבד טרילין בז', לשו...
ח. 1,000 חצאיות קיץ מבד טרילין בז', לש...
2. אפשר להגיש הצעות גם לחלק מן הפריטים בהתאם למפרטים ולדוגמאות שאפשר ... במשרדנו.
3. הבדים והספחים יסופקו עלי־ידי המשטרה ... יש לציין את תצרוכת הבד).
4. בהצעה יש לפרט: —
א. המחיר;
ב. מועד ההספקה.
5. את הצעות יש להגיש במעטפה סגורה מ... „הצעת מחיר למכרז מס' 8/72" לפי המע... משטרת ישראל / אגף המנהלה, מזכירות ... רח' אמץ 4, יפו.
6. המועד האחרון לקבלת ההצעות הוא: — :
7. אין משטרת ישראל מתחייבת לקבל ההצעה ... ביותר או כל הצעה שהיא.
8. המשטרה משאירה לעצמה הזכות לדרוש ... לביצוע ההזמנה בהתאם לתנאיה.

ראש מדור ה...

אנגלית

קורסים חדשים ל־CONVERSATION ולמתחילים

הפתיחה: 23.4

7—9, 5—7

ברליץ
BERLITZ

תל־אביב, גאולת בנימין 2, טלפון 56347
תל־אביב, שד' דוד המלך 1, טלפון 266443
חיפה, החלוץ 27, טלפון 69265

חברה בארצות הב...

הרוכשת ציוד חדיש ביותר (כולל ... להקמת מפעל מאושר למטרות ...

מחפשת בית מלאכה ...

בסביבות תל־אביב (קיים או בהק...

המעוניין בשותפות בחברה בע"...

נא לפנות בכתב (אפשר בעברית) בצרוף פרטים אל: ... INC. Suite 1602/3 8w 40 st. ... YORK n.y. 10018 U.S.A.

סודיות מובטחת

המועצה המקומית מגדל הע...

מכרז מס' 12/72

שקום רשת המים

המועצה המקומית מגדל העמק מודיעה על הארכת המועד להגשת המכרז עד לתאריך 26.4.72 בשעה 13.00.

אברהם בן ...
מ.מ. ראש ה...

בריכות בית זית - פתיחת העונה 28.4.72

3 בריכות: לפעוטים, לילדים, ולמבוגרים * 5 דקות מירושלים * מזנון במחירים עממיים.

כרטיסי מינוי לכל העונה במחיר: -.160 ל"י לזוג; -.170 ל"י למשפחה בת 3 נפשות; -.180 ל"י למשפחה בת 4 נפשות.

לכל המוסר מודעה זו בשעת רכישת כרטיסי המינוי תוענק הנחה בשיעור של 10%

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית "מעריב" רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

עבודה

הצעות עבודה

להברה ליבוא ושיווק דרוש מהנדס בעל נסיון. לפנות בכתב עם קורות החיים לת"ד 412 ת"א עבור "מהנדס".

להברה ליבוא ושיווק דרוש סוכן בניין עם כושר מכירה לי מוצרי בניין. לפנות בכתב בצי־רוף קורות חיים לת"ד 412 ת"א עבור "סוכן בניין".

דרוש נער עוזר מדפיס תנאים טובים, טלפון 38275.

הדלקת הנר

פרשת אחרי־מות — קדושים

	כניסת השבת	צאת השבת
ירושלים	5.33	6.50
תל־אביב	5.51	6.48
חיפה	5.45	6.52
באר־שבע	5.49	6.48
אילת	5.48	6.48

בתי מרקחת

תורנות רופאים

הכשרה לעבודה

ביקור עבודה

תערוכות

תריסים

שליחים

זבנים

חרסים ומסגרים

מספרות

עוזרות ומטפלות

פקידים

יהלומים

גזירה ותפירה

"המלאך" שואל את לוח מס' 1:

תגלה לי את הסוד שלך!... איך אפשר להיות כל כך פופולארי בכל ישראל?...

לוח מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה

המשך הצעות עבודה בעמוד 6

מודעות ל־ לוח מס' 1 מעריב מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב", ת"א, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7, כבר מלכי ישראל מס' 8

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף" המלך ג'ורג' 19

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81; סניף "דחף" ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

مكان الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות

קלדין דירות פותחת גם לפניך אפשרות לרכוש דירה מפוארת. לקלדין מבחר של למעלה מ־100 דירות בראשון לציון ובבת־ים. הכנס לקלדין דירות, רוטשילד 32 בת־ים, רוטשילד 38, ראשון לציון.

בתל־אביב „ברסום דירות" — מחוז, מכירה, קניה והשכרה, ברודצקי 33. 413848

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות למכירה

(המשך המדור בעמוד 6)

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

2 חדרים

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 5)

3 חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 6)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 6)

ביקוש דירות

aura Wallack,
West Mill Dr.
reat Neck N.Y. 11201

(המשך המדור בעמוד 6)

קבלני בנין

(המשך המדור בעמוד 6)

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות להשכרה

להשכרה דירת חדר עם כל הזכויות ברמת־גן. טלפון 730171

להשכרה דירת 4 חדרים, קומת קרקע, מתאים למשרד, מרפאה או מחסן. בסביבת ההגנה ה־ערכות בת"א טלפון 35545

בשכ"ח 3 חדרים + טלפון מרכז חולון. 843168 בין 11.00—13.00, 17.00—19.00

בבבלי 2 חדרים בשכ"ח לוקסוס חדשה ע"ע. 848677

[illegible]

דירות מרוהטות

להשכיר בשכ"ח דירת 3 חדרים + פינת אוכל + 2 מרפסות גדולות + גינה קטנה [illegible]

להשכרה דירה מפוארת בקראון 3½ חדרים. מים חמים, גז, הסקה מרכזית, מעליות, טלפון, ארונות קיר. טל' 739544 או 943380

(המשך המדור בעמוד 6)

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט בסביבה הכיכר בדיזנגוף 13 תל־אביב [illegible] בבוקר 8—10 וב־18—20.

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות להחלפה

מעוניין להחליף 2 וילות בפ"ת [illegible]

משרדים

3 חדרים במרכז בנבעתיים [illegible] 250139

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

עסקים

דרושה כשותפה לגדולים פר־טי גננת מוסמכת בעלת נסיון ללא השקעה. [illegible]

המקר מספר בבנקים שונים או בערבויות בנקאיות ובמחונות מצויינים אחרים ותקבל ריבית גבוהה יותר מהרגיל!!! [illegible]

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

חנויות

במרכז השדרה במרכז להשכרה בשכ"ה החנויות החדשות „שבה" 770529

חנות גדולה במרכז תל־אביב מוכנים לקבל הצעות 55390

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

אולמות

למכירה, אולם תעשיה 100 מ"ר מרכז מלאכה, בגבעתיים טלפון 758488

להשכרה מרתף 500 מ"ר ברחוב המסגר, לחניון או מועדון טל. 221531

דרוש אולם 200 מ"ר קומת קרקע לחנות במקום מרכזי בתל־אביב לשכירות בשכר חודשי. לפנות טל. 262007, 262512

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

מחסנים

דרוש מחסן 60×50 בסביבות ת"א טלפון 760010

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

תעודות מלווה

קונים מלווה קליטה ובטחון! דיי, שדרות רוטשילד 10 ת"א.

עורף מעריב

באלי שחק

שמות הזוכים ב„באלי לשחק" מתאריך 7.4.72

פרס ראשון:
קורושי לאה, רחוב רידינג 40, רמת־אביב

פרסי עידוד:
1. איציק לב — קבוץ דביר ד.נ. הנגב.
2. נחמה אנגל — משגב עם 5, גבעתיים.
3. סגל שרה — חצרות הדר א' כפר־סבא.

יש סיבה להצלחת באלי

סבון כולו על בסיס צמחי

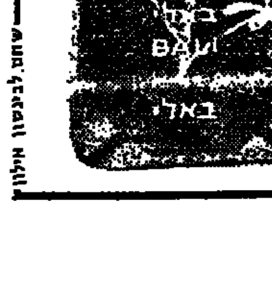

משחק דו־שבועי מוגש ע"י יצרני סבון התמרוקים באלי. בין הפותרים נכונה יוגרלו 4 פרסים. פרס ראשון בסך —.100 ל"י ו־3 פרסי עידוד בסך —.50 ל"י כ"א.

לפניך השם "באלי" ב־8 סגנונות שונים. איזה מהם דומה ביותר לשם „באלי", כפי שהוא מופיע על אריזת הסבון? (ציין רק את ה־מספר).

2 באלי	1 באלי
4 באלי	3 באלי
6 באלי	5 באלי
8 באלי	7 באלי

את הפתרון בצרוף אריזה אחת של סבון באלי שלח באמצעות הדאר ל„באלי לשחק" ת.ד. 49 ת"א, לא יאוחר מה־26.4.72. ההתחרות תערך בחסות ועדת שופטים בפיקוח המכון למטחר הוגן. שמות הזוכים יפורסמו בתאריך 5.5.72

טוב באמת

מכנז מן الاصل

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

כלי רכב

שרותי רכב

א.ג. מ.מ.מ. בני ברק מבחני רכב (בסמוך לרישוי) שנתי, כלי תיר וללא תשלום, כל יום משעה 7.00—18.00

מכוניות למכירה

קומר אוטומטי 1961 שנה מסם — במצב נהדר — 965503

פיאט 500, 62, אחרי אוברול וצבע. טל. 753869

בהזדמנות למכירה דאף 1969 במצב מצוין טלפון 411991

פריגץ 4 — 64 + מסם + רדיו, לטלפן בעבודה 825891 לראות רחוב הראות 10 חולון

פולקסוואגן 70, יד ראשונה 80,000 ק"מ באיר מבריק ובאור ברגים. ארקונדישן מצב נהדר 946704 30,000.—

סימקה 1000 63 ידראשונה יד טלפן 821980 ביום.

ווקסהול 1967, 81,000 ק"מ, מצב מצוין, יד ראשונה, טל' 927516

מאוריס — כל הרנגים, מכירה והחלפה ללא התחייבות, רמת גן

ציטרואן 19 איי.די. 64 במצב מצוין, 14,000 52368

מכוניות להשכרה

ב.ארד' השכרת מכוניות, פרטיות, פג'ו 404, רנו, פולקסוואגן, אוסטין, תנאים מיוחדים לתיירים. "ארד" תחנת רכבה אוזן הזהב ת"א טל' 255054

ביקוש מכוניות

מוסך "המדייקים" לאחזקת רכב — קונה מכוניות לאחר תאונה! 849130

(המשך המדור בעמוד 6)

אופנועים וקטנועים

וספה 64/5 אחרי אוברול + צבע, מצב נהדר. טל' 766545

(המשך המדור בעמוד 6)

אביזרי רכב

כמויות למוכרים למכוניות, מבחר הגדול ביותר בארץ, מכרי סנפת — כמרק ואחרים, המחירים מוזלים. טל' 56591

קניות

מחפשים לקנות עתיקות, מטבעות, כלי חרס וזכוכית, כמו כן ספרות ארכאולוגית טל' 721092 ביום שישי.

(המשך המדור בעמוד 6)

מגרשים

בנאשה לצורך מגורים תמורת דירות מגרש 61 דירות.

קרקעות למכירה מגרשים אחוזת הרצל מקום גבוה בבניה 14,000 ל"י אפשרי תשלומים קרקע במאבו קרקעות ישראל ת"א.

(המשך המדור בעמוד 6)

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

שידוכים

צברית נאה, ממוצא אירופאי, 25 ...

ברונטית בת 45 מעוניינת להכיר ...

גרושה נאה ...

מכירות

מקררים

טלוויזיות

שרותים

חיות בית

שעורים

רהיטים

כלי נגינה

חקלאות

צילום

מכונות כביסה

הלוואות

חוגים

ריקודים

טיולים

בולים

קטנים

דורשי עבודה

בת זוג

בן זוג

Kolmann, Box 171
Lusaka — Zambia

(המשך המדור בעמוד 6)

ישראלי

Joseph Pellach
2386 Ryer Ave.
Bronx, N.Y. 10458
U.S.A.

مكذا من الاجل

מכזامن الأصل

לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־8 בבקר עד 7 בערב

בתי מרקחת

תורנות רופאים

תערוכות

הודעות

במות ובידור

דירות

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

מבני תעשיה

תעודות מלווה

חיות בית

שרותים

מכונות כביסה

דירות מרוהטות

הצעות עבודה

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

שעורים

שטיחים

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

בתי ספר לנהיגה

שדוכים

חוגים

תזמורות

צילום

פרסומים

עסקים

חנויות

טלוויזיות

כלי נגינה

מגרשים

מכבידות

מקררים

רהיטים

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

לוח רחובות

תורנות רופאים

ביקוש דירות

הצעות עבודה

דירות למכירה

עסקים

דירות להשכרה

בתי מלאכה

דירות מרוהטות

לוח אשדוד

תורנות רופאים

פרסומים

דירות להשכרה

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 14/16, פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב

בתי מרקחת

תורנות רופאים

אסיפות והרצאות

הודעות

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

הכשרה לעבודה

דירות להחלפה

כלי נגינה

אבידות

הצעות עבודה

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

ביקוש עבודה

קייט

נופש

שרותים

שדוכים

מכוניות למכירה

עסקים

משרדים

חנויות

מגרשים

אולמות

מכירות

טלויזיות

פרסומים

מחסנים

שעורים

מקררים

מכונות כביסה

צילום

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח הנגב

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע: רח' הפלמ"ח 81, פתוח מ־7.00—13.00 ומ־16.00—18.00.

בתי מרקחת

דירות

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

עסקים

פרסומים

חנויות

גרדה סגל מברלין
מחפשת את
גרישה קלמן (?)
לפנות למרדכי פלאוט, רחוב נחמיה 20, ירושלים.

צורן מעריב

הודעות רשמיות

משרד הבטחון / המפקדה על הכבירות
מכרז מספר 4/72/4

משרד הבטחון / המפקדה על הכבירות
מכרז מספר 5/72/4

משרד הבטחון / המפקדה על הכבירות
מכרז מספר 7/72/5

משרד הבטחון / המפקדה על הכבירות
מכרז מספר 8/72/5

משרד הבטחון / המפקדה על הכבירות
מכרז מספר 9/72/5

מכרז 11/72
משרד החקלאות

מכרז 12/72
משרד החקלאות

מכרז 13/72
משרד החקלאות

מכרז 14/72
משרד החקלאות

מכרז 17/72
משרד החקלאות

מכרז 18/72
משרד החקלאות

מכרז מס' 8/72

מכרז 9/72
משרד החקלאות

מכרז 10/72
משרד החקלאות

המועד האחרון להגשת ההצעות הוא 27.4.72 שעה 11.00

הנעלה

מלוות גלוח

צורן נתניה

סניפי „מעריב" לקבלת מודעות בנתניה: „תרבות". שד' בנימין 7; „פנת הספר". סמילנסקי 9

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

חקלאות

במות ובידור

אולמות למסיבות

ביטוח

מכונות כביסה

בתי מרקחת

תורנות רופאים

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

בתי ספר

פרסומים

שעורים

נופש

הפינה הירושלמית

ירושלמי!!! לעולם לא תדע — אם לא תשאל את המפרסמים ב„פינה הירושלמית" — מה כוחה של מודעה. לפרטים צלצל פרסום ברנאים — פסג' מגדל ירושלים — טלפון 227222.

מצא לילדך שעשוע בחנות
הצעצוע
סודרי ודבי בע"מ
צעצועים
משחקים
ודברי ספורט
בסיטונות וליחידים
רח' דואנוס 6
מול בית יואל
טל. 232876 ירושלים.

מועדון עין־הרים
בריכת שחיה שורש
מודיע לחברים ואורחים כי
הבריכה פתוחה
- ★ מלתחה שמירת חפצי ערך
- ★ מתקני ספורט
- ★ מזנון
- ★ דשאים ופנות לפיקניק

מושב שורש, ד.נ. הרי יהודה, טלפון 522578—02

נברשות ואהילים בירושלים
המבחר הגדול בעיר
בסביץ
רח' שמואל הנביא 51
ירושלים (אוטובוס פס' 2)
כץ עמוס
רח' טרדאו 32, חיפה

יש לנו לקוחות זרים רחב
המעונינים בקנית וילות, דירות, חנויות, משרדים, אדמות ואפילו עסקים
אם יש לך להציע מה שהם דורשים ואתה מעונין לקבל את המחיר הגבוה ביותר, התקשר אתנו מיד.
גרי גירון, חברה לנכסי דלא ניידי ונאמנות בע"מ
מגדל רסקו, רחוב הלל 23, ירושלים, טל. 222509, 224428.

מוסך גשר בע"מ
אזור התעשיה רוממה
ירושלים
סוכנות ושרות מוסמך
פג'ו
TEL. 523221/2 .טל

דרוש בירושלים
שטח של כ־6-8 דונם
לבנית פרויקט מלונאי
לפנות טלפון 224523 ירושלים
למר שוילי.

ש.ל.מ.
שרותים לעסקים במחשב
- משכורות עם תוכנית מקורית מוכרת ע"י מס הכנסה הכוללת מערכת דו"חות ומקבלים החל מ־10 עובדים.
- הנהלת חשבונות מלאה.
- מלאי.
- חשבונות ללקוחות: מעקבים הקציביים, ניהול מיונים ועוד.
- מערכת כוללה של שרותים למפעלים הכוללה תוכנה בהתאם לספציפיקציות.
- שרות אישי ומהיר עם מחשב „בורוז" ירושלים.

לפרטים נא לפנות לטלפון 228817 ירושלים

בית עזרא

למכירה דירות במקום היפה ביותר בירושלים ברחביה עם נוף מרהיב עין, משקיף לכנסת ולמוזיאון ישראל
דירות בנות 4 חדרים בבנין בן 12 קומות
כולל: —
- ★ סלון ענק — 35 ממ"ר. ★ לכל דירה 3 כיווני אויר.
- ★ נוחיות מירבית. ★ מרפסות גדולות + חניה חינם.
- ★ 2 דירות בכל קומה. ★ כניסה תוך 24 חודש.

בדבר פרטים נא להתקשר: „סוכנות אנגלו־סכסית", רח' הסורג 2 טל. 221161.
עזרא יוסף לוי, רח' שמואל הנגיד 14, טל. 226897 אחרי שעה 4.00

גולדין בע"מ
FIAT
מפיץ יחידי לכל דגמי מכוניות פיאט לירושלים
רח' שלומציון המלכה 7 טל. 222231 ירושלים.

י. שורץ
רחוב החבצלת 4
טל. 224780 ירושלים
הלבשה בסיטונות
מכנסים לגברים
לנשים ולילדים
שמלות, חליפות
המכירה
במחירים
סיטוניים

אולמי ישראל
מרכז העיר, רח' יפו 36, מול בית יואל
הננו להביא לידיעת
לקוחותינו הנכבדים כי שפצנו את האולם למסיבות ולחתונות
המטבח המעולה והשרות האדיב של מלצרינו בהנהלתו הדינמית של ג. רונן, הפכו לשם דבר בשטח החתונות והשמחות בירושלים.
התפנה אצלנו התאריך 2.5.72, יום ב', ליל ל"ג בעומר — נמסור התאריך בהנחה גדולה. כל הקודם זוכה.

ד ר ו ש י ם

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא לעבוד במכרה התת קרקעי בתמנע

ייפתחו בפניך אפשרויות חדשות לבסוס מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף 5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

לפרטים פנה אישית למר יצחק גניסטי, במזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה, רח' ס' מס' 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד' בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 16.00—18.00 אחה"צ, או למחי' כח אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

לשכת הפרסום המשותפת

דרוש סוכן

חברה דינמית למוצרי איכות, בשטח הכימי־קלים, לצרכי תעשיה ולמוסדות מחפשת סדרן לאזור הדרום.
אנו מבטיחים עבודה קשה, ורווחים גבוהים.
ידע בענף אינו דרוש, אנגלית + רכב הכרחיים.
טלפון 055/31532 055/23497.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:
עוזר לרכז קורסי קיץ (תכניות לאמריקה הלטינית) ביה"ס לתלמידים מחו"ל — חצי משרה
מכרז מס' 66/72

תאור התפקיד: אחראי לתיכנון וביצע של תכניות הקיץ המוצעות לקבוצות נוער ולמשפחות מאמל"ס; קשר עם מוסדות וגורמים שונים בארץ ובחו"ל; תכניות אלו כוללות ארגון הרצאות ופעולות במסגרת האוניברסיטה וסיורים ברחבי הארץ.

דרישות התפקיד: ידיעת השפה ספרדית ועברית על בוריין; ידיעת האנגלית רצויה; כושר ביטוי בכתב ובע"פ בשפות אלה; השכלה אקדמית, עדיף בוגר האוניברסיטה העברית; נסיון אירגוני ציבורי, מועמדים למטה מגיל 26 אינם באים בחשבון. כושר אירגון ויכולת לקיים יחסי אנוש ויחסי ציבור עם גורמים בארץ ובחו"ל.

הערה: התחלת העבודה בחודש אפריל (משרה חלקית), בחודשים יולי־אוגוסט — משרה מלאה. העובד יועסק ע"פ חוזה מיוחד.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 28.4.72 אל מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 66/72".

מוסד טכנולוגי גדול באיזור חיפה

מ ח פ ש

1. **שרטט בכיר**
(לתפקיד „אחראי לקבוצת שרטוט")
בוגר לשרטוט ותכנון חלקי מכונות במדור ללמודי חוץ בטכניון, בעל נסיון של שבע שנים לפחות (משרה מס' 8/1)

2. **מכשירנים/טכנאי מכונות**
בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות/מכונות, בעלי נסיון של שלש שנים לפחות (משרה מס' 8/2)

3. **כרסם**
בעל נסיון של שנתיים לפחות (משרה מס' 9)

4. **טכנאי ייצור**
בוגר קורס לטכנאי ייצור רצוי בעל נסיון של שלוש שנים (משרה מס' 21/1)

5. **מבקר טיב**
בוגר קורס לבקורת טיב, בעל נסיון של שנתיים לפחות (משרה מס' 21/2)

6. **מסגר - רתך**
בוגר בי"ס מקצועי, נסיון של שלוש שנים לפחות (משרה מס' 21/3)

7. **מסגר - כרסם**
בוגר בי"ס מקצועי, נסיון של שלוש שנים (משרה מס' 21/4)

אצלנו תוכל למצות כישוריך, ללמוד טכניקות חדישות ומעניינות, להתקדם במקצועך, להשתלם ולהוסיף ידע. משכורתך — בהתאם לכישוריך.

אם תפנה לת.ד. 9757, חיפה (ציין את מספר המשרה בה הנך מעוניין) בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי, נשמח לקבלך לראיון.

— סודיות מובטחת —

צעירים תושבי הרצליה

דרושים

לעבודת שרות הברזכה במגע עם לקוחות

(באיזור מגוריהם)

הכשרה מקצועית תינתן ע"י המפעל

מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה"ל בשנה האחרונה, מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4046 ירושלים. סודיות מובטחת.

דרוש כוון אוטומטים

לעיבוד שבבי
* תנאים מצויינים.
* עזרה בדיור אפשרית.
לפנות: טלפון 04-665662 ת.ד. 4688 חיפה (עבור כוון)

דרוש מחלק לחלוקת גלידות

מחלקים בעלי רכב מסחרי כ־1 טון, עם ערבות בנקאית, יפנו ל„גלידה ויטמנ"" טל. 844166.

לבית ספר תיכון
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

דרושה נערה
לעזרה בעבודות משרד
ידיעת הדפסה בשפה העברית הכרחית.
לפנות טלפון 822766.

„אתא" חברה לטכסטיל בע"מ

דרוש
חשמלאי תעשייתי

בעל רשיון ממשלתי לעבודה מעניינת באחזקת מתקני זרם ישר וחילופין ומערכות פיקוד.

המעוניין יפנה בכתב או אישית למחלקת כח־אדם לפי הכתובת ביח"ר „אתא" קרית־אתא ת.ד. 83 טלפון 04-721321.

דרושים מועמדים בכל הארץ

אם סיימת חמישית או שישית תיכון.
אם אין לך מקצוע.
אם אתה מעוניין להחליף מקצוע
תוכל להרויח כ־1000 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים מנר ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 7

דור כימיקלים בע"מ

מפעל המתנול
דרושים

אחראי משמרות
הכישורים הדרושים:
הנדסאי מכונות ו/או הנדסאי כימיה ו/או בוגר בית ספר מקצועי.
ידיעת אנגלית טכנית הכרחית.

מסגרים מכונאים
עם נסיון תעשייתי של כ־5 שנים.

עוזר למנהל חשבונות
הכישורים הדרושים:
סוג ד'. 3 שנות נסיון.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם, לת.ד. 10036 חיפה.

— סודיות מובטחת —

למפעל בסביבות ר"ג

דרושים
* **מסגרים**
* **רתכים**

מועמדים בעלי הכשרה מתאימה מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים הנסיון מקצועי ל־ת"ד 90 ר"ג עבור „רדי".

לחברה מסחרית

דרושה
מזכירה

הדפסה במכונת כתיבה אנגלית ועברית גרמנית או צרפתית על בורין — הכרחית.
יום עבודה מלא.
תנאים טובים.
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 506 תל־אביב.

ישראאיר בע"מ

הנדסת קירור, איוורור ומזוג אויר
תל־אביב, רחוב מקוה־ישראל 23, טלפון 622988

דרושים
1. **טכנאי קירור ו/או מיזוג אויר**
2. **רתכים**
3. **צנרים**
4. **נער שליח**

נא לפנות בין השעות 4.00 — 5.00 אחה"צ למר זדריאן.

לדפוס אופסט
אמנים מאוחדים בע"מ

דרושים
1. עוזרים לדפסי אופסט
2. צלם אופסט מנוסה

לפנות: למשרד — אלנבי 111 ת"א ב־שעות העבודה.

ללודזיה
חברה לטקסטיל בע"מ

דרושים
1. **מנהל בקורת טיב**
2. **טכנאי "צור**
בעל נסיון של שנתיים לפחות בקביעת נורמות
3. **גזרן**

נא לפנות בכתב ללודזיה בע"מ, אזור התעשייה חולון, ת.ד. 34, טל. 847111.

דרוש מנהל חשבונות עצמאי

(אפשרי מנהלת חשבונות)

לחברה העוסקת ביבוא ובשיווק

★

בדבר פרטים ונסיון קודם נא לפנות לת.ד. 14217 ת"א.

דרושה מזכירת מחלקה

הנתונים הדרושים:
* ידיעה בשפות עברית ואנגלית
* ידיעת הדפסה בשתי השפות
* נסיון קודם בעבודה

בעלות נתונים מתאימים מתבקשות לפנות לת.ד. 17224 ת"א (עבור מזכירה) בפרוט פרטים אישיים מלאים ונסיון בעבודה. סודיות מובטחת.

למשרד אדריכלים בתל־אביב

דרושים:
אדריכל ומכנאי בנין

בעלי נסיון של 3—5 שנים.

★

להתקשר בשעות העבודה טל. 447870.

לקבוץ דרוש
טבח

לפנות: קבוץ רעים ד.נ. נגב 85132 טלפון 057-94052.

דרושים בנאים

לעבודה בבניני מגורים בלוד

●

לפנות בימים ראשון ורביעי, בין ה־שעות 4—6 אחה"צ למהנדס מועלם, טל. 58144 תל־אביב.

דרושים צעירים - חיילים משוחררים

למפעל פלסטיק בדרום
(בין גדרה — לאשקלון)
ללימוד מקצוע — תנאים טובים — עם אפשרות להתקדמות — עדיפות לבעלי רקע טכני.
לפנות עם פרטים מלאים ת.ד. 1082 תל־אביב.

קבלן משנה לקונפקציה

מוכן לקבל עבודה בשכר.
כמויות רציניות עדיף.
טלפון 791787.

דרוש ציינקוגרף

לפנות עם פרטים מל־אים ת.ד. 1082 ת"א
סודיות מובטחת.

לחברת בנין ארצית

דרושים
קבלני שלד

רצוי עם ציוד
לעבודה באיזור יבנה

לפנות בשעות הערב למהנדס בונה, טל. 952587 רחובות.

חברה לעבודות פיתוח
מחפשת מפעיל

לטנר זחל (טרקטור)
בסביבות באר־שבע, דימונה, ערד. להתקשר טל. משרד 03-614321 בבית 057-97214.

פוליגון POLYGON

דרוש עוזר למנהל חשבונות

לעבודה זמנית. בא בחשבון פנסיונר.
לפנות: פוליגון, מח' כח אדם, טל. 531294/5 חיפה.

אמקור FEDDERS
מזוג אויר בע"מ

דרושות
1. **פקידת מכירות ושרותים**
נסיון במגע עם קהל.
2. **פקידה מלפוניסטית**
שעות העבודה 08.00 עד 16.00
לפנות: אטמור, ת"א, פישמרמימון 16, טל. 228166.

אוניברסיטת הנגב

באר־שבע
מכרז מס' 72/2

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה פנויה של:
מתכנת במחלקת ארגון ושיטות

הכשורים הדרושים:
1. נסיון של שנתיים לפחות בשפת קובול.
2. שליטה מלאה בעברית ואנגלית.

הדרגה תקבע בהתאם לנתוני המועמד.
המשרה הינה משרה מלאה.

למועמד מחוץ לבאר־שבע תנתן עזרה בדיור.

פניות בכתב יד בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד — 28.4.72 אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב ת.ד. — 2053, באר־שבע.

مكان الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
משרות פנויות במשרדי הממשלה של
מהנדסים, טכנאים ואקדמאים במדעי הטבע

מס' המכרז

אקדמאים במדעי החברה, מהנדסים

*127 מנהל היחידה להנדסת מערכות וחקר ביצועים, ירושלים, משרד הפיתוח — דרגה א—א+ מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

128 סגן המנהל המקצועי הראשי באגף שומת המקרקעין, תל־אביב, משרד המשפטים — דרגה א+ מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

**129 מרכז פרויקט יעוץ בהעסקה וזירה במכון לפריון העבודה והייצור, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ב—א מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

*130 מנהל מדור (חקר שווקים) ביחידה לסחר בינלאומי, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ג—ב מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

131 מתכנן (הון) במרכז לתכנון ולפיתוח חקלאי, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

132 עוזר ליועץ הכלכלי, ירושלים, משרד הפיתוח — דרגה ד—ג מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

**133 מתכנן ראשי — השטחים המוחזקים במרכז לתכנון ולפיתוח חקלאי, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

134 עורך תכניות לימוד ענפי (מתכת) באגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית, ירושלים, משרד העבודה — דרגה ד—ג מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

135 מתכנן ערים באגף התכנון, ירושלים, משרד הפנים — דרגה ה—ד מהנדסים או של דרוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

חוקרים

*136 חוקר באגף לדייג, דור, משרד החקלאות — דרוג עובדי מחקר.

מהנדסים אזרחיים ואדריכלים

*137 מהנדס אזרחי־גיאוטכני במינהל התעופה האזרחית, לוד, משרד התחבורה — דרגה א מהנדסים.

138 מהנדס בודק מבנים במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ב—א מהנדסים.

139 סגן מהנדס מבנים במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ב—א מהנדסים.

3/140 מנהל הלשכה המחוזית לתכנון במינהל מחוז המרכז, רמלה, משרד הפנים — דרגה ב—א מהנדסים.

141 מהנדס מבנים מחוזי במחלקת עבודות צבוריות, ירושלים, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים.

142 מהנדס להכנון ביצוע במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים.

143 מהנדס תקציבים במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ג—ב מהנדסים.

מהנדסים וטכנאים

144 מהנדס מפקח לניהול רשת ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א טכנאים.

145 מהנדס או ציוד מכני בשירותי ההנדסה, חיפה, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א טכנאים.

146 מהנדס מתקני כח מחלקתי בשירותי ההנדסה, תל־אביב, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א טכנאים

147 מהנדס כוח חשמל ביחידת מהנדס מחוז ירושלים והדרום; ירושלים, משרד התקשורת — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א טכנאים.

*148 מהנדס תכנון ומסילות במחלקת ההנדסה, רכבת ישראל, תל־אביב, משרד התחבורה — דרגה ג—ב מהנדסים.

153—149 מהנדס תנועה (5 משרות) ביחידת המפקח על התעבורה, משרד התחבורה — דרגה ד—ב מהנדסים. 2 משרות בחיפה 2 משרות בירושלים 1 משרה ביהודה ושומרון

154 מהנדס קונסטרוקציה (תכנון) במחלקה המכונאות, רכבת ישראל, חיפה, משרד התחבורה — דרגה ד—ג מהנדסים.

155 סגן מפקח מחוזי (בניינים — חשמל) במחלקת עבודות צבוריות, ירושלים, משרד העבודה — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

*156 מנהל ענף התקנת ציוד מכני ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

157 מנהל מדור הקשר בשירות המטאורולוגי, בית דגן, משרד התחבורה — דרגה ב—א טכנאים.

158 רב חובל כלי רכב הנהים בלשכה הראשית, עזה ומפגש סיני, משרד התחבורה — דרגה ב—א טכנאים

*159 מפקח שידורים במרכז לטלוויזיה לימודית, תל־אביב, משרד החינוך והתרבות — דרגה ג—ב טכנאים.

161—160 עוזר למפקח בנוי והחזקה רשת (2 משרות) ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב המרכז, משרד התקשורת — דרגה ג—ב טכנאים.

162 מדריך ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, משרד החקלאות — דרגה ג טכנאים.

163 טכנאי אחראי (כח) ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, משרד התקשורת — דרגה ג טכנאים.

164 טכנאי אחראי טכנאים ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, משרד התקשורת — דרגה ג טכנאים.

*165 טכנאי במכון לסיבים ולמוצרי יער, ירושלים, משרד המסחר והתעשיה — דרגה ד—ג טכנאים.

*166 טכנאי בנוי והחזקה ביחידה לנכסים בנוי ומשק, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ד—ג טכנאים.

167 ממונה על החזקה, אחסנאות ובטיחות במכון להנדסה חקלאית, בית דגן, משרד החקלאות — דרגה ד—ג טכנאים.

168 מתכנן א (תכנון ובדיקה) במחלקת עבודות צבוריות, מחוז תל־אביב והמרכז, משרד העבודה — דרגה ד—ג טכנאים.

*171—169 מנהל רכב והנהגת (3 משרות), משרד התחבורה — דרגה ד—ג טכנאים
169 במשרד הרשוי, באר שבע.
**171—170 במשרד הרשוי, חיפה

**172 עוזר מעבדה בכיר באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות — דרגה ד—ג טכנאים

**173 מתכנן א (כבישים) במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ד—ג טכנאים.

*174 עוזר למפקח ב במחלקת עבודות צבוריות, נצרת, משרד העבודה — דרגה ה—ד טכנאים.

175 טכנאי א ברשות ביחידת מהנדס מחוז תל־אביב והמרכז, משרד התקשורת דרגה ה—ד טכנאים.

**176 מתכנן ב (גשרים) במחלקת עבודות צבוריות, תל־אביב, משרד העבודה — דרגה ה—ד טכנאים.

178—177 צופה—משרטט מחשב (2 משרות) בשירות המטאורולוגי, משרד התחבורה — דרגה ו—ה טכנאים.
משרה אחת — בבאר שבע
משרה אחת — בהר כנען

*180—179 צופה—מחשב (2 משרות) במחלקת מחקר, בית דגן, משרד התחבורה — דרגה ו—ד טכנאים.

**181 לא קיים.

**182 עוזר מעבדה באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות — דרגה ו—ה טכנאים.

*184—183 עוזר מעבדה (2 משרות) במכון הוטרינרי, בית דגן, משרד החקלאות — דרגה ו—ה טכנאים.

מהנדסי חקלאות ומדעי הטבע

185 מרכז מקצועי ראשי — טיפול בפרוח הקטוף בשירות ההדרכה והמקצוע, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ג—ב מהנדסים או ב—א טכנאים.

**186 מנהל מעבדת שירות כימית במינהל המחקר החקלאי, בית דגן, משרד החקלאות, דרגה ג—ב מהנדסים.

187 מהנדס למעבדים במעבדה הישראלית לפיסיקה, ירושלים, משרד המסחר והתעשיה — דרגה ג מהנדסים.

189—188 /גי מתכנן תכנון ופיתוח (2 משרות), ברחובות ובירושלים, משרד החקלאות דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

**190 מתכנן עוזר לרכז אפריקה במרכז לשיתוף חקלאי בינלאומי, רחובות, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

191 מהנדס אגרונום לרישוי בנציבות המים, תל־אביב, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים.

**192 ביולוג ראשי באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים.

**193 כימאי (ראשי) באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות, דרגה ד—ג מהנדסים.

**194 אקינולוג ראשי באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות, דרגה ד—ג מהנדסים.

**195 רכז ידע — אפריקה הלטינית במרכז לשיתוף חקלאי בינלאומי, רחובות, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

**196 מדריך ראשי למחלות דגים באגף לדייג, נר דוד, משרד החקלאות — דרגה ד—ג מהנדסים או ג—ב טכנאים.

**197 ביולוג באגף לדייג, חיפה, משרד החקלאות — דרגה ד מהנדסים.

**198 מטאורולוג חוקר בשירות המטאורולוגי בית דגן, משרד התחבורה — דרגה ה—ג מהנדסים.

**199 חוקר מיקולוג באגף להגנת הצומח, יפו משרד החקלאות — דרגה ה—ד מהנדסים.

200 כימאי באגף להגנת הצומח, יפו, משרד החקלאות — דרגה ה—ד מהנדסים.

201 מכטולוג בספרא — מפקח מחוזי באגף להגנת הצומח, חיפה, משרד החקלאות — דרגה ה—ד מהנדסים או ד—ג טכנאים.

202 מפקח ראשי (משתלות ופרחים) באגף להגנת הצומח, יפו, משרד החקלאות — דרגה ה—ד מהנדסים או ד—ג טכנאים.

203 מפקח בכפר באגף להגנת הצומח, אזור הצפון, משרד החקלאות — דרגה ו—ה מהנדסים או ה—ד טכנאים.

* במשרות אלו מועסק עובד בהורה ארעי. אין לעובד כל זכות על הכשרה.
** משרות אלו הן בלתי במינות והעובדים יועסקו עפ"י חוזה מיוחד.

בקשות יש להגיש באמצעות הדואר בטופס מדף 1061, אותו אפשר לקבל בלשכת המודיעין של עירית תל־אביב, בכל בתי הדואר וסניפי הדואר ובלשכות המודיעין של משרדי הממשלה הגדולים, או בנציבות שירות המדינה בירושלים, הקריה, בנין משרד ראש הממשלה, חדר 429, בלשכת הדרום של נציבות שירות המדינה בתל־אביב, הקריה, רחוב ה' מס. 5, בחיפה בבית הממשלה, בבאר־שבע במשרדי מינהל המחוז, משרד הפנים, דרך הנשיאים.

היום האחרון להגשת בקשות: י"א באייר תשל"ב — 25.4.72

על המועמדים לדעת, שבמקום הם צרוף המסמכים הנדרשים וכל מסמך אחר שברצונם להגיש (צרוף התרגום המאומת לעברית, אם הם ערוכים בלועזית), יוגש לנציבות שירות המדינה לא מאוחר מהתאריך האמור בצרוף כל המסמכים הנדרשים, אחרת לא תובא הבקשה בחשבון.

למרכז לטכנולוגיה חינוכית
שדרות יעקב 8, הרצליה

דרוש
מרכז פרויקט

לתוכנית, ללמוד עצמי בבית, של אלקטרוניקה באמצעים משולבים.
על המועמד להיות בעל נסיון של חמש שנים לפחות, בהוראה ו/או הדרכה בנושא אלקטרוניקה, כושר ארגון ויכולת הפעלת צוות.
יועדפו בעלי נסיון בכתיבת חומר למוד והכנת אמצעי המחשה.
העבודה היא על פי חוזה מיוחד, תנאי שכר וקידום טובים למועמד המתאים.
סודיות מובטחת!
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם וממליצים.

דרושים

✱ מהנדס מכירות
לביקורי ייצוג במפעלים ובמכירות.
כישורים: מהנדס או הנדסאי אלקטרוניקה, בעל נסיון של שנתיים במכירות.

✱ טכנאי
למכירת ציוד שמע בבית־עסקנו והחזיות שבע.
כישורים: הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה מוסמך, בעל נסיון בשדה השמע ובמכירות.

✱ טכנאי
למכירת רכיבים ובשבירים מתהבים בבית עסקנו.
כישורים: הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה מוסמכים.

מועמדים יפנו אך ורק בכתב עם קורות חיים אל: **יוסף גבעון ובניו**, רחוב החשמונאים 105 תל־אביב.

צעירים
תושבי ראשון לציון
דרושים
לעבודת שרות
הכרוכה במגע עם לקוחות
(באיזור מגוריהם)

הכשרה מקצועית תינתן ע"י המפעל

מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה"ל בשנה האחרונה, מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4104 ירושלים.
סודיות מובטחת.

„אתא" חברה לטכסטיל בע"מ

דרוש
מסגר אחזקה

המעוניין יפנה בכתב או אישית למחלקת כח־אדם לפי הכתובת ביה"ר „אתא" קרית־אתא ת.ד. 83 טלפון 04—721321.

תכנון והנדסה תעשייתית
LIFE
לייף בע"מ
שדרות הסתדרות מפרץ חיפה

דרוש מיידית
מנהל חשבונות

בעל נסיון, למשרה מלאה.
נא לפנות — מחלקת חשבונות טל' 720126(04), ת.ד. 1031 חיפה.

דרושים קבלנים
להרכבת נגרות בנין בתל־אביב והסביבה

לפנות בטלפון: 260057, 258929.
בכתב לפי הכתובת: י.ב.ס. רחוב אבן גבירול 22 ת"א.

כיתן
דימונה בע"מ

דרושה
מזכירה בכירה

הכישורים הדרושים:
✱ שליטה בשפות עברית ואנגלית.
✱ הדפסה במכונות כתיבה בשתי השפות.
✱ נסיון קודם.

מקום העבודה בתל־אביב.

בהצעות נא לפנות בכתב אל ת.ד. 2147 תל־אביב, לציין על המעטפה עבור „מזכירה".

דרוש
טכנאי קשר

הכישורים הדרושים:
— בוגר בי"ס תיכון מקצועי.
— לאחר שרות צבאי.
— ניסיון בעבודה עם מעבדות קשר אלחוט בצה"ל.

● פניות בצירוף תולדות חיים לת.ד. 7057 תל־אביב, עבור א.ש.

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי

דרוש
פיסיקאי
בשטח האלקטרואופטיקה

נא להתקשר ישירות לטלפון 531534—04

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

לחברת השמירה
דרושים
גובה כספים

אצל לקוחות באיזורים: אשדוד, אשקלון, רחובות, ראשון־לציון נס־ציונה וקרית־גת.
המעוניינים יפנו טלפונית: 221137 ת"א לצורך קביעת מועד לראיון.
סניפים בכל רחבי הארץ.

שמירה ✱ אבטחה ✱ חקירות מערכות אזעקה

חברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

דרוש תמחירן

כישורים: ידע בתמחיר רצוי גם בסטטיסטיקה, עד גיל 27.

המעונינים יפנו אישית לחברתנו בת"א, רחוב המסגר 43 לאגף כח אדם בימים ב' ד' בין השעות 10.00—13.00.

למשרד רואה־חשבון

דרוש בוחן מתקדם

עם סיכוי תוך שנה להגיע לבוחן מרכז — סמי־סניור

לפנות בכתב יד ת.ד. 11411 ת"א.

דרוש ממתקן

עבור ביח"ר לממתקים בירושלים.
עדיפות, לבעל נסיון קודם בכל ענפי תעשיית הממתקים.

לפנות בכתב אל המנהל, ת.ד. 10150, ירושלים.

אלקו
ELCO
חרושת אלקטרומכנית ישראלית בע"מ רמת־גן

דרושים

✱ חשמלאים תעשייתיים
מכל הסוגים

✱ פועלים בלתי מקצועיים
אשר יוכשרו במפעל לעבודות ייצור שונות

✱ מכונאי ומסגרי אחזקה

✱ שרטטים מכניים
(מכונות וחשמל)
בעלי נסיון שנה לפחות

✱ נער לשליחויות משרדיות

✱

המעונינים יפנו אישית למפעל בשעות העבודה דרך ז'בוטינסקי 23, רמת־גן, או טלפונית 727131 למחלקת המנגנון. סודיות מובטחת

דרוש
מנהל מכירות

למוצרי אלקטרוניקה ביתית בידורית באיכות גבוהה.

מועמדים בעלי נסיון במכירות ושווק ציוד רדיו, מערכות סטריאו והיי־פידליטי מתבקשים לפנות עם פרוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם בעבודה, אל:

ת.ד. 16480 תל־אביב
עבור „מנהל מכירות".

סודיות מובטחת לכל הפונים.

חברת אופנה ידועה בת"א
מחפשת

1. **מנהל עבודה מחלקת גזירה**
חייב להיות מנוסה בכל שטחי הגזירה ביצור המוני באופנת נשים.

2. **מפקח על קבלני משנה**
דרוש אדם מנוסה המסוגל לתכנן, לבצע ולפקח על תהליכי היצור של קבלני משנה

3. **טכנאי יצור**
עם נסיון בקביעת שכר עזוד, עדיף עם נסיון ביצור המוני.

משרות אלה מיועדות לחברה מתקדמת ומצליחה והתנאים המוצעים הם בהתאם ליכולת האנשים המתאימים.

נא להתקשר לטלפונים 36962, 32411 תל־אביב לקביעת ראיון

למשרד מהנדסים יועצים

דרושה
טלפוניסטית

ל־5 ימי עבודה, א—ה עם נסיון בעבודה משרדית כללית, ידיעת השפה העברית הכרחית, אנגלית רצויה.
מועמדות מתאימות תפנינה אל:
ב. שור ושות' — מהנדסים יועצים בע"מ
רח' דיזנגוף 34, ת"א, טל. 285294
סודיות מובטחת

מחפשים אדם
בעל יוזמה
הרוצה להתקדם במקצוע
ניהול חשבונות

הזדמנות לרכישת נסיון בתמחיר, שיטות ניהול והפעלת מחשב. משכורת ומעמד בהתאם לידע, נסיון ויכולת אדמיניסטרטיבית של המועמד.

טלפון 924203—04 לקביעת ראיון.

לדפוס אופסט „אמנים מאוחדים בע"מ"

דרוש גרפיקאי

למשרת מנהל תהליכי יצור
עם נסיון בתהליכי הייצור השונים של דפוס אופסט לשם ביצוע מעקב אחר עבודות דפוס.

נא לפנות בצירוף פרטים מלאים לדפוס אמנים מאוחדים בע"מ ת.ד. 2840 ת"א.

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ (eci)

לרגל הרחבת פעילותנו וכניסתנו לתחומים חדשים דרושים לנו:

- **מהנדסי אלקטרוניקה**
  — בעלי נסיון של שלוש שנים לפחות בנהול פרויקטים בתחומים של ציוד ומערכות קשר שמע ובקרה.
- **מהנדס איכות**
  — בעל נסיון של מספר שנים ברכוז ונהול נושאי איכות ואמינות במפעל אלקטרוני.
- **מהנדס מכונות**
  — בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתכנון זיווד לציוד אלקטרוני.
- **טכנאי ייצור בכיר**
  — בעל נסיון בתכנון מערכי יצור, מדידות זמנים, ארגון ושיטות.
- **פקידת ייצור**
  — בעלת נסיון בעבודת מזכירות הקשורה באגף ייצור במפעל תעשייתי — ידיעת הדפסה עברית הכרחית.
- **מבקר איכות מכני**
  — בעל נסיון של שנתיים בבקורת איכות מכנית במפעל תעשייתי.
- **פקיד אפסנאי**
  — רצוי בעל נסיון כמפ"ס בצה"ל.
- **מסגרים מכניים**
  — לעבודות זיווד אלקטרוני.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 9045 תל־אביב ולציין את המשרה המבוקשת.

סודיות מלאה מובטחת

מערכתכל
מחקר פתוח והנדסה בע"מ

מפעל המעגלים המודפסים
למעונינים בקידום, אישי ומקצועי במפעל עתיר מדע מוצעות המשרות הבאות:

1. **פקידה אחראית לייצור**
   רצוי עם נסיון בעבודה בתעשיה, בעלת ידע בהדפסה.
2. **עובדי ציפוי מתכות**
3. **עובדות לקדוח מעגלים מודפסים**
4. **בחורים לאחר שרות צבאי**
   ללא נסיון קודם.
   הכשרה מקצועית תינתן.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים — ל„מערכות כדי" ת.ד. 76 — פתח־תקוה.

צעירים תושבי ירושלים
דרושים
לעבודת שרות הדרוכה במגע עם לקוחות
(באיזור מגוריהם)

הכשרה מקצועית תינתן ע"י המפעל

מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה"ל בשנה האחרונה, מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 719 ירושלים. סודיות מובטחת.

תדיראן

למעבדות הפיתוח
דרושים:

1. **מהנדסי אלקטרוניקה** — למספר משרות בתחום של תכנון, פיתוח מעגלים ותת יחידות, ותכנון מערכות ציוד הקשר.
2. **טכנאי אלקטרוניקה** — לביצוע עבודות פתוח, בניה ובדיקה של ציוד חדש בתחום הקשר הספרתי. בעל נסיון של שנתיים לפחות, ידיעה טובה במעגלי טרנזיסטורים ומעגלים משולבים.
3. **טכנאי יצור** — לעריכת מסמכי ייצור כגון: הנחיות יצרה, שרטוטי עבודה, רשימות רכיבים וחמרי גלם, תרשימי זרימת עבודה, תכנון התקנים לייצור. בוגר בי"ס לטכנאי ייצור. רצוי נסיון בשטח האלקטרוניקה.
4. **מסגר מכני** — לעבודות זיווד כירסום וחריטה, קריאת שרטוט טכני בעל נסיון.

נא לפנות ישירות למפעל רח' כורזין 1 גבעתיים או להתקשר טלפונית 763513 לקביעת פגישה.

סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי חדש
במרכז הארץ
דרושים

א. **ראש מח' בקרת איכות**
מהנדס או הנדסאי
לארגון והפעלת מערכת בקרת איכות בשיטות ומיכשור חדישים למוצרים תעשייתיים.

ב. **אחראי על מח' אחזקה**
טכנאי או הנדסאי
בוגר בי"ס מקצועי במסגרות מכניות. בעל נסיון של כ־4 שנים באחזקת ציוד ומערכות תעשייתיות בענף המתכת.

ג. **טכנאי / הנדסאי מכונות או יצור**
לעבודה בנושאים:
1. הערכות זמנים ותחשיבים
2. התאמת מוצרים לייצור
3. קידום מכירות

מוצע אתגר בהפעלת ציוד משוכלל ביותר ועבודה בטכנולוגיות חדישות. תנאים טובים ואפשרויות רבות לקדום מהיר מובטחים למועמדים המתאימים.

לפנות בצרוף קורות חיים למנהל כ"א ת.ד. 2045 ירושלים, עבור „מפעל התעשייתי החדש".

שירות התעסוקה
מדינת ישראל
משרות פנויות

מכרז מס' 7/71

תאור המשרה:
עוזר לאחראי על תשלומים אישיים
מקום העבודה: המשרד הראשי, ירושלים.
הדרגה: י"ב בדרוג האחיד.
תאור המשרה: עוזר בניהול השוטף משכורות ותשלום תנאים סוציאליים לעובדים, ובניהול כרטסת של מקבלי משכורות והכנת אשורים דו"ח למס הכנסה.
מקיים מגע עם עובדי השירות בנוגע לתשלומים, ועם המיכון המשרדי להבטחת עדכון סדרי המשכורות.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית או מקצועית מקבילה, נסיון של שנתיים לפחות בהנהלת חשבונות, כושר לקיים מגע עם עובדים.
על המועמד לגור בירושלים.

מכרז מס' 18/71

תאור המשרה:
פקיד השמה לנוער
מקום העבודה: לשכת עבודה לנוער עכו.
הדרגה המוצעת: י"ב (יוד בית) י"ג (יוד גימל) של הדרוג האחיד.
תאור המשרה: ראיון נערים דורשי עבודה, השמתם למקומות עבודה או הפנייתם ללימוד מקצוע, ביצוע פעולות הרישום בסניף הנוער ניהול הרישומים של פעולות ההשמה, ביקור במפעלים בתחום הלשכה לצרכי ריכוז מקומות עבודה ומעקב אחר קליטת נערים בעבודה.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, נסיון מעשי בעבודה אירגונית או חינוכית עם נוער, ידיעת חוקי העבודה בארץ בכלל וחוק שירות התעסוקה וחוקי נוער בפרט, כושר ניהול משא ומתן עם מעבידים וגישה חינוכית לנוער. כושר הבעה בכתב ובעל פה, שליטה בשפה העברית.
על המועמד לגור במקום.
המשרה היא בלתי צמיתה עד לתאריך 15.9.72 אשר עשויה להיות צמיתה.

מכרז מס' 1/72

תאור המשרה:
פסיכולוג להשמת נוער
מקום העבודה: המשרד הראשי, ירושלים.
הדרגה המוצעת: ד—ג מח"ש.
תאור המשרה: תכנון עיבוד והכנת מבחנים פסיכוטכניים מיוחדים לנוער היוצא לחיי עבודה בשתוף עם גורמים מקצועיים בכירים בנושא אוניברסיטאות, שירותים פסיכולוגיים של הרשויות המוניציפליות, ודע ההכוון וכו'.
אחראי מבחינה מקצועית על יועצי תעסוקה לנוער, מדריך אותם בעבודה ומפקח על פעולותיהם.
אחראי לעריכת סקרים, מחקרים ומעקבים אחרי סוללות מבחנים שונים ועדכון המערכות בהתאם לנורמות האוכלוסיה.
ניתוח תוצאות מבחנים, הסקת מסקנות והצעות לארגון מערכת העבודה בנוער מכל הסוגים.
דרישות המשרה: תואר מ"א בפסיכולוגיה עם נסיון מעשי של 6—8 שנים בנושאי פסיכולוגיה תעשייתית, הכרת מערכת החינוך במדינה וידיעה מעשית בעבודת ייעוץ והכוון, כושר הבעה בכתב ובעל פה וכושר לקיים יחסי עבודה תקינים עם צבור העובדים וגורמים מקצועיים אחרים.
על המועמד לגור במקום.

- **על המעונינים במשרות הנ"ל** למלא שני ספסי בקשה למשרה פנויה, מדף 1061 (אפשר לקבלם בכל בית דואר) ולצרף תעודה על השכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שירות התעסוקה במזור המגנוגן, הקריה, בנין מס' 2, ירושלים עד ליום 5.5.72.

טלרד
תעשיית טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 96235 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033383

לאגף מחקר ופתוח במפעלנו בלוד

דרושים:

1. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
   עם נסיון רב בשטח המכשירנות.
   יועדף בעל נסיון וידע בתכנון מכני עדין.
2. **מהנדסי אלקטרוניקה בכירים**
   בעלי נסיון רב בשטח הטלקומוניקציה.
3. **טכנאי אלקטרוניקה**
   בעל נסיון בטיפול ותחזוקה של ציוד אלקטרוני מעבדתי.
4. **כתבנית מעולה בשפה האנגלית**
   לעבודה במזכירות המפעל במשרה מלאה ו/או חלקית.

המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לטלרד, מח' כח אדם, ת.ד. 50 לוד.

— סודיות מובטחות —

למחלקה לחומרי גלם פלסטיים
במשרדנו בחיפה
דרוש
איש מכירות
בגיל 25—35

הכישורים הדרושים:
- ✱ הכרת השוק המקומי
- ✱ ידע בסיסי בחמרי הגלם בענף
- ✱ שליטה בשפות עברית, גרמנית ואנגלית
- ✱ רשיון נהיגה

פניות בכתב בלבד נא להפנות אל:
„כמיטרייד" — קופל ושות' בע"מ, חיפה, ת.ד. 6019. סודיות מובטחת.

מכוניות הדר בע"מ
סוכנות ראשית של
AUDI NSU
תל־אביב, דרך פתח תקוה 74/72 טל. 30991

דרושה מזכירה
ליום עבודה שלם

הכישורים הדרושים:
- ✱ ידיעת השפה העברית והאנגלית.
- ✱ הדפסה בשתי השפות.

תנאים טובים למועמדת המתאימה.

— • —

לפנות אישית למזכירות בשעות העבודה.

דרושה צעירה
בעלת יוזמה

למכירה עצמאית בחנות

הנתונים הדרושים:
השכלה תיכונית והופעה נאה.
לפנות לת.ד. 16284 תל־אביב עבור „צעירה".

לבית חרושת כימי
במרכז הארץ

דרוש סוכן

להפצת מוצרים משרדיים לחנויות
למכשירי כתיבה וציוד משרדי

אך ורק בעלי קשרים בכל החנויות בכל הארץ יפנו לת.ד. 21132 תל־אביב

אלקו
ELCO
תעשות אלקטרו־מכנית ישראלית בע"מ רמת־גן

דרוש
הנדסאי / טכנאי חשמל

למחלקת מכירות טכניות
לתעסוקה מענינת
בשטח הכנת הצעות,
מפרטים, הערכות,
מגע עם לקוחות וכו'.

ידיעת עברית על בוריה הכרחית,
(ידיעת אנגלית — יתרון).

תנאים טובים למתאים.

— ✱ —

נא לפנות בכתב בפירוט תולדות־חיים ונסיון לת.ד. 230 ר"ג עבור „מכירות".

סודיות מובטחת!

דרושים

לעבודה במחלקה העוסקת במערכות מכניות חדישות ברמה גבוהה ובמסגרת צוותות תכנון, פיתוח והרכבה

✱ **הנדסאי מכונות**

הכשורים: בוגר בי"ס להנדסאים. רצוי בעל ותק של שנתיים בעבודות תכנון מכני ורקע קודם בענף המתכת.
תאור העבודה: תכנון מערכות מכניות בלתי שגרתיות ומתקנים שונים בתחום המכניקה העדינה, עבודות חישוב הנדסי וכד'.

✱ **שרטטי מכונות**
(בעלי נסיון ומתחילים)
הכשורים: בוגרי בי"ס מקצועי במגמת שרטוט או קורס לשרטוט ותכנון חלקי מכונות במוזר ללמודי חוץ בטכניון.

למתאימים מובטח: —
- — עבודה מקצועית מעניינת ברמה גבוהה.
- — משכורת בהתאם לכשורים.
- — אווירה חברתית ונעימה.
- — עדוד וסיוע בהשתלמויות ולמודים.

המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 12) ויצינו קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי.

למפעל מזון בסביבות ראשל"צ
דרוש נער
לתפקיד עוזר מכירות

הכישורים הדרושים:
1) 8—9 שנות לימוד, גיל 16—14.
2) מגורים בסביבות ראשל"צ.

בהצעות מתאימות נא להתקשר טלפונית בשעות 8.00—15.00 (מלבד יום ו') טלפון 941327.

דרושה
אשה, בעלת רכב
להפצת מוצרים לבתי חולים
רצויה אחות לשעבר.

✱

נא לפנות לת.ד. 16284, עבור „אשה".

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק

דרושים

מהנדסי מכונות (בכירים וזוטרים)
לעבודה בתכנון ובצוע של מערכות ומתקנים לעבודות מחקר.

טכנאים
(המעונינים להשתלם ולעבוד בטכנולוגיות ואקום)
כישורים דרושים:
- — בוגרי בי"ס תיכון מקצועי במגמת מתכת או בי"ס טכני.
- — בעלי ידע בהפעלת מכונות עבוד שבבי, ריתוך וכד'.
- ● על המעונינים לפנות בכתב אל:
  המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק דאר יבנה ולצרף פירוט קורות חיים.

סודיות מובטחת

דרושה כתבנית
השולטת בשפה העברית
שעות העבודה 7.30—16.00

לפנות בכתב: המניע משאבות בע"מ ת.ד. 754 ר"א.

לחברה לפיתוח עכו העתיקה בע"מ
דרוש אדריכל צעיר
המעונין להתמחות בעבודות שחזור ושפוץ של אתרים עתיקים ופתוח אתרי תיירות. נסיון קודם לא קובע.

בהצעות מפורטות נא לפנות לת.ד. 1088, עכו.

مكنز من الاصل

דרושים

מקור
שרותי מידע ישראלים בע"מ
אנו מחפשים:
- מהנדס בכיר — לניהול מפעל מתכת.
- מהנדס מכונות — לניהול מבני (מפעל פרטי).
- מנהל השבחה ראשי — לחברה פרטית (חיפה).
- מהנדס ייצור בכיר — חבר הנהלה (איזור פתוח).
- כלכלן בכיר — לתפקיד כלכלי מינהלי.
- הנדסאי חשמל — לבנייה.
- אחראי לדפוס, יבוא/יצוא — גרמנית/צרפתית (חיפה).
- מנהלת צעירה — למחקר.
- מזכירת כח אדם — לחברה פרטית.

מקור לשרותכם!
"מקור" תל־אביב רח' גורדון 65 ת.ד. 33366 טל. 248211

לפדסום „פלד" בע"מ
רחוב שניאור 21 (פינת טשרניחובסקי) ת"א
דרושים:
1. תקציבאי בכיר
2. עוזר/ת לתקציבאי
בעל נסיון בעבודה במשרד פרסום של לפחות שנתיים.
3. פקידת פרסום
היודעת הנהלת חשבונות, כתיבה במכונה עברית. אנגלית רצויה. עדיפות למי שצברה נסיון בעבודה במשרד פרסום.
4. גרפיקאי/ת
עדיפות לבוגר בצלאל או ויצ"ו.
5. גרפיקאי/ת - לביצועים
המועמדים יפנו לת.ד. 4397 ת"א עבור „רזאור".
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי מתפתח בירושלים
דרושים לתפקידי מפתח:
מנהל חשבונות
למחלקת הכספים עם נסיון בתעשיה כולל תמחיר. רצוי רואה חשבון בשלבים הסופיים.
פקידת ייצור
כתבנית עברית
כתבנית אנגלית
מחסנאי
עבור סחורה מתמרת.
סוכן מכירות
בעל קשרים ונסיון בשטח הטכסטיל.
תנאים טובים
שבוע עבודה של 5 ימים
סודיות מובטחת
רק בעלי נסיון יפנו לת.ד. 1016 ירושלים, עבור מס' 81.

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושים
פקידים/פקידות
למדור הנהלת חשבונות.
עובד/ת
עם שנה נסיון, למדור שכר עבודה.
—•—
בהצעות בכתב־יד בפירוט קורות־חיים וציון המשכורת המבוקשת לפנות לת.ד. 7069 רמת־גן.

לישיבה תיכונית בירושלים
דרושים לשנה"ל תשל"ג
מורים
לעברית, הסטוריה וג'יאוגרפיה
לשנה"ל הנוכחית, דרוש מורה ללשון.
לפנות: ת"ד 6605 ירושלים

רפק
אלקטרוניקה בע"מ
דרושות:
1. כתבנית אנגלית מנוסה
המתמצאת בעבודות משרדיות כלליות. ידיעת עברית אינה הכרחית. המשרה פנויה מיד.
2. טלפוניסטית
— כתבנית עברית מנוסה.
שתי המשרות מלאות, שעות העבודה 8—16
מקום העבודה בתל־ברוך
ומתאים במיוחד לדיירי סביבות רמת־אביב, רמת החייל, צהלה, הרצליה, רמת־השרון, מעוז־אביב, הדר־יוסף (ורמת־גן).
לשם קביעת ראיון על המעוניינות להתקשר טלפונית למס. 777115 בין השעות 11—15.

למוסד מחקר ופתוח באזור חיפה
דרושים
● מהנדס מכונות
לבנית מערכות מכניות ומתקנים
● שרטט מכונות
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי לשרטוט ותכנון חלקי מכונות
● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757 חיפה, עבור מס' 2 בצירוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה ובציון מספר טלפון להתקשרות.

לחברה קבלנית ארצית לבנין בחיפה
דרוש
מהנדס בנין בכיר
הכישורים הדרושים:
- עצמאי ובעל יוזמה
- נסיון של 7 שנים בביצוע
- ניהול משרד טכני עם צוות הנדסאים
- ארגון קידום הבניה

למועמד המתאים מובטחים:
- עמדה בכירה בחברה
- תנאי עבודה ושכר מצויינים

*

לפנות בכתב לת.ד. 4505 חיפה, עבור „מהנדס בנין בכיר". סודיות מובטחת.

תדיראן
דרוש
כתב טכני
כתיבה, תרגום ועריכה של חומר טכני: חוברות, פרוספקטים והצעות בעברית ובאנגלית.
הכישורים הדרושים: הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה, ידיעה יסודית באנגלית ובעברית, נסיון של שנתיים לפחות בכתיבה טכנית.
נא לכתוב אל מח' כח אדם ת.ד. 648, תל־אביב, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

לדפוס א. לוין־אפשטין בע"מ בת־ים
דרושים
דייתים (רמושדים לאופסט)
מונטז'רים
עבודה מעניינת,
תנאים טובים,
סודיות מובטחת.
להתקשר לטלפון מס' 864181, למזכירות או בכתב ת.ד. 61 בת־ים.

„ברזל לבנין"
חברה לעבוד ושווק ברזל בע"מ
דרושה טכנאית או פקידה
עם רקע טכני לעריכת רשימות ברזל.
לפנות בכתב לת.ד. 9644 חיפה.

לבית חרושת לקונפקציה מעולה בפתח תקוה
דרושים
גהצן/ית
מעולה
פקידה
עצמאית
עם ידיעה
בהנהלת חשבונות.
תנאים טובים. לפנות במקום ויטליאנה, רח' הירקונים 37 סגולה פ"ת טל. 919453.

דרושים
תופרים
ובן אנשים המעוניינים ללמוד תפירה
לפנות לבית־חרושת אהדמקס
הדר־יוסף, הל-אביב
טלפון 776956

דרושה
בבאר־שבע
מוכרת
מנוסה
עם ידע בפקידות,
בענף מוצרי חשמל וכו'.
לפנות: ת.ד. 8 באר שבע — מוכרת, בציון קורות חיים ונסיון בעבודה.

למשרד בטוח בחיפה
דרושה
מפעילה
למכונת נשיונל
שעות עבודה נוחות
לפנות לת.ד. 4496 חיפה לבי' 25146 עם ציון גיל וקורות חיים

דרושים:
דפס אופסט
או
עוזר לדפס
מתקדם
למתאים —
תנאים טובים
דפוס נידט בע"מ
לה גוארדיה 6 טל. 31817

דרושה
כתבנית
טלפוניסטית
למשרה מלאה
לפנות למערכת „יום־יום", יצחק שדה 34, ת"א, בין השעות 09.00 עד 12.00.

למשרד ציבורי בת"א
דרושה מפעילה
למכונת
„אקסקטה"
שעות העבודה רצופות
המעוניינות מתבקשות להתקשר לטל' 259306
ת"א, בין השעות 9—12, 17.00—19.00.

דרוש סוכן
לתל־אביב והדרום
— ולחיפה והצפון
הקשור בהפצה ישירה למשרדים, מפעלים ומחסנים
עבור מוצרי יבוא בלעדיים מהמלאי
לכתוב ל„מעריב" חיפה למס. 144.

עורכת דין
צעירה
מעוניינת בעבודה
במשרד עו"ד
התמחות בעיקר
בתחום האזרחי
טל. 735266

בירושלים
דרוש
מכונאי דיזל
עצמאי
לפנות ת.ד. 8192 י־ם, או טלפון 02/61251.

דרוש
קבלן שלד
לביצוע 48 יח"ד
ביהוד
להתקשר טל. 912945

לחברת יבוא
דרושה
פקידה
מתחילה
הדפסה עברית — רצוי גם לועזית
•
עבודה מגוונת, אפשרות קידום
שעות עבודה 8—16.
טל.: 249132, תל־אביב.

חברת מיקרולב
FXR ישראל בע"מ
למפעלנו החדש בתל־אביב
לייצור רכיבי מיקרוגלים
דרושים:
* כרסם מעולה
בעל 10 שנות נסיון
* כרסם בוגר בי"ס מקצועי
בעל שלוש שנות נסיון
* מסגר מכני
לעבודות הרכבה על מערכות מכניות מדוייקות
תנאים מצוינים למועמדים המתאימים
נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 9045 תל־אביב.
סודיות מובטחת

לחברה
יצרנית גדולה
דרושה
מזכירה - כתבנית
מנוסה
בשפות עברית ואנגלית.
(הדפסה מעולה ושליטה מלאה בשפות הנ"ל).
אפשרות מצויינת להתקדמות.
תנאים טובים למתאימה — מובטחים.
*
לקביעת ראיון נא לטלפן: 415131 ת"א לגב' אורן.

לחברה למיזוג אויר - שניד
דרושים
● טכנאים
● ואנשי שירות
* * *
להתקשר לטל. 625743.

החברה להגנת הטבע
רח' השפלה 4 ת"א, טלפון 35003
דרוש מרכז
לסניף החברה בירושלים
במשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
נסיון בעבודה ארגונית וציבורית.
רקע מתאים בידיעת הטבע ובידיעת הארץ.
נא לפנות בכתב לחברה להגנת הטבע — רחוב השפלה 4 ת"א בצרוף קורות חיים.

למלון בסביבת ירושלים
דרוש
טבח מעולה
נא לצלצל 227223 ירושלים

בתי זקוק חיפה בע"מ
בית הזקוק אשדוד
לתושבי אשדוד והסביבה!
אנו מציעים לך מקום עבודה במסגרת משפחת בתי הזקוק
כמפעיל מתקני הייצור
במפעלנו המוקם ונבנה באשדוד
עבודה מעניינת, קבועה
ובתנאי שכר טובים ומתקדמים

הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית או מקצועית (10 כתות למוד לפחות).
* נכונות לעבוד במשמרות.
* גיל עד 45.
* בעל משפחה (תנתן עדיפות לבעלי משפחה עם ילדים).

מנהל סדנאות:
טכנאי מעולה בעל נסיון בניהול בית מלאכה ובצוע אחזקה, במפעלים תעשייתיים. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

מהנדס אחזקה:
בעל נסיון בניהול אחזקה של מתקנים תעשייתיים.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

ההדרכה לרכישת המקצוע על חשבון המפעל

פנה ללא דיחוי אל:
בית הזקוק אשדוד, טלפון 055-24404, ת.ד. 338 אשדוד מחלקת כח אדם.

לעבודה
בתל־אביב
חרטים וכרסמים
בכל הרמות
דרושים
למעבדת פיתוח לעבודות דב־גוניות ובעלות אתגר, ללא סדרות ייצור
רצוי השכלה מקצועית
•
בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל־אביב
עבור חרטים, בצרוף פרטים אישיים מלאים
•
— סודיות מובטחת —

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון
משרה פנויה 34/72
תואר המשרה:
מפקח ומדריך מקצועי לעובדים סוציאליים
מקום העבודה: חיפה והצפון.
תיאור העבודה: מתן יעוץ והדרכה מקצועית לעובדים סוציאליים.
הכישורים הדרושים:
1. תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית.
2. נסיון בעבודה מקצועית של לפחות 5 שנים כולל הדרכת עובדים סוציאליים.
3. ידיעת השפות עברית ושפה לועזית נוספת אחת לפחות.
הדרגה המוצעת: ב' בדירוג מח"ש.
התאריך האחרון להגשת הצעות 5.5.72.
הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים

ספרים חדשים: עיון ראשון

יהדות יוגוסלאוויה

הוצאת ספרית התאחדות עולי יוגוסלאויה בישראל הופיע הכרך ראשון של הספר „תולדות יהודי יוגוסלאוויה" מאת יקיר אבבוטי. כרך זה מקיף את התקופה מימי קדם ד עד סוף המאה הי"ט. בדברי הקדמה לספר כותב העורך, ד"ר צבי לוקר: „בהערכת הספר שלפנינו יש להביא בחשבון שאין הוא מתיימר להיות התיאור המסכם והסופי של תולדות ההפוצה בארצות הסלאבים הדרומיים. הוא התיאור המקיף הראשון... דומה שלא נפריז אם נאמר, כי המחבר הצליח להעלות את תולדות יהודי יוגוסלאוויה בצורה קריאה ומשכת, שתעורר עניין אצל בעל מקצוע ואצל חובב ספרות היסטורית כאחת, ולא רק אצל בניהם ונכדיהם של יוצאי יוגוסלאוויה". הכרך מחולק לחמישה חלקים: התקופה הקדומה, בצל הצלב הלוחם, פניית האימפריה, בקיסרות שהורת ישראל ובישיבתם, בין טמיעה לתחיה. כן מובאים בספחים של היעוד, מפתחות עניינים ושמות אישים ומשפחות ר קבוצים באנגלית ובסרבית-קרואטית. המחיר: 30 ל"י.

ישראל — והמערב

ניסיון להבהיר את ההתרחשות היהודית בסוף המאה העשרים לאור דהפי ההיסטוריה הישראלית של גלגולי תרבות המערב בעידן מכבולוגי נעשה בספרו החדש של ליפור ליבנה „ישראל ומשבר הציוויליזציה המערבית", שהופיע בהוצאת שוקן. ליבנה בוחן את בעיית של החברה הישראלית המתהווה לאורך עשרים השנים האחרונות, כשהגורלי באתגריה נראה לו שיבה הרוחנית, תוך היערכות שיבה הפיסית-מדינית. הוא מנסה את ביסוס אינטלקטואלי להתרחשויות של זמננו, כשם שקודמים ניסו לעשות זאת לגבי תקופותיהם. המחשבות המבוטאות בספר הן פרי חשיבה של עשרים שנים, אך הספר לא היה נכתב כפי שהוא ולא מלחמת ששת הימים. המחיר: ... לירות.

מסות שטיינמן

לקט מסות מאת אליעזר שטיינמן, שנאסף בידי ב.י. מיכלי, הופיע בהוצאת „יחדיו" במסגרת סידרה מבחר ספרותנו לעם, ע"ש י. שמעוני. בילקוט ש"ש עשרה מסות קצרות ומבוא מקיף על המחבר ועל דרכו במסה מאת המהדיר. כן מובאת בסוף הילקוט רשימת מקורות וביבליוגראפיה של דברי הערכה על שטיינמן. המחיר: 2.40 ל"י.

כיבוש עבר-הירדן

כיבוש עבר-הירדן בידי בני ישראל, כפי שהוא מצטייר מספרי המקרא, מתואר בחיבורו של שאול בן-סם „כיבוש עבר הירדן", שהופיע בהוצאה של אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל-אביב. המחבר בוחן את כל דברי המקרא שיש להם נגיעה לנושא זה, תוך ניסיון לצרף אותם לתמונה אחידה, שלמה ומגובשת תוך הקפדה על איזוטיה לעניין ההתנחלות, שבו כבר עסקו אחרים. חיבורו של... כעבודת-גמר לתואר מוסמך, שנעשתה בהדרכתו של פרופ' ייבין. בספר מובאות מפות להדגים, ובסופו תקציר אנגלי. המחיר: ... לירות.

הגות מדינית

בהוצאת „קריית ספר" הופיע ספרון מאת חיים רמבמי בשם „שני טיפוסי מדינה — מדינת צדק ומדינת שלום". זהו צרור מסות מדיניות אקטואליות, שמסקנתן העיקרית היא, כי האנושות צועדת בדרך אך ורק בתחום ההמורות ורוח השואפת לניזון. המחיר: 4 ל"י.

על פרקי אבות

„מעיינם של אבות" הוא שם ספרו של מרדכי ויס, אשר הופיע בהוצאת המחבר והעוסק בפירוש מסכת פרקי-אבות. המחבר מעיד על עצמו, כי החל בכתיבת חיבורו לפני ... גיוסו לצה"ל, המשיך בו בעת שירותו בנח"ל-שריון וסיימו בישיבה. בהוצאת הספר השתתפו קרן נשיא המדינה, משרד הדתות, חברה קדישא ת"א ועיריית בני-ברק. הספר מחזיק כ-350 עמ'.

טרילוגיה באידיש

הכרך השלישי והאחרון של הטרילוגיה „צווישן צוויי תהומען" (בין שתי התהומות) מאת שמואל למין הופיע בהוצאת „המנורה". כרך זה נקרא „ואלקרבעדראגג" („התקשרות... ענינים"). הטרילוגיה נכתבה בשנים 1932—1946 בברלין ובניו-יורק. הקדים מבוא לכרך הי-סוים פרופ' דב סדן. המחיר: 25 לירות.

לימוד הקריאה

דפים לעבודה עצמית על-פי השיטה הפונקציונאלית בלימוד הקריאה בשם „סוב לקרוא" הוכנו בידי שמואל גבון והוצאו לאור בהוצאה „יבנה". הדפים מיועדים לשימושו של התלמיד והם מכונסים במעטפת-קרטון עם פתיל, שניתן לשמרם בה לאחר המילוי. המחיר: 4.80 לירות.

יצירות ילדים

„ילדים יהודים" הוא שם ספרו של דן אבידר, שהופיע בהוצאת „יבנה". הספר עוסק בהתפתחות היצירה האמנותית הילדית מראשיתה ועד הכיתות א'-ב' של בית-הספר העממי. החיבור מבוסס על סדרת הרצאות של המחבר בסמינר אורנים ובמדרשה למורי אמנות בתל-אביב ומלווה רישומים, תצלומים וכן ציורי ילדים רבים, חלקם בצבעים. הספר הופיע בפורמט אלבומי ועריכתו הגרפית, מעשה ידי מ. ברנד, נאה. המחיר: 24 לירות.

משה שמיר
עטויה אור כמיהה
(עם מתן פרס ישראל ליוכבד בת-מרים)

יוכבד בת מרים

הדבר הנפלא בשירי בת מרים, שהם לא רק נקראים הולכים, ונעשים מוכרים וקרובים יותר עם כל קריאה, אלא שהם גם נכתבים והולכים עם השנים, הם מתמלאים מתוכם, ההפסקות והשתיקות מתאהות, קירבתם זה אל זה אינו יוצר צפיפות והחרות-פנימית (כפי שקורה לעתים קרובות אצל משוררים מפורסמים דווקא), אלא מעורר גידול-גומלין. הם מגלים פנים חדשות. ספר השירים הלבן, המונח בקירבת-יד אל שולחני זה כמה שנים — כאילו התחיל גולש מעצמו, כאילו צמד כל העת על אש קטנה, או כאילו האירה לו שמש שלו והוציאה מתוכו בשלות נוספת.

*

החוקר יוכל לתת בשירה סימנים וסוגים להנאתו: שירים שרקעם גולה כנגד שירים שרקעם הארץ, שירים שרקעם אישי-אינטימי, כנגד שירים שרקעם הולה, בין שדיוקנו פרטי ובין שענייננו מופשט וכללי, שירי אהבה ונעורים וכנגדם שירי גופים. שירים של הוי-חיים ד כנגדם שירי הגות ושירי חשבון הדור. לכאורה, אף ניסתה המשוררת לכוון את הקורא במסילות סדורות, נושאים, עניינים: שירי בית-וחורלים, שירי חמש ערים, שירי הגיטו, שירי ארץ-ישראל, מחזור הדיוקנאות, דמויות המשפחה והבית, דמויות התנ"ך. יש מחזורי-שיר שהם כמעט נובלות בחרוזים, מעשים שהיו, פגישות או מאורעות שהסביבו חותם. אפשר לצייר את פרקי חייה לפי שירתה, פרק על גבי פרק. אפשר לדבר על אסכולה זו או אחרת, על סולם-צלילים וחיתוך דיבורה. אך בכל הדברים האלה נסמה מהעיקר, נתרחק מלב השיר ומפעימות האמיתיות. כי לא את קו-התהום המבורך צירופי-הגיון היא מבקשת, אלא את זיווג הרחוקים, מין בשאינו מינו, את ההפתעה של מפגש הפרי.

אמת שירה של בת מרים אינה בקונצפציה — אף כי יכמא כזו ד כהגה החוקר — ולא בליטוש הצורה והסמל, המושכים אל תחום האסכולה, ולא בשלל הנושאים המוסיבים, אלא באותו להט של כמיהה לא נגמרת, רעדה, שוברת כלים: „אורתן, לא-שפוי-מדעת — בגעגועם יספר, מסוער". מן השיר הראשון, ובו כמוה הלב התמים, הפורץ אל העולם, עטור אור כמיהה, עד אחרון השירים ובו יאוש הבינה — שולטת בשירה זו „זוהרת המופלא והסודי". בכל גדודיה בין ערים ואנשים, שירים ושעות — היא אומת כי כמיהתה אחת: „הבטחות הנמצא העבר עד". דרך ארוכה עשתה המשוררת בתוך מעגל קסום אחד... את המעגל הקסום האחד הזה יש לחוש, לחפש ולמצוא בגרעין השיר השורה, באור המרסס מעל חרוזיה, בשבירות משקלה.

אין לה שיטה האחדות בריבוע ביתה — מסעה. הרווח בין שתי מלים — הוא גדול לפעמים מן הרווח בין שני שירים. „הרוח במשפט הוא אותו הרוח / שבין שיחות רעים ושיחת מבפנים". לאמיתו של דבר צומח כל שיר בפני עצמו, יונק ישירות משורשו בקרקע עולמה.

אחד משיריה הראשונים יותן בידינו את המפתח לסוד הציפיה בחיבור הניגודים במיתוח הגשרים. „...יש הכבצה דוממת / בגשר הנטוי / על בריכת המים הקסומה". הכבצה של ציפייה כבושה היא, כי „בדרך הרמוסה יש הכיון לפלאי". כי יש „יראה בעלמה", יש „רחשי בעצר עיני", יש „תעלומות ורזי רחשות" וכנפי סתנת-הרוח מוסרות זו לזו: „עוד פעם נגסה / עוד פעם נתרר מם / אל אפסי תכלת".

הכבצה בגשר הנטוי חוכיח לפלא בדרך הרמוסה — 'הנה המפתח. זהו מעגל הקסמים. אין המשוררת נרדדת לבקש את העולם הקסום, את פלאי המרחקים. היא על עומדה, בתוכה עצמה — מביטה סביב, נוגעת, נושמת — העולם קם להתהוות חדותיו. השיר, הביטוי, גאולה הי עולם מאילמותו — הם כדי לגלות כי אין סוף להידה האין קץ לקסם האין דיבור לשתיקה. „שירי המכביע / כגעגועם המבקש לאסוף עקבותיו. / שבוי הוא מכה על סורג ובריח / הדרור בקולו. קולו גם כבליו". בדרך הרכוסה, בפינת הבית, ברחוב ובהולכיו, בבליכות ובשתיקה — בהם רוחשת הכמיהה, בהם רוטט הצו לנסות שוב, לשוב ולנסות להתרומם אל התכלת.

המשוררת עומדת בתוך מעגלה הקסום, והמעגל בתוך החיים, בתוך העולם, בתוך עמה, ארצה, משפחתה. החידה איננה נכר, החידה איננה התרחקות, איננה אכזבה ואיננה יאוש. החידה שבזיום, הסוד שבהם — מקירים אמונה, אהבה, התגברות, כותת לב, מכוונת לב אל יאוש הבינה, אבל כיאוש הבינה בי חורה אל כוונת הלב: „כמפיין כהררי הקדם / אלקים יתהפך לקוף את האדמה / אי צליך חצה את הדרך". נבין את בת מרים, רק אם נדע לקרא שלוש שורות אלה כברנה, כלומר מן הסוף אל ההתחלה. כך: צילך חצה את הדרך: זה הכוד רש. זהו האירוע הקוסמי. בבבו, כבל אדם ההוצה דרך צורת אלקים חורם ונשקף בחורה, אהורה, לבעלה, אל מקורו כמפיין בהררי קדם. על האדם יוצר את המסתורין, מחייב אותם, מבינה אותם, כולל אותם בתוכו.

*

שירה הראשון בארץ-ישראל — הוא שיר על סודה של הארץ, אבל אין זה סוד של „גבר", של התוסת גבר — אלא סוד של התכונות ההויות קיומיה. משום שהארץ כהה שת, נתפשת, מכסיה — מדבק לה תו-המציאות העליון ביותר, הסופי: חידה.

אחד ממחזורי-השירים הבולטים בקובץ שירה של י' בת מרים, אחד מפרקי האהבה הנבגעים הנפלאים ביותר בשירתנו הוא המחזור „מדרכה גשומה" — הוא כולו חידה. מי היא האהבה של מחזור שירי זה? האם איש הוא, אהוב? ואם כן, מי הוא האיש ההוא? יש כאן שירים בהם הוא מופיע ממשי, מתואר, מפורש בצד פרטי הים והזיו. יש שהוא מקבל כימד קוסמי. בכל לב, תמיד — הוא מוקא של ציפייה ושל ארגר הציפייה: „על כן לא אור באף הוא עיקר / בלעדי ציפייה כבושה". לא נדע, לא נרצה לדעת, כי הוא האהה שבשירים אלה, ביסוף עם האשה המשוררת אל תוך מעגלה, ונלחש עמה: „ארוזני באבה כמו מסקר, / לכבן הדכיון ויהולו הרונן / וחדי-עד של תוגה ברוחקה".

אבל הקוב להבין, למען לא נדון בטעות באגאלית, כי אין אלה שירי געגועים סתם, ילדי הסתגרות עצמיה מהצצה-אצבע וחולמניה. אלה הם כיסופיה של אשה המצויה בתוך הדברים, המצפה תוך הגשמת הציפייה, הקוראת לדברים בשמם מתוך חידתם, היודעת, באותו שיר עצמו, כי „פה על הכיכר, בפינה / יארע, יתגלה לי הוא!" ויחד עם זאת, באיזו התגלות רוחנית מיטאפיזית שבמבצע קהה לעקוב אחריה: „אל גדוה הנבנע הוהה / אורד להיכלל בהעלמה"...

היא עצמה כלולה, נכללת, נמשכת להיכלל בהעלומה.

*

בת מרים היא משוררת של הדהוד, של המבפנים, של האבצע — היא משוררת בה-בית, בעבבה, בעבירה, בין הבריזה, בתוך העולם. היא אינה באה אל המציאות מבחוץ ובהתפקפה עליה, לחפש את דרכה אל כפנים לסתום ולאטום — אלא היא כשורה הצומחת מתוך המציאות, מתבבה הכמסות, כפידה הפנימי של ההויה, ועל כן היא כרויה לעצמה הכל. אין לה בושה. אין לה גינונים של איסטניסות, אין לה מילון של כותר האסור. על כן נבדא אצלה את האיסטיסיים בשירים אשר נכתבו מעולם בעבריה, כבד שירים שנושאם הוא המושג המופשט, הבלתי-אפשרי: „הגשר", „צמי", „דורי", „הקופתי", וכו'. אבגם, בדברה אל הגטו אומרת היא: „את בבך... כי הנזותי לרשום בבחברת. יכופר לי. אמן". — אבל היא אינה צריכה לכפרה. הגטו — הוא ביהה, הקופה — אהות גאה, סובלת, מתקוממה; התקוה, התהלה — „כי את לא מליצת שפתים, / כי את לא משל ודמיון, אך לחם חוקי ומים / בהרת חמה בהלוך".

בת מרים היא משוררת יהודית מאד, רוויה בשפע חכמה יהודית ובעושר לשון יהודית, אבל לא ריח ספרים עולה סביבה אלא ריח בית, ריח לחם נרדה מתנורן של אמהות. עולמנו היהודי, הארצישראלי, הוא עולם מופלא לה — לא משום שבאה אליו מרחוק, כתיירת או כמתבוננת, אלא משום שבגעה כה קרוב, כה חבים וכה מאוהב עד כדי לדעת ולחוש את רטט הסוד שמתחת לפני הדברים. וכשם שפליאתה היא פליאה של בת-בית — כך גם יגונה, כאבה, כמיהתה. לא בסימן של ניתוק ושל זרות, וודאי לא בסימן של משיכה אל מרחקים. תמיד — בסימן הבית ובהורה אליו. בעקת גורל אבל גם בקבלת דין של בת לאבותיה.

היא, על כן, משוררת אופטימית בשורשה ובמהותה, היא משוררת להיים, היא משוררת של תקוה-בידיעה. היא משוררת אוהבת, מעל לכל. כל האהבה שבעולם, על כל עושרה, על כל גוני-גוניה, משוטטת בתוך שירתה כאור על פני מים, או מוטב: פועמת בה כדם. הנחת היסוד של עולמה, מושכלו הראשון, היא האהבה. ובכוח מושכל ראשון זה, רק בכוחו — היא יכולה להרשות לעצמה לדבר על עמה, על ארצה, על דורה, בגוף שני נוכח, באינטימיות, בקירבת-בשרים.

*

מתוך הנקודה הלירית הזאת, הטהורה בטהורות, בתוך הפגידה האישית החשופה הזאת ללא מעסה — יוצאת בת מרים ונעשית משוררת לרבים, משוררת לעמה. מחזור שיריה „ארץ-ישראל" הוא מאבני הדרך העיקריות בתולדות ספרותנו בדור האחרון, לא רק משום שעניינו הויית ארץ-ישראל, תיאור נופיה ושוב: הפליאה כול סדה, אלא משום שיש בו צירוף אורגאני של לירייקה עם הגות, של רגש ספונטאני עם חכמת-דורות, עם מורשת הלומם ותקותם בשמה המפורש. אותם שני יסודות העתידים להתרוצץ בשירת נתן אלתרמן ובאישיותו, להתפצל זה מזה במשך שנים רבות בין רשות-הרבים לרשות-היחיד, לשוב להתאחות תוך מאמץ הטואה והתגוששות לא-נפסקת — מצויים בשירתה של בת מרים בכלל, ובעיקר במחזור „ארץ-ישראל" ובמחזור „שירי הנער" או שיר „לילה ודיף" במביאות טבעית, אחידה, משורגת כענפי האילן שנוטע אחד- אומרת בת מרים לארץ-ישראל:

אשכחך — לבקשך בכל דרך!
אעזבך — למצאך לי לעד!
ורחבי מלכותך הנסתרת
לפדות בבליון-לב עדי עד.

משוכה, מפליגה, מתכחלת,
כרוסכת בין דמעות הגות,
משוכה, מפליגה כנוחלת —
הני בא, הני אתך להיות הלכות!

*

לפני עשר שנים יצאו שיריה של בת-מרים במקובץ בהוצאת „ספרית פועלים", והשנה מלאו חמישים שנה להופעת שיריה הראשונים ב„התקופה". השבוע נעטרה בפרס ישראל לספרות. תאריכים, מלים, ציוני דרך — כל אלה חסרי משמעות, או לכל היותר צל חיוור הם למשמעות האמיתית. בשיר אחד, אשר הקדישתו „לבני זהיק" — אומרת המשוררת מלים ספורות על המשמעות האמיתית:

השירה: נאמנה מפגישה,
מפרידה נאצלת.

גברנה מיגון, אהובה מבדידות.

מה הנושא של שתי שורות אלו? — השירה? כך יאמר המורה לדקדוק, אבל לא כך יאמר מבין השיר ואוהבו. נושאן של שתי שורות אלו הוא הפגישה — שהיא נאמנה, הפרידה — שהיא נאצלת, היגון — שהוא גבון, הבדידות — שהיא אהובה. המשל אינו ראי-הנמשל. הוא הנמשל, הוא פשר החיים — משום שאין לו פשר, משום שסוד הוא.

עם המשוררת נקרא ונלך, „ניכשל בענן כבאבן, / ניכשל ביומנו כבחסא. / ישאנו בין כחול וכוכבת / הום גמגומך המרטט!"

על ספרות ואמנות

המלים שבחיינו — מאת הורציוס

בומרנג

בבליון לקת-וייטנאם של כתב-העת „טיים" מוצאים אנו השבוע מכתב קצר למערכת:

ילידיה הקדומים, כהי העור, של יבשת אוסטרליה קרויים באנגלית „אבו", קצור מנולזל של „אבוריג'ינס". להווה ידוע שאין הדבר חביב עליהם כלל. שמם הנכון „קורי" וכנויים, המתפרש כ„פרימיטיבים", הוא מעין „ניגר", או „קוף" בפי לבני-העור שבאמריקה.

מכתב זה, מצדו השני של כדור-העולם, מקום שרגלי הבריות מכוונות כנגד רגלינו וראשן הפוך למטה, הזכירני שאלת קורא, שהנחתי ימים רבים בלא תשובה:

מהו שאומרים „בומרנג"? מלה קשה?

על דרך האקואיזם אפשר היה לגזור אותה, אולי מ„בום", אך ספק בידי אם נקישת גזר-עץ בקדקד פסיון, או הוגלה, מחרידה כל-כך את הדממה. אם באמת האקואיזם (או, מה שקורין, אונומטופיה), כי אז ראוי היה לקרוא לכך זום-רנג, על שום הז-ז-זום שהוא משמיע, מן הסתם, במעופו...

אלא שספקולציות מצוצות מן האצבע לא תקדמנה את עניינו. אפילו „חמרה" (גושא חבית, בפי יושבי אוסטרליה) היא השערה שאינה לעניין.

ניסוח, על כל פנים, היתר לעצמנו הנפרש עניין אחד בתחום הקליעה למטרה: נניח שאנו רואים מרחוק אילן. נאמר „עץ קוליבאר". מניין לנו כי יש עצי קוליבאר באוסטרליה? מן ההמנון, הידוע לנו כ„וואלסינג מתילדה". בראש הקוליבאר, מצקצק יונק-דבש. אנו נוטלים עתה בומרנג ומשלחים ישר בראשו.

כוונו יפה, או החטאנו?

נאמר שהחטאנו...

את מי החטאנו? יונק הדבש?

לא, כי את הבומרנג! כיון שלא פגע, חטא! ומי גרם לו שיחטא? מי, במלים אחרות, החטיאו? ידנו, שאינה אמונה מכאן שמחטיאים אבן, קלע, בומרנגים. לעולם לא מטרה. האומר „מחטיא את המטרה" אינו אלא בור, שאין לו כפרה. דבר זה למדני, לפני שנים הרבה, אברונין ז"ל.

כיון שנתקענו באוסטרליה נבדוק אולי עוד מלה אחת, מצחיקה מאד. קנגורו. מה טעם קוראים לחלאבי, או וולארו (שני סוגים של אותה חיתכים) קנגורו?

במקום אחר ספרנו, לצורך אחר, את ספור כובשי מכסיקו. יום אחד עלה קורטס לחוף העולם החדש וראה נערה רוחצת.

„הי, ציקיטה!" מניחים אנו שאמר. „קומו סיאמה אסטה לוגאר?"

„הא? יוקטן?" נפלה על הנערה אימה-חשיכה.

„קומו סיימה אסטה לוגאר?"

„יוקטן? יו — יוקטן?"

„קראמבה!" רוקע קורטז ברגלו. „קומה סיימה", שואלים אותך,

„אסטה לוגאר?"

„יוקטן? יוקטן?"

שאל, בקצרה, ספרדית:

„מה שם ייקרא למקום זה בלשונכם?"

והשיבה לו אצטקית:

„יוקטן? מהו סח?"

עמדו וקראו לארץ מהרסת, „מה-הוא-סח". אצטקית, „יוקסן".

לא באנו להעתיק כאן דברים שקראנו, לפני שנים הרבה, ב„ספור אחידה", אלא שההסטוריה החזרת לפרקים פעמים על אותה בדיחה.

יום אחד ראה ראש ראשון כל הלבנים באוסטרליה, קפטן קוק, חית-כיס מנתרת, בקפיצה אחת, למרחק עשר פסיעות.

„איך קוראים לה?" שאל את אחד הילידים, העומדים עליו.

„קאנגארו..." השיבו בלשון הקורו.

„שאלתי לשמה של הבריה המקפצת?".

„קאנגארו... קאנגארו..." השיבו זה שאין לכנותו „אבו".

או, כפי שנתברר אחר-כך: „איני מבין אותו... איני מבין אותו..."

עמדו וקראו לקנגורו „איני-מבין-אותו"... לאיני-מבין-אותו, קראו, כלומר, „קאנגארו"...

נצח הבנים - המהות האנושית בכתבי מ'גל אנחל אסטוריאס

— מאת נחום מגד —

יצירתו של מיגל אנחל אסטוריאס טובלת כולה בעולם מתשכים. עולם אפל בו כחות הטוב הם מחוסרי כוח ויכולת, האדם הנתון לחסדי כחות הרע נהרס ועולם אפל סוגר עליו מכל הכיוונים. בעולם זה השטן בצורת דיקטטור הריסטמי שולט על הארץ, ובמעגלי האמונה השונים שולטים כחות שטניים אינדיאניים ונוצריים, כאבים, יסורים, פגעי טבע ואדם, שקיבלו מימד אישי עצמי וכדמונים מסובבים על פני הארץ.

לאסטוריאס פתרונות שונים לבעיות האדם והחברה. פתרונות שכולם נכשלו בספרותו, זולת האחד האנושי שבהם: „נצח הבנים". האלים הקדמונים נשארים מחוסרי עוצמה וכח. גיבורי התהילה מעוצעים לרגע את המבנה הקיים בלי לשנות אותו. הזיקה המהפכנית הופכת לבעית גיל כשגם התהליך ההתפתחותי, והאקס המהפכני, אינם משנים ביסודיות המצב בו שרוי האדם. רק הבנים מהווים תקוה ועונש. בבנים מתקיים הטוב והרע שבאדם.

פתרון אנושי זה הוא גם משיחי. אנושי בגלל נגיעתו בבעיה בסיסית בחיי האדם. מיתי-משיחי בכוח השלכתה של בעיה אל מעבר האדם כנושא את עצמו: לבן, לנכד, לדורות הבאים, בתקוה כי בהם ימצא הפתרון המקווה.

הטיפול בילדים הוא דואליסטי מובהק במציאות האינדיאנית. ברכה השחר בפופול-ווק — הפזק האינדיאני, שזה לברכת בנים. האדמה נשמרה לבנים ואסור למכרה כי היא חלק ממציאות ההמשך. כמעט כל תפילה מסתיימת ב„תנו לנו ילדים". לילד שמות חיבה רבים ומשכמותים כגון: „אבן יקרות", „חלקת שמים". האינדיאנים רואים בוולד סמל הברכה. גושא האב המת והדורות שבאו לפניו. בבקשה למספר גדול של ילדים פונים לאבות הקדומים של המשפחה ולאלי ההר. הקוסמים בדברם על ילד מכנים אותו: „פרח קטן". ולילד חולה „שמש קטנה" או „קרן אור קטנה". הבן הוא האב הזוהר על עצמו, בעיר יותר, כמשיך מולידו ודרכו נצח הבשר. הבן הוא התהילה השלימה, תקות החיים ונצחת המתים. מאידך קשה דרכו של ילד אינדיאני. תנאים פיסיים, רעב, מחלות, ואימה הנוצרת בעולם מאגי בו הוא חי. ההשלכה המשיחית שהרחיקה לדורי דורות, מביאה לעיתים לזלזול או סבילות לגבי הבן החי, המשפיך את הדרך. היחס הוא תמיד לשלישים. יחס סבא לנכד כשלא מוזכרים הילדים הקרובים, והאב מקבל כגזירה שמימה את מותם.

הקשר בין ילד לצמחיה, לקוסמוס הגדול כשם שמתואר ברומן „אנשי התירס" הוא רק חלק במציאותו הא תמיד לטובתו. האצטיקים חשבו את הילד ואת התירס כמציאות אחת; אך דווקא בגלל קשר זה הקריבו ילדים שזה רק נולדו כשזרעו את התירס, וילדים יותר גדולים בכל שלב ושלב של התפתחות הגידול. ספרי האב סהגון, שסמוך לכיבוש הספרדי ליקט ילקוט מיתוסים ומנהגים אינדיאנים, מתאר פולחן הקרבת ילדים לאלי הטבע השונים, כשאותם הספרים באיזך מביאים פרקים שלמים הדנים בשמחה שסביב הילדים, בתחושת הרוממה האישית והקהילתית בהולדת ילד או ילדה.

אסטוריאס התעלם לחלוטין מהמושג השלילי של קורבן ילדים והתמקם בנושא החיובי: נצח הבשר, נצח הילדים כמרכז לתפיסה פילוסופית, אנושית ופיוטית שלגבי דידה היא אינדיאנית. הילדים בספרותו מהווים את הנצח מעבר להווה, מעבר לחיי האדם. אדמה, טבע, נצח הבנים, קשורים ביחד במסגרת מיתית הסוגרת ומחסנת בפני ההפוכות ההווה. בעולם האלטבעי הפתרון הטבעי סכון בגופו של האיש. באקט הארוטי בו מאבד הארוס כמשמעותו ומצביע על נצח. גישה זו מתבררת בכל הרומנים ובצורה חבצית היה בשירו שנכתב עקב ביקור בארץ ישראל „חווה". שם הוא מדבר על הגשר מהווה לנצח, אותו יוצרים גופות גבר האשה בהתקשרותם הארוטית.

מבצרות ועד זקנה, לכל אורך שירתו במשך 50 שנות יצירה, נשארת אותה שאיפה בסיסית, אותה פילוסופיה הקשורה לעולם האנושי להמשיך בנצח הבנים. אם העולם פגום, צריך לחפש את הפתרון בדורות הבאים. רגע אנושי זה הקשר בילד שובר את רצף האכזריות ברומנים שלו כגון תאור הולדתו של התינוק ברומן האחרון של אסטוריאס: „הגנב הרע", כשהטבע כולו נושא סיבה חדשה לשמחה בתקופת הלידה, ומסביב האכזריה מתחוללת. ההזדקקות לילד היא כנת חלקם של הכל, כולל בעל בריה צב הסטן ברומן „אנשי התירס" הכבסל את האהבה והארוטיקה המהווים בעיניו רק דרך למטרה אחת: „ברצון זה נבצא הילד" ובאותו מקום: „כל עניין האהבה הוא מקח שטות. הרצון הוא להוליד ילדים". אחד מגיבורי טרילוגיה הבאנאנה של אסטוריאס מחפש בצה מותו את בניו. לגבי דידיה הצדר ילדים או ריחוקם מקרבים את המוות. ברצונו את הילדים ליד ערש הדוי. הוא בא לבטא את האמתה שליד הבנים, המוות בורח. כאילו הוא יושב במקום אחר ומתבונן בגופו שאינו שייך לו. דמות אחרת של האכזבת על המיטה ועוצמת עיניה.

ילדים בדומה לצמח, כדי שיהיו נצח, זקוקים לטיפול. והורים חייבים לחיות עמם, להמסר להם. עובדה זאת מגלה דוניה-פלורה, אחת הגיבורות הטליליות ברומן „האפיפיור הירוקי", מאותר מידי, לאחר מות הבת. על כן הבן פירושו לעיתים יסורים, כשם שמתבטאת טובה המולאטית באותו רומן: „אם פירושה — מוון של הבנים". הבן הוא גם עונש בחייו ובהעדרו. זה השוט בו מכים האלים ברשע. האדם יכול למצות את כל אושר חייו ולנחול את כל סבל השאול בגלל בניו. מרקר תומסון, „האפיפיור הירוקי", הדמות המפלצתית השולטת בגואטמלה בכוח הדולר, רואה את נכדו גדל כשהוא בסוד דמותו. המיזוג הפיסי והנפשי כרחים. הנכד הוא ההמשך שבגללו מוכן הוא להמשיך במאבקו הרצוף גם פגיעות בזולה. על כן לפני מותו, מוכה בסרטן האוכל בבשרו, כשהוא נושם דרך צינורית, מבקש הוא רק את נכדו שנרצח באותו רגע במרחקים. ושאיפה אחרונה זו של בעל ההון האכזר הופכת את דמותו לאנושית ומזעזעת.

הילדים הם גם המורד שיפרוק, הצדק שיבוא לעולם. על פי אגדה אינדיאנית המתוארת ברומן, „עיני הקבורים", המתים מצפים בעיניים פקוחות לצדק המשיחי שיבוא כדי שיוכלו לעצום את עיניהם. הילדים כמתואר ברומן זה הם הם התקוה המשיחית: „אבא יקום לתחיה אם בנו ישמור על התקוה. יראה אם בנו רואה, ישמע אם בנו שומע... על כן אומרים כי הבנים הם עיני הקבורים".

אולם הבנים הוא המקום היחיד שבו התקוה המשיחית מצליחה לגבור על הרשע. בני התערובת, שורשי האינדיאנים, האפיפיור הירוק הכל-יכול, משתפי פעולה בכיבוש הזר, מולקים בבניהם הנלקחים מהם בשיא התקוה, כשהם מהוים את הסיבה היחידה לקיומם. הבן הוא ההצדקה בסוף הדרך לכל הדרך בה הלך האדם. בלעדיו אין כל משמעות לתקופה שחלפה. גישתו זו של אסטוריאס לנצח הילדים, בולטת מול בני דורו המתארים אותו איזור תרבות. אצל כולם מתואר הבן היוצא בחיפוש מתמיד אחר האב, הבלתי מוכר, שהסתלק מביתו כדי למצוא באמצעות האב את הזהות העצמית. אצל אסטוריאס הורימה היא הפוכה: ב„אנשי התירס" האשה בורחת מבעלה כי היא ילדה יותר מידי ילדים. בעלה העיוור מחפש אותה ואת בניו אותם לא הכיר, כדי למצוא את זהותו שאבדה. גיבורים אחרים באותו הזמן מחפשים אחרי נשותיהם ובניהם כדי למצוא בהם את ה„אני".

הפסל לורנסו לדוידה ברומן „הגנב הרע", מחפש את בנו המאומץ כדי להבוא באמצעותו טעם והפקיד בחיים. ה„אפיפיור הירוקי" הקשור בכל נימי נפשו לנכד. בעל ברית עם השטן שנענש בעקרות, מבכה על הבן שלא נולד; ושודף אינדיאנים. הוא ולא אשתו, נשבר ממות בנו ברומן „אנשי התירס", עד כדי שריפת עצמו כמוקד למען זכרון בנו. הורימה היא תמיד מהגבר לנכד ולבן. הגבר קשור בעבותות אהבה לביתו ולילדיו. התנהגותם של גיבורי אסטוריאס יוצאת דופן בהשוואה לכל הסופרים המתארים מציאות תרבותית פסיכולוגית זו של העולם האינדיאני. גישתו זו של הסופר מגואטמלה ניתן למצוא גם בשיריו לנכדו. השוני מבליט את עובדת היות הרעיון הפילוסופי האנושי הזה, של אסטוריאס בלבד. יצירה אידאית, רציה תלושה ממציאות סביבתית. רצון שהפך לו למציאות העולם האינדיאני, ולא ביטוי מציאות נתונה אותה הוא מנסה לתאר.

هكذا من الاصل

مكان الأصل

ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים*ספרים

על ראשיתה של המשטרה הנאצית

„היידריך וראשית תולדות הגס־טאפו והס״ד״ זהו שם עבודת ה־דוקטור של שלמה אהרונסון, מר־צה למדע המדינה באוניברסיטה העברית ופרסום ידוע ב„קול ישר־אל״.

Shlomo Aronson
REINHARD HEYDRICH UND DIE FRUEHGESHICHTE VON GESTAPO UND SD
(Studien zur Zeitgeschichte herausgegeben vom Institut fur Zeitgeschichte), Deutsche Verlag-Anstalt, Stuttgart, 340 Seiten.

החוקר הישראלי הצעיר השקיע ב־עבודה זו עמל רב במשך שנים ארו־כות. בין השאר חקר בארכיונים ה־חשובים ביותר בעריה השונות של גרמניה וכן ראיין עשרות אנשים מבני תקופת „הרייך השלישי״ (ואפילו הב־ליג על רחשי לבו ושוחח עם נאצים גדולים). ואכן הצליח אהרונסון להו־ציא מחקר מבוסס, שבו סתר כמה מהדעות המקובלות עד כה. כגון ה־דעה המקובלת על אישיותו של הייד־ריך. עד עתה נחשב הלה לראשה ה־אמיתי של הס״ס והגסטאפו, ולמקור השראה שכני של תכניות הימלר; ו־אילו אהרונסון אומר לנו, כי לא היה אלא עושה דבריו הנאמן של האחרון ללא יוזמה יתרה (כן מפריך ש.א. את האגדה המגוחכת שמצאה לה מהלכים בגרמניה, שלפיה היידריך היה מ־מוצא יהודי).

מפלצת היידריך

אולם גם הימלר לא היה האישיות השליטה. הס״ס היה גוף קולקטיווי ששירת את האדם היחיד אשר קבע את דמותה של המפלגה הנאצית ו־אח״כ את האידיאולוגיה של „הרייך השלישי״ — היטלר. את רעיונותיו תרגם ללשון המעשה ביעילות הנוראה ביותר.

אחרי ביוגרפיה מפורטת למדי של היידריך מראה לנו המחבר כיצד גולד הס״ד כשרות ביון פנימי של הס״ס ל־פיקוח על אנשי המפלגה עצמה, ואח״כ כשרות עזר של המשטרה הפוליטית, לאחר שהימלר — והיידריך כמלוהו — השתלט עליה באזורים השונים של גרמניה, ולבסוף בפרוסיה ב־1934. ש. א. מראה לנו את השיטתיות ב־כיבוש זה, שנעשה צעד אחרי צעד, בסבלנות רבה; וכאן סוד הצלחתם של הימלר ואנשי הס״ס, בניגוד לרי־הם Röhm ו„פלוגות הסער״ שלו (ס״א). הללו רצו להשתלט בבת אחת על כל המדינה הגרמנית — ולהזות בה את המשטר המהפכני הנאצי — החל ממבצרו החזק ביותר מדורי דו־רות — הצבא; וכל זה ללא תכנית ברורה. משימה זו מכורחה היתה ל־הכשל ואכן הדבר נגמר במרחץ ה־דמים של 30 ביוני 1934 („ליל הסכי־נים הארוכות״) שבו מילאו הימלר ו־היידריך כידוע חלק נכבד בצד המנצ־חים. לעומת זאת הס״ס התרכז מסביב למטרה מוחשית אחת: כיבוש ה־משטרה, בכך נהפך לארגון החזק ב־יותר, אך לא הבלעדי, של המשטר. במובן זה הוא לא התחרה — לפחות עד אמצע מלחמת העולם השניה — ב־צבא וכלל לא בחוגי הקפיטל והתע־שיה הגדולה (חלוקה זו בין שלשה מרכזי שלטון, לפחות עד 1936, מתו־ארת יפה בספרו של הכלכלן היהודי־האמריקני ארתור שוייצר „עולם ה־עסקים והרייך השלישי״).

ש. א. מתאר את תהליך השתלטות הס״ס והס״ד עד 1936, כאשר הימלר נתמנה לראש כל המשטרה בגרמניה. אבל ברורה לנו הדרך המובילה אל השלבים הבאים: ב־1939 ממזג הייד־ריך סופית את הס״ד (שהיה שרות מפלגתי) עם הגסטאפו (מחלקה של המדינה) במסגרת „הלשכה הראשית לבטחון הרייך — R.S.H.A. **. בינואר 1942 הוא נותן, לפי הוראת היטלר, את ההנחיות לביצוע „הפתרון הסופי״ של שאלת היהודים, ולפי כך יוקמו מחנות ההשמדה — אך ב־תקופה עד 1936 מקדיש ש. א. מקום חשוב לרדיפת היהודים ולארגון מח־נות הריכוז.

מאלף מאד תאור דמות אנשי הס״ס והס״ד, עוזריהם העיקריים של הימ־לר והיידריך. אחדים מהם היו פקידים מסורתיים, שמקודם היו להם אמנם כבר נטיות ימניות, אבל שרתו משט־רים אחרים „בנאמנות״. כך למשל היה היינריך מילר Müller ל־עתיד גורל הס״ס ומפקדו של אייכ־מן בגסטאפו, פקיד שמרני בבוואר־יה וקתולי אדוק. כן אנו רואים את דמויותיהם של קרל אוברג (לעתיד ראש הגסטאפו בצרפת הכבושה), קרל חלף, אוסולד פול, אוטו אולנדורף, אם להזכיר רק את הפושעים הגדו־לים ביותר.

מבחינה חברתית, רוב מנהיגי הס״ס יצאו מהמדרגות האמידות, לעתים אף מהאצולה, ואף קיבלו השכלה אקד־מית. אל נשכח כי הארגון נחשב ל־„עלית״ לעומת ההמון, „הסלבי״, של הס״א. מדהימה המחשבה שההשכלה לא מנעה את האנשים מלהשתתף ב־פשעים האיומים ביותר שאי־פעם בו־צעו בהיסטוריה. היו אמנם גם אנשים משכבות חברתיות נמוכות יותר כמו אדולף אייכמן, בן המעמד הבינוני ודמות אפסית למדי. כאן מטרידה מח־שבה אחרת: כיצד איש בינוני כל־כך יכול היה במשיכת יד לחסל מי־ליונים. התשובה היא כמובן שהיה חבר לארגון „יעיל״ ו„מסוכלל״ ש־כמוהו יכול היה לקום רק בתקופת הטכנולוגיה המודרנית, ושבו ערכו של היחיד נוטה לאבד את חשיבותו. זה מציג כמובן שאלה הרבה יותר עמוקה, זו של הציוויליזציה בת זמ־ננו.

אחד האספקטים של בעיה זו הוא הקשר הפאראדוכסלי בין המיסטיקה והטכנוקרטיה. ש. א. מצטט את הסו־ציולוג מקס ובר המדבר על „ביורוק־רטיה רציונלית״ ומיחס אותו בין השאר, לאותם פקידי המשטרה והמי־נהל המסורתיים שעברו לשרת את הגסטאפו, אנשים חסרי כל תוכן רעיוני. אבל הם קושרים את גורלם לאידיאולוגיה המיסטית, הבלתי רציו־נלית ביותר שאותה אפשר לתאר. ה־תופעה קיימת כמובן גם בחברות אח־רות, אבל אצל הנאצים הפער הזה דראסטי במיוחד. כתבו על זאת כבר רבות, אבל הסבר כולל טרם ניתן ול־עומק הבעיה עוד לא ירדו. אך עובד־דה היא, כי העמדת הטכנוקרטיה ה־רציונלית בשרות המיסטיקה הביאה לתוצאות הגדולות ביותר, שבוצעו ב־תולדות אנוש, לאושויץ ולהשמדת שליש העם היהודי. וכדאי לשאול את עצמנו, אם אין צורך לשים יותר אל־מנטים רציונליים דוקא ביסוד החב־רה כדי שידריכו אותה. אופנה היא — מאז מלחמת העולם הראשונה — לזלזל ברציונליזם; אולם הוא מסוכן רק כאשר הוא משמש מכשיר בלבד למטרות אי־רציונליות.

אלו הן מקצת המחשבות שאותן מעוררת קריאת ספרו של שלמה אה־רונסון. החוקר הצעיר עומד רק ב־ראשית דרכו ובודאי עוד יוסיף ו־יעמיק את מחקרו. אבל כבר הפרי הראשון עלה יפה וראוי שכל המעו־ניין בתולדות זמננו יעיין בו יפה ואכן יפיק ממנו תועלת גדולה.

פרופ' ש. י. בלוך

* ס״ד — Sicherheitsdienst — S.D. — זה שרות הביון המיוחד של הס״ס, אשר השתלב אח״כ במידה מרובה עם הגסטאפו.

** Reichssicherheitshauptamt

תשוקות אפלות בדרך לגן־עדן

— מאת מרדכי אבישי —

יז׳י אנדז׳ייבסקי
שערי גן־עדן
מפולנית: עוזיאל אוכמני, רישומים: כרמלה טל, הוצאת ספרית פועלים, תשל״ב, 107 עמ׳.

שיחק לו מזלו לסופר הפולני יז׳י אנדז׳ייבסקי והוא זכה ש־מסיבה זו או אחרת יתורגמו ל־עברית, כמה מספריו העיקריים ועל־ידי כך נעשה כמעט „בן־בית״ בספרות המתורגמת שלנו.

הרומאן שלו „היהלום והאפר״, ה־דן בשינויים שחלו במשטר ובחברה הפולנית מיד לאחר המלחמה, תורגם לפני שנים; סיפורו על האינקוויזי־טור הספרדי הגדול טורקימדה ועל־מידו הופיע בעברית אפילו פעמיים ובשתי הוצאות שונות: פעם בתוך האנתולוגיה מן הספרות הפולנית „העם והלב״, שבהוצאת „ספרית פועלים״, בשמו המקורי „החושך יכסה ארץ״, ושנתיים לאחר זאת, ב־1961, בהוצאת „עם עובד״, בשם אחר — „האינקוויזיטורים״ ובשינויי תרגום קלים (המתרגם — בנימין טנא); ב־1964 יצא בעברית ספרו „מדלג על ההרים״ ועתה — „שערי גן־עדן״.

בכל אשר כתב י' אנדז׳ייבסקי יכול אתה לקרוא כבספר הפתוח על התמורות הקיצוניות שהתחוללו ב־עולמו של הסופר, תמורות אידיאו־לוגיות וצורניות כאחת. לפני המלח־מה היה נתון לחיפושים קאתוליים, מאוחר יותר היה מנאמני המשטר הקומוניסטי בספרות, עם התחולל „האוקטובר הפולני״ היה מגוחני הסופרים שערכו חשבון עם הסטאליניזם, ומיד אחרי זה החל לחפש דרכי־מבע חדשים, נתקרב אל הספרות המודרניסטית, אל הכתיבה של זרם התודעה, המוחרמת בגוש המזרחי. מה רב השוני בין קובץ־הסיפורים הפשטני שלו „לילה״, שנכתב ב־1945 והוא סיפר בו גם על יהודים בתקופת הכיבוש הנאצי ועל חיסול גיטו ורשה, לבין „שערי גן־עדן״, שהוא סיפור נסיוני מורכב ופה ושם יש לו גם גניזה למופשט.

לצורך נסיון זה נטל אנדז׳ייבסקי פרשה היסטורית לוטה בערפל ו־מסתורין, התרחשות מחורה מראשית המאה ה־13, כאשר רועה־צאן צעיר מדרום־מזרח צרפת הצליח לשלהב ילדים ונערים לצאת למסע־צלב ל־שיחרור קבר ישו בירושלים מידי הבלתי־מאמינים, בטענו כי קול אלוהים אמר לו שרק ילדים תמים והטהורים יוכלו לעשות זאת. אך עוד בראשית המסע מסתבר כי הדרך לגן־העדן המיוחל, למטרה הקדושה הנוצרית־הטהורה, לא זו בלבד ש־אינה טהורה כל־כך, אלא היא אף רצופה תשוקות אפלות, יצרים וחש־בונות אישיים.

הדבר מתברר מן הוידויים של כמה ממשתתפי המסע באוזני נזיר זקן, המתלווה אליהם ומאזין לסיפו־ריהם האינטימיים. לתוך הדברים המושמעים באוזניו מתגנבת גם ני־מה הגותית, נימה קודרנית של חו־סר־מוצא המציינת מחשבות „כלב איש: „הכל, להוציא עול וכלימה, לשוא הוא, השבעת החושים אינה משקיטה את התמידה, תאוה רוויה מולידה מאה תאוות חדשות, ממור־סות, עלילות שלידתן בכוונות טהו־רות, סופן גוועות בכלימה, אפשר מעיקרן אין כוונות טהורות? הצורך באלימות ובאכזריות מרעיש ליבו של אדם, אדם נמלט מפניהן, נמלט מפני הבדידות, ירא מפניה ובוש, לאחר מזה בתוך עדר, חוק ומוכה רוח־עיוועים, נוהג באלימות ומרבה חמס, הוא עיוור, הוא חרש, והולם עז הוא, האויל ומוכה רוח־עיוועים, עד בוא שעת ההתפכחות והאדם נלמד אלא שזאת הפעם בכוח פשעי־סירופו מגולמד יותר משקודם, ובבלמדידות־עולמים זו, בסוהר גופו ומחשבותיו, מחויל הוא לבקש הצלה: אלא ש־לשוא חיפושיו, לשוא נצמד הוא ב־צללי הצלה, באמנות בלבד יכול הוא להאביד עצמו, באמנות ערופה כבר כל אשלייה, עירומה והשוכה כמו שנאה״...

אכן, מבעל־קסמים מקולל, שאינו מתיר לאדם להשתחרר מחטאיו, המונע ממנו אושר וסיפוק — היוצר את המעגל הטראגי של חיי אדם.

לא לשם שמים הצטרפו המתנדבים אל המסע „הקדוש״, לכל אחד היו מניעים אנוכיים משלו: אוהת הנע־רות, מוד, מאוהבת במנהיג המסע ז׳אק מקלויים המכונה עוד בשם ז׳אק יפה־התואר, והיא מוכנה ללכת אחריו עד קצות תבל, ואילו הנער רובלרט אוהב את מוד ואם כי אין

(המשך בעמוד 35)

האם החרות אפשרית?

ישעיהו ברלין מנסה ליישב את הסתירה בין המושג חירות ובין המוסר, השלטון ותורתו של פרויד

מאת לאה דובב־רוזנבאום

ישעיהו ברלין
ארבע מסות על חירות (1969)
מאנגלית: יעקב שרת; הוצאת רשפים, 1971, ת״א.

„יוזף דה־מסטר ציין פעם כי כאשר שאל רוסו מדוע בני ה־אדם, אף שהם נולדים חופשיים, נתונים בכל מקום בכבלים, היה זה כמו שאל מדוע הכבשים, אף שהם נולדים טורפים, מרהיבים ב־כל מקום עשב״ (ע׳ 56).

ציטטה נאה, כפיו של פילוסוף הריאקציה הדתית־לאומית של צר־פת שלאחר נאפוליאון; ועם שאין שמו של האיש הזה ערב לאוזן של אוקספורדי ליברלי ויפה־נפש, בכל מקום מעוררים דבריו רוח־רפאים מבהילה הראויה שיכתבו ארבע מסות גדולות בגללה, ולשם השתקתה: הלא זו האפשרות, הנדמית מביכה יותר ויותר, שמא אין שאיפת ה־אדם לחירות אלא עניין מוטעה ב־יסודו — טעות עיונית, וגם טעות רגשית איומה.

שהרי מעולם לא היה האדם חופ־שי; בוודאי לא במשמעות של חי־רות הרצון הטוטאלית, ואפילו לא במשמעות המצומצמת יותר של הב־נת עצמו והשליטה על רצונו מתוך כך. הביה, בכל מסגרות של חשיבה, צצה ועלתה מחדש אי־האפשרות ה־עיונית של החירות. התיאולוגים של ימי הביניים — כולל דיקארט ו־שפינוזה — נאבקו בחוסר ההתאמה בין קיומה של השגחה כל־יכולה מזה גיסא, והדרישות של ההומניזם הנאור מאידך גיסא (אם לא הומ־ניזם, סביר להניח שהיתה זו התחושה של חשיבות־עצמית רבה לאין שיעור שהולידה את ההנחה המשונה שחייבת חירות־האדם להתיישב איך שהוא עם המצב ה־מובן מאליו של צווים־מגבוה).

בן המאה העשרים החליף את ה־השגחה העליונה בחוקיות של הטבע. זיגמונד פרויד עירער גם את מיתחם החירות הזעיר שהותירה לנו חוקיות הטבע, על ידי הנחת חוסר־השכלת־נות של מניעי ההתנהגות. כי כל עוד הניחו בני האדם שאין אדם עו־שה רשע אלא מתוך החלטה מכוונת, אפשר היה לסקלו באבנים ללא נקי־פות מצפון. אבל משעה שהועמדו גם הצדיק וגם הרשע באותה סירה הנסחפת בחוסר ישע על גלי הבלתי־מודע, נחרץ דינם של המוסר ההח־לטי, האחריות האישית, ומושג ה־חופש.

עניין זה, דומה שברור הוא מאליו: אין אתה יכול לגרוס חירות אי־שית, ולקבל עם זאת את פרויד. אבל מסתבר, מתוך המבוא שהקד־דים הפרופ׳ ברלין לספרו, שצעדים אמנם חוגים להתברך בשמות מצו־סמים, אבל במידה מועטה ביותר של אומץ לב. שלא כמו רבים ממבקריו (והקיצוני שבהם הוא ההיסטוריון הבריטי קאר), אין ברלין מהסס לגנים די הגינות ואומץ כדי לקבוע כמה דברים שהם, לפעמים, מהדה־בים בפשטותם ובראייתם הנכונה. ראציה, מראה הוא במלים מעטות שאין דיטרמיניזם וחופש מתיישבים זה עם זה: ב„דיטרמיניזם״ כוונה הוא גם את הנכדה הפילוסופית ה־ישנה, הסרגבת שחופשי הוא האדם המכיר בעובדת היותו כפוי על־ידי חוקיות רחבה. הגישה הסטואית הזו, שראש־דבריה הוא כמובן שפינוזה, מהכבכה ע״י בלבול בין ערכה של ההכרה העצבית לבין חירות־המעשה. בלבול שהיה מקובל ללא שאלות כרוכות לכל אורך הפילוסופיה ה־מערבית, וראוי היה שיובהר מכבר.

זאת עושה ברלין בספרו. כהוך ההבנונות פכוחה בליבנם בני האדם הוא מגלה שמאז ... ביד היתה מקובלת ההנחה של חופש ה־בחירה האיכית כמובנת מאליה, ו־על הנחה זו מתבססת הנחת האח־ריות האישית ומושג המוסר, חוק החברה, המדינה, הגמול והעונש, החינוך. בני האדם קיבלו הנחות אלו והבינום אותן, ומעולם לא היתה חברה שלא נבנתה עליהן. אין פי־רוש הדבר שכיוון שהאמינו ומאמי־נים בני האדם באחריות האישית, במוסר ובחופש הבחירה, הרי ש־אינם כבולים דה־פאקטו לדיטרמי־ניזם פיסי ופסיכולוגי. אלא משמע מכאן אך ורק שבני האדם חיו מאז ומהכיד בתוך סתירה עיונית ורג־שית שכדי לפותרה היה עליהם לוו־תר על המדע — או על המוסר; הם, כמובן, לא היו מוכנים לוו־תר על זה, שעתיד היה [illegible] בקול־המולה [illegible]. רק זאת אומר ברלין [illegible]: הסתירה קיימת, ושום [illegible] פי־לוסופיה לא תוכל לה.

אלא שאי־הנכונות להודות בסתי־רה הזו, היא שהולידה, אם נקבל את [illegible] של ברלין, את פרצופה המכוער של הטוטאליטריות של ה־מאה העשרים. שני כיווני החשיבה שהולידו את הימין והשמאל הקיצו־ניים נשענו במוצהר ומובלע גם יחד על עבדות המתייחסת ערך עליון לחירות — כמובן, תוך טראנספור־מציה בלתי־נמנעת של המושג. הפולמוס שברלין עומד בו מתקיים נוכח אוהבי החירות: אין ברלין יוצא למאבק רעיוני באותם אנשים כנים, הגונים ויקרים, שלא היססו לדבר על האדם כיצור שיש לו תכו־נות רבות ומשונות, אבל אפשרות היותו חופשי, או היותו נצרך לחו־פש, לא נכללה בין אלה. ברלין מתמודד עם אלה שראו בחירות עניין מובן מאליו, שערכו והצורך בו אי־נם מוטלים בספק כלל לדיון, עניין ה־מעלה לכל היותר אי־אלו בעיות טכניות העתידות, ה ח י י ב ו ת, להי־פתר על ידי התורה המדינית ה־אמיתית האחת שתדע להראות כי־צד ניתן להגשים את החירות בלי לסתור שום ערך אנושי אחר.

לשון אחר — ברלין מתווכח בעצם עם רוב רובה של המחשבה המע־רבית של הזמן החדש. אבל דומני שנקודת המוצא שלו איננה פילוסו־פית, וזהו אולי העניין ההופך את ספרו למרתק כל כך לגבי כל מי שיש לו עניין בהתרחשויות הפולי־טיות הקובעות של המאה העשרים. כי, בעצם, לא הבעייתיות הפילו־סופית הערטילאית של מושג החי־רות היא המעניינת את ברלין. אין הוא תיאולוג. מה שמעניין אותו הוא הסיטואציה המתוה־לכאורה של ה־מעבר מן האמונה בחירות אל ה־טוטאליטריות המדינית. כי לעתים קרובות מדי התגלו המאמינים בחי־רות כראשונים להפירה — ודוקא, ככל הנראה, למענה. יותר מדי מבי־בים היסטוריים נראו כהתכחשות לכך שמושג החירות בהתממשותו מבביע מתוכו בהכרח את שלילתו. השאלה שעליה מבקש ברלין להשיב היא — מדוע כך הוא הדבר? התשובה היא הבהרה אנאליטית של העובדה ש־בני האדם נהגו להשתמש ב ש נ י מושגים של חירות, ולא באחד. על השימוש הראשון, החירות כ„מושג חיובי״, חולק ברלין בשל השגיאה העיונית שבו ובשל תוצאותיו; את השימוש השני הוא מבקש לסייג בשם ערכים אחרים, שאינם מתייש־בים עם מושג החירות.

ה„חיובית״ שבמושג הראשון מת־בטאה ב„חירות לקראת משהו״. כלו־מר, זוהי תפיסה של החופש כמאפ־שר לאדם לממש את מהותו האמי־תית, להיות „אדם באמת״. תחילתו של הרצון הזה, ברצון המובן מאליו של האדם להיות אדון לעצמו; אבל אותו „אני״ המכריז על כך אינו פשוט כלל. הוא כולל גם תחום גדול ומכחיד של רציות בלתי־רציו־נליות המעמידות את ה„אני״ הזה, למרבה החרדה, כיצור שקשה לי להזדהות עמו. מאידך גיסא, מוכר לי ה„אני״ הלז גם כרציונליות ה־מסוגלת להכליל את החלטותיה על ה„אני״ האחר, הפרוע, המסתורי. כך נהפך „האני הרציונלי״ ל„אני ה־אמיתי״ שלי, הראוי לשלוט בכל מרחב רצייותי.

יותר מכך: האספקט הרציונלי שבי עשוי גם להיות מזוהה עם אור־חו אספקט עצמו אצל בני האדם האחרים: כך תיוולד הישות הקרויה „אדם״, או „מדינה״, או „כנסייה״, [illegible] מושג „האני העליון״. [illegible] הראויה לכפות את רצו־נה הקיבוצי על הבריה הסרבנים, שאינם יודעים שבעצם הם יצורים רציונליים — הסרבנים הקטנים ש־אינם יודעים מה טוב להם באמת. כך אמורה הישות הזו לעזור ל־בריה להגיע למימוש ה„אני האמי־תי״ שלהם, לעתים לשם טובתם הם, אם גם נגד רצונם, הרצון שהוא קריאתו הכרדנית של ה„אני״ הלא־אמיתי, הלא־רציונלי. ואם לעתים לובש התהליך צורה של טוטאלי־טאריות, אין זה אלא קוצר־ראות מצד הצופה, שהרי אין זו כפיה לשמה, אלא מטרתה להביא למימוש חירותו של האדם להיות מה שהוא במיטבו.

ישעיהו ברלין

אבל, אומר ברלין בצורה מפתיעה, גם החירות להיות רע היא חירות. רעיון קטן ופשוט שלא הופיע בעו־לם בצורה הגונה וישירה כל כך ב־כתביו של ליברל אחר, דומני. ה־חירות להיות רע, להיות טוב, להיות ולעשות הכל בלי ש ו ם מגבלה, היא החירות על פי המושג השני שלה, „החירות השלילית״. גם זו, כמובן, אינה נקייה מנסיות טיפא־ליסטיות: בגלגולה הבולט הוא הי־דרדרותה של תורת הדמוקרטיה ה־אינדיבידואליסטית האמריקנית למצב של שלילת היכולת מבני אדם רבים לממש־בפועל את זכותם לחירות ה־מעשה שניתנה להם להירורה.

החירות השלילית, החירות במג־בלות — כמו גם החירות החיובית, החירות־להיות־מה־שראוי־להיותו — שתיהן עשויות להוביל לשלילת ה־חירות באותה סיטואציה רעיונית ש־אינה מניחה מקום לסיגונה של ה־חירות בשם ערכים אחרים.

וכאן מתגלה עוד רעיון חדש של ברלין, רעיון המתאים ברוחו לכיוון המחשבה המקובל של ליברליזם (הו־כיחוס בדרך כלל לפילוסוף הבריטי קארל פופר). הוי הרעיון ה־מבוסס על מבנה החיבור של הער־כים האנושיים. לא עוד כוחל ער־כים סגור והיררכי, שבו אסור ל־שום ערך לעמוד בסתירה לערך אחר — אלא כוחל פתוח ודחוף שבו יש אמנם ערכים אחדים המכובדים מן האחרים, אבל יש מקום לסתירה בי־ניהם, יש מקום לשינויי־דירוג במע־רכת, לסיגונים. כך עשויה בהחלט החירות במובנה ה„שלילי״ להופיע כסותרת את הערך של השוויון, ה־צדק, המוסר, או הרציונליות — ענ־יין שכל עבריין או, להבדיל, כשורף, היה סומך עליו את ידיו. ברלין כותב לכך היטב. כשם שהוא שולל את „החירות החיובית״, כך גם „ה־חירות השלילית״ נראית לו זקוקה להגבלות בשם ערכים אחרים. לבעי־שה, מתגלה לנו בהרהור שני החי־רות עובדה בסתירה לערכים רבים עד מאד, כה שצריך אולי לגרום לדחיקתה הצידה לגמרי. היא סותרת את רעיון המדינה, החוק, האליטית [illegible] הדת, מבנות משמעות ספקנות. אלא שאין ברלין מגיע עד למסקנה ה־קיצונית של דחיית ההכרה ביחסיות מוסרית גמורה. לשם כך, הוא יו־תר מדי ליברלי באמת, יותר מדי מכיר בעדיפותו של היחיד על פני כל ערך אחר; אין הוא מציע אלא „לאידיאל של חופש לבחור מט־רות, בלי לכוון להקפותן הנצחית — כולל הפלוראליזם של ערכים ה־נובע מכך״.

*

לפנינו ספר שנכתב במקורו אנג־לית־בריטית נאה ופשוטה ביותר. ה־מתרגם עשה כאן עבודה בולטת של חידושי מלים ותרכובות תחביריות מעניינות; ברוב נאמנות למקור, טרח לתרגם את משפטיו הצחים של ברלין כסדרם בלשון המקור, מלה אחר מלה. הדבר הזה מופיע לעתים קרובות מכדי להיחשב לסתם הסח־דעת של מתרגם. עניין בפני עצ־מו הם המונחים החדשים הכרופיים בספר. אמת, יש צורך במלים חד־שות בשפה העברית, ויש צורך להר־גיל אליהן את הקהל. אך ספק אם זו הדרך, ואלו המלים, הראויות לש־מש לכך. יש כאן כמה פנינים של ממש, העשויות לבלום באופן מביש ביותר את שטף הקריאה — גם את השטף של מי שמורגל במסמכים פי־לוסופיים בעברית: כמו „פושע בלי־תי־לכידי״ (ע׳ 12) והאם בא מלשון התלכדות, לכידה, או מלכודת? ה־קשר אינו מבהיר זאת. מהו „בי־נוך״? השד יודע. ומהו „שיכלוך״ (האמנם רציונליזציה?), ומהו „בלי־תי־ידידי״, „מירכזי״ ו„בלתי־ריכוז״ ו„עממיגים״? ו„שיטות מיגבניות״? מתוך אותם שורשים עצמם שהשת־משו בהם שירת לחידושיו אפשר היה ללא קושי להרכיב מלים, או צירופי־מלים, הקיימים בשפה, מוכרים ומו־בנים. מתבקשת כאן שאלה רגישה; לשם מי בעצם נעשה תרגום, וכדי למלא איזה צורך? מכל מקום, לגבי מי שאינו קורא אנגלית, ללא ספק [illegible] ספרו של ברלין [illegible] בההתחי התרגום.

גיבורו העצוב של המינגווי המזדקן

— מאת גדעון תלפז —

ארנסט המינגווי
איים בזרם
רומן, מאנגלית אהרן אמיר, הוצאת עם עובד, ספריה תשל״ב, 416 עמ׳.

„כל סופר בעל כשרון מן הדין שיוכל לכתוב רומן אחד טוב אם הוא אדם ישר, הירהר תומס האדסון. אבל משך כל הזמן ש־היה צריך להכשיר עצמו לכך היה רוגז מתמכם בכישרונו ל־רעה ואיך אפשר לדעת שכישרונו עדיין עמו? ואין צורך לזכור מקצועו, חשב. איך יכול אדם לחשוב שאפשר להזנית ולמאוס את צד המלאכה או להגות לו בוז, כל כמה שיהיה הבוז בעושת, ואחר כך לקוות שיעמוד לשירות ידיך ומתוך בבוא השעה שיידרש לך. אין לו שום תמורה, הירהר תומס האדסון. גם לכשרון אין תמורה ואיכך חייב להחזיק או־תם בבבית־קודש של כנסיה. ה־כשרון הוא בתוכך. הוא נמצא בלבך ובראשך ובכל אבר מאברי גופך. כך גם הצד של המלאכה, הירהר. אין זו סתם מערכת כלים שלמדת לעבוד בהם״ (עמ׳ 96).

כן, המינגווי שייך לתקופה אחרת, עתה שוב אין להטיל ספק בכך. התקופה שבה התמוגגו הבריות מ־„גשר וסטרלי״, מסיפורי סומרסט מוהם, מסרטיו של גרי קופר. לקרוא היום את „איים בזרם״ פירושו ל־חוש תחושה ברורה ביותר של אי־נחות, תחושה של עצבות וצער. דומה הדבר לפגישה שלאחר שנים עם אשה שבעלומיה היתה יפהפיה מסחררת ומשכרת, בבשלותה — לו־קחת לב וחכמה, ובאחריתה — אשה בלה ורפיפה; שרידי היופי אמנם נותרו עדיין והיא משתדלת מאוד לבל תאכזב מעריצים מימים משכ־בר, אלא שהדבר כבר למעלה מכו־חותיה.

לבביו של המינגווי באשר לבע־יית הכשרון, ליתר דיוק — בעיית הכשרון המתבזבז, הפכו לשם דבר. המינגווי היה בעל־כשרון. הוא היה בין הסופרים הבולטים ביותר בזמנו, אף על פי שבאחרית ימיו [illegible] אינטלקטואלים בני הדור הבא, אנ־שי „הביקורת החדשה״. באורח מוזר אירע לו מה שאירע [illegible] „הזקן והים״ [illegible] הנפלאה [illegible] כללו ההמדור היה סרק לכרישים.

עליות וירידות רבות ידע בכתיב־תו, אבל כסופר־אמן הוא היה אדם ישר ואת הרומן האחד הטוב שלו כתב. יתר על כן, הוא כתב אפילו יותר מרומן אחד טוב, מיכסתו של סופר בעל כשרון, כדברי תומס האדסון. ל„איים בזרם״, הרומן מי־זובנו הרואה עתה אור בעברית, יותר מעשר שנים לאחר שהמינגווי שלח יד בנפשו, חיכו מעריציו [illegible] רבות בציפיה, מאז שנודעו להם פרטים ראשונים על היותו בתהליך כתיבה. במאמר שהופיע ב־„לייף״ ב־1950 גילה מלקולם קאולי, המינגוויאולוג נודע, כי הסופר שוקד על כתיבת רומן אוטוביוגרפי על „הים, האוויר והיבשה״. המיס־תורין סביב היצירה נתעצם עם הי־לפוח [illegible] של המינגווי עצמו על אודות התקדמות הכתיבה. כלום הספיק להשלים את היצירה בחייו? התשובה לוטה בערפל. המינגווי שמר את כתב־היד בכספת הבנק ומנע פרסומו בחייו. אין לדעת אם לא היה מסוגל לסיים את הרומן כמתוכ־נן או אם אכן סיימו ומצאה אי־שביעות־רצון מחליש לגנזו. לצרכי ביקורת אין זה מעלה או מוריד. משפט הביקורת יחורץ על פי ה־מוצר הסופי כפי שמגיע לידינו ואפילו הוא מוצר שעיצובו הסופי בא לו בידיים שלא היו ידי המח־בר, כדרך שאירע, להבדיל, לרומן „טירה״.

כוונתו המקורית של המינגווי היתה לכתוב טרילוגיה, שלוש עלילות העוס־קות בחייו של תומס האדסון, אמר־יקאי, צייר של נופים, שכמרבית גיבוריו האחרים של המינגווי אינו אלא אלטר־אגו של המחבר, ובסיפ־וריו הופעים את נסיונותיו של המינגווי בתקופה המתוארת, פלוס דמיון היוצר שהושקע בעיצובם האמנותי. צירופן של הנובילות יח־דיו כדי רומן אחד יש בו הרבה מן הסתירות. אבל, במהלך כתיבתן של נובלות אלו ניתוסף סיפור שתוך כדי כתיבתו נעשה בלתי תלוי לחלוטין בפרשת חייו של הצייר האדסון. ב־1952 פירסם המינגווי סיפור זה תחת השם „הזקן והים״, בעיני רבים גולת הכותרת של יצי־רתו.

בדמותו של גיבור שהוא אמן ניתנה להמינגווי הזדמנות להיאחז בפרקים רבים מהביוגרפיה האוטוב־יוגרפית שלו. הזכרונות מימיו בפאריס, לבהל, שנות ה־20 העליזות שהונצחו ב„וזרח השמש״, הרומן הראשון ש־לו, ובספר־הזכרונות הנפלא „חגיגה ניידת״ (שעדיין לא הופיע בעברית). אלה היו ימים שהמינגווי הצעיר, חסר־האמצעים והשאפתן, התגורר עם אשתו ובנו הפעוט מעל למנסרה, כתב את סיפוריו הראשונים והסתו־פף בחברת סופרים ומשוררים כגון ג׳יימס ג׳ויס, פורד מאדוקס פורד, עזרא פאונד, וציירים כגון פיקאסו, בראק, מירו ופאסקין, להם הוא מח־לק ביצירה מאירות זו צילומים והע־רכות.

בגנלות הסיפורית של המינגווי ב־ביבבני שבה הצגת כאן, אם כי לא

עד כדי סיפוק מלא של צי־הגיחות הישן, הדיאלוגים, ההיאוד וההרהורים המס־[illegible] המגנון הידוע שהשפיע על הרבה סופרים בדורו ומן הד־[illegible] אחריו. חמימות הכתיבה, ה־[illegible] זחיבה לא רק כלפי בני־אדם אף כלפי בעלי־חיים כגון דג[illegible] חתולים. גרך קצת בשכבת חות הגברית, הנוקשה והמח[illegible] הכצפה פריזה זו, ואתה שוקע אגם עצוב של סנטימנטליות כמו ניק אדמס, פרדריק הנר־[illegible] ברגס, רוברט ג׳ורדן, הנרי [illegible] גיבוריו הקודמים של המינגווי תומס האדסון הוא איש טהור ללא מחשבות מלוכלכות. ערכי רידעות, כבוד עצמי, הגינות, ונאמנות אדם לעצמו, ניצבים בראש סולם הערכים.

ארנסט המינגווי

[illegible]

„הוא הקדים לעלות אל ה־[illegible] האניה, כשהוא רואה בה, כך עכשיו, מקלט מן העיר אשר חשש לפגוש אנשים שידברו על מה שאירע. סבור היה שב־[illegible] יוכל להשלים במידת־מה עם צ־[illegible] בלי דעת עדיין כי אי־אפשר להשלים עם צער. אפשר לרפא [illegible] במוות ואפשר להקהותו או להרדי[illegible] בכל מיני דברים. גם הזמן [illegible] עליו שהוא מרפא אותו. אבל הוא מתרפא על־ידי משהו ש[illegible] פחות ממוות, הרי הדעת נותנת [illegible] היה זה צער־אמת״. (עמ׳ [illegible])

תומס האדסון גיבורו הפייק של הרומן העייף של המינגווי מ[illegible] את פני המוות בהשלמה מלאה [illegible] אפילו כמו של רוברט ג׳ורדן, ה[illegible] בור הפתטי של „למי צלצלו פעמונים״, משום שהמוות הוא ס[illegible] היחיד של סיפור, של כל סיפ[illegible] כל סיפור אם אך המשיך אותו — האמין המינגווי — חייב להגיע במוות. מבין הטענות, ורבות [illegible] היו זדוניות מדי, שהוטחו נגד ה[illegible] פר בשבועיו האחרונות, הנואלת יותר היותה שהוא החל לחיות הפנטסיות שלו, החל לחקות גיבוריו יצירי־דמיונו. כאשר [illegible] המינגווי לפרוזדור ביתו שבכאוזא[illegible] קליפורניה, אותו בוקר ביולי 61 וירה בעצמו, אולי לא היה זה סופו של דבר שום דבר יותר מאו הולמה סבבית של דמיון יוצר שב[illegible] כח כי זהו הסוף היחיד, הסב[illegible] ההגיוני, הצפוי, לסיפור חייו [illegible] סופר, סיפור שהוא כרוך אפי־[illegible] יותר מסיפורי־פסו.

שיריה החדשים של עין טור מלכא

— מאת מ. בן־שאול —

קריאות של הלוך ושוב, חזור ... קראתי בספר שיריה החדש של עין טור־מלכא „שירת הבארות", למצוא בו משהו שהוא מעבר למליצה, אמירות, ציורים ואידיאולוגיות. לחפש את ה„מהות" האישי של המשוררת — ועוד ... ניגש עתה לכתוב שורות אלו ... ואינני יודע מה גובר בי: ... רושת הריתוק מהשירים אלה, ... שלו נכתבו במבנה־חיים אחר, ... מים שהיבם מרובים יותר מאשר ... קיימים למיהדרויגל, או שבא המשוררת עמי כל־כך ואומ...: הנה הצליל המיטורי היפה ה כאן, והנה הכתיבה האמיתית, ... המואבת כבאן, והנה הלי־קה הזכה כאן.

לפיכך, אין שורות אלו רצנזיה במבנה המקובל והשגור, ובוודאי ביקורת — אלא התרשמות אי־ת מאוד, הייחודית, עם הספר ...

ראשית לכל ההתרשמות שרובה ... ולה עומדת בתחום שירתו של אור־צבי גרינברג. בסגנון? — איני־... ברהבותן של שורות? — לאו ... באידיאה? — אני יכול ... עתה בפירוש רק את „מבית־לבית־לחמי", שבו שורות אידי־... לוגיות מובהקות כמו אלו:

„מעבר הנהרות היוצאים מעדן
אבותינו בשה ואברהם בא — —
שלושה כותרים לכלים
רגש אשה, אין הלבלוב,
תורת היעודיי.
וכו' וכו'.

... יוכן שהמודגש בתום־השפע־של א.צ.ג. הוא בתחום בחירת ... שיש בהן, לעתים, „צבעי־... : „לפני השלום הסף והנקו ... / יפליבון" או: „אחר ... כל נשם הוי / והיו המים ... כאספקלריית הדרך ... 44, הדגשות שלי), ויותר־על־... מגמות הקרמים, ובאמירתיות ... בנבואית) של הלקר־שיר ה־... לבטא מכות־של־זיוים, היפוש־... חיים, הנום שירים אישיים ה־... בנוף ראשון — אלא השקר־... ים הם.

אחד השירים הטיפוסיים לאמירת־... זו של מהות, והפישת־חיים הוא ... „כביתי" שיר מעניין — אך ... יכול לאהוב אותו, אלא ל־... ענין בו בלבד, בנקודה מרוחקת ... שהדגשתי בתחילה) כאילו לא ... נגע אלא בכלליות כלשהי, בלי־... נגושת בתשים.

„העם הוי משל מודינו
לקומם הדברים,
גיוקבת מבשר משל
לתנועת הדברים,
להן מתפרצים בעיום,

עין טור מלכא
שירת הבארות
הוצאת אגודת „שלמי", תשל"ב, 122 עמ'.

השור האחרון הלשמר יכליש
את העיר־הקריה בנותה
השטותה — —
כבית הדומות: תבנית השריפה
לעולם בכאב.
כי את המוות מבורתו בוחה?
(עמ' 37)

אין אני מבקש לנגוע כלל וכלל במוטיבים של משיחיות, קבלה, תחושת־הגורל או אידיאולוגיה דרך פוליטית — אלה בוודאי קיימים בשירתה של עין טור־מלכא במכר־סה הבגיגלה, ובכן, בוודאי, גדולה השפעתו של א.צ.ג. על שירתה — כי, כאמור, נגיעה זו היא אישית־התרשמותית מירית בלבד, המזיקה ראשונית של „אוריה" ו„סוף", משום כך, באומרי „אמירתיות" — איני פוסל אותה כבעמוד שירי צור־גי, איני טוען כלל שאין זו דרך או שיש בה כדי לציין איכותה של כתיבה כלשהי.

לפיכך, מוצא אני מהכלל לדון, ולו גם לעצמי בלבד, בחטיבה שי־רית לא קטנה בספר זה הכוללת שירים כ„מבשר ירושלים התרשה", „ללחומים — קינה", „יאיר", „שיר החייל הגוהל" או „זמר לחייל" — שירה זו שיש בה ערך כשלעצמה, אינה קרובה לרוחי, ואם יש בה הכרח למשוררת — הנה לגבי היא, עם כל יופיה ויהודה, פלאקאטית, הרומאתית במובן מסויים ונקרולוגית. איני מפקפק בצורך המשוררת לאמ־רה, בדרכה שלה, אך היא מהווה „חוץ" לגבי אותם שירים יפים מאוד, יחודיים מאוד שעליהם רצוני לומר דבר־מה ואותם אוהב באמת:

ואלה שאהבתם באמת בקובץ זה הם שירי האישות של עין טור־מלכא, שירי האהבה שלה, ויותר מכך שירי־השיחה שלה יופיים בכך שהם פשוטים ויפים בכתיבתם, ואת פשטותם ודכותם „מכתיבה" עמקותם. ברובד עמוק זה של כתיבה אני חש את התפילה האישית, את ההודכ־כות, את הסיגוף ואפילו את הכבי־עה.

דווקא באלה „צומחים" כאילו מ־עצמם דימויים שיריים צוים, דיי־מויים צחרניים הקשורים בנופים ראשונים המצויירים בתכליתיות ל־לא קישוטים מיותרים, ללא „ארכי־איזם" ובלשון בהירה ומצויינת.

כל המחזור הזה של שירי אישות (עמ' 29) הוא מצויין. וראשיתו היא מכלול יופי; כך, למשל, פר־תח השיר „לעת השקו רעדו הצמ־חים מתשוקה":

„כתף שמאלי אצל כתף ימינך —
כאוכף בין הרים.
עולים ראשינו כהרים שניים;
אור מול רעהו.
מוזיקנו השנים ורעבו בא;
בסוד הימים,
כפינות המים אצל ההר
מסבבה הצוחק.

לעת השקו רעדו הצמחים
מתשוקה.
מעל רקיע התכלת נטויה
ידיעת רקיע הזהב.
אהבה תחת אהבתי וכו'

וכמשלים, לשיר זה אני מוצא שיר כ„עיצוב אהבה" (עמ' 22) כשיופיו הוא הן בתוכנו והן באורגינליות המי־לולית שלו: „חמת (הי שרוקה) שיניגו נצבת היהה / כעת קבבה אל עצב נבעה".

גם שירי האמהות של עין טור־מלכא, שירי הכלולות ושירי ההוי־מוגות שלה — שהיא בעלת כפל־משמעות, התמזגות של גוף בגוף ו־התמזגות של נפש, רוח, או „מבכי הם מן השירים הנוגעים־ללב ביותר. כאשר שוב ושוב, „צומחים" מהם, כאילו בלי משים, דימויי הנוף הי־טבע, כאילו כל הקוסמוס (הפשוט והאהוב) חוגג אהבה, מיזוג, הבנה. כוהו, למשל, השיר הקטן והצנוע בעמ' 17.

„דופן הלב לאחד
אצל דופן הלב לרעהו —
צ נ ג י ת נגיעתם.
וכטפיחה הקלה של ה מ י ם
בבאר
אצל דפנות הבאר.
רכות בבגע המים אל א ב ן
בהינת התאמה־הגופים הרויקית.
ה ר ו ח מאושה בבגע
ענף־אלי־ענף
אדוות ה ג ל י ם במים־אלי־מים.
עפים הנגו במסע הצפורים
בשדות הרוח על־פני־המים — —"
(הדגשות שלי).

תקצר היריעה מלציין את כל ה־שירים האישיים של ע' טור־מלכא, שירי האישות, האהבה, השיחה, אותם אהבתי. אציין ביניהם רק את „אחר המים", „התוודות", „סהיר", „אחיזה", „שירי ארגוף מזר — ר מאירך: „שיר לבתי בנוגי הקשת", „הבן לאם אחרי האספה" ו„שיח בין נער הייד לבין אימו", שהם במהותם שירי־שיחה.

בוודאי שונה טעמו של קורא מ־טעמו של קורא. מ„שירת הבארות" של עין טור־מלכא אהבתי את הבאר־רות האישיים שלה, התחושתיים, ה־„עוסקים" במגע האישי, בתוהם ה־אהבה, במציאות האהבה, בהפיכתה למוחות עליונה, נוהליה, שהיא הפ־לס מתחושת היעוד הערכים, שגם בו נוגעת המשוררת. אבל הוו כבר ענין אחר להלוטין.

משה דור / שני שירי ים

חורף כנעני

בשנתי הארבעים משרטט
אותיות בענף יבש. על חולות חרף
כנעני. הים מגלגל
שמות משבשים. האריכים תועים
מנסה
להגות בשפתי אויל רטבות. כמה
עמקים
השמים עכשו. בחרף אהבתי. צד
מה
צח וזהב השמש. מה
כבד מתת על מתני. מדיף
יוד ללבנה. עוד ועוד מחלות
אתפר בחול להסתר מפני אהבתי
החריפה. וכבר הרוח
מונה עקבות. שריטות ודי
היבלים. נגרת מלמולי ים
אויל.
וכמו גלגל־צין זהב ואדיש. השמש
במרומיו וכבני.

מפרשים אדומים

בים התיכון מפרשים
אדומים דולקים מכות שמש. לארך
קרחתות כמגדלי חול. תחנות וזי
מתפוררות. מנקיק אל
נקיק סרטנים שקופים למתנה
מתרוצצים. מפלשי
שמש. אלו מפרשים לבנים
מקצות סלעים
מלמדה. אלו שחורים, היה
ברור ומנמר. אלא שאדמים
מבצעים
פתחים. התחנות מתפוררות על
קרחאות וכלות, והסרטנים אחורה
וקדימה ובזגזגים. לא ברורים.
אטומים למתנה בבד
שקופים. ושמש מכה
בבשר התיכון. וים נגר מכל
העברים.

קורא מגיב:
על בורותם של מורי ספרות ועל מחדלן של אוניברסיטאות

אדוני העורך,

ברצוני להתייחס אל מאמרו של ד"ר א.ב. ריבלין — „מחקר מתקדם — ויידע מינימלי" („מעריב", יום ו', 31.3.72), שם מצביע המלומד על הבעיות הגוראה השוררת בציבור המורים לספרות לגבי השאלות ובוק־בות — „מה הם הגורמים למצב אומלל זה? מי הם האשמים בהיווצ־רותו? מה עושים?! איך עושים? מי יעשה?" מציין ד"ר ריבלין כי „אלה הן שאלות שאין היחיד יכול לענות עליהן, ואפילו המעט שיש בידי היחיד לעשות — לא זהו מקור פרי."

ודווקא חשוב היה שבע מה חושב מורה־המורים ביחס לשאלות הנ"ל, וייתכן כי דווקא „זהו מקומו".

ירשה לי המלומד הנכבד להביע דעתי בנושא, שכן, נדמה כי משבר חמור פוקד את המורים להומניסטי־קה, משבר אשר מצא את דרכו מכבר אל הפומבי. ובכן, לדעתי, הסיבה העיקרית לכך שאחוז גבוה מהמורים להומניסטיקה אינם ראויים לשאת בתואר ובתפקיד הזה נעוצה במוסד המתיימר להוציא אל שוק העבודה מורים, כלומר — באוניבר־סיטה. סטודנט, המתעתד להיות מו־רה בבי"ס על־יסודי, אינו מקבל שום בסיס מטריאלי אליו הוא יזדקק לכשיעסוק בהוראה. האוניברסיטה מצפה כי הסטודנט ידע את כל זה עוד מלפני היכנסו אל שעריה. באו־ניברסיטה מלמדים אותו שיטות עבודה (בדרך כלל — מיושנות) וכן חומר בו מתמחים המרצים (בעיקר חומר עליו עשו את הדוקטוראטים שלהם), אך לא חומר לו יזדקק בעבודתו כמורה. ייתכן כי סטודנט ימלא כריסו בפיוטי יוסי בן יוסי, אלעזר הקליר ומשה בן עזרא, יתע־נג על מחזותיו של רמח"ל, מבלי שיזדקק להם בכלל בכל שנות כהו־נתו כמורה. בביה"ס התיכון יאלץ המורה להורות יצירותיהם של עש־רות סופרים, משוררים ומחזאים, אשר אפילו את שמם לא זכה לש־מוע באוניברסיטה. מניין ידע המו־רה הצעיר ללמד את היצירות הללו? האם עפ"י השיטה האקדמית הממליצה על מחקר חוזר המשתרע על מאות עמודים ביחס לכל שיר או לכל פסוק מן המקורות? האם בשיטה זו הוא יצליח להתגבר על כחמש מאות פרקי תנ"ך שבתכנית הלימודים בתיכון או על מאות יצי־רות מהספרות העברית הכללית? או שמא זו השיטה ליעוד מערכי שיעור על עשרות ספרי הסטוריה עבי הכרס שמורה על־יסודי חייב ללמד? התשובה המתחסדת של ה־מרצים היא כי מי שאוהב את המקצוע, חייב להכיר את „המטריאל" לפני היכנסו לאוניברסיטה. אתמהה! מתי? מתי יכול הצעיר ללמוד חו־מר זה? בצבא? בבית־הספר התיכון המעמיס עבודות גמלים על המתבג־רים המסכנים עד כי לא נותר בי־דם פנאי לקרוא ספר להנאתם? מדוע אין מציעים לרופא לדעת לרפא לפני היכנסו לאוניברסיטה? מדוע סורחים ללמוד את שמות ה־שרירים והעורקים והגידים? מדוע סורחים ללמדו כיצד מאבחנים מח־לות ובאילו תרופות לרפאן? הרי יכלו לומר גם לו: „היות שאתה אוהב רפואה, אתה חייב לדעת „הב־לימי" אלה מעצמך". אנו נלמד רק שיטות מחקר" וחוסר אחריות כזה מצד מוסדות האוניברסיטה לא נמ־צא, לא ברפואה, לא במשפטים ולא בהנדסה. חלום כזה נמצא רק בלי־מודי ההומניסטיקה. הבילוי באוני־ברסיטה, בשביל המתעתדים להיות מורים לספרות, תנ"ך היסטוריה וכ־דומה, הוא לא רק בלתי מועיל, הוא אף מזיק. אם קורה שיוצא ממוסד כזה מורה מוצלח, הרי זה למרות שלמד באוניברסיטה. עובדה היא כי מורה המסוגל להכין תלמי־דים לקראת בחינות הבגרות הוא „מוצב" יקר מציאות. וכי כיצד ידעו להכין? מי הכינם לקראת משימה זו? המחלקה הפידגוגית באוניברסי־טה? זהו רק טלאי מבהיק התפור על מערומים. שם עובר הסטודנט, חסר המידע המטריאלי המינימלי, „שיפוץ" פורמלי. השיפוץ המוצלח ביותר חייב להעשות על בגד קיים. אך „בגד" כזה איננו במציאות. ה־סטודנט הוא „ערום". בוגר האוני־ברסיטה הוא בור!

מי אשם? ובכן, בוודאי לא מורה התיכון, הלה יוצא בלא כלום מה־אוניברסיטה ומשתדל לשקם את עצמו, תוך כדי עבודה, ככל יכולתו. גם המרצה האקדמאי איננו אשם. זה מרצה את מה שהוא יודע. הוא בהחלט איננו יודע (מניין ידע?) את אשר המורה העל־יסודי לעתיד זקוק לו. האשמים הם שלטונות ה־אוניברסיטאות המתיימרים להוציא מבין כתליהם מורים. הם מוליכים, הן את הסטודנטים והן את ציבור ההורים, שולל. אסור להם להעניק תעודת הוראה מכיוון שהם אינם מכינים את הסטודנטים לקראת משימת ההוראה. מוטב היה כי יצ־הירו על כשלונם קבל־עם על־מנת שאנשי מעשה במשרד החינוך יוכלו לכונן בעתיד הנראה לעין מכונים אוניברסיטאיים, שמטרתם לא להקים דורות של חוקרים, אלא דורות של מורים.

גרינה משה

תשוקות אפלות בדרך לגן־עדן

(סוף מעמוד 34)

היא משיבה אהבה לחזיקו רוצה הוא להמצא תמיד בקרבתה, ללכת אחר־יה; נערה שגיה חושקת באותו ז'אק המופיע כאחד הקדושים, וכיוון שהוא משיב את פניה ריקם נוהגת היא ברוב דעמה בפריצות ומעניקה את הדריה לאחרים; אלכסיס מליסן, הבוגר שבנערים, אשר ירש את עושרו ואת תוארו הרם של רוזן סארטר ובלוא, לא זו בלבד שהשי־לים עם העובדה כי אותו רוזן אשר גידל אותו כאב הוא הוא האיש אשר רצח באחת התקפות הצלבני־יות של האבירים על קונסטאנטינו־פול את הוריו האמיתיים, אלא אף נענה לנטיותיו הפרברסיות ומספק את תאוותיו במשכב־זכור; ולבסוף, ז'אק עצמו מגלה לבדיר המורה כי קול האלוהים כביכול אשר שמע ואשר הורה אותו להודיע כי רק ילדי הנוערים ישחררו את „הקריה הנאבנה ירושלים, הנתונה בכף ה־הונר העכומי", לא היה אלא קולו של הרוזן כי הוא אשר הגה את הרעיון והעבירו לז'אק הרועה. יוצא איפוא כי כל ענין מסע־הצלב של הילדים לידתו בכחו ובהזיותיו של איש, אשר דבקה בו השחיתות גם כשביקש לצקות את הטוב בעיני אדם האלוקים, שרצתו חומס בדם קי־דוש בסותה של מעשי־אבירים. ואילו מסע־הצלב עצמו נהפך ל־מסע של תמימים הוסאים אל אבדו־נם; כשהמורה הזקן, שעמד על ה־אמת מתוך כל אשר שמע, מבקש לעצור „מסע זה של טירוף־דעת ר־תום, טירוף־דעת ותאוות, תאוות ר־כובים" — הוא נדרס תחת רגלי הילדים השוטפים כנהר עכור. קדי־מה.

ברור, ש„העבר הקאתולי" של אנדז'ייבסקי סייע בידו לתפוש אס־פקטים נוצריים־מיסטיים של הנושא וגם לבטא אותם בדרך משלה. כל הסיפור כולו נמסר במשפט אחד ארוך המשתרע על פני 100 עמודים ומעלה, והפסיק הוא סימן־הפיסוק היחיד בו! רק בסיום מופיע משפט נוסף, בעל שלוש מלים בלבד. לתוך המשפט הארוך נכבסים דבריהם ו־הגיגיהם של אנשים שונים, מצטל־בים סיפוריהם האישיים של הגיבו־רים — ועל הקורא להבדיל מתי מסתיים האחד ומתי מתחיל האחר, מהו סיפור קונקרטי ומהו חלום ו־הזיה. כדי לשוות צביון לירי לדב־רים ולהטעימם יש המוקים חוזרים פעמים רבות, כפזמון־חוזר בשיר.

סכביקת־כתיבה זו, פרוזה זו בע־לת קצב פנימי ולשונה, שהוא של העיגיות ועתיקות משוך עליה, העמי־דו בעיות לא־קלות בפני המתרגם עוזיאל אוכמני — והוא פתרן על הצד הטוב. הוא כמו הרכיב כאן שפת־תרגום מיוחדת, עברית עמוסה מעט, אך תואמת את רוח הדברים וכוונת המחבר.

הכל בקורת גג אחת
שלושת שערי שמחה

„אולמי לחיים"
שיפר את מראהו וצורתו ללא הכר. לרשותכם אולמות מפוארים ומהודרים — המילה האחרונה בשטח אולמות החתונה בארץ. מזוג אויר מלא. שער כניסה חדש ומפואר. כשר למהדרין.
„אולמי לחיים"
ת"א, רח' המסגר 48. טל: 32622

„היכל הכלות"
לראשונה בישראל!
הסידי דאגות מעצמך
ב„היכל הכלות" תהיי כלה מושלמת
לרשותך השרותים הבאים:
★ שמלות כלה לפי האופנה האחרונה
★ תסרוקות חגיגיות מרשימות בעיצובן
★ טיפול קוסמטי, מניקור, פדיקור, אמבטיות נעורים
★ זרי כלה
★ שטיחי אומנות לבחירה
★ מכונית מפוארת לרשות הזוג הצעיר
היכל הכלות עומד לרשות כל כלה
היכל הכלות
רח' המסגר 48 ת"א טל. 31948
הפתיחה בל"ג בעומר יום ב' 1.5.72

„אולמי כלנית"
האולמות החדשים אשר פתחו את עונת האביב לחתונות ושמחות.
מטבח מעולה, שרות מיוחד.
כל אורח יכול לקבל את כל מה שלבו חפץ.
מזוג אויר מלא
כשר למהדרין
„אולמי כלנית"
ת"א, רח' המסגר 42. טל: 34157

בהנהלתו הדינאמית של מר אורי חיאוי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

*תערוכות*תערוכות*תערוכות*תערוכות*תערוכות*

סיוטים וחרדות בציורי ציירת־אורחת מפאריס

— מאת רחל אנגל —

התערוכה החדשה שנפתחה עכשיו בביתן הלנה רובינשטיין (במוזיאון תל־אביב מבצעיים לאחרונה בפעילות עצומה) היא תערוכת־היחיד של ציירת אורחת מפאריס, הגברת ססיל מילשטיין.

הגב' מילשטיין נולדה בפאריס לפני שלושים וחמש שנה (אביה פולני, אמה צרפתיה), למדה שם ציור בבית הספר לאמנויות דקורטיביות, ועבדה בסדנתו של הצייר מרסל גרומר. את ציורי הקולז' הגדולים־הבימתיים שלה (שמהם, ודוגמתם מד־ בגים עכשיו אצלנו) הציגה לראשונה בתערוכת־יחיד לפני שנתיים בגלריה הפאריסית של דניאל ז'רוה.

ממבט ראשון נראות התמונות ב־ צבעיהן הסמיכים, המרוכזים כל כך, והטקסטורה המודגשת, המזכירות — כספסיהם, או בפות ארוגות ומרוק־ מות. ומה שעשוי להיראות בהן, ממבט ראשון, כבוהל ושופע אופטי־ מיות, וכמפס־דיקורטיבי, מתגלה ל־ אחר עיון כסובל, כואב ומוכה היכ־ את.

התמונה מס' 46, למשל, (ולא ברור, מדוע היא נקראת „איזה מקצוע!") צבעי האדום והירוק ה־ חיים, האינטנסיביים, העליזים־כבי־ כול שלה חושפים עד מהרה את מישקעם המריר: הירוק, הוא, מסת־ בר, בעל אופי רעיל, מבעית, והוא כאן צבע עורו של נחש ארסי, או של לטאה; האדום הוא כמו אדום־ דם של חום מוגבר בגוף החולה, והסגול, לבסוף, סגול מכחיל זה של רקע התמונה, טעמו כטעם הדיו.

הרבה יצורים מחרים שורצים ב־ תמונות, מיני חיות מיתיות שקצתן אדם וקצתן מכושף למשהו בלתי־ מוגדר, מפחיד ומעורר חלחלה.

התמונה מס' 35 (והפעם השם „ריאליסטי" כמעט: „צב מפותל") היא תבניתו של צב ענקי; הוא שו־ כב על גבו, המיסכן, גופו הרכרוכי חשוף לעין השמים, פגיע; צב קטן, ב„פחה" זומה, חסרת־ישע, מונח על בטנו של הגדול, ועוד מכביד על הסיכוי שיחלץ ממצבו הביש.

„משפחה אדוקה מאוד" הוא שמה של תמונה אחרת — כולה סיוטים בצבעים מהרגנים.

על פני רקע לבן, מוגבל, מביטות בך עיניים בוהות בכתום, מבעד ל־ אשנבים הקרועים מתוך החשכה; התמונה כולה נראית כמו שסית. „מחדלי הבטן שלך" שמה.

שני חרקים התחפשו לאנשים (או להיפך), והם רוקדים ריקוד מטורף, סהרורי לפני מסך של חוטים ירו־ קים; מאחוריהם כעין קוליסה של אדמה שחורה ושמיים כהים, ירוקים־ סגולים; כדור הסהר הירקרק־השקו־ף תלוי מעליהם. והתמונה מכונה „ירוק האדמה".

„נוקשות בסוריאמי" כונתה תמונה שבה חרק גדול מאד ושמן.

המונותיה של ססיל מילשטיין אינן בעצם ציורים רגילים. הצורות שבהן, הדמויות שבהן, אינן בעצם מעוצבות בידי האמנית. הן כמו נתהוו איכשהו מאליהן, צמחו מתוך הטכסטורות; טכסטורות הקולאזים הנראות כאילו נעשו בעזרת חוטים ותפיסות אריג, אף על פי שחומרי הגלם שלהן אינם אלא גזרי ז'ורנא־ לים, הבלומים, צבעי אקריליק ודבק.

תערוכת הכטקופף במוזיאון בת־ים

צבעים עזים ותמונות קטנות מוצגות בתערוכתו של הצייר חיים ה. הכ־ טקופף בשני אולמותיו הקטנים של הבניין הקטן שהוא המוזיאון העי־ רוני של בת־ים.

אלה הן תמונות מעולם הפנטסט, קרובות לסוריאליזם. יש פה רשם משהו שנעשה בהשראת שאגאל; בתמונה „מתנה התרנגול", למשל; לא רק בתרנגול עצמו, אדום הכר־ בולת, אלא גם ב„בתי" ויטבסק" ה־ קטנים, אדומי־הגג, ובעיקר בדמות האשה שפניה מזכירות את פניהן של הכלות והאהובות בציורי שאגאל.

ציור אחד, קטן, „נוף" שכה, הוא ציור של גבעה שבראשה ארמון אגדי, בדוק צבים, ושבילים כוזרים מקיפים את הגבעה.

דיוקנו של ילד צייר באחת ה־ תמונות, ילד בעל עיניים יהודיות רכות ועוגות; חוד הכבשה שלראשו של הילד מתחבר עם ראש גבעה אחת, מאחוריה נראים בתים קטנים; הגגות האדומים הכפופים דומים בעצם לגגות בתי העיירה היהודית המזרח־אירופית ה„מאגאליות"; אך כיון שהציור נקרא „צפיה לפת־ רון", ייתכן שהצייר התכוון לבתים הקטנים, הנקיים של הכפר המוש־ בה בארץ — השפה המתחזקת גם על ידי ציורי הברושים הקטנים ה־ מוריקים הזקופים בין הבתים.

נופים עתיקים בטכניקה עתיקה

רפי קייזר, צייר ישראלי השוהה לאחרונה בפאריס, מציג עכשיו ב־ גלריה גורדון מבחר של ציוריו ה־ אחרונים. גם הטכניקה שלו, גם הא־ וירה בתמונותיו, גם ההשראה מז־ כירים את ציוריו של [illegible].

רפי קייזר מצייר בצבעי טמפרה (מעורבים בביצה, לפי מסורת ה־ טכניקה האיטלקית הטרום־רינאסנ־ סית) על לוח עץ — ציור שהוא קורא לו „ציר עוקצה" (וכאן לא רק הטכניקה, גם הנוף והלך־הרוח מזכירים נופי איטליה עתיקים) — והציור אכן מתאר עיר מוקפת מים, מוצפת מים בחלקה. אתה זוכר, ל־ משל את ונציה. אבל רפי אומר שהוא מהכוון לעיר השוקעת גם במובן המושאל. שקיעה של הרבות, של מוסר. אולי. הציור אינו מראה זאת להיפך. העיר האהה נראית נחמדה ושלווה ומפוחחת ומטופחת. אולי אף קצה יותר מדי.

ציור אחר הוא „מיפרץ" ובו אתה מוצא בין גרוטאות למיניהן גם משהו הדומה ללוחות שהכסם מטוב־ צים (בק!). בתמונה המכונה „מלך מודח" צייר בטמפרה על נייר בתים דמיוניים, פסלים עתיקים מנותצים.

רפי אומר שיש שלוש קבוצות, שלושה חלקים בציורים הללו. ה־ קבוצה האחת היא של ציור קרבות האבירים (שיריוניהם מגלמים או־ תם); הקבוצה השניה היא של גלי עד, אנדרטות; בקבוצה השלישית — ציורי הפסלים הכנותצים, תוצ־ את הקרב.

ססיל מילשטיין — ירוק האדמה

אליהו אברהמי מציג בגלריה „אנגל" בבירה

— מאת נעמי בנצור —

תערוכתו של אליהו אברהמי בגלריה „אנגל" בירושלים משקפת היטב שתי קובות הקשורות בהשכלתו האמנותית: לימודיו בפאריס, והתרכזותו בגראפיקה, שיצרה השלכה כדרה על התוכן והאיכות הגרפית של יצירותיו.

האמן, יליד פרס, 1941, למד בארץ במכון לאמנות פלאסטית בבת־ים ובבית הספר הגבוה לציור בתל־אביב. בשנות שהותו בפאריס, עבד בסדנאות שונות והשתלם באמנות התחריט והליתוגראפיה, השתתף בתערוכות קבוצתיות ואף זכה במספר פרסים.

תערוכתו הנוכחית כוללת, מלבד מספר רישומים, שתי סדרות: „אנשים וגלימות" והשניה, „אנשים וכס־ אות". הסידרה הראשונה כוללת עשרה פאסטלים שבהם הוא מציג ציור אישי, מופנם מאד. המשותף לכל התמונות בסידרה, מלבד הצד הטכני, הוא מספר מוטיבים חוזרים ונשנים. במרכז היצירות הללו עומד אלמנט צבעוני, צבור קוי צבע בפותלים־מקבילים, הנראים כשכבות קרקע. המוטיב הזה, צבעיו חוזרים על פי מתכונת קבועה, בולטים בקו המופשט שלהם על פני הרקע המדוייק, המחביר, העשוי על פי חישוב מתימטי כמעט. מערכת זו של קוים צבעוניים אמורה לייצג את ה„גלימות" שיש להן חיות משלהן. הן רוחשות כמו חרקים גדולים והפסים הצבעוניים מעניקים להן יסוד של תנועה. אותה תנועה עצבנית בולטת על פני הרקע הסטאטי, העשוי היטב. אפשר הגישה הגראפית הבסיסית של האמן בולטת בו.

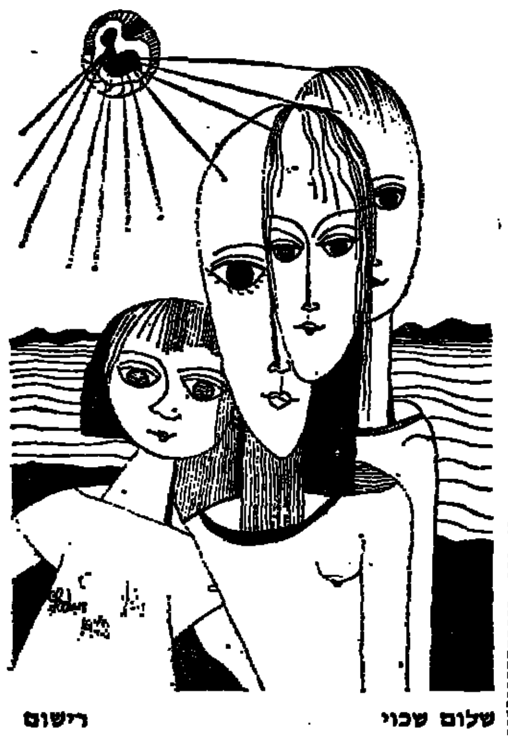
שלום שכוי — רישום

אותן „גלימות" מסתירות בדרך כלל את האדם העוטה אותן. דומה שהן משתלטות עליו, חונקות אותו, מסתירות בהתכוון את זהותו. האדם, שהוא חסר אישיות מוגדרת, נבלע לחלוטין על־ידי הכסוי החיצוני שלו.

לעתים הכוונה הפלאסטית של מערכת הקוים המסו־ תלים מתעצמת, ואז הם מצטרפים לדמות של ממש (כדוגמת מס' 9) שהיא מפלצתית, מאיימת, ודומה שיש בכך משום „פתרון" לחידת הגלימות וכל אשר בהתהר, למעשה, מתוכן.

הסידרה השניה, היא כמדומה התהליך שבאמצעותו נהפך אדם בעל זהות משלו, לגוש בלתי־מזוהה. באקורד (מס' 5) הפותח סידרה זו, מופיעות דמויות סמנטיות, כפריות כבראה, מצויירות בסגנון ראליסטי במעט. בהמשך התהליך חל שנוי בדמויות עצמן, המאבדות בהדרגה את סימני ההיכר האישיים שלהן, והולך ומתעמק הריחוק, הניכור ביניהן. בסופו של „התהליך" הדמויות נהפכות לנוטאות בלבד, מכונסות בתוך עצמן, יושבות בתוך כורסאות בבדידות ונהפכות לחלק מהן.

בניגוד לתמונות מן הסידרה הראשונה, כאן הרקע צבעוני, מכיל פרטים רבים, בעל חיות משלו; והוא חלק אורגאני מן העלילה.

רישומים מספר בשחור־לבן הם נעדרי חיוניות, וחסרים את הכתה המאפיין את היצירות האחרות. הם אינם משתלבים מבחינה תבנית בתערוכה, ונוכחותם אך פוגמת באיכות המיוחדת של תערוכה זו.

שלום שכוי בבית העם בירושלים

התערוכה ציורי השמן והרישומים של שלום שכוי בבית העם בירושלים (אכסניה נאה שאינה מנוצלת דייה), היא התערוכה היחיד הישראלית שלו.

שכוי (שלום קוקוסק) נולד בפולין ב־1929. הניצול היחיד ממשפחתו בשואה, עלה לארץ במסגרת עליה ב', השתתף במלחמת השחרור והיה בין אנשי השיירה האחרונה מגוש עציון. עם תום הקרבות חזר לפעילותו האמנותית. את השכלתו הפורמלית באמנות רכש אצל הצייר סטפן אלכסנדר. היום הוא תושב נס־ציונה.

שכוי הוא אמן שהבנתו האמנותית שלו אינה מוטלת בספק וכל יצירותיו ספוגות אותה. חלקה הגדול של תערוכתו כלל שורת רישומים שהנקיון הצורני הוא תכונתם הבולטת. הרישומים מורכבים כסדרות של קוים מקבילים ומבוססים על המתח שבין כשטחים ריקים ומלאים. בדרך כלל מופיעות ברישומים דמויות „באקר־ גיות" מארכות, בעלות ארשת עדינה ועינים גדולות ועצובות. הדמויות הללו, המצויירות כולן באותה שיטה, מקנות אופי פיוטי לרישומים. לרוב הן מכונסות זו בתוך זו, כאילו כולן באותה שיטה, מקנות אופי פיוטי לרישו־ מים. לרוב הן מכונסות זו בתוך זו, כאילו שורות בפזור חקוקות להגנה. בדרך כלל הן מופיעות בקבוצות, אם וילדיה, נער ונערה, משפחה, וכו'.

האמן מנסה לשלב את הקלסתרים הללו ברקע שלהם, תוך שהוא מגלה שליטה בקו ותוש פלאסטי בולט. נסיונות מוצלחים כאלה הם מס' 5 — דמות אשה בגלים, או מס' 25, שתי דמויות מתבוננות ברקע של נוף בנוי — אחד הרישומים המוצלחים בתערוכה.

אלמנט סוריאליסטי מתגנב לעתים ליצירות, מתבטא בשנוי פרופורציות מכוון, באלמנטים דמיוניים, כדוגמת שמש מפותלת השולחת קרניה אל הדמויות שמתחתיה (מס' 11). הרעיונות שהוא מנסה לבטא בדרך זו אינם מגובשים בדרך כלל, הרושם הוא, שאין הוא מצליח להביא אותם עד גמירא. לעומת זאת, כאשר הרישומים כנים, נעדרי יומרות, מודגש אפיים הפיוטי, ובזה כוחם.

אותה קלילות פלאסטית וקליטה במדיום שגילה האמן ברישומיו, נעלמת כשהוא עובר לצבעי שמן. לרוב אלו ציורים כבדים; סולם הצבעים שלהם דל למדי; הם סובלים ממיחבר בלתי־מאוזן בשל משטחי צבע גדולים מדי. יצירות כגון מס' 6, 15, 7, הן חסרות תנועה פנימית, למרות שהוא מנסה לשקע גם בהן אלמנטים שנוצלו בהצלחה ברישומים.

במספר ציורי שמן הוא מצליח להפשיר את האוירה הקפואה על־ידי שילוב אותן דמויות שהוא מיטיב לצייר (כדוגמת מס' 14, 18). רק כרקע לדמויות הללו יש הצדקה לנוף סטאטי, שאין לו קיום בכוח עצמו.

על אנשים וספרים

מבקרים מכל הארצות התאחדו

האגודה הבינלאומית של מבקרים ספרותיים, שערכה את ועידתה השנית בעיר הצרפתית רנס, החליטה לדרוש מהשלטונות המוסמכים להקצות מקום של כבוד לבקורת ספרותית כקצרצית הן ברדיו והן בטלוויזיה. מסתבר, מתוך מה שנמסר בועידה, כי עורכי השידורים מבקשים לצמצם את הביקורת ל„אינפורמציה" בלבד, או, כפי שהגדירה זאת הנציגה מאיטליה, „לספור־מעשה נחמד". הועידה קובלת שהבקורת הספרותית ברדיו ובטלוויזיה חייבת להעמיד את המאזן על הערכים שביצירה הספרותית ולהרחיב את דעתו.

הרעיון לארגן את המבקרים הספרותיים נולד במיפגש שנערך בפאריס לפני עשר שנים, כשנציגי שתים־עשרה ארצות נענו להזמנת האגוד הצרפתי של מבקרים לערוך שיחה מקצועית על עבודתם. שיחה דומה נערכה בווינה בשנת 1966; ו־3 שנים לאחר מכן נוסד האיגוד הבינלאומי בועידה בעיר פארמה שבאיטליה. כאן נערכו מיפגשי מבקרים בברצלונה ובניצה. בפארמה חתמו על מגילת היסוד עשרים ושתים מדינות. וברנס נצטרפה לאיגוד המדינה השלישית, הלא היא גרמניה המזרחית.

הנציג האמריקני, ג'ון בראון, אמר בועידה כי דורנו הוא „דור הבקורת", וכי בארצות־הברית הולך וגדל המקום המוקצה לביקורת ספרותית הן בכתב והן בעל־פה. אולם המבקר הצרפתי, אנרי בתניה, היה פסימי יותר. לדבריו הטלוויזיה אינה משפיעה על הגדלת התפוצה של ספרים אלא בשלושה אחוזים, ואילו הרדיו — באחוז אחד בלבד.

על סופרים ושליטים

„הקשר" לג'ון הרסי רחוק מ„הירושימה" ומ„מלחמת העולם השניה בכלל. הנושא שאליו נבדק הרסי הפעם הוא קיסרה המטורף של רומא, נירון. נירון היה רודן אכזר וחולני — ובעל יומרות ספרותיות. כאשר נותנים השופטים הספרותיים ברומא את זר הדפנה למשורר לוקנוס מגלה נירון את השופטים לאיים רחוקים.

לוקנוס מתכנן נקמה. אכן, סנקה החכם הכריז ש„אין סופרים צריכים להתקרב למקורות הכח" (או, אם לתרגם את הדברים ללשון של ימינו, אינטלקטואלים אינם צריכים לעסוק

ג'ון הרסי

בפוליטיקה). אך אותו סנקה מקווה שאם ייהרג נירון, יירש הוא, סנקה, את מקומו כקיסר.

הובהו של הסופר היא — לכתוב. העובדה שסופרים מיטיבים לכתוב נגד הרודנות, אינה נותנת להם כח ללחום ברודנות הלכה למעשה. זהו מוסר־ההשכל של הרסי. ומתלווה לרעיון זה עוד אחד: שמדינאים אינם צריכים לכתוב. הלעג נשמע כשנירון המטורף מכריז, לפני מותו מידי חיילים מתמרדים: „איזה אמן גדול מאבד העולם במותי!"

האמת על הנרי מילר

האם להאמין להנרי מילר? — האם הוא רק „קונובה מברוקלין", כפי שכינהו המשורר קארל שפירא? מילר, אומר שפירא, „מעולם לא הגזים או התנשא לשוא — אלא אם הדבר היה רצוי לו".

דבריו של קארל שפירא מצוטטים בספר „הנרי מילר — שלושים שנות ביקורת", שערך פרופ' אדוארד מיטשל מאוניברסיטת אוהייהו (הוצאת האוניברסיטה של ניו־יורק). ארבעה־עשר המבקרים שדבריהם מובאים בספר מעריכים את מילר כסופר, אך לא כולם נהנים מעולם הזוהמה המתואר בספריו. מבקר אחד, אלן פרידמן, שכלום אינו מאמין למילר. הראיה: מילר הכריז ברבים שאין הוא נוהג לשנות אף מלה אחת מכתב־היד שלו — „איני מצויין לשפר את הסגנון" אולם האמת היא שכתב־היד המקורי של „חוג הסרטן" היה ארוך פי שלושה מן הנוסח שפורסם, וכי מילר כתב את הספר מחדש שלוש פעמים.

אי־לכך, אין פרידמן נוטה להאמין לסיפורי העגבניות של מילר. והוא מוצא ראיה בחלופי הדברים שבין המבקר אדמונד וילסון לבין הנרי מילר. וילסון שיבח את תיאור „האמריקני" ההולם, המעמיד פנים, המתענג בפאריס מהלומות באספמיה". על כך ענה מילר בכעס: „אני כותב רק על עצמי, איני מתאר גיבורים מדומים".

מאמרי הביקורת המכונסים בספר כהחלוקים לשלושה ראשים, המשקפים את השינוי שחל ביחס למילר במשך הזמן; בשנות הארבעים הגדירו ג'ורג' אורוול כ„סופר בעל הדמיון היחיד

הנרי מילר

בשפה האנגלית שקם בשנים האחרונות". בשנות החמישים, לעומת זאת, הנמיך מבקר אחר את קומתו של מילר וכינהו „דמות בלתי חשובה". ואילו בשנות השישים אמר המבקר דויד ליטלג'ון ש„עולמו של מילר זהו" וכי אין בו „הומור למחשבה"; אבל לדמותו של הנרי מילר עצמו היא „יחידה במינה ולא יהיה עוד איש כמוהו".

אילו ידעתי...

כמה פשוט וזול להתקין מערכת קשר

„ג'ונסון" הייתי עושה זאת מזמן!

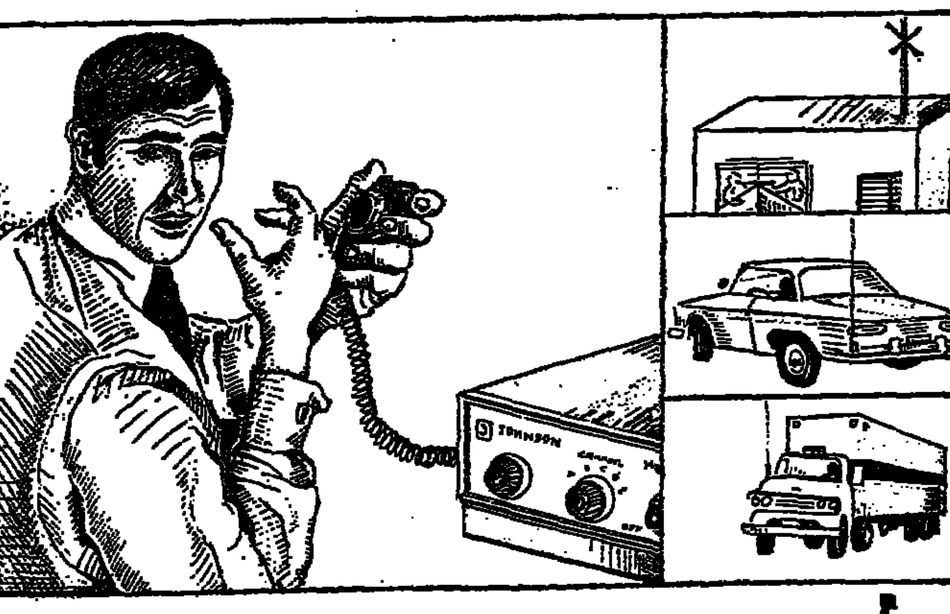

לדוגמא:

מחירה של מרכזת נייחת + 2 תחנות ניידות הוא כ־3500 ל"י בהתאם למיקום ולצרכים. המחיר כולל: בדיקת איכות קליטה ללא התחייבות, טפול בקבלת רשיון מהדאר והתקנת המכשירים והאנטנות! זאת, יכולה להציע לך רק JOHNSON החברה האמריקאית עתירת המוניטין אשר החדירה את מוצריה בכל פינות העולם. למערכות ג'ונסון אחריות מלאה ושרות לכל החיים.

חשוב! כמה זמן וכסף אתה חוסך כאשר יש לך קשר אלחוטי!

פרטים והזמנות:

JOHNSON — הזי ישראל תעשיות אלקטרוניות

רחובות, רחוב עזרא 54, טל' 945392, 954775

יצחקי־סביון

ברכבל אל הנקרות
בראש הנקרה
פתוח יום יום משעה 8.00 עד שעה 18.00

SHAMPOO Vipp

בלב מנהטן ניו־יורק
להשכיר דירה יפה 2 חדרים מרוהטת + טלפון, ליחיד או לזוג, בחודשים יולי—אוגוסט, 250 $ לחודש כולל הכל.
להתקשר: ת"א — 242050 מ־16.00—18.00; ניו־יורק טלפון 8517־362 (212) נחשון.

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 226017
שיטה עיוורת.
פיקוח ממשלתי.

SHAMPOO Vipp

זה עתה הופיע הספר

חתונה בצידון

...אגדות שהיו.

מאת

אהרון אבן־חן

[ג. שדוני]

סיפורי חייהם ומעלליהם של אבות ההתיישבות — חלוצים ולוחמים, בני הארץ ומושבותיה...

שימות שהן היסטוריה רוטטת, צבעונית ומרתקת של ארץ ישראל.

הופיע בהוצאת „מסדה"
להשיגו בכל בתי־מסחר הספרים

עקד — עומדים להופיע

- שירי שלמה טנאי — אוסף;
- איל מגד — „פארק עדן" — שירים;
- שלמה וינר — „רק לשעות ספורות" שירים;
- אני — „גני ושניני" — שירים;
- פרופ' דב סדן — „בלשון מדבר בעדו";
- אילש קוזר — „מצור יריחו" — רומן.

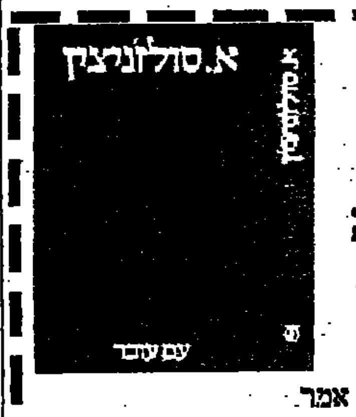

זה עתה הופיע

של רומן זה אמר
אלכסנדר סולז'ניצין
„זהו מפעל חיי החשוב ביותר"

מתוך העתונות:

...הרומן ימנה עם היצירות הקלאסיות של ספרות הרוסית כ„מלחמה ושלום" לטולסטוי „שדים" לדוסטויבסקי... (הארץ 4.4.72)

אוגוסט 1914 — מזמין השוואה ל„מלחמה ושלום" טולסטוי כרומן מלחמה בלבד הוא נפלא, מבחינה נגונית זהו סולז'ניצין במיטב כוחו — ולמעלה מזה... סכנות סיפורית משולבת בדיוק לקוני חד־כיהלום זוהי. (אינטרנשיונל הראלד טריביון 19—20.6.71)

...סופרים כבלזק וטולסטוי אינם קמים בכל שנה, לא ספק יכול סולז'ניצין להחשב כשוה להם. זהו משימת־ענק משימה ראויה לכוח יוצר שלו ומלחמת המוסרית. („לה מונד" 2.7.71)

52 עמודים ✶ מחיר — 20.— ל"י

במשך חודש ימים עד 15 במאי
מחיר מוזל
16.— ל"י

ניתן להשיג בכל בתי המסחר לספרים
בהוצאת עם עובד, רח' מאז"ה 22, ת"א.

משרד התחבורה
מינהלת נמל התעופה לוד

מידע על
זמני נחיתה של מטוסים בנ.ת.ל.

ניתן לקבל מידע על זמני נחיתה של מטוסים המוקדים את נ.ת.ל. באותו יום ע"י חיוג מס' הטל. 61 46 56.

זמנים ניתנים לטווח של 6 שעות כאשר זמנים מדויקים ניתנים כשעה לפני הנחיתה.

בשלב זה המידע ימסר בשפה העברית בלבד.

הופיע
„לראות שחור באהבה"
ספר שירים חדש
מאת
יהודה שביט
עקד

מכירת מגרש

הננו מבקשים הצעות בענין מכירת מגרש
ברח' ברנר, רחובות
חלקה מס' 508 גוש 3701, בגודל 745 ממ"ר.

הצעות תוגשנה לחברת נכסי הצבור שע"י מועצת פועלי רחובות ת.ד. 1008 רחובות.

השבוע במוזיאון תל־אביב:

הבנין החדש
שדרות שאול המלך (טל. 257361)

✶ תערוכה חדשה:
פיקאסו 200 יצירות גראפיות במסגרת חגיגות יום הולדתו ה־90 של האמן, ולציון מלאת שנה לחנוכת בניינו החדש של המוזיאון.

תערוכות אחרות:
- ✶ 50 ציירים מפאריס (אולם זקס)
- ✶ ארנסט נאיזבסטני — תחריטים (אולם הגראפיקה)
- ✶ ציור ופיסול ישראלי (אולם האפס)
- ✶ אמנות קינטית
- ✶ אוסף בינלאומי (אולם יגלום)

✶ **הדרכות:** באנגלית, כל יום (פרט לשבת) ב־11.30 לפנה"צ. הדרכה מיוחדת בתערוכת 50 ציירים מפאריס: יום א' 23.4.72 בשעה 17.30. הפגישה באולם הכניסה.

✶ **ספריה:** הספריה לאמנות ע"ש הלנה רובינשטיין (הבנין החדש) פתוחה בימים א'—ה' — 10—13, 16—19; ביום ו' 10—13.

ביתן הלנה רובינשטיין
רח' תרס"ט 6 (טל. 287196)

✶ תערוכה חדשה:
סטיל מילשטיין — ציור וקולאז'

אירועים
(אולם מלי קאופמן, 8.30 בערב)

סרטים:
24.4.72 — יום ב' — אנטולוגיה של הסרט האיטלקי האילם. חלק א' — הסרט הדוקומנטרי, הסרט ההיסטורי, התיאטרון והקולנוע. (בשיתוף עם המכון האיטלקי לתרבות).

27.4.72 — יום ה' — סרטים על אמנות קינטית: אגם, הורל, עמי שביט ואמנות המחר (בליווי דברי הסבר).

הרצאות (בשיתוף עם עירית תל־אביב והתזמורת הפילהרמונית)
26.4.72 — יום ד' — יהודה כהן — הרקוויאם של מוצרט.

קונצרטים (בשיתוף האגף לתרבות, נוער ולספורט בעירית ת"א)
22.4.72 — מוצ"ש — פנינה זלצמן — פסנתר; יונה אטלינגר — קלרינט; עוזי ויזל — צ'לו; פ.א. באך (4 סונטות), בטהובן (אופ' 11), בראהמס (אופ' 114). קונצרט יחיד לפני צאת השלישיה למסע הופעות בארה"ב
24.4.72 — יום ב' — אלכסנדר ולקוב — פסנתר: בטהובן (אופ' 110), שופן, דביוסי, פרוקופייף, שידלובסקי.

כרטיסים לאירועים: בקופת המוזיאון בבנין החדש, לקונצרטים גם ב„אומיו" דיזנגוף 118 וב„פרוס" צרכי מוסיקה, ברנר 1.

שעות הביקור בשני בנייני המוזיאון: ימים א, ב, ד, ה, 10—13, 16—19; יום ג' 16—22, 10—13; יום ו' 10—14; מוצ"ש 19—23.

מוזיאון ישראל, ירושלים

אירועי השבוע

יום ג' 25.4.72 8.30 ו־5.30 — מועדון לסרטים אמנותיים
„ההודאה" (צרפת/איטליה, 1970) לפי סיפורם של ליז וארתור לונדון. בבימויו של קוסטא־גאוראס. צילום: ראול קוטאר. עם איב מונטאן, סימון סיניורה. תרגום אנגלי ועברי. נא לרכוש כרטיסים מראש; בימי ג' המכירה לחברי האגודה בלבד.

יום ד' 26.4.72 8.30 בערב — האמנות בסרטים „פיסול מודרני" דברי מבוא: ד"ר זיוה מייזלש, החוג לתולדות האמנות האוניברסיטה העברית.

יום ה' 27.4.72 4 אחה"צ — מועדון הסרטים של אגף הנוער
„פארי" — סבלו של ילד צבעוני, בריחתו מסביבתו וחזרתו לחברת בני האדם. כרטיסים: לחברים — 1.— ל"י ומומלץ לילדים בני 8—12.

תערוכות

יאן דיבסט (הולנד) (ביתן בילי רוז בנן, פרט לשבת).
מרסל דושאן: רדימיידס, רישומים, הדפסים (אולם ספרסוס)
שיקום מחצבת נשר (אולם הספריה)
אוסף פלרסהיימר (אולם גולדמן—שוורץ)
ז'אן ארפ בירושלים (אולם גולדמן־שוורץ).
רכישות חדשות בגרפיקה (אולם כהן)
החיות של הדי סריאן ממחשות סיפור (אגף הנוער)
בובות, צעצועים ויצירות ילדים (אגף הנוער)

מוצג מיוחד

קסדה־תהלוכה רומית, שנתגלתה בארץ מתנת פרופ' שאול ש. ויינברג ורעיתו

במוזיאון רוקפלר — כיתה מעורבת לילדים ערביים ויהודיים (בני 10—12), בימי ב' בשעה 4 אחה"צ. ההרשמה באגף הנוער (טל. 36231).

זה עתה הופיע

אליעזר ליבנה

ישראל ומשבר הציוויליזציה המערבית

אליעזר ליבנה בודק את מצבו של עם ישראל לאור ההיסטוריה היהודית, השואה, תקומתה של הממלכתיות הישראלית שמצאה את ביטויה המובהק במלחמת ששת הימים ובתוצאותיה. בן מצביע המחבר על המשאבים הרוחניים היהודיים של עמנו שבעזרתם ניתן, לדעתו, לעמוד באתגרים של הציוויליזציה המערבית הנתונה במשבר קשה ושל העידן הטכנולוגי.

המחיר — 14.— ל"י.

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

הופיע

„הקו הזרחני"

נובילה בשני חלקים
מאת
איתמר יעוז־קסט
עקד

2000 תקליטים לחלוקה
שי חינם! לקוני פילם צבעוני
פוטו ספפורד, בן־יהודה 8, תל־אביב

תעשיין מבלגיה מעונין לשכור
לחדשים יולי—אוגוסט ש.ז.
דירה נוחה או בונגלו
בנתניה או הרצליה
נא לצלצל בין השעות 08.00—16.00
למספר 54397 תל־אביב

בראשון־לציון
למכירה מגרש
תעשייתי באיזור מגורים
לטלפן 261568
בשעות הערב

למכירה מחפר ג'י.סי.בי.
מודל 69—68
לפנות בשעות הערב
לטלפון 260745.

קליטה עלייה

תוכנית גימלאות לעולה

משרד הקליטה והמרכז לבטחון סוציאלי בהסתדרות, שמחים להודיעך על הפעלת תבנית גמלאות מיוחדת לעולה הקשיש, החל מיום 16.4.72

אם עלית לארץ ביום 1.1.69 ואילך, ובעת עלייתך היית בן 55 וטרם מלאו לך 65 שנה, ואם את העולה, היית בעת עלייתך בת 50 וטרם מלאו לך 60 שנה, תוכלו להצטרף לתכנית וליהנות מגמלאות בעת פרישה מהעבודה, אם תעבדו לפחות שנה אחת בישראל.

בקשה להצטרף לתבנית וכן פרטים נוספים, תוכלו לקבל בסניפים ובמחוזות של משרד הקליטה ובהתאחדויות העולים.

אוניברסיטת תל־אביב

החוג לפיסיקה ואסטרונומיה — מצפה הכוכבים ע"ש פלורנס וג'ורג' וייז

אוניברסיטת תל־אביב מודיעה על סידרה בת 5 הרצאות פופולריות באסטרונומיה

ההרצאה הרביעית תנתן על ידי:
ד"ר בן־ציון קוזלובסקי
בנושא:
יצירת אלמנטים בטבע

ההרצאות תתקיים ביום א', 23 באפריל 1972, בשעה 20.00 באודיטוריום פאסטליכט, בנין מכסיקו, רמת־אביב
ההרצאות מיועדות לקהל הרחב

אוניברסיטת בר־אילן

המחלקה לקרימינולוגיה
מזמינה את הציבור להרצאתו של
מר אריה ניר
נציב בתי הסוהר
על הנושא
בית הסוהר בחברה הישראלית המודרנית

ההרצאה תתקיים אי"ה ביום שלישי, י"א אייר תשל"ב (25.4.72) בשעה 6.00 מערב באודיטוריום 128 שבבנין הישן לכימיה בקרית האוניברסיטה.

למכירה מפעל בענף המתכת

המעסיק 15 עובדים
ציוד חדיש כולל הזמנות
עבודה בסך 300,000.— ל"י
לכתוב לת.ד. 14117 תל־אביב

קדמוניות

רבעון לעתיקות ארץ־ישראל וארצות המקרא

העורך: יגאל ידין

חברי המערכת: ד' אוסישקין, א' איתן, מ' ברושי, ר' צפריר, א' שטרן
מרכז המערכת: יוסף אבירם

4 שנים של קדמוניות (1968—1971), חוברות 1—16, בשני כרכים, כריכת הצ'יבד צבעונית מהודרת עם תוכן עניינים לכל כרך, 592 עמודים על נייר כרום, 84 לוחות צבעוניים ואלפי צילומים וציורים בשחור־לבן.

מאות מאמרים, סקירות ורשימות על התגליות הארכיאולוגיות בארץ ובארצות המקרא, ספרים בארכיאולוגיה, חדשות בידיעת הארץ ועתיקותיה.

מחיר שני הכרכים — 70.— לירות
להותמים חדשים החל משנת 1972
ולחברי החברה
50.— לירות בלבד

דמי חתימה לשנת 1972 — 20.— ל"י,
לתלמידים, חיילים, וחברי משקים — 15.— ל"י.
דמי חבר בחברה כולל „קדמוניות" — 25.— ל"י,
לתלמידים, חיילים, וחברי משקים — 20.— ל"י.

בהזמנות, לפנות למזכירות החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה, בירושלים, ת.ד. 7041, בצירוף התמורה.

בהוצאת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

כולל לוחות ודיאגרמות, בצורה פופולרית ותמציתית, של הסדרות הסטטיסטיות העיקריות מאז הקמת המדינה: על האוכלוסיה, החברה והמשק בישראל ובשטחים המוחזקים. מיועד לציבור הרחב שיוכל להסתייע בו בחיי היומיום; לסטודנטים ולתלמידים, לאנשי עסקים, לעובדי ציבור, לעורכי־דין, למורים וכיו"ב.

המחיר: — 5.— ל"י 230 עמ'

להשיג בחנויות הספרים ובסוכנויות:
- תל־אביב — „ספרים לעם", יבנה 7, טלפון 621885
- ירושלים — „המגיר", בן יהודה 2, טלפון 224808
- חיפה — „מדע", הרצל 49, טלפון 663694

להזמנה בדואר — גזור ושלח!

לכבוד **שירות ההפצה של פרסומי הממשלה**
רח' ב', 29, הקריה, תל־אביב

נא שלחו לי........ עותקים של שנתון כיס סטטיסטי — 1971, רצ"ב המחאה ע"ס........ (נא להוסיף 0.70 ל"י דמי משלוח).
שם מלא ....
כתובת ....
חתימה ....

מרכז הבניה הישראלי

אירועי השבוע

תל־אביב
ביום א' 23.4.72, בשעה 9.00 לפנה"צ יתקיים במלון „הילטון" בשיתוף הטכניון **סימפוזיון** על הנושא:
„שימושי חקר ביצועים בהנדסה אזרחית"
דמי השתתפות בסך 45 ל"י
ההרשמה: בטכניון, מכון טכנולוגי המדור ללימודי חוץ, רח' ליסין 14 תל־אביב

באר־שבע
ביום ה' 27.4.72 בשעה 20.00 תתקיים בבנין משרד הבטחון / אגף הבינוי
הרצאה על הנושא:
„זיון סיבים לגלט ולבטון"
המרצה: ד"ר מ. זאני
מכון התקנים הישראלי

✶ ✶ ✶

ההרצאה בנושא:
„שיטה חדשה למבנים רבי קומות מפלדה"
של אינג' ד. י. טרמולין
שנועדה ליום ד' 26.4.72, בבית המהנדס בתל־אביב, נדחתה עד להודעה חדשה.

מכרז מס' 3/72

משרד החוץ / מחלקת ההסברה

הצעות להוצאה לאור של חוברת „עובדות על ישראל 1973"

שתודפס בשפות אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית וערבית, בסך הכל 115,000 עותקים. את מפרט המכרז אפשר לקבל במזכירות מחלקת ההסברה, משרד החוץ, רוממה, ירושלים (ביתן 5).

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה אשר עליה יצויין „מכרז מס' 3/72" ולהכניסה לתיבת המכרזים, הנמצאת בלשכת המודיעין, משרד החוץ, ירושלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות הוא יום ב' 15.5.72 שעה 12.00.
אין משרד החוץ מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الاصل

صورة من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • •

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

סטמפניו
מוצ"ש 22.4 ירושלים
תל־אביב האולם הגדול
יום ה' 27.4 ב־8.30
הצוענים של יפו
תל־אביב האולם הגדול
יום ב' 25.4 ב־8.30
יום ד' 26.4 ב־8.30
מוצ"ש 29.4 ירושלים
ליל העצמאות של מר ישראל שפי
תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 22.4 ב־8.30
יום א' 23.4 ב־8.30
יום ה' 27.4 ב־8.30
יום ד' 26.4 ירושלים
הבית
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 22.4 ב־8.30
יום א' 23.4 ב־8.30
יום ב' 24.4 ב־8.30
יום ג' 25.4 ב־8.30

התיאטרון הקאמרי

העוזר מתציה
הערב 20.4 תל־אביב
מוצ"ש 22.4 תל־אביב
יום ב' 24.4 תל־אביב
הן לא תקחהו עמך
קומדיה
הערב 20.4 חיפה
מוצ"ש 22.4 חיפה
יום ב' 24.4 ירושלים
יום ג' 25.4 תל־אביב
יום ד' 26.4 תל־אביב
הפקודה
הצגה אחרונה בהחלט
יום א' 23.4 תל־אביב
החשבון
יום א' 23.4 צוותא
ההודי רוצה לברונקס
יום א' 23.4 בצוות היי"ב
בקרוב
השבוי בקומה ה־14
קומדיה
מאת ניל סיימון

התיאטרון העירוני חיפה

חפץ
...
יום א' 23.4 חיפה
יום ד' 26.4 חיפה
תל־אביב
מוצ"ש 29.4 ב־8.00
המושבה שלנו
יום ב' 24.4 עין השופט
יום ג' 25.4 חיפה
יום ג' 16.5 הקאמרי ת"א
הימים הבאים
מוצ"ש 22.4
מפעל אמנות לעם
יום ג' 25.4 עין יהב
הצגת התיאטרון הקאמרי
הן לא תקחהו עמך
מוצ"ש 22.4 חיפה
מוצ"ש 29.4 חיפה

פרסום בבקין

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל) מציג

הערב

האודיוטית — באר־שבע „קרן" ב־9.00
הדוטשילדים — גבעתיים „הדר" ב־9.00
הקורקבן — טבעון „יובל אור" ב־9.00
הגשש החיוור — כפר־סבא „עמל" ב־9.00

מחר

האודיוטית — ת"א „בית החייל" ב־7.30—9.30
הדוטשילדים — חופש
הקורקבן — ת"א „דקל" ב־9.45
הגשש החיוור — ת"א „דקל" ב־7.15

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט חגיגי
לכבוד
יום העצמאות תשל"ב

תל־אביב, היכל התרבות
מחר, מוצ"ש 22 באפריל 1972, 8.30 בערב
גבריאל כמורה, מנצח
סולניות:
כרמן אור, פסנתר ● כרמן דורון, צ'לו
התכנית:
ובר — הפתיחה „הקלע החופשי"; **שופן** — קונצ'רטו מס' 1 במי מינור לפסנתר ולתזמורת אופ' 11; **סן־סאנס** — קונצ'רטו מס' 1 בלה מינור לצ'לו ולתזמורת אופ' 33; **סטראווינסקי** — סויטה מתוך הבאלט „ציפור האש".
מכירת הכרטיסים במחירים עממיים נמשכת בקופת היכל התרבות.
הנחה למנויים לפי תלוש 109.

ZOA לתרבות בתקדמת

צוותא במשכנה החדש:
אבן גבירול 30 — במרתף.
טל. הקופה: 250157.

הערב 21.4	ב־8.30: מתירנות באמנויות — סימפוזיון בהשתתפות: פרופ' יוסף אגסי — תל־אביב לפילוסופיה אוניב' תל־אביב, אוניב' בוסטון; ד"ר בצלאל נרקיס — ראש החוג לתולדות האמנות, האוניב' העברית ירושלים. ד"ר אורי רפ — החוג לתיאטרון, אוניב' תל־אביב; דניאל שליט — האקדמיה הישראלית למוסיקה אוניב' תל־אביב. בחצות: הפקת צוותא והתיאטרון יוגב „קרוסל 2" — ספר ובימוי: יורם בוקר; מוסיקה: יוסי מר־חיים. תפאורה ותלבושות: לידיה פינקוס־גני. עם: יורם בוקר, שמואל לבנה, מרים פסקלסקי.
מוצ"ש 22.4	ב־8.30 וב־11.00: „יש כיסוי" — ארי איינשטיין ולהקת „אחרית הימים" עם דני ברזאב.
יום א' 23.4	ב־9.00: צוותא מארחת את הצגת התיאטרון הקאמרי: „החשבון" — מאת: ג'והן ה. ברס. עברית: אהוד מנור. בימוי: הלל נאמן. תפאורה: ג'ו קארל.
יום ב' 24.4	* ב־9.00: „אינה גורפינקל חוזרת" ו„א. מיקולינסקי" — מאת: אברהם רז. בימוי: אברהם ניניו. משתתפים: מרים ברנשטיין־כהן / חנה רוזנבסקה, יצחק שילה, מיכה רוזנבאום. (נשאר מספר מצומצם של כרטיסים).
יום ג' 25.4	* ב־9.00 „בדלתיים סגורות" — מאת ז'אן פול סארטר. בימוי: תיאודור תום

הערבים המסומנים ב־* הינם בשיתוף עם האגף לתרבות של עיריית תל־אביב—יפו.

תיאטרון בורשטיין מציג:

הלהיט ששבר את כל הקופות

המגילה

של איציק מאנגער
עם: **פסח'קע בורשטיין**
ליליאן לוקס ★ מייק בורשטיין
★ **זישה גולד ★ פרלה מגר ★ יהושע וידצקי**
בימוי: **שמואל בונים ★** מוסיקה: **דובי זלצר**
★ לאלו שעוד לא ראו
★ לאלו שראו רק פעם אחת
★ לאלו שלא יכולים לשכוח
רק 5 הצגות בארץ

תל־אביב	ירושלים
יום א', 23.4 אהל־שם ב־8.30; יום ה', 27.4 בית ארלוזורוב (אהל) שעה 8.30	„מישעל" מוצ"ש, 29.4 2 הצגות שעה 7.00 ושעה 9.00

חיפה	חולון
התיאטרון העירוני יום ד', 26.4 שעה 8.30	„ארמון" הערב, 21.4 שעה 8.45

כרטיסים: תל־אביב: „עתיד" (התחנה מרכזית) טלפון 31688, ויתר המשרדים.

עיריית תל־אביב־יפו, המחלקה לאמנות ולתרבות ... מציג
הלהקה ... לאמנות עממית

לובליאנה

LJUBLJANA
TINE ROŽANC
50 רקדנים, זמרים ונגנים

הופעה יחידה בתל־אביב
„היכל הספורט" יד־אליהו
מוצ"ש 29.4 ב־8.30
רק 4,000 מקומות
נמכרים לשערים 5—1

ירושלים בנייני האומה מחר מוצ"ש 22.4 ב־8.45	**גבעתיים** „הדר" יום ו' 28.4 ב־9.00
יפעת יום ב' 24.4 ב־9	**שער הנגב** „אמפי" יום א' 30.4 ב־9.00
יגור יום ה' 27.4 ב־9	**צמח** „אמפי" יום ב' 1.5 ב־8.30

כרטיסים: ת"א: „רוקוקו" טל. 245719 וביתר המשרדים. ירושלים: כהנא. גבעתיים: גבע וביתר המשרדים. לקבוצות מאורגנות „רוקוקו" טל. 248824 תל־אביב.

לאן בערב
עם האורחים מחו"ל

להצגת תיאטרון
עם תרגום סימולטני חי לאנגלית
על ידי שחקנים מאומנים, באמצעות אזניות

תיאטרון הבימה
סטמפניו
רק בתאריך
יום ה' 27.4 ב־8.30

כרטיסים בבתי המלון ובקופות התיאטרון. אזניות להשכרה בערב ההצגה באולם הכניסה של התיאטרון.

תיאטרון **גיורא גודיק** מציג

תיקי דיין
בהצגת יחיד
בהשתתפות להקת הפלטינה
ק. ביאליק סביון — הערב 21.4 ב־9.00
ת"א „אלהמברה" — מוצ"ש 22.4 ב־8.30
חדרה „חוף" — יום ב' 24.4 ב־9.00
פרדס חנה „דקל" — יום ג' 25.4 ב־8.30
תל־אביב „בית ארלוזורוב" (אהל) — יום ד' 26.4 ב־8.30

מר סליק
מסע דמיוני במערכה אחת ושלושה זמנים
קבוץ חולדה — הערב 21.4 ב־9.00
חיפה „ביתני" — מוצ"ש 22.4 ב־9.00
מפעל אמנות לעם
מצ. רמון „רמון" — יום א' 23.4
שדרות „חן" — יום ב' 24.4 ב־8.30
חיפה „סביון" — יום ד' 26.4 ב־9.00

במזל דגים
קומדיה מוסיקלית
גבעתיים „שביט" — הערב 21.4 ב־9.00
תל־אביב „בית ארלוזורוב" (אהל) — מוצ"ש 22.4 ב־7—9.45
מפעל אמנות לעם
ראש העין „יקוו" — יום ב' 24.4
בת־ים „בת־ים" — יום ג' 25.4 ב־9.00

פרסום בבקין

התיאטרון הקטן מציג:
דליה פרידלנד (הכוכבת) **זאב רווה** (הקומיקאי)

בוטיק השקרים

כתב וביים: יואל זילברג
עפ"י ג. וולטר

הערב, **חיפה** „שביט"	21.4 ב־9.00
ירושלים מיטשל, מוצ"ש	22.4 ב־9.00
תל־אביב בית ארלוזורוב יום א'	23.4 ב־8.30
נהריה תוה, יום ב'	24.4 ב־8.30
תל־אביב בית ארלוזורוב יום ג'	25.4 ב־8.30
פתח־תקוה שלום, יום ד'	26.4 ב־8.30
נתניה אסתר, יום ה'	27.4 ב־9.00
ק. ביאליק סביון, יום ו'	28.4 ב־9.00
ת"א בית המורה, מוצ"ש	29.4 ב־7.30—9.30
ת"א „בית ארלוזורוב" יום א'	30.4 ב־8.30

★

כרטיסים: ת"א — „לאן", „רוקוקו" וביתר המשרדים.
ירושלים „כהנא" „לאן הערבי"
הפצה ראשית „לאן" טל. 231655
מפיק: יצחק בן־ניסים (ניסו). טל. 245044

חיפה
מועדון התיאטרון
בית הבידור הקל
בהנהלת אלי צבאלי
רח' יוסף 47 טלפון 660900 642542

תכנית חודש אפריל
ערב ערב, פרט ליום א'
ריטה קדילק
★ **פאנסו** להטוטן מיוגוסלביה
★ **דליה אליעזרוב** סולנית מקהלת צזיקוב
★ **עמוס הודיני** — קוסם
תזמורת „הדיטונים" עם הזמרת ריקי ליון

הקברט
פסטיבל מוסיקה בינלאומי
בהשתתפות אמנים: מארגנטינה, ירושלים, צרפת, תוניס, הודו וארה"ב.
כוכבים מיוחדים
סוזן ופדרו
27 באפריל — ב„אוהל שם" — תל־אביב
30 באפריל — „נחמני" — תל־אביב
2 במאי — „בית העם" — ירושלים
כרטיסים להשיג בכל הסוכנויות
הנחות לסטודנטים

„זורבה"

מועדון לילה, רח' יפת 15 יפו, טלפונים: 821243, 861700
תכנית חדשה ומגוונת
בהשתתפות: מיטב אמני הבידור העולמי
מבלגיה — דואו בתרגילי שיווי משקל
מלונדון — רקדנית, בריקודים אקזוטיים
מדנמרק — אומנות זריזות הידים
מאיטליה — להטוטן נדיר
מרומניה — פרודיה על כלים מוסיקליים
מבריסל — להקת יפהפיות בריקוד ואקרובטיקה
מישראל — אוה פרנטיס
בשבת ב־5.30 תה־מנחה
במקום מוגשת גם ארוחת ערב מזרחית במחירים עממיים. המביא מודעה זו בתה־מנחה מקנה לו זכות כניסה ב־5 ל"י כולל משקה.

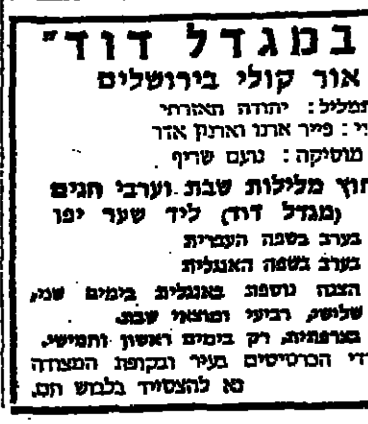

תיאטרון מחול ענבל

תכנית חדשה
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל) יום ב' 24.4 ב־8.30
ירושלים „החאן" — תכנית קאמרית
יום ד' 26.4 ב־8.30
בית ברל — רשת הקונסרטים יום ה' 27.4
אשקלון „רחל" מוצ"ש 29.4 ב־8.30
ירושלים „החאן" — תכנית קאמרית
יום ד' 3.5 ב־8.30
כרטיסים במשרדים

★ ★

נשף הקיץ

מועדון דג־הזהב
מלון „שרונית" הרצליה
(מול מלון השרון הרצליה)
הערב ליל שישי 21.4 משעה 9
תכנית בידור
עם:
★ **הקוף ששיגע את המדינה**
מיסטר ווילי Mister Willy
הופעת פרידה ארצית
★ **החקיין והבדרן רולו**
★ **הפקיר SALVATORE**
★ **רקודים לצלילי תזמורת „הצברים"** עם הזמר בני נרקיס
הזמנת שולחנות טל. 932880 (הרצליה פיתוח).

האבקות חפשית בינלאומית
תפוס כפי יכולתך

לראשונה בארץ ששה מתאבקים מאלופי אירופה
תפוס כפי יכלתך - קרב טג קרב קבוצתי

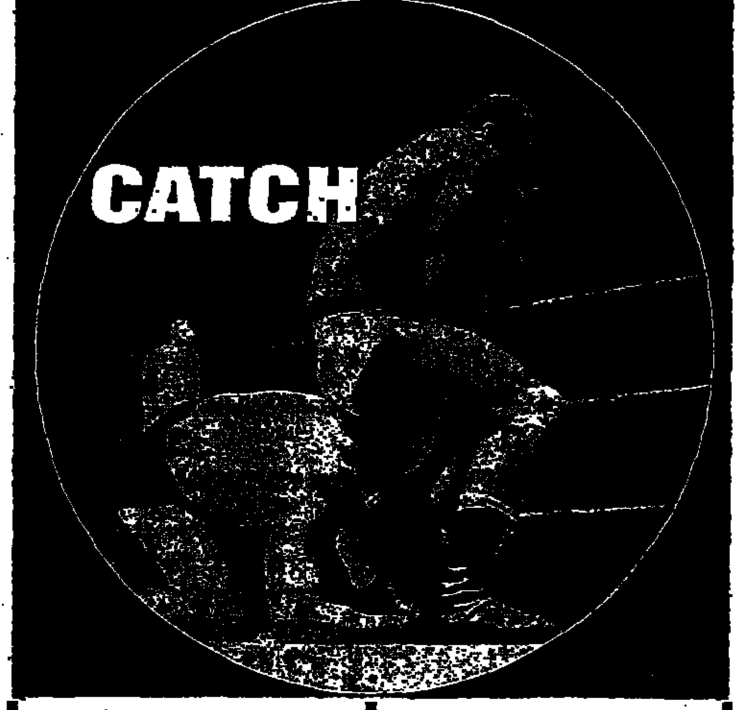

באר־שבע	לתושבי חיפה עכו והצפון
הערב, 21.4.72, בשעה 9.00 בערב בקולנוע „גילת"	מחר, מוצאי שבת, 22.4.72 בשעה 7.00 בערב ב„היכל הספורט" בנעמן

„אבן במגדל דוד"
חזיון אור קולי בירושלים
תמליל: יהודה האזרחי
בימוי: פייר ארטו וארתק אדר
מוסיקה: נעם שריף
ערב ערב חוץ מלילות שבת וערבי חגים **במצודה** (מגדל דוד) ליד שער יפו
בשעות: 7.30 בערב בשפה העברית
8.45 בערב בשפה האנגלית
10.00 הצגה נוספת באנגלית בימים שני, שלישי, רביעי ומוצאי שבת.
10.00 בצרפתית, רק בימים ראשון וחמישי.
כרטיסים במשרדי הכרטיסים בעיר ובקופת המצודה בערב. נא להצטייד בלבוש חם.

„הכיפה הסרוגה"
מועדון לחברים וסטודנטים דתיים
מקיים ערבי ריקודים בימי שני ורביעי
כניסה לבחורות עד 9.15 לירה אחת
תל־אביב, שדרות ק.ק.ל 26 אצל סמי

תיאטרון גיורא גודיק מציג

תיקי דיין

בהצגת יחיד
בהשתתפות להקת הפלטינה
עם אהרליה קרינצקי ורוזן קנמכן

ק. ביאליק „סביון"	הערב 21.4	ב־9.00
תל־אביב „אלהמברה"	מוצ"ש 22.4	ב־8.30
חדרה „חוף"	יום ב' 24.4	ב־9.00
פרדס־חנה „דקל"	יום ג' 25.4	ב־8.30
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל)	יום ד' 26.4	ב־8.30
תל־אביב „אלהמברה"	יום ה' 27.4	ב־8.30

כרטיסים „רוקוקו" ת"א ובשאר המשרדים

הערב ב־גן־הוואי
להקת „הצליל הגבוה"
מחירים עממיים

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15, 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

אסתר: שבוע 6 קלינט איסטווד הארי המזוהם
אורלי: שבוע 4 מיכל בת אדם אני אוהב אותך רוזה
אלנבי: שבוע 6 אלן ארקין ג'ון וויט מלכוד 22
אופיר: שבוע 21 טרנס היל בד ספנסר קוראים לי טריניטי
בן־יהודה: שבוע 8 סילבה קושינה גבר ארוטי
גורדון: שבוע 16 פיי דנוויי הבית בכל העצים
גת: שבוע 3 סוזי ברנרד בלדה לבד היל
דן (ריביירה): 7.15, 9.30 והצגת חצות 11.30 [illegible]
הוד: טוני בהרפתקה הקומיקלית של קן דסל חבר שלי
זהר: 7.15, 9.15 ג'וליוס ארקין בעל על הגג
זמיר: 7.30, 9.30 הלנה נתנאל פרישה גורלית
חן: 5.15, 8.45 שבוע 19 חיים טופול כנר על הגג
מוגרבי: יעקב בודו ציפי שביט בוצ'ה הגנרל
מקסים: 7, 9.30 פול ניומן אלקה זומר הפרס
ביפו: שבוע 3 הסרט היווני הנער הלוהט
מתמיד: 7.30, 9.30 קלאוס קינסקי הזהו ראשו בבר
סטודיו: שבוע 16 יצירתו של פאוליני דקאמרון
פאריז: שבוע 3 רחל וולש האשה קולדר
עדן: 6.45, 9 שבוע 4 הסרט ההודי פרח אהבה ושני גנבים
פאר: שבוע 2 ג'ולי כריסטי אלן בייטס המקשר
פריז: שבוע 2 סמיתו בויד הקברים
צפון: שבוע 11 ואהרון אגה מוטי גיבור אחד של טשט
קולנוע תל־אביב: 7.30, 9.30 קונרי חרי אנדרלוס הבנקה
רם: 7.15—9.15 לין כרלין הפגישות
רמת־אביב: סופיה לורן לילי פלמר מבצע חן מקשה
שדרות: 7, 9.30 שבוע 11 עומר שריף בריגורי פק זהב מקינה
תכלת: שבוע 2 ז'אן לואי טרינטיניאן הקומפרומיסט
תל־אביב: שבוע 12 ג'ין הקמן אוסקר 22 הקשר הצרפתי
תמר: הצגה בכורה ארצית שלי וינטרס בלדי מאמא

יפו

נגה: 7.15, 9.15 סימון סטלר בפרס הרפתה נגר המאפיה
צליל: 7, 9.15 ז'אן לואי טרינטיניאן ללא מגיע

בת־ים

בשעות: 7.15, 9.30
אורלים: אנתוני קוין, וירנה ליזי הנשמה הכ-25
בת־ים: קלינט איסטווד הבטרפורית
כפיר: הסורפים
עצמאות: וויליאם הולדן בורביל המשאלה האחרונה
רמת־יוסף: 8.30 מלחמה ושלום

חולון

בשעות: 7.15, 9.30
ארמון: יעקב בודו ציפי שביט בוצ'ה הגנרל
גיל: 7, 9.15 ג'ין הייז רוד לוגר
מגדל: מרק ראמון, לואיז דבילה אריבלגד
סבוי: אליזבט טיילור בשותקיה של זר
רון: 7.15, 9.15 הסרט התורכי האשה האלמנית
רינה: שבוע 4 פיי דנוואוי בגילה הבית בכל העצים

חיפה

במוצאי שבת: 6.45 — 9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00

אורה: שבוע 4 מיכל בת אדם אני אוהב אותך רוזה
אורלי: שבוע 2 פיי דונוויי הבית בכל העצים
אמפי: שבוע 5 ג'ין הקמן אוסקר 22 הקשר הצרפתי
ארמון: ברט לנקסטר האלדון בבית
בית־רוטשילד: הסרט של אינגמר ברגמן
גלאור: ריאן אוניל בצירים ומרשתתים
חן: ג'ון פילים לאו מכונת האהבה
כרמל גנים: הסרט התורכי על השחור
מוריה: רומי שניידר פורים רוצה כ"ף
מירון: אן בנקרופט, מרגרט לייטון 7 נשים
נוף: האדם האבוד
ציון: שבוע 8, טרנס היל, בד ספנסר קוראים לי טריניטי
פאר: מיה פארו פחד עיוור
רון: 6, 9 חלק 2 של מלחמת ושלום מלחמה ברוסית
שביט: אליוט גולד רציחות קטנות
שמש (נוה שאנן): האחים פרקב לילה בקופנהגן
בית־העם (קרית חיים): רחל ולש הנרדפת
היובל (קרית־חיים): קומנדו 44
אורה (ק. מוצקין) רוק הדסון האובים תוקפים במורף
סביון (ק. ביאליק): לאה בשאר הלחישה שכלב
כפיר (קרית ביאליק): סידני פואטיה קרן אהבה של ארתור
ניצן (קרית ים): לאה מסרי הלחישה שכלב
תמר (ק. טבעון): 6.30, 9 סידני פואטיה מידו ציון
יובל־אור (ק. טבעון): 6.15, 8.45 י. ברקן, גדי יגיל בין הכרם

קרית שמונה

היכל: 6.15, 8.30 הכפרבון האיטלקי בין הצוהרים
שביר: 6.45, 9 שון קונרי השוד המוקלט

פרדס חנה

דקל: 7, 9 ג'ורג' סי. סקוט סוזנה יורק ג'יין אייר

נתניה

שרון: 5, 8.30 חיים טופול כנר על הגג

הרצליה

דגניה: 6.45, 9.30 קלינט איסטווד הטוב הרע והמכוער
דוד: 7, 9.15 כריסטופר לי הבית המוקף דם
היכל: 6.45, 9.30 רוק הדסון תמונת זכרה איכה עוזה
תפארת: 7, 9 ג'יימס מייסון פריחה השלכת

רעננה

אורה: 6.30, 9 צ'רלס ברונסון לי מרווין 12 הנועזים

כפר־סבא

בשעות: 7, 9.15
עמל: הפרסור התחובבת
חן: רוד סיילור המעגל הסגור

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00

אדיסון: הוליה בזונ'ים בסרט התורכי לבי למוכר
אוריון: שבוע 5 ג'ין הקמן אוסקר 22 הקשר הצרפתי
אורנע: שבוע 5 ג'ין פונדה נערה המלפון החדש
ארמון: שבוע 2 ג'ולי אייב מקס האריוה בוקר
הבירה: 6.55, 9.10 שבוע 4 שון קונרי יהלומים לנצח
חן: שבוע 4 טרנס היל בד ספנסר קוראים לי טריניטי
ירושלים: 6.45—9.15 ג'ון באאז הדסמוק
סמדר: הסרט הדוקומנטרי מרכבות האלים
עדן: שבוע 4 מיכל בת אדם אני אוהב אותך רוזה
רון: שבוע 5 גרעון זינגר ציפי שביט בוצ'ה הגנרל

רמלה

המגדל: 7, 9.15 רייפר אוניל קיץ של אהבה

לוד

אורלי: 7, 9.15 רין סאבו: ריצ'רד קרנה נשות הרפאים
נוה זיו: 7, 9.15 מייקל קיין במעגל הנקמה

ראשון לציון

תפארת: 7, 9.15 טרנס היל קבור אותם עמוק

אשדוד

אסתר: 7.15, 9.30 ג'יליט נימה אריזונה קולט
אשדוד: 7.15, 9.30 ההמפה
דגון: 6, 9.15 חיים טופול כנר על הגג

אופקים

בית־העם מרכזים: 7, 9.30 לי ואן קליף שעמר

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30
אלמוג: 5.30, 8.45 שבוע 6 חיים טופול כנר על הגג
אורדע: שבוע 4 טרנס היל בד ספנסר קוראים לי טריניטי
אורלי: מסר פיגרה ג'ק ניקולסון אדם במסקות בורחו
ארמון: שון קונרי יהלומים לנצח
גלאור: צ'רלס ברונסון עיר אלימה
הדר: הצגת בכורה ארצית הסרט הישראלי צמצה והגנרל
לילי: ג'ניפר אוניל, גרי גרימס קיץ של אהבה
רמה: סטיבן דנב, פרנקו נרו טריסטנה
רמת־גן: שבוע 2 ג'ק ניקולסון קרים ברגן ידע הבשרים
שביט: שבוע 2 אבני ג'ירדיו לבוא מאהבה

קרית אונו

אור־און: 7, 9.15 אלן בייטס דירק בוגרד יום הדין

אור־יהודה

אור־יהודה: 7.15 שולף ראשון גדוק אותה 9.15 הקיץ שחלף

פתח־תקוה

בשעות: 7.00, 9.30
הדר: ג'ולי כריסטי הרחק מן ההמון הסוער
סינמה: צ'רלס ברונסון 12 הנועזים
שלום: 7, 9.15 יעקב בודו ציפי שביט בוצ'ה הגנרל

קולנוע שרון נתניה · טל 22909
כנר על הגג
בשעות 5—8.30

קולנוע "תל־אביב"
הקשר הצרפתי
עם
ג'ין הקמן
כוכב השבוע של הקולנוע האמריקאי
שבוע 12

7.15 — 8.30

אואזיס רמת־גן 5.15-8.45
שרון נתניה 5.00-8.30
דגון אשדוד 6.00-9.15

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א

מועדון בר־אילן

יום שישי 21.4.72
בהכנית
ישראל נשרי
אומן הקסילופון
אלמוזלינו
אומן הצלליות
רקודים לצלילי
שתי התזמורות
התזמורה המצויינת של
אודי כהן
ושלישית
ניסים ימיני

מוצאי שבת 22.4.72
בשעה 21.00
"סברט"
לאחר הסרט רקודים
בבית הסטודנט.

ממשיכים בעת ובעונה אחת באולמות מלאים

תל־אביב "אורלי" המשופץ והמפואר	שבוע 3
ירושלים "עדן" המשופץ והמשוכלל	שבוע 3
חיפה "אורה"	שבוע 3
נתניה "אסתר"	שבוע 3

גולי כריסטי · אלן בייטס
בסרטו של ג'וזף לוסי
המקשר
הסרט זכה בפרס דקל הזהב בפסטיבל קאן 1971
קולנוע "פאר" ת"א 7.15, 9.30 שבוע 2

תיאטרון בר־בירושלים?
באך, סקרלטי
קנטטות, אריות
(מת. פסיון)
כנסית סטלה מאריס חיפה
שבת, 22.4 ב־11 בבקר
צוותא (י"ם)
מוצ"ש 22.4 ב־8.30 בערב

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת ת"א
קבוצת אסקוריאל
מציגה
"מי אתה אנטואן"
על פי הנסיך הקטן
הערב ובמוצאי שבת
באוניברסיטת ת"א
בשעה 10.00
בין מכסיקו.

התייעצות לפי הכתב וכף היד

פסיכולוגית סנדרה
תל־אביב, רח' דיזנגוף 235
ימים א'־ד' 4־6, 1־12

תיאטרון **מרתף**
בקולנוע "לי"ל 236605
תחנה סופית
מאת: עליזה ברוך
הערב ב־9.45
*
זה מסתובב
הצגת ה־500
מאת יוסף מונדי
ובבימויו
הלילה ב־11.15

עתידך בידך
יעוץ לעתיד
לפי כף יד וכתב יד
במשאל עסקים ונילוי כשרונות.
אהרון יצחק, ריינס 27
ת"א, טל. 230447
כל יום מ־10—1 ומ־4—8
יום ו' מ־10—1.

מפגש גולו
מועדון סטודנטים וחברים
מקיים
במוצאי שבת 22.4.72
נשף רקודים
לצלילי להקת
התומאים
בתכנית האמנותית
האמן בדרן חקיין
יעקב בודו
באולם "גלי" המפואר
בריכת גלית, יד־אליהו
במוצאי שבת 29.4.72
שושי קשת
והתזמורת

הועד למען החייל ת"א—יפו
רח' ויצמן 95, טל. 443266

השבוע ב"בית החייל"

ע"ש יוסף ברק

מוצ"ש 22.4 בערב 7.30	"האידיוטית" — התיאטרון העממי
מוצ"ש 22.4 בערב 9.30	"האידיוטית" — התיאטרון העממי
ראשון 23.4 בערב 8.30	חוג לדיון ספרותי — "הזקן והים" מאת א' המינגוי
ראשון 23.4 בערב 8.30	"הגשש החיוור" — התיאטרון העממי (הצגה סגורה)
שני 24.4 בערב 8.30	"הקורקבן" — התיאטרון העממי
שלישי 25.4 בערב 8.30	קונצרט — האנסמבל הקאמרי
רביעי 26.4 בערב 8.30	קונצרט — האנסמבל הקאמרי
חמישי 27.4 בערב 8.30	קונצרט — האנסמבל הקאמרי
מוצ"ש 29.4 בערב 8.30	"פסטיבל האביב" — תיאטרון סולן

כרטיסים להשיג בקופת קצין העיר ובערב האירועים בבית החייל. במוצ"ש נפתחת הקופה בבית החייל עם צאת השבת.

כרטיסי בידור לחיילים, לבתי קולנוע, תיאטרונים וכו' לכל ימות השבוע בקופת קצין העיר בשעה 11.00 עד 12.30 בבוקר ומ־16.30 עד 18.30 בערב. ביום ששי משעה 12.30 עד 14.00 אחה"צ.

הצגות קולנוע במוצאי שבתות בקופת קצין העיר רק לבתי קולנוע "אופיר" "סטודיו" ו"מוגרבי".

נשף ריקודים במוצאי שבתות
יתקיים באולמי "תחביב"
רח' אבן גבירול 68 ת"א
בלווי **תזמורת חיל האויר**
בניצוחו של **רס"ן אריך טייך**
ובהשתתפות הזמרים: אהוד שפילמן, שמעיה ליפא, איתן מסורי, הרצל והזמרות: שושנה סייעד והלן עמר.

תערוכת ציור של החייל אקריש משה
מתקיימת בפואייה התיאטרון בבית החייל
רח' ויצמן 60, תל־אביב.
שעות הביקור בימי חול: 16.00—19.00
התערוכה תינעל ביום 9.5.72

הזמן עכשיו
את
טמפרא
TEMPERA
תנור אוגר חום

תנור חשמלי המחמם את הדירה כולה בתעריף מוזל.

הסוכנים שלנו:
תל־אביב: "מספרא", אבן־גבירול 45; ירושלים: י. הלפ, בן־יהודה 10, 226519; חיפה: "מספרא", מוריה 29, 82256; "אמהיר" עצמאות 56, 666213; קרית־מוצקין: אלקטרובבעז, כרכז מסחרי חיפ, 931173; רחובות: אחים הלפ, הרצל 161, 951590; הרצליה: שטראוס, סוקולוב 18, 983214; כה־השרות, סוקולוב 47, 983914; הדרה: פרידמן־גביע, קד' פלמ"ח, 2716; צפת: פינקלשטיין, ירושלים 75, 30118; נהריה: דה האס, געתון 12, 921016; באר־שבע: גוזני, סמילנסקי 14ב', 24595; באר־שבע: קרונמן, פאר הנגב, 2010; קרית־אתא: קלין עפוה, זבולון 3, 736075; עפולה: "ברבקור", ערה, 23913; כרמיאל: פולק, אזור התעשיה.

"ויתר טובה!" — TEMPERA

את טיול החלומות שלך תמצא בחוברת
כל טיולי הקיץ לאירופה
של
תורעולם | טיולי רמה
"תמר טיולים"
בקש את החוברת המפורטת בכל משרדי הנסיעות

הלהיט הבינלאומי

אמי הגנרלית

שנה שניה בישראל
שנה ראשונה במינכן, המבורג וברלין
בקרוב: יוהנסבורג דרום־אפריקה ברודווי ארה"ב
מאת: אלי שגיא · בימוי: יואל זילברג
עם **גבי עמרני — נורית כהן**

חולון "רינה"	הערב 21.4	ב־9.00
תל־אביב "נחמני"	מוצ"ש 22.4	ב־7.15—9.30
תל־אביב "נחמני"	יום ב' 24.4	ב־8.30
ראשל"צ "תפארת"	יום ג' 25.4	ב־9.00
ירושלים "מיטשל"	יום ד' 26.4	ב־8.30

מכירת כרטיסים בת"א "עתיד" וביתר המשרדים.
מוסדות וארגונים יפנו ל"עתיד" טל. 31688 ת"א

תיאטרון עידן מציג
הקומדיה ששברה את כל השיאים
עם
מאיר מרגלית

החייל האמיץ שוויק

הרצליה "דוד" הערב 21.4		ב־9.00
נוה שאנן "עממי" מוצ"ש 22.4		ב־9.00
יפו "אלהמברה" יום ב' 24.4		ב־8.30
יפו "אלהמברה" יום ג' 25.4		ב־8.30
יבנה "חן" יום ד' 26.4 ב־8.30. אמנות לעם		
יקנעם "עמית" יום ה' 27.4 ב־8.30. אמנות לעם		

כרטיסים:
תל־אביב "עתיד" טל. 31688 ובכל המשרדים

תיאטרון פרגוד, רחוב ציפורי 42 ירושלים

כנפיים לכל ילדי האל

בחודש אפריל, בכל מוצאי שבת בשעה 9 בערב

ארוס מזמין

את הקהל הרחב לחזות מקרוב במכלול מגוון של
מוצרים חדשים

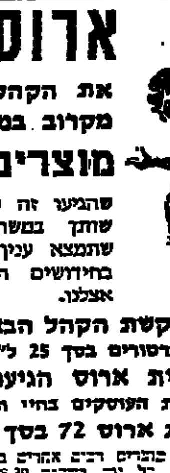

שהגיעו זה עתה, עומדים לרשותך במשרדנו. אנו בטוחים שתמצא עניין והפתעות מרובות בחידושים המהפכניים שתמצא אצלנו.

* **לפי בקשת הקהל הבאנו** מספר מצומצם של וברטורים בסך 25 ל"י ליחידה.
* **בספרית ארוס הגיעו** סידרת כתבי־עת ותמונות העוסקים בחיי המין.
* **קטלוג ארוס 72 בסך 1 ל"י**

כל אלו ועוד ... האחרים בבקדינה הפתוח לבוגרים ... 18, כל יום בשעות 18—8.30 ...

החשמונאים 53 תל־אביב, טלפון 223592

עליז תמיד! נחמד תמיד! העם החליט...
"מעוז אביב"
כביש התערוכה ליד צומת תל ברוך ב"בית בסרביה"
המועדון פתוח עכשיו במוצאי שבתות ובמוצאי חגים בלבד
תזמורת הריקודים של
סם אנטוני
בתוכנית הפעם
לואי ארמסטרונג התל־אביבי
טוני פילוני
אוטובוסים מצפון ת"א 22 מהתחנה המרכזית 27, 42
התחבורה חזרה מובטחת.

סלון לתסרקות

עם ציוד של "וולה"
ברח' בן־יהודה תל־אביב
למכירה
במחיר הזדמנותי
•
לפנות: ת"ד 28247 תל־אביב

מועדון צוותא?
גאה להציג
ערב ערב ב־10.30
את
צמד הפרברים
* חנן יובל
* להקת מחול
* בני ותזמורתו
הזמנות בטלפון
825865 — 285202/3

למכירה בהזדמנות
כמות גדולה של
הלבשה כללית
להתקשר טל. 067-31171
בשעות 08.00—19.00

משאית וולבו
מודל 57
בהזדמנות אחרי אוברול
לפנות: ברדה 053-27142
מוסך "כפר סבא"
טל. 03-923552

בית צוותא
בדלתיים סגורות
מאת ז'אן פול סארטר

הערב 21.4 בית לסין
ב־9.45
"הצגה שכולה מתח ודרמה"
מ. קוהנסקי, ג'רוסלם פוסט.

מכאן מן האחל

דרושים

לחברה קבלנית לבניה
דרוש
מנהל חשבונות מרכז
לתפקיד בכיר בנושאי: —
1. הנהלת חשבונות.
2. תקציבים
3. תמחיר.
המעונינים יפנו בכתב יד בציון ההכשרה, הנסיון ופרטים אישיים ל: —
צהה דר.ה. לבניה והשקעות בע"מ, רח' בית־ספרי 38 ת"א.

לחברת א. צום בע"מ
דרושות:
1) **כתבנית** עברית - אנגלית
השולטת בשתי השפות הנ"ל על בוריין.
2) **טלפונאית**
3) **נערה**
לעזרה במשרד ושליחויות.
להתקשר לטלפון מס' 36371 בשעות מ־9 עד 14.00.

לסניפנו בבאר־שבע
דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
לתפקיד: סגן מנהל החשבונות ראשי
מועמדים בעלי נסיון והשכלה מתאימה יפנו בכתב לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מס' 505 ויפרטו תולדות חיים.
סודיות מובטחת

למשרד אילן צבי — בן משה
הנדסה ותכנון בע"מ
דרושים:
1. **מהנדסים**
2. **טכנאים/יות**
קונסטרוקציות בנין
3. **שרטטים/יות**
קונסטרוקציות בנין
נא להתקשר בשעות העבודה טלפון 447905, 257779 תל־אביב.

דרושים דחוף
1) מרכיב תריסים וחלונות אלומיניום
2) עובד מעולה לייצור תריסים וחלונות
3) מתלמד
שכר גבוה ותנאים טובים
לפנות: „בוטיק תריס" טל. 731447
ז'בוטינסקי 151, רמת־גן.

למפעל חדש באזור חיפה
דרושה מזכירה
עברית - אנגלית
בעלת נסיון
לפנות לטלפון 04-911532 או טל. 04-913618
או ת.ד. 226 עכו.
תנאים טובים וסודיות מובטחת.

למשרד במרכז ת"א דרושה
כתבנית עברית מנוסה
ידיעת אנגלית הכרחית.
לפנות בכתב עם פרטי השכלה ונסיון
לת.ד. 1469 ת"א עבור „כתבנית".

יפאורה בע"מ — רחובות
דרושה
מנהלת חשבונות
אפשרי מתחילה
לפנות בטלפון 952975 בשעות העבודה.

דרושות
תופרות
או
בחורות
בעלות
ידע יסודי
בתפירה.
למשכורת
תנאים טובים.
טל. 827876 ת"א.

לאחים
גוהדשטיין
דרושה
נערה
לעבודות משרד
עם ידע
בהנהלת חשבונות
ליום עבודה מלא,
בבנין אחים רבנוביץ
להתקשר 725137.

למשרד פרסום
גדול דרוש
נער אחראי
לשליחויות
שיש ברשותו
אופנים או קטנוע
פרסום א. טל ושות' בע"מ, רח' לבונטין 30, תל־אביב.

ויניליט בע"מ
מפעל למוצרי
פלסטיקה באזור
התעשיה חולון
דרושים לעבודה
פועלים
ופועלות
לפנות במקום
רח' הבנאי 23 חולון

סרן משוחרר (25)
בעל ידע בנהול וארגון כח אדם, ניהול מכירות / שיווק — יחסי צבור ובעל רכב פרטי מעוניין במשרה מתאימה.
לכתוב סניף „מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למס' ר/5159/3.

לקיבוץ רעים
דרושה
מורה
לביתה ג'
לשנת הלימודים
תשל"ג.
לפנות בטלפון
057—94052.

לביח"ר לסריגה
דרוש
מייסטר
למכונות לינקס לינקס
לפנות:
„סריגי ציביאק" בע"מ
רח' קיבוץ גלויות 25
(ע"י בנין מרכזים)
תל־אביב

דרושה
פקידה
אחרי צבא, נסיון
קודם אינו הכרחי.
לפנות: „שמיינר"
לבנדה 30 ת"א,
טל' 37730, 38804.

דרושה עוזרת
למשק־בית
(בלי ילדים)
עם נסיון והמלצות
לפנות טל. 792228
בשעות הבוקר.

למשרד רואה חשבון
דרושים
1. **מבקר חשבונות**
עצמאי
2. **מנהל/ת**
חשבונות
מעולה
לפנות טל. 56420 ת"א

אחים קורנברג בע"מ
סוכני סימנס בישראל
ראשית־הכמה 12, תל־אביב
טלפונים 821558, 820752
דרושים
1. **כתבנית**
עברית ואנגלית
ליום עבודה שלם
2. **שרטט/ת חשמל**
ליום עבודה שלם
נא לפנות בשעות העבודה.

דרוש מפיץ
למכונות אריזה
למזון
רצוי בעל קשרים עם מפעלים לאריזת מזון, אטליזים וכדומה.
★
נא לפנות תוך ציון נסיון בהפצת ציוד וקשרים עם מפעלים, לת.ד. 1334 תל־אביב, למספר ד/10044.

בית התינוקות אמנה
רח' חניתה 98—96 נוה שאנן חיפה
טלפון מס' 222177
דרושה
אחות מוסמכת
למשרת מדריכה
★
נא לפנות בימים א'—ה' בשעות לפני הצהרים

להברה מסחרית רצינית
בצפון תל־אביב
דרושה פקידה
בוגרת תיכון, אחרי צבא, שליטה בהדפסה בעברית. ידיעת השפה האנגלית רצויה. שעות עבודה 8.00—16.00
★
המועמדות יפנו בכתב בצרוף פרטים מלאים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 6014, תל־אביב.

בפתח־תקוה ורמלה
דרושים מורים
למתמטיקה ואנגלית
להוראה חלקית בשעות הערב.
רק בעלי נסיון בהכנה לבגרות,
יפנו לטל: 54081 ת"א
בין השעות: 4.30—6.30 אחה"צ.

דרוש
מנהל
חשבונות
עצמאי ומנוסה
בהצעות עם ציון
פרטים והמלצות
נא לפנות ת.ד. 561,
תל־אביב.

דרושה בנתניה
דיילת ראשית
למח' פרפומריה
ליום עבודה מלא
(שעות עבודה
מפוצלות)
מועמדות רציניות
תמונה אישית
למנהל כלבו נתניה
המשביר לצרכן
תנאים טובים.

בעלי 2
ממדים בגין
מעונינים בעבודות
הובלה
טלפון 25684 נתניה
משעה 17 עד 19.

דרושה
פקידה
עם נסיון
בעבודה פקידות
משכורת ותנאים טובים
רצוי אחרי צבא
להתקשר לטלפון
053—22346

לדפוס אפפמ
דרושים
★ חותך נייר
★ עוזר לדפס
לפנות: „גרפיקה
אומנים" בע"מ,
התעשיה 9, פינת
המסגר 51, ת"א,
טלפון: 30932.

למשרד גרפיקאים
דרוש
שליח
(רצוי בעל רכב)
טלפון 246296 או
235682, תל־אביב.

למפעלי בלו בנד תלמה בחיפה
דרושים
★ **מסגר אחזקה**
בעל נסיון בעבודות אחזקה
★ **פקיד משכורת**
הכישורים: בעל נסיון בעבודה מעשית עריכת משכורת באמצעות י.ב.מ., ידיעת חוקי מס הכנסה ובטוח לאומי
★
על המעונינים לפנות בכתב יד תוך פרוט נסיונם לת.ד. 707 חיפה למחלקת המנגנון עבור מס' 18472.
בלו־בנד תלמה

לחברת בנין ארצית
לסניפה בירושלים
דרוש
טכנאי בנין
בעל נסיון של 2—3 שנים.
בפיקוח על עבודות בניה בקנה מידה גדול.
השכר יקבע לפי כשורי המועמד.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 7037, תל־אביב.

לבית חרושת למזון בטיב מעולה
דרוש סוכן
עם נסיון
על בסיס אקסקלוסיבי לאזור המרכז, למכור ולהפיץ את תוצרתנו בין לקוחות ותיקים וחדשים על בסיס של אחוזים. הובלה עצמית.
בפרטים מלאים על גיל, נסיון קודם, עיסוק נוכחי וסוג של רכב, נא לכתוב אל:
ת.ד. 1205, רמת־גן.
— סודיות מובטחת —

דרושות אחיות עם רכב
לעבודת מחקר באזורי תל־אביב, צפון וטבריה, גם במשרה חלקית.
לפנות לפרסום אמיר בע"מ, ככר מלכי ישראל 8 עבור מס' 50089.

דרוש עובד
למכבש אקסצנטרי
לפנות: צ.י.ג.
ביח"ר למוצרי השמל
יפו שד' ירושלים 24
טלפון: 822059.

דרושה
קופאית / מוכרת אחראית
לחנות לצרכי צילום
רצויה גם ידיעה בשפה לועזית
שעות העבודה 8—13, 16—19.
לקביעת ראיון 613657 תל־אביב

עבור חברה מסחרית דרושה
פקידה - מזכירה
מנוסה
עברית - אנגלית
כולל הדפסה על בוריה בשתי השפות
נא לפנות: טל. 614731

עבור משרד להנדסת בניין דרושים/ות
1. שרטט קונסטרוקציות
2. טכנאי בנין
דרוש נסיון.
בשעות העבודה טלפון 238486.
בערב ובשבת טלפון 726531.

דרושה כתבנית עברית
למשרדי עורכי־דין
נדרשים: נסיון בעבודה במשרד עו"ד, לרבות קבלת הכתבות וכן ידיעה מושלמת של השפה העברית. רצויה ידיעת אנגלית.
שעות העבודה רגילות.
לפנות טלפון: 623457 בשעות מ־9.00—13.00.

למפעל קונפקציה
ליצוא
ערו בע"מ
דרושים
לעבודה קבועה
בתנאים טובים
★ **תופרות**
מנוסות
★ **גהצן/ית**
★ **גזרנים**
לפנות ערו בע"מ
רח' הגדוד העברי 31, ת"א (תחנה מרכזית) טלפון 39492.

למשרד עורכי דין
בתל־אביב
דרושה
כתבנית
מעולה
בעברית ובאנגלית
לחצי יום —
8.00 — 12.00
לפנות טלפון 624455

דרושה
שרטטת
רצוי עם נסיון
לפנות אורטרק
רח' הירקון 10
בני־ברק
טלפון 2—783141.

דרושים
למשרד אדריכלות נוף
הנדסאי
או טכנאי בנין
שרטט(ת) מנוסה
טלפון 232313.

לחברת יבוא רהיטים
דרוש בחור צעיר
לעבודה, עם נסיון
בנגרות
תנאי שכר מצוינים
נא להתקשר בדחיפות: „אלפיר", רחוב אבולעפיה 30, ת"א,
טלפון 823993.

למוסך מרכזי סוברו
דרושים
רוחצי מכוניות
פחחי רכב
ומכונאי רכב
טלפון 785133

פקח נזיקין
בכותנה
9 שנות נסיון
בעל רכב
מעוניין בהצעות!
טל. 761156,
ת.ד. 1530 רמת־גן.

דרושים
מסגרים
לעבודה במפעל
בפתח־תקוה.
לפנות טל. 914166.

למשרד תכנון בנין
דרוש/ה
שרטט/ת
קונסטרוקציה
עדיפות לבעל/ת נסיון.
טל: 260731

דרוש
סדר־יד
לפנות דפוס א. ירום
בע"מ, דרך פתח־תקוה
128, ת"א, טלפונים:
252590, 268840.

לשמיות הדר לוד בע"מ
דרוש סדרן
לגמל תפוקה לה, בעל ידע בשפות. בפרטים נא לפנות למשרדנו ברחוב נחלת־שאנן 20 תל־אביב בין השעות 11—14. טלפון 35017.

סיבי דימונה בע"מ
המשרד הראשי תל־אביב
דרוש
עובד בכיר
לניהול מחלקת תמחיר ותקציב
כישורים דרושים: רואה חשבון מוסמך, כלכלן או בוגר מינהל עסקים, נסיון במפעל תעשייתי של 3 שנים לפחות בכינון ויישום מערכות תמחיריות ותקציביות.
מקום העבודה המשרד הראשי ת"א.
תנאי שכר טובים יקבעו
לעובד המתאים
המעוניינים מתבקשים להמציא בכתב תולדות חיים ונסיון מקצועי, אל מנהל אגף כח אדם ת.ד. 2092 ת"א.
— סודיות הפניות מובטחת —

אוניברסיטת חיפה
דרוש
שרברב אחזקה
הכישורים הדרושים: התמצאות יסודית במתקני מים קרים וחמים, אויר, גז וקיטור, דלוחין וביוב.
בעל תעודת שרברב מעולה ונסיון של 5 שנים לפחות באחזקת צנרת.
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
בהצעות מועמדות נא לפנות לממונה על כח אדם באוניברסיטת חיפה דרך אבא חושי חיפה.

לחברה מסחרית דרושה
כתבנית מעולה
באנגלית ובעברית
(או רק באנגלית)
שעות העבודה 8—4.30
נא לפנות בציון קורות חיים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 20050, תל־אביב, למספר 163.

למפעל תעשייתי
דרושות ליום עבודה רצוף
1. **פקידה**
למחלקת חשבונות
רצוי עם נסיון, אפשרות להתקדמות
2. **פקידה כתבנית טלפונאית**
לקביעת ראיון נא להתקשר
טלפון 770626 תל־אביב.

למוסך ש.ר.ת.
פולקסווגן בנתניה
דרושים:
1. **מנהל עבודה**
2. **מכונאים**
לפנות מוסך ש.ר.ת. אזור התעשיה נתניה טלפון 053—24009 בשעות העבודה לאמנון.

דרושות מדגימות
להדגמת מוצר מזון
בסופרמרקטים
באזור הצפון
●
טל. 04-923506, בשעות הערב.

לחברה מסחרית בת"א
דרושה
כתבנית עברית
למשרה מלאה
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 1577 ת"א עבור „כתבנית".

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

FIAT

למוסף המרכזי „פיאט"
רח' גבורי ישראל 109 ת"א

דרושים

● **מכונאים** מתחילים
בוגרי בית־ספר מקצועי ומשוחררי חיל חימוש בענף הרכב.

● **חשמלאי רכב**
עם נסיון של 3 שנים לפחות.

● **מחסנאי - כלי עבודה**
עם נסיון בענף הרכב.

● **מחסנאי - חלקי חילוף**
לעובד מתחיל.

● **פקידה טלפוניסטית**
בעלת ידיעה בהדפסה בעברית.

נא לפנות להנהלת המוסף בכל יום בין השעות — 15.00—17.00 חוץ מיום ששי.

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי

דרושים

שרטטי אלקטרוניקה
כרסמים, בעלי נסיון של שנה
מסגרים, לעבודות מכניות
מכשירנים
מחסנאי, בעל רקע בענף המתכת
רתכים
טכנאי מכיים
טכנאי לבקורת איכות,
בעל נסיון בענף המתכת
צבעי, בעל נסיון בריסוס חלקי מתכת
נא לפנות ישירות לטלפון מס' 531601 חיפה

ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

למפעל תעשייתי גדול באזור חיפה

דרושים:

1. **מנהל חשבונות מדופלם**
עם נסיון של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי.
2. **פקיד קניות**
ידע בשפה האנגלית הכרחי.
3. **מנהל חשבונות צעיר**
בוגר הפקולטה לראיית חשבון.
4. **אחראי ליחידת ארגון ושיטות**
על המועמד להיות בעל השכלה אקדמאית בהנדסת ייצור או מינהל עסקים. רצוי נסיון של 3 שנים לפחות.
5. **טכנאי מכונות לעבודות תכנון בתחנת כח** עם ידע בשפה האנגלית.

הצעות יש להפנות אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 214

למפעל במתוני בסביבות תל־אביב

דרושים

* **רתכים**
* **מסגרים**
* **מסגרים מכניים**

בעלי הכשרה מתאימה ונסיון מתבקשים לפנות לד.צ. 2354

קשת נקוי יבש
KESHET

דרושים
1. **גהצנים/יות**
2. **פועלות**
למחלקות השונות
תנאים טובים

מפעלים לנקוי יבש, קשת בע"מ
רח' מנחם יצחק 2 ר"ג, טל. 735141

לחברה מסחרית גדולה בת"א
דרושה למח' המכירות

פקידה

הכישורים הדרושים:
* נסיון בעבודה משרדית
* נסיון בהדפסה עברית/אנגלית
* לאחר שרות צבאי
* הופעה נאה

העבודה כרוכה במגע שוטף עם קהל.
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 269184 ת"א.

כפר סילבר
בית ספר ותיכון חקלאי אשקלון
דרוש לעבודה מיידית
מורה לתנ"ך
הכנה לבגרות (חצי משרה)
מועמדים מתבקשים לפנות למזכירות ביה"ס
או בטלפון 3780—051.

למפעל תעשייתי גדול
למוצרי מזון
דרושה
פקידת מנגנון
בעלת נסיון בעבודות כח־אדם
וידיעה טובה בהדפסה בעברית
המועמדות מתבקשות לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם, דרישות שכר והמלצות לת. ד. 2438 תל־אביב עבור „פקידת מנגנון".
— סודיות מובטחת —

לחברה לתצוגה וסיווג רהיטים
גדולה בתל־אביב
דרושים:
* **נגר מרכיב רהיטים**
סוג א', בעל נסיון רב, רצוי עם המלצות.
* **רפד מעולה**
סוג א' בעל נסיון רב.
לעבודה קבועה ותנאים טובים
לפנות בכתב יד ברור לת.ד. 23010 תל־אביב.
סודיות מובטחת

דרושות
1. **פקידה כללית**
בעלת ידיעה טובה באנגלית ועברית.
2. **כתבנית עברית/אנגלית**
3. **כתבנית עברית**
4. **פקידה במחלקת מלאי**

לפנות בכתב עם ציון פרטים מלאים לת.ד. 11202 ת"א ולציין במעטפה התפקיד המוצע.

לחברה מסחרית בחיפה
דרושה
פקידה
כתבנית
שעות עבודה מפוצלות 4 ימים בשבוע
לפנות בכתב לת.ד. 44516 חיפה

לחברת תיירות ונסיעות
דרוש צעיר
בוגר תיכון לאחר שרות צבאי
המעונין להשתלב בענף התיירות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
לפנות בכתב לת.ד. 3341 ת"א.

Merci

ל„מפיבה" - גרב יפה
דרושים
1. **פקיד** יוצא צבא
למחלקת היבוא
2. **פקיד משכורות**
בעל נסיון בתעשיה
●
מועמדים בעלי רצון התקדמות השולטים בשפה העברית ושפה לועזית שימושית אחת יפנו בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 80 עפולה.

לחברה גדולה בעלת מחסני ערובה העוסקת בעמילות מכס
דרוש
עמיל מכס
- או -
פקיד רשוי
בעל נסיון
מקום העבודה חיפה
קיימת אפשרות עבודה גם בנמלי הארץ האחרים
תנאים טובים
בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 215. סודיות מובטחת

דרושה
כתבנית עברית
[טלקס]
לעבודה במשמרות
בלשכת העתונות בירושלים
ידיעת אנגלית רצויה
● נא לפנות בשעות העבודה אל ד"ר לפיד, טל. 226161 (02).

אוניברסיטת חיפה
דרוש חשמלאי
תאור המשרה: אחזקת מתקני החשמל באוניברסיטה.
הכישורים הדרושים: בוגר בית הספר מקצועי בעל רשיון חשמלאי מוסמך ונסיון מעשי של 3 שנים לפחות.
בהצעות נא לפנות למחלקת כח אדם אוניברסיטת חיפה דרך אבא חושי חיפה.

לחברת בנין גדולה בחיפה
דרושים
עבור פרויקטים רציניים
1. מהנדסי בצוע
2. מנהלי עבודה מעולים
3. מסמנים ראשיים

מועמדים בעלי ידע ונסיון מתבקשים לפנות לטלפון מספר 88313 חיפה על מנת לקבוע ראיון

למלון 5 כוכבים בירושלים
דרושים
טבחים עם נסיון
נא לכתוב לת.ד. 2494, ירושלים.

דרושה
פקידה
הדפסה עברית — אנגלית
תנאים טובים למתאימה
שעות העבודה 8.00—16.00
לפנות ל„אגיש" בע"מ
רילינבלום 17, תל־אביב
טלפונים 57609, 59508.

---

ide
חברה לפיתוח תעשיות בע"מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION LTD.

למשרדנו בחיפה דרושים
* **מהנדסי דרכים ועבודות עפר**
* **טכנולוג מזון**
בעל נסיון. דרושה שליטה מושלמת באנגלית
* **כלכלנים**
רצוי נסיון במחקר שווקים. דרושה שליטה מושלמת באנגלית
* **מזכירה למנהל**
בעלת שליטה מושלמת בעברית ואנגלית כולל הדפסה
* **כתבנית אנגלית**
* **טכנאי/שרטטי מכונות**
* **טכנאי/שרטטי בנין, דרכים ועבודות עפר**
TECHNICAL WRITER

למשרדנו בתל־אביב דרושים
* **טכנאי/שרטטי מכונות**
לעבודה מחוץ לתל־אביב

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם לת. ד. 6144 חיפה.
— סודיות מובטחת —

עבודה זמנית בחו"ל

לעבודה ברחבי העולם
לתקופה של 6—10 חדשים

נדרשים

יוצאי יחידות קרביות. בעלי כושר גופני מעולה. בעלי תושיה. ידיעה בסיסית באנגלית.

● מעונינים מתבקשים לפנות אישית ביום א' 23.4.72 בין השעות 8.00—14.00 וביום ב' 24.4.72 בין השעות 14.00—18.00 לרח' אבן גבירול 10 חדר 102 ולהביא עמם פנקס מלואים.

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

דרושים:

* **מנהל אחזקה**
הכישורים הנדרשים: נסיון של לפחות 10 שנים בתפקיד דומה במפעל תעשייתי אלקטרו מכני. ידע במכונות לעיבוד שבבי, מדחסים, משאבות ואחזקה כללית. נדרש כושר מנהיגות וכושר ארגוני. הגיל הרצוי 35—45.
* **מהנדסי מכונות** בעלי נסיון בזיווד מכשירים אלקטרוניים.
* **מהנדסי תעשיה/ייצור** לתכנון ופקוח על פרוייקטים בפיתוח הנדסי בהיקף גדול תוך שמוש בטכניקות מתקדמות.
* **טכנאי ייצור** לעבודות תכנון ותאום.
* **טכנאי אלקטרוניקה** בעלי נסיון בשטח המכ"מ לעבודה בנושאי מכ"מ מתקדמים.
* **הנדסאי וטכנאי מכונות**
* **מסגר/מכונאי אחזקה** בעל נסיון בעבודות אחזקה מכנית בעיקר במכונות לעיבוד שבבי.
* **מזכירה** בעלת יכולת לנהל משרד באופן עצמאי. שליטה בשפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה.
* **פקידה/כתבנית** דרושה ידיעה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.
● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

דרושים

לחברה מסחרית
דרושים
צעיר
בעל קטנוע
לשליחויות בעיר
בחור אחראי
אחרי צבא. בשביל מכירה בחנות.
תנאים טובים לאדם המתאים.
נא לפנות בין 11—8 לגב' צבילינגר
רח' נחלת בנימין 57 ת"א.
קפיטל

לחברת תכנון בירושלים
דרושים
- מהנדס בנין
- טכנאי / הנדסאי
  בעלי נסיון בפיקוח באתר על ביצוע פרויקטים
- מזכירת מינהלה
  בעלת נסיון במזכירות וכתבנות, עברית ואנגלית.
- מרכזנית

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1465 ירושלים.

דרוש
מנהל מוסד לזקנים
בתל־אביב
הדרגה: ט"ז—י"ז לדירוג האחיד.
דרישות המשרה: נסיון בניהול מוסד לזקנים. רצויה השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית או פסיכולוגיה.
את ההצעות בצרוף תולדות חיים יש לשלוח בצרוף כל התעודות והאישורים המעידים על השכלה ונסיון לפי הכתובת: הנאמן הציבורי לעניני צדקה, משרד הסעד ירושלים.

חברה מסחרית ארצית **מתפשת**
לחנויות כל־בו באזור תל־אביב
מועמדות
לקורס קופאיות
(העבודה במשרה חלקית)
בתקופת ההדרכה ישולם מענק כספי
מועמדות מתבקשות לפנות בכתב בציון גיל ומצב משפחתי לת.ד. 8601 תל־אביב. עד ליום 30.4.72.

לבית ספר תיכון חדרה
דרוש לשנת הלימודים תשל"ג
מורה לפיסיקה
*
מועמדים בעלי כישורים מתאימים מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס רחוב רמבם חדרה, טלפון 22544—063

לחברה מסחרית דרוש
מנהל(ת) חשבונות
סוג ג'—ד'
עם נסיון בטיפול בלקוחות, התאמות וכו'.
*
נא לפנות לטל. 622571, שלוחה 494.

דרושים
נערים בני 16
לעבודה מעניינת ביותר במפעל אור־טופדי של משרד הבטחון בתל־אביב. טל. 36620 או 38316.

אנו מחפשים עבור לקוחותינו:
עבור חברה העוסקת בתאום ופקוח על הבניה
דרוש
מהנדס בנין
בעל נסיון בבניה ופקוח על הבצוע
העבודה באזור הצפון
מקום המגורים חייב להיות בחיפה או צפונה יותר.
תנאים טובים
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפו־נית 263231 או בכתב תל־אביב, רח' ויצמן 71.
יועצים למערכות ניהול וייצור בע"מ סקר

גלנויט ישראל בע"מ
דרוש
תמחירן
א. הכישורים הדרושים:
1. בעל נסיון מעשי של לפחות 3 שנים.
2. בעל נסיון בעיבוד נתונים.
3. התמצאות בהנהלת חשבונות.
ב. מקום העבודה במפעלינו באור־עקיבא (קיסריה).
*
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים ונסיון בעבודה לגלנויט ישראל בע"מ אור־עקיבא (קיסריה).
סודיות מובטחת.

בנק זקוק
1. לעבודה רצופה במרכז תל־אביב:
כתבניות עברית - אנגלית
פקידה/כתבנית עברית
2. לעבודה מפוצלת בצפון תל־אביב:
פקיד
שיובשר לעבודה עם קהל
פניות מפורטות בכתב־יד בציון השכ־לה, נסיון, גיל וציון התפקיד המבוקש לת.ד. 29569 תל־אביב.

בית ברל
לבריכת השחיה האולימפית של בית ברל
דרוש מציל
בעל תעודה ונסיון, המסוגל להיות אחראי גם על הפעלת הבריכה. המשרה לתקופה של 6 חדשים עם אפשרות להארכה.
לפנות בטלפון: 925426

דרושים
1. **חרטים**
2. **מסגרים מכנים**
בוגרי בית ספר מקצועי
— אחרי צבא
לעבודה קבועה בתנאים טובים
נסיון בעבודה שלוש שנים לפחות
לפנות: בנימינוביץ ובנו בע"מ, רח' בלפור 4, בת־ים, טל. 864439 בשעות העבודה.

לחברה קבלנית בירושלים
דרוש מנהל עבודה
מנוסה
לפרויקט מגורים בירושלים.
— תנאים טובים —
נא לטלפון 226886 עד 2.30 ובערב לטלפון 523759

לעיתון דתי יומי
דרושה פקידה
למחלקת המודעות
רצוי עם ידיעה בהנהלת חשבונות.
לפנות בטל. מס' 35421, 39995.

אוניברסיטת חיפה
דרוש
הנדסאי
מזוג אויר/מכונות
התפקיד: אחריות להפעלה ואחזקה של חדרי מכונות מרכזיים.
אחריות לאחזקת מתקני מזוג אויר, הסקה צנרת מעבדתית/מעליות האינסטלציה בין תכנון תאום ופקוח על שינויים והתקנות במערכות מזוג אויר, הסקה ואינסטלציה.
מו"מ עם קבלנים לבצוע שינויים והתקנות כנ"ל.
הכישורים הדרושים: הנדסאי/טכנאי בכיר ב' מגמת מכונות כח וחום או מזוג אויר, נסיון של 3 שנים לפחות באחזקה ובהפעלה של מער־כות מזוג אויר הסקה וצנרת. כושר ניהול מו"מ עם קבלנים, כושר ארגון וניהול צוות טכני, הכרחית ידיעה עברית, ידיעת אנגלית להבנת חומר טכני.
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
בהצעות מועמדות נא לפנות לממונה על כח אדם אוניברסיטת חיפה, דרך אבא חושי חיפה.

במוסד ציבורי ארצי
נתפנו משרות של
★ פקידי קבלה
דרוש נסיון של 3 שנים במנהל כספים וחשבונות, גישה נאותה לקהל, השכלה תיכונית, שליטה בשפה העברית, שפות נוספות — יתרון.
מקום העבודה — ירושלים.
שעות העבודה 12.30—7.30, 18.00—15.30.
מועמדים יפנו בכתב עם ציון קורות חיים ונסיון עבודה קודם לת.ד. 2306 תל־אביב עבור מספר 113.

ל"יבה בע"מ
יצרני ויצואני
הלבשה וכותנות אפנה
יצואן מצטיין
דרך יפו ת"א 25, ת"א. טל. 59555
דרושות
1. מפעילה למכתה בהנהלת חשבונות
רצוי עם נסיון קודם על אוליבטי
2. תופרות טובות לתפירת קולקציות
★
לפנות למר סיני.

ליחידת מחשב של בנק בת"א
דרושות
נקבניות
לעבודה במשמרות
מועמדות ללא נסיון קודם בעבודה תקבלנה הכשרה. הצעות מועמדות יש להגיש לת.ד. 1687 ת"א ולציין על גבי המעטפה עבור „מנקב".

לחברת בנין גדולה בחיפה
דרושה פקידה
לחצי יום
שליטה בהדפסה הכרחית
ונסיון בפקידות כללית
לפנות לת.ד. 44467 חיפה עם פרוט הנסיון הקודם.

דרוש שליח
עם קטנוע
לאחר שרות צבאי
תנאים טובים
לפנות אל חב' טמפו בע"מ
אזור התעשיה, חולון, טל. 840131—3

דרושים ראשי קבוצה וחשמלאים
לעבודות אינסטלציה תעשיתית
שכר גבוה לבעלי נסיון
וקידום מהיר למתחילים
לפנות טלפון 30418 אחרי 18.00

ש. ירון - י. שמעוני
מהנדסים יועצים בע"מ
ת"א רח' אפשטיין 14 טל. 440718
דרושים
טכנאים
שרטטים
לעבודות תכנון קונסטרוקציות גשרים, בנינים, מבני תחבורה והנדסה אזרחית.
תנאים טובים
סודיות מובטחת

מלון 4 כוכבים באשקלון
מחפש
* פקיד קבלה
אחראי משמרת
* מרכזנית
* טבחים
תנאים טובים למתאימים
לפנות: אשקלון טלפון 5151.

חברה א"י לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
לסניפנו בחיפה דרושה
פקידה בתבנית
מנוסה בעברית
ידיעה חלקית לפחות בהדפסה באנגלית, נסיון בעבודות משרד שונות, ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה חלקית לפחות באנגלית, לאחר שרות צבאי.
המעוניינות מתבקשות לפנות אישית לסניפנו בחיפה רחוב יפו 145 בימים א'—ו' בין השעות 0900 — 1300.

למפעל אופסט בירושלים
דרוש מונטז'ר
מעולה
*
נא לכתוב ולפרט הכשרה ונסיון במקצוע לת.ד. 6091 ירושלים.
סודיות מובטחת

לחברה מתפתחת
דרושה פקידה
השולטת היטב בעברית
עם ידיעה טובה באנגלית.
הדפסה בשתי השפות הכרחית.
טלפון 755819 ביום 10.00 — 08.00.

דרושים לעבודה בקייטנה לילדים בכרמל
1. מדריכים מנוסים
2. מבשלת אחראית
3. נשים ונערות לעבודה בחדר האוכל ובמטבח
4. אחות או חובש/ת
5. שומר לילה (אידיאלי לסטודנט)
6. מנהלת מטבח
אפשרות מגורים וכלכלה בפנימיית הקייטנה
לפנות להוד הכרמל קייטנה לילדים דניה 25 חיפה. טלפון 253901.

אם הנך מעונין/ת
להשתלב בתחום המחשבים
והנך:
* בוגר/ת 12 שנות לימוד, ת/או בעל/ת ת. בגרות, לפחות.
* כשרוני/ת, דינמי/ת.
פנה/י: טל. 238863 ת.ד. 18082 ת"א

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות
במרכז המחשבים
מפעיל למחשב אלקטרוני
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת שליטה בעברית וידיעה באנגלית; רצוי נסיון קודם בהפעלה.
הערה: העבודה הינה במשמרות.
מס' המשרה: ממ.ב/16.
★
באגף פתוח ותחזוקה
מכונאי אחזקה
הכשירויות הדרושות: השכלה מקצועית במגמת מכונאות או מסגרות; נסיון בעבודה במערכת קיטור, הסקה, צנרת ומשאבות.
מס' המשרה: אפו"ת.ב/104.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 28.4.72 בציון מס' המשרה.

המועצה המקומית ערד
המחלקה לחינוך
מוסדות חינוך והתרבות בערד בע"מ
דרוש מנהל
לבית־הספר המקיף
בערד
(בית־ספר שש שנתי)
פרטים נוספים אפשר לקבל בלשכת המחוזית של משרד החינוך והתרבות, ובמחלקה לכח אדם והוראה, רחוב שבטי־ישראל 34, ירושלים.
המועד האחרון לקבלת הצעות מועמדות הוא יום ראשון, ט"ז באייר תשל"ב 30.4.1972.
תינתן עזרה בהשגת דיור
מנחם קפלן
מנהל מחלקת החינוך

למפעל תעשיתי גדול באזור ת"א
דרושים:
1. **חשמלאי מוסך**
3—2 שנות נסיון בתעשיה
2. **דפס אופסט**
5—3 שנות נסיון באופסט, או בעל נסיון אחר שיקבל הכשרה במקום.
3. **חרט עצמאי**
3—2 שנות נסיון. שולט בשירטוט.
4. **כרסם**
3—2 שנות נסיון, רמת דיוק גבוהה.
בפרטים נא לפנות לת.ד. 33011 ת"א בציון התפקיד.

→ מורה צעיר! ←
אנחנו זקוקים לך בתשל"ג!
להורות בבית החינוך המשותף בבקעת בית־שאן (נוה־איתן)
אם את/ה מורה ל:
ביולוגיה. פיזיקה.
כימיה. אנגלית וחקלאות
עם אפשרות מגורים באחד מקיבוצי הסביבה.

להברת ביטוח ישראלית
דרוש
נסח פוליסות
במחלקה אלמנטרית
סיכויים טובים לקידום.
בהצעות נא לפנות בכתב לת.ד. 987 תל־אביב.

הוצאת ספרים
מ. מזרחי, תל־אביב
דרוש
גרפיקאי לכתיב
להתקשר לטלפון 621561 ת"א

דרושים:
1. **פקידה** בעלת נסיון לניהול קופה וידיעה בהנהלת חשבונות, ליום עבודה מלא.
2. **בחור** אחרי שרות צבאי לעבודת מחסן חלקים.
לפנות: מוסך תושיה, תל־אביב, רח' האחים מסלאויטה 10 או בערב בשעות 21.00—19.00 טלפון 908844.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל תעשיתי
במרכז הארץ

דרושים

✱ חרטים
✱ כרסמים
✱ משחזים בהשחזה עגולה ושטוחה
כישורים: נסיון 3 שנים של עבוד שבבי מדויק.
✱ מסגרים מכנים בעבודות יד
✱ חשמלאים ומכונאים עוזרים
למחלקת אחזקת מכונות.
✱ מנהל חשבונות מדופלם
כישורים: נסיון של 3 שנים לפחות בתמחירים ותקציבים.
אפשרות קבלת דיור במקום העבודה בתנאים נוחים
סודיות מובטחת
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת.ד. 232 ירושלים ולציין על גבי המעטפה „עבור מפעל תעשייתי".

בתי יציקה וולקן בע"מ
חיפה 31000, ת.ד. 624, טל. 721304

דרושים

✱ מהנדס מכירות
✱ הנדסאי/טכנאי מכירות
✱ מנהל חשבונות עצמאי
✱
המעונינים יפנו בכתב או טלפונית למח' המנגנון תוך ציון קורות חיים ונסיון.

תאור המשרה:
מזכירת סניף חיפה ופקידת קבלת קהל

הדרגה: 5—7 אחיד.
מקום העבודה: חיפה.
כפיפות: למנהל סניף מח' הגבייה בחיפה.
תיאור התפקידים:
1) ניסוח מכתבים והדפסה במכונה (עברית)
2) טפול בדאר יוצא ונכנס
3) קבלת קהל
הכישורים הדרושים:
1) השכלה תיכונית
2) שליטה מלאה בשפה העברית
3) כושר ביטוי בע"פ ובכתב
4) נסיון בעבודות משרדיות (מזכירות)
5) ידיעה בהנהלת חשבונות וידיעת שפות נוספות יתרון.
● המעונינים יפנו אל משרדנו בחיפה, ככר פלומר 1 בית לבנט.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה לעלית ילדים ונוער

למחלקה לעלית ילדים ונוער
דרוש שליח כמפורט:
משרה מס' 3
שליח עלית־הנוער בצרפת
(מרסיי)

תאור התפקידים:
1. הפצת הרעיון של „עלית הנוער" בכל הקהלות היהודיות בדרום צרפת.
2. קשר עם הקהילות היהודיות ועסקניהן, אירגונים יהודיים־צבוריים ומנהיגיהם, שליחי הסוכנות היהודית — למען עידוד העליה של נוער ללא ליווי הוריהם.
3. קשר עם בתי"ס המטפלים במועמדים לעלית.
4. מגע עם הורים המוכנים להעלות את ילדיהם ארצה.
5. ראיון תניכים המועמדים לעליה, כולל: בדיקת תעודות, מתן מבחן הישגים, קבלת דו"חות פסיכולוגיים וכו'.
דרישות המשרה:
— רצויה השכלה אקדמית בעבודה סוציאלית או בחינוך.
— נסיון של 10 שנים לפחות בעבודה עם עולים, בעבודה חנוכית ו/או בעבודה סוציאלית.
— ידיעת השפה העברית וכושר הבעה בע"פ ובכתב.
— רצויה ידיעת יידיש.
— כושר ארגון וכושר לנהל מו"מ.
— שליטה מלאה בשפה הצרפתית.
דרגה המוצעת:
— ס"ז בדרוג האחיד, או דרגה מקבילה בדרוג האקדמאים.
על המעונינים לפנות אל: עלית הנוער ת.ד. 92 ירושלים, ולציין על המעטפה — „הצעת שליחות".

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרוש
כתב טכני

הכישורים:
שפת אם אנגלית, ידיעת השפה העברית. יועדפו מועמדים בעלי השכלה אקדמית באוניברסיטה.

תיאור המשרה:
איסוף פרטים טכניים ועריכת ספרות מקצועית בשטח חומרי הדברה.

מקום העבודה: באר־שבע.

למועמד המתאים מובטחים תנאים טובים.

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע.

מ. ב. ט.
מפעלי בתים טרומיים בע"מ
שדרות, ת.ד. 12, טלפון 94221/2
חולון, רח' הבנאי 29 טל. 841166/7

דרושים צעירים
או חיילים משוחררים
להשתתפות בקורס מפסנות, ייצור והקמה של מבנים טרומיים

משך הקורס 3—5 חודשים.
המשתתפים יקבלו שכר מלא בתקופת הלימודים וישולבו בעבודה לאחר גמר הקורס.
הקורס מאורגן בשתוף עם המוסד להכשרה, השתלמות וייעול בענף הבניה.
המועמדים יפנו למנהל כח־אדם: —
בשדרות בימים: — ב' ר"ה' בשעות 14.00—16.00.
בחולון בימים: — א' ר"ד' בשעות 14.00—16.00.

פדקו ישראל בע"מ
למפעל בהרצליה
דרושות
1. פקידה מתחילה
לאחר צבא, לעבודות רישום והשבונות
רצוי גם הדפסות
2. מפעילות מרכזיה עם 3/9 קוים
נסיון בהדפסה עברית יתרון
העונות על הדרישות יפנו ישירות למפעל, אזור התעשיה רחוב משכית, טלפון 930150 או בכתב ת.ד. 416 הרצליה ב.
✱ תנאי שכר ועבודה מעולים ✱ סודיות מובטחת

ווישיי־ישראל בע"מ
דרוש/ה
שרטט/ת

הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים בשירטוט מכונות וזיווד אלקטרוני. דרושה ידיעה בשפה האנגלית.
המעונינים יפנו בכתב או טלפונית למנהל כח־אדם של „ווישיי ישראל בע"מ", תל־אביב, רחוב האחים מסלאויטה 3, טלפון 39062.

לסניף ראשי של בנק בתל־אביב

דרושים

פקיד/ה למחלקת ניירות ערך
✱ השכלה תיכונית
✱ נסיון קודם עדיף

כתבנית עברית אנגלית
✱ ידיעה טובה בשפה האנגלית
✱ נסיון של שנה לפחות בכתבנות בשתי השפות

פקיד/ה למחלקת מטבע זר
✱ השכלה תיכונית
✱ ידיעה טובה בשפה האנגלית
✱ נסיון קודם עדיף

פקיד למחלקת שיקים
✱ השכלה תיכונית
✱ נסיון של שנה לפחות
●
נא לפנות בכתב תוך ציון המשרה המבוקשת לת"ד 1076 ת"א, ולציין קורות חיים, גיל, השכלה ונסיון קודם. סודיות מובטחת.

מחלבות נהריה
שטראוס בע"מ

דרושים לנו:
מנהל כח אדם
מועמדים בגיל 40—25. בעלי נסיון בניהול כח־אדם ומסוגלים לעבוד באופן עצמאי.
למועמד המתאים מובטחים תנאים טובים ועבודה מענינת

מנהל־חשבונות צעיר
לתפקיד אחראי ומרכזי
בעל יזמה, השכלה ונסיון.
עבודה מענינת וסיכויי התקדמות למועמד המתאים
נא לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות חיים לת.ד. 5 נהריה ולציין „עבור כח־אדם" או „מנהל חשבונות".

למפעל תעשייתי גדול
סמוך לנתניה
דרושים
1. פקיד ראשי ללישכת המנהל הכללי
ידיעת השפה האנגלית הכרחית (רצוי גם גרמנית)
2. פקידה כתבנית ערבית אנגלית
(רצוי גם גרמנית)
3. פקיד מלאי בעל ידיעה באפסנאות והנהלת השבונות
4. שרטט — בוגר בי"ס מקצועי
תנאים מיוחדים והתצאות נסיעה מובטחים
פניות בצרוף פרטים הנסיון קודם נא לשלוח לת.ד. 15 נתניה

לחברת שיווק וייצור
דרוש
מנהל חשבונות
עם נסיון בניהול חשבונות תעשייתי וידיעת השפה האנגלית
למשרה חלקית
מקום העבודה הרצליה פיתוח
✱
פניות בכתב עם פרוט הנסיון בעבודה יש להפנות לת.ד. 4104 ת"א עבור „מנהל חשבונות"
סודיות מובטחת

לחברת ביטוח גדולה
דרוש/ה
חשב/ת בודק/ת
פוליסות למחלקת ביטוח חיים.
●
בעלי נסיון של שנה אחת לפחות יפנו לת.ד. 26222 תל־אביב, למנהל המנגנון.

לחברת טמפו
אגף הזכוכית והפלסטיקה
דרושה
מזכירה
למחלקת השווק והיצוא
הכישורים: שליטה מלאה בשפות — עברית, אנגלית וצרפתית, רצוי שפת אם אנגלית או צרפתית.
נא לפנות בטלפון לקביעת ראיון, תשלובת מפעלי טמפו בע"מ, אזור התעשיה חולון, טל' 840—131/3 839—846.

במחלקה ליחסי ציבור
במוסד ציבורי דתי בירושלים
מעוניינים בעובד לתפקיד אחראי
הדרישות: כושר ארגון, יכולת התבטאות בכתב ובע"פ בעברית. רצוי נסיון קודם בעבודה דומה.
נא לפנות לטלפון: 02-524929

לבית חרושת כימי במרכז הארץ
דרוש סוכן
להפצת מוצרים:
לחנויות צבעים וחמרי בניין
רק בעלי קשרים בכל החנויות בכל הארץ יפנו לת.ד. 21132 תל־אביב.

לתושבי חיפה והסביבה!
המחשב האלקטרוני של „ידרניה"
חברה לבטוח בע"מ
מוצף
דרושים לנו
יועצי בטוח חיים נוספים
המתאימים יוכשרו בקורס מיוחד
באם הינך בגיל 25 לפחות ובעל השכלה תיכונית, פנה אלינו בצרוף פרטים אישיים ת.ד. 402 חיפה (עבור קורס). סודיות מובטחת!

לחברת שיווק בירושלים
דרושים:
✱ מזכירה כללית
✱ מנהל למחסן
תנאים טובים למתאימים.
נא לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 7281 ירושלים עבור „חברת שיווק".
— סודיות מובטחת —

למשרד ארכיטקטים בחיפה דרושים
1. ארכיטקט
בעל נסיון של 3 שנים.
2. הנדסאי ארכיטקטורה
בעל נסיון של 3 שנים.
בפרטים נא לפנות לת.ד. 6245 חיפה עבור 15528.

למשרד פרסום ויחסי ציבור — נדרשת
דיילת מכירות
הכישורים הדרושים: כושר ביטוי ושכנוע, הופעה נאה, יוזמה ומרץ. אין הכרח ב' הכשרה מוקדמת. ה' עונות על הדרישות יפנו בכתב לת"ד 36392 ת"א.

למוסד חינוכי על־תיכוני
דרוש
מרצה לאלקטרוניקה
נא לפנות בכתב לת.ד. 557 ירושלים, עבור מס' 10.

דרושים

דרוש למעבדה מכאנית

מנהל עבודה יצור

תכונות נדרשות:
— כושר הדרכה וניהול עובדים טכנים.
— יכולת ליזום, לתכנן ולבצע עבודות מורכבות.
— ידע רב במכונות וחומרים.

אופי העבודה: — עבודה במעבדה מכאנית משוכללת העוסקת בפתרונות לא שגרתיים של בעיות בתחום הרחב של המכניקה.

תנאי העבודה:
* תנאים טובים לאדם המתאים.
* משכורת בהתאם לכישורים וניסיון.
* מקום העבודה תל־אביב.

סודיות מובטחת

• לפנות בציון פרטים מלאים הכוללים השכלה וניסיון בעבודה לת.ד. 17021 ת"א (עבור ב.א.).

---

* **מכונאי אחזקה**
* **חרטים**
* **מסגרים**
* **צנרים**
* **חשמלאים**

בוגרי בתי־ספר מקצועיים, בעלי נסיון של 2-3 שנים לפחות המעוניינים לעבוד באוירה צעירה ודינמית, דרושים ל:- קריה למחקר גרעיני - נגב

• **למועמדים שיבחרו מובטחים:**
— תנאי שכר טובים, בהתאם לנתונים האישיים,
— עזרה רצינית בדיור, (למועמדים מחוץ לבארשבע),
— השתלמות והתקדמות מקצועית.

מועמדים שיפנו למדור קבלת עובדים, ת.ד. 9001, באר־שבע, יוזמנו לראיון אישי.

סודיות מובטחת!

צעירים תושבי טבריה

דרושים

לעבודת שרות הכרוכה במגע עם לקוחות

(באיזור מגוריהם)

הכשרה מקצועית תינתן ע"י המפעל

מועמדים בעלי רשיון נהיגה אשר השתחררו מצה"ל בשנה האחרונה, מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 719 ירושלים. סודיות מובטחת.

לסוכנות אניות

דרוש

מנהל חשבונות בכיר

נסיון בענף הספנות ו־ ידיעת אנגלית הכרחיים

נא לפנות בכתב לת.ד. 7145 תל־אביב.

לבית ספר אורט בנים בת־ים

דרוש מחסנאי

מועמדים בעלי כשורים מתאימים ולאחר שרות צבאי יפנו בכתב יד לבית־הספר לפי הכתובת: ת.ד. 2090 בת־ים עבור „מחסנאי" טלפון 866808.

לחב' „חלמיש"

דרוש

מהנדס בניין

לעבודות פיקוח בהפעלת בנייה ואחזקת מבנים באיזור תל־אביב.

התשלום לפי הדירוג הממשלתי.

הדרגה תקבע לפי הכישורים.

לפנות בכתב בלבד, בצירוף תולדות חיים, נסיון בעבודה וכיו"ב. הכתובת: „חלמיש" — חב' לשיקום הדיור בת"א—יפו שדרות ירושלים 45, יפו.

דרוש

מהנדס בנין

לעבודה משולבת בתכנון ובפקוח

לפנות בכתב לת.ד. 22140, ת"א, למס' 325. לציין קורות־חיים, הכשרה ונסיון. (עדיפות לבעל־רכב).

לבית חרושת כימי במרכז הארץ

דרוש סוכן

להפצת מוצרים לחנויות צבעים וחמרי בנין

רק בעלי קשרים בכל החנויות בכל הארץ יפנו לת.ד. 21132 תל־אביב.

דרושות נקבניות I.B.M.

למשמרת בוקר, או לעבודה לפי שעות אחה"צ וערב.

עדיפות למועמדות מרמת־גן, פתח־תקוה, בני־ברק (מקום העבודה בר"ג — בני־ברק).

לחתקשר: טלפון 260310 או 782404 בשעות 17.00 — 21.00.

דרוש שליח

לחברת בטוח לאחר שרות צבאי

נא לפנות: המשמר שרות לבטוח
שד' רוטשילד 33 ת"א
בין השעות 2—8

בית ברל

בית ברל

דרושים

• **מדריכי חברה**
• **מורים לעברית.**
ידיעת־הארץ והסטוריה
• **מדריכים לדיקודי־עם:**
שירה, דרמה וספורט

לעבודה בבית ברל בחודשים יולי־אוגוסט עם נוער מארצות אמריקה ואירופה. שליטה בשפה האנגלית. רצוי עוד שפה. להתקשר החל מ־24 באפריל לטל. 925051.

למפעל כימי במפרץ חיפה

דרוש

מנהל אחזקה

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב בציון:

א. השכלה
ב. ידיעת שפות
ג. נסיון ומקומות עבודה קודמים

התנאים ייקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד.

את ההצעות נא להפנות לת.ד. 29147 ת"א עבור: מפעל כימי.

— סודיות מובטחת —

למכון הנריטה סאלד בירושלים

דרושה

מזכירה למנהל

הכישורים הדרושים:
— שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.
— הדפסה במכונת כתיבה בשפות הנ"ל.
— כושר ניסוח ונסיון קודם בעבודה משרדית.
שעות העבודה 08.00—15.00

הדרגה המוצעת: י"א—י"ג בדירוג האחיד.

נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים עם פירוט ההשכלה והנסיון אל הכתובת: מכון הנריטה סאלד, רח' קולומביה 9, קרית מנחם ירושלים (אפשר להתקשר גם בטלפון בשעות העבודה למספר 62401) עד 25.4.72.

עירית בת־ים

דרושים למחלקת הסעד העירונית

עובדים(ות) סוציאליים(ות) לטפול במשפחה

על המועמדים(ות) להיות בעלי סמיכות בעבודה סוציאלית או השכלה אקדמאית במקצועות קרובים כגון: פסיכולוגיה, סוציולוגיה וכו'.

יועדפו עובדים סוציאליים מוסמכים.

הצעת מועמדות בצרוף תעודות וקורות חיים בכתב, יש לשלוח למזכיר העיר עד יום 30.4.72.

לחברה לשווק מזון

בחיפה

דרוש סוכן עם רכב

לעבודה במוסדות ומפעלים

לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה למס' 51.

למלון דייך ירושלים

בית־הכרם, טלפון 523121

דרושים:

א. **פקיד קבלה מנוסה**
למשמרת שניה

ב. **NIGHT AUDITOR**
עם נסיון.

הנדסת התפלה לישראל

(תהליך זרחין) בע"מ

דרושים:

★ **מנהל חשבונות**
(רצוי עם נסיון בהכנת משכורות בעזרת מחשב).

★ **הנדסאי מכונות**
למחלקת התכנון עם שלש שנות נסיון לפחות.

סודיות מובטחת.
מקום העבודה תל־ברוך.
שעות העבודה 7.30—15.00.
תחבורה מסודרת לעבודה וממנה.

לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 18041 תל־אביב.

המרכז לשיקום עיוורים בבאר־שבע

מכרז מס' ת/72

דרוש

מדריך אחראי

להכשרת עיוורים ותחזוקת הסתכלות

דרישות המשרה:
בוגר בי"ס מקצועי (רצוי בענף המתכת) בעל כושר הדרכה.

תנאים טובים — לבעלי הנתונים

לפנות בכתב עם פרטים אישיים לת.ד. 285 באר־שבע

סודיות מובטחת

דרושה

כתבנית עברית - טלפוניסטית

בעלת נסיון

שעות העבודה 8—14 19—17.
התחלת העבודה מיידית.

לפנות לחברה לשווק מכשירים בע"מ, רחוב הברמן 14, טל. 225497.

מודיעין אזרחי בע"מ
אגף הבטחון והאבטחה

דרושים בירושלים

1. **שומרים ליום ולילה**
2. **שוערים לשעות אחה"צ והלילה**

העבודות במשמרות

המעוניינים יפנו למשרדי החברה בירושלים, רח' בן יהודה 12 בין השעות 16.00—19.00 (חוץ מיום ג').

בשרות מוסדות, מפעלים, מטהת, תעשייה ושרותים, מחקרים מסחריים ואישיים מחקרי שיווק בטחון ואבטחה.

לבית חרושת כימי במרכז הארץ

דרוש סוכן

להפצת מוצרים משרדיים

לחנויות למכשירי כתיבה וציוד משרדי

אך ורק בעלי קשרים בכל החנויות בכל הארץ יפנו לת.ד. 21132 תל־אביב.

בוגרי צבא בעלי רקע וכשרון

בגרפיקה ו/או שירטוט טכני

דרושים

לדפוס א. לוין־אפשטין בע"מ

כמתלמדים בשטח ההכנה להדפסה צבעונית בשיטת האופסט.

להתקשר טלפונית למזכירות: 864181 או בכתב: ת.ד. 61, בת־ים.

עיסוק

חברה לקדום הכונה והעסוקה בע"מ

ת"א, שדרות בן ציון 22, טל. 231173, 561

דרושים

מהנדס אזרחי — נהול כללי של פרויקט
הנדסי/אזרחי גדול, נסיון רב-
מהנדס מכונות — מנהל טכני — לדרום
מהנדס חשמל — לירושלים (363) לת"א
מנהל דפוס (פוטוליט) — תפקיד בכיר
מנהל אחזקה — למפעל באזור רמלה
כימאי — נסיון בכימיה אנאורגנית
מהנדס מכונות — כח חום, צנרת (9,70
תמחירן — נסיון בתעשית מתכת
מנהל מח' יבוא — סחר בינלאומי
מנהל השבתות — לאזור טבריה
מבקר פ"ב — מתכת (374) חשמל (375)
מזכירה — נהול משרד, שפות
הנדסאי חשמל — ייצור (378) אחזקה
מנהל משרד — שפות, מסחר, ארגון

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16—25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח —600 ל"י לחודש ויותר
לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 ת"א מס. 20.

שם ....
כתובת ....
עיר .... גיל ....

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

מודיעים על

משרה של אסיסטנט

במחלקה לכימיה ביולוגית

מכרז מס' 110/72

על המועמדים להיות בעלי תואר מוסמך תואר מקביל אחר בביוכימיה, בכימיה פיסי־לית או בפיסיקה בציון כולל „טוב" לפחות וציון כללי „טוב־מאוד" בעבודת הגמר. המועמד יועסק בהוראה ויצטרך להרשם תלמיד מחקר לתואר בכימיה ביולוגית. על המעונינים להגיש בקשת מועמדות במזכירות המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית בירושלים בצרוף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים — תוך פירוט ציונים — ורשימת פרסומים ושמות ממליצים. את הבקשות יש להגיש תוך עשרה ימים. על המעטפה נא לציין „מועמד למשרה מס' 110/72".

למוסד ארצי גדול

דרוש

טכנאי בנין/ מפקח

הכישורים הדרושים:

1. נסיון של 8 שנים לפחות בניהול ופיקוח על עבודות בנין.
2. בקיאות בעבודות גמר מעולות.
3. קריאת תוכניות מושלמת.
4. חישוב כמויות וביקורת של חשבונות בנין.
5. כושר הבעה בע"פ ובכתב.

הצעות מועמדות יש להפנות לת.ד. 1687 ת"א ולציין על גבי המעטפה עבור „מנגנון".

למפעלי צביעת מכוניות בקרית אריה, פתח תקוה

דרושים

* **צבעי רכב**
* **עוזר לצבעי רכב**

על המעוניינים לפנות בשעות העבודה למר ויקטור טלפון 916060.

למפעל מתכת בתל־אביב

דרושים חרטים ופועלי מתכת

מכל הסוגים

לפנות טלפון 32964 בשעות 16—8.30.